M. S. en 4.° pergamino, regular con 516 hojas

Tractatus Canonici ~~et~~ legales.

Rotulata

Can. Civ. Volumen 6

823

Con. Cir. Hermann 6

materiae quae in hoc lib. reperiuntur 1

ad fin. in cap. 1 de iudic. de D. Alvaro de Oca

ad [illegible] in cap. 1. ~~ed. vo de Barrios~~ de iudicis de legat. de Barrios

ad [illegible] in cap. 28 cap. 5. 7. 13. 14. 15. 18 [illegible]

[illegible] de lib. et post. et l. 1. 2. 3. l. Gallus 9 de lib. et post.

[illegible] 117 f. divi, et 2 ff. de legat. 1

[illegible] causa ex qui veniunt

[illegible] nullius esse momenti [illegible]

[illegible] sed. si liberis, aut posteris aut liberis

[illegible] =

[illegible] l. 1. de vulg. et pupill. et l. 41 f. fin. et 46 f. [illegible]

[illegible] vulg.

[illegible] Dico Dio 19 ff. de re iudicat.

[illegible] lex sit possessio, an unica an multiplex

[illegible] de reb. credit., ad 2 [illegible], f. mutui datio et f. appellata [illegible] 4°

[illegible] quid re mihi 9 ff. de reb. credit. =

[illegible] de [illegible] tertius. sup. [illegible]

[illegible] de pact. =

[illegible] Cod. [illegible] de dignit. et l. 1. ead. tit. l. 2. 3. 4. 5. 7 et 8. 14

[illegible] l. 6. l. 9 C. ead. tit. =

[illegible] imperator 74 de legat. 1.

[illegible] necessario 8 de periculo, et commodo, rei venditae

[illegible] aut de testam. ordinand., et [illegible]

[illegible] l. 1. C. de [illegible] empt. et 2 = [illegible] eme vend. post., ad

[illegible] et l. [illegible] 14 eod. tit. =

[illegible] C. de edend., ad l. 1. 5 et 6 et ult. C. eod. =

Est. 1. MS. Tab. II.

ad acquiren
vert.
re iudic.

V.
pactis
servit
condict indeb.
reb. credit

V Repeticion sobre el cap. at si clerici. 4. de iudiciis, fol. 1. t.º 1

V Repet. sobre todo el tit.º de vsuris, D. Carbajal, 997. t.º 3.º

V repeticion sobre todo el titulo de iure iurando
por el doctor Paz, fol. 541. t.º 1.º

V Repeticion sobre todo el titulo de pactis por el
D.or Ramirez, fol. 997. t. 1.º

liberis et Posthumis M. D. 5. t.º 6. { de Moxuno Beltran

liberis et Posth. Pics. t.º 7.

De legatis l. filius fam. § divi, M. D. 5. t.º 6. 2

De Vulgari et pupilari Picsar. 5. t.º 6.

---

r De vulgari et pup. D. J. de Abalos t.º 4.º fol. 49

r De acq. t amit. heredit. hasta la lei ventre pterito Gab. enriquez. t.º 2.º fol. 1.

r Repeticion del § divi del Doctor Gab. enriquez y un trattado de lo q ahora nuevamente ai de tratt. Hispaniae, t.º 2.º 652.

r ~~Rebus creditis et si certum petat, Ju. Queip. 5. t.º 6.~~

r Rebus creditis et si certum petat D. Grab. enriquez t.º 4 f. 133. la lei nemo potest D. de legat. 1.º D. Grab. enriquez fol. 476 t.º 3.º

de todo y no de nada

Visp. de Leies

verb. oblig. D. lazarraga t.º 7.º

verb. oblig. D. Leon fol. 233. t.º 5.º

De Re iudicata de D. Pedro de Bega t. 6.

de Acquir. t amitenda poses. D. Alo de la Corr. t.º 7.º

1.ª de Canones

x De indiciis D. Roque de Bergas
x De ordine cognit. D. Roque
x de causa posess. et propr. D. Roque
x De appellat. D. Mondragon, t.º 2.º fol. 273.
x De restitut.º spoliat, del Doct. Gallegos, fol. 381. t.º 4.
x de ordine cognit. del D. Gallegos, fol. 471. t.º 4.
x de causa posess. et propriet, D. Gallegos fol. 509. t.º 4.
x De indiciis del Doctor Paz, fol. 53. t.º 3.º
x De probationibus del Dor. Frecilla, fol. 1.º t.º 1.º
x De exceptionibus del Dor. Sahagun

Beltran
3 1027

Visp. de Canones

r el cap. 1º. de off.º et potest.e iudicis deleg. D. Barr. 5. t.º 6.
r De prebendis et dignitatibus D. Barr. 5. t.º 6.
De off.º et potest.e iudicis deleg. de los D.D. la
Sagun y Acosta, t.º 1º. fol. 461.
r todo el tt.º de Rebus eccl.ae alienandis t. n.º D. sahagu f. 273. t.º 3º.
r de preb. et dignitatibus D. Sahagú, fol. 217. t.º 4.
r De Rescriptis Del D. sahagun fol. 145. t.º 2º.
r De precariis, Sahagú, fol. 319. t.º 3º.
r De commodato, Sahagú, 326. t.º 3.
r De Depossito, sahagú, 333.

Sexto

r De iudiciis D. Alb. de oca t.º 6. fol. 1.
r De off.º et potest. iudicis de leg. D. Espino fol. 572. t.º 4.
r De procuratoribus D. espino fol. 588. t.º 4.
r De iudiciis lib. 6. D. espino fol 373. t.º 5º
r De foro competenti lib. 6. D. espino fol. 381. t.º 5.
r De litis contestat.e D. espino fol. 408. t.º 5.
r De iuram. calumniae lib. 6 D. espino, fol. 412. t.º 5.
r D. de constitutionibus. lib. 6. D. espino fol. 221. t.º 3.º
r De rescriptis Del D.r espino fol. 239. t.º 3º.
r el cap. si iudex laicus de sent.ia excom. lib. 6. del
D.r espino, fol. 342 t.º 1.

D. Vieso

r. De Reb. creditis et si certum petat, Ju.º Cuesp. t.º 6.
r De Reb. creditis et si certum petat, Grab. Enrriquez t.º 5.º fol. 133.
r l. frater a fratre de condict.e indebiti, D. Ju.º de el Rieco t.º 8.
r l. frater a fratre
r De servitutib9, de Tapia fol. 293. t.º 4.
r l. servitutes 14 de servitut. Grab. Enrriquez f. 329. t.º 4.
r l. iurisgentium D. de pactis D. Grab. Enrriq. f. 497. t.º 5.º

C.

de Moreno Beltran zerrato

ad tex. in c. 1. de judiciis lib. 6. commentaria

Don Alvaro de Oca 1619

Ad tex. in c. 1. de judicijs lib. 6. commentaria

Ignocentij universa senta sub una tm̃ conclus.e stine ri, et ex pluri ex ultimo quae hic in spes omnes istituendo sencent.

Conclusio

Iudex delegatus a sede apost.ca nisi ad hoc mandatum habeat speciale nõ pot compellere partes ut personalr coram eum compareant sic qm̃ ex x.o cap. et ex pluribus in locis varijs confirmant illi alij et qui omnes in ea opin.e sunt ut existiment partibus licere in causis pecuniarijs per se vel procuratores suos in iuditio compadrere nec posse contra iudice sententia sic facere compelli sicuti apertissime probat tex. in l. [illegible] et in ff. leo fam. tex. in [illegible] filiusfam. & in serva. tex. in l. servum §. in popularibus actionibus tex. in l. 42 ff. de procuratoribus et qui pupillari ff. de pupillari actione. tex. elegans in l. fin. tex. in l. in pecuniarijs C. de procuratoribus hic sed et in § idem aut ff. de iud. alibi in causis

Dan Alvaro de Vera 1619

criminalibus cum ignorem[?] in hoc respondet ut apa
ret ex ... de publicis iudicijs
l. fi. C. de iniurijs c. ... de accusationibus cum
alijs de quibus ... lata erit disputatio ... regio
... et ... exornant ... mag
magna commentarios multa plurimi ... quos ...
cumulare inutile est. cum in discursu relectionis
nre passim proprijs in locis facile notentur. sed quod prodic
ta senta ex demonstratis juris fontibus deducta certissima sit
adeo ut eam velut infallibile antecesores nri retinentes nulli
aut paucis illustraverint diff.[?] nos nimis obscuram esse ag
noscimus, et seqq. considerationibus esse indisolubile reddi fatemur
Primoque jure Romano concessum est litigatoribus partes vocare
in ius id est ad eum qui ius dicturus erat velutis ad praetorem
ut in l. 1 ff. de in ius vocando quam ob causam licitum erat
actori reum in vitum obtorto collo in ius trahere ut mani
feste ostendit tit. ff. ne quis eum, qui in ius vocatus est vi eximat
... edicto praetor opponit adversus eos, qui actoribus manum, et po
test. adhibita ducentibus eos in ius vim inferebant id est signifi
cat ... eximere in tit. propositum, et ... eximunt, de quo in
l. 1 ff. eodem ut bene observarunt Duarenus lib. 1. disputationum
c. 4. Gobeanus lib. 1 variorum c. fi. Donel. lib. 23 comment. c. 2
... observat. c. 10 Gedues ad l. 93 de ... confir
matur ex ... l. sed eximendi ... ff. ne quis eum ibi ...
... est ... de manibus auferre vel raptum ... adiungit ... ole
gans in L. si ... ff. qui satisdare cogantur ibi ... n.

que liber

quælibet iniuria est duci in jus eum qui satis idoneum fideiussorem dedit etc. Et hinc est quod traditur in l. 2 ff. de in ius vocando consulem, prætorem et cæteros magistratus qui imperium habent in ius vocari non posse, nec non parentes, patronos, et liberos patroni sine permissu ipsorum tex. in l. 4 ff. eod. qui cum vocati si contemnerent in ius duci poterant inviti, quæ ductio si nulla ignominiæ et contemptus speciem habebat quæ in magistratibus adversus dignitatem, in parentibus et similibus adversus reverentiam erat ideo a prætore prohibitum in ius vocare Donel. Cuiac. etiam Duarenus d. lib. 1 disp. c. 1° et ad tit. de in ius vocando c. 6. Cui considerationi habemus plura ex veteribus auctoribus testimonia quibus huius ductionis iniuriosæ expressa mentio fit, ut constat ex Aulo Gelio lib. 20 c. 1 apud quem iurisconsultus Cælius disputat de ca. l. 12 tabularum quæ vocato in ius si morbo impeditus ambulare non posset iumentum dare præcipiebat Terentius in Formione actu 5 scena 8 ibi in ius ambula, et paulo post ibi in ius eamus, Horatius lib. 1 sermonum satira 9 ibi rapit in ius clamor utrimque undique concursus, quæ omnia, et alia plura in confirmationem huius sententiæ per Duarenum Gobeanum d. c. et alibi Fab. in l. 99 de reg. jur. et Hotomanum in præcio mult. quos adire possimus Pancirolus lib. 2 Variar. c. 32 et ex his omnibus aperte colligitur non tantum iudicem sedentem actorem compellere potuisse reos, ut coram iudicibus personaliter se sisterent in causis civilibus sed etiam tex. ex prætore tentum.

Quod nisi tex. iste nimis obscura redit per Doctores quædam difficultas

aptissima ro(ti)o explicabat ex eo q(uo)d cum sit rat(io) & equitatis esset ut actores cogerentur inviti litigare cum eo cum quo nec [illegible] negotij aliquo tempore habuissent, velletis eam procurator [illegible] re [illegible] [illegible] alte [illegible] [illegible] constituissent ut tantum sedant ii qui contraxit ad versus eum cum quo contractus celebratus est, aut ei cui iniuria facta est adversus eum qui delictum commisit, ut ex [illegible] [illegible] insti. de actio(nibus) [illegible] de obligationibus ut [illegible] est q(uo)d cum procuratori dato ad defendendum reum nunquam contraxit [illegible] neque [illegible] iuratoris actore delictum comissum est, non debet compelli actor cum procuratore rei actione experiri imo iustissime [illegible] cogere poterit ut coram iudice se personaliter representet. Huic rationi & illa quoque subest non [illegible] manifesta equitas civilis & naturalis libertatis quae [illegible] [illegible] ut nemo compelli [illegible] invitus [illegible] [illegible] in rebus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plicitus l. neq(ue) [illegible] C. de [illegible] de liberandi q(uo) [illegible] fuit, ut con[illegible] [illegible] ne quis actores cogeret cum eo procuratore cum quo nunquam statuit contendere cum hoc caput dubio litis eventu, & periculo amittendi rem propriam agat in quo querentis, [illegible] cum non est cur eo is qui iustus [illegible] [illegible] causas non [illegible] [illegible] [illegible] procuratoris in iudicio postea reformidet cum qua [illegible] an [illegible] egerat arg(umento) [illegible] optimi in l. 4 ff. ad senatus con[illegible] [illegible] ibi neq(ue) [illegible] &c. Et ne predicte rationes [illegible] auctoritate [illegible] modice fidei esse videatur comprobatur [illegible] ex [illegible] [illegible] in l. nemo 123 ff. de reg. jur. ubi nemo alieno nomine l. agere potest q(uo)d perinde est ac si co[illegible]

sulus

gratius diceret nemo posse esse alterius procuratorem in iuditio de qua re pulcre Patius Fab. in l. 95 ff eod. Rebardus de autorit. prudentum c. 2. Hotomanus in prin. inst. per quas agere possimus et ex iure difficilior in l. si alter ff. de procuratoribus ubi Ulpianus ait posse procuratorem rei alterum repellere, et dominum ipsum in iuditio convenire, ut consultius illi libris si alter malit dominum potius convenire quam eum qui in rem suam procurator est dicendum est posse, quae omnia apertissime probant constitutionem procuratoris in iure esse, et hoc precipue cum adversarius contradicit eidem ac per consequens non tantum iudices sed etiam partes cum voluerint, ut rei personaliter ad respondendum in iuditio compareant non vero per procuratores interveniendos esse contra nostri textus ex predictis rectissime et consequenter cc.

Quibus difficultatibus et si gravissimis ac urgentibus, ut satis dictum est esse fatemur, quam ut ab iis desse vindicare possimus in demum et aliis plurimis iuris locis in hac sententia obscurissimis patere valeat aditus, nulla cognitione digna in limine nostre redemptionis pretermittenda putavi, quae universae disp. lucem afferant. In primis igitur sciendum est vocationem in ius omnium iuditiorum principium et originem esse, adeo ut si ante quam adversarius in ius vocaret statueret aliquid a iud. id omne ipso iure nullum fuisset § si inst. de pena temere litig. l. 1 ff. de in ius vocando, ex ratione l. negantes C. de oblig. et actionibus c. 1 de causa possessionis et proprietatis, et pena locis non dubiis C. de legibus l. prolata C. de sententiis et interlocutionibus.

nibus & hoc meo iuditio significare voluit Iurisconsultus
Compilator dum in nostro tit. de iudiciis & questiones proposuit
sunt de vocatione in ad iudicem delegatum, & inveniti quod qui
in hac ipsa prima quae ante omnia iuditij acta a iudice de
legato exigit ut citatus promittat & in sic forma quasi ostendentes
dentes totius iuditij fundamentum vocationem in ius extendum habere nec
sine ea consistere posse. Ritus autem & mos vocandi in ius
et si apud scriptores nequaquam certus sit ego adque talis
servitae omnes ff. ius usque ad tempus Iustiniani semper
fuisse putavi, ut s. qui actor erat ipse si voluisset ad
versarium ad iuditium vocaret qui si venire nolebat, &
cautione desistendo in iuditio intra certum tempus non
praestabat privata autoritate liceat invitum ducere in ius
id est non ad domum et cum iter faciebat praetor sed ad illum
lum locum in quo salua maiestate imperij sui salvoque
more maiorum ius reddebat quod tribunal appellatur cuius
doctrine totius probationem evincunt omnia quae & testimonia prima
mi aliquando iubant in l. adulta exprimant in scriptio
nem tit. ff. ut in ius vocati & tit. quod satis dare cogantur
cum omnibus fere legibus sub eisdem contentis ita per cuia
cium & Gobeanum & aliis locis s. citatis Duarenghi
l. dixi post c. l. & ad titulum de in ius vocando c. 6. Petrus
Fab. in l. 95 de reg. iur. Hotom. in suo institutis de quo sagge
re possumus ... & 3 v. praemium suadent titulus de in ius voca
do cum verbum ius pro ea loco in qua praetor ius dicere
solebat necessario accipiendum est. argumentum legis in l. penult.
de iust.

de uiolat. & j. [illegible] n. ordinarij minus [illegible] ad
ptoris sellam ire ut notat Rebuffus de tribunali
c. 7. & hinc nascitur qd [illegible] ff. neque
eum in edictum n. incidere eum qui eximit voca
tum alio quam vocari debebat [illegible] qui ad pri
vatum locum n. ad tribunal ptoris ad qd interpel
lationes fieri solebant l. in iniuriarum § si quis ff. de in
iurijs Joberus lib. 1. de iurisdict. c. 3. Cuiacius lib.
10 observ. c. 10 Rebuff. d. c. 7 Turnebus lib. 2. adversariorum
c. 33. Corrasius lib. 3 miscellaneorum c. 18.

Ex qq. [illegible] deducitur adeo displicuisse eius in l. solutum
§ 8. alias l. neque de [illegible] ubi Caius scribit neque
sequendo neque ducendo ut veteres omnes portentum
dicerent sed ideo quia ignorabant inquit Cuiacius
Caium ptinere ad ius de in ius vocando imo si Socraticos
[illegible] affirmavit neque eum in ius vocatus ut s.
dicebamus l. satisdare debuit iudicio sistendi causa aut si
id n. fecisset in ius compelleret ire & qui satis dabat se-
quebatur post diem alterum qui vero n. satisdabat statim du
cebatur invitus [illegible] omnem constituti [illegible] rationem scriptum
videor a Caio qui neque sequendo neque ducendo. Vera
[illegible] interpretes [illegible] quos Jacobus Cuiacius [illegible]
& Brigius in d. l. 48. [illegible] ptane de ijs
reis qui ob singularem aliquam causam aut prerogativam excu-
sant in vocati sequuntur adversarium, neque inde
ducuntur velut [illegible] pater, & praefectus, & alij [illegible]

+ uidito

in l. 2. 3. & 4. ff. de in ius vocan. — sed pace
eorum id dixerint errarunt grauiter ex eo q. ista dicte per
sone priuilegiate ff. ex primis excusati et his ne vocatione de
qui teneantur actorem superflua erunt postrema verba ex
cusat eas ab ignominiosa ductione cui n. concessum
est. ne sequatur actorem qd est magis tacite confessi vi
deri iudicatum in vitus qd est minus ex vulgatis &c. vnde
Alciatus quo predicta solutionem retineret cum Accursio ibi
dicit dictis ff. tollere valeant verba sequuntur, & ducuntur ad
significare contendit cum quando quis duci intelligatur is qui
habet ante se quem sequatur ex quo duces dicti qui precedunt
alios &c. Virgilius...

Dux femina facti. sic seneca fata volentem du-
cunt id est precedunt ut ipse exponit. insuper in nostro
proposito qd hec verbi significatione se ipsum sua sententia
reiicit Alciatus quia ista verbum neque sequuntur eandem
prerogativam predictis personis concedebat excusatis ac
per verbum ducantur frustra utrumque cumulavit textus in l.
2. de verborum significatione enucleando tandem quia verbum ducere in
sententia nostra de spacia ductione, & violenta manus iniectione
accipiendum fore contestantur omnia supra. & testimonio ita
quorum proxime mentionem fecimus — Ideo existimo verba
in predictis huius l. ponderem ex doctrina tradita, & probata
in initio huius illationis nempe reum legitima in ius
vocatum satis dare debere iudicio sisti alioquin compelli
posse in vitum in ius ire quia sic ostentata erit certo
consu-

consumbti sentiu. in Ubi sequunt ad factum Ubi sancy
ducant ad ius referamq. seq. mo satisdantes iudicio sys
ti. ut q. omnes qui enumerant in l. 2.a 3.a et 4.a ff.
de in ius vocando n. esse de num. eorq. qui si vocati ne
quaquam sequant. adversarium in viti ducant ad auditus
qui erudite. Diuning in dugsit. d. c. 6. et d. lib. 1. c. 2. 2°
et eadq. observat. in ferio in stricam le videri decis. 3. lex
in l. 3. § si quis ff. ne quis eum ubi scriptum est cesare
prim illig edicti q.do quis vocatus ad iud. 3 pedaneus vi ex
in qd responsum iustire videt omne i dq. r de vocat.
ad eos magistratus, qui iurisdict. possunt et tri
bunal. hent s.n lex ing q pe cum certus nt peda
neos iudices, et tantum magistratus meme
ro et apud quos postulari possumus text. in s. dif
cilis in l. 1. § removet. ff. de postulando
et hic eorq. autem qui iurisdictioni sunt ut in d.
l. 1. § postulare ff. eod. sequit ut qui hanc vocandi in
ius potestas a pedaneis iudicibus adimit. eam in eorum
magistratibus absolute necet. Cum quo se tuerer n
quo ulpiang defendat alium et pereo ring. in potat
in tex. it. ideo communio ut falsa reijcit. Angelus et
Romanus dist. oriet opiait ibidem subsumbunt. Alex.
v° eod. loco verosimiles tineant hanc nodum est
lere dum asserunt et in d. § si quis pcedere in iud. pe
daneo delegato, cui mandata e iurisdictio. sic tun
et personaliter coram eo sparente citavit qd. in mobilibus

esse probat tex. nost. in c. 1. ut ea que circum- sir
[illegible] adiungimus minus tradimus a [illegible] ut gl. in
l. 2 de iurisdict. omnium iudicum quae casa sacce dici
tex. in l. 1. § fi. ff. neque eum [illegible] edicto nec [illegible]
[illegible] quia is gravavit fuit qui doluit non aut qui [illegible]
In multis tamen peccavit Alex. in prd. ... in primo
l. [illegible] quia ostendit vocationem minus de qua tex. ille [illegible]
et citationem realem quam distincta et separata
sunt infra videbimus nec ei excusare velis Alex.
ab hac nota poteris dicendo eum intellexisse ci-
tationem realem impropie pro vocatione minus quia [illegible]
[illegible] in [illegible] minus [illegible] ulterius non posset consistat
in vocatione minus realem apud delegatum [illegible]
fieri posse cum nec tribunal habeat nec [illegible]
[illegible] [illegible] ut statim videbis ad eum vocare in
ius nullus [illegible] omnia ea que in hac observa-
tione [illegible]. Tandem in eo peccare videtur Alex.
quod iudicem pedaneum affirmet mandatam iurisdic-
tionem repugnante tex. in d. l. 1. § [illegible]
[illegible] particulare [illegible] apud eum, qui iurisdictionem [illegible]
[illegible] scripsit elegantissime [illegible] lib. 3. [illegible]
[illegible] c. [illegible] [illegible] lib. 17. c. 21 lit. G. et
[illegible] lib. 23. c. 2 lit. I. et si admitteremus
[illegible] adhuc non [illegible] Alex.
quare prohibitum esset delegato cui mandata est
iurisdictio citare realiter [illegible] id [illegible]

[illegible]

cum ceteris magistratibus ut constat ex textu. de in ius
vocando in quo antiqui omnes in studiis zela
borarunt

Quapropter ut huic digressioni locus proferam ex
innumerabilibus pene aliorum scriptis selecta haec
pnitenda sunt. Primo iudices olim apud Romanos alios
maiores alios minores fuisse maiores erant prae
tores, praefecti consules, et alii similes qui in tribu
nalibus id est locis, sublimioribus eminentibus sedebant
de cuius forma videndi sunt. Rebarduss de tribuna
li c. 7 Petrus Greg. lib. 2 de republica c. 6 n.o 11
Alomanus ad l. 8. § 2. de transactionibus Alciat
dus lib. 1 7 c. 25. circa Minores vero erant tri
buni, et questores qui in subselliis tantum considebant
sicuti probat Asconius in diuinat. ibi subsellia n. subsellia
tribunorum, questorum, et triumviri minora iudicia
exercentium qui non in tribunalibus sed in subselliis reside
bant &c. Ex his minoribus iudicibus alii dabant alii
[illegible] alii mandato iurisdictionis alii proprio [illegible] ordinariam iurisdictionem
exercebant et magistratus quoque dicebantur; vide 2.o praemisso pro dictis iu
dices datos a praetore, et ceteris qui tantum potestatem habebant, nullam iuris
dictionem sed notionem tantum seu simplicem causae cognitionem habuisse
nec non dabant [illegible] obseruabat ut supra exposito
[illegible] apud se aliis iudicibus [illegible] considebant
[illegible] Ubi iudicia a se dato praescribe
rent certam et infallibilem regulam ut ita quam

X.a que sentz sfecit, & aqua nec latum unguem posset re
cedere imo neque extra eam iudicare qui iussus, & equum
ee existimaret quapropter debat formulas recepit magna
na plerumque inter litigatores apud pretorem erat contentio quale
esse, totius caus[a]e decisio postea apud iudicem datum pen
debat que formula veteribus autoribus incognita docent Ci
cero lib. 2. de invent. & lib. 2. de finibus & in orat. pro
Cecina, & alibi quo in locum omnium optime Seneca lib. 3.
de beneficijs, ibi melior e conditio caus[a]e bon[a]e si ad iudicem
quam ad arbitrum defertur, quia illam formula includit, &
certos quos non excedat terminos ponit. & hoc textus difficilis, &
ita varie intelligendus in l. pen. ff. de fideicommissis ubi arbitrus
ad restituendum fideicommissum si comperit nullum fuisse
non posse absolvere heredem sed debere ad pretorem eum remittere
ex textus allegatis, & alias difficilior in l. a divo Pio ff. de
re iudicata in quo pretoris iudices dati non exequuntur sententias
suas quia sunt notionem tantum non vero iurisdictionem habent textus alias
difficilimus in l. 3. ff. eodem, quod X.a vero in potestate consti
tuit sentz iudicis exequi pretorem posse sed notionem tantum non
autem iurisdictionem habentes, atque ita male in edicto exequu
endo positum fuisse cuius de ea re iuris dictio est tum
cum potius dicere debuisset cuius de ea re notio est cum
potius dicere debuisset cuius de ea re notio e sequ
untur. Duarenus in l. 1. gentium 3. videlicet notionem ff.
de pactis eodem ad titulum de iudicijs c. de iudicibus da
tis & lib. 1. d. 3. c. 53. Rebuffus tribunali c. 11

lib. 1. de p̄iudicijs c. 6. Doniel. lib. 17 in c. 21, et 23. ubi Fab. in l. 1. de iuris dict. civitaq. ad Ru
bricã de pedaneis iudicibus Morla in emporio. tt.
2. n.° 3. Alciatus lib. 24 paradoxorum c. 15 Cov.
varias lib. 3 miscel. c. 18. — 2.° p̄mitto ex s.d.
iudicibus 2.° loco propositis qq. mandabat iurisdictiõ
regulariter a superioribus magistratibus eos s. iurisdictionem ha
buisse nõ in p̄priã sed alienã quia alterius nõie
& vice eius q mandavit utebant l. 1. § q manda
tã ff de off.° eius exemplo cuiuslibet alterius negotij
mandati nã cũ aliud qd libet negotiũ alteri mã
damus tunc nil ad eum transferimus sed tm̃ rei ge
rendã tractandã qã committimus l. 2 ff. mandati si
cum iurisdictionem mandamus eã alteri exercendã committi
mus itaut iurisdictiõ maneat nil ominus propria, solus
vero exercitiũ in accipientẽ transferat ita ut vice nra
fungat et quẽadmodum nos ita et ille habeat liberã potestatem
de recognoscendi cum iudicati exequendi potestate: cu
ita qd proprium ẽ iurisdictionis et q ex ipsius ind. l. ait
pretor. § ff. de re iudicata, in eius specie cum pretor se
tentias eorum q mandatã ab eo iurisdictionem hebant exe
qui voluisset ut colat in ext.... ubi ipsũ huius de ea
re iurisdictioẽ respondit ab Ulpiano ex potes
tatis defectu in illis verbis melius dixisset, que
apte suadent eos, q mandatam iurisdictionem hent posse
ea libere uti, et ad executionem deducere facere. tres.

in L. fin. ff. de off. eius X. IX. possit Donelli lib. 7
c. 6. Vlt. iurisdictio exornant per ... dicta
tres Longobaldus in repetitione L. imperium num.
170. Alciatus in trak. de off. eius nº 9. Baronius
lib. 6. declarationum c. 84. & ante omnes Ant.
de Prato in L. fin. ff. de off. eius h. quoad executionem
finem ... dicentibus fere antiquis omnibus sed male
Tandem ijs minoribus iudicijs alij ordinaria, quam gerebant
auctoritate uis dicebant ac ita magistratus quoque vocabat
ut erant tribuni plebis questores urbani & similes de qq.
id eleganter scripsit Asconius loco s.ª citato Rosin. lib. 7
antiquit. c. 2 & 22. cum seqq. Rebardus lib. 8. ...
nionis c. 9. Petrus Greg. lib. 2. de rep. c. 6. nº 9. Rom-
ani s. ... iudices de dicta diuis. etiam generali nomine pe-
danei iudices vocabantur ab eo quod ... in subsellijs supremo
... magistratuum pedibus sedentes proprijs humum calca
bant Aulus Gelius lib. 14 noctium atticarum c. 2. Duar.
ad tit. de iurisdict. c. de pedaneis iudicibus Donel. lib. 17
c. 21 in fi. Gentilis lib. 2 de iurisdict. c. 8. Cuiac.
in parattlita C. de pedaneis iudicibus, & Rebardus ubi
supra ~ Nec hanc iudicum distinctionem in qua volue
certo fundam. ... L. 8. ... & innumerabiles pene
iurium illucidationes firmant everti ... dificilis in L.
fi. C. de iudicijs ubi cum ... observando in recusa
tione iudicis dari regula ... conscribat constituit
post recusationem arbitrum eligendum esse, quod pro omni ...
Dari

dati; et recusati obtineant, et sententiae suae executioni man-
dari faciant. Ast ex illis verbis et executorem negotii cui man-
data est. Siquidem causae examinatio vel quae de bono
executione atque ita iurisdictio iudici dato non alteri quam ei
cui mandata est iurisdictio accedunt. Ast antiqui, qui nul-
lam agnoverunt differentiam inter iudicem datum et mandatam iurisdic-
tionem atque iis omnibus inter dictis esse sententias suas
executiones crediderunt propter verba quae indicavimus expressim in
d. l. a divo Pio ff. de re iud. valde laborant in d. l. fi. ex-
plicat. cum opinionibus suis ex diametro adversari videatur
qua propter ut eius difficultatem effugiant ad Principis protectionem
confugiunt, ut de eis tantum iudicibus delegatis qui sententias suas
executioni mandare possunt intelligant verba in d. l. fi. ita Fel.
Jovius, et Bart. ibi n.o 2 Jass. n.o 10 Alex. in l. 2 de iurisd.
n.o 10. Gravissime tamen erraverunt quia ut supra diximus is
qui mandatam iurisdictionem habet sententiam suam recte executio-
ni mandat; neque in hoc differt ab eo qui a principe concessam
habet textus in d. l. a divo Pio § 5 et textus in d. l. fi. de quo eius fa-
miliares rationes quas supra meminimus. 2.o quia textus
in d. l. fi. non loquitur de iud. cum iurisdictione delegato sed de
iud. dato simpliciter quod perquam deducitur clarissime ex
plurimis illius verbis datis iud. vocat imperator pro-
bat a parte ex illis nisi fuerint provocati nunc non ipse
qui iudices antea dedit formam causae imponat legitima
vel quae de bono causae appellationis devolvebantur a iud.
dato ad eum qui eum dedit, et tamen minime devolvuntur

ad eum si judex habet mandatum jurisdictionis ex eius plus in l. 1.a § 1.o ff. quis, et a quo ibi ab eo cui quis mandavit iurisdictionem non ipse provocabit

Unde Lonous verus est textus in d. l. fi. non procedere in iud.e dato simpliciter sed in executore negotii simul constituto cum iud.e dato ad eum effectum ut cum iudex datus sententiam suam exequi per executorem hoc statum fiat quem morem statum suadent verba illa executore negotii imminente, et statuta ab arbitriis effectui mancipanda etc. et eius sententie videtur Duar. in d. l. adiuvo Pio. ex ipso fit Cuiacius lib. 9 observationum c. 28. qua retenta non adversant eidem verba illa executore negotii cui mandata est huiusmodi cause examinatio, que significare videntur executorem fuisse ipsum iudicem, de eum si eidem mandata fuit cause examinatio que significare videntur executorem fuisse ipsum iudicem datum si quidem eidem mandata fuit cause examinatio quod proprium munus erat iudicis dati, ut ex predictis constat, ita sentit Alciatus lib. 1 de arbitris ... ut alleg. et Gro... ibidem Cuiac. lib. 9 c. 28 notans non legendum esse examinatio sed potius exactio, idem executio simili in emendatis codicibus scriptum extare

Tandem predictam distinctionem verius non obscurat textus pro meritis expositus in novella 53 de ex... collat. ... si iudex ... agit quo ... iudex datus a magistratu iurisdictionem habet ... sententiam suam exequi ... bon

bonorum actorem mittere posse constitutum est, viz omissa citatione explicat ad l. a d. Pio et Bo. asse quam improbat Bart. ibidem, et ceteri ordinarii omissa quoque citatione communi sententia intelligentium ex illius delegato principis qui sententiam dicere eius exequi poterat qua in eiusdem rescripti verba illa si vero administret sed datis sit aquodam iudice et ceteris vibit sic dicendum et sentiendum est nempe prius illius § Leg de exequendo reo qui iuramentum promissit iudicio sisti et iuratam religionem venit per malitiosam absentiam quo casu decrevit Iustinianus assensione modo per administratoris (idest per iudicem ordinarium ita enim administratorem inspiramur ibidem) qui de causa principalis cognovit modo per relationem apud eum dato qui cognoscebat de causa adeo quod eius dedit manu inceptam expediendo esse. nunc autem casum propositum continuando in versiculo igitur subiungit eundem iudicem ordinarium intellige et vero datum reum latitantem et dictis praepositis iuocare debere et contra eum contumacem mittere actorem impossessionem bonorum ex quibus numquam iurisdictionis actum expeditum fuisse per iudicem datum sed per ordinarium Urbanum ex positis certum est evadet constitutum ex et scripsit Cuiac. novela § 3 col. 2 ad medium et his difficultatibus sublatis certa manet praedicta distinctio de iudicibus pedaneis qui in tribunalibus sed in subsellii sedebant.

Ex quo ex ea plura obscurissima per hoc d. l. 33 § si quis ff. nequis eum in ius vocatione admittunt quorum explicatio duo sequentia permissa tanquam per prius sedes

vindicare videant hic institutum quo circa non dysin
tioni iudicij pedaneorum proxima a qua origine beneficia
pileo imitari possunt l. qui ... eo componi possessio
tamo ... in l. 1. § 1 ff. quis et a quo appellet cum
pro eisdem legis et cum l. unica C. qua provincia ... dicit quae
f. ad ea alias s. videtur ut sunt pace pugnantique
que credere nos Ulpianus in d. § 1. scripsit a iudice
cui mandata est iurisdictio non esse appellandum ad
eum magistratum qui mandavit iurisdictionem sed ad
superiorem eiusdem magistratus ... ad quem ipse et ad
alios similes qui et de causis appellationum illius ma
gistratus aliis cognoscere at in principio eiusdem l. Ma
rius omnino affirmavit nempe a iudice dato in
ponendum esse appellationem ad magistratum qui eum dedit
non vero ad superiorem magistratum quod apertissime quoque
decreverunt imperatores in d. l. unica in finalibus
verbis, ibi nos dijs elegantibus nullo ...
sancimus ... appellationum iudicia ad eos
remeabunt etc. quod adiuvo ... difficile
in l. imperatores 12 § 1 ff. de appellat.

Ad quorum ... explicat Bartolus
dicens quod diversum esse existimat magistratum delegare
iurisdictionem de qua in d. l. 1. in principio et in d. l. imperatores
et delegatum subdelegare iurisdictionem de qua in d. § 1. eiusdem
l. 1. primo casu ad delegantem magistratum appellari
posse 2o vero casu non posse a subdelegato ad delegatum appellari.

Fallitur

Falsum. n. dr. 2a. j.is regulas hoc est 1. j.o repugnat d. l. vnic
Vbi a iud. delegato ad delegantem appellat. 2o. consti
tuit delegatum posse iurisdictionem sibi mandatam alij iud.
delegare s.n. dz ex ipsum. in l. fi. ff. de off. ieg l. more ff
de j.s dict. Necn reijcio alteram Canonistarum de qua
eamdem Bart. ibidem & Iag. lib. 1. diuers. c. 4. & Bar
bos in l. cum ptor 12 primo n. 221. que improbat
Ius ind. l. vnica l. q. sua iurisdict. tot alijs causas de
legauerint iudicandas vt l. eodem Bart. errore inuol
uit 2a. d. l. fi. & d. l. more. ff. T. adiuz in explicanda
constitutio j.a illa 2a predicta distinctionem intellecta n. stratia
sed similima est nam hic ind. § ab eo qui iudic. in eo man
datam iurisdictionem habet quam nihil propri habeat sed eius qui
mandauit iurisdictione vtat. sententia ab eo lata perinde
habenda est ac si a magistratu prolata fuisset. Vnde quem
admodum iniquum esset ut ab eodem iud. ad eumdem appellare
c. 2. de consuetud. hoc lib. c. Romana de appellati
onibus ita iniquum videtur ut ab eo cui mandata est
iurisdictio appellatur ad mandantem ideo principem vel
alium superiorem prouocandum esse recte scripsit Vlpianus
in d. § ab eo. ... ind. l. 1. d. l. imperatores § 1.
Secus in iud. dato simpliciter nam cum nulla transfe
ratur j.s dictio sed tm cause cognitio n. potuit videri ea
dem sententia cum magistratu qui eum dedit ideo recte a
iud. dato appellatur ad dantem in dictis j.bs tanquam ab eo
qui impetraret notionem hec ad eum qui habet iurisdictionem

qd. elegant. ex novioribus observarunt Donel. lib. 28.
comm. c. 7. Morla in emporio tit. de jud. dict. in prio
n.° 9. Faquinus lib. 1.° contrav. c. 76. Baconig lib.
6. declarationum c. 84. n.° 6. Et primus hi omnibus
contradicentibus idem senserunt quod n.° perfecte cognoverint
antiqui teste Bart. in d. § 1.° Barb. plures referens
in d. l. cumpstor § 1. n.° 224 —
Ex qua doctrina constat in multis esse emendatam
Vangovalij in l. impsenem 2. § n.° 9. Baconij
d. c. 98. n.° 9. qm. in d. l. unica ut difficultas tollant
probo. ad eos reponunt ad nos quasi ad princi
pem. appellandum esse n.° v.° ad delegatum principij.
Adnc in tolluz qm. vero esse satis vigentes
difficultates opugnant quas in tx. ipsius ostendit de
duci ex tx. obscuro nimis in l. appellari a ff.
quis, et aquo appellat. ubi a legatis proconsulis
qui ab eodem mandatam jurisdict. hinc l. legatis 3.
ff. de off.° proconsulis appellat. ad proconsulem q man
davit jurisdict. —
2.a difficultas q.a est cc.s est quia appellat. im
ponenda aud.a datis ad danem gravior est nam in
dex datus a ptore ut s.a observavimus ita cog
noscebat et sententiam ferebat. X.a sive a ptore datum
ut necessitatem umquam posset abea recedere quia
ppt. in coi. gvernum alius nullum adritium habuis
se sed tm. instrumentum fuisse per quem magistratus
volu.

voluntariæ huius iurisdictionis exerceret, ex quo sequitur
quod cum per iudicem datum vicar Magistratus idest
cognoscat et sententiam proferat multo certius quod
cum ei mandata est iurisdictio, per illam formu
lam mandando suæ tribuera, et nullius adstricta vin
culis, relegio est, teneri ex Seneca dominium
st ipsius agere cognoscere et sententiam proferre unde
et anaaum dato proxima causæ origo et genus
facit per alium de reg. iur. l. 152 § de eo qui ff. de vi
et vi armata, Doctor Bartoli in l. si unus §
siuius col. 1 ff. de iniuriis. et in nostris terminis de
iudice dato est textus in verbis ex posuer in l. fi. C. ubi
adq. et apud quem ibi videat ipsum qui iudicem dedit in in
tegrum dare restitutionem V.C. atque ita iniquum esse
ut a iudice dato ad dantem tanquam a se ipso ad semetip
sum appelletur, ut in eo qui mandatam iurisdictionem hic observa
tum est.

Dixi predictam solutionem quæ le relequum est, ut his duabus
difficultatibus satisfaciamus, verum et ex D. l. appellari
non alii solum posse existimet Ant. Gobeanus l. 1. Va
riorum c. 46, et in l. 1. de iurisdict. quam literam emendā
do, et loco illius verbis consul substituendo proconsulis
ita ut legatur hoc modo appellari a legatis proconsulis
potest ea ita minime probo cum omnium vulgarium codicum
emendata adversitur lectio. Nec veriorem esse credo
opinionem Iacobi Cuiacii qui lib. 7. observationum c. 21.

Ut in l. 1 ff. de off. eius assessor dictum l. 2 § pro-
cedere simulante in legato pro consulis, qui non apud con
sules sed a senatu nominabatur tanquam ipsius adiutor
& in negotiorum executor, & cum ea rescripti assignata
tur proconsuli ut iurisdictionem ei mandare deberet quo facto
mandata iurisdictio in propriam transibat, & adeo tamen
quam a iudice ordinario inferiore a proconsule appella
batur facit textus in d. l. legati vide Tenenam Covar.
lib. 3 Var. Cap. 11 n. 9 Anton. Fab. ad d. l. legati.
Confundit n. prout textus in d. l. f. § qui mandatam ubi in
eos qui nil proprium iurisdictionis habent connumerat lega
tus proconsulis, & recte nam cum in omnes constet man
datam cum iurisdictionem habere ex d. § qui mandatam l. lega
tus 12 l. observare § post hec ff. de off. proconsulis
Repugnat illum esse proprium cum sit mandata ipsius ex
pressus in d. § qui mandatam ibi qui mandatam iurisdictionem
habent proprium nihil habent — Accedit consideratio ex texto in l.
1 § damus uncto C. 9. ff. de suspectis tutoribus quo loco
idem esse affirmat consultus pretorem alicui proconsule lega
to sua iurisdictionem mandare. at pretor cum mandat non facit proprium
ergo nec proconsul. Lacertit tandem Cuiacij receptam doctrinam
ipsius pro omnibus eligam, & a nemine consideratus in l. so
let § sicut ff. de off. proconsulis ibi sicut autem mandare
iurisdictionem & non mandare est in arbitrio proconsulis ita adi
mere mandatam iurisdictionem licet ex cuius primis verbis deducit
non esse in necessit. ut Cuiac. dicebat sed in arbitrio proconsulis
possitum.

possitum mandare jurisdictionem suo legato, atque ita ex hoc jurisdictionis
nil a senatu sed tantum a proconsule habuisse ex postremis verbis ad
libitum post mandatam iurisdictionem legato non esse propriam legati sed
adhuc mandatam manere id non significat consultus cum non tamen
concessionis sed in ipso ademptionis tempore adhuc mandatam iuris
dictionem vocavit: his tandem adiungo quod si haec iurisdictio esset le
gati non posset eam adimere proconsul repugnante regula textus in l.
id quod nostrum ff. de reg. iuris, at proconsuli concedimus ius
adimendi per d. § sicut ergo ratio negare debemus iurisdictionem
esse propriam legati, et concedere eam esse proconsulis.

Unde probabilius est in tanta difficultate dicere ad lega
tum proconsulis etsi mandatam jurisdictionem exerceret, non nullas tamen
causas habuisse in quibus singulari quodam favore, et prerogati
va a senatu immediate concessa poterat per se proprio disponere ve
luti in datione tutoris textus in l. penultima ff. de officio procon
sulis iuncto textu in l. 1. § legatus ff. de tutoribus, et curatoribus,
in cognitione de suspecto tutore, quae quibusdam tamen dabatur l. 1a
§. suspecti ff. ad Turpilianum et legato singulari beneficio
concedebatur textus sic intelligendus secundum Petrum Fab. ubi etiam Cu
racium in l. 1. de iurisdictione Hoctomanum, Balduinum, et Mi
singerum in principio institutionis de suspectis tutoribus in l. cognitio ff. de
officio eius, et in d. principio ibi et legato proconsulis et C. stradicen
te Ant. Fab. in Papinianea titulo 12 principio 1. illationes 4.
et titulo 29 principio 4°. Haec tamen legati potestas cum eo tempe
ramen semper concessa fuit ut nullo modo eam posset exercere
quia propria esset et in praedictis casibus minime dependens.

D. Libro Becerra

ab alio nisi proconsul id prius iuberet, aut committeret
q[uo]d lex speciali vsione l. ex. ui mandatis iurisdictionis
generalis alium intelligebat. Sic ego per omnes interpretes
Rum q[uo]d valde curacij opinioni fauet, & ingeniose
emendando ut videre est. apud Gotofredum ibidem.
In explicanda in sudarunt interpretes in d. l. legati i. ff.
off. proconsulis ibi legati proconsulum nil proprium habent
nisi a proconsule eis mandetur iurisdictio & c. q. ita accipi
endus est. legatus proconsulis h[abe]t aliquid proprium, id est nam im
mediate concessum h[abe]t sicuti ex casibus s[upr]a positis costat
tamen cum usus absq[ue] quo inutilis et vana hec potestas
est a proconsulis volunt[ate] pendeat. nil proprium h[abe]re dicit
donec mandata generali iurisdict[ion]e concessus intelliga
tur. Et ne hec interpretatio q[uo]d noua in vsitata videatur ali
cui eiusdem rei argumentum inuenies in magistratibus municipa
libus q[ui]b[us] n. l. concessum erat ut possent tutores dare l. iij de
diff. de tutoribus & curatoribus, & tamen hac potestate vti ex
cere n[on] poterant nisi iussus presidis p[re]cessisset. § sed hoc j.
inst. de attiliano tutore. l. iiij § cum tt. ff. de ad
ministrat. tutorum explicat optime Donelus lib. 13 comm.
c. 7 Cuiac. lib. 15. obser. c. 19 in f. mirumq[ue] n[on] erit
si idem in legato proconsulis statuamus. Ex quo nascitur ea inter
pretatio ad d. l. appellari q[uo]d quia cum ex dictis constet
in certis causis legatum proconsulis ius proprium habuisse inijs
omnibus appellari posse a legato ad proconsulem tanquam
ab inferiori ordinario ad superiorem consequens fuit.
Licet

licet in reliquis non posset quia vice eius qui mandavit jus dicti
utebat. Et hec est vera illius loci explicatio quam ibidem consultis in textu
post ex posita dum in eo non necessitatem sed potius tantum appellandi
demonstrat que satis in predictis casibus verificatur.

Secundo dicimus ut tollamus propter alios quoque consciemus oportet
predictos iudices neque potestate nec ratione illa qua utebantur
summi vice pretoris, sed sua ita ut quidquid agerent non pretoris sed
legis auctoritate expedirent, que doctrina constat apertissimis fundamentis
tunc ex eo quia hec iuditia primus ex lege Romuli in potestate,
et ut ita dicam in dominio senatores fuerunt postea ex
senatu ad equites ex equitibus modo ad senatum et modo ad eosdem
modo ad plebem translata sunt. sed semper certa lege de earumque
iudicibus potestatem constituente donec Iulio Cesare dictatore
creato cavit ut iuditia apud duos tantum ordines remanerent
nempe senatores, et equites. lex tamen ad id quoque lata que
Iulia Cesaris appellata fuit unde optime Carolus Sigonius
lib. 2. de antiquo jure civium Rom. c. 18 iuditia dixit esse
potestatem cognoscendi non ex pretore sed ex legibus, et populi Rom.
iussu ex quo constat quod licet si pretores ex his ordinibus certum numerum
deligerent in principio cuiuslibet anni iudices apud quos illius
anni iuditia essent. et formulas prescriberent intra quas
cognoscerent nil tamen amplius herent in hac re que simpliciter
cum electione cum lege potestas cognoscendi et iudicandi
emanaverit cui consequens est ut iudices hac potestate
utuntur non nomine pretoris sed potius suo jure agere dicantur
quia ordinationem tamen secundis potius aptiore datam arg. l.

Unde ex familia § si falcidia ff. de leg. 2 arg. ita cessat periculum d. l. quibus alium de reg. iuris et proposito arg. discessi dissolui. quod nescio ex quo arculo atonitus re citavit morta. 4° de iurisdict. in principio. dum inde pende ti. Alibi dixit iudices datos ordinarios esse.

Neque propterea refragantur verba d. l. fi. C ubi et apud quem. loquitur n. n. de iud. datis simpliciter sed delim mandata iuris dict. quo casu recte dicit quod videt quisque iudex destinaverit in integrum dare res titutione qua is qui mandatam habet iuris dict. ea utitur vice eius qui mandavit d. l. 1. § qui mandatam sense runt Bart. saliceto Bald. et Gifanius ibidem Ba conius d. lib. 6. declarat. 61 Barbosa in d. l. eos § 12 § 1. de iudiciis n° 1932 qq. Ista praedicta distinctione manet explicata luculenter difficultas contracta ex d. l. 1. o°. d. § ab eo ff. de quis et a quo appellet.

11. Nunc quoque ex eadem distinct. in concordia re duci posse contendo tex. in l. fi. ff. de off.° eius l. a iud. 1. de iudiciis cum tex. difficili in l. eos proprie. § 1. ff. eodem l. legatus 12 ff. de off.° proconsulis l. 1. C. de pedaneis iud. quae prima aperte contraria secum videri possunt ex loquitur in d. l. a iudice et in d. l. si adempta sit potestas a his qui mandatam iu risdict. habent iudices dandi ut constat ex illis verbis a iud. iudex delegatus iudicii dandi potest. non habet

et ubi.

Et ibi mandatam sibi iurisdict. mandare alteri n. posse manifestum est, at in d. l. cum pretor § 1. eidem concessa videl. hec potestas sicuti preter ex illis textus is quoque cui mandata e iurisdictio iudicem dare post. textus in l. et ex d. l. legatus ibi legatus mandata sibi iurisdict. iudicis dandi ius habet ob quam iuris repugnantiam infiniti pene errores manarunt quos referunt, et ex p. sequuntur Barb. in d. l. cum pretor § 1. Faquin. lib. 3. ottravers. c. 45 Velosq. lib. 3. suputationum c. 10. Baconij lib. 6. declarationum c. 84. recenset Duat. lib. 17 c. 23 post pro omnibus reiectis V.e X.a p. d. distinct. dicendum est mult. iure esse in hoc casu in mandare iurisdict. et dare, seu delegare iud. nam is q mandatam iurisdict. habet eam alteri mandare n. potest quo casu procedit in d. l. fi. l. mare ff. de iurisdict. at quis iurisdict. mandare n. possit iud. m. dare n. prohibet textus ita intelligit. textus in d. l. cum pretor 12 § 1. et in d. l. legatus et in d. l. 4. C. de pedaneis iudicib. ut eorum verba apertissime demonstrant ita docet Barb. ubi s. ex l. 35 et ex n. 151 Duarenus tit. de iudicijs c. pedaneis et de iurisdict. c. 6. Donel. lib. 17 com. c. 23.

In ??? in ??? differentie Variant mi. potes ut constat ex gloss. in d. l. a ??? Bart. Cast. Alex. et Tulo. in d. l. more de iurisdict. Barb. ubi s. n. 153 nos m. ??? certoque cons. haurimus quod is scilicet q mandatam iurisdict. habet

non proprium sed alienum exercet. d. § q. mandatam id autem quod alie-
num est in alium transferri non potest l. nemo ff. de reg. iur.
d. l. more usum autem iurisdictionis et si proprium habeat ideo
in alium non transmittit quoniam cum in facto certe personae iti
tat personam non egredit. tex. in § 2. § item si mixta de usu, et hoc
§ 1. inst. de stipul. servorum et probat argumento procuratorii cui
causa commissa quae sine speciali domini mandato alium substi-
tuere prohibet l. quod quis. C. de procuratoribus quae ratio
tradidit ante omnes Angelus in d. l. more et eum sibi in
putet Castrensis ibidem sequuntur Sass. ex n° 3. Donel. d.
l. 17. c. 8. Gobean. in d. l. 5. et ibidem Duarenus —
Quod autem prius expendebat quod cui mandata est iuris-
dictio iudicem dando non transferat in eum iurisdictionem nec esse
ipsius sed tantum causae simplicem cognitionem et iudicandi munus
quapropter iudicem dare idem permissum est ex praedictis iuribus quae addere
legem imperium et lege 1. 3. de iurisdict. —
Graves in hac resolutione patior difficultates l. de die
ut ex d. l. cum praetor § 1. ubi quibus hac lege et ubi
docet consultus iudicis non dationem ad eos pertinere qui lege con-
cessa est atque l. concessa ss. non transferunt ad eum cui manda-
ta est iurisdictio l. 1. ff. de off. eius cui mand. iud. dandi facultas in po-
tius competere qui mandatam iurisdictionem accepit, in hac dane dis-
exemplum personalis quod post institutum praedicta regula generalis adducit
Paulus in d. § 1. ibi lege sicuti proconsuli etc. in quo ostendit non rationem iuris-
dictionis propriae quam habet proconsul l. si in aliquem § fi. l. seq. et
mandare potest l. legatus 12. ff. de off. proconsulis.
sed.

Sed singulari l. favore posse proconsulem iud. dare q.
mandata iurisdict. non transmittere hic favor cum non
roq. iurisdictionis spectat. Accedit ad considerationi
textus difficilis in l. cum q. ff. de iurisdictione, quo loco
tantummodo magistratibus permissum est iubere iu
dicare id est iudices dare qui causas iudicent qua no
ta ex clarè videntur ii qui mandatam iurisdictionem habent
cum magistratuum appellatione non contineantur textus in l. 1 de mu
dijs multis traditis a Donel. d. lib. 17 cap. 7. Qui
bus tandem adstipulatur d. l. a iud. C. de iudicijs, quo
loco aperte traditur iud. a magistratu delegatum alium
iud. dare non posse.

Ob quas difficultates in varias sententias distra
huntur interpretes alij n. existimarunt cum mandatam
iurisdict. habet non posse iudices dare sicut delegatum quo
sunt inter quos fuerunt Bart. in d. l. a iud. et ibi A
lex. n. 4 Hottomann lib. 3. observat. c. 4. Belon. lib. 3.
disputationum c. 11 Fagnez lib. 1. observ. c. 45. alij v.
non solum is qui mandata est iurisdictio sed et omnibus
magistratibus prohibitum esse dationem iudicis crediderunt
praeter quos specialiter id concessum legio ita Bart. ubi
sup. et q. 2 et 8. Gobian. ad d. l. 13 ff. de iuris dict. Quas
opiniones quia longum esset confutare nostra retenta non obs
tare dicimus adversus eam oppositas diffic. n. 13 ex his
d. l. 13 et d. l. cum praetor § 1. perpendere n. debemus
utriusque textus verba, et advertere, quod in d. § 1. simpliciter

Consultus ait judicem dari posse eos qq lege id conceditur at vero in l. 1 ff. de off. eij cum mandata iurisd. dictio servat non transferri ea, que alium accedunt non simpliciter dixit ea, que l. accedunt sed adidit que l. specialiter accedunt adhoc ut denotaret tm ea, que lege specialiter comittunt mandari non posse. cetera, que comittuntur l. sed non specialiter, ut est dari iudices recte posset mandari arg. isto iurisdictionis, que lege, et iure concedit, et tm mandat l. et quia l. more ff. de iurisdict. docet Duarenus pluribus adductis exemplis tit. de iuditijs. cap. de iudicibus datis, et in l. imperium infra et de iurisd. c. 9

Non secundum ex d. § 1. ibi. Lege vivit proconsuli ad cuius explicatum considera non nullam differ. saltem quoad temp. fuisse inter magistratus urbanos, et provinciales nam urbani cuiuscumque ordinis ex vi imperij sui iud. dandi ius habebant l. fi. ff. quis, et aquo l. imperium de iurisdict. cuius inceptio docet ea loqui de urbanis magistratibus: sebiecti deinde imperio Rom. pluribus provincijs creati ss. magistratus provinciales, q earum gubernationi p essent qq lege idem comunicatum fuit quoque eo usque in urbanis receptum ut textus in l. ex omnibus 10 cum duabus seq. ff. eodem cui consequens fuit, ut que admodum urbani ita et provinciales iudices dari possent. siquidem similis erat in omnibus iurisdictionis ratio, et hoc est, qd exemplo proposito

et de hac

de hac lege scripsit consultus in d. § 4. Sed veteri proconsuli

Et lege n. iurisdictionis lata hec potestas dandi iudicij

secuta est, n.d. tributa lege aliqua singulari p. iuris

dict. Unde errasse omnes eos existimo, q. legem hanc

a iurisdict. separarunt repugnante iurisdictionis natura

cuius sine alia lege proprium e. iudices dare d. l. 1. d. l. 3.

de iurisdict. — Non obstat ex d. l. eumqui in cuius

solut. omnes fere interpretes infeliciter mandarunt in con

numero Donell. usq. ad hec temp.a sine contradictione

secutus q. lib. 17 c. 28. existimavit illa verba magistra

tum esse oportet n. excludere eum qui mandatam iu

risdictionem het quoniam hic vicemagistratus fungit.

et eius conspiciatur utit. l. 3. l. g mandatum ff. de off. eius l.

solet ff. de iurisdict. Sed considerare debuit d. l. cum ...

derare magistratum q. videat sed q. sit v. magistratus ...

verba illa ibi magistratum esse oportet. Nec placuit qd ipse in ex

usatione huius dis.s adiicit nempe eos q. mandatum iurisdict.

hent honori, et ... iurisdictionis n. esse magistratus ...

directio, et usu iurisdictionis ... het ... magistratum

ee atq. ita comprehendi sub generali reg.e d. l. cum q. nam

ut idem Donel. evidentissime tradit ... lib. 17 c. 7 vs. iu

risdict. usus et exercitium iurisdictionis n. sufficit ad constitu

endum magistratum imo ... eum a tali munere remotum sensit.

Nec probabilius senserunt Carondas de iurisdict. n. 2-3.

Equinarius, Duar. et Anel. Fab. in d. l. cum q. ut videre

ex d. c. 28. Donell. quorum interpretationibus restitit ... Fabro.

Ad l. 70 de reg. iu. pag.a 819 dicimus longe dissimi
le esse speciem illius textus ad nostram nos. n. querimus an iudi
ces dandi potestas sit ei qui iurisdictionem habet. Ulpianus
autem in d. l. eum qui querit an is qui iurisdictionem non habet tempore quo
iubet iudicem a se datum, ad sententiam [illegible] venire licet in iurisdictione
fuerit tempore quo iudicem dedit possit compellere eum iudicare
cui questioni ut respondeat prius [illegible] ponit nempe eum qui
iudicare iubet magistratum esse oportere id est non sufficere,
quod fuerit magistratus sed requiri necessario quod d. sit tempore quo
compellit postea vero ad casum propositum resolutionem infert, et
in § 2. eiusdem l. quam in potestatem vere esse, et literam congruam
ex ipsius contextura facile deprehendi. Nota quartum ex d. l.
ait [illegible] quod [illegible] delegatur [illegible] est accipiendum de eo qui man
datur quod mandato iurisdictionem habet sicut antiqui omnes existi
marunt neque si hoc ad mittendum omnem repudiant in potestate
sed de iudice delegato simpliciter in quo receptum est, ut alterius
iudicis dandi potestatem non habeat quia ipse iudiciario munere fun
gatur id est, quia iudicem dare sit alius iurisdictionis iudex autem
datus non habet iurisdictionem sed tantum iudicandi munus ut s. do
cuimus ideo alium iudicem dare non possit

Ex ult. loco ex predicta iudicum pedaneorum differentia infero
in [illegible] ad textum in d. l. 3. § si quis ff. ne quis eum qui
2. nostri textus opposita pr. pugnabat asserens vocatum ad iu
dicem pedaneum non teneri presentiam sui [illegible] confacere opti
ma. n. ex predictis ducta [illegible] hoc receptum est quod pedanei
pedaneos appellant iudices datos [illegible] quod non nulla propria
iuditia

iudicia exercebant, teneri diximus si de praedictis iudicibus
primis loquuti fuisse consultum dicamus in iuste vocatus
fuit reus, neque vocatio in ius, ut supra diximus, fit ad magistra-
tum pro tribunali sedentem non ad eum qui nec tribunal habet nec ma-
gistratus est, fit ad eum qui iudicem dare potest, non vero ad eum qui iudicem
dare non potest sed ipse datur ab alio, ut est iudex datus l. a iudice
C. de iudiciis. Si vero de secundis iudicibus accipiatur d. § 1.
iniquum quoque erit reum vocare in ius cum non tribunal sed
subsellia tantummodo haberent, vocatio autem in ius est vocatio ad
tribunal d. l. penult. de iudic. et ibi glossa. Huic solutioni
non refragatur textus in d. l. 1. § removet, et § postulare ff. de pos-
tulando, quos adducunt, nam cum constet ex praedictis aliquos esse
ex pedaneis iudicibus, qui proprie iurisdictionem sunt minus,
non erit si apud eos postulare possimus, de qua re Rebuffus
ubi supra. Plus difficultatis habet, quod Ulpianus tradit in principio
d. l. 1. scilicet praetorem tuendae dignitatis suae causa titulum illum
de postulando proposuisse quo removet aliquos a postulando
coram se, et postea in d. § removet ait apud iudices pedaneos
postulare prohibent calumniae &c. Ex quo deducit pe-
daneos ex eis esse qui dignitate praetoria condecorantur, siquidem
et a postulando coram eis nonnullos removet praetor.

Ingeniose enim cum Duareno ubi supra respondendum est
prohibitione aliquibus facta postulandi apud pedaneos
non edicto praetoris constitutam fuisse, quod de iure auctoritate con-
servanda latum est, sed senatusconsulto pro pedaneis priva-
tim scripto, ut verba d. § ostendunt, unde male colligis

eorum officio ad dignitatem pretoris pertinere

Illud omittendum non est iudicio predictam doctrinam praxi hodie servari nam et si quis iudex incompetenter citatus teneatur comparere ad hunc saltem effectum ut causam incompetentiae opponat si de iurisdictione iudicis dubitet l. si quis ex aliena ff. de iud. l. ex quacumque ff. si quis in ius vocatus l. 2 tit. 1 ... alioquin multam ab eodem iudice irrogari posse. Don. lib. 23 comment. c. 20 in sinatoria esset eius incompetentia necessarium ad alegandam predictam causam spectare debeat proprius celebre ind. l. 3. § si quis ... predictam interpretationem in ... convenior ... congruere 3. ... elegant pluribus citatis prosequitur Barb. ind. l. si quis in ius ... pax in praxi tit. 27. 3° tempore n° 12. qq de eo re qui ... sito ad ... nostri ... explicationem ... eius decidendi ... satis sit ...

2° ad faciliorem nostri ... cognitionem breviter notandum est post predictam vocationem in ius, et presentationem partium apud pretorem factam in usu fuisse ut actionis formula ab eodem peteret Guido Pancirolus lib. 1. Thesauri c. 83. quod cum esset consequenter actor eam reddebat ad eum effectum ut cognosceret reus an cedere, an contendere mallet l. 1. Sic ... ff. de edendo Donel. lib. 23 c. 3. Rebuffus ... tribunali c. 4. § contradicat Cuiac. lib. 10. observationum c. 10 Ant. Fab. in l. 1 ff. de in ius vocando

quorum

quoque fundamentis respondet Donel. ubi s.a Urhuic
deliberationi decem dierum spatium datum fuisse testat.
Justinianus in novella 53. de exhibendis reis § illud
quoque. V. § sed et alium post. quorum transcursum par
tes iterum sistebant. Et his solemnibus abijs peragebant
testes sorte de qua re ordinatum sit iudicium quo
facto fiebat pecuniae sponsio quae utraque pars invicem promitte
bat nisi ita esset sicut ab eis dictum fuerat ita Cic. all. 2a.
in Verre et Guido ubi s.a. Quibus ita peractis pretor amplius
de causa non cognoscebat quam cognoscere potuisset si voluisset ut be
ne et late comprobat plures in se pretes probat Don. d. l. 17 c. 22 quos
in utramque partem notat Sual. ibi litt. A. sed iudicium selectorum
nota qui in albo pretoris ad iudicia illius anni dirimenda
relati erant in urnam iniciebat et sorte s.o exeuntes dabat
iudex, quae causae erat dummodo utraque pars in eo sentiret
quod si ab alterutra esset reiectus iterum fiebat sortitio quo
usque reus et actor simul sorte electos iudices approbarent
ita Petrus Greg. lib. 47 Sintagm. c. 23 n.o 6. Alio
quoque modo sine sorte s. constituebat iudex a pretore si
partes unius vel alicuius ex pred. albo sumerent, et electionem
partium postea aprobaret pretor semper n. pro autoritate pretoris
in iudicibus constituendis desiderabat litigatorum consensus
quia iniquum existimarunt Antiqui coram suspecto iudice
cogendum esse aliquem litigare quae sic intelligenda in L.
observandum. 47 l. si in iudicijs § ff. de iud. l. quod consu
lebant et si forte ff. de re iud. l. iurisiu 23 ff. de appellat. et

Ex quo iudicem constituendorum primo deducit quoque in
spatio ad celebrem aliam antinomiam strattam in l. qui
iurisdictioni 10 ff. de iurisdict. quo loco docet Ulpianus
eum, qui iurisdictioni praeest, nec sibi nec filijs suis ius dice
re posse. Et lege in privatis 77 ff. de iud. ubi contrarium
omnino Africanus scripsit his verbis. In privatis ne
gotijs pater filium, et filius patrem iudicem habere potest. Con
cedunt n. X.ti certissima, quia prima nam lex qui iurisdic
tioni loquitur in parente magistratu ius dicente in quo
quia a populo non a litigatoribus eligebatur neque per naturam
rem aliquid contra iuris regulas faceret ius sibi in
dicere quilibet arg. l. testis ff. de testibus. Contra
cum lex in privatis loquitur in iud. ut eius verba osten
dunt qui numquam causae decisioni dabatur nisi post
sortionem in eo consentirent et ab initio ex albo utrique
seligerent. Unde cum sortitum iudicem parentem adversa
rij sui altera pars cognovisset, et nihil omnino in
eo consentiret rectissime in causa filij parentem esse
posse respondit Africanus. Nec illa dubitandi ratio
obstat, quod vice patris potestatis filius, et pater
eadem persona intelligantur l. fi. C. de impube
rum. § ei vero inst. de inutilibus stipulat. nam autem
exigat ut alius sit qui litigat alius vero qui iudicat
nam Paulus huic dif. decrevit in l. quod si sag. ff.
eodem dicendo iudicandi munus publicum esse, et quo
ad munera publica filium non teneri in potestatis
l. filius.

l. filius fam. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris ... post Dua
renum l. 1 disput. c. 52. Donel. lib. 27 comm. c. 25 tri
ginta auctores refert pene diversas sententias Osualdus
ibi lit.a H. Constituto ... iud.e ex consensu partium
ut auctoritate ... ipse ... formulam scribebat ... ea
quae cognoscere, et iudicare debebat adempta om
ni iurisdict. et sententiae execut. ut ... l. ad. Pio
et l. ait ... ff. de re iud. etiam omnia, quae in dictum iu
dicium s. tradidimus in hunc locum reijcienda nisi vici
nitas illius distinc. ad faciliorem ipsorum explicationem sibi illa
vendicaret ut ibidem iam notavimus.

Ex qua singulari iudicis constituendorum ratione et potes
tate ipsis concessa deducitur quoque singularis origo ci
tationis, et certa differentia inter ipsos et vocationem in ius quam
vis non magna controversia inter ... quo tempore qui
... citare dicat sicuti constat ex Duareno lib. 2. dis
putationum c. 7 Rebuf. lib. 2. de tribun. c. 12 Gobea
lib. 1. variarum c. 5. Brissonius, et ... Voci
tare Osualdo lib. 23. c. 2 lit.a K. ego eam verissi
mam et regulam in hac ... existimo ut s. in ius
... citationem specialem tanquam speciem ... s. vocationem in ius
apud magistratus, qui tribunal habent tantum locum habere ci
tationem vero apud iud. datos exerceri arg. ... 49 in l. ... a
ff. de action.

Huius differentiae ratio pendet ex his quae notavimus
inter esse inter magistratum et iudicem datum nam cum iudex datus

nec habeat iurisdictionem nec tribunal n. potuit ad istud cer
tiu aliquem ex litigatoribus trahere ad tribunal qd n. hebat ex
md. l. 3. § siquis ff. nequis eum religiosus ff. Esuit ut saltem
citandi potestatem habeant ne sit solum vocatione in ius sed
et citatione eidem md. dicamus necesse sit pateri iudicem datum
in causa sibi commissa procedere n. posse. Ibid. q.a citandi
facultatem n. heat s. text in c. 1. de causa possessionis, et proprie
tatis c. nos inquemque. 2 q. 6. l. inauditum filium ff. ad l.
Corneliam de sicariis. ea in potestate Budei. Ceterum cum iu
risdictio et tribunal vel apud magistratum resideat ad
eos vocatum in ius proprie spectare dicemus. Sed ingeniose
in tabis inquirendo aliqd singulare in ciuit. ob qd osti
tuimus iudices a pretore datos posse citare eum n. possint
in ius vocare cui questioni respondemus singularitates
citationes eas ee. l. 3 qd citatio fiebat per apparitores et preconem
ex iussu iudicis cum vocatio in ius sine apparitore, et absque
iussu iudicis privata autoritate intentari posse citari s. tra
ditum est. 2. 3 et principaliorem magis q. ad rem per
tinentem in eo n. fundari qd citatio n. debebat citatum in
uitum ut posse coram iud. compareret et per se sine ulla
ui ex iusta causa et per procuratorem suum regulariter licebat
respondebat d. l. 3. § siquis cum citatio in ius coge
ret reum n. cauentem de iudicio sistendo presentiam sui ob
torto collo coram pretore facere qua propter cum nos remissio
res effectus. Simplex citatio in specie eam propri
am esse iudicis dati existimamus ut pote cuius nulla tri
buni.

in tribunali iurisdictio, sed cognoscendi, & iudicandi fa
cultas. Vocat.z autem in ius utpote fortiore, et plus magis
tratuum ee dr. ximo –

Nec quidquam mutat ex hac sententia l. 7. ff. de in in
tegrum restitut. cum similibus adductis a Duareno Go
veano, & Rebuffo sa. qq. citatione voce pconss apud
tribunal. provinciis factam legimus nam vocatio in ius rec
te dicitur citatio sumendo citatam in genere quemadmodum
homo recte dr. animal accipiendo animal tanquam
genus sub quo continuatur homo, at citatam in specie sive de
cremus numquam erit vocatio in ius sed ad iudices pedaneos
consonant tradita a Bodino de rep. c. 5 n. 299
Valentino forstero in paratitla ad titulum de in ius vocan
do. Petro Gregorio ad tit. C. eod. –

Iudiciis ord. cognito, et quantum olim inceptum
& ius dicere in fuerit cognita quoque differentia vel voca
tione in ius et citatione ultimo loco sciendum est post constitutionem
imperatoris que extat in l. 2. C. de pedan. iudicibus hec.
omnia immutata fuisse nam cum animadverterent
Sanciiudices dandi licentiam multas incommoditates liti
gatoribus, et iudiciis parare multo quod melius agitari
causas posse coram ipsis magistratibus propter consider
nitatem et autoritatem quam apud iudices pedaneos generali
decreto statuerunt magistratus non posse iam iudices
pedaneos dare sed ipsos magistratus officium quoque dativum
gerere, et non solum litem apud se contestari sed et post.

contestat. cognoscere, et iudicare debere quibusdam tantummodo casibus vide exceptis de quorum instatione videndi S. Gilg. plures referens ind. L. 2. Donel. lib. 17 c. 22 Bacon. lib. 6. declar. c. 62.

Cui mutationi, et translationi iudicioru a iudicibus datis ad magistratus consequens fuit, ut confunderent citationes, et vocationes in ius, quae ad eius confectum in magistratibus fuerat ius dicere et iudicare, at quia vocatio in ius in humanitatis ignominiosae speciem habebat eius nomine abrogato coeperunt citationes utpote equiores locum habere in omnes magistratus, et iudicia, et ex post facto consuetudo semper prevaluit mutuando tamen aliquid iurisdict. magistratus nempe violentam apprehensionem non semper sed aliquando nempe iustis ex causis exercendam de quibus statim agemus.

Iam ex supradictis omnibus evidenter colligitur vera ad nostrum textum decidendi ratio qua motus Rom. Pontif. in eo decrevit iudices esse delegatos, et tacite omnes alios ordinarios non posse partes compellere per sonaliter coram se in iudicio comparere nam cum ipsi animadverterit ius illud civile antiquum revocando, et de ducendo violenter adversarium in ius nisi cautione prestaret in omnibus causis pecuniariis cessasse post constit. d. L. 2. C. de ped. iud. et ex tunc citationes tantummodo vim obtinuisse, quare hoc proprium erat ut in causis civilibus fere neminem per capturam venire compellerent sine cap turam

tura aut. graro, & n. sine evidentissima caa urgente
personalit. apparere. regulariter q. in arbitrio rei cez n.
caventis iudicio sisti constituerunt L. si se per procura
tores suos respondere l. fi. l. in pecuniariis C. de procura
toribus memini ius civile spectantes qd post per d. l. 2. ob
tinuit presenti decreto in hoc nro c. 2. statuerunt s. dic
tos iudices n. posse reg compellere p. coram eis personalit.
presentari in controversiis civilibus nisi cum iustissima
caa id exegerit sed in eorum arbitrio semper relinquitur
per se vel per procuratores suos venire reg si nullam cautionem
prestiterint f. controversia quis criminale sit tunc. n. com
pellere eas posse indubitati iuris civilis, et canonici esse
respondit Pontifex ;—

Tutas aut. caas ob quas qui pot in pecuniariis
controversiis per apprehensionem compelli personalit. presentaitur
tantummodo ee. scripsit Maranta in speculo p. 6. tt°
de citat. n° 58. l.a est cum reus fuit contumax l. con
sentaneum C. quomodo et qd°. iudex et ibi Bart. collectione
2.a e qdo sententia f. reum executioni mandat nam tunc
primis fit executio in bonis & a. rez in l. ad. Pio si inve
dit. ff. de re iud. c. pervenit eodem tt°. sin aut. bona n.
sufficiant apprehendit eius persona l. 1. C. q. bonis cedere
possunt et ibi Gothof. in fi. tenet Covar. lib. 2. Varr.
c. 1. n° a sed hec propria citatio n. e. sed detentio ? debi
to. 3.a qdo instat fuga debitoris et tunc rez liceret
creditori propria autorit. capere debitorem si iudices.

autorit. impediri fuga n. posse l. ait prętor § si de bitorq, et ibi gloss. et Bo. locum fl. que in fraudem debi torij creditorq. cui adde Cuiacium ad l. 13 ff. de cond. indeb. [?] caa, et lib. 16 observat. c. 19 de quare et req. sitis ad constituendam hanc presumptionem preter citatos a Maranta videndus Scacia de iudicijs lib. 2. c. 37 ex n.° 6. Greg. Lop. in l. 1. tt.° 9. p.ta 3. Roderico Zuares in l. 2. fori: predicta in advertendum locum ha bere in debitore qui adhuc vivus est. ceterum in eius cada vere nunquam pro debito detineri post in sepultum. do nec solvat. text. elegans in l. cum sit in iusty C. de sepul cro violato nec in hoc casu. appellatio a creditore admittenda est cum res ita celeritatem ex periculo requi rat. l. fin. ff. de appell. recipiendis l. 11. tt.° 16. lib. 3. ord. quę sententia in praxi obtinuit ut alegui stra dicant de quo Covar. 1.a n.° 20.

Rursus eas rationes que sine apprehensione presentiam rei exigunt ratio, duas cautas opponit in [?] Pontifex le cum de calumnia 2.a vero cum de venit. iuriandum a partibus in terponendum est. cuius exceptionis certa decidendi ratio ea esse post nempe quod iuramentum calumnię ad id sit in ventum. ut post litis contestationem actor iuret non animo calu niandi litem se movisse sed existimando bonam causam habere reus vero iuret se ad reluctandum sive contradicendum venire. ideo quia putet bona instantia id est contradictione uti text. in l. 2. C. de iur. iurando propter calumniam § 2. in st.a

de

de poena temere litigantium et cum ius iurandi ex ani
mi sententia seu scientia ut in praesenti iuramento de quo agi
tur non possit per alium expediri l. Marcellus 11. § iurare ff.
de iure iurando, quia ipse illustrissime pontifex in praesenti scrip
sit iuramentum calumniae per principales deferrare nec procura
tori delegari posse. Cum decreto de iure civili accedunt textus
in l. 2. § sin autem absentes et § hoc autem textus in auth. prin
cipalis et sed et si post C. de iure iurando propter calumniae quae idem
apprehendat – Attamen fortissime in contrarium urget
de iure canonico textus difficilis in c. fi. de iuramento calum.
hoc lib. 6. ubi procurator cum speciali mandato admit
teri debet ad iurandum de calumnia scriptum est et de
iure civili textus obscurus nimis in l. 9. bona 13. § si alieno
nomine ff. de damno infecto. quo loco alieno nomine iuramen
tum calumniae vel ponit in petitione cautionis damni in
fecti ut constat ex illis verbis: iurare debeo non calum
niae causa id iuramentum cuius nomine caveri peto postulaturum.

Horum iurium invicem pugnantium terrore magna
contentio olim inter iuris civilis professores orta est teste Gail
lio lib. 1. observat. c. [illegible] Bar. Cast. et Fulg. in d. § sin
autem glossa fi. in d. c. ult. idem Bart. et alii ordinarii in d. §
si alieno, nunc autem omnes fere omnes propter auctoritatem d. c. fi.
ita componenda esse existimant nempe ut textus in d. § sin
autem cum similibus intelligendus sit casu quo procurator
habeat tantummodo generale mandatum ad omnes lites sine cla
usula iurandi de calumnia et cum per d. clausulam specialiter.

generali, et nec illum in spe[cie] negotium designaret nam
tunc n[on] debet admitti ad tale iuram[entu]m nec noe suo
hoc sciendo Abba in p[er]sona sua nec noe domini ide
sciendo Abba in p[er]sona domini n[on] noe suo ideo q[uia] secreta
alterius voluntatis ignorat [illegible] tradita in noe dei
dendi n[on] noe domini ideoq[ue] cum mandatum gene
rale ad iurandum semp[er] in p[rae]stat[ur] ad causas solum iustas
iustum intelligat[ur] si p[ro]curator hoc mandata causa in
iusta intentando in anima domini iuraret de calumnia
ne utique ea obligaret q[uia] sine domini consensu iuretur
est arg[umen]to [illegible] in l. [illegible] curator ff. de adm[illegible]
videlicet diversum [illegible] crediderunt servandum fore
cum procuratori speciale mandatum est ut iuret de ca
lumnia in destinata et nominata causa nam tunc recte
noe domini iuram[en]tum in p[ro]ponere p[otes]t, et eius p[ro]p[ri]o [illegible]
ipsius obligare p[er]inde ac si principalis ipse iura
set nec alio sensu accipiendum. q[uo]d tradit in d. c. fin.
et in d. § si alieno noe q[uo]q[ue] accedunt alij plures relati
a Scatio de iud. lib. 2. c. 2. q. 14. ex n° 108. et ex n° 181
[illegible] q[ui] in p[ro]banda venit distinctio Golgueni in para
frasi ad tit. C. de iur[amen]to p[ro]p[ter] calumniam et auda
tia Gifanij in l. 2. C. eod. distinguentis sed hic ve
ricundiis [illegible] in ius canonicum, & civile sumpta
ex Cino in d. l. 2 [illegible] canonistas [illegible]
[illegible] ut bene Fulgosius [illegible] sententia
[illegible] Pontif[illegible] nihil aliud [illegible] stimulos calcitrare.
Non.

Non ignoro communem intellectum Bart. et aliorum
ad predicta l. defendi posse, et debere; nec in Ciniere
rorem incidamus sed similiter agnosco in civile esse Lex
in d. l. q bona § § si alieno sub eadem generali decisione compre
dere, & de iuratore hunc speciale mandatum ad iu
randum de calumnia cum non praestare nec si attente
litteram Ulp. consideres ipsa ostendit n. Virt. singularis
ad id mandatum procuratorem iurasse sed quod consequens erat
eum posse et debere iurare de calumnia, qui ex manda
to domini cautionem damni infecti postulabat si. n. Ulp.
id exposuit si alieno nomine caveri mihi damni infecti
nomine postulet iurare debeo &c.

Ergo admissa communi distinctioni ad aliam praedicti
Ulp. singulare esse in procuratorem in cautione damni infecti
nec is qui tale cautionem alieno nomine exegit sine ullo pe
riculo poterit concipiendo verba in persona sua de calum
nia iurare etiam si ad iurandum nullum mandatum habeat sed
tantummodo ad petendam cautionem facile n. et cuilibet ap
paret an domus vicini minetur ruinam ita ut iuste vicino
damnum sit metuendum et inique caveri sibi desiderat
quod quia in ceteris causis, quae oculis subiici non possunt cog
noscere impossibile est, ideo in aliis iniquum erit per ar
bitrio iurare in hac vero quia possibile mio certum est iuramentum
ideo tanquam iustum admittitur.

Hec infallibili ratione instructa dictis punctis obstat
praxi in erroneo fundamento contrarii receptae nempe procuratorem.

ad iuriurandum de calumnia admittendum fore licet non habent mandatum cum expressione certarum, et designatarum causarum sed generale mandatum ad iurandum de calumnia in omnibus tam praesentibus quam futuris controversijs sufficere quod licet ad mandatum speciale dici possit cum specialiter ad iurandum datum sit ita observat Gail lib. 1. obs. 75. et 5. relati a Scacia n. 119 et n. 156.

Deinde in controversijs huius generis criminalibus non exceptiones sed regulam generalem statuit Pontifex tit. in iis procuratores nullatenus admittendos, et ad personas tam actorum quam reum compellendas fore comparere in iudicio ibidemque litem per se expedire cui iustissimo decreto, et in falsis litteris etc., et ex persona parte faueret non de accusatore qui in hoc iudicio persona est quia dictum traditum fuit eum debere se libello inscribere ad similitudinem supplicij et si calumniose alterius ignorantiam argueret meam de poenam (quam talionis vocant) incideret lex in l. fi. C. de accusationibus l. neue ff. eodem l. 3. C. qui accusare possunt et de procuratoribus l. 13 tit. 9 part. 4. l. 2 tit. 1 part. 7. l. 4. ff ad Senat. Turp. de qua regula lege Cuiac. lib. 1. observationum c. 26. Covar. lib. 2 variarum c. 9 dubium autem non est hanc poenam facile eludere posse accusatorem si ei liceret crimen per procuratorem persequi neque enim cognosceret ~~calumniam~~ eius in corpus ipso iudicio, et poenae absens se statim subduceret quam praesens vitare difficile posset ita Bart. in l. penul. § ad crimen ff. de pub. iudicijs. n. 2.

n°1. Rubeus ibi n°30 Petrus Greg. lib. 31 sintagmatum c. 29 n°32. Menoch. de arbitrarijs lib. 1 q. 79 n° 9. et ipse hanc sententiam confirmant 79 n̄c. absens 3 q. 9 C. in criminalib. 5. q. 3. c. veniens 20. de accusationib. ad crim. legis 10 de publicis iuditijs l. tunc evenit C. de accusationibus l. de fide C. ad l. Corneliam de falsis qd in praxi servandum sedu sit docte scripsit Covar. s. q. stradicas Menoch. loco citato.

Quae primo adducta vo si ad excludendum procuratorem accusatoris obtinent multo fortior adesse debet, ad reijciendum eum a defensione rei nam hic potissimum quaerere solet viam qua se subtrahat et poenam effugiat nulla autem certior ad hoc sequendum quam licere absenti criminoso per procuratorem se defendere, ut in accusatore s.a diximus quam admittere nulla certior ad facilem ex pedit[ione] exequendi supplicij quam corporum eius posse haberi cum iudici id dissum fuerit, qd. sequitur nullatenus valebit nisi compellat eum per se ipsum causam suscipere, et in iuditio comparere docent omnes s.a relati praesertim ad unguem Gomezius t° 3. Vasquez c. 1. n° 12. et ex pede l. regio l. 12 tit. 5 p.ta 3. expeditione

His accedit qd ad veritatem eruendam plurimum valet reum presentem haberi. multa n. sunt in eius vultu veluti palor, crebra mutatio, alternatio quae veritatem admissi criminis facile detegitur nam vultus est sermo tacitus mentis, et animi sensus autore Cicerone impressum Robertus lib. 2. sententiarum c. 23. multa in eius labijs veluti titubatio, trepidatio, varietas repugnantia responsorum quae delictum cautus iudex non dubie agnoscit l. de minore § plurimum ff. de quaestion. lingua n. ut Casiodorus ait lib. 6.

epistolarum c. 9 male affecti cordis, [illegible] est optime Donel. lib. 18.
c. 20 fuisse Osualdus lit. G. quam CC. in hac [illegible] explanat d. l. ad
crimen d. c. absens d. c. in criminalibus cum omnibus s. adulteris &
textus difficilis in l. s. ff. an per alium,

Mirum tamen cuilibet videri potest quam apertissimis [illegible] iuris
consulti opposita doctrina discedere videantur, nam Ulpianus
in l. servum § publice ff. de procuratoribus in capitalibus iudiciis
defendere per procuratorem reum absentem posse affirmat, & Im-
perator in l. reos 3. C. de accusation. scripsit reos publicorum
criminum etiam per procuratorem defendi posse absentes huius argu-
menti est quoque textus difficilis in l. in ff. de publi. iudiciis
& cuius regulae exemplum extat in tutoris suspecti postulatio-
ne, quam iudicii publici esse probat textus in l. 1. § consequens ff.
de suspectis tutoribus & in quo per procuratorem tutor postulatus de-
fendi textus in l. non solum § item ait ff. de procuratoribus in eam
de sententiam accedunt textus difficilima in l. Lucius 18. ff. de ap-
pellation. in l. secundum ibi non defenderint. l. servus 11 ff. de
publicis iudiciis ubi non dubie tradit licere dominis et eorum pro-
curatoribus servos capitalis criminis reos in iudicio defende-
re quod etiam in criminibus publicis non capitalibus quae pecuniari-
a poena imponitur receptum fuisse asserit in d. l. 1. § plane
si pecuniaria ff. an per alium nec non de privatis criminibus ca-
pitalibus in l. sed et § patronus ff. de procuratoribus idem scrip-
tum legibus in cuius specie agitur de revocando liberto ob ingra-
titudinem in servitutem, quae poena inter capitales numeratur textus ex-
presse in l. res capitales 2 ff. de poenis et tamen ab utraque parte constituitur

Praesens.

Praesens iuris conflictus cogit antiquos interpretes, & recentiores in diversas, & varias dissentionum species ex qua Consultores sententias obtenebrant. & illuminant quam facili pro festa qu. explicatur. constitit Romanis non fuisse consuetudinem adversus reos alicuius criminis absentes ante litis contestationem sententiam definitivam pronuntiare l. 1. ff. de requirendis reis ubi Gotofr. pluribus bonarum literarum testimoniis l. absentem ff. de poenis sed si vocatus in ius copiam sui non faciebat recipiebatur inter reos non simpliciter sed cum illa adiectione, ut requireretur interim obsignatis bonis, et si post obsignationem intra annum neque ipse aderat nec habebat quas absentiae suae iustas allegare causas bona obsignata publicabantur & fiscus ea vindicabat ex d. l. 6. C. de accusationibus l. fi. ff. de requirendis reis gravi qu. infamia manebat notatus ex fi. C. eod. docet Cuiac. lib. 20 observationum c. 22. et ibidem c. 11. Parladorius lib. 2. rerum cotidianarum c. 20. n. 2. Petrus Greg. lib. 32. syntag. c. 29. n. 11. ceterum post litem contestatam ~~[illegible]~~ cautum fuit [illegible] trinundinum hoc est singulis tribus nundinis praesentibus urbanis, & rusticis qui nundinis mercatum sed emi frequentes convenire solent ter citatus reus voce praeconis non responderet sententia definitiva condemnabatur ex d. glossa Accursii, & Gotofr. ibi Cuiacii d. c. 11. in principio et in d. l. fin. ff. de publicis iud. quam dicta ipse in concordiam reducit iuxta a lite pugnantia in l. in eventione, alias incipit [illegible] in eventi ente. l. penult. ff. ad Turpil. in d. lib. 20. observ. c. 21 in fine

Cognita hac distinctione nunc tribus membris seu capitibus existimo universam praedictam [illegible] sententiae & inter partes [illegible] monstrare [illegible] qui capitalis criminis reum [illegible] facile copia.

eius haberi pot[est] q[uod] tu[m] n[on] vult se pa[re]re in iuditio arg[umento] cau[sa]r[um] civilis sed p[ro]curatore[m] co[n]stituere q[ui] lite[m] p[ro] eo suscipiat in hoc casu certa, et infallibili c[ommun]i co[n]stituo tale[m] reum faculta[te]m n[on] h[abe]re designandi p[ro]curatore[m] sed debere na[tura]li p[rae]sentia[m] sui ad ex pedienda[m] co[n]troversia[m] facere q[uam]q[ua]m p[ro]p[ter] illum o[mn]es r[ati]o[n]es d[e]b[e]t n[on] admitte dis p[ro]curatoribus, quas s[upr]a tradidimus singulariter recept[a]e.

§. Quod adeo v[eru]m est, ut et si reus delinquens in vinculis p[ro]ssessus sit, et n[on] valeat co[m]mode causa[m] sua[m] p[er]sonaliter age re nullo mo[do] poterit ea[m] p[ro]curatori co[m]mittere, sicuti c[ommun]e Bart. et generale[m] Canonistaru[m] opinione[m] defendit Gomes. li. 3. Vauar[um] c. 1. n[umer]o 19. q[ui] addit cautos judices in hoc regno Hispani[a]e semp[er] co[n]suevisse alios p[ro]cessus in cumisso in car cerato facere, et estilo usuq[ue] freq[uen]t[e]r in praxi recept[u]m esse q[uo]d certis dieb[us] h[ebdomad]e s[emel] fiat audientia publica cu[m] in carceratis, qua[m] opi nione[m] tenuerunt ibide[m] adeo relati quib[us] accessit Osualdus d. lib. 18. c. 10. folio mihi 388.

Deque reo p[rae]sente, q[uod] co[n]tente ca[usa]m capitale[m] in gra[d]u appella tionis p[ro]curatori delegare n[on] p[ot]est p[ro]p[ter]q[uo]d Ulpianus respondit in d. l. 1. §. an q[ui]s alium n[on] licere p[er] p[ro]curatore[m] causa[m] capitale[m] expedi re n[on] ibi agit de reo qui sente[nti]a diffinitiva damnatus ipse appellavit sicuti ap[er]te constat ex illis verbis ibi sibi q[ui] appellavit man davit v[e]l atq[ue] ita de eo p[rae]sente loquebat[ur] in iuditio temp[or]e in p[ro]secut[ion]e appellationis de quo rectissime scripsit co[n]sultus p[ro]curatori defensione[m] delegare n[on] posse, sed ip[s]e agere debere ca[usa]m ex q[ua] p[ro]xi me scripta[m] regula[m] sentit Faquin. lib. 2o. co[n]trovers. c. 24 ubi s[upr]a e[ss]e existimarem.

Circa Secundum caput, seu membrum in quo dixi capitalis crimi nis reus ante quam litem contestatus esset abesse cepit, ita ut nullo modo copia eius haberi possit, et tunc frustra ad expediendam causam principalis procuratorem inuenire contra communem affirmo, quia nimirum cum Romanis consuetudo fuisset, nullum capitalis criminis reum ante litis contestationem absentem definitiva sententia condemnare d. l. 1. de requirendis reis d. l. absentem ff. de poenis, minus consueuerit constitueret procurator ad defensionem huius rei, et merita causa expedienda. si talis reus nec referri post in reos nec ullum sentit periculum in causa principali timere. Intra cuius communis doctrinae terminos. s. de absente reo ante contestationem litis accipiendum fore arbitror textum difficilimum. in d. l. penultimo § ad crimen n ff. de publicis iudiciis. multo quidem magis ad defendendum &c. Quod euidenter suadet 1. verbum illud frustra quod nulli alij conuenit. quam ei qui ante litem contestatam absens damnari nequit nam is neque post procuratorem constituere sicuti statim videbis sed ridicule, et omnino inutiliter talem constitutum faciet cum nulla ad eius ipsum causa prosequi possit quae propriissima significatio est ubi frustra. s. posse sed sine fructu. 2º moueo me ad eamdem interpretationem verbo sed ex cusationes absentis. in quo ostendit Vlpianus se loqui de absente reo, et non quo modo cumque absente, sed de eo qui cepit abesse, ante litis contestationem nam si de eo loqueretur qui abesset post contestationem non frustra ut Vlpianus ait sed utiliter procuratorem causae delegaret sicuti statim quoque videbis in sequenti casu Ex quibus sequitur erra re Faguinum, qui lib. 2 controversiarum c. 29 ponderat difficultatis.

opposus textus ind. § ad crimen, ubi probatus est. de reo praesenti, et volente procuratore litigare. X.a 2. membrum nostre distinctionis cuius sententia pugnat cum expressis verbis eiusdem §.

Nec me removet opposita ubi probatione M.o sed ex cessationes ibi sententia differt &c. quo loci consultus ostendit seloque delicti quae per sententiam terminanda erat adhaec nulla alia esse poterat, quam contestata ante absentiam rei X.a notata s.a per textum in d. l. absentem. et d. l. 23. de requirendis reis §. 6. d. § ad crimen. non procedit ubi absente reo ante sed post contestationem quod ex ipse negavimus huic. n. difficultati X.a eamdem observationem consequenter respondemus jurisconsultum in d. § non loqui de sententia definitiva in causa principali contra reum proferenda utrum. n. erat ad hanc per veniri non posse absente reo ante contestationem causae, sed de sententia publicationis bonorum quam iure communi post annum obsignationis proferebat iudex contra eum qui ante litis contestationem abesse coeperat textus in d. l. fin. de requirendis reis.

3.um caput seu membrum distinctionis est quando accusatus coepit abesse lite iam cum accusatore contestata, et tunc illud receptum est quod sine appareat mandatum. ab accusato datum. non tamen iustae absentiae excusator sed quilibet ex populo tanquam verus rei defensor ratione admittendus sit adeoque [illegible] spectavit iudici assistere, et accusati innocentiam in causa capitali testibus aliisque probationibus manifestare, quae doctrina fundamentali nititur iuris ratione nam certum iam est in proposito casu rei praesentiam haberi non posse atque ita ex eius conspectu.

[illegible]

B

Verbis veritatem eruere non valere. certumque quoque est his non obstanti-
bus circumstantiis ad sententiam definitivam procedendum esse.
at in hoc conflictu aequum non erat ut tam insatiabili odio iu-
rium incidentes contumacia prosequeretur, ut innocentes aliqua ho-
minis incaute principali poena capitali condemnares, nam non
poenas habet contumacia incidens, sed a via delicti principalis quod
recipiat contumacia, sequitur conductum si de ea constat de delicto
vero tum plectatur cum apparuerit commissum, sin autem commissum
non est et ad id ostendendum ultro se offerunt defensores eos
non admittere, et poenam commissi delicti imponere Barba-
rum, quam inhumanum esset si non satius veteres existimarunt
impunitum facinus relinquere quam forte ignocentem con-
demnare d. l. absentem quod satius erit defensores absentis rei
admittere, quam ipsum forte ignocentem poena nocentis dam-
nare? Confirmat sane vox quod tradit ad iudicis officium spec-
tare modis omnibus veritatem inquirere in auth. presenti C. quo-
modo, et quando c. iudicantem 30. q. e. §, et de ignocentia rei inqui-
rere l. 19 ff. de poenis et cum reus delictum confitetur l. 1.
§ fin. ff. de quaestion. glossa Marsilius ostare posse de malef.
ignocentia si ipse adesset. in cum non posset hoc modo ve-
ritatem habere iudex debet saltem velle eo modo quo potest ex eleg-
ans in l. exigendi 12 C. de procuratoribus, sed quamdoc-
trinam cuius omnium sententia a Bart. usque ad receptiores in-
stituta est. ex ind. l. 33 § publice ff. de procuratoribus et recte
nam omnis eius contextura demonstrat mentem consulti fuisse
regula generali docere, quem libet de pop. ad defensionem rei.

absentis post citationem in causa principali ad mittendum
esse ne forte innocens pro nocente sine defensore dam
netur quae intellectus cum constitutionibus iuris regulis consenta
neum sit sine scrupulo procedit ita Parladorus d. lib.
2. cap. 2. Usualdus d.c. 10 fol. 343 [illegible] admit
ti & fol. 392 [illegible] nam [illegible] 5.

Diximus quod absente lite contestata defensorem admit
ti debere sed hoc sub illa condit. dummodo non apparuisset reum
absentem procuratorem designasse. nam si constaret de cons
titut. procuratoris dubium non erit eum primo loco admit
tendum, et omnibus defensoribus praeponendum esse. ro
n. quae defensorem admittit eadem ad admittendum procura
torem urget, et multo fortior nam si attente mentem conside
remus inveniemus defensorem rei ideo admissum esse quia hic
melius quam nullus de ipsius innocentia docere potest. Cui
consequens est, quod alius melius quam defensor salvam
esse innocentiam rei ostendere potest eum potius quam illum lex
admittit. hic est quod procurator aptior est defensore ad illu
minationem veritatis ut constat ex eo quia hic tanquam instruc
tior, et difficilior [illegible] omnes illius et ille non [illegible]
sed ultro se offert defensioni quia hic omnibus praeponendus
ex mente legis est ex qua doctores lucem recipiunt [illegible] totius
vexatus in d. l. [illegible] C. de accusation. ubi [illegible] ex parte scrip
tum est procuratorem ad defensionem absentium in causis
capitalibus admissise leges publicorum iudiciorum, ut sine
manifesta litis iactura [illegible] contraria [illegible] actores eidem
possint.

possint satisfacere intelligendus est. in quo directo absente post contestationem tunc n. contra ipsum iudicium prosequitur alias atque ita tunc utiliter procuratorem constituit quae duo textus ille exigit ibi defendi et ibi iudicioque huiusmodi distinctionem docuerunt antiqui glossatores Marinus in d. l. 3. § meliudque in c. veniens de accusationibus

Nec obloquitur textus in l. miles § eaque ff. ad l. Iuliae de adulteriis in eius specie denegatur procurator mulieri absenti postquam in reos recepta est. erat atque ita lite contestata l. adultera C. eodem nam antea recipi non poterat l. si quondam § C. eodem nam in [illegible] tertium duo alii meliorem attulerint sequenda erit solutio Cuiacij libro 20. observationum c. 20. Faquin. lib. 1. controversiarum c. 29.

Rursus non pugnat d. l. non solum § idem ait ff. de procurat. ibi. auctore mandatum nominatim etc. ubi crimen suspecti tutoris a procuratore ex persona absentis ante litem contestatam abesse coepit ut constat ex textu. aut si ubi loquitur consuli de reo absente post litis contestationem quasi in primo casu absens fuisset ante contestationem quia respondemus suspecti tutoris postulationem duplici via intentari posse altera ad publicam vindictam argumento legis ita vulneratus ff. ad l. aquiliam, et sic sane intelligendus est textus in d. l. 1. § sequens cum similibus cui adde Ant. Fab. tit. 2 princ. 1. Mat. c. 4. et tit. 9 princ. 1. similiter ex quia requiritur ex textu aut si d. § item ait, altera via est qua agitur civiliter ad simplicem tutoris remotionem ex sequentibus

stimat. administrator tutele etiam tunc quando quando civilis est. argumento textus in c. tuae de curatoribus dubium non erit procuratorem pro curatore admittendum esse, et in his terminis procedit d. l. non solum quibus ait usque § . Vltimum aut si ex alicuius autoritate tradit Bart. in d. § . ad crimen n° 2 Castrensis in d. § publice Menoch. d. q. 60 n° 12 etc.

Non dubito graviores inducere videri difficultates ex his in l. Lucius et in l. C. sciendum, et in d. l. servus cum ex eis colligi possit reum criminis per procuratorem defensa fuisse sed assero id speciale esse in servo capitalis criminis reo tunc quando servus per se non poterat in iudicio comparere l. servi 15 ff. de appellat. et aequum est ut alterius tutela defendatur proemio inst. de tutel. tum ex quod cum servus ille in bonis domini sit suscepit defensionem non alienam sed propriam causam agere videtur dominus tenet ipse Bart. in d. § ad crimen n° 6. Menoch. 1a n°. 97. Gifanius in d. § publice.

Quibus ita constitutis non exegi ut argumentis a nobis supra adductis satis faciamus, et quia quod de 1°. dicendum sit satis ex ipsis superius documentis immo nunc dictis ad ungem procuratores istis regulariter pro civili antiquo recepti non fuisse proemio inst. de his per quos agere possumus sed reus per se in iudicio comparere necesse erat ut ex textu d. in ius vocan. et adductis in 1°. argumento non obstat procuratione quia vero procuratores admissi fuerunt solum partes pro interim sui facere cogebant si nolebant satisdare iudicio sisti ceterum satisdando causam poterant per procuratorem expedire docte Petrus Fab. in l. nemo 95 de reg. iur. 45 n°. ... et si satis de mode l. 2a C. de pedaneis iudicibus

quam

+ procuratione

qua nostris seqūtur ī nunquā p̄t. spellebantur compariere nisi iustis ex causis h. scriptis nūo semper p̄ procuratores ea- usq agere poterant qq. affat l. arg. ...

Non obstat 2º quod fatemur. de stricto juris civilis rigore procuratores olim locum n̄ habere ... rationis ... adductis quas et alias copiosse congerit Donel. d. lib. 18. c. 9. ... hoc n̄ minimum in commodius hebat qd alieno nōe nec agere nec excipere liceret ideo ... utilit. eor ... abitto juris rigo re dicedere et procuratores ... causis delegare d. ... Donel. d. c. 9 a quo singulariter legum explicatus ple ne recipies: Atque ... nec nos removet ... l. nemo 123 ff. de reg. jur. ... sub quo iacet difficultati ... te occurrit ... l. de reg. jur. antiqui q̄ª. adductio ne declarat l. nemo regulam ex jur. antiqui ... rigor ut s. diximus procuratores ... n̄ admittebat ... dictum ... ita Petrus Fab. Ferrariensis ibi et melius id Fab. in l. nemo 95 ff. de reg. jur.

Ult. loco in tutela ... adducta l. si actor ff de procuratoribus satisfacimus si advertamus longe diversam esse causam procuratores in rem suam, et eorum qui mandato dominiali ena gerunt negotia nam is qui in rem suam procurator ē in ... procurator appellat cum ius suum ... lucrum ab alio cessus ... quas l. que ōia § fi. ff. de procurat. l. a ff de re iud. l. 25 § fi. ff. mandati, at is qui alieno nōe agit ve re procuratore q̄ª. nihil ad utilitatem ... sed omnia ad utilit.

Domini iverit q. si Petrus heredi Titij sero vendat cuditor hereditarijs sibi, hereditatis petere velli qui
penes e a quo possit an ab emptore atq. uni procuratore in rem suam an ab herede, et res pondit ostulos
in d. l. si actor cuditore ab herede agere posse, et procuratore reijcere ea ratione recte nam cum ille n. sit v.
procurator mio omnia noie suo et ad utilit. suam
verum q. suum in iudiciu deducat actiones que directas n. da eum sed tm ab herede heat n. esse compellendo
citra magnam in iuria dominum relinquere, et
cum emptore experiri licet in vero procura
tore qui nomi. domini agit alluddi
cendum esset d. l. i. gusus aut ffde
procuratoribus sentiunt Castren
l. si. fulgos. et Bart. sequitur
Gifanius et Fab. in d. l. si
actor, et de hac dispu
tat. nos hactenus
ad laudem et glo
riam omnipo
tentis
Dei

Ad. Barrios.
1619

Ad Textum in cap. 1. Iudicis delegati

N. 2.

Delegatus Papae habet potestatem non solum in litigantes sed etiam in quoscumque alios eius jurisdictionem impedientes. Haec conclusio quae magis ex infra respondis, convenit huic textui et litterae nostri textus, et ex eo communiter deducitur teste Veroiso in principio huius textus. confirmatur etiam post textum e. de capit. 4 § de illis c. praeterea § iuncta glossa verbo coercere, et verbo ex eo c. significasti 1. iuncta glossa verbo resistentibus et verbo restiterint et c. sane el segundo, et ibi glossa verbo persona, et verbo compelli c. pastoralis 28 § fin. c. ex literis 29 verbo coercione et c. suspicionis 39 in fine verbo sunt cogendi, et aliis adductis a glossa fin. in principio textui. Facit quod textus in l. 2 ff. de iurisdictione omnium iudicum iunctis adductis a glossa ibi verbo huic iurisdictio ff. de iurisdictione omnium iudicum, et 19 textu 4 parte 3. et l. 28 textu 9 parte 4. et tradunt communiter, et nostri textus materia ultra ordinarios in praesenti, et in specialitate explicante Franciscus Costa halicis, referens et Hipoli.

19. Barrio.

1619

Reminaldus in repetit. huius 49 d. 2 tomo repetitionum canonicalium Bartholomeus ... ex cos. in d. l. 2. Menoch. ... lib. 2 ... casu 486 num. 2. Sahagun ... referens in repetitione huius 49 num. 2 et alii relati a Ximenez in concordantie ...

N. 2. Sed prior ... debilitandi 1. nr argumentor delegati iuris dictio est stricta, et odiosa est id circo ad alios casus personas in delegat. non expressas, vel comprehensas extendenda non est. cap. significante 3 a iuncta glo. ibi, et cap. Rosensis 28. de rescriptis c. cum olim 8 2 de off. q. et cap. ... 40 de off. nec paris con sensu ... sed delegatus de quo in terra ... a ... nec ... circumscribenda ... contra potestates, et potentes non comprehensos in iuris dict. ergo si ... delegatur ... dictio non recte extendit in presenti.

N. 3. 2o argumentor delegatus iudex reputatur minor, et pedaneus l. 2 et fin. cum iuncta glo. ibi C. de pedaneis iudicibus sed illius iudicis iudicium impedientes non ab eo iudice sed a maioribus iudicibus, vel magistratibus puniendos esse respondit ulpianus ... consult. in l. 1. in princ. de off. omnibus magistratibus ff. si quis ius dicenti non obtemperaverit.

d. l.

iuncta l. qd ti 3. vs. qd siquis ad pedaneum iudi
cem ff. nequis eum qui in ius vocatus e vi eximat
q.o n. recte respondit Pontifex alexander 3. in psen
ti adelegato iudice coercendos esse impedientes eius
iuris dict.

3.o contra hic in vs. qd sicut agentes et consenti
entes equali pena puniunt. sic argumentor consen
tientes delicto l. peccato aliquando maiori pena
in ddum minori afficiunt, quoz agentes, ut in cap.
tanta 24 vs.o cos v.o quoq. selio 86 dist. c. qui co
sentit 100 vs.o acreq. 11 q.e 3 c. qui alios ij. 32 vs.
damna lilior ff. 84 q.e 3 ubi seueris puniunt con
sentientes delicto l. peccato mitius vo in l. frac 2 vs.
relegatus ff. ad l. Pompeiz de parricidijs et c. sicut
6 § illi eq et § hi quoq. l. de homicidio q.o nri txtus
regula n. videt va. — N.o 4

Quarto in nri txtu verba finalia ibi distributione eccle
siastica ptecis coercere ita argumentor ad impediendu
iuditium utentes potentiores ss. l. fauore a caa cadere
debent l. 1.a C ne liceat potentioribus c. 2 de alienat. iu
ditij mutandi caa facta q.o cadi pena, et n. distribut.e ecle
siastica uti debebat delegatus in psenti — N.o 5.

Quibus tn n. obstantibus contrarium respondet Pontifex N. 6.

Alexander Tertius in nro textu qui desumptus est ex concili
lateranensi celebrato sub dicto Alexandro 3° in 7ª parte c. 2
tit. de potest. iudicum delegatorum 3° conciliorum Volumine
ut adnotatur gla extravagantes in princ., et Antonius Augustinus
in 1ª decretalium collect. lib. 1 tit. 21 isto tit. c. 2.

N. 7. Pro cuius perfecta cognit. ex nri textus exacta
decidendi rone prius permittendum est. Valde quidem controversum
esse inter plures interpretes relatos a Beroio Antonius de Bu
trio in prin. Cosio ex n° 1. Riminaldo 11. Saragona
n° 9 et coi in presenti et relata in cc. an de iudice delega
to et ordinario loquatur, et intelligatur nost. textus, et 1ª sen
tentia et intellectus est ut pecatis doctores referunt nrum
textum loqui, et intelligendum esse de iudice ordinario, quam
senten. facit 1° inscriptio textus, et decretalis nra, quae scrip
ta fuit Londonensi alias Lundonensi Episcopo, et Episco
po et ordinario ut refert ab Antonius Augustino d. c. 2 s.
et episcopo Baldonensi ut in d. 7ª parte concilij lateranen
sis fuit in inscriptione episcopus n. iudex ordinarius est
d. c. 1 d. c. conquerente, et tit. illo de off. ordinarij d.
c. cum episcopus 7 eod. tit. in 6 c. 1 °. cum episcopus
in tota sua diocesi iurisdict. ordinariam noscatur habere.
2° confirmatur ex eod. Pontifex Alex. in presenti se
per alloquium dictum episcopum Londonensem, ut apparet
colligitur ex nri textus litteris sic tibi et ibi cognoveris, et
cuius integrum ubi continent verba haec ex ab Antonio Augus-
tino

tina s.a relata ando bis eis sua, que referre videntur ad eundem episcopum Londoniensem ut ordinarium iudicem nostro ut ipse in causa illa, et emergente dubio eidem pontifici relato eius efficiendi delegatus. 3° quandoque sententia faciunt verba nostri textus ibi districtione ecclesiastica potuerit coercere, que quidem verba significare videntur episcopum posse coercere impedientes eius iurisdictionem proprio, et nullo modo delegantis via, cum iudex delegatus ut constat ex d. l. 1. § 1. ff. in principio l. et ita fiunt de off. eius cui mandata est iurisdictio d. l. solet in fi. ff. de iurisdictione omnium iudicum d. c. sane et secundo et alijs a glossa adductis ibi verbo vicem illorum, et s. in d.

Sed relatam sententiam et intellectum ex alijs fundamentis confirmat Beroio in primo c. Boio an. 1° Barbacia 18, et alij relati a Sabagum ex d. n° 9 in presenti cum improbature ut ipsi testantur convincentes eundem intellectum optimis fundamentis iunctis alijs infra referendis. N. 8°

Quare hoc intellectu explosso, et alijs adductis a Beroio n° 2 et Barbacia et Riminaldo 12. ultra communi relata a Sabagum in presenti ex d. n° 9 bene improbante eius intellectum communiorem, et verior intellectus est nostri textus loqui de episcopo Londoniensi papa delegato, quem sententiam, et intellectum probat l. 1° ex logo legis constitutio semper in dubio intelligi debet secundum eum cui subiacet ex reg. l. 9 N. 9

in l. imperator 16 in fine ff. de in diem addictione im
hij traditis a Bart. in l. si prius nº 1. ff. de novi operis
nunciat. Berõo in pria Cõscia nº 4, et alijs sª pieg. ac
nost. tg collocatus sit sub rubro, et titº de offº et po
testate iudicis delegati in dubio intelligi debet de delega
to iud. et n ordinario. 2º confirmat ex nro tex. et eius integra
relata ab Ant. Aug. sª ubi cum suscepimus alium iudicem esse
bene et ibi et sic mandatum nrum eludit, quia [illegible] proponi
significant delegationem fuisse facta et gth recep
[illegible] ubi seqimus in d. c. cum aliquibus de rescriptis in 6.
et integra ibi cum tibi sit de benignit. apostolica sedis
indultum ut causas, quas de mandato nro susceperis ter
minandas, et ibi tractoris qd causæ, quæ tibi commisimus
terminandæ, quæ [illegible] delegato iudici magis quam ordi
nario videntur [illegible] tg in d. l. 1º § qui mandatam d. l. p.
[illegible] cum similibus sª adducti. [illegible] ipso qd si dubium
episcopus London in causa de qua fit mentio in pnti esset
iudex ordinarius, vel n delegatus frustra dubitaret de potest.
coercendi cum de ea iam esset in [illegible] decisum esse ut colli
gitur ex titº illo ff. si quis in ius vocatus n obtemperaverit, et titº
ne quis eum qui in ius vocatus est vi eximat l. 2ª et titº ff. ne
quis eum qui in iudicio sistat, quæ intelligenda
sunt quomodo quis iudicio sistat, quæ intellig.
et ex alijs fundam. traduntur, et probant post gth finalem in pnti
et ubi persona in d. c. cum est 2º Burig in pria Coscius
d. x nº 5 Riminaldus 16 Sabiquum, et Cons. ab eo relata nº
13 in pnti

Neq. p. dicto intellectui obstare potest priori loco adductum funda- N° 10.
mentum ex [illegible] q.ª vel nostram text. [illegible] in rescripto
intelligi debere de episcopo Londoniensi ordinario delega-
to apostolico cui causa de qua in nro text. commissa fuit
qui cum de ipsa delegatione ratione dictionis ea.ª parendo dein
impedientes dubitaret consuluit pontificem Alex. 3. qui
ut in [illegible] nro text. respondit eidem Londoniensi episcopo non
ut ordinario sed ut delegato ipsius Pontificis, ita per . Ro-
manus Pontifex solet iudicibus ordinarijs causas delegare
ut in eis tanquam delegati procedant ut constat ex [illegible]
irrefragabili § ceterum de off. ordinarij d. c. ad audien-
dum de off. delegati. de heretic. et alijs p. ad d. decre-
tum multis Tridentini Conc. [illegible] adductis in rub. q. Alex. n.
25 illat. 1. hic repetendis cum distinctionibus et decla-
rationibus.

Minus obstat ultimum fundamentum prioris intel- N° 11.
lectus de sumptum ex nro text. in fine vbi districtione ecclesi-
astica poteris coercere, et sic ipso proprio, et non alieno, q.ª res-
pondet hoc ius proprium referendum esse ad ordinariam delegat et n.
iurisdictionem vig. virtute potestatis delegatis districtione ecclesias-
tica coercere impedientes eiusdem iuris dictionem ut apte colli-
gitur ex d. c. de causis § decimo d. c. preterea c. significas-
ti d. c. sane et seq. iuncta gl. ibi verbo causa d. c. pas-
toralis § fi. d. c. ex litteris, et alijs s.ª adductis in ec.
et agta fi. in presenti sabaudum d. nº 13 satisfacien-
tibus alijs difficultatibus quae obijci poterant d.ª posteriorem intellectum

N. 12. Secundo pmittendum est qd. hoc Verbum potestatibus in nro. txt. relatu multa significet ut colligit ex traditis S.tis in rub. q.a 3.a an.o 22. in presenti refert ad potestates potentes q. quisq. judices, et magistratus, nam ita accipiendum est txt. in l. quis sit fugitivus 17 § item Vl.o si quis talis ibi f. alterius potest.e damnatus ff. de edi. tutis edicto l. fiduciaria 26 in pri.o Vl.o a potest.e ff. de pignoratis. f. 1. Vl. potestatum ff. qd quisq. iuris l. sed et si 3. Vl.o potestatis ff. de rebus eor. qui sub tutela l. cum q. cum aliis adductis S.a in d. rub. ex d. n.o 22. Vlt. ciato in d. l. potestatis Vbo et Coscio an.o 40. in presenti
Ut p dictum Verbum refert etiam ad eos, qui exercent munus publicum l. honore a magistratu diversum quales sunt decuriones, et similes d. l. 1. deducta l. 1. et 3 ff. ad l. Iulia repetundarum et l. 4 ff. ad l. Iulia maiestatis, et ad magistratus inferiores ac omnes potestates habentes imperium exequendi minas, ut latius docent Decius an.o 4.o Coscius ex d. n.o 40 in presenti et aliis S.a in rub. ex d. n.o 22

N. 13. Tercio, et ultimo pmittendum est Vba nri. txt. relata in Vl.o nimis minis, aut terroribus aliquo lugi, et reperiri cum dict. et copulativa ac interdum tum copulativa et quo q. cum alternativa aut effectus huius rei est q.a p cum copulation, et f ac reperiat minis l. qd minis et terrores interveniant, ut procedat noster txt. qd V. 3. existimat Decius n.o 40 in presenti atq. txt. in l. constitutus

et primo

el prim.° q. 9 Ad.° minis, et terroribus de talibus Albas ad
nobtarili 2.° n.° 3 in p̄senti contrarij existimat verius ut
debeat legi cum alternativa aut, et sic q.d sufficiat mi
nas, l. terrores inuenire ut procedat decisio n̄ri tex. quam
sententiam veriorem dicentes sequuntur Cosius, et ab eo relati
n.° 4.° in p̄senti mouentur precipue ex eo q.d soli minis, seu
potentis sufficiunt ex traditis a gl.a Ubo pignoratis
q. Ro. quos ponit in l. 1. C. si rector provinciae, et q.a in n̄ro tex
ut eius integra relata ab Ant.° Aug. s.° legit al
ternative et ita videtur alterum sufficere in presenti
ad impediendum, et inducendum uiolentum metum dum
m.° minas l. terrores inferant a potest.te l. sola solito mi
nas exequi, et n̄ aliae ex sui apotest.e aut hom.e indignat.
constitutio inferant X.a tex sic intelligendum in l. ad inuidiam
6 Ad.° senatoria dignitas, et in l. metum q Ad.d metum C.
de his quae vi metus ve causa fiunt iuncta l. vnica Ad.° ex gro
nij hominum dicta pensamus C. si quis imperatori maledixerit et
l. famosi Ad.° n.° et q. sonus spectandam esse ff. ad l. iuliam
maiestatis, quam sententiam, et distinctionem ex alijs fundam.tis
late probant Cosius, et ab eo relati n.° 53. Criminal. dus ali
os referens an.° 23. Abb. n.° 3. Berois n. Sahagun ali
os referens n.° 27 in p̄senti Tomas Sanchez, et ab eo rela
ti l. tomo de sacram.to matrimonij lib. 4. de consensu coato
d.e 1. n.° 20. ubi afirmantes maxime Cosius n.° 52 Crimi
22 et Mantua, et alij s.a q.d siue nostri tex. legat copula
tiue, siue alternatiue differentia versat.r in° minas, et terrores
cum minis in alijs terrores in facto eius atrocitate consistant

Vel quia minae ad eas inferendas referunt terrores vel ad eumque minas patit

N. 12

Quibus ita praenotatis ad vero cognit. nostri textus ad eum, et ex eo deductas cc. varias decidendi rationes assignant Mantua an. 91 Sahagun, et alios ab eis relata ex n. 2 Viviang in rationali iuris canonici ad nostrum textum, et alios relata in cc. n. 1. Et 1a deducitur ex nostro textu ubi mandatum nostri eludi nempe ideo delegatum papae habere potestatem non solum in litigantes sed etiam in quoscumque iurisdictionem impedientes quia alias apostolicum et superioris mandatum elusorium redderet quod quidem in iure prohibitum est imo omni iure necesse est si iustum appareat exequi mandatum superioris ut constat ex c. quo iure 8 dist. c. in memoriam 3. 19 dist. ubi tex. pia devotione colliguntur c. magnum 2 6. 11 q. 1 c. si quis 62 de maioritate et obedientia d. c. ex literis ubi elusorium isto tit. c. bone el sec. ubi frequentem de postulat. praelatorum l. de alienat. iudicij ubi mandat iuncta l. 1. ff. eodem tit. l. si pter 75 ubi elusoria ff. de iudicijs, et alijs adducti a glossa ubi Abbas ptorum, et a Sahagun in c. si quando an. 1 de rescriptis et in praesenti an. 2. Cui in alias doctissimo praeceptori ibidem, et alijs s. relatis an. 13 merito dicitur placere tradita ro quoad potestates et potentes impedientes iurisdictionem delegati quo ipse coercendo litigantes ut in d. c. pastoralis § fin. isto tit. non esset elusoriam iurisditiam, et apostolicum mandatum poterit quod delegatus alios impedientes eius iurisdictionem ad maiores

judices

iudice referre ut in l. properandum § sin autem reg
Abb. ad maiorem C. de iudicijs.

Unde alijs magis placet 2.a ratio in n.ro 14 re-
relata de sumpta ex dicto Paulo ad Romanos
c. 1 in fi. Abb. digni sunt morte nempe qui agentes, et
consentientibus pari pena puniendi sunt. Sed hec ratio
minus concludit quia non sequitur pari pena puniendi
sunt ergo ab eodem iudice puniri possunt quia cum non debe-
at usus iurisdictionis turbari distinctaque sit utra-
que iurisdictio ut constat ex d. c. novit 13 ubi notatur com-
muniter in c. 2 de iudicijs et dolite de maioritate et obedientia
quoniam 8. ubi notat gla. Abb. decius vi. 10 dis-
tinctione c. cum ad verum 6. q. 6 dist. ubi gla. Abb.
usurpavi et Abb. discevi laicus impediens iurisdic-
tionem a iudice seculari clericus vero a proprio episco-
po et iudice ecclesiastico puniri dicuntur. N. 15

Et circo 3.a tertia ratio prius esse vide fi-
losofi, et iureconsultis uno concesso concedi omnia
ad illius expediendum necessaria ut apparet colligitur ex Arist.
lib. 4 methaphisis c. 5 d. l. 2 ff. de iurisdictione omnium iudi-
cum l. quidam 5. 7 Abb. princeps. n. ff. de re iudicata et l.
ad rem 56 iuncta gl. 161 Abb. recte l. ad legatum 6. 2
ff. de procuratoribus l. 1 § fi. ff. si ususfructus petatur Abb.
sine qq. l. ulterius 4. Abb. neque ille refici non posset ff. de itinere N. 16

T1

actu[que] privato d. c. preterea vers.o qui ex eo qd ca sibi comi
lis isto th.o Vita delegato apostolico jus dictione cessa
in p[re]senti vident omnia concessa sine qq ca expedire
n[on] p[otes]t aeq[ue] cons n[on] solum litigantes sed etiam quoscu[m]
q[ue] alios contumaces, & impedientes eius iuris dict.
ipse delegatus coercere, & punire p[otes]t ex d. c. ut constat
ex ex d. c. p[re]terea d. c. de causis § de illis d. c. signi
ficasti d. c. sane 2. d. c. pastoralis § fi. & similibus
s[upr]a adductis q[ue]m vo[ca]tis ex alijs fundam[en]tis ibi p[er] glo[ssam] & bal
glo. fi. in p[re]senti inocentius n.o 2.o Enriquez l.o Lonnys
Trid. vers.o cum omnia Costius n.o 20 Riminaldus 6
in p[re]senti sequentes glo. & Cois relata a Sahagun
n.o 5. Vivianus in d.o rationali juris canonici ad n[ost]ram
l[ite]ram sed h[ec] p[er] d. ro[ta] nisi verissima sit merito in dis
plicet quo ad n[ost]ram l[ite]ram ut erudite notat d.r Sahagun
in p[re]senti q[uonia]m sequeret ex ea qd si delegatus absq[ue] im
pedientis coertione posset causam expedire n[on] h[abe]re s[upr]a im
pedientes eius iuris dict. potest qd quidem falsum est, ex
infra referendis in seq.ti n.o

N. 17

Quare revictis ex alijs decidendi rationibus adductis
ab Abb. panormitano in d. c. significasti n.o 5. Mantica
52 & cois in p[re]senti, & relata a Sahag. s.o quas bene
ne confutat n.o 5. verior nobis videt[ur] decidendi ratio
impedientes delegati jurisdict. delictum a p[ar]te comitere
coertioni, & penis p[ro] d.ta negotij & personarum qualitate
dignus

dignum, ut satis constat ex d. c. de causis § de illis d. c. praeterea d. c. signif. iuncta gl. penult.a & fi. ibi d. c. sane d. c. pastoralis § fi. & similibus s.a adductis, & in cc.e sed delinquentes rusticos illius delicti puniendos esse ratio, & ius postulat quoniam delinquens reip.ce par ti q.d & magistratui in iuria irrogat ab eodem magis tratu s. iudice eodem loco & territorio puniendus, ut con stat ex l. 1.a & § 0 ubi commissa, et auth.a qua in pro vintia C. ubi decriminibus agi oporteat auth.o ut omnes obediant § hec considerantes & uers.o in qua provincia deli quit collat.e 5. auth.o ut nulli iudicum § si v.o collat.e 9 l. solent 7. ff. de custodia et exhib.e reus l. fi. & uers.o apud quos crimen contractum ff. de accusationibus l. nullus 12. C. de testibus c. primo de raptoribus cap. cum contingat 13. & uers.o maxime c. postulasti eod. & uers.o ad quod cumtibi & c. fi. in pro iuris traditis ab eis ibi & uers.o ratione delicti de foro competenti l. 19 tit.o 1. lib. tit.o 29 p.ta 7 l. 1. cum seq. tit. de las remisiones lib. 8 ordi nam.ti & alijs traditis a Peres ibi gl.a 1. Covar. in practicis c. 19 an.o 3o de ciano in tit.u criminalis lib. 4 q.e 17 Menoquio d. lib. 2. de arbitr. casu 483 an.o 1. Donel. d. lib. 17 com. c. 16 & ille Osualdo, & alijs relatis a Zenedo in collectaneis ad sextum decreta lium collect.e 33 n.o 2. quare ne impedientes delegati iurisd. illius iurisdict. subijciuntur ut ipse tales impedientes eius iurisdict. punire & coercere possint licet laici sint

Vrale impedim.to cessaverint cum illis delicti gravissi
mi et turbationis illaz. nra. Et ratio quia tollet lex su
perioribus adductis nisi iusta alleget causa ppt quam dele
gatus sic procedere nequeat stat in text. in ... et similis adduc
ti s.a in cc. in l. pstant diuent, ut bene adnotavit Ant
de Butrio n. 6 decius de Barbacia & Mantica cos
cons 20 Berois 27 Sabag. & alij ab eo relati
in psenti Vrale in cc.

N. 18°

Neque tradita discedendi ronem ... dicere, q. s.a adduc
ta, que criminum punitionem reducunt magistratibus
& iudicibus in quorum loco, & territoria crimina com
tuntur loqui, et procedere tam in iudicibus ordinarijs qu
orum iurisdictio prorogabilis est ... infra referendis in d.
c. de causis n. 5 in delegatis iudicibus quorum iurisdict.
stricta & odiosa est. ex traditis in l. arg. & ita rat.
delicti n. debet extendi delegat. quantumcumque ex
tricta, & odiosa numquam excludit legis l. canonis
prorogationem et extensionem ex ipsis delegationis rat.
roe t. benef.o provenientis ex infra referendis la
tius in s. dub. 1. arg. & relatis a Verona n. 27 de
cio 89 Sabagun n. 24 in psenti & in d. c. de
causis n. 24. sic qd. cum militet eadem ro in dele
gatis, que in p.d. l.o militat in iudicibus ordinarijs
roe delicti impedientis iurisdictionis delegati ab
eo puniri debent, ut decisum in terminis ... et ...
s. adductis in cc.

N. 19

Ne s.a tradita decidendi ro obstat tx. g. in c. in.e querelas 27. 23 q. 4 iuncto c. dilectus [illegible] de penis ubi probat iudicem ecclesiasticum non posse pro iniuria sibi illata excommunicare delinquentes sed remittendus esse ad superiorem sic nec delegatus pot in presenti coercere et punire impedientes eius iurisdictionem sed eos ad superiorem remittere debere cum ipsi impedientes roe illius impedimenti et illatae violentiae delicta committunt in iniuriam ipsius delegati iudicis et iniquum esset, ut ipse delegatus esset iudex in causa propria [illegible] in l. Iulianus 17 in fi. [illegible] g.a iniquum est ff. de iudicijs l. q. iurisdict. 10. ff. de iuris dict. omnium iud. l. si de re penult.a iuncta gl.a fi. ibi ff. de receptis arbitris rub.a et l. unica C. ne quis in sua causa, et l. 24. tt.o 4. p.ta 3. [illegible] Greg. [illegible] ~~—~~ *enmano* q.a licet varias referant solutiones in presenti Mantica art. 92 Abbas n.o 6 idem Abb. et Innocentius in d. c. dilectus n.o 9. gl.a et coms in c. 1.o de penis lib. 6. communior, tamen et verior videtur solutio quod vindicanda propria iniuria facta iudici tamquam privato ipsum procedere non posse q.a iniquum esset ut ipse pro iniuria sibi illata propria auctoritate vindictam sumeret pot tamen ipse iudex ut magistratus tamquam persona publica punire delinquentes et eius iurisdictionem impedientes sicut delegatus

Papae in psenti cum tangat pp dona publica et ut talis turbet et impediat in sua iuris dat. rone illius turbatio nis, et delicti pot impedientes, et turbantes eius iurisdi tione coercere, et punire, ut latius docent Mantua alios referens d. nº 52 in 2ª pslud. et cois s. relati a Bor danus cum relatis de exequendis mandatis regiis 1 p. c. 5 nº 6 Gailius practicarum observationum lib. 1 c. 3 9 Deciang lib. 4. tit. tractatus criminalis c. 43 Fagnus lib. 2º consilio 59 nº 9 Vbaldus ad Donelly d. lib. 17 co mentariorum c. 2 lit. D. et alii statim referendi.

N. 20 Q Respondere pot maxime ad tex. in d. c. dilectus supponendo loqui de ordinario iud. ita distinguendo, aut delictum in iudicis p. longe amissum, notorium est, et eius pena in iure certa, et determinata et in 1º in casu iudex pot propria autoritate in iuris sibi illatam punire ex tex. in d. c. 1º de penis in 6. Vbi dummodo existat notoria, et alia iura tradita aqua ibi Abb. punire, in 2º vº casu s. si delictus n. e. notorium nec pena certa, sed arbitraria remittendus est delinquens ad superiorem ut eius arbitrio puniat ex qua tex. hic intelligendum in d. c. dilectus Vbi ita docet Abb., et inno centius nº 3. idem Abb. in c. cum venisset nº 6 et ibi Felinus nº 4. et Decius 4 8 de iudiciis Iass. nº 3º in d. L. 9 iurisdict. Bobadilla in politica pro reges lib. 2º c. 16 nº 190, et c. 21 nº 83 Mendanus d. 1ª p. c. 5 nº 8 Vbi si pena certa sit, et alii s. relati ex nº 18 latius declarantes

quod

quo m̃o delicta, et iniurias aut resistentias factas iudici ipse
p̃pria autor.^te punire possit, ut est dispositio in l. 19 tt.^o 1.
lib. 7 ordinam.^to & in l. 7 tt.^o 1. delos aiuntamientos
delos consejos lib. 7. ꝯpillat.^e ubi notat Azebedo alios
referens n.º 4.º

Ex q.^a tradita ꝟ.^o decidendi nõt, s.^ibi aducta s.^o 6 N.21
1.º deducit declaratio ad nrũ tex delegatu iudicem n̄ so
lum posse punire & coercere impedientes eius iurisdic
tione ex comunicat.^e sed et suspensione, & in dic
ta ecclesiastico, que omnia comprehendunt sub si
nalibus nrĩ tex. q. dbo (Ad.) districte eclesiastica, que
accipit p censura, que ꝯprhendit ex comunicat. sus
pensione, & m̃o dicto c. querenti 20 de ꝟbo s.^e do
cent ss. ibi pat. Suarez cum relatis de censuris disp.
1.^a sect. 1.^a gla dbo resistentibus in d. c. significo.
gla dbo puniat in d. c. pastoralis § fi. Decius n.º 9 car
dinalis q. 5. & alij relati a Seminaldo in p.^ti
n.º 48. q. ipse defendat ex mente Albericj notta
bili 2.º p tex. ibi in c. pro illorum 22 de p̃bendis
districte ecclesiastica tota excomunicat. ꝯprhendit
et gla in c. 1. de p̃ iurando dbo districte sentit
dt sub hoc nõe ex comunicatio et suspensione

N.22

Nec obstat tex in d. c. pro illorum dbo ecle
siastica districtio 9.^a rõt. q. ibi delegatus ꝯ.^a resistites

procedere tamen quod excommunicatus non inde sequitur non posse ipse procedere etiam quoad suspensionem et in dictis inmediate pro cessatione a divinis ut sanxit collegium ex adductis in rubrica decidendi in text. c. sane el 2 ubi potest fieri declaratio suspensionis sententia a iudice delegato compelli et traditis a Covarr. in c. alma mater de sententia excomunica tionis in 6. 2 p. § n.º 6, et doctore campos in tit. de cessatione a divinis n.º 2 ubi de delegato.

15. N.º 23 Ex eadem decidendi ratione 2.ª deducit declaratio quod d. viri ex delegatis iudices posse etiam multare et delicti poena pecuniaria punire impedientes eius iurisdictionem qua sententia et declaratio facit text. g. in d. c. de officiis § de illis ubi tit. ubi hic posse delegatum pro qualitate causae et delicti contumacibus et delinquentibus imponere arbitrariam poenam quando ipsa certa a iure statuta non est. 2.º quia eadem sententia ex pendit text. g. in c. statuimus 55 in ... ubi verbo vanum 16 q. 2.ª et c. quisquis 21. 17 q. 4. ubi probat iudicem ecclesiasticum etiam laicos delinquentibus punire posse pecuniaria quod etiam hodie dispositum est in concilio Trid. ss 25 de refor mat. c. 3 ubi 5.ª quoscumque et laicos per multas pecuni arias quod 2.º confirmatur ex l. 1. et 2 ... de sportulis l. 3.ª et tit. illo C. de modo multandi ubi generaliter permittitur iudicibus imponere multas delinquentibus et in mandata ... maxime a principe ut in praesenti etiam potestas multandi

que

que modicę coercionis ẽ esse videt. ex no.a tex. in l. fi. in fi. ff. de off.o eius cui mandata ẽ jurisdictio denique confirmat ex eo q.d mixti et merj imperij a Bart. et com. obtinetur in l. imperium n.o 8 ff de jurisdict. omnium iudicum relegatio po nitur in 4 gradu mulcte v.o impositio in 6. gradu sed ex commu nicatio comparatur relegato ex q.a glo. comm. recepta ubi Dd. trahunt Abb.s cum n. in c. pastoralis § 3 § v.s de appellation. quare ex communicandi potestas videt. ee merj imperij ut docet Innocentius in c. transmissa Abb. i. q. 6 de elect. Alex. et com. ab eo relata in d. l. i. ff. de off.o eius cui manda ta ẽ jurisdictio q Menochius l.o n.o fi. affirmet ex commuñi catio esse mixti imperij cum q. delegatus ex mero tex. in fi. et alijs s.a adductis possit ex comunicare, et alijs censuris punire impedientes eius iurisdict. q.d q.d censet maius ex s.a dictis, et c. corripiant 24 q. 3. multo melius poterit facere q.d minus est, et sic mulctare ex reg.a tex. in l. n. dum 21 ff. de reg. jur. cum c. cui licet 53 de reg. jur. in 6. Ubi utrobique glo. obtinet declarationes, et limitationes huius reg.e et utrobique Dd. quorum sent. et ex alijs fundam. tenent glo. Abb. punitant in d. c. pastoralis § fi. et glo. Abb. poena in c. q ubi Abb. bas n.o 8 de poenis Sabogin dum relatis in d. c. potestea n.o 12 Innocencius, et Hostiensis n.o 2.o Butrius n.o 12. Im mola 20. Decius 21. et 91. et Costius 2a in fi. seti Imola et com. ab eo relata in d. c. de causis n.o 20 Menoch. d. lib. 2. de arbitrarijs casu 438. n.o 24 Morla

et ibi Rota relatis a n°. 2° de jurisdict. q.e 165. n° q. dicentes communiorem, et veriorem senten esse quam sequuntur, licet de ea dubitaverint cardinalis q.o 4.o a n°. relati ad Bucaro in d. e. de causis et ra. Sabagum ubi an° 12 ind. e. postea, et Bizoio n° 3 et Butrio q. 3. et ab aliis in ptenti relati, et a Morla d. an°. 1.

N. 24 Quorum fundam. principua n. obstant. nec primum ex l. cum desumptum ex ff. de iis dat multum dicendum ius ff. de iurisdictione iuncta l. aliud fraus est l. 3 l. § ius multam ff. de magistratus solos ff. de off. ubi habent magistratibus, presidibus q. et eis tamen qq. publicum iudicium concessum est competere multum dicendi ius q. cum delegatus publicum iudicium n. exerceat, sed aliena potestate fungatur d. l. 1. § q mandatam ff. de iurisdict. omnium iudicum cum similibus s.a relatis q.a omisis in ptentionibus tradi tis a ... ptibus relatis a Morla ex n° 4. cum quibus in praecitatis iuribus dicat magistratus solos presides q. et eos qq. iuditium publicum concessum est posse multam imponere n. tamen excludi delegatos, iud.e q. alieno vice, et potestate eius, q. delegavit, et quod dicitur in pracitatis iuribus solos magistratus eos q. quibus ius publicum concessum est posse multare, ita intelligendum est posse, q. ius dicunt et iurisdictionem exercent. excludunt tamen magistratus municipales dumviri et ceteri inferiores iudices ex d. l. unica iunctis traditis agla d. et ff. si quis ius dicenti n.

dumviri

non obtemperaberit d. l. q.sq. 3. ut s.q. ff. neq. cum c
q. ad aliis vocatus est vix inter iuris fundam. infirare
fecundus in solut. 2. arg. Couat q. late. Morla, Habeo
relati ex nº 4 i.ª Neq. obstat 2.º fu
dam. desumptus ex c. irrefragabili 13 § providicant de
off.º iudicis ordinarij unito d. c. § 3. de poenis ubi prohibet
iudicibus ecclesiasticis multas imponere delinquentibus q. ratione
illa loqui, et procedere in iudicibus ordinarijs q. aliàs
multas imponere possint ut constat ex c. dilectus, respic
off.º emendatus de off. iudicis ordinarij d. c. statuimus in
q. 1 d. c. q.sq. 14 q. 4. Conc. Trid. d. ss. 25 de reformat.
c. 3 prohibet in m. d. § providicant, et d. c. § 1 ex parte pecunia que
provenit ex avaritia iud. que aliquo simoniaca sit velut
pro dissimulandis peccatis eam exigant superiores, ut ibi
aplicuere quia roc illa procedunt, et leg. in c. ut clericorum 13.
de vita, et honestate clericor. et Cap. nemo 14 de simo
nia docent q. ibi Abb. in d. c. § n.º 5 id Abbas in d. c.
irrefragabili § ceterum in princ. et ibi Filin. nº 2 et 7.º Sa
baguin cum relatis nº 9 in d. c. praeterea Sanciedus Fr. alijs ab
eo relati in practica criminali ad Bernardum Diaz
c. 142 nº 1.º

Non obstat ultimum fundam. ex c. t. de dolo
et contumacia q. ratione ex leg. et procedere in iud.º ordi
nario cui prohibet iure multandi absentem contumacem
dum tamen illud purgatus esset per spontaneam comparitionem rei
contumacis citati comparitione, et cautione praestitam standi iudicio

tiq. cum in hoc nulli inferat gravamen parti nec iust.
periclitet aequa fuit oblata tali cautione, et cessante co-
ntumacia nulla imponi poena pecuniaria, quod secus esset
si in contumacia perseveraret, quia tunc multari posset,
tam a iud. ordinario quam a delegato, et talis multa non ex
avaritia, sed ex iust. procederet ut docet Abb. ibi in n.
4. sa Gao. Vial. co. relati in n. 10 in d. c. praeterea, et cons.
relata in n. 23 in fi. q. DD maxime Imola in n. 20. Buric.
lib. Mantica in n. 43, et Cardinalis d. q. 4. in d. c. de cau-
sis Abbas n. 8 in d. c. et Beroius n. 7 et 32 in praesen
ti Morla, et alii alleo ulcri in n. 1. 5. adveniunt alia arg.
quae in proposito obiici poterant ea quae bene dissolvunt

N.29 Tertia deducit declaratio ad verba textus nempe dele-
gatus iudex etiam posse impedientes eius iurisdictionem suis
beneficiis ecclesiasticis privare, pro qua sententia primo fa
cit textus in c. quia diversitatis de concessione praebendae
ubi probatur in tex. et ubi tractant alios benef. posse de-
legatum papae turbatores suis beneficiis privare —
2.o eadem sententia confirmatur ex fundamento supra
adducto desumpto ex d. c. de causis § de illis cunctis d.
c. praeterea ubi habetur delegatum papae posse poenam
arbitrariam imponere contumacibus, et delinquen
tibus — 3.o coadiuvatur eadem sententia ex eo quod
delegatus potest impedientes eius iurisdictionem ex
communicare ut constat ex final. iuri. textus verbis.

D.or Barros

& alijs J.° s.a adductis in 1.a declarat. q. cum hec ex
comuni cautionis pena maior sit d. c. corripiant Ptr.
qua poena 24. q. 3. multo melius poterit delegatus
tales impedientes suis beneficijs privare quia sententia
ita ex alijs fundam.tis tenent Inocentius in d. c. q.m diversitas
& Felinus n.o 14 in psenti confirmat quia hodie ex Conc. Tri
dent. d. s.e 25 c. 3. de reformat.e ibi in vers.o sed liceat sece
dis judicibus eclesiasticis procedere posse ad privationem bene
ficiorum contra contumaces, & delinquentes. & ita hec afirma
tiua senta V.a videt maxime attento hoc Trid. decreto
q contrariam veriorem, & receptiorem esse nempe n. posse de
legatum impedientes eius jur.s dictionem beneficijs privare
teneant, & defendant Decius num.o 94 & Mantua
93 in psenti Imola n.o 7 in d. c. q.m diversitas Franciscus
n.o 20 Dominicus, Joan And. & Perusinus in c. 1. §. 1.
de omicidio in 6, & Menoc. d. lib. 2. de arbitrarijs ca
su quatuor centessimo et 38. an.o 25 tum q. pena pri
vationis n. hic locum nisi in casibus a iure expressis ut notat
Abb. ex ui. insi. in c. fi. de jur. patronatus quam dicunt si
gularem, & receptam dd. ibi & Gut. alios referens de iuram.to
confirmatorio 1. p. c. 1. n.o 63. et lib. 2. practicarum q. 3. q.e 69
n.o 11 tum ita q.a hec privationis poena cum sit gra
vis ut notat in c. 2. de bigamis n. debet imponi ni
si ex magna causa ut in c. in Venitum 38. 16. q. 7 iux
ta glo ibi Abb. nisi gravi q.o cum n. videat magna
causa impedire delegatum n. poterit ipse impedientes

beneficijs privare quorum fundamento, que alij d[ominatio]ne nobis placuerunt obstare non videntur ex traditis supra in priori sententia nempe ex fundamento desumpto ex d[ict]is de illis ubi habet arbitrariam penam posse imponere delegatum, et sic poenam privationis beneficiorum licet gravis sit gravissimum enim delictum est delegati jurisdictionem impedire apostolicumque mandatum elusorium redere, et sic cum sit grave delictum tali privatione benef[icior]um poterit delegatus punire impedientes eius jurisdictionem.

N 26 Quarta deducitur declaratio ad nostrum textum delegatum iudicem si opus fuerit posse contra d[ict]os impedientes eius jurisdictionem implorare auxilium brachij secularis, ut docent Cardinalis q[uaestion]e 6, et Bald. n.º 8 in presenti Imolam n.º 2.º Feling alios referens n.º 3 Decius, et ab eo relati n.º 15 in d. c. significasti isto titulo et Navarrus dicens communem opinionem in c. cum contingat remedio 2. de rescriptis pro qua sententia 1.º facit textus in c. ad ministratores 26. 23. q[uaestion]e 5 iuncto c. 2.º et c. temporalis potestatis de malefactoris ubi dicitur quod principes seculares et eorum iudices fuerint requisiti ab episcopis et alijs judicibus ordinarijs audire debent eorum querelas, easque corrigere d[ict]os malefactores. 2.º quoad imbat eadem sententia ex c. 1. de off.º iudicis ordinarij ibi habetur quod episcopi, et ordinarij iudices si opus fuerit evocare possunt dictum auxilium brachij secularis ad puniendos, et corrigendos subditos. similiter quo si opus fuerit

fuerit delegatus iudex potest illud auxilium invocare cum talis delegatus, quoad causam sibi commissam videatur habere iurisdictionem ordinariam sicut episcopus in d. c. 1. ut satis colligitur ex d. c. pastoralis in principio vers. cum delegato a principe iurisdictio dandi iudicem a lege concessa iuncti traditis agta ibi verbo concessa & Cap. fin. isto 4º vers.º cum delegato a principe id concedat a s.e Denique confirmatur ex c. ut officium inquisitionis 11. § compescendi vers.º denique ubi probatur adversus impedientes praedicationis officium ad convincendum hereticos posse invocare dictum auxilium brachii secularis inquisitores heretice pravitatis, quod delegati iudices censentur ex traditis agta in clement.a nolentes verbo ipso as. de hereticis Simancas de catolicis institutionibus c. 34 nº 14 et Roxas de hereticis singulari 27 nº 3. Neque praedictis obstat dicere ex d. § compescendi vers.º denique videri specialiter et expresse concessam potestatem invocandi auxilium brachii secularis duntaxat inquisitoribus heretice pravitatis quasi aliis delegatis censeatur denegata nisi in literis apostolicis fiat expressa mentio concessionis quod omissa solutur. decis nº 23 in d. c. signif. vero specialiter in d. § compescendi consistere in invocatione d. auxilii brachii secularis sed in eo quod possit inquisitor ibi cognoscere appellatione remota & non obstanti bus quibuscumque privilegiis, ut satis colligitur ex capitulis § verbis vers.º appellatione postposita. –

Quinta & ultima declaratio deducitur ad nrum N. 27

)
lexis nempe q'd sicut ex eo, et aliis similibus adductis in
xx.e p'st Papae vel principis delegatus punire impedi
entes eius iurisdictionem ita etiam inferioris iudicis delegatus
quae declaratio, et sententia 1.o probat q.a delegatus eius
sub et iudicis ordinarii eius personam representat d. l. 1. §
qui mandatam d. l. et si praetor vers. ff. de off.o eius cui man
data est iurisdictio sed ordinarius iudex p'st punire impe
dientes eius iurisdictionem d. l. 1.a ff. si quis ius dicenti non obtem
peraverit l. 1. in princ. ff. ne quis eum. q' in ius voca
tus est vi eximat. vers. d. C. ne liceat potentioribus q.
similiter eius delegatus punire p'st impedientes eius
iurisdictionem —

2.o confirmatur eadem sententia ex eo q'd. inter sub
delegatum a delegato Papae vel principis et inter subde
legatum inferioris q'd attinet ad iurisdictionis exercitium
et utriusque potestatem nulla differentia ratio versatur nam
sicut q'd iudex s. delegatus inferioris et subdelega
tus a delegato principis ancet delegatus ab ordi
nario q.a delegatus a principe quoad causam sibi
commissam censetur habere ordinariam iurisdictionem
nam ut satis colligitur ex d. c. pastoralis in princ.
d.o ad.o a lege, iussione et d. c. si. ad.o concedat ubi
dicitur q'd delegato Papae vel principis data est potestas
et iurisdictio a lege vel iure ut possit subdelegare
et q'd. tenet illa iurisdictio ordinaria arg.o textus
in d. l.

m d. l. Reg.a 6. §. [illegible] de iuris d. ab. omnium iud.
q. cum sub delegatus a delegato Papae, et princi
pis punire possit impedientes eius iurisdictionem
d. c. ex literis isto tit.o vers. ex qua coertione in
his tradiis agit ibi verbo subdelegatus poterit
eos eosdem impedientes punire delegatus inferioris
maxime considerando illius tuis ratione ibi cum Sa
nissime demandata iurisdictio de tutoria videretur
sic subdelegatus huiusmodi coertionem aliquam non ha
bere, quae quidem ro. vit. etiam militare in delegato inferioris

Confirmatur etiam ex sua tradita decidendi
ratione nempe quod sicut delegatus Papae, et principis non
possit animaduertere in non suos subditos in m
eos impedientes eius iurisdictionem ratione illius delicti
sua iurisdictio extendit, et sic rogat a lege ergo ratione
delicti debet etiam extendi iurisdictio delegati ab
inferiori cum par sit utrobique ratio quam sententiam
[illegible] alijs fundamentis tenent et defendunt Ceuallos
[illegible] ab eo relati n. 85 Mantica 92 vers. nihilo
minus et relati a Veroio n.o 7 in fi. menoquius
et alij ab eo relati d. lib. 2 de arbitrarijs ca
su A 3 8. n.o 5. quod strange tenent speculator
lor in tit.o d. jud.e delegato § sequitur Innocentius
n.o 2. Hostiensis et Baldus Antonius
de Butrio et alij relati a Decio d. n. 85 in fi.

Quae fundam.ta bene dissolvit Mantica ar.o 32 9
in p[rae]senti, et alijs fundam.tis adductis a Veroio d.
n.o 7. ex d. l. 1. ff. si quis ius dicenti n. obtemperave
rit et d. l. 3. et s.o si quis ff. ne quis eum q. in ius
vocatus est ut existimat satisfaciens in solut. 2.i arg.ti

N.o 28 Quibus ita constitutis n. obstant arg.to in p.rio adductum
n. primum q.a licet q.d sit verissimum sic jurisdictionem delega
tam strictam et odiosam esse cum dec. in p[rae]iudicium ordinariae
jurisdictionis competentis deseri coi ut satis colligitur ex cape
ad haec 10. de rescriptis cum his traditis a glo.a ibi et Doc.
elegerint ac proinde restringenda est talis jurisdictio, ut constat
ex jur. adductis in arg.to juncta arg.o odia de reg. jur. in 6.
et alijs multis congestis a Sahagun in p[rae]senti ar.o 19
in nri. casus, et similium specie extendit tr. praedicta juris
dictio 2a quoscumq.e delegati jurisdictionem impedientes ex no
minatis n. ex personis indelegat. q.a talis extensio ex ipsis
delegationis nat.a roe et jur. benef.o n. excludit ex S.a a
Dullis in decidendi roe ar.o 16 et a Sahagun in p[rae]senti
n.o 24. et in d. c. de causis n.o 14. ubi late f. in arg.to
nro adducta, et alia multa quae in proposito adducere potte
rant declarat de qq. ex late agendum est in d. c. de
causis —

N. 29 Nec q.o traditum in p[rae]stat turbat docere ex c. pas
toralis § qu. illud n. concedi delegato Papae potestatem
coer.

coercendi impedientes eius iurisdictionem sed tantum partes litigantes quae verba adde haec Verissimum est delegatum ibi impeditum fuisse a Principe et archiepiscopo illo non tamen fuit delictum impedimentum commissum ab eis sed a parte litigante cuius dolo et malicia delegatus impeditus fuit ut ex illius [illegible] litera satis constat et ita merito Pontif. Inocencius 3. respondit ibi delegatum tamen punire posse partes diferentes causae, et non alios et inde elegans deduxit in praesentia nostrae legis obtinere quod dominos potestates, et potentes scientes, et maliciosse delegati iurisdictionem impediunt ut bene declarat Sahagun n° 26 in praesenti [illegible] absolvit quod ita licet argum.

Neque obstat argumentum desumptum ex d. l. 1. vers. non tamen duumviris ff. siquis ius dicenti non obtemperaverit, et d. l. 3. vers. siquis ff. ne quis eum qui in ius vocatus est vi eximat ubi duumviris judicibus quoque datis, et pedaneis prohibetur penali iudicio suam iurisdictionem defendere quod tamen diversum est in eis qui delegata iurisdictione utuntur quia pro exaltatione iuxta in praesentia et in primis prout cognit. d. l. 3. vers. siquis obserbandum dume olim Romae a praetore praesidibus et alijs magistratibus qui iuridicundo praeerant dari iudices qui appellabantur dati qui nulla iurisdictionem habebant sed tantum notionem, et verbale iudicandi facultatem, et ideo ab eodem praetore praesidibus seu magistratibus praescriptum ei quo decebant dati judices late traditum est supra in rub. an° 26 in dicta asignatum in delegatis, et iudices datos qui etiam appellantur pedanei iudices ut colligitur aperte ex d. l. 3. vers. si quis ibi ad pedaneum iudicem iuncta l. N. 30

ptor q. § 1. Vs.º pedanium ff. de tutoribus et cur. datis ab his l. 1.ª Vs. et apud iud. pedaneum ff. de postulando, et alijs 1.º adductis in eadem rub. et a Brisonio de Vs.º verbo pedaneus, et appellabantur ita q.º cum constituerent a pretore, et alijs preitatis magistratibus, ut tractarent negotia infima non vehebant curru sed pedibus proficiscebant in forum ut docet Calepinus in dictionario latino verbo pedaneus sed negat Aulus Gelius lib. 3 noctium aticarum c. 18 in hac significat. pedaneum esse latinum, appellabant ita q.ª pede plano procedibant et q.ª cum tractarent negotia infima, et humiliora ut in l. fi. C. de pedaneis iud. unitis traditis nota voce sabit ind. l. B. acceperunt nm. a pede q. est infima pars hominis cum pedestria idest infima negotia tractarent, ut docet in rub. C. de pedaneis iud. Azon n.º 1.º velut verius censeo appellabant ita q.ª non sedebant in sela curuli sed ad pedes pretoris seu magistratum in consistorio, ut eorum imperio essent parati ad expediunda viliora negocia, et causas infimas, ut docent Brison. et Prateius d. verbo pedaneus et predicti iud. pedanei ind. rub. et tt.º C. de pedaneis iud. dicunt iudices delegati, et q. ijs ibi accipiunt, ut satis constat ex l. 2 l. placet C. Vs. delegata, et l. placuit q. eod. tt.º qq ita pnotatis eam apaut vera interpretatio ad textum ind. l. B. Vs. sigs ff. ne quis eum q. ad ius vocatus est vi eximat nempe pedaneum iudicem ideo non posse penali iuditio suam iurisdictionem defendere neq.º poena illius edicti punire posse eximentes aliquem in ius vocatum cum pedaneus iudex sit iurisdictionem q. non habeat sed tm notionem nos v.º loquimur in delegato apostolico q. iurisdictionem habet, et id circo eam iuditio penali

defendere

defendere pot ex traditis s.o m. ecc. & in decidendi ratione ex n.o 16.

Q.o obseruandum est q.d V.o in eps.tatione d.l. I.a N. 31
Ds.o n.o tu dumviris, dumviros qui vulgo dicunt magistratus inferiores similes municipalibus magistratibus duos viros fuisse sic appellatos q.a olim Romae duo tantum viri solebant creari pro scilicet ad arcendam plurium suspicionem deinde Romanorum maiestate crescente sicut magistratus plures creati fuerunt n.o tu omnes habentes liberam iudicandi potest.em sed p. imperij gradus, & magistratus ord.em distributum d. l. imperium 13. l. iubere 4. l. magistratibus 12 cum alijs ibi ff. de iurisdict.e omnium iud.um d. l. 2. § ff. ff. de iudicijs. d. l. aliud fraus est. Ds.o magistratus ff. de verb. sig. d. l. 2. in principio cum alijs statim referendis ita etiam plures fuerunt creati duovi ad diversa munera subeunda. ut satis constat ex l. imperatores ff. Ds.o et postea ff. ad municipalem l. si quis uxori §3. § apud labeonem Ds.o fugitibum ff. de furtis l. uts eorum 6. § si decuriones ff. q.d cuiusque universita tis nomine l. I.a Ds.o dumvirorum ubi omnia verbo dumvirorum ff. de magistratibus conveniendis d. l. I.a Ds.o n.o tu dumviris l. dum virum §3. C. de decurionibus lib. 10 docent q.d ita Romanus & Berruius de verbis juris verbo dumviri ambrosius Calep. in d. dictionario latino verbo duumvir Quintana Dueñas, & alio relati lib. 1. de iurisdict. et imperio tit.o de mixto imperio num.o 4. Scipio Gentilis

lib. 2 Variar. c. 5. et alij relati a Sabao. n.o 28 infra de-
Donij. et eius commentator Gualdus d. lib. 1. c. 7. Abo
dumviri quos hi nec aveniunt Buding lib. 2. de republica
c. 6. an.o 54. et alij relati a Osuald. d. lib. 1. R.a era sa
Sagium huisse iurisdict. Verius tñ est eos iurisdict.
habuisse a nulla ex magistratibus Romanis deriba-
tam ut Videt. colligi ex l. 1. §. potestas C. de manci-
pationibus liber. iuncta l. magistratus 26 §. ff. ad
municipalem et alijs congestis a Osualdo s.a Georg
iurisdictio esset restricta et limitata ita nec merij im-
perij potestas eis esset data ut constat ex d. l. ma-
gistratibus ff. de iurisdict. omnium iud. et alijs s.a
adductis neque in possessionem ex causa danni infecti
mittere poterant nisi iussu pretoris l. 1. Ubi in d. [illegible]
p. iuncta l. 4 ff. si miss. dig. §. 5.o duas [illegible] ff. de dam-
no infecto neque suam iurisdictionem iudicio penali defen-
dere poterant d. l. 1. §. 1. n. in duumviris ff. si quis
ius dicenti n. obtemperaverit cum alijs infra re-
ferendis quia modica coertio seu castigatio n. dene-
garet eis ex adductis apta ibi Abo duumviris Gobe-
ano in d. l. magistratibus late Osualdo s.a et Paulo
in rationali ad d. l. 1. eiusdem ~~[illegible]~~ Vera in ppta-
tio ex s.a tradditis est colligit nempe ibi ideo dumvi-
ros n. posse iudicio penali suam iurisdict. defendere quia
hec potestas et ius tm erat concessum maioribus iudicibus
et magistratibus populi Romani ut constat ex d. l. 2.
§. 1.

§ si. in fi. ff. de sidiriis d. l. aliud fraus et Vlt.o ma
gistratus rubros ff. de VS.e d. l. s. Vs.o ~~dum~~ in tm dum
Viris cuius lit.o negativa. Verior est. ex traditis a gla
marginali Alex. n.o n.o 6. et cos ibi, et relata a
Mosta d. tt.o q. q.e 16 n.o fi. v.o secus V.o est in spe
nri. Vm et similiis Ubi delegatus iudex post iudicio
fenali defendere suam iurisdict. et eos qui impedientes
punire ex nro. tex. et. similibus adductis in ce.e et in decl
dendo. vos solent qui ita ad arg.

Neque obstat 3 arg. q.e gla nra verbo pari N. 32
pena quam sequunt. Abbas et Bald. n.o s. card. q.e 3. Felin
an.o 9 Mantua a 19 cosci 18. dec. 27 Sabagun et
cois ab eo relata n.o 29 et Bellianus in presenti magis
trali ut quadruplicit aliquis crimini, et delicto conse
tire vel consensu negligentie aut consensu consilii seu co
sensu cooperationis l. consensu auctoritatis et in casu l.o
senza nempe quod quis delinquit et eum aliquis posset
impedire negligit et consentiens minori pena punitur
quam delinquens pricalis negligentia nimis crassa
sit ut apte constat ex c. quod quo 10 q. 1. et aliis a p. d. gla
nra adductis iuncto c. negligere. 55. ubi notat gla
verbo deturbare 2 q.e 7. c. n.o in secunda 7. a 3 q.e 3 c.
quam te. 47 ds. cos de senta excom. c. delicto 6. d.o
et quidem eodem tt.o in 6. d. c. sicut dignum 6. § illi etiam in fi
de homici. dio. quod quidem procedit non solum in foro interiori sed
etiam exteriori canonico et cesareo ex traditis a Felino.

et Abb. d. n° 5. Decio 38. Verono 19. Reminaldo 96. Coscio 80 et alijs s.a bene in presenti satisfacientibus quibusdam arg.tis que obijci poterant 2.a relatam sententiam et 43 casum.

In 2.° autem casu consilij nempe q.do quis volendo consentit ita distinguendum est aut is qui delictum perpetravit consilio inductus erat alias delictum facturus vel non in priori casu mitiori pena iudicis arbitrio punitur consulens quam delinquens in posteriori vero casu volens et delinquens ordinaria et pari poena puniunt d. c. si quis cut d. § dist. q. C. ubi docet gl.a Abb. vocasset de homicidio. et d. gl.a ora Abb. in c. 20 et eam sequentes ex alijs fundam.tis decio et ab eo relati n° 43. Abb. in 2. Veronij 85 Reminal. 80. Cosci 201 et alij relati a Sabao in presenti an° 29 Covarr. in clem.e si furiosus de homicidio 2. p. § 2. an° 1. et late Menoch. alios referens lib. 2 de arbitrarijs casu 351 dicentes com. opinionem esse multasque limitationes et declarationes congerentes.

In 3.° quidem casu cooperationis nempe q.do quis consentit crimini in eo cooperando cum ipso delinquente vel prestando autoritatem seu auxilium puniunt pena pari agens et consentiens, ut in nostro textu dicitur iuncto c. notum 10. in fi. 2 q. 7. ubi notat gl.a Abb. et consentientes vel facientes 3. Abb. n° 15 cum 86. dist. facientesque textus in c. felicis 5. de penis in 6. Clement. 1. 5.

eodem tit.°

eodem tit.° l. item Mela 11. § sed si plures ff. ad l. aquiliam l. vulgaris questio 21. § 9 furti vers.° si duo plures vel ff. de furtis iuncta l. 9. tit.° 19 p.ta 7 docent quod ita nostra glossa vers.° m. 3 glossa verbo consentientes in d. c. quante et glossa verbo defensaverint in d. clem.a 1. sequuntur quod Abb. et Bald. d. n.° 9 Felin. 11. Decius alios referens. 62. Berozi 90 Corsius 106. Sabag. de ab eo relati 29 in presenti dicentes eorum sententiam esse

In 4.° denique consensu auctoritatis veluti quando quis consentit delinquenti et prestando auctoritatem delictum probando et errorem defendendo maiori poena punitur ita consentiens quam agens ut aperte colligitur ex d. c. qui consentit vers.° actius 11. q. 3. d. c. qui alios vers. multo amplius damnabilior est 2. q. 3. que et alia similia in argumento adducta, et antea glossa tradita vers.° m. 4. casu. Abbate d. n.° 5. Decio 77 Berozio 108 Corsio 115 et comuniter relata a Sabag. d. n.° 29 in presen. ita ut prestando dicentur quod ideo heresiarca maiori poena punitur quam simplex hereticus quia defendendo errores ocassionem dampnationis tribuit aliis ita colligitur ex d. c. 9 alios vers.° sed et aliis dicent quod ita Simancas alios referens de catolicis militur. tit.° 46 an.° 80 et Rojas de hereticis 2 p. ass.e 46. an.° 3 A 1. ex 5.a d. q.° et tradita distinctionis sensus liquido constat vulgarem illi tradictionem et regulam in iure. et similibus s.a adductis contentantur agentes sed et consentientes pari poena puniri procedere generaliter

N 83

Et in omni sensu sed tm̄ obtinere in 3.º sensu cooperationis, et ita merito in pp.ti respondit Pontif. Alex. 3. Iudex delegatum tan' eos, q. in causa trahunt quosque principales eorumque fautores si eos cognoverint manifeste eius iurisdictionem et iustitiam impedire coercere et punire posse.

N.º 3 A

Neque i.ª tradita distinctio et interpretatione turbat autoritas diui Pauli in nro textu relata i.ª ad Romanos c. 1. in fi. ubi inquit dignos esse morte non solum qui faciunt sed etiam qui consentiunt facientibus quae quidem verba cum generalia sint, accipienda videntur de quolibet consensu praecipue tn̄ cum sit apostolica traditio, quae lege humana tolli vel mutari non potest c. si quedam 6. et c. 3.ª statuta 7 27 q. 1. c. fi. de consuetud.e et aliis iuribus adductis ibi adductis. Verbo uni g.da per v.º difficultatis declarat. animaduertendum est non omnia praecepta, et statuta, ab apostolis pertinere ad ius diuinum, sed et quae plurima pertinere etiam ad ius positiuum et mutabile procedebant n. apostoli in suis legibus praeceptis, et dispositionibus ut apostoli et aliquando ut praelati habentes ordinariam autoritatem in ecclesia ut colligitur aperte ex eodem D. Paulo 1.ª ad Corinth. c. 7. ubi in illum dicit praecipio non ego, sed Dominus; et in illum dico ego non Dominus significans priori loquendi forma esse de iure diuino sed non veteris testamenti id quod ipse apostolus declarat posteriori vero forma esse de iure positiuo qua ratione D. Paulus

D. Paulus. constituit ius positivum cum iniquit de ex-
comunicato, et publico peccatore 1.a ad Corinth. c.5 ins-
tum eius nec cibum sumere, et 1.a ad Timoth. c.3. in
pio opportet episcopum unius Uxoris Virum esse qd satis
etiam colligitur ex alijs eiusdem Pauli locis et c. sic.n. 19
§ quoniam 2. 8 q. 1. et alijs traditis a Petro Aragoni
d. 2.a 2.e q. 10. art. 9. col. 4. ~ Quibus ita fundatis
verum qd q.do apostolorum traditiones et precepta continent
Legem sup. nalem, et diuinam, seu aliquid ia confirmatum sit
in mutabilia sunt. sicuti est. ipsa lex diuina, et ideo ne
q. a summo Pontif. tolli seu mutari possunt, sed tm in-
terpretari, et declarari ex Ca. interpretatione ex 9 in d. c. 11. qdo
cum seq. 2. 5. q. 1. iunctis traditis agla ibi Verbo apos-
toli, et confir. et tracta [illegible] dist. 6. d. c. fi. de conuersio. et
alijs adductis ab [illegible] ibi Verbo nati [illegible] ubi docent
Sabao [illegible] relati. ar.o 22. Arquediaconus Vel-
lamonte, et eorum in d. c. 11. q. 16 D. Thomas quodlibeto 4
art. 13. Sotus lib. 6 de iustitia et iure q. 1. art. 3 et lib. 2.
q. 3. art. 8. et Couar. 2.a p. de sponsal. c. 6. §. 9. ar.o
9.o ~ si v.o praedictae apostolicae traditiones precepta, et sta
tuta iuris positiuis et mutabila contineant seruanda sunt.
nisi lege canonica posteriori aliud in ferentur seu mittit
ita accipiendus e. ex 9 in d. c. 11. quidam cum similibus
1.a adductis uncto c. de libellis 1.o et traditis a gloss ibi
Verbo illorum 2.o distinct. et Tridentin. sessio 11. 4.a
in decreto de canonicis scripturis §. sig. cessat dif[illegible]

5a. apposita solui q. 33 ar. 3

N. 35. Neq. obstat 4. q. Valde controversum e. an ad versarius minis, et terroribus, u potestate utens seu implorans potentiorum auxilium ad impediendum delegati iurisdictionem, sua priuet in qua controversia due sunt diversae sententiae, 1. est affirmativa quae docet a delegato priuari posse d. iure, et amissione causae puniri l. ut d. l. 2. C. ne liceat potentioribus iunctis aliis a. dullis a. ota ibi et cap. 2 de alienatione iudicii mu tandi causa facta a. glo. et alii ascicunt. 2o. probatur sententia ex eo quod in praesenti conceditur facultas delegato puniendi impedientes eius iurisdictionem quae potest per arbitrium, ut ind. c. de causis § fin. punire, et sic eos privare iure suo siquidem possunt currere poena excommunicationis, et amissionis iuris praecipue quando una poena est fori penitentialis et alia fori iudicialis ut in l. 1. in fi. C. de summa Trinit. et fide cath. ubi qui venit c.a l. diuinam punit. hereses infamia ex co mmunicationis poena, et 3. arbitraria iudicis, et l. placet. §. in fi. C. de sacrosanctis eccl. ubi sequens ab eccl. in iuste aliquid exegerit ex comunicat. et exilio deportationis punit supplicio ── 3o. quoad iuvat eadem sententia ex eo quod propter nimiam acerbitatem et contumaciam delinquentis ipse duplici poena punit ut colligit ex te ex d. c. statuimus 55. 16. q. 1. ubi retinenti in iuste decimas, et oblationes.

tiones eccle imponit poena pecuniaria, et privatio commodo nis cuiuscumque tradit aota ibi Abb. dariam, et I. Fulginij in 8 diuin. §. ffog ex causis in poss. car ubi dtumax pro ni mis dtumaciam privat possessione rei hereditariae, et eius fructibus quos lucrat missus in poss. ibi tit. illic ueni potentum patrocinio ad impediendum iurisdictionem delegati pot puni ri etiam poena amissionis causae qm sententiae tenent et alijs Juridicum ... bant pol glo. in ... Abb. spellunt Decius, et alio relati in n. 28. et a Berdio 44. in pp senti

N. 36

Contrarium tamen sententia nempe talem implorantem potentiorum auxilium a delegato privari non posse, primo probatur ex sequentibus l. quoniam eodem delicto non debet quis duplici poena puniri L. sanctio legum 41. in fi. ff. de poenis iuncto c. ad si clerici 4. § de adulterijs iunctis alijs adulterijs agta ibi Abb. duplici de iudiciis. quod cum litigator reus puniat poena in nro textu sententia non debet etiam puniri poena amissionis causae de qua in d. l. 1. C. ne liceat potent. sique predictae duae poenae procedunt ex diversis legibus quo casu una tantum venit imponenda l. senatus 14 ff. de accusation. ubi Paulus iuris consultus ait senatus censuit ne quis ob idem crimen pluribus legibus reus fieret — Secundo probatur ex eo quod poena in nostro textu sententia et illa quae refert in d. l. 1. de c. 2. inter se pugnant, et contrariantur nam iura illa presuponunt implorando potentiores auxilium, iudicium finiri per impositionem illius poenae nostro vero textu presuponit per legem esse iuditium

Et ad huiusmodi effectum inquit Pontif. Alex. 3. litigato
res, et omnes impedientes delegatum iurisdictionem iusti
tiae a delegato coerceri posse. dist. illud ecclesiastica
3.a quoad ubat eadem sententia ex eo quod in nostro textu et
5.a adultis in solut. 3. arg.ti et notat in presenti. Non pari
agentes, et venientes pari poena puniunt ergo in presenti
haec solum poena privationis causae de qua in d. § 1. dum
d. c. Meus afficiunt duplici poena et potestatem prestando fa
vore, et patrocinium una tamen incurrunt poena, et ita esset contra
regulam nostri textus, et similium s.a relatam quam sententiam tenent et ali
is fundamentis deffendunt late Mantica ex n.o 18 Reminaldus
ad n.o 52 Barbacia, Abb. et Butrius 4. Cosmus ad n.o 76 et re
lati a Verorio ad n.o 41 5 Abagum alios referens n.o 27 mihi
dicentes to[..] et receptiorem sententiam esse mihi quod magis placet quam
retenta.

N. 37 Non obstat prioris sententiae fundamentum quod desump
tum ex d. l. 1. C. ne liceat potentioribus, et d. c. 2 de alienat.
iudicii mutandi causa facta relatis in nostro arg.to quia rei illud
et relata j.a loqui, et procedere in diversa casu nempe quando alii ex
litigatoribus suo adversario obtinuit potentiorem litigatorem cedendo
vel alienando ~~litigatorem~~ litigiosam falsum adversarium duorum de quo
j.a illa non videntur agta in po adulta ad probandum delegatum
judicem imponere posse reo poenam amissionis causae quam implo
ravit potentiorem auxilium sed potius censent adulta ta[..]
j.a similia in genere a. et in qualitate facti non v.o in quantitate poenae
nempe.

nempe ut quemadm[odu]m reus ibi inducens potentiores auxilium
punit[ur] amissione causę ita in p[rae]senti destitutione ecclesiastica
punit[ur] litigator. et reus inducens potestates et potentes, ut fa
ciant minis, aut terroribus silere actorem ut latius et bene decla
rant Mantua ex d. n.° 18. Rimin. d. n.° 52 Abb. d. n.° 4. et a
lij relati a Sahagun in s[upra]d. d. n.° 27.

Neq[ue] obstat s[ecund]um fundam[entu]m desumptum ex n[ost]ro t[ex]tu d. l. 1. C. de summa trinit. & d. l. placet C. de sacrosanctis eccl[es]ijs q[ui]a
v[er]s[antu]r diversę specięs constitui in p[rae]senti q[uo]m ind. j[ur]is et relato c.
de causis § fi. nam reus litigator implorans patrocinium potentum
punit[ur] in p[rae]s[enti] censura, et poena ex p[raedic]ta in n[ost]ro t[ex]tu n[on] v[er]o amissione
causę p[rinci]palis cum utraq[ue] poena copulative n[on] imponat[ur] sicut in
d. legib[us] et juribus neq[ue]. hoc intendit Pontifex Alex 3. in t[ex]tu
ut ex litera ejus colligit[ur], & r[ati]o[n]ibus & fundam[en]tis in posterioribus te
tis adductis, et traditis a Rimin. n.° 53 in p[rae]senti **N. 38.**

Denique non obstat tertium fundamentum ex d. c. statuimus. 16. q. 1. & d. l. Sulcinuis §
fi. ff. ex q[ui]b[us] causis in possessionem eat[ur]. ubi p[ro]pter
nimiam contumaciam et p[ro]tervitatem reus puni
tur duplici poena quia respondet in p[rae]senti n[on]
invenisse tantam p[ro]tervitatem rei, ut ipse puniatur du
plici poena sicuti in dictis iurib[us] ut latius explicat
Lp[rae]stantis Reminaldus. d. n.° 53. qui ita &
coscius. Mantua, Sahagum, & ab eo relati et à. **N. 39**

Verior, et cōmunis in conclusione relata abhi
argumenta dissoluimus, quæ obijci
poterant in propositionem. Deinde
soluimus argumen
tum et finis
disputationis.

A. D. Barrios

Ad tex. in c. de multa 28 unde
c. quia in tm q. c. referente 7.
c. ad haec 13. c. praeterea 14.
c. cum in igores 19, et c. cum
iam dudum 18. isto tt.o

Cl. tertius.

Si habens beneficium curatum dignitatem vel personatum consequatur aliud vacat ipso iure, et si utrumque retinere contenderit utroque privatur nisi cum eo Rom. Pon. dispensaverit episcopus quod negligens in conferendo puniatur poenis in nostro textu contentis, quae etc. confirmantur N. 1.o
in primis ex pravitatis 169 et c. sanctorum 2.o vers. omnino unctis alijs adductis agta ibi verbo in duabus 70. dist.e c.e singula 1.o 89 dist.e c.e unio 3. § sed hoc 10 q.e 3. c. per laicos 20. 16. q.e 7.a c.a 2.o c. clericum 2.o et alijs ibi 21. q.a 1.a c. dudum et 2.o 94 § nos igitur vert. per sedem de elect.e c.e cum 4.o vs. sedem de etate, et qualit. c.e q.a in nulli 3.o unctis traditis agta ibi verbo institutio, et verbo per sedem de clericis non residentibus: cum literas 3. § cum igitur de concessione prebendae unctis traditis agta ibi verbo vacare

c. 1. de consuetud. lib. 6. c. cum singula § 2. dicto
tt.° in sexto, clement.ª si plures, et clem. finali, et
extravagante execrabilis eod. tt.° clem.ª gre. 4.ª de
rescriptis, et alijs adductis à glosa in p'senti verbo plura
les, verbo in eadem eclesia, & verbo poseidere. L. 3.
ubi notat Greg. verbo otro, & L. 4.ª tt.° 14 p.ta 5. et
L. 9. tt.° 5 eadem p.ta vs. muchos beneficios. Tride
tino Conc. ss.ª 7.ª c.e 2. & 4 de reformatione, et ss.ª
24. c.e 17. de reformat.e et relatis ubi, et istis tt.° et
similis materie p.t ordinarios in precitatis locis, qui ex
plicant Quinting in repet. istius tt.° a n.° 1. Ioannes
de Linano de pluralit. beneficiorum. Late Obeda plu
rimos refferens de incompatibilit. beneficiorum 1.ª & 2.ª
p.e p. varia capita. Salcedus, & ubi eo relatis in pra
tica criminali ad Bernaldum dias 2. 48 doctor
Prieto alios refferens in speculo testamentorum glo. 3.ª
principali a n.° 7 & Latissime Quintana l. 4. eccle
siasticora in declarat.e istius tt.° ex n.° 1.° Petrus Zenedo
plurimos refferens in coletaneis ad decretales colecta
nea 190 ad istius tt.° ex n.° 1. Kimenes in concorda
ncias. Iuris in tot. tt.° de lasa Nicolaus Garcia ali
os refferens 2.° tomo 11 p.te ex c.e 5. Magister Petrus
de Marcilla in declarat.e decretorum concilij Triden
tini lib. 2.° tt.° 11 ~~in declarat.~~ de pluralit. benef. ex
c.e 1. et Pat. Lesiij de lust.ª & I.e lib. 2. c. 34
de beneficijs dubitat.e 27. 26, & 29.

N. 2. Secundo vero dubitandi ratio arguit in obtinen
ti incompatibile beneficium conferatur aliud simile

dar.

dat facultas eligendi alterum d. c. referente, d.
c. praeterea isto tt. d. c. cum de qualitate et qualit. coniunct.
intellectum nostri tx. c. si quis duas [illegible] de elect. lib.
6, et c. gratia 7. resp. de rescrip. eod. lib. 6. pacti
ptione [illegible] benef. n. vacat ipso iure.

2° argumentor ita clericus libere optinere N. 3.
potest plura benef. etiam incompatibilia ut impri
mis probat. ex c. sup. eos 6 c. sibi concesso 26.
ubi tt. lib. 6. c. 1. in fine iuncta c. qui plures 21
q. 1a et in episcopatibus qui reputantur benef. curata
ut notatur in c. significasti de officio ordinarii et
c. nullus de parrochiis probat. ex c. relatio q. et c. illud
6 21 q. 1. n. recte dicit in nostro tex. ubi simi
liter per ademptione 2i beneficii vacare ipso iure

3° sic argumentor qui acquirent [illegible] beneficium inco N. 4.
patibile [illegible] ordin. primum simile pote
rit illud ipso iure repetere [illegible] 6 [illegible]
tur in nro tex. verbi ordin. mandat ipsa ut ipso iure beneficium
incompatibile alteri conferat.

4° arguitur ita, qui duas dignitates vel personatus in N. 5.
eadem ecclia, et sub eodem tecto obtinet facilius poterit utri
que deservire, et beneficiorum pluralitas interdicta est propter re
sidendi impossibilitatem d. c. [illegible] d. c. [illegible] fin. [illegible]
malli, d. c. q. in fin. d. c. [illegible] cum alijs similibus [illegible]
adducta in c. q. n. recte adijcit in nro tex. attendentes ne
minem posse in eadem ecclia duas dignitates vel personatus habere
etiam si curam n. habeant animarum.

N. 6. 9.º Et ultimo dic. argum. pluralitatis incompatibilium [illegible]
[illegible] fundat. de divina constat ex illo Matthaei c. 6.
relato in d. c. 5.º 21. q. 1. ibi: nemo potest duobus do-
minis servire, de n. colligitur ex d. c. unica, et c.
Singula; sed s. legis divinae et n. summus Pont.
dispensare non pot. [illegible] sunt quidam 6. [illegible] q. 1. c. fi. de
consuetud. c. licet 13. [illegible] lex divina de restitutione
[illegible] spoliatorum, sed naturalis [illegible] militantes
de s. nali, et divinae Pontif. [illegible] sublimes, et [illegible]
personas in d. pluralit. beneficiorum dispensare n. potest.
[illegible] ita [illegible] textum in [illegible] sublimis.

N. 7. Quibus tamen n. obstantibus verissima est sententia tradita [illegible]
[illegible] nri. [illegible], qui desumptus est, ex generali concilio
Lateranensi celebrato sub pontifice Innocentio 3. ut con-
stat ex integra nri. [illegible] relata 3. tomo Conc. [illegible] eiusd.
de Concil. Lateran. pag. 799. [illegible] inscriptione nri.
[illegible] [illegible] ita [illegible] ex Extravagante [illegible], et
Summa [illegible] 45 [illegible]. Unde hoc caput discipliae est.

N. 8. Pro cuius, et similium exacta cognitione et [illegible] deciden-
di hoc praemittendum est valde controversum esse [illegible]
a quo tempore incepit pluralitas beneficiorum incompatibilium
[illegible] in capitulo [illegible] Agatensi canone 57. relato in c.
unus abbas 21. q. 1. [illegible] [illegible] ibi ait
[illegible] unus abbas duobus monasterijs praesidere [illegible]
dicimus sed canon seu textus ille [illegible] ita [illegible] ad hoc
pluralitatis incompatibilium [illegible] bene adaptat. [illegible] directe
gubernationis ratio [illegible] patiatur unum abbatem pluribus
monasterijs praesidere [illegible] sicut monstrum esset

incorporibus

in corporibus humanis plura corpora unum caput habere sic
videtur quasi monstrum in corpore ecclesiae militantis ut
colligitur ex cap. quoniam [illegible] et [illegible] beneficiis [illegible] N. 8.
ordinarii [illegible] singula [illegible] dist. [illegible] circuit 4.
21. q. 1. [illegible] plura monasteria in unum
colligata reperire [illegible] non erit locus pro dicto Conc.
Agatensi [illegible] adductis a Quintana [illegible] n. 3. tunc
[illegible] illo tempore monasteria [illegible] saecularia [illegible] re-
gularia beneficia [illegible] nec monachi erant clerici
[illegible] constat ex [illegible] in c. generalis [illegible]
[illegible] clerici 16. q. 1. [illegible] quod [illegible]
[illegible] ubi [illegible] monachi 16. q. [illegible] generalis [illegible]
[illegible] non sint clerici Codice de episcopis et clericis
[illegible] adductis a Quint. d. n. 3. [illegible] 3.
[illegible] concilium Calcedonense [illegible] n. 3 [illegible] bene satisfaciente
quibusdam obiectionibus.

Unde succedit [illegible] quae tenet Conc. Calcedo. N. 9.
can. 10. celebratum sub Pont. Leone 1. et relatum in c. cle-
ricum [illegible] 21. q. 1. [illegible] dedisse pro dicto pluralitatis inter-
dicto [illegible] in concilio [illegible] ecclesiis [illegible]
eodem tempore [illegible] non oportet [illegible]
[illegible] prohibetur pluralitas beneficiorum [illegible] quod clerici [illegible]
una ecclesia in qua [illegible] ordinatus [illegible]
ad aliam alterius civitatis non transferat, [illegible]
[illegible] [illegible] ecclesia ad aliam transire
[illegible] constat ex eodem Conc. Calced. relato in cap.
[illegible] translatus [illegible] 21. q. 2. [illegible]
gradu [illegible] clericum [illegible]
[illegible]

donec ad [illegible] redirent ecclesie, ut probat ex eisdem
Covarr. cap. [illegible] 10, et tradit Agratianus in d.
causa 2 [illegible] q. [illegible] et Quintana ex n.° 6 [illegible]

N.° 10. Idem alij in d. c. singula, et relati in ea. sen
tiunt ex Gregorij verbis relata in illo textu dictam
pluralitatem beneficiorum censeri prohibitam originaliter
vero n. Gregorij ibi in principio singula ecclesiastici
iuris officia singulis quibusque [illegible] personis [illegible]
committi iubemus, sed hec sententia eis convincit ex eo quod
textus ille in individuo seu particulariter prohibet dic
[illegible] pluralitatem beneficiorum neque in Gregorij constitu
tiones invenit textus ille sed agratiano fuit adductus
ex ijs que dixisse voluit Greg. in decidendo sed
[illegible] [illegible] ut colligit ex traditis a [illegible] Diacono
in lib. [illegible] scripto de vita eiusdem Greg. et Quintana
latius prosequente an. 9. [illegible]

N.° 11. Alij vero sentiunt pluralitatem in d. textu originem ha
buisse, ex quadam epistola Pont. Alexandri 2 que re
fert in d. c. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ibi in fine ut nequis
Pontifex nullus [illegible] [illegible] habeat ecclesias seu hec
sententia convincit ex eo quod textus ille referendus non
est ad clericos [illegible] [illegible] qui obtinent plures ecclesias
sed ad eos, qui de manu laicorum eorumque ope, et co
silio eas consequuntur, siquidem de laicis in illo textu
agitur ut ex principio eius colligitur sed hec interpretatio
non affirmant Quint. n.° 2 9. [illegible] [illegible] convincitur
[illegible] [illegible] [illegible] in principio illius textus generaliter prohibuit ut nul
lus clericus de manu laicorum obtineat ecclesiam superflua videtur quia alia

illius textus

illius textus verba que prohibent clericis duas vel plures ecle-
sias obtinere nisi eiusdem laicis hi. n. unam ecclesiam illo
modo clerici seu presbiteri obtinere non possunt multo minus
duas vel plures ecclesias. Quare rectius dicendum videtur
verba illa nullus presbiter duas habeat ecclesias refe-
renda esse ad episcopos quasi sensus sit nullus presbi-
ter idest episcopus duas habeat ecclesias idest duos
episcopatus et ita ibi prohiberi curas pluralitas
episcopi n. olim etiam presbiteri appellabantur ut ex
parte colligitur ex cap. clericos 1 presbiter ... in
idem apud veteres idem episcopi et presbiteri fuerunt
21 dist. c. legimus c. 4 ... presbiteri 93 dist.
c. olim ... idem erat presbiter 95 dist. c. ... cuncta
gesta ... ad presbiterum de emptione et vendit-
one c. ... presbiter ... concors sacerdotibus venia cuncta
gesta ... ibi dessentie ... verb indicatum que in presentio dominie
eiusdem d. c. ... laicos ... in proprio habet clericus dispen-
sacionem que verba tanquam diversa ponuntur.

Alii quidem putant dictum pluralitatis in dictis
originem habuisse ex concilio Tolet. 16 c. 4 rela-
to in ... c. unio ... Verba in alia ... sequitur
textus ... et hoc ... ratio ... pluraliter dilegimus, ut plu-
ribus ecclesiis uni ne quaquam committantur presbitero quod
... illas ecclesias nec officium valet persoluere — Sed
hec sententia non videtur ... beneficiorum pluralitas ... plura
beneficia aut plures ecclesias que separatae suis parrochiis

N. 12

singula ... constat unius sacerdos possideat sed
illud potius ne plures ecclesie in unum quasi corpus
copulate tenerent, et confuse communigant ita ut
ulla deinceps ecclesia sic, et unius sacerdotis filii
comitat quod aperte deducit ex illa ... ca. s.,
... ubi agit de anexione de qua antea ille ...
loquutus fuerat, ut latius declarat ... an. 10.

N.º 13. Sexto proponit sententia nempe concilii Placentini
sub Pontifice Urbano 2.º celebrati relati in d.
c. sanctorum ... originaliter ... d. benef.
pluralitatem ... ex illius can. ut ... collegii ... ideo ...
... aut in duabus aliquem titulari non liceat sed
unusquisque in qua titulatus est in eadem canonicus ha-
beatur ... episcopi dispositio ... posse ... duabus
ecclesiis canonicus ... prebendarius nisi unius ecclesie
in qua conscriptus est esse ... debet sed relato sententia
... non videtur ex eo quod ... initio illius ... hoc ...
intendit, ut nullus clericus in titulet in duabus
ecclesiis id est ascribat in ... clericorum unius, et alterius
ecclesie idque ex eo quod antiquis temporibus ecclesie funda-
te fuerunt ad certum numerum clericorum ita ut presbiteris, et
aliis clericis inferioris ordinis certa portio ...
pendio tribueretur ... collegio ... autentico; ut determi-
... ... numerus clericorum ... eorum ... ex aliis
... congestis textibus adductis a quint. ... an. 23
latius declarante ... in d. c. sanctorum ... illa
... ... et male ... in illo ... prohibeat nec quis in ti-
tulet in duabus ecclesiis ... initio illa dissimilis est

et diversa

Ut dum ex a nostra prohibitione benef. pluralitatis quamvis
ex illa prohibit. p interpretationem, et consequentias deducunt
hic prohibitionem pluralitatis beneficij.

Quare ex pluribus alijs sentio et affirmandum esse dictam N. 14.
pluralitatem in dictis originalibus de nominatim expresse et
in synodo Nicena can. 15 ex qua sinodo desumptus
est [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] nominatim [illegible]
tiam ibi existimaverim [illegible] illa ex alia [illegible] sinodo [illegible]
de desumpta, que [illegible] colligitur ex [illegible] [illegible]
ibi clericus [illegible] temp. [illegible] numeret in duabus
ecclesijs [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quasi [illegible] sit
pluralitas beneficiorum [illegible] [illegible] nominatim [illegible]
et ex [illegible] temp. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex
n. 1 [illegible] Nicen. [illegible] [illegible] 5. n. 13. et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sinodi Nicene
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] beneficiorum et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] permittebatur pluralitas
benef. ut aperte constat ex d. c. clericus in fine [illegible] et
hec quidem.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] N. 15.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d. [illegible] sinodi Ni-
cene extendentis generaliter ad omnes ecclesias [illegible] [illegible]
[illegible] d. pluralitatis beneficiorum tam in cathedralibus, quam [illegible]
et alijs [illegible] [illegible] colligit [illegible] [illegible] d. c. [illegible] in [illegible]
c. referente d. c. [illegible] d. c. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] d. c. [illegible] de [illegible], et qualit. d. c. [illegible] non [illegible]

plebaniis o residentibus unitis pro nri tpis et,
alijs sub eadem ... conclud.

N. 16 Successit q3 postea aliud generale Conc. Lat
sub Inn. tertio ... celebrat. ...
[illegible] pluralit3 benefi. prohibens cuius Conc. ... nri tpis
constitut3 postea p avidit3 et ambitionem quorundam
quodammodo laxatam ... multis penis ...
... refrenandis confirmarunt. et in ...
de pluralit3 benef. Pontifex Bonif. 8 in 6.
c. qui de ... in 6 ... c. ...
et d. c. cum singula eod. tit. in 6 Pontifex
Greg. 10 in c. ordinarij ... off. ordinarij eod.
... Pont. Clemens 5 in Clement. si plures
et fin. eod. tit. et in d. Clement. ... de rescriptis
et Ioann. 22 in d. extrav. execrabilis
... et ceteri successores pontifices et iuris co
ditores ... supra relati in cc. ... Tri
dentinum Conc. celeb. sub Paulo 3o Iulio 3o et Pio 4o
d. sessione 7 c. 2 et 4 de reformat. et d. sessione 24
c. 17 de reformat.

N. 17 Quibus ita prelatis cc. originem huius interdicti in
nro ... textu, et ... relati ... et ...
fundent plures et diversas ... tradunt Pontifices et
nri iuris conditores et alij ... citati ... et ... in
... et relata in cc., et Azevedo in d. collectanea
n. 90 Pat. Colleg. in summa c. 80 sub ... potes
tas in d. ... singularum ... Pat. ... dubitatione
27 ... in primis Barb. Aleg. 3o in d. c. quia in ...
eod. tit.

aducit dex rões, quorum 5.a refert in Vs.o cum nec duabus nempe ideo quia liberi benef. pluralitas q.a cum beneficium detur propter officium agendum in ecclesia c. cum sim Apostolum 26. isto tt.o et c. fin. de rescriptis in 6. et illud. Vix possit quis quod absoluere vni ecclesie multo minus poterit quis duabus ecclesijs illud quod absoluere, quae ratio liz confirmat ex d. c. q.a non nulli Vs. vt cum vnum de clericis non residentibus et c. 1.o Vs. vt cum vnum de consuetudine lib 6.o

2.a Ratio nimis quidem generalis asignat in Vs.o multitud.e q.a ipsa multitudo, et pluralitas benef. sacris canonibus est inimica, et contraria, vt constat ex ex s.a relatis 1.o ex n.o 14. et in cl.e n.o 2.o aducit n. et p.ue bet ad benef. pluralitas materiam dissolut.is dissoluti dicunt qui legibus et moribus absolutis luxus vite sequunt vt a Cicerone et alijs docet Ambrosius Calep. in dictionario latino verbo dissolutus N. 18.

3.a asignat in versiculo evagationis q.a plurali-tas benef. continet, et induc it evagationis materiam evagatio siquidem animi inconstantia per desideria et vana loca mentis fluctus, et negligentia rõis ita q.d vagus dicit disso lutus dispersus errans, qui discurrit varia agens, vt latius declarat Lucas de Pena in l. 1. in p.cio C. de tironibus lib. 12. Vnde cum ita vagans quod plures ecclesias suum debitum officium exercere non valeat in vna ecclesia iustum est ut ab ea tanquam militie desertor amoveat. c. placuit 2.o N. 19

Ts. desertorum 21. q. 2. c. p[er]venio 20. 7. q. 1.a Et aliis adductis a Lucas de Pina s.a Ts. multiribus, et Quintana a n.o 49, et relata ratio est aprobata a Pontifice Greg. 10 in d. c. cum singula isto tit.o in 6. et a Ioanne 22 in d. extravagante execrabilis eodem tit.o ubi decem in commoda recensentur ex d. pluralitate beneficiorum

N. 20. 4.a Ratio asignatur in d. c. q.a in tit. in Ts. certum nempe quia pluralitas benef. certum continet periculum animarum nisi per dispensationem quis obtineat plura benef.a incompatibilia ut notat gla. ibi verbo animarum ex d. c. dudum el 2o. de electione.

N. 21. Alie denique duae rationes referuntur in fine textus in d. c. q.a in tit. nempe ut sub vitio pluralitatis aliorum clericorum qui ecclesiis deservire valeant indigentia, et necessitas subsistat quia iniquum est ut quis sibi vindicet plurimorum stipendia ut refert in d. c. q.a ... nulli, quae vix possum per ita provenire ad unum clericum, absque paupertate aliorum.

N. 22. Alia 7.a Ratio deducta s. ex recta administratione, quae colligitur ex Greg. in d. c. singula 79 dist. nempe in ecclesiae corpore multa esse membra diversisque actionibus varia, et idcirco uni personae quantumcumque exercitatae duo eodem tempore officia committenda non esse quia uni satisfacere non potest id quod latius Greg. comprobat ibi exemplo corporis humani eaque ratione in civilibus prophanisque rebus procedit etiam in civili duo munera vel officia uni personae comitenda esse. L. adversus

3 pscrip.

§ ꝑscriptio vers.º eadẽ temp.ᵉ ff. ad municipalẽ l. si plures
iuncta glo. ibi vers.º nẽ dificile ff. de pactis l. finali C.
de officio asessorũ cũ alijs aductis a Curia Pisana
lib.º 2 Cap.º 22. Et ibi Acebedo nº 6. lib. 2. c. 22
Et ꝑ dictũ Tẽxt. convenit alia relata in d. c. Vnio. § sed
et hoc, et in d. extrab. Execrabilis in ꝑrĩc.º, Et in vers.º
Vnde vers. plures eclesias Vni nõ esse comitendas q.ª ꝑ
sue ꝑ eas nec officiũ ff. ꝑsolvere valet Vni eclesie. N.º 23.

Alij referent tres rões in d. c. clericus 21 q.ª 1.
1.ª est q.ª plures eclesias ambire, et retinere ꝑprium
est negotiationis, et turpis lucri commodũ ab e
clesie q.ª consuetudine prorsus alienum [illegible] q. tale
lucrum, et ambitio pluralitatis benef.ⁱᵒʳᵘᵐ dicit.ᵘʳ in ordi
nata cupiditas, ecc.ª beneficia oficia q.ᵉ incompatibilia
dignitatesq.ᵉ et honores vt colligit.ᵘʳ ex l. 1. ff. ad l. Iu
liã de ambitu facit q.ᵉ hꝰ in cap. q.ª frater 18. §
illud vers.º sed ambitio 1. q.ª 1.ª

Secunda assignat.ᵘʳ ratio in eodẽ cap. clericꝰ N. 24
Versiculo audivimus desumpta ex illo Math.
ex illo Matheo c. 6 ibi q.ª nemo potest duobus dominis
servire, aut n. odio habebit vnũ, et alterũ diliget
, aut alterum sustinebit, et alterum contemnet. N. 25.

Tertia ratio refert.ᵘʳ in vers.º vnusquisq.ᵉ desumpta
ex Apostoli tradit.ᵉ 1.ª ad Corinthios c. 7 vers. q.ª vnus
quisq.ᵉ in propria vocat.ᵉ manere debet sed in l.ª ecle
sia clericus vocatus est, q.ª in ea manere devet —

N.26. Alia etiam colligitur ratio ex Tridentino Conc. sessione 24. c. 17 de reformat. in prin. nempe quia ex pluralit. benef. ordo presertim ecclesiasticus, et divini cultus minuitur qui augeri debet c. ex parte 12 vers. divini numinis minui cultus de Constitutionibus c. Vasa 44. vers. amplificetur de consecrat. dist. 1a.

N.27. Duodecima apponitur ratio deducta ex eo quod inter clericum, et ecclesiam contrahitur matrimonium spirituale c. inter corporalia, et c. fin. de translat. episcopi c. nisi cum pridem 10 § Verum vers. sponsam iuncta glo. ibi. eodem tit. de renuntiatione et valet argum. de matrim. carnali ad spirituale, d. c. inter corporalia, et finali c. gitonia sequentes § porro vel lite non contestato, et alijs traditis a Eberardo in locis legalibus loco 76. sed in uno eodemque tempore non potest quis duas habere uxores c. gaudemus de divorcijs c. anni 24. q. 3. c. quo modo 31. q. 1. iuncto Tridentino Conc. sessione 24 can. 2, de matrim. ergo nec plures uxores spirituales seu ecclesias eodem tempore clericus retinere potest. quo argum. genere utitur textus in d. c. cum non ignores cito tit. et textus in d. c. sicut 21. q. 2. —

N.28. Ultima denique dicitur ratio ex eo quod retentio benef. maxime curatorum est de iure divino evangelica etenim lex animarum cura commissa fuit beato Petro Christo illud Ioannis c. ult. ibi. pasce oves meas.

quod

quod quidem paulatim gradatim comprehendere videtur inferiores omnes prelatos ut colligitur ex Trident. Conc. ses. 6. c. 1, & 2 de reformat. clarius ses. 23 c. 1. ibi cum precepto divino mandatum sit omnibus quibus animarum cura commissa est oves suas agnoscere iunctis traditis a Salcedo in c. 52 Cenedo in collectaneis ad d. 3a p. collectanea 30. sed impossibile est uno eodem temp. posse quem residere in diversis ecclesiis satis colligitur ex d. c. unico d. c. singula d. c. clericus d. c. qui et nulli d. extravagante execrabilis et alijs similibus s.a adductis. Mirum q. ex hac, et predictis rationibus alijs que contentis in dicto extravagante execrabilis, Rogellius de Aluentaris n. 19 Toleto dict. 8. lesio d. dubitat. 25 et alijs alijs in prioribus s.a relatis in ill. Beneficiorum pluralitas in nro text. & similibus adductis incidit ec. medicine.

Ex quibus omnibus fundamentis et rationibus satis apparet pluralitatem beneficiorum omni iure diversi prohibitam esse naturali prob. ex eo quod ut in 1a r.e dictum est beneficium datur propter officium divinum peragendum d. c. cum secundum apostolum d. c. fi. sed officium ecclesiasticum sui ratione assiduitatem & residentiam certam exigit d. c. ad hec d. c. nulli d. extravagante execrabilis d. c. unio cum alijs s.a q. cum natura impossibile sit ex facultatibus humanis clericum posse uno et eodem tempore in duabus vel pluribus ecclesijs residere sequitur iure naturali prohibita beneficiorum pluralitas. N. 29.

2º Confirmat(ur) ex d. i. ad hec ita tit.º et l.ª omni roc
expendendo in omni qd cum generaliter [illegible] ex roc
[illegible] nale obseruande uadit.

B. qª [illegible] naly preceptum alterum n(on) ledere l. ult.ª § io in
nis precepta ff. de iust. et iur. § iuris precepta in d.ª eod. tit.º uer
[illegible] nq hoc natura [illegible] ff. de condictione in debiti et pred.
distributione d. [illegible] in decreto, sed ex pluralit. beneficiorum
eccla. et proximus notabilit. leduntur nq eccla frauda[tur]
debito ministerio et officio cum ille clericus debite
deseruire n(on) possit p(er) plures diuersas ecclas d. [illegible] d.
c. n(on) nulli d. c. qª in tex. d. extrauagante execrabilis cum
alijs sª adductis in 1ª roc ex nº 17 et alijs traditis a
Toleto et Serio sª sic qª diuine cultus ministerium di
minuitur qd augeri deuet d. c. ex p(ar)te. de c. vas. proximus
etiam notabilit. leditur ex eo qd si unus clericus n(on) obtine
ret plura beneficia, que stipendia sunt plurimorum d.
c. qª n(on) nulli posset alius clericus uni ex illis beneficijs
deseruire et consequi hone(stam) sustentationem ut consideravit Ponti
fex Alex. 3º in d. c. qui n(on) nulli, Greg. in d. c. singula
Ioannes 22 in d. extrauag. execrabilis et alijs s(upr)a relatis
qª iure nali videtur prohibita beneficiorum pluralitas. Et
iure etiam diuino prohibita [illegible] ex relatis auctoritatibus
Mathei d. c. 6. uº nemo pot duobus dominis ser
uire, et Pauli 1ª ad Corinthios c. 7 [illegible] unusquisq in
quo vocatus est in hoc maneat [illegible] qq [illegible] in d. cap
clericus

clericus ad impetrandoque beneficiorum pluralitatem 2° col
ligitur ex d. c. ad hec cito tt.° VS.° omni rõe ponderando
ut s.ª nomen omni rõe qd in Videtur ep bendere divi
n. rõe 3.° probatur ex illaco arg.to et rõe s.ª adducta
a n° 25. desumpta ex matrim.° carnali ad spiritua
le Vlt.° confirmatur ex ult.ª rõe nempe recti dentiq bene
ficiorum maxime curatorum preceptis esse de iure divino ex
illud Ioann. d. c. fi. VS. pasce oves meas iuncto Trid.
cons.° d. sess.e 23 c. 1. de reformat. in prio et alijs addu
ctis s.ª n° 24 — Humano et positivo iure autem probatur
ex nro tex.u et omnibus s.ª adductis in cc. n° 1.° hic repeten
dis quas tenent ex talis fundam.tis defendunt Abb.
n° 1. Butrig 2. immola Ancarr et alij n° 3 in d. c.
ad hec cito tt.° Petrus Cenedo et alios relati in d. collecta
nea. 150. ad nrm tex. an.° 1. & d. colectanea 30 ad sextum
3 p.° an.° 2.

Contraria tn̄ sententia videtur verior in eo beneficiorum N. 30
pluralitas, iure tm̄ hum.° et positivo prohibeatur, probatur.
ex nro tex.u VS.° cc.ª peblimes d. c. dudum 2. in suppli
tur VS.° ex sedem de elect.e et ibi notatur gla Ibi ex
sedem. d. c. 1. de consuetud.e lib. 6. iuncta gla ubi alij
q. 3. dispensat.e c. ordinarij de off.° ordinarij eode
lib. d. c. relatio d. c. illud 2 q.e 1. in quibus asseritur
Romanum Pontificem maxime dispensare posse cc.ª
obtinenda plura beneficia incompatibilia qd de

facere non posse si pluralitas beneficiorum esset ex prohibitis jure naturali vel divino X.a tex in c. II. quidam q.e I. c. fin. de consuet. c. literas de restitut. spoliatorum ubi divina lex et fin. his autoritatibus ubi nullo mutabil. 6 dist. uniuscuiusque sed naturalia instit. de jure nali cum inferior non possit legem superioris tollere c. cum inferior 13. de maioritate et obedientia clement.a ne Romani de elect. uncta gl.a ibi verbo inferiorem II. 2.o confirmatur eadem senta. ex eo quod omnes episcopatus, vel beneficia jure positivo instituta et divissa fuerunt nempe a summo Pontifice Dionisio c. 1. q.e 1. ergo pluralitas beneficiorum, jure tantum humano vel positivo prohibita est. 3 plane videtur ex c. 2.o de clericis non residentibus ubi prohibetur card. privari suo beneficio quando eccl. sua contra canonum statuta deservire quod quidem verbum statuta ad juris positivi, et non nalis seu divini transgressionem referendum esse est X.a tex in c. 1. ubi canonum statuta de constitutionibus quod clericus pluralis, et non residens in sua eccla. ubi in titulatus est juris positivi, et non nalis seu divini transgressor dicitur et ita pluralitas beneficiorum prohibita videtur jure tantum positivo. Denique quo ad vilatur eadem senta. ex eo quod in nullo c. ex sa. adductis in quibus beneficiorum pluralitas prohibetur ex presse fit mentio juris nalis seu divini, quoque jure si pluralitas beneficiorum prohiberetur presumendum non est pie citatos pontifices quod rationes plures huius rei dicti adduxerunt eius de juris divini seu naturalis

menti-

mentione n. facturos cum nulla ratione alius fortior possit adduci quod non obstare indicat Pontifex Alex. ind. c. q.º in tm. isto tt.º ubi prohibens pluralitatem beneficio rum inquit esse inimicam sacris canonibus id quod etiam deducitur ex Tridentino conc.º d. ss.e 7 c. 2 et 4 de re format. ibi: sacrorum canonum instituta et d. ss.e 24 c. 17 de reformat. ibi: sacris canonibus cautum fuit quod non nali. s. divino sed positivo humano, et positivo j.le beneficiorum pluralitas prohibita videtur quem sententiam etiam ex aliis fundamentis tenent Antonius de Burgos in repert.º capite que in ecclesiarum n.º 40 et ibi de jure positivo Felinus in c. ad audientiam 2.º n.º 2.º de rescrip tis Ojeda, et Rebello relati supra ibi per c. 12 n.º 11 d.or Spino alios referens d. gla. 3. prelati n.º 72. Quint. n.º 305, et relati a Zenedo d. collectanea 150 et alii relati a Zaballos practicarum quaestionum q.e 589 n.º 1.º dicentes com munem esse quam etiam sequuntur omnes fere professores in scholis asserentes veriorem esse sententiam.

Nec contraria supra relata fundamenta obstare quia in primis ad primum fundamentum desumptum ex impossi bilitate residentiae in duabus ecclesiis uno et eodem tempore in ta auctoritate mathei de c. 6 relato in d. c. 1.º 2.º q. 1.º res pondetur non probari ibi in sensu literali sed in moralis prohibitione plurium ecclesiarum esse de jure nali. s. divino sed duntaxat hunc fundamentum in ratione nali. et divina. N.º 31

3

sic q. cum autoritas illa Mathei d. c. 6. in sensu literali solum probet, ut nimirum nemo possit Domino servire deuere uni deo et religioni non respicit in eodem sensu literali clericum pluralem esse in diversis ecclesijs vel beneficijs quod autoritas illa in sensu morali ad hoc aplicet in d. c. 1. ex solo etenim sensu literali colligitur nervum, et efficax argumentum ad probandum aliquid esse de jure divino ex morali vero sensu solum deducitur morale, et probabile argumentum ut docent d. Th. 1a p. q. 1. art.o 10 Soto lib. 2. de justitia et jure q. 5 art.o et Cano de Locis theologicis in proemio, et lib. 1 art.o 2 et castro adversus hereses. lib. 1. c. 3. quo fit ut qui plures ecclesias vel beneficia habueri in compatibilia non faciat contra ius divinum sed contra argumentum morale, et probabile ex eodem jure divino deductum, neque in casu videtur deservire duobus dominis sed uni tantum scilicet deo domino nostro quod in diversis officijs et ecclesijs.

N. 32 Sed 2um fundamentum desumptum ex d. c. ad hec ad 1.o omni rationi contrarium respondeo similiter non probari ibi pluralitatem prohiberi jure naturali et divino sed fundari prohibitionem illam in rationibus desumptis ab eodem jure naturali, et divino quod quidem diversum est ex sacra traditione. 2.o potest responderi verba omni rationi contrarium intelligenda esse de subiecta materia, et sic non de omni ratione naturali vel divina sed de morali tamen ratione ex sacra dictis

~~minus~~
minus

Minus obstat 3.um fundam.tum nempe ex pluralitate eccl.arum dissimium sedi q.o respondet ex persone eminentia propter quam solet dispensari in eadem pluralit. ut dicit in n.ro textu infra melius stili eccle ex infra referendis in solut. ultimi arg.ti 8.i lesione plurimi remotam et accidentalem esse. et itaque considerabilem respectu eiusdem eccle et eius utilitatis que versat in predicte persone eminentia N. 33

Ad 4.um fundam.tum deductum ex d. Pauli 1.a ad Corinthios d. c. 7 respondet q.a ex aliis supra 69 1.o adductis magis docemur clericum accipientem 2.m benef. incompatibile vocari ad illius siquidem 1.m ipso iure vacat ut constat ex n.ro textu et infra referendis in solut. 3.o arg.ti N. 34

Ad 5.um fundam.tum desumptum ex matrim.o carnali ad spirituale respondet autoritates supra relatas prohibentes pluralitatem uxorum uno et eodem tempore procedere in matrim.o carnali 2.m sensum literalem et primo rali sensu aplicent matrim.o spirituali id tamen non probat efficaciter esse de l. divina sed tamen humana que ad similitudinem matrimonii carnalis instituit matrimonium spirituale et ita hoc spirituale habeat fundam.tum in l. divina non tamen est de ipsa lege divina ex adductis ab Berardo d. loco 76. 35

disjunctio 12. et inde q summus Pontifex dispensare n. possit in matrim.o carnali consumato cum sit l. divina indissolubile vinculum. Xti. illud Mathei c. 19. vers.o quos Deus coniunxit, relatum in c. quos deus 33. q. 1.a et c. int corporalia et fi. de translat. episcopi et Trident. Concilij d. ss. 24 de sacram. matrimonij in princ. pot tn dispensare in matrim.o spirituali etiã p. consecrationẽ consumato d. c. int corporalia cũ seq.s cũ alijs adductis a nostro Abbe foseq.

Neq3. p.dictis obstant verba illa d. cap. int corporalia n. tam auct. canonica quã constitutione divina soli Romano Pontifici ss. reservata q. debent referri ad fundam.tum qd in l. divina habent matrimonij spirituale.

Minus obstat qd in d. c. int corporalia appellet matrim. spirituale fortius vinculum quã carnale q. debet intelligi idest. dignius et perfectius vinculu matrimonio carnali ut notavit glo. d. Abb. dignius quos sequunt ipsi Abb. Vegueri et Joan. Gutier. lib. uncio canonicar. q.ss. c. 17. n.o 38. ignorantes alias interpretationes et cta q. Cardi in illo textu notabili 2.o opposit. 8. existimat Romanum Pontifice ibi argumentu a minori ad maius et sic a matrim.o carnali ad spirituale verius tñ e. procedere a similitud.e que n. hec locum in omnibus extradictis a Verardo d. loco 76. cum seq. et Petro de Vasconcelos

in

in armonia rubricarum d. Titulo de translat. epi
scopi n° 5

N. 36.

Non obstat alt. fundam. s.a adductum n° 29 nempe
residentiam in beneficijs esse de jure divino, et ita vide
ri dictam pluralitatem beneficiorum ex eodem jure divino procedere
quia valde controversum est an residentia beneficiorum jure
divino vel positivo tm precepta sit ut constat ex auctorita
tibus in utraque opinione adductis et traditis a Mira
nda arqui episcopo Toletano in tract. de residentia epi
scoporum Vargas de auctorit. Romani Pontif. axiomate 12
Soto lib. 10 de iust. et jure q. 3 art. 1. et in apologia a
Caterinum et Cavallos s.a n° 1 ad duas tm opiniones re
ducit. 1a docet residentiam beneficiorum jure tm positivo p
ceptam esse quae sententia probatur 1° ex s.a adducto 1° fundam.
2° opinionis n° 30 nempe ex iusta causa posse summum
pontificem excusare a dicta residentia et super ea dis
pensare sicut in pluralit. benef. 2° ex nro textu d. c. dudum
2° de elect. d. c. 1. de consuetud. in 6. c. ordinarij de off.
ordinarij eodem lib. d. c. relatio et d. c. illud 21 q. 2. cum
to c. tua 12 c. cum dilectus 14 c. ad audientiam 15 et c. si
de clericis non residentibus cum similibus et Tridentini
decretis s.a adductis quod quidem summus pont. facere non posset
si esset jure divino precepta esse residentia beneficiorum
d. c. si quidem cum similibus s.a adductis jure quo tm positivo
p. d. residentia benef. videtur inducta, et precepta.

N.37 2.º Confirmat eadem senten. ex fundam.to s.a adducto a n.º 31 quod oes episcopatus ecclesias quoque et beneficia insti tuta et divisa fuisse jure tm positivo d. c. 1.º 12 q. 1.a in ...c. pastoralis q. in prio. de iis que fiunt a prelatis unde ... dicat Romanam ecclesiam erexisse omnes episcopa tus c. 1. 22 dist.e iuncto c. 1. et 2. 80 dist. et c. provin tie 99 dist. q. cum positivo tm jure p.dicta institutio episcopatuum, ecclesiarum, et beneficiorum eorumque divisio pariter et residentia eorum videl. precepta eodem tm jure positivo

N.38 3.º facit pro eadem senten. fundam. s.a adductum n.º 30 desumptum ex d. c. 2.º de clericis non residentibus ut ibi hic repetendum.

N.39 4.º Facit pro eadem 4.º ~~Confirmatur~~ facit eadem senten. ex eo quod illud di citur jure divino esse quod in sacra Scriptura tenetur ex pse s. et in sensu literali ut colligi videtur ex c. quas ... 8. dist. c. ego soli 9 dist. cum aliis s.a adductis in responsione ad 1.m fundam.tum prioris senten. n.º 82 sed in nullo c. h loco ex s.a adductis et aliis sacre Scripture ex pse et in sensu literali habetur quod prelati, et curati teneantur residere in suis ecctiis ut de pluralib. s.a diximus in 3.º fundam.to posterioris senten. d. n.º 80 ergo residen tia videl. precepta ~~solum~~ positivo tm jure nec locus ille s.a citatus Joan. d. c. fi. ... pasce oves meas videtur in telligendus divo Petro cui soli, et successoribus Romanis Pontif.

D.or Barrios

56

Pontificibus, qui in plenitudinem potestatis sunt vocati ... ad Romanos 4 ... Et quia ali illa verba dicta sunt quam solo d.o Petro a Christo dicta sint, ut notavit ibi Crisostomus homilia ... Theophilatus col. 2 Belarminus t.o 1 controversiarum lib. 1 de Romano pontifice c. 14 et alij relati a Spino ... ano 73 n.o ... ... episcopatus ... curatus ... Carbetinus ... Pelagius ... Campegius ... Barbacia ... cardinalis ... de beneficio ... c. 3 n.o 6 ... c. 12 n.o 11 ... ferens d. n.o 73 ... relati a quintum ... Caballos d. n.o ...

N. 40

Contraria in sententia ... divino omnes prelatos curatos ad residentiam obligari ... ex eodem ... divino ... curator ... pastoris ... c. 1 ... pastores ... c. 23 ... pastoribus ... gregem meum ... gregem meum ... c. 34 ... Joan. ... pasce oves meas ... vocant speculatores ... c. 3 ... gregis divini ... attendite vobis et universo gregi ... ipsi ... .

c. Legimus 24. vs.° attendite quae dist. Trid. sess.
23. de reformat. vs.° cum attendentes Unde ex iure
divino tenentur attendere universo gregi, et imple-
re ministerium ut deducitur ex d(ic)to Paulo 2.ª ad
Timotheum c. 4. vs.° tu vero vigila in omnibus labora,
opus fac evangelistae ministerium tuum imple et sic
oves tuas idest sub dicione tua non deseras. Et illud
Joan. c. 1. vs.° ego sum pastor bonus ne alias sub
veniret sanguis idest peccatum de manu pastoris requi-
rat Ezequielis c. 34. ecce ego ipse super pastores
requiram meum de manu eorum ... c. irrefrag.
13. vs.° sanguis de off.° ordinarii c. regim. d. c. 4. vs.°
attendentes quod pastoris executio non admittit si lupus
rapiat oves et pastor nesciat. c. quis 30 de reg. juris
infra iuncta gl.ª ibi verbo pastor.

Q.ª probatur quod ex iure divino ep(iscop)i et curati tenentur
pascere subditos verbo et exemplo idest praedicat. et
sacrament. administrat. ut colligitur ex S.ª d. auctoribus
et Marci, et Mathei c. ult. vs.° euntes in universum
mundum praedicantes evangelium. Joan. c. 20 vs.°
sicut misit me pater et ego vos mitto quod fuit dictum
apostolis in quorum loco successerunt ep(iscop)i c. in novo
vs.° ... quoque ... dist. ... Viejo ... dist.
... 12 q. 1. et Trident. sess. 23. ... ep(iscop)os
... c. ... ex iure divino teneri eos ad
residen

residentiam sine qua nec praedicatio nec sacramentorum
administratio fieri potest quae ratione etiam quoque obligatur ad
finem obligatur et ad medium sine quo finis consequi non potest
argumento textus in l. oratio 16. ff. de sponsalibus l. 2. ff.
de iurisdictione omnium iud. et c. praeterea de officio delegati

3.° confirmatur ex eo quod boni pastoris tenentur oves N. 42
suas cognoscere id est subditos suos. et similiter sub-
diti praelatos et pastores suos id est non fugere id est
quod deterrere subditos suos quod nullo modo sine assistentia
et residentia fieri potest ex textu adulterii et c. 20 de fi.
Ioan. refert Conc. in Trident. sess. d. sess. 23 c. 1 de
reformat. et tales praelati et pastores tenentur sequi et
imitari exemplum huius pastoris Christi illud Luce c. 16. Mathei
20 et Ioan. d. c. 20 et 14.

N.

Ult.° comprobatur eadem sententia ex d. c. ult.° Ioan. ibi: N. 43
pasce oves meas unde Trid. d. c. primo in principio ibi ex
praecepto divino et ibi: cum divinis praeceptis mando
res quae sententiam ex aliis fundamentis tenent et defendunt
Caietanus 2.a 2.e q. 185 art.° 5. Sotus d. q. 3 art. 1
et 2.° et d.° Caterinum in apologia de residentia
Carranca cum relatis in tit. de residentia praelatorum
c. 2. n.° 2. Valentia 3. t.° disp. 10. q. 1. Petrus Gre.
de beneficiis c. 1 n.° 2. Navarro in manuali c. 25 n.
et 2. Covar. cum relatis lib. 3. Variarum c. 13 n. 4. Quintana

alios refert n° 80 &c. et Relati a Tenedo in d. collecta
8ra. 30 ad sextum Laballo, et alijs relati 2 q. 589
n° 1 et pat. Lesio d. dubit. 29 in princ. et alijs qui vbi
pro affirmantibus copiis et curatis ex propositis
tamquam eam quam sequimur et ea pluralitatis curatis
beneficiorum de iure prohibita esse de iure diuino cum vnum
dependeat ab alio quod comprobari videtur ex auto
rit. de pluralit. benef. in 1 opinione superius adductis n°
29 satis colligitur ex testimonijs et fundam. 1 in hac
posteriori sententia traditis n° 40 quae retenta sententia

N. 44

Non obstat primis sententiae fundam. 1 et 3 superius adductis
n° 36 quia in praemissis verum quod residentia opportuna
et curatorum sit de iure diuino praecepta tamen modus et forma
residendi in eisdem beneficijs de iure humano et positivo praes
cripta est et ideo summus Pont. dispensare potest
tamquam in forma, et modo ab eodem pontifice praescrip
to et instituto.

Quo et rectius responderi potest quod ex ipso opportuna
curatorum residentia non solum de iure diuino et naturali nec
cessaria sit, verum etiam iure humano variis constitutioni
bus superius adductis stabilita et ordinata sit quatenus
tamen sic de iure humano et positivo constituta est, dicitur in
primo in fundam. 1 adductis n° 36 dispensatio, quae
appellatur liberatio subditi a legis obligatione facta ex
iusta causa ut colligitur ex traditis a Couar. in 4. 2a p. &
c. 6

c. 6. § 9 ar.° 1. Soto lib. 1. de iust.ª & iure q.e 7 art.°
7 propriissime dicit interpretatio, aut declaratio iuris di
uini et naturalis quod immutabile, et perpetuum sit ex d. c.
Ius quoque & similibus s.º adductis sed tamen aplicare alicui actui
particulari mutationem recipit non quod ipsum ius mutet sed
quod circumst.ª illius actus mutationem recipiat ut latius
declarant d. Thom. 1.ª 2.ª q. 97 art.° 2. Ibi
Pat. Banes Pat. Mol. de Iust.ª & iure tt.° 1.° d. 4 et
Covar. s.ª unde iure naturali et diuino iure epi & curati re
sidere teneantur in alio in particulari casu. Celebre
runt ap. d. oblig.ª residendi rone maioris boni quod eccla
universalis et particularis consequitur et adiuuandi
malis quod vitare possent tamen damno subditorum
suorum latius collegit ex aliis a Quintano exemplis
Soto, Vargas, Toleto & aliis s.ª et nostro iure in d. ff.°
ce.ª subsumes hi et similes s.ª adducti in 1.° fund.to
adducti s.ª n.° 36 ita debent interpretari

Neque obstat 2.um fundam.tum adductis s.ª n.° 37. N. 45
q.ª ret quod iure V.I sit oes eppus et beneficia institutum
et diuisa fuisse iure positivo tamen ex illa tamen diuisione
non mutari naturam obligationis iure diuino propter
pascendi s. et gubernandi suos subditos & pro
sequente residendi intra eccla, quae quidem oblig.°
eppis et pastoris off.° anexa e ex s.ª adductis n.° 40
& Soto Lesio d. dubitat. 29 et aliis s.ª

N. 46. Minus obstat 3.^m fundam. s.^{ae} relatu n.° 38. desumptu ex d. cap.° declinis n. residentibus q. cum tot et j. summa in statutis s.^a adductis in cap.^e est di pupa d. residenti fuit Clauijs poenis infra referendis in solut.^e 2. ? recte dicit in illo text.u d.^o canonis instituta p biterum illu cardinalis deserere eccla sua et qd privari debere in ea n. residendo id etiam qd iure naturali et divino olim het suis constitutionibus potestati Romani pontifices declararunt.

N. 47. Neq. obstat ultimum fundam.^m s.^a adductu n.° 59 q.^a vult n. solum ea que in l. evangelica expresse continent ius divini esse sed et ea que sine scripto ipsius Christi ore ab apostolis accepta aut ab ipsis apostolis spiritu sancto dictante quasi p manus tradita ad nos usque pervenerunt ut constat ex Trident. sess. 4. decreto de canonicis scripturis quod dominus nostr. Christus ipsius Christi ore et late adductis a castro de iust.^a hereticorum punit. lib. 1. c. 1. simancas de catholicis institutioni tit. c. 28. Cano de locis theologicis lib. 2. c. 7. sicut n. ius apostolicum constat ex scripto, et n. scripto quod constat et ex n. scripto institutis ecclesiasticis naturali ita et divinum ius positivum traditionibus et sacrarum scripturarum constat [n. solum] quod q. hoc divinum ius id qd in sacra scriptura expressum est sed id et qd per varias legitimas quas et iudicantes ea dedumunt ex ijs que in sacra scriptura con-

continent. sicut n. n. solum ea quae jus nalis esse dici
mus quae obstant primis priis nalis bs veluti Deus est
colendus bonum appetendum malum fugiendum. Et n.
esse alteri faciendum qd sibi fieri n vult. quis ut colli
git ex l. veluti 2. ff. de iust. et iur. iuncto d. prio t.
delinit. ubi ea quae ex diuinis primis priis tanqm
cc. proxime, et quasi nalil fluentes et facile et
euidentis necessaria q. sequentes deducunt ita
ut n sit opus arte et disciplina sed simplici discursu
quolz oes homines hoc possunt talia st. omnia p
cepta decalogi ut colligit ex traditis ad. Th. 2. 2
q. 94. art. 6. et q. 100 art. 8. Theologi in prio de
iust. et iur. et Belarmino 3. t. de exemptione cle
ricorum c. 2. sic in nro proposito ea dicunt jus diuini
esse quae per narias legitimas q. et claras iras de
ducant. ex iis quae in sacris literis ex pse st. cum igit
tot sint loca sacrae scripturae s. relata a n. 40. quae
doceant eppos et curatores esse pastores speculatores
et sup intendentes et ex iis de locis nalis, et euidens colli
git, ipsos pastores in ppriis eccles obligatos esse ad residendum
sine qua nec pastores nec speculatores nec superinten
dentes esse possunt ut aptissime colligit ex Tridentino s.
6 c. 1. de reformat. vs. ut attendentes, et vs. ovili
derelicto et ss. 23. c. 1. de reformat. in prio, et vs. quae
omnia nequaquam alii ius pstari et impleri possunt
qui gregi suo n invigilant nec assistunt nec pastores

Sola visita & residentia sufficit sed ex de iure divino ipsi
tenent ad p.d. sacramentorum administrationem & omnino
natia sed quia non percipit residentia tantum quam finem sed
ut medium ad exequendum pastoris munus seu offi-
cium, ut satis constat. in 2° fundam. pro Metropolitano iste
q. n° 41 mss. et a Soto d. lib. 10. art. 1. in fi. et p
d. pastores & curati adeo tenent ad p.d. residentiam
iure divino precepto ut nullo modo etiam cum periculo mor-
tis a suis ecclesiis vel beneficiis abesse possint et ita
ipsi pastores, & curati non possunt deserere locum
sui eccle. vel beneficii peste in festum ut colligitur
ex illo Ioan. c. 10 ibi bonus pastor animam suam dat
pro ovibus suis iuncto c. ciccitatis 47 & c. adversitas
q. 8. § hoc 7 q. 1. & aliis traditis ad Tho. 2a 2e
q. 185. art. Soto d. lib. 10 q. 3. art. 4 Silvestro in
summa verbo metus 7 Navarro in manuali c. 25
n° 133 vers. qui negligit, & ripa in tract. de peste 2a p.
tit. de privilegio contractus n° 145 nisi eo casu pas-
tores, & curati relinquant substitutum aeque idoneum
per quem salus subditorum sit maior ut colligitur ex
d. c. adversitas vers. ut per alios eccle. salus, Unde
de ratione consuetudinis non potuerunt curati excusari
a p.dicta residentia precepta iure divino cum nullo
modo consuetudo ulla derogare valet d. c. fi. de consue-
tud. in princ. cum vulgatis s. adductis, & ita absque
p.d. residentia ipsi pastores non poterunt percipere fructus
suos

tiores benef. ut di. determinat. p. sub. suos sub
iectos q. ita colligit. ex eo q. cum ex s. dictis
auctoritatib. pastores sup. intendentes et specu
latores cura et industria p.p. sive electa si n. pote
runt r.oe p.dict. munerum pastores, et curati vi
ces suas omittere arg.to tex. in c. fi. § his aut. de
off.o et potest. et traditur a Silva de benef.o 1 p. q.
2. et Covarr. cum relatis i. lib. 3 var. c. 13 n.o 4
et q. p.dicte residentie preceptum cum sit affirmativum
semper obligat n. tn. ad semper in quo affirmativa p.
cepta a negativis distinguunt. ut colligit. ex trad. a D.
Tho. d. 2a 2e q. 33 art. 2. Soto d. iu. lib. 4 q. 5 art. 5.
et ideo p.d. pastores et curati poterunt ad breve ali
q.d tempus abesse hodie assignatum et declaratum a Trid.
d. ss. 23 c. 1 de reformat. § quoniam vero aut ad sum
mum tres menses et ss. 24. c. 12 de reformat. tres vero illa
tres menses neq. n. p.d. residentie obligat.o ita stricte in
telligenda e. ac si pastores et curati essent in carceri
bus detenti ita animi recreandi causa vel visitandi co
nsanguineos et amicos aut p.pt. alia iusta causa ro
nalis suadet ut p.d. pastores et curati possint ali
qua temp.a parva suscipere ut q. vi. ex p.d. Trid.
decreta tamen tradit a magistro Petro de Marcilla
lib. 1. tit. 4 de clericis n. residentib. ex c. 6 videx
posset. ad p.d. decreta Cinedo in collectanea 3 ord. sex
t. 3 p. n.o 3 Lessio s. dubitat. 29 et alii i. tradita in cc.

N. 48 Ex quibus satis adductis dicendi omnibus
et traditis fundamentis in utraque q. de prohibitione plu
ralitatis beneficiorum et residentia curatorum inferio
rum d. eppos et curatos comprehendi sub hoc in dicto
pluralitatis teneri quoque ad pd. residentiam verum alios su
periores prelatos et pastores veluti archiepiscopos pri
mates patriarchas et cardinales cum omnes teneantur
ad pd. residentiam jure divino precepto et alias privari
debere suis ecclesiis ut constat ex d. c. 2 d. c. 1 et c.
querentes 6. c. ex pd. relatione 8. c. qualiter 9. c. pr. relati
vis ibi de clericis non resident. et Trid. d. ss. 6. c. 1
de reformat. et d. ses. 23 c. 1 in principio et d. patri
archalibus reformat. et d. ss. 24 c. 17 de reformat.
et quos cumque pro hoc et alijs trad. a Ohieda d. 2 p. q.
a n. 14 c. 8 n. 9 et c. 4 quint. an. 10 et Magis
tro Petro de marcilla et Marcus Ant. lib. 1 maiorum
lib. 11. 2 an. 10 et lib. 2 tit. 7 an. 1 Petrus Greg. Syn
tagmatis lib. 13 c. 19 Belarm. lib. 1 de Rom. Ponti
fice t. 4 c. 2 et 4 et alij relati in c. late declarant
ex celeritate dignitatis quorum munere seu officio eorum prelatorum

N. 49 Una ergo summus Pontifex subiectus pluralitati in dicto
comprehendi ad pd. residentiam jure divino precepto obligari
satis constat ex sacrae scripturae testimonijs supra adductis
an. 40 animarum siquidem cura et administratio
super universo grege catholico eidem pontifici maximo
commi-

Commissu et Xᵐ. illud Ioan. d. c. 5. cũ. pasce oves meas quæ ibi, ut 5ª traditur cũ. d. Petro & successoribus suis Romanis Pontificibus dicta fuerunt & inde cũ summus Pontif. residere teneat̃ in Rom. eccl. et sede quæ ibi & summus Pontificatus a Xpo fuisse electus constat ex c. Sæc. i fides 24 c. Rogamus 15 c. Beatissimus 16 q. 2 q. 1. c. 2. cũ Rom. de summa Trinit. & fide cathol. & c. p. Venerabile 13 cũ qui eligunt & cũ dominus q. filij sunt legitimi & ita summus Pontificatus. Unus duntaxat sit ut pote incompatibilis cũ alijs eccl. dignitatibus, & beneficijs maxime curatis ob tenendi s. d. interdicto, ut latius declarant Ostieda alios referens s. c. t. an. 1. Borgasius de irregularit. t. de simonia n. 23 Tesaurus christianæ religionis c. 1 n. 41 P. Greg. S. Marcus Ant. d. lib. 2 tt. 2 n. 16 & quint. n. 200. cũ delicta Rom. & alij s.

Q ... infert sub relato m. dicto iis obtinendi alias dignit. videlicet Decanatus, archidiaconatus, primiceriatus, aliasque similes ecclesiasticas dignitates p. tonatus & offa. ut constat ex nro textu d. c. 1. de consuetud. in 6. c. tenuit de excessibus prælatorum d. c. q. n. nulli de clericis n. residentibus d. extravagante execrabilis cũ tt. unicus s. adultis decetur trid. et si alijs m. citatis et traditis a Ostieda c. 7 s. Flaminio Parisio de resignat. benef. lib. 8 q. 1 n. 109 dum. et alij s. n. 115 bene declarantibus

N. 50

sub relato int.º dicto p̄bendis p̄d. dignit.es p̄sonatus et offa
sive habeant curam animarum sive non sive sint in diversis eccles
vel una tm̄ nequit obstare nam et iudic. in eadem ecclesia nullus
plures dignitates aut p̄sonatus hēre p̄sumat q.ª ecclesia illa cū
videntur ad maiorem exageration. Neque consuetudo et imme
morialis esse p̄t ut quis valeat obtinere duas
dignitates vel p̄sonatus seu offa p̄d. in eadem ecclesia ex
d. c. i. de consuetud. in 6. ubi notat glo. in verbo consuetud. et
d. c. litteras de concess. p̄bend. iuncta glo. ibi in verbo ex consuetu
dine et tradit. a Nicolao Garcia p. 8. n.º 18. obtine
re tñ p̄d. dignit.es habentes curam aiar. ab earum residen
tia et divino tinent ex p.ª adductis an.º 40 sacre
scripture testimoniis.

N. 52

3.º

3.º infert ex iisdem p. traditis obtinentes simul duos
canonicatus seu p̄bendas et p̄bendas sub eodem int.º dicto
pluralit.is rigore, ne ipsis residentia regri. tñ p̄bat ex tt.º
de clericis non residentibus iuncta d. c. ad hec et tt.º d. c. i.
et d. cum vnus de consuetud. in 6. et aliis adductis in cc.
Trid. s. 24 c. 2 et 17 de reformat. et d.º 29 d. c. 17 et
dummodo et p.ª adductis discendi rationibus et traditis ab hec
dat c. 1 Marcello et Nicolao Garcia p.ª an.º 182
et p̄d. illatio et sententia p̄cedit et si d. canonicatus
et prebende obtineant in diversis eccl. cathedralibus aut
colegiatis sive in vna eadem q. ecclesia q.ª in diversis
eccl. vno, et eodem temp.º impossibile est clericus respondere.
extra.

72

ex tradit. in discendi credit. & in vna eccla ... obtinere simul duo canonicatus et prebendas quae sunt vniformia seu similia benef.a sicque incompatibilia ut colligit. ex d.c. i.o de concess. preb. lib. 6 ... c. literas de concess. prebend. et d. clem. si ... & magis aborret ... obtineri vniformia benef.a in eadem eccla quam in diuersis ... ut ... d. clem. si ... et alii relati a Garcia ... an. 182 ... aliqui ... assignantes ... vniformia benef.a veluti dignitas & canonicatus et prebenda & beneficium curatum et canonicatus, & capelania et com... benef. ... simplex ... simul non possint obtineri in eadem eccla absque dispensat. ... obtineri possunt ... de ... in 6 ... nisi vnica ... aliis fundam. tradit. ... ibi ... docent quod ... n.o 131 ... aliis referens ... & 20 ... Garcia ... relati an. 23 ... cardinalis refert n.o 226 ... de residentia benef. ... n.o 468 ... multa de clamat ... residentia ... canonicatus & alias prebendas et benef.a ... residentia et ... ab ea ... tenean. ab ea

nisi

dignitates

N 92

48 Vlt.o infert ... valde ... esse ... benef.a simplicia ... sibi ... pluralit.

in dicto in qua controversia Doct. tres reperiuntur diversae
sententiae et opiniones, quarum 1a est simplicia benefa.
[illegible] tt. assignata in loco in dicto respondendi q. habe
[illegible] ex sua non residentia requirunt ut colligi videt.
ex d. c. singula 49 dist. c. sequente 6 et aliis ibi de
clericis non residentibus d. c. ad haec Ds. cum singula offi
cia ibi tt. d. c. cum singula eodem tt. in 6. Triden. dp.
24 c. 17 de reformat. et aliis adductis a Tiedo d. c.
17 n. 23 Lara de capellaniis l. 1 d. c. 8 n. 12 [illegible]
tissime Garcia p. 3. 2o 1o n. 260 et alii [illegible]
eorum esse sententiam

N. 53

2a opinio et sententia est benef. simplicia quae
numquam pro sustentatione clerici sufficiunt in respondendi
sub eodem pluralit. in dicto ut colligitur ex d. c. cum
de etate et qualit. cum [illegible] gla. ibi [illegible] tenues d. c. seque
nte [illegible] sufficientia cum [illegible] gla. [illegible] in fine de
clericis non residentibus d. c. unico [illegible] quae [illegible]
gla. ibi [illegible] committant 10 q. 3. et tradit [illegible] gla.
[illegible] in dualibus in summa [illegible] c. 1. 21
q. 1. et [illegible] tradit a Tiedo d. c. 17 a n. 38
et 2 p. c. 1. a n. 21 et Garcia aliis referente a
n. [illegible] 3a opinio est simplicia bene
ficia quae residentiam non requirunt licet [illegible] a s. dicto plu
ralitatis in dicto ea [illegible] quae exigunt residentiam in
eodem in dicto respondendi quae [illegible] 69
adductis

N. 52

adductis in 1.a opin.e ... Trid. ss. 24. de 17 ...
Dimonio utrumq. ... fundam residentiae n̄ requirit & alijs traditis a Garcia 1. 2. n. 260 ex eo q. in ... d. extrabagante execrabilis et alijs similib. ... adductis in cc. cuius in dicti summa describit & refert ad benef.a curata dignitates, & personatus hec alia similia benef.a q.o in alijs simplicib. impune ... plurilitas benef.orum

Sed in hac opinionum diversit. affirmandum est priorem opinionem com. & receptiorem esse, ut affirmant s.a relati in 1.a opin.e ... tutiorem, & benigniorem esse. 33 ... in praxi frequentiorem ut declarant s.a relati general. ... adductis, & receptum est ut obtinentes ... benef.a simplicia ... ex ... excusari ab ... residentia ... Sum.o ... exigant residentiam hec benef.a ex tt.o de clericis n. residentib. & alijs s. adductis an.o 51. et ... ex talis ... hec benef.a n. ... sub. relato pluralitatis in dicto ... declarant ... referens 2 p. c. 1. an.o 36. ... cum relatis d.e lib. 2 c. 7 an.o 7 et ... an.o 52, et latissime plures referens Nicolaus Garcia d. § 3 an.o 272 ... sentit ... q. unum simplex benef. ... residentiam exigat in eo ... clericus residens impune p. obtinere alia simplicia benef.a residentiam n. exigentia et n. prohibita ... tradita resolutio ... N. 55

mixtibus simplicibus beneficijs. qualia sunt simplicia benef.ª que sui
natura
 nihil eis post dictum concilium exiguntur expresserit
seu ex fundationis precepto l. q.ª ... vnisfirmia sub eodem tecto
seu in eadem ecclesia veluti duo canonicatus seu duae prebende in
ecclesiis cathedralibus seu collegiatis sua institutione ut constat ex d. c. de
multis lib. 6. d. c. literas de concess.e prebend. d. clem. si vero
... et alijs s.o adductis in 3.ª Mat. a.o 61. et alijs tradi-
ditis a Pleda c. 12 et c. 20 an.o 25. 2.ª p.e clerad.
c. 7 an.o 8. et Nicolao Garc. cum multis d. c. 5. 2 a
n.o 186. et ex n.o 226. qui et alijs s.o late declarant que be-
nef.a et plures pensiones, aut capelanie comprehendantur sub
dicta pluralit. in d. dicta hodie 2.o cons. senta a Nicolao
Garc. relata d. § 3. ex n.o 263, et d.a tradita resolutio
que affirmat d. concilium non prohibuisse excusare arc
... in p.d. simplicibus benef. ... requirentibus
nec prohibitis non videtur procedere attento Trid. d. ss. 24.
c. 17 de reformat. in pio. vbi ita dicit cum ecclesiast.
... ordo ... quod vnus plures officia occupat
clericorum unitosque ... ut in posterum vni tantum bene-
ficijs singulis conferat ex quibus verbis datur intelligi etiam d.
simplicia benef.ª ... cons. concilium hodie obtineri
non posse ... dispensatione ut latius dependunt ... Pleda
... relati 1. p.e c. 19 an.o 8. et Garcia plures refe-
rens s. q.m ad ius ... hodie ... sublata ...
... ultra tres menses licitum ... esse obtinenti
... dignitates canonicatus prebendas, aut portiones
inca.

in cathedralibus l. collegiatis ecclesiis Xª. Trid. decre
tis notatis in d. A. 29 c. 12 eos pena de informat.

Quibus ita dispositis in obstan ...: ... N. 56.
adductis in primis ex d. crescente ... in ...
traditis q. ... declarat. ... in nulla ...
mittere, ... distinguere oportet quorum ... fuit tempus
in quo ... in initio nascentis eccle. ubi cum magna
... nec in ordinatio ambitio esset pluralitas bene
ficiorum ... fuit nominatim ... prohibita. Sed tam. ...
templatione, ... dedaci possent ... prohibi
tio ut colligit ex d. c. unum abbatem & d. c. clericum
21 q. 1. ... traditis a Quint. n. 2 et 29. Nico
lao Gar. d. c. 5. n. 11. ...

Postea vero decrescente paulatim illa ... N. 57
secundum successit tempus in quo d. beneficiorum plu
ralitas cum multis ... adultis ... absque
ulla pena nominatim et expresse prohibita fuit a ...
... constantinopolitano ... et ex 2º ...
do ... ad omnes ecclesias ut ...
ex d. c. clericus 21. q. 1. d. c. sanctorum d. c. singula d. c.
unio ... adsunt cum aliis multis ... adu
tis ... et a Garcia n. 12 ...

Sed cum nec ... esset ... N. 58

propter quorundam cupiditatem et ambitionem inordinatam, tertium successit tempus in quo etiam ad penas deventum est, quarum prima est pena contra plurales, scilicet homines plures ecclesias seu beneficia incompatibilia unum ex illis eligere et reliqua alia dimittere debere ut constat ex dicto capitulo referente de praebendis et dicto capitulo eam de etate et qualitate dicto capitulo gratia de rescriptis in 6. et alijs adductis a Garcia numero 25.

N. 59 Sed cum crescente ambitione pena illa facile fraudaretur, quartum successit tempus concilij Lateranensis sub Pontifice Alexandro 3. celebrati relati in dicto capitulo quia in nulli et in proemio nostri tituli in quo concilio prohibitum fuit ut nullus diversas dignitates seu ecclesias plures aut beneficia incompatibilia reciperet alioquin esset ipso privatus beneficio et conferens potestate conferendi pro illa vice, et tunc obtinente illa beneficia seu dignitates non vacabat ipso iure ultimo sed debebat omittere alterum beneficium non ipso iure sed per sententiam sed cum ibi maiore pena et rigore quam alibi puniretur beneficiorum pluralitas Pontifex Innocentius 3. in proemio tituli nostri prioris illius quam alterius restrictionis mentionem fecit.

N. 60 Sed quia appellationibus obtinentium plura beneficia et praelatorum negligentia executio illius constitutionis raro, aut nunquam fiebat neque ex ea fructus oriebatur ut dicit in proemio nostri tituli Garcia dicto numero 5. quintum successit tempus alterius concilij

Latera

75

Lateranensi generali celebrato sub Dn̄o nostro Innocentio 3.° nri tijs autore in ea statuente personatus et cura tum dignitates et personatus ipso jure vacare per adeptionem 2.i incompatibilis beneficii et qui obtinens attende rit utrumque retinere eorum privat ut dicitur in 2. nri tijs paragrapho circa d. c. dudum 2. de elect. et aliis adductis in eo. & a Garcia n. 3. s.° & hec nova decisio eo declarat & ampliat ind. c. ordinarii d. c. cum singula et d. cle ment. cyclusque

Sed quia impetrantium avaritia & ambitionis detrahebat pro d.e decisione successit 6.° tempus extravagantis execrabilis Joannis 22 et notto. ubi in ea quod d.° statui tur quod recipientes 2.a beneficia curata dignitates personatus seu similia offic. vacat ipso jure prioraque 2.a possessione pacificam habuerint & eos statuit quominus ha beant absque more dispendio coram ordinariis dimittere debeant verbo & facto ac sine fraude sub testim. pu blico alioquin existunt sine ipso jure privati utroque be nef.° et ad sacros ordines suscipiendos ordines et ad quacumque beneficium obtinendum inhabiles, & pena illius ex travagantis videatur rigurosa in praxi observari irre gulariter tamen penam magis durior observata in legie nec ... prioribus constitutionibus reformat. eam in extravaga ... bene declarant, et in aliquibus limitant Garcia & alii correlati an.° 17 ...

N. 62

3

Septimum denique succeßit tempore Trid. ubi in d. sess. 7 c. 2° deu formatione porrigit ex d. in habilitate pluralitatis ad omnes dignitates d. c. 28 ad obtinentes duo seu plura benef.a curata aut inspensi bilia quocumque titulo in quo nostri seq. istis videtur forma ta d. c. 9 in novat et in aliquo reformat decisio seq. in d. c. ordinarij de off. ordinarij in 6. et d. sess. 24 c. 17 de reformatione imponit simpliciter d. pluralitati in habilitatem quo ad obtinentes plura benef.a tam secularia quam regularia quecumque etiam commendata ut latius prosequitur d. de Oreta de clarant Garcia et alter relati n. 765

N. 63.

Neque secundo tradidit tempore declaratione & nostri seq. decisione turbat seq. in d. extrauagante execrabilis statuens ut teneantur elligere intra mensem ubi ad elligendum unum benef. ex incompatibilibus dabatur unius mensis spatium quod ex post facto videtur prorogari ad sex mensium spatium in Trid. d. c. 17 ubi infra spatium sex mensium dimittere, & ita videtur neutrum benef. vacare ipso iure ac per consequens nostri seq. decisio. & ex eo deducta ac & tradito declarationem antiquatam & reformatam videri quia nunc ad huc [illegible] servari d. declaratio & nostri seq. decisione ut per ademptione 2i benefitij incompatibilis vacet primum ipso iure nec det electio impetranti aliud simile ut a parte collegio ex Trid. d. sess. 7 c. de re.

reformat. Vs. que incipit de multa in nris tradicis a Senedo in d. Collectanea fo 50 nº 2. Garcia, & alijs s. nec obstant d. extravagantis Execrabilis Vba & Vbis in d. c. is singula Vs. etc. ios Vs. fred. de cruis ind. c. 17 Vs. sex mensis spacy q. intelligi debent de beneficijs que obtinebant temp. promulga tionis illorum iurium ut ex eors Vbis istat ex d. c. is singula Vs. obtinent d. extravagante Execrab. Vs. obtinentes nunc d. Vs. obtinent d. c. 17 c. fred. Vs. obtinent, & Vbis. que obtinent que omnia Vba cum significent presens tempus Vid. referenda ad benef. que obtinebant temp. promulgationis illorum ius declarant d. Seda 2. p. c. 2 ex nº 14 Garcia & d. Bertilan nº 11 s. d. 2

Ⓝ 62

Pro eiusdem arg. etd. capituli referente c. de pluria, & similium pfecta declarat. pmittendum est. que deg esse benef. incompatibilia quoad ttz talis q d acceptato tº 2. benef. vacat 1 ipso iure ut in exemplis nris & similibus et respu benef. curatis s. p sonatus & dignitatis, que Vs. similia benef. ipso iure vacant p adeptionem 2. incompatibilis iura adducta in nro arg. videntur correcta sig. dg pertinent ad s. relatis terciis tempore usq ad novit. pta Vbi maluerant in d. c. pluria isto tº Alia Vs. ss. benef. in ... p compatibilia

Quo ad retentionem 1. g[ratia] p[er] ademp[tione]m 2. beneficij
1.
n[on] vacat ut d. l. 1. ipso iure g[ratia] ergo beneficia simul re
tineri n[on] possunt eo q[uo]d. beneficiarius n[on] possit
residere eod[em] temp[ore] ut in duobus beneficijs simpli
cibus residentiam requirentibus veluti in duobus cano
nicatibus aut p[re]bendis in ecclesijs catedralibus et collegi
atis aut in uno curato et altero simplici, ut si Genti
Canonicatum et p[re]bendam conferat benef[iciu]m curatum et
eo casu quoque obtinendo unum curatum in actu et
exercitio et aliud in habitu, et hoc reducat ad alterum
quo casu p[er] ademptionem 2. beneficij n[on] vacat ipso
iure sed dat eius hodie electio obtinenti et n[on] tenetur eo
directe hoc in casu. decisio 79. in d. c. referente d. c. p.
terea et similibus l[ibr]o 1a aduersus docent q[uo]d in ista ubi
de eo quem voluerit ut Abbas n.o 3. in fine ad 8
Abbas n.o 6 in ola 2. d. c. fi. de clericis qui acceperint. 67
Rota et alios relati. c. 17 n.o 33 l. p. Cenedo d. colle
tanea 150 n.o 2. et Garcia alios referens n.o 65.
et tempus ad eligendum unum benefic[iu]m ex obtentis
incompatibilibus sit spatium unius mensis in d. extra
vagante execrabilis et in d. c. a singula § statuimus
prorogatum q[uo]d fuit ad spatium sex mensium in d. Trid.
decreto 17, et ad obtinendum aliud benefic[iu]m inuitum
consuetudine in ecclesia recepta dedat spatium 20 dierum
in c. fi. de consuetud. in 6. in casu tamen quo habeat locum d.
electio ex duobus beneficijs incompatibilibus in d. c.
referente

referente in d. c. preterea & similibus nullum tempus a iure presinitum est sed arbitrio ordinario arbitrio sucor imponendum in d. beneficiarius eligere debeat illo quo tempore transacto, iam vacat beneficium videt regularis. Ita mc. in tit. de institutionibus tit. in 6. iunctis traditis ad dominico in d. c. gratia de rescriptis in 6. sic observatur in praxi.

Neque obstat textus in d. c. gratia ubi est post tempora de promulgationem generalis concilii Lateranen. de quo in textu in c. de multa de praebend. in duobus beneficiis curatis & incompatibilibus datur electio & sic non videtur vacare ipso iure quod ante impetrantes [illegible] beneficium [illegible] ignorantia similium poena probabilis et iusta ignorantiam sicut in aliis casibus talis ignorantia excusat, ut apparet ex illo textu in verbo ignoranter iuncto c. apostolice de clerico excommunicato ministrante c. si vero 2. de sententia excom. ubi notat glossa verbo ignoraverit c. ignorantia 13. de regulis iuris in 6. l. item apud labeonem § si quis virgines ff. de iniuriis & traditis a glossa verbo ignoranti & c. in d. c. gratia. Sa[...] cum relatis ad n. 16. in c. super literis de rescriptis & obedientia relatis c. 13. ibi n. 17 alias in ipso tamen & declaranti ore sapientibus ad textum in d. c. gratia solvitur quod iam argumentum.

Neque obstat c. 3. in 3. de sumptis ex d. c. super eo. N. 66.

istoltt.° in 6. & solibq ming. addultis q.ª rextanta
Ucrissima nri tq ic. & eiq decis. in primis rec
tq ideo sup eo Stum pbro clericum posse obtine
re pbendq cum psonatu qd. a d. n. fabea BX
nro tu & silibq in apte pmittit ex d. c. 1°
de consuetud. in 6. uniq trad. Costa ebi dbo
nisi Unicum, et I.ª Mat. g. n.° 51. — Nec pdict
solutioni & decis. nri tq et similq obsta dom
D. C. sup eo quatenq in dbo simul cum psonat
bq Rqait in n.° plurali q.ª cum pontifex pluribq
clericq rescriberet ideo dixit noĩe psonatq in
plurali n.° que mt pstato colligitur apte ex illiq
tqtbq ibi curq hetq et ibi in eadq eccta obti
nerq iuncta gla ibi dbo psonatibq coĩcrecap m
N. 61 Ming obstat dicere ibi clericum esse plurale
siquidq obtinebat cum pbenda et psonatu ecctam
parrocialq et sic benef. curatum eq esset anexa
& unita pbendq ut istat ex illiq tq prio docantq
itagla dbo sup eo et dbo obviet et coiq opinio
ibi & relata a Garcia n.° 187 et 192 et no
est q.ª eccta & benef. alteri unitq amittit naq be
nefiq et amplq n.ª dicit benef. eq eiq tt. d. tit.
primat, & tinguat et cum sit qd a sesonum
sequi deuernat nupcialq ex reg.ª assessoriq 42
& reg. j4 n.° 6. & in aliq purpurq mt. dererasq
diuiss.e

D.or Barrios 78

clauis unius traditis agit d. de bon. sbriet
Garcia 5. . 12 p. de unione benef. a n. 2

N. 66

Deinq. p. d. n. obstat clem. fi. ista obijcitur
n. licere duas. here pbendas in eadem eccla. cathedrali
X. ionis. q. ex. 8. d. an. fi. et a Garcia an. 16. 1. res
pondet q. magis abhorrere duas habere pbendas in ea
dem eccla. quam duo here benef. curata p. viam unionis
seu anexionis et ideo n. pot. clericus duas retinere pre
bendas in eadem eccla. ex. se anexionis et d. clem. fi.
unius traditis agit fi. ibi et a ibedar. 20 an. 1. 5. p.
Garcia 5. sed in d. c. supplic. deriuatur obtinere duas
pbendas sed prestimonium cum pbenda cui erat anexa
eccla. parrochialis ut dicit in prio illius lege.

N. 67

Q. n. obstat lex in arg. deducta d. c. siti [illegible]
ubi tt. in 6. q. in primis gla. fi. ibi respondet in spe
cie illius lex n. vacare l. 3 benef. quousque plene n. erat
ad quesitum 2. 3. dum beneficiarius n. dum possessionem
fere fructus d. benef. q. ad certum tempus erant re
seruati in fa. alterius ut constat ex. illius lex prio
d. fine et ita procedit reg. 179 in c. tradit com
missa 35. de possessione et pacificis de elect. in 6. et
clem. gratia de p. pacifice assequaris de rescriptis quos
in pstat exequendo et a Ueio ratione 66. cit. n. 45. et
late Garcia alios referens 5. 1. d. n. 123. 5.

N. 70

Sed relata impetratio apostolice extinxit tum quia
propter quam pluralitas benef. ille habuit et induxit
vacatio i. benefi. incompatibilis est quia nemo potest
uno eodemque tempore in duabus ecclesiis vel beneficiis reside
re, quia tunc et impossibilitas causat etiam ex toto tenetur
administrat. et fructus illius 2i. benef. clericus non per
piat tum etiam quando ex canonica institutione ipse beneficiarius
beneficii agit c. ex frequentibus de institutionibus c. 1.
de regulis iuris in 6. cum vulgaris et traductis per glo. ubi
dictum est quod clericus possessor illius 2i. benef. consequentur
gerit et acquirit c. quod autem in pre. de iure patronatus
quia ex fructibus diminuit non minuit institutionis suis

N. 71

Quare relictis aliis interpretationibus utrum quod stante
iuris rigore in d. c. si tibi concesso vacare debet i.
beneficium per ademptionem 2i. tamen desequitur canonica non vacat
ibi quod fructus sunt reservati ut apostolice collegio existens
ubi quidem quum quod fructus ipsius per cepit
l. non debiat reputare vacare et equitas suadet et
fundat cum nati ne clericus privatus i. benef. et ga
de usufructibus 2i. benef. cogatur mendicare in opprobri
um clericalis ordinis c. de bonis 28 et mendicare infe
lix sacerdos 93 d. item Trid. sess. 21 c. 2 in principio de
reformatione sentit quod ita glo. fin. in fi. in d. c. si tibi
concesso lib. 6. speciali que sequuntur dominicus n. 7
Franciscus de Sanctis ibi quintana alios refert
nº 89

n.° 69 et habe Garcia cum relatis n.° 13 et ali
as limitationes, et declarationes referentis ad text.
d. c. si tibi absenti.

3.° Non obstat text. in arg. relatus in d. c. 1. N.72
21 q. 1. § rex ppter inopiam sacerdotum teneri quis redi
tus benef. ecclesiasticorum permitto ibi pluralit. be
nef. ut a p̃te colligitur ex illo text. in v.° ppter inopiam
iuncta gl. ibi verbo necessitas d. c. unica Clem. quoniam
10. q. 3. et d. c. eam. de eccl. et qualit. quo nisi
ita fuerint tenues, et traditur a gl. ibi verbo tenues gl.
verbo indaget in summa 21 q. 1. Rota decis. 290. c. 3 an.
1.° et Garcia § 3. an.° 319 s.° cessante tñ p̃d. tenuit.
benef. et indigentia sacerdotum tempus debet statui
sacerdoti ad eligendum unum ex illis benef. ut d.a
traditum est.

4.° N. obstat text. ut in arg.to adductus in d. c. qui N.73
plures 21. q. 1. c. rex concedere in eo quod obtineat duo
benef.a unum in tit. et alterum in comendam quod hodie a
concilio permittitur ut probat in text. in d. c. dudum 54 de elec
tione docent quis renovigr. gl. et eorum gl. in summa
et s. et habet unum in tit. 21. q. 1. gl. verbo unum
in c. nemo deinceps. de elect. in 6.° Marcus Anton.
maurus in institut. lib. 3 tit. 6. n.° 33 et Petrus Greg. de
benef. c. 1 n. 12 et Rota, et Abbas relati c. 4 an.° 1.° p.

N. 73 p[ri]unt.a et Rota ca relati n.o 129. s.o et affirmanti n[on] po-
tuerunt cadere in temporali commenda ut in d. c. q[uia]
plures sed et in[~] perpetua nec ... Hodie correctio
d. decis. 129 in d. c. q plures et d.o c. 12 dicitur Rota elect. ... quid
d. litt. 7 c. 2 ... in commend. ... et lib. ... d. c. 17
... tam secularia ubi ... commendata cum illis
concilij tridentini prohibere ne ... ob-
tineat curata plura benef.a in commenda ... unum
curatum in titulum et alterum in commendam ...

N. 74 Q[uo]d n[on] obstat ... in arg.o ad ducitur in d. c. relatio
et d. c. ... q. ... probat. episcopum posse ob-
tinere simul duos episcopatus q[uia] respondent ubi car-
dinalis et alij ... d. 2 ... relati a
quint.a n.o 16. s. concedere ex dispensat. ... sed relata
in statu ... n[on] ... illa indi-
care videntur ex ... et n[on] ex dispensat. illum proce-
dere ut colligitur ex d. c. relatio ubi ... nario
compellendo esse providimus.

N. 75 Quoniam alijs ... (vereor ...)
tatio ... secundum ... ...
tus ... ... ut
indicant ... d. c. relatio ubi ... ut sacer-
dos ... erat ... in qua fuerat
Gabriel episcopus ordinatus ab ... capta, et ...

Ut.

Ut colligitur ex d. c. relatio a puo Beatus Gregorius lib. 2. epistolarum c. 13 ubi q. 2. inquit obstaculis hostilitatis nec in civitate negs. in eccla tua et ecciam habitandi licentia ideo q. auctorit. nra Januensis eccle cardinalem constituimus sacerdotem ita q. per illa legitima in cardinandi et transferendi de una eccla in aliam nec duas retinere unitas ecclas scimus alleg. episcopus dus est cui aggrvia, quia sede tua perim derelicta oes ad eam aditus includebat ut satis declarat quin. d. n. 116. atq. ideo aq. n. conset incompatibilitas duo benef.a curata quorum alterum caret plebe seu parrochia nisi ut s.a res sumim est. s. dluit q. 2 cj arg. Acnolg

N. 76

Neq. obstat d. ex d. c. s. isto tt. m6. q. vel ibi n. sola ri ctrarium quia sud. nn. tx. proxy elegantissime constitui in illo tx. u. dat. n. Pontif. Bonifacius. 8. ny illg. tx. q. d. s. be neficium. posse ab eppo libere conferri ut dicit in nro tx. u. ab ligos in beneficij posses. clericum pluralem amo vendo n. esse antequam in ius vocet et citet ut iudex de da ret pluralitate l. n. q.a clericus ille poterat hore inprieti nedit q. benef. et ex concess. apostolica ut nro tx. u. nisi s. q.a erat fructus 2.i benef. reservati ut m.d. c. si tibi concesso f. q.a s.a eccla ab hostibus erat occupata ut m.d. c. relatis. Et m.d. c. illud. et ex alijs multis causis s. relatis m declarat. tx. m.d. c. i. 2 i q. 1. et s.a ari 78. u. agla f. m.d. c. s. eppus que in pstatio colligit ex illo tx. u. ss. te n. vocati eamq.

sequuntur glossa penult. & fi. ibi feling nº 8 vers. de spoliatis Nabarr. in c. acepta oppos. 10 nº 5. de rest. spoliatorum Covar. lib. 3 variarum c. 16 nº 7. & Quint. in nº 9 3º confirmat et dd. in c. ptatio. arg. l. eg in c. elem. & 3 leges 19 q 2 fiscal. & de statutis lib. 6 laurea h. 16 & delatores ff. de j. fisci et ordinem ibi porig constare debent de recensione pronunciare ac proinde si dictus clericus pluralis a poss. beneficiis ante p d. vidzig declarandus esset in dicto unde vi restitui debet ex addictis dominico vocato dominico nº 9. franco et coimd. c. ssepius abbate nº 29 in c. in literis de restit. spolia. Navarro, & Quint. & valansa de lieda 3 c 13 nº 6 c 6. 1ª p. & ipse contrarium in hoc conferat.

N. 77

Neque dictis obstat dicere notorium in dd. defectum in beneficialibus impedire restitutionem spolij c. ad decimas de restitutionibus spoliatorum in 6 cum alijs infra referendis quia eo regula edictis et similium procedere q. notorium ee re n. pertinere ad spoliatum sed ad spoliantes et est tale noto rium qd nulla tergi versat. celari possit quale e resultans ex confess. in iud. facta ut in c. cum olim de cons. ex iud. sententia judicij ut in c. cum ecclesia sutrina tantum causa sup q. eorum de lectis 6. de causa poss. & proprietatis aut p rei evidentiam

+ evidentiis

c. quoniam de filijs presbiterorum et in specie tex in c. ex literis & c. tua de captionis clericorum, & muleorum c. significasti 4 de divortijs & c. si constiterit 12 de accusationibus, que i. 1º

Et similiter relata a d. dec. s.a et a Menchacio de re-
cuperanda poss. rem. 1. n.o 131 qui probant defectus tituli notorium
impedire restitut. intelligenda sunt de notorio quod nulla tergi-
versat. celari poterat et notorium resultans ex pluralit.
benef. ut in d. c. de multa epps. tale erat quod poterat celari sub
dispensat. apostolici, aut reservat. fructuum c. benef.
vel tenuit. reditum benef. et aliis causis s.o relatis, et ista
fit in d. c. de multa eppus, atque ideo in spe illius [illegible] qui petere debet
in d. actione recuperandae possessionis oblatae ante iudicis de-
clarat. cum necesse sit clericum pluralem in ius a prelato vo-
cari ipsumque prelatum de pluralit. causae cognit. summaria
promissa cognoscere et declarare clericum pluralem esse
et non est post eius declarat. potest prelatus nisi de suspicione
[illegible] restituerit non obstante appellat. amovere clericum
pluralem a prioris benef. poss. quo casu non erit conside-
randa restitutio alias semper restituendus erit clericus
pluralis ex d. c. de multa eppus cum semper necessaria sit praed. citatio
et iudicis declaratio in tali spe [illegible] &c.

Non obstat [illegible] quod obtinens in eadem eccla N. 78
duas dignitates vel personatus utrique facilius posset deser-
vire de j.e tamen cum sint omni forma benefa incompati-
bilia [illegible] magis [illegible] abhorrent talia benefa dignit. et
personatus plures simul in eadem eccla obtineri quam in
diversis ut constat ex d. clem. si. [illegible] d. c. 1. de con-
suetud. lib. 6. d. c. licens de [illegible] praebend. de extravagante

ex ecclesiasticis, ut tt.° & alijs p. q. in c. adversus
& fundam.to ss. traditis an.° 50 & 60 & a Sbeda ep.is
c. 7. 9 & 10. & ita mouetur ut ponit Pontif. Innoc.
cuius 3.° in modo tu in c. adeniss ut in eadem eccl.a
nullus plures dignitates, aut personatus seu presumat
etiam si animarum curam non habeant

N. 79 Et dignitas de qua fit mentio dici debet quae ha
mel in spe et est annexa alicui administrationi seu off.o
definitio ita ut sit benef.m cui competit iurisdictio fo
ri exterioris ex mil. et consuetud.e habitum pro tali cum
cum preminentia in choro & capitulo ut hic docuimus
supra in rub. n.° 51

N. 80 Personatus vero est benef.m ecclesiasticum cum prerroga
tiva & preminentia sine iurisdict.e & administrat.e ut
colligitur ex d. c. dudum el 2.° de elect.e facit gl. tx in d. c
1. de consuetud.e n.° 6. ubi notat. in verbo, & ibi Sbeda alios
referens d. c. q. an.° 20 Neque predicto obstat tx in c
ad aures 8. vers. tamquam non habens aliquem personatum
de rescriptis ubi personatus appellatur dignitas quod non
non proprie sed lato modo procedere ut docet Gomes eg in c. statutum
tit. de rescrip. in 6. — 2.° non obstat in c. cum accessissent
8. de constitutionibus ubi pro in ecclesiasticis appellat digni
tas & personatus quia non nulli sibi respondent proprie ap
pellari personatus large vero dignitates neque repugnat ille tx

ubi

Ubi appellat. officium q. ut verius vero q. d. mire late partis appellat. dignitas et personatus. inde cit. pontificis appellat. officij et v. d. omnire recti ipsi officij et ibi glos. sicut tesauraria ut docet Rota decis. 9 de praebendis in novis Albas nc. sup. literis n. 6 de rescriptis Gomecius et Sheda s. d. 1. p. c. in.

Officium v. et beneficium ecclesiasticum cuj admi nistrat. rerum ecclesiasticarum sine iuris dict. ut docet Gomecius in d. c. Statu de rescriptis an. 107 et alijs. — N. 81

8. Neque obstat dict. g. q. Valde controversum fuit ex traditis s. ing. de resid. benef. cum curatorum n. 36 an multitudo beneficiorum curatorum sit iure divino hum. tm prohibita tn vera veriora sentia ibide relata an. 40 et late a Nicolao Garcia d. 1. t. 3 p. c. 2. de residentia benef. an. 16 affirmandum e. plurali tas benef. curatorum sicut et eorum de residentia ex qua et prohibitio ipsa eorum benef. dependet esse prohibitam de iure divino quis infirma et in m. residendi ga j. tm hum. prescriptus e. potest summus Pont. dispensa re sup. d. pluralit. et curatorum benef. ut congruent. et ubi ea et eius obligat. ex iusta causa liberare cleri cum merito q. Pont. ignoc. B. res pendet in ciro tu vos. circa sublimes dispensari posse in d. pluralit. c. sublimes et literatas personas ex gr. iusta et sufficiens — N. 82

caa ut constat ex nro textu ind. V. 5.o c.a iuncta gl.a
Verbo p sed hic Vstradis a Sedes c. fi an.s p.e 1.a
decis 1.a dubitat. 28. Lenda ind. ad tet.a 130 n.s
Vquint. cum relatis n.o 129 3.a bene declarantibus
in p.d. dispensat.e pluralit.s n.o regri copulam illg de
qua in nro textu sed sufficere nobilitas aut scia. sales
simile iusta caa ut pontifex dispensare valeat, et
ut p.d iusta caa. requiratur colligit ex tradit sagitta
Verbo adimplere mi n.o idendo p textum ibi iuncto
c. innocuit de elect. d. Tho. 1.2. q.o 97 art.o 4.o
Navarro in manuali c. 12 n.o 76. Soto lib. 10 de
iust.a et iur.e q.e 3 art.o 1. Covar. 2 p.e desponsal. c. 6
§ 9 n.o 10. Sedes n.o 34 et Quint.e 3.a affirmantibus
q.d licet in foro exteriori semper presumatur subsistere caa
in Rom.o Pontif.e sudente dispensat.e in interio-
ri tamen foro dispensatio iusta nulla e. ut securus sit
dispensans, et dispensatus.

N. 83

Neque superioribus obstat Cand. 3 fol. 29 d. c.
17 ubi in fol. 99 tamen dispensationibus n.o obstan-
tibus videtur q. habere p.d. dispensat. caa pluralit.
tum benef.m q. rei n.o videri ibi tractatum de cas. in
dicto, et similibus cum ibi scilicet in voluntate irritare dis-
pensat.es obtentas tempore promulgationis scilicet non tam
concedendas ex post facto in venientes sine iusta caa
de qua in nro textu nisi q. et satis colligitur videtur
ex

ex eodem concilio sess. 7 de c. 9 sic quod concilium solum videtur habere dispensationes illicitas, non excludit ut dispensatio sedis ex traditis a Ubeda d. c. 12 Quint. et alii s.a n.o 132

Minus obstat decere pro d. dispensatione circa pluralitatem beneficiorum eam spectare episcopi d. c. sanctitatis vestrae. N. 84
Si enim episcopi dispensare quidem licet procedere tamen in beneficiis simplicibus non vero in curatis et dignitatibus personatibus seu officiis et aliis beneficiis uniformibus et sub eodem tecto ut collegi videtur a contrario sensu ex nostro textu iuncto d. c. 1 de consuetud. tom. 6 d. c. literas de concess. praebendae et d. clem. si. ubi Host. docent quod ita Ubeda et alii relati d. c. 12 n.o 14 Cambara de potest. legati lib. 9. tit. an legatus possit plura benef.a conferre n.o 231 et latissime Garcia plurimos referens d. c. 9 § 4 n.o 337 late et bene declarantes in quibus beneficiis possit episcopus seu legatus aut nuntius Apostolicus et alii praelati dispensare circa pro dictam pluralitatem beneficiorum solum quod ita argumentum et c.

AD TITULU

celebrem admodum, ac di-
ficilem ff. de liberis & posthumis
commentaria explicanda
sequuntur.

A D.^e Marcos Dias:

Et si Bart. Ang. Albericus, & Paulus castrensis a l. 1. huius tit. celebre
m, & commentaria expediant, nos Accursium sequimur cum Bald. F. Aretino
Zas. & Duar. Qui semper in ipsius principio praefamur initio. ordinis ratione et titu
rum serie expositione quia mos est iuris professoribus in omnibus fere titulis
explicandis teste Biglio ad tit. institutionum quibus modis ius patriae potestatis facere tit.
tom. 3 n.º 1.º quo ordine quo tit. continuatio vulgo nuncupatur ex tribus quas
recenset Aret. haec captior est quam proponit Iustin. in principio instit. hoc tit.
de institutione & exheredat. liberorum ita rectius legunt Cuiac. et Iul.
Paulus 1.º rita ad illum tit. qui frequentius illum de exheredat. liberorum
inscribit. n. Ut valeat testamentum oportet testantem ipsius factione habere
& secundum iuris regulas testari l. si quaeramus 4. §. 4.º 1.º inter quas ex una
& praecipua quae ad institutionem vel exheredationem liberorum pertinet l. inter
cetera 30. infra proximum cum aliis ita docet Ant. Faber. de erroribus
pragmaticorum 2.º t.º Decade 67. errore 5 et 6. n.º 3 et lib. 9 coniecturarum

l. 19 colum. 3. post medium iuxta tit.o ante in quo de aliis iuris regulis plene tractatur et nostro tit. cohaeret quo docemur qualiter fieri institutio debeat sine l. exheredatio ne praeteritis ipsis corruat testamentum quem ordinem rectissime servant ut verissime Cuman. hic Cuiacius et Obsopoeus in paratit. huius tit. ingenue et Duarenus in ipsius paraphrasi cap.

Qui cum verum hoc quibusdam videri possit accedit et quod institutio l. exheredatio liberorum ad regulas testamenti pertinet idest ad solemnia non vero circa ea quorum meminit Caius in dicta l. 1. quae vero nihil aliud sunt quam testamentorum solemnitates quas ipsa lex induxit iis velut angustiis testandi licentiam coarctando ut adverti Ant. Fab. de errore 5. n.o 4. testamentum utique quo filius in potestate nec institutus neque ut oportet exheredatus sed praeteritus est dicere iniustum est. non iure factum quo eo nomine id significamus testamentum in quo iuris solemnia desunt l. 1.a in pr.o infra tit. 1.o de iniusto rupto irrito facto testamento at non iniustum dicitur sed potius longe diverso nomine nuncupatur ut nullius momenti, ut in eadem l. 1.a vers. 1.o ubi Papinus haec duo tam quam separata usurpat et inutile d. l. in ceteris in fine et d. pr.o institutionis hoc tit.o ubi inutiliter testatur quamvis bene ad regulas testamenti institutio liberorum exheredatio adaptantur cum solemnium defectus et filiorum praeteritio diversis vocabulis significentur arg.o l. si idem 7. C. de codicillis.

Viget eorum titulorum distinctio namque de regulis in testamento observandis hoc est de testamentorum solemnitatibus plene agitur in tit. antecedenti sed de institutione, l. exheredat. liberorum separatim hic ponitur igitur l. noster tit. est superfluus et institutio et exheredatio liberorum non est de regulis in testamento observandis diversitas. n. nominis simul et in titulis seu tit.is diversitatem inducit in rebus dicta l. si idem iuncta gl.a ubi vocabulum in proprio casu receptum.

sed facile utriq. occurri p[ote]st difficult. si consideres solemnit. instituendi et exheredandi filios ab alijs solemnitatib. differre n[on] q[uae] ad fidem et probationem testam.ti p[er]tineant illa v[er]o ad pietatem testantis ut male docet gl[oss]a post castr. possessionem in allegato p[ri]o instituere hoc t[itul]o nam pat[er] n[on] ex prec. filiu[m] instituit quem ad mun[us] filius patri sed ex r[ati]o[n]e nat[ura]li et parentes co[mmun]i usto L. scripto 6. in fine ff. unde liberi L. nam et si parentib[us] ff. de inofficioso testam.to facit illud Pauli ad Chorin C. 12 v. 14. nec n[on] debent filij parentib[us] tesauricare que ad mun[us] parentes filio n[on] e[st] p[ro]p[ter] q[uod] l. pat[er] qui filium exheredaverat L. 2. eo[dem] sed p[ro]bat h[oc] in eo q[uod] alie iuris solemnit.es quas extrinsecas dicunt appellant ss. omnium testator[um] co[mmun]es nam oportet in omnib[us] testam.tis certa solemnia extrinsecus adhiberi que ius civile p[re]scribit ad firmandam testationem fidem quo certo constare possit id e[st] defuncti testam.tum q[uod] p[ro]fert. du[bi]i generis ss. septem testium n[umer]us L. ult.o C. [de test]a[ment]is. Lex etenim C. de fideicom. in qui q[uo]d sint vocati, et rogati eor[um] subscriptiones et sigilla si testam.tum sit in escriptis [~~...~~] unus contextus ut testator scribat n[omin]os heredum et illum nuncupet et similia, que sunt in t[itul]o de testam.tis in L. 1. et [~~...~~] tot[um] t[itul]o 1. part. 6. in L. 3. tauri in L. 1. et 2. t[itul]o 4. lib. 5. nove compillat. explicant late in ijs locis regij iuris interp[re]tes ponit succin te Molin. de iust.a t[omo] 2. disp. 129. et seq. institutio ~~et~~ ex exheredatio liberor[um] quia p[er]tineant ad solemnitates testam.ti d. L. in terestra ss. h[oc] intrinsece et particulares quor[um]dam testator[um] q[ue] p[ro]p[ter]ea n[on] in omnium testam.tis desiderant sed eor[um] dumtaxat qui liberos in potest.e habent dicto p[ri]o inst. Soto ibi sed qui filij [~~...~~] p[ro]p[ri]a hanc solemnium distinct. Bar. in dicta L. 1.a de in iusto rupto L. op. posit. Donelus 6. comentar. c. 11 et opicaldus ibi in encidos. — dict.o

Unde q[uod] in g[e]n[er]e exhe[redatio] institu[ti]o, et exheredatio liberor[um] conveniant cu[m] alijs solemnit.bus et ideo filio p[re]terito n[on] minus q[uam] p[ro]prie.

inutilum dicat. Testam.ti l. n. iure facty quez et alia iuris definit solemnia
l. posth. 3. ubi. ex his l. siquis filiy 6. in fine priy l. posthumy 12. ubi
idq, et 3a l. posthumorum 13. infra tt. 1o. de in iusto rupto docent Cuiac.
in d. l. 1a. Ubesenb. in paratl. eig tt. no 13. Bris. lib. 9. de verbo. ubo
in iustum testam.ti in fine Ant. fab. de erro. errore 6. no 4. et 9. con
iecturarq. d. c. 19. et B. ~~Loen~~ vocolt. in allegato prio init. 2 hoc tt.
no 13. adde in rubro illig tt. tria duntaxat testam.ti vitia recenseri,
quez cum Papiny exponat lib. 1o. definitiony unde fuit desumpto
d. l. 1. in ea ante rupty sub 1o. membro definit testam.ti nullum
seu nulliq mom.ti efficax argz. qd in rubro subeat sub in iusto compre
dz in spe 3 diferunt quare et subtiliq quez cæteri, qui creasse rz tractat
cum Papiniano qui expresso singula definit accurate loq.do speciali
voce velis uti testam.ti in quo coes pmittunt solemnitates ad vrogat
sibi nomen generis et appellae in iusty seu n. iure facty id ē in
quo particulares desunt inutile seu nulliq momenti dicta l. in cæte
ra in fi. et d. l. imperfecty eq caq appellae in l. ubi duobz 12 §. si quis
infra de d. tabulas quipe qd n. hēat oēs suas ps. et solemnit.s et hoc
ē qd voluit n. observare gla. verbo solemnia in d. l. 1 ad qm se remittit Cu
many ibi no 2. docent sn. ita explicent B. d. 1o. oppone. et Cuiac. Pauly
post priy in eadq l. 1 Faber d. no 4. omniy optime docere. sic d. c. 2
et in parafr. ad elly tt.i c. 1.

In defit eq ut sub divisio tt.is de eis tractat solemnit.bq de coibq
in tt.o pcedenti de testam.ti et qui testam.ta facere possunt, et quez ad eiq
testam.ta fiant et receptiori inscriptio ē ut et in libris Florentiniy de cpore
testam.ti et in tt.is concordant.bq de particularibq hic et C. de liberis pteritijq
tt.o seq.ti et initit. eodq nec superfluo nq quez diversa tt. diversis tt.o desidera
rant d. l. si idq uerito prio dictq glq. verbo vocabuliq et quis q. de qz plures
unig generis spes soleat sub eodq tt.o spsendi ut infra de vulgari, et pupilari
l. de

C. de servitutibus et aqua cum alijs usitatis. tunc solemnitas haec instituendi et exheredandi liberos ab alijs cecernitur, et hic peculiari titulo nobis exponitur quae res est difficillima, quae ob varias iuris ambages, passim sese in eam offerentes longiori indiget explicatione, et ob eius frequentem usum plene et diligenter meretur tractari, ita Duar. d. c. 1. Baldui. et Mising. ad tit. ff. de exheredat. liberorum usque numero 1. hac de re ordinarie sani.

Ad verba sibi liberis.

Ad verborum expositionem accedentes imprimis animadvertes testatorem quos particulares hac et intrica astringit solemnitas ut secure testet non tantum filios instituere aut exheredare debere v3. filios nepotes neptes pronepotes et proneptes et deinceps ceteros qui sint in potestate ut mox dicemus unde merito praedictionem Sanctissima inscribit verborum non de filijs neque filiorum appellatio adeo est stricta ut neptes non respondeat L. quod si neptes 6. ubi ceterum s. de testamentaria tutela § ult. institut. qui testam. tutores dare possunt L. sed et milites 10 ubi. hec autem de excusat. tutorum L. cum pater 19. § haeredes de leg. 2 ubi filijs suis unius postumis ille ubi cum de alijs. eligendi potestas non fuit quibus neptes signi ficare arbitrat cum alijs ase relatis Pinelus in L. 1. 1. par. numero 68. C. de bonis matern. quae lex expendit in hac re iuncta L. 2a eiusdem tit. L. quisquis cum militibus 5. § filijs vero C. ad L. iuliam maiest. L. 2 tit.o 2 p.a 7 iuncta con. resolut. quae hec eius legis poena (?) tores neptes non astringi quae procul d. attenta iuris antiqui disposit. verisima est et post Federici imperatoris constitut. erant adhuc ut humaniores probat iure regio Greg. Lopez in d. L. 2. part. glo 9. q. 3. et si ad neptes extendant praedictam in c. statutum 15 de haeret. lib. 6. sumpto arg. de crim. lesse maiest. divine ad humanam plures quos refert et quos refert et sequitur Ant. Gom. t.o Variar. c. 2 numero 15. ad finem.

Sane hic nobis non est in disposit. leg. quis dicta et quamquam in dispositione hanc appelat. filij neptes intelligi, et generalius his qui ex nobis descendunt L. filius 6. ff. ad Macedon. L. si filius 6. in fi. ff. L. senatus consulto 5. q de ritu nuptiarum L. 2. § primae ubi filijs autem et seq. infra ad Tertullia. L. Lucius Tit. 85. de heredibus milit. L. uxorem 39. § concubine de legat. 3.o L. filij appellat. 84. L. liberorum 220 § sed et

Papilig Pontro de V. S. id n̄ ē ex vi, et ppriet. vocabuli vt bene advertit cum alijs Peres a Lara de capellanijs, et anniversarijs lib. 1. c. 6. n̄ 6 in quo alucinant Accurs. et sequaces in d. §. vlt.° verbo appellant nepotes, et vz significat intuemur que ex definit.e simil. teste Bart. in l. oes populi n̄ 59 de iust. et iure filij nn primogenij n̄ egredie quod filium eum difinit Vlpia. in l. filius 6. de his qui sui. et alieni iur. qui ex viro, et vxore eius nascit sed per extensionem quae ob eadem rōem in ta inestatione recipit idest inestat. iuris ex sent.a legis, vt filij appellat. nepotes comprehendant l. iusta 201 de V. S. d. l. si filius 6. porrigit l. si sit aliqua volunt.is coniectura q. alioquin extranei heredes proponerent vt in d. l. lucius l. dura separatio induceret vt in d. §. concubina et in d. §. sed et Papilig Pronto pro dio cum villico et inibernali eius et filijs legato ideo nepotes quos villici legatario debent q. n̄ ē verisimile testatorem voluisse vt ab avo et patre disiungerent vt alias dr in l. quesitum 12 §. sed an istrumenti V. S.° vxorem cum seq. defendo instructo ad qm spes, et similes dm ē pertinere d. l. filij appellat. nempe liber. ad Vitellium vnde desumpta fuit tractabat Paulus de legatis in quo titulo frequens ea quest.° erat in qua Cons. respondet filij appellat. oes liberos intelligi ex sent.a iuris et presumpta testatoris volunt.e quod vero legunt filij appellatione hoes liberos intelligimus q. filij nn duntaxat ad liberos hoes refert. cum n. facilis n̄ sit servilis cognatio l. 2. V. S. pertinet l. de cognati neque servi neque liberi patrem hēre intelligunt Vlpianus in fragmentis tit.° 12 V. S.° a patre in fi. et filius Paulus lib. 4. sententiarum receptarum tit.° 10 V. S.° ad filius ita dicta iura que circa filij significatum inter se pugnare videbant alijs omissis scribentium distinctionibus secure ad concordiam reducunt. Alciat. 3. parado xorum c. 14. Mising. in d. §. vlt. an. 3. Balduin, et Borcolt. ar.° ē. Cuiac. ad l. 2. de excusation. tutorum V. S.° filiorum noe et in recitationibus posthumis ad d. l. filij appellat. Donelus 3. comment. c. 4 pag. 5 et 6. et lib 12 c. 24 pag. 2. Ant. faber in iurisprudentia papiniana scienciae tit.° 12 prio 1.° illat. 36. pag. 1 et 2. Petrus Faber 3. semestrium c. 24.

quicotendit

quû contendit dictã leg³. qd. sine post versiculo ceterũ procedere exis tentibus filijs simul, et nepotibus impuberibus nã si sine soli ne potes ut tutoris datio potius valeat quã pereat filiorũ appellatione nepotes accipiemus quẽ sequitur alios plures referens Rosualdus in notatis ad donelũ dicto cap. 4.º lit. K & L. egregiã est. et voluntatis coniectura si apareat testatorẽ voluisse dispositionẽ suã esse perpetuã ut in maioratibus Hispanię, vinculis, et anniversarijs. in quibus ea ratione appellatione filiorũ n. solos nepotes v³ omnes de familiã in infinitũ comprehendit quẽ resolutionẽ v³ et coñ ẽe. dicit pluribus citatis autoribus Molina de Hispanorũ primogenijs. lib. 1.º cap. 6. n.º 28. –

Ego et mo ut hoc obiter advertamus idest quod in praxi considerata potius mente dicentis quã figura verborũ receptũ est. ut appellatione filij contineat, et filia l. siquis ita 16. in principio de testamentaria tutela l. quisquis. 116, et dicta leg. iusta 201 de verborũ significatione quorũ procedere in enfiteusi quã quis accepit pro se, et filijs suis. l. in singulari pro se, et filio suo ad eam quoque dalterũ masculis deficientibus filiã ad mitit, quia id iuri equitati, et rationi magis congruit ĩ coñ resolvunt cum alijs. a se citatis Covasrrubias. 2.º variarũ cap. 18. n.º 2 Pinelus in leg. 3.ª c. de bonis maternis n.º 33. et Albarus Balascus de iure enfiteutico quest. 42. n.º 3. quẽ post ut autorẽ apud lusitanos approbat lex Regia lib. 4.º tt.º 63. §. essendo. aliud autem in primogenio gratia conservandę agnationis constituto nam in eo filij nomen ut proprie nõ ad solos masculos referendus erit nec feminas comprehendet. ss. n. ~~filijs~~ et finis, et caput familię, l. pronunciatio 195. in fine de verborũ significatione, et ita earũ successio repugnat conservationi agnationis, ita dvae

cum alijs Molina lib. 3. de hispanorum primog. genit. cap. 5. n° 38. 39. et 55.

Appellatio autem liberorum siue in singulari proferat ut in leg. iis aut agnationis 35 de pactis § Lucius Titius quod habet nolle suum liberum esse leg. nemo prohibetur 169. alias 126. versiculo locupletior de regulis iuris ibi qui liberum adquisierit ita legit in vulgaris codicibus in florentinis libertum leg. siquis in suo 33. in principio C. de in officioso testam.to § siquis prioris 8°. §. in illo versiculo illius ex codice de secundis nuptijs. prio institutione de servili cognat.e siue in pluratibus quod semper fieri caius nos docet in leg. non est. sine liberis. 148. de verborum significat.e quam. 11. qui existiment hanc enuntiationem in unitate numeri non proferri et initialis iuribus imperatorem malum fuisse latinae linguae auctorem ita Goroscius in dicta leg. iis agnationis n° 11 falso quidem nam apud iuris consultos, et elegantis sermonis peritos auctores hoc rim in singulari efferri autumant plures referens Andreas tiraquellus in leg. si unquam verbo susceperit liberos n° 243. C. de revocandis donationibus. Franciscus Conanus 10 commentariorum. cap. 1°. n° 2°. Subtilis emanuel costa in repetit.e cap. si pat. 1.° p.te verbo si absque liberis a n° 25. de testam.ris in sexto cathedra nostras costa et alij quos refert Oualdus in notatis ad donelum 3 commentariorum. cap. 33. lit.a 5. et rebuffus ad l. non est sine liberis versiculo verum tamen. qui versiculo scilicet dictionem semper. quam veteres latini alij pro multoties accipit frequenter plerumque. sed quoniam expositionem quae iuvirica est. non probat ille textus hanc vocem in singulari non proferri sed frequentius in plurativo non evanescit.

Latius patet est. n. latissime. nam ex vi, et propriet.e vocabuli filios signi ficat nepotes neptes pronepotes et pronepotes et deinceps ceteros in infinitum descendentes.

sine ullo discrimine sexus, aut gradus l. liberos 10. supra de se natoribus l. sed si hac. 10. §. liberos de in ius vocando. l. si dotali instrumento 48. soluto matrim. l. 1.o et dicta l. quod sine post 6. versic. 1.o de testamentaria tutela l. libertis 6 de excusationibus tutorum. l. 1.o §. generaliter infra de legatis praestandis l. idem erit 3.o §. liberos de assignandis libertis. l. moris 9 §. liberos de poenis l. cognoscere 56. §. liberorum appellatione liberorum 220. in principio de verborum significat. §. permissum in institutionum de tutelis dicto §. ultimo institutionum qui testamento tutores dari possunt docent ultra glosam et ordinarios in his locis. glosa verbo liberi in clementina unica de baptismo Ioannes corrasius in leg. qui liberos n.o 10. de ritu nuptiarum Brisonius et Hotom. de verbis iuris verbo liberorum Conanus dicto lib. 10. commentariorum cap. 1.o Franc. duarenus in parafrasi ad nostrum tit. cap. 3. versiculo nunc videndum donellus commentariorum cap. 4. et 6. commentariorum cap. 29. utroque pag. 2. et in rubrica codi. hoc tit.o de liberis praeteritis n.o 2.o cuiacius in leg. natorum. 104. de V.S. et antonius Fab. in rationalibus. ad dictum §. liberos –

Neque obstat l. iuriscons. 10 §. parentes versic. item liberi infra de gradibus cum vereda distinctione inter propriam, et largam huius vocis significationem, quam, et si probet Iason id n.o 1.o impugnat in l. gallus §. videndum. n.o 5. et 6. infra, de omissa subtili Brisoni consideratione 1.o versiculo ceterum. qui dicit Paulum in dicto versic. item liberi cum veteribus existimasse liberos solum usque ad trinepotes vocari cauum in. casum omnes in infinitum decendentes eiusque sunt apud calistratum Ulpianum, et alios iurisconsultos obtinuisse cui non parum suffragantur dicta lex sed si hac 10. §. liberos. iuncta leg. quique litigandi 4. §.

parentes de in ius vocando dictus §. videlicet, et lex va
catio 13. infra de muneribus et honoribus veriq[ue] ideo
filii non probari liberorum appellatione omnes descendentes non con
tineri sed tantum eos qui sunt ultra trinepotes speciale
nomen quo singuli significentur non habere, et ideo si quis velit
ipsos significare necesse est deficiente in hac parte latina
lingua ad generale nomen et collectivum recurrere posteriores
vel eos nuncupando l. etiam liberorum non ideo minus libero
rum ius ceteri habent qui sunt ultra trinepotes quod latinum nomen
non invenerit nec eis noceat latinae linguae paupertas quae non adeo
vocabulis abundat ut suum cuique nomen imponat qui sensus illius
verticuli genuinus est et apte colligitur ex antecedente textus ex parte con
tra dictum ita quia non cohaeret, quae praecedentia, est repetitiva l. in repe
tendis 61. de legatis 3°. conducit textus inscriptio ibi, et nomini
bus eorum docent Iason citato n° 6. Cortadus dicto cap. 1. n° 9°
Nogueira in rub. de legatis 1° n° 120. et Caldas in leg. si cura
torem habens verbo sine curatore n° 98. c. de in integrum restitutione.

Sed quia liberorum appellatio omnes descendentes signifi
cet sine discrimine sexus aut gradus non tamen sine qualitatis
discrimine. nam oportet esse legitimos. si non simpliciter proferas
et absolute illegitimos non comprehendit l. 1°. in fine soluto ma
trimonio dicta leg. liberos 10. de senatoribus cum glossa
verbo naturales quam addit et legitimi recte quidem nam quoties
naturales opponuntur adoptivis naturales simul, et legitimos signifi
camus leg. 1°. infra de bonorum possessione contra tabulas pro eo cum similibus institu
tionum de adoptionibus elegans textus in leg. generaliter 6.
§. cum autem ibi liberos substulerit cum ibi sine ulla
dubitatione cod. de institutionibus et substitutionibus

Neque est contrarium quod dicitur leg. ex facto 17. §. si

quis

quis rogatus i. infra ad Trebelianum per quae liberorum appella
tione illegitimos etiam significari resolvunt Decius in cap. in pre
senti n.o 138. ad finem de probationibus Imola et alij quos re
fert et sequitur antonius gomecius l. 1. variarum cap. 5. n.o 40.
Probatur sed in signi errore eos labi testatur costa in repetitio
ne §. et quod si. tamen ultima parte n.o 74. & sequenti si. n. cum
iudicio illum textum expendas facile s. Decius retorquet non si
eo in casu. opus est voluntatis coniectura ut nales faciat
deficere conditionem si sine liberis, quae est. sententia Ulpiani sive
dixerit Papinianum respondendo secundum declarare quod est verosimi
lius igitur deficiente coniectura sentit aperte nales substitutum
non excludere, et consequenter liberorum appellatione non contineri ita
Ripa in dicta leg. 1. n.o 17 soluto matrimonio. Corrasius in dicta leg.
qui liberis n.o 4. et l. miscelaneorum. cap. 7. Costa s. et in
cap. si pat. 5. p. verbo si absque liberis n.o 40. ubi copio
se et erudite explicat Duarenus et alij quos commemo
rat eos sequuntur. Ubaldus quem videas in notationibus addo
nibus dicto lib. commentariorum cap. 23. lit. L. versic. sed nunc
conditionem usque ad finem. —

Sed an veniant adoptivi similiter quaestionis est. pro negativa
defendunt Albericus in dicta leg. quod sine parte n.o 3. et cum aliis
Andreas Tiraquellus in dicta leg. si unquam. ubi susceperit
liberos. n.o 15. Probatur textus in leg. si ita quis testamento. 93. §. finali
de legatis 2o. in l. fidei commissum 75. de conditionibus, et de
monstrationibus, & quia nulli licet liberos adoptare. quibus
assentiendum non est. nisi verbis lex aut testator utantur quae
non faciunt, et potestatem demonstrent quis .n. non legerint libe
ros adoptare passim tamen legimus liberos adoptivos. alegata

leg. liberos de senatoribus dicta l. 1ª. de s.º tabulis l. 1ª. §. finali de legatis prestandis, l. 1ª. §. liberos si tabule testam.ti nulle extabunt. leg. r.º 7. §. ex bonis de bonis damnatorum. dicto prio de adoptionibus. quod in multilibus pot experiri per et liberos adoptare. §. fin. quibus mis ius patrie potest.is. solvit §. adoptivi hoc titulo. §. tam autem des in officioso cum mille alijs quibus n satis facit sira quelus 1.º n. 16. Plane conditio si sine liberis, et sin deficiat filio per adoptionem quesito dicta le. fidei comissum nec filios adoptando liberorum conditio existat. dicto §. final. id n est ex defectu verbi. quem n.ming adoptivos exprimunt qui ex iustis nuptiis procreatos sed provenit ex mente, et voluntate testatoris que conditiones regit, et potius que verbo considerando est leg. in conditionibus. 19. & l. Pat. seuerinam 100. de conditionibus, et demonstrationibus cum n. propositio sit. conditionis, et futura evento, et incerto pendere l. qd si ea 18. in fine. de condit. indeciti l. si pupillus. 9. §. qui sub condit. de nobationibus l. 1º. cod. de pactis n credimus testatorem in his conditionibus de liberis adoptivis cogitasse. et si ij quoq. iure ciuili liberorum appellat. stineant. nec s. conditionis neq. in potestate ~~heredis~~ eredis sit adoptionis comento eveniret sequi l. substitum excludere. et alias dicit in leg. neq. ei 17 §. 1.º de adoptionibus accipiunt. n. testatoris. verba. et impleri mus nalis n civilis presertim ad evitandum absurdum quale esset. conditionem causalem in heredis potestate conferre aut legatarij, ito cum alijs. n docent Philipus decius in dicto cap. in presencia an. 116. Greg. lopez. in leg. 10. glosa 8. q. 3. et 4.º partita 6. apuime costa in dicto cap. si pater

1ª. p.

1ª §. verbo si absque liberis n.º 46. et 47. et in dicto § et
quod si tamen Ultima §. versiculo 8. a n.º 52. Ant. Faber.
de erroribus pragmaticorum 2. t.º decadis 39 errore. 6 n.º
8. et in iuris prudentie Papinianie ~~...~~ sciencia tt.º 10. prin-
cipio. 1.º illat. 3.ª et principio 4.º illat. Ultima et Ubaldus
dicta lit.ª G. illico in principio;

Quod si liberorum nomen simpliciter exprimat sive de leg-
ibus de dominis volunt.ª in[ter]pretanda traditur nulla nota ad
iectu que magis unum quam aliud suadeat de naturalibus
non de adoptivis sive audiendum erit namque verba que naturali[ter]
et civiliter accipi possunt in dubio ad naturalem potius quam civi-
lem referri debent significationem leg. finali. Ubi communiter
omnes cod. de his qui veniam etatis impetraverunt Tira-
qu. 5 n.º 17. qui ea ratione et alijs a n.º 2. resolvit contra-
ctionem dicte leg. si umquam in filijs adoptivis non procedere
n.º n. revocat ante facta donatio, et in maxime donator filium
adoptaverit facio l. 8. in illis ~~verbis~~. si despues obiese hijo ó hi-
ja de muger legitima aquien casase. Ubi Greg. glossa 1.ª tt.º 4.º part. 5.

Ratione cuius subiecte materie aliquando restringitur liberorum significatio ut
in privilegijs in quibus non extenditur ultra ~~liberos~~ ~~dig~~ 3. gradum l. Dib. ill.
et in prima §. C. de quest. dixit. quod intelligendum est ex in l. moris §.
per liberos de penis continuat l. x. 2 cuncta glossa 1.ª tt.º 3. part.ª 3. Do-
cent Bart. et ceteri cum glossa Triboliq. glossa 5.ª dicta l. liberos et in
l. 1.ª Cod. de dignitatibus lib. 12 quod verum est et precipue in privilegijs que ob aliquod servi-
tium conceduntur l. ob superveniente dignitatem quos senciunt odiosa et ideo sunt restringen-
da C. odia 15 dicitur iur. t. lib. 6 docent Otalora de nobilit. 4 p.ᵉ principali c. 2 n.º 6. et
Ioan. Gra. in eodem tt.º glossa 6 in pr. n.º 91 vers. 10 mio ex pre ad los filios ap-
tam ut in veteranis (vulgo privilegios de caballeria) l. si maior C. de penis
l. 4. in fi. tt.º 1 lib. 4 ordin. que est l. 1. tt.º 1 lib. 6. recop. tenus in privilegijs.

quę competunt iure sanguinis ob nobilit. generis et originis. (Hispanię de hidalgia) nã hęc in omnes deribant descidentes nisi aliud in privilegio sit expsm Tirag. de nobilit. c 15 n° 2 et 3. Otalora 5 p. n° 3. Grã. et alij, quos refert et sequit. Acebedus in d. l. 5. recop. n° 85 qd idẽ resolvit in dd. privilegijs ut transeant in filios, et descendentes Gom. in l. 83 Tauri n° 17 vers. undecimõ. n. faborabilia, et n. stricte ut alia privilegia sed latissime in pstada q. studiorũ causa indulgent quę debẽ equiparat. eis qs privilegijs fruit. Otherbat. eis algo Iacobo Ben. de privil. l. cultorẽ privilegio 1. et ult°.

Vndeiq venit intelligenda nra rr. in qua vóc liberis inę particula de liberis ad illos eos posteros referenda est. ut valeat bestam. apr. l ex post facto nario inshtuendi ss. l exheredandi ita eis declarat Ioan. Bol. Hi n° 15. duar. d c 3.

Hęc in dispositionibq latine conceptis subtilia ss. Hispano auts serm. nescio quo pacto liberorũ appelatio cecerni valeat a filiorũ appellat. cũ utriq. correspondeat la palabra hijos nisi forte quę ea liberorũ enunciat. resolui admitamq quoties voce ista eius decendientes q. illa los q. dél vinieren su posteridad o linaje utimur sentiunt n. obscure Ioan. Gra. d. tt. de nobi lit. in dũis. n° 31 et glã 1. § 1 n° 32 et 36. Pelaes a mieres in tt. maioratuũ 2 p. q. 6 n° 25 et 86 educunt quę resolbunt et Exm. in l. 21 tauri quę hic in l. 11. tt° 6. lib. 5. recop. o casie illorũ verbũ con tanto que la hagan entre sus decendientes. Iellg ferd. n° 4. Castillg Angulo et alij, quos refe runt, et sequunt Matienç in d. l. 11. glã 4 n° 2. et Aceb. 6 n° 36. in aniversarijs v. et capellanijs qualit. dictio de mi linage. trãversales eis fundatoris. 2 p. Hendat qm ad mis de mi generacion, parentela, familia consanguinidad, o prosapia, quę sinã ss. recte. advertit eis timone de Preys. Pelaes a lara in d. tt. de capellanijs et anivers. lib 2. c 2. a n° 22.

In ead. rr. ibi, et posthumis.

Cum copula et ponat int diversa. glã rubr. de iuris, et facti ignorãtia in timeare videt posthumos deliberis n. ee. qd quę falsũ sit apparet ex l. posth. 3. vers. posthumos. de iniusto rupto ex § posthumi quoq. inst. hoc tt° et ex seqti. participio exheredandis iuncta l quidã eis filio 32 vers. iculo inco de verbor. alioe/ nq. n. posthumq de quo in § posthumo inst. de legat. n. e respũ. fileat. ut indicat subiecty exemplum. alias auts nullq esset qui mille posthumos n. heret cum

in 3

instituti posthumi quique etatis aut Valetudinis heri n possint superius testam rumpi respondeat Paulus in l. si quis postmos g infra qui scrupulus facile pot remo beri si advertamus hic poni ut denotet institutionem et exheredatiom posthumi quidq singularia habere deijsq principalit agi nam quoties ponit generis et subiungit aliqua spes eiusdem generis mediante part.a et tunc ipsius non n e inter diversa poni sed spes quae subsequitur aliquid plus tribueres importat n. cog qd ad rbiq max preecipue cum eumdem explicatis hene rr.a C. de heretic. et mani cheis deservitutis et aqua et illud Marci c. 16. Sed ite dicite discipulis eius et Petro qui precedit vos in Gallilea, idest specialit Petro quoniam iudicaberat ille indig num se discipulatu. qui proxime dominum abiuraberat qd ut iam sibi condonatum intelligeret additum fuit, et Petro, ita eum locum exponunt Theophilatus Be ga et alij quos refert menesig in dicta rr.a C. de serbit. et aqua n g dotet in Vris Tran. sarm. lib 4. selectarum interpretationum in prio ~.

Pot eis coppulatiue accipi ita ut constituat discrimen inter liberos et posthu. n roe filiationis nam posthumi liberi g. et appellat. eorum stinet l. l.a ff. ult. delegat pst. l. 1.a ff. hec autem clausula iuncto ante de 3a tabulas l. sigs operas g. de operis libertorum l. f. de assignadis libert l. iubemus 6. in pr.o iuncto g. sim autem C. ad Trebelian. rubro iunto g. posthumi quoque inst. hoc tt.o imo et filiorum apellatione. quae longe archior e quae n. disponunt in filijs et in pos thumis sencent disponi l. si quis filiabus g. de testam. tutella g. ult. qui testam tutores dari possunt l. non filiarum 164. de V.S. e qq. n est straria l. qui filia bus 17. in pr.o delegat. l. n qua n requirit in alia p testam.ti posthume fieri men tionem ut ad legatum admittat filiabus relictum sed nec inter ceteros exheredata videat p oblivionem omissa qd ius aborret cessat n. oblivionis suspicio quae p'sumi poterat cum de ea quae n dum natae n ita facile testator cogitare videat n obstat plega tum qd specialit posthumum dat ut in dicto g. posthumi ubi. sed femenini, et plegatum ge neralit filiabus relictum si imo in alia p. testam pat meminerit eius illum tx rectius quam duar. et Ant. faber interptant. Alciatus 8. parerg. c. 13 et cum eo Cuiac. ibidem illico in pr. sed roe qua litatis in temp nascendi nam postumi post mortem patris nascunt ceteri autem liberi vivo adhuc.

patre unde vox de liberis ad natos referri debet de posthumis ad nacituros, et qui n. dij in lucem prodierunt ita explicant Accurs. gl. Bolon. n. 16 et seq. Cuia. ad l. f. 2 n. et in apendice ad tt. C. de posthumis heredi. institu. utrobiq. paulo post pr. 3, et F. Duar. d. c. 1 vers. dividit.

Ponit autem in n. plurativo de posthumis q. ll. varie postumorum spes quiq. refert gl. in rr. C. hoc tt. quam appellat magistram Menoch. 2o de succesione creat. § 20. n. 27. sed e verius Accursij n. tan querere qd sint posthumorum spes ut putat com. quam voces sequas qui aut nascendo l. succedendo in locum sui heredis n. minus qm posthumus testam. rumpit ut bene considerat contra eos Petrus Holguenus ibi n. 21, qui cum Ias. h. n. 2. et 19, et cum Duar. c. 4 post medium sexto spe. addit quoties post factum testam. nati filius ad huc spurius ex rescripto Principis plene legitimat a patre. 7a si testator monasterium ingrediat. 8a ponit Bolonc. n. 18 in fi. si filius natus apud hostes post factum tt. in cuius fuerit reversus quas explicant idem Ias. et Boloen. hic Reminaldo in l. posthumo nato C. de contra tabulas et Ang. Ispano ebiq lib. singulari ad l. gallus i in prohe oris particula g an 2 —

Sed unde posthumi nm. descendat, et que sit eius descriptio seu etimologia n. modica in nros contentio e. nam Cuiac. ce. nm. simplex sine aspirat. scribendum dicitq. posthumus quasi posthemus natus seu posteriorem ostendit in l. placet A infra et 3. observat c. qqolds probant Godofre. Bris. Borcolt. et alij quos recenset Holguenus d. n. 3 contra vero ce. nm. uni tm. sui compositum ex dict. post et humus cum aspirat. diciq. posthumus quasi natus post humum idest patris humationem cum Accur. Bart. et alijs magis probat Alciat. d. lib. 8. parerg. c. 13 Conan. 10 comment. l. c. 1o in fine. et c. 3. in pr. Joan. Rob. lib. 2 animad versionum c. 1, et 2. Duare. d. c. 4. Osuald. in notatis ad Donelli h. comment. c. 11. lit. a F. Sarm. plures referens. di. lib. 4. selectarum. in pr. n. 2. dicit cum Pinel. in rr. C. de bonis matern. 2 p. n. 37. vers. sed melius conducunt difficiles Virg. vers. 6. Aeneidos quos recenset Gellius 2o noctium atticarum c. 16 facit illud Plauti in augalaria altione 2. qui post medium etatem duxit uxorem domum, si ex senes intra annum pcenantes fortuito fecerit. quid dubitas quin sit et paratum nm. puero posthumus. Unde posthum. familias Rome inde nm. accepit qd mat. post patris obitus eos fuerit enixa qm admodum cesares accessos matris utero et quasi quasi quel et fortis agete pratre nati.

nati Prosequunt late Alexander ab Alex.° 1° genialium dierum cap.
9. Andreas Piracellus et alij quos refert Gilquenius 5. n.° 7°.
Iuxta quam descriptionem postumos definit Vlpianus in
dicta leg. postumi 3. versiculo postumus infra tt.° sequente
ut sint duntaxat qui post mortem parentis nascunt. hos n. pro
prie vocamus posthumos ut observant cum alijs Donelus 3. com
mentariorum cap.° 4.° pag. 5 & 6. et 6.° comentar. cap. 11 pag
2 in fine. et Gilmenius 1.° variarum cap. 11 n.° 4.° columna
4. in prin.° propria namque et stricta cuiusque dictionis significatio
desumitur ex definit. & allusione vocabuli sin repugnet
definit. Bart. in leg. omnes populi n.° 59 de iust. et iure, or
de cum in statutis et propria sint accipienda cap. in nra
8 de iniurijs in rescriptis, et in privilegijs in quibus a tenore n.
fit recedere cap. susceptum 6. de rescriptis lib. 6.° cap. porro
7 cum alijs de privilegijs si in eis postumi mentio fiat, eum intel
ligi oportebit quem contigerit post mortem patris nasci quia
solus proprie dicit postumus dicto versiculo postum. l. posthu.
27 ibi ex qualibet vidua natus leg. gallus 29 in prin.° infra
dicta l. nra. filiarum versiculo quis l. 20. tt.° 1.° part. 6.
his verbis postumo es llamado en latin propiamente el
moço que nace despues de la muerte de su padre docent alexander
ibi n.° 4.° & 5.° Socinus 1.° et sequentibus Iason n.° 2 idem Ia
son in dicta l. gallus n.° 50. Bartolus ibi n.° 1. Gilkenius et a
lij supra.
Qui antie laborant in respondendo ad leg. postuma 24
infra ad l. 1.am cod. eodem dictam leg. postumi 3. versiculo sed
et ij et in §. nominatim in fine l. postumus 123 infra tt.° 1.°
C. si filius fam. 34. infra de militari testam.to et l. si quis
ita 16 §. ultimo de testamentaria tutela quibus adeo expresse

habet eos qui nascuntur vivo patre post factum testamentum posthumos dici, ut in statutis comprehendi contra eos defendunt post eum Garcia in dicta leg. gallus n.º 96. et alij plures quos refert Pereira in dicta leg. si curatorem habens verbo sine curatore n.º 45 nec ss. altera posthumorum species traditur Caio 2.º institutionum tit.º 3. versiculo posthumorum, et ita sub genere continentur proprie in quorum partem magis se inclinat Franciscus Duarenus dicto capitulo 4. sed male nam repugnat dictio taxativa dumtaxat qua Ulpianus utitur in dicto versiculo posthumos quorum natura sua ad casum expressum dispositionem restringit alijs exclusis, et si maxime similes sint l. 2.ª ubi communiter interpretes cod. de patribus qui filios distraxerunt leg. finali cod. de edictis, et alijs alijs rebus minoribus. Eberardus in locis argumentorum legalibus loco a na dictionis taxativae n.º 2. Nec est ferendus Cuiacius qui docet Ulpianum posthumos definisse attenta vetere iurisprudentia n.º 23 medio qua posthumus videtur dicitur, et qui vivo patre post testamentum nascitur a quo excepto non discrepat Volonequi in presenti n.º 17 dicens significatione posthumi de qua in dicto versiculo posthumos antiquam esse, et primam, quae postea fuit aucta ad eos qui in vita nascuntur facto iam testamento alterata etimologia vocabuli propter significationis augmentum ut in § 1. in fine de interdictis et ita in presenti accipi nam Ulpianus sua tempora respexisse aparet ex verbo dicimus quod est temporis presentis.

Illis enim omisis et alijs verius multo reor in dictis iuribus eos posthumos dici non ex proprietate vocabuli sed per extensionem ex vi rationis, et ex simili testatoris voluntate qui cum in testamento posthumi mentionem fecit de eo cogitabat qui tunc temporis in utero erat, et quem post mortem suam nasciturum esperabat

nam

nã testam.to semp. mortis fit cogitatione, et quia est post fac
to testator supervivat n.o etiã minq. qd. mpostumo disposuit
in eo locũ her.is qui pocupabit nasci, cum id ipse sit inque pater
volunt. suã direxit ei tutorem dando vt in dicta l. siquis ita §.
finali eum exheredando vt in dicto versiculo sed et ij et in
§. nominatim in fine aut pterreundo. vt in dicta leg. postuma cum
similib. in quib. ipsi eq.i iurisconsulti sunt seqauti dicendi
mq. q.a cõis testatorũ est. usus qui in significat. verbo. pcipue
dicet attendi l. si verbis pluriũ §. finali ff. de legatis 1.o docet et
latius explicant Alciatus dicto cap.o 13. Ioannes corrasius in lec
tura dicte leg. Galus n.o 7. Franciscus sarm.to in psenti n.o 8. et a
lij quos citat Hirguinis 5.o n.o 12. in eadẽ rubrica ibi heredi
bus instituendis vel exheredandis.

IN eadẽ rubrica ibi here dibus instituendis vel ex heredandis.

Heredem instituere est. et ita migrantes in universo
patrimonio, et iure qd. hẽc aliq. in locum suũ ponere et colloca
re ita Brisonius lib. 9. de verbor. significat. verbo institu
ere heredem Antonius Gobeanus in rubrica de vulgari n.o 5.
et lib. 1.o variarũ lectionũ cap.o 1.o pag. 3. Duarenus ad tit.
de heredibus instituendis cap.o 2. Sorioles, et alij quos refert
osualdus in notati addonelli 6. comentariorũ cap.o 21
in pricio qui cum Soto m. parare exponit q.a instituere hoc
dictat apponere et collocare qd. nõ a meta sed parum

in eo refert tui nihil sì in o ponere et collocare in futurum accipias, et quoad verbalẽ dispositionẽ nẽ ẽ insti tuere heredẽ de p̄senti solum sit designare quem quis velit universi iuris sibi successorẽ ee. facta in relatione ad tempus mortis q. do institutio suũ sortiet effectũ arg. to leg. I. cum alijs. § deteslam. tis heredẽ instituere nihil aliud est. qm locare aliquẽ in re sua seu estatuere qui in locum, et ius nrũ inducat. verba dd. Doneli dicto capit. 21 paulo post. princ. unde initiatur institutionẽ in p̄senti dationẽ hereditatis ee definit nulli alij antea delatae et quasi positionẽ heredis ex heredationẽ v° ademptionẽ hereditatis deui tẽ. nã exheredare proprie est. eum qui alioquin heres futurus erat ab heredit. repellere. et iure succedendi qd heres illum privare, exheredatio propria exheredatio est. nec nisi abusive ad alios ... ita colligit ex leg. ... in fine ... ex dicta leg. quidẽ cum filiũ § 2. de lib. et post. cum Bart. ibi n° 6. Bellig. in rubrica de exheredatione liberorũ n° 2. Brissoniũ ... verbo exheredare Osualdus in notatis ad Donelum 6. commentariorũ c. 12 l. a adnotat. explicat copiose utramq. particulã Joannes Bolonius hic an. 21.

Concipit autẽ rubrica & hec participia passiva futuri temporis instituendis ! . exheredandis quẽ inadvertenter gerundia appellant Baldũ, et Areting, ut notarunt Lumanũ in princ. et Iason n° 23. q. a nã sua. instruunt qd sit agendum ut docet Imola illico in princ. q. do qs. ... iuris potestatem demonstrando ut in titulis de contrahenda emptione, redimendis legatis assignandis libertis et similibũ q. dr qs v necessitas ut ij nã liberi ut valeat testam. omnino nario institui debent . . exheredari ! . si filiũ

leg.

l. nel cetera 30. Vbi ex iis textu deducere dicemus infra que iuris necessitas. cum hoc fit in praeteritione, ideo inqui bitur libri adid. praeteritis et non male ut advertit cuiacius que admis eius in cod. legit participium temporis praeteri ti ad denotandum parentes liberos de facto praeterire non de iure quos dixi in sec participia constituunt acursius hic in fine. vel dic in versiculo sed queris et Bolomnetus n° 30. quos et si confundere. videat in eius suo codice de liberis praeteritis l. ex hoc verbi ei recte respondent Iason in presenti n° 24. et idem Bolomnetus sub l. 13 de liberis et posthumis. conclusio

Ad l. 13 de liberis & postumis.

Conclusio.

Nominatus exheredari filius dicitur si eius nomen expressum sit pronomen aut cognomen in pronomine, et cognomine singularis est. in expressione nominis idque colligitur ex §. nominatus hoc titulo de exheredatione liberorum facit in simili textus in l. quoties 9. §. siquis nomen. de heredibus instituendis in l. nominatus 88. de legatis 3. l. si nominatus 34 de conditionibus et demonstrationibus et in l. nominatus 37 infra de manumissis testamento. consonat in hoc et pro hoc regia lex 3a. in primo titulo 7 part. 6. docent ultra scribentes ordinarios in presenti, et in dicto §. nominatus Corasius 10 commentariorum cap. 2°. Petrus Gregorius 3. p. sintacmatis iuris

Universi lib. 4. cap. 3 n. 11 cuiacius in presenti. Franciscus duarenus in parafrasi ad nostrum tt. 3 cap. 3. Donelus 6. commentariorum cap. 12 pag. 4. ad medium Ossualdus ibi franciscus sarm. 4. selectarum. ad nostram legem doctor espino de testamentis glosa 20. n. 14 Pac. Molina et alij infra referendi.

Sed urget filius apatre nominatim exheredari debere quia certo iudicio asucessione eius removendus est l. sub condicione 18. versiculo certo. n. de i. tabulas, at per solum nomen non est certum patris iudicium nam sola nominis expresio anbiguitatem parit l. heredes palam 21 § sigd post ofrieuto qd v. s tt. l. duo ff. tit. 30. de testamentaria tutela. textus elegans in l. hac consultissima 8. ibi ne sola nominis commemoratio quod quemquam ambiguitatis pariat cod. qui testamento facere possunt quo filius [illegible] cuius solum nomen pater expressit nominatim exheredatus non est.

Qua cumani obiectione non obstante. Vera est nostra leg. cum in qua unum disponit, et aliud presuponit et eumdis positum in leg. locum non habeat nisi verificet presuppositum glosa. verbo. abocandum in l. mancipia 3. cod. de servis fugitivis quam ab omnibus receptam testatur Menocius de recuperanda possesione remedio 3. n. 161 Ut ex ordine rem exponam operepretium duxi s. id premittere iurisprincipium quod Ulpianus in presenti hic constanti. filium a patre non militi nominatim exheredandum esse. Sane et si iure civili Romanorum summa cum ratione permisum sit parentibus filios exheredare l. in suis. 11 in fine infra l. cum ratio. 7 de bonis

de bonis damnator. §. ne alias de successione securi quam scirent sibi duri impunitatis spe sepe sepius patrem ludibrio haberent cui nimis grave esset invito ingratos filios here des obtrudi. recte n. iudicat Aristot. 8. ethicor. ad fine minus obsequentes filios exheredationis timore in officio retineri. Sed ne parentes duro iuditio novercalibus mitigationibus corrupti aut alio temere irritati ll. q advitio pasim filijs exheredationem pararent nimium q iniuriose eos asuccessione removerent qui eorum nati, et parentes eorum voto deuta i dicta l. cum ratio l. scripto 6. in fine cum alijs unde liberi moribus populi Romani n l. Glicia ut autumat Cuiatius nec constitutionibus ut Duarenus querela inofficiosi cepit introduci qua filijs succurreret adversus patris testamentum quoties inique fuissent exheredati. l. 1a. 2a. 3a. 4a. et ff. totum de inofficioso testamento. princ. institution. eodem l. 1. et sequentibus tit. 8. part. 6. explicat praeter ordinarios Donellus in commentariorum cap. 3 et 4. usque ad decimum et Gualdus in notatis ibi qui innumeros refert.

Nec tamen ita facile cogerent filij litigare qui interim dum iudicium pendet asuccessione removebantur cum satis factum sit l. quae illis pcipit instituere liberos, aut exheredari l. inter cetera 30 infra princ. cum similibus institution. eodem certa exheredationis forma sive solemnitas pscripta fuit quadeficiente ipso iure exheredatio corruebat adeo ut filius a iure succedendi non removeret neque qui non rite exheredabatur pro exheredato non est. Sed praterito eum det ei bonorum possesio contra tabulas l. non putavit 8. versic. non quaestionis de contra tabulas paria ff. n. aliquid non fieri, aut minus legitime fieri ut presentit glossa ibi verbo rite docet post alexandrum et Iasonem cum Duareno et alijs

Estifordegeg lib. 1° ad Antonium fabrum tit.° 16 q.ª 8 § [illegible] ubi
que iuris solemnitas, et si fuerit abrrogata quoad formalia
verba, que olim in exheredat.° desiderabat q.ª log.° n. refert
quibus verbis exheredatio fiat si modo sufficiencia sint ad significan
dum patrem a sucessione filium remobere voluisse textus est narrio ita intell
ligendus in l. si quis filium 3. cod. de test.° de liberis preteritis cuius ro
dubitandi n. in verbo dubitum consistit ut existimat Dionisius Gro
tus ibi 2ª adnotat.° sed in scrupulositiosa verborum observancia que
maxima fuit olim apud antiquos l. 1ª cod. de formulis, et
impetrationibus actionum sublatis q.ª n. dixerat pater ille filius meus
exheres esto que vetus erat formula exheredationis l. 2. l.
3. § filius inmediatas infra. dicto §. nominatim eodem decedendi
di voce manifestus testatoris sensus qui in mee testamenti dispo
sitor adendus est l. quoniam indignus 13. l. posteriori 25. cum
l. seq.ti cod. de testam.ti redit sane rationem eadem l. 3. articulo
ut n. que sic erudite explicant Duarenus in presenti dicto cap.
3. pag. 2. ad prin. Hilguen. ibi an.° primo donelus n.° 1 et 2.
idem Done. dicto cap. 12. pag. 4. post medium viget tamen quoad ali
as exheredationis l. et conditiones. quas ponit gloss. in dic
to §. filius inmedias verbo ante heredis institut. et hic. ut notat
L. adicio ad Porcium in prin. institutionum de test.° n.° 25. que ut
rite filius exheredet. narium ut docent cum eodem acursio ordi
narii interpretes ibi donelus in rubr. cod. de test.° an.° 4.° idem donelus
dicto cap. 12. pag. 9. ad medium Osualdus ibi lit.° F. Michael
Grasus de successionibus §. testam.ti q.ª 38. n.° 2. Franciscus con.
Duarenus et alii quos refert, et sequit eas sigilatim probans Hil
guen. in studii cod. ad hunc tit.° n.° 6.

Inter quas ea precipua est. que ad nostrum pertinet institutus ut pater

filium

filius que a sucessione sua removere vult nominatim exheredet l. si filius 21. cuncta glossa verbo nominatim infra l. postumi §. in principio, et in articulo, sed et si l. posthumos 13 articulo ne §. infra titulo 1. principio cum aliis institutionum hoc titulo l. finali cod. eodem dicta l. 3. partita explicant, et exornant proxime citati auctores Sierg Greg. et alii quos supra in principio recolimus Mencsacas de successionum creatione l. 2. §. 20. in 2. parte requisito 29 numero 7. et ad Molina de iustitia libro 2º disputatione 175. columna 19 articulo exheredatio cuius conditionis ratio est quod aliud agens Ermogenianus assignat in dicta l. sub conditione 18. articulo certo n. de [illegible] tabulas quia oportet certo iudicio filium a successione patris removeri probat in terminis dicta l. regia partita ibi ciertamente R.G. est n. filius respectu patris persona notabilis propter summum ius potestatis quod habet in eum §. 1º ubi glossa de patria potestate propter [illegible] l. in suis 11 infra idem titulo [illegible] ultima in fine cod. de impuberum, et aliis substitutionibus maximum patris affectum l. finali cod. de curatore furiosi, et alia plerumque unde si illum exheredat nominatim debet exheredare ne praeterire videatur nam que notabilia sunt si non specialiter exprimantur quasi neglecta censentur l. item apud labeonem 15. §. ait [illegible] de iniuriis glossa [illegible] textum ibi in capitulo si adversus 11. verbo specialiter de hereticis.

Que condicio emendata iurisprudentia solum in filiis masculis desiderabatur nam filia, nepos, et reliqui qui iure suorum obtinerent cum non tam arcta necessitudine patri aut avo constringerentur l. certum 8. §. filia infra titulo 1º. cuncta glossa verbo una ibi sed in filiis exigunt tres Ulpianus infra cum [illegible] titulo 10. in principio et Caius 1º institutionum titulo 6º articulo item per emancipationem ibi sed filius masculus [illegible] docent a principalem illius decisionem subtiliter explicat Cuiacius in notis

ad eundem Ulpianus tit.° 23. titulo aut manumissione, qui egregie

sociis declarat. dicti §. Costa qui probat quinquennium extorsit in §. et quod si tamen 3. p. an.° 45. cui se subscribit Sarm.to in l. 2 infra n.° 25 singulariter Antonius Fab. 10 coniecturarum cap. 15. quo se remittit in iurispru. Papinianea tit.° 11. principio 10. ad finem, et huius non tam arctae necessitudinis rationes ponit. Inter ceteros poterant exheredari principio in fine institutionum hoc tit.° l. si legatus 6. §. si institutus infra ad l. Corneliam de falsis ubi hanc differentiam evidenter probari advertit Cuiacius 8. observationum cap.° 18 Unde quoad filias nepotes, et pronepotes sufficiens erat vulgaris illa clausula testamentorum ceteri exheredes sunto qua exheredabant liberi parentes, agnati, cognati affines et amici l. Lucius 53. infra de heredibus instituendis observat cum Theophilo idem Cuiacius in presenti titulo. rursus filii, Iustiniani vero tempore quicumque differentiam abrogavit, quae potius iuris civilis subtilitate quam ne prius fuerat excogitata quia liberi omnes cuiuscumque gradus, et sexus nominatim exheredandi sunt. nam qui admissi in successione ab intestato in equa lance admittebant ita in successione ex testamento. idem ius omnibus tribuit l. maximum vitium 4. cod. hoc tit.° de liberis praeteritis §. sed hec quidem vetustas institutionum eodem dicta l. 3. partem docent ordinarii interpretes mihi iuribus. Alex. hic n.° 2.° Franc. Sarm.to in l. seq. art.° 7. Donelus 6. commentariorum cap. 11. pag. 2. ad medium versiculo olim, et versiculo hodie Oinaldus ibi Cuiacius Menchaca, et alii supra citati.

2.° circa id quod l. nostra disponit necesse est praemittamus quod sit nominatim exheredari, ita legendum est si ad filium exheredatum referas quod magis suadet genitivus eius quod si ad patrem, exheredantem legendum esse exheredare cum Iulio Pacio in presenti qua de re consultus dominus Ulpianus varios refert modos nominatim exheredandi filios prior est de quo querimus si pater filii qui exheredat non expressit praenomen, aut cognomen.

henim.

licet .n. omnia hec l. facie desiderari videantur nam copulativa ibi propterea nomen, et pronomen, et cognomen eius dicendum est. ad cuius veritatem non sufficit alterum adimpleri ut in alternativa. sed opus est ut omnia existant que copulata §§. l. si heredes plures de conditionibus institutionum § si plures de heredibus instituendis atente tamen Ulpiani verbis inspectis verius est duntaxat unum sufficere, et l. solo nomine ex solo pronomine aut cognomine nominatum filium exheredari hoc aperte significant postrema illa legis verba an sufficit. et. unum ex his et constat sufficere. neque obstant precedentia copulative prolata quibus misere decepti §§. cumanus Alex. et Iason in presenti ipsi nam non positive sed interrogative legis decreto ut constat ex particula an, que est interrogationis adverbium, et inter duo ponitur quorum uno omisso alterum ut verum eligitur l. an usus fructus ff de usufructu § cum ex aliena ubi notari solet de verborum divisione, in .n. dey ponunt verba interrogative prolata nam qui interrogat non est qui dicit sed qui respondet ita nostre legis contextum erudite declarat unus solus quem ipse legerim Franciscus Sarmi. in presenti in fine.

Ratio in promptu est quod cum nomen sit quo res de qua agitur cognoscitur sic nuncupatum quasi nomimen, sive quod verius puto quasi novimen a nosco quod notitiam facit nam et id quidquid nominamus cognoscitur ut cum festo voluit Conanus 10 comentar. cap. 2. n. 2. et Rebuffus in l. nominis et rei verbo B. vers. 7. de verborum significatione et dicitur quasi notamen a notando quod unum quodque quasi rem monstrat, et notat Brisonius de verborum s. verbo nomen. refert utramque deductionem cum aliis ostualdus in notatis ad Donelly 8 coment. cap. 27. let. B. est dictio generalis que pronomen et cognomen comprehendit ut illud Senece 4o de beneficiis si quod a Seneca accepisses Anneo te dicas debere et Lucio non creditorem mutas sed nomen docet Bhomanus de verbis iuris verbo nomen. unde si nomen

adverbum nominatim denotat quod fit solo nomine ex proprio nomine, aut cognomine nominatim fieri dicitur, nam pronomen sponitur ad nomen, et in compositis simplex inest. L. semper 190 de regulis iuris docent interpretes comiter in rebus infra de dote praelegata imo plerumque unum pro alio solet accipi, ut ibi L. ubi redendi 99 cum aliis de V. S. probandi fusius Franciscus Niconisius in repetit. rubrice soluto matrimonio an. 171

Confert etiam nova significandorum sonorum gratia fuisse comparata, et ut dicentis voluntatem demonstrent L. Labeo 7. ad finem in versiculo quosdam de supellectile legata L. ad recognoscendos 10. cod. de ingenuis manumissis § si quis in nomine delegatis L. 9 Thomas Caporeto tt 33. parte 7. quod non in nomine stricte accipi debent sed large quatenus pronomen quoque signat, et cognomen. ita Iason in praeseni n. 3. qui addit agnomen quamlibet n. nominis tam pronominis, et cognominis Ulpianus meminerit sic. et in l. heredes palam 21 § 1 tt antecedentis Pomponius in L. si mihi decies 80 de iudiciis et iulianus in L. si ita scriptum 8 § sed et cum in nomine infra de 2 tabulas agnominis etiam mentio extat in L. si in nomine 4. cod. de testamentis et in dicto §. siquis in nomine instituti delegatis ubi Accursius 2o escolio cuiusque significatum exponit in cuius sensu ibique scriptores fere omnes iurisconsultos rectores, et grammaticos testatur Alciatus 4. disiunctionum c. 1o ex multis magis probans pronomen id esse quod uni cuique imponitur ad placitum nomen vero gentilicium hoc est gentis sive totius familie proprium cognomen quo una familia cum duce ss. ab alia seiungitur, et quod magis speciali est significat, et agnomen quod ab euentu imponitur puta a rebus gestis a fortuna virtute aut forma, Alciatum cum Onuphrio Pandrio lib. sing. de nominibus Rom. sequuntur Ant. Aug. 3 emendationum c. 8. Librius in § nominatim an. 2o usque ad 10. 3 institutionum hoc tt. Romanus in dicto § si quis in nomine idem Rom. et Bris. 5, et Ambrosius cal. in suo

dictionario

dictionario verbo nomen.

Cum igitur ee voces ut singuli recognoscant publico consensu comparatae sint, sufficit solum praenomen sine nomine l. nomen sine praenomine, cognomen vel agnomen filii quem pater exheredat sufficienter demonstretur ex quo per sonae certitudinem ad eumque nominatim exheredationem fieri dicimus nec opus est quod reliqua exprimantur neque frustra rei satis demonstratae quis demonstrationem adiicit le. 1a § ult. de dote praelegata le. cum servabo 63. ubi. demonstratione de extrahenda emptione, de qui certus est. ulterius non est certiorandus le. 1a § fi. de actionibus empti et eum qui 31 de regulis iuris in 6. ti. n. per solum nominis expressionem vel praenominis notus est filius exheredatus non indiget alia probatione seu demonstratione l. si vero § et si cuncta Glo. verbo eiusdem tissime qui satisdare cogantur le. emptorem 12 ubi idem cum Glo. verbo manifestum de actionibus empti esset. n. si solum sufficit praenomen, ut appareat de quo filio pater sensit superfluum non adiicere cognomen vel agnomen, de verba superfluum quorum nullus versus est futurus eventus ss. penitus reiicienda l. si C. de donat quae cum ad eamque effectus demonstrandi curandum vulgata l. si mater 3. cum similibus cod. de institutionibus et substitutionibus quas decidendi rationes ad nostrum l. assignant Ang. Bal. et Socinus senior hic n. 1. Ioannes de Imola n. 2. Alexan. Paulus Cast. et Iason n. 3. 6, et 7, et Franciscus Sarm. col. 3. in principio.

Non obstat vero dubitandi seu argumentum in principio propositum solo nominis commemoratum ambiguitatem parere, et per consequens solo nomine expresso non posse videri nominatim filium exheredari cum sit incertum patris iudicium neque verior, et tutior sit opinio per solum nomen. (ut dicitur passim, ut vulgus) non redi certam rem aut personam dicta l. heredes palam 21 § si quid post verbum titulo quod vero in 1o de. l. duo.

§. titij 30. de testam. tutela, & dicta l. Sac consultissima & ex alijs c. qui testamenta facere possunt q. Et in pluribus nullus est. nn. qd pluribus n conveniat unde fit ut rerum diversitas, & nominum generalitas in certum redant dispositionem. l. ita fidei 47. ad finem de iure fisci l. in tradendis. &. communia praediorum facit lex prima q. cum similibus infra de senatib. docet cum Bart. & alijs. Franc. Areti. in presenti n° 2°. col. 2ª post principium. Nihilominus filius non recte filij ex heredat neque est incertus patris intellectus, & si filij non n sit solemne. rarum & singulare. in quo tamen casu hoc Ulpiani responsum intellexerunt hi Accursius in de[illegible] in [illegible] ibi n mo quid possumus ee certi Bart. et Bald. n° 1°. Alexan. 3. Paulus castrensis n° 2°. Iason 4. refert aretinus n° 1°. sed nimis Ulpianum restringunt generaliter loquentem, qui generaliter, & sine distinctione debet intelligi argumento leg. de pretio 10 de publicciana in rem act. et l. 1ª [illegible] generaliter cum alijs de legatis praestandis quia n. oportet ad illo nomine expresso ita constare de quo filio pater senserit ut de eo dubitari n possit. quae communis omnium scribentium sententia est. ad hoc tamen n requiritur qd filij n sit rarum immo cum ex heredatio solum cadat in filios neque in extraneos res e inepta l. quidam cum filius 132 [illegible] in eo de verborum. Mantica de coniecturis ultimarum voluntatum lib. 4. t° 13. à n° 2°. [illegible] & Vulteius relati a Osualdo in notatis ad Donelum 6. commentariorum dicto c. 12. lit. A. & cap. ante lit. D. in fine ubi ex eo n assentitur Cuiacio dicenti per vulgarem illam clausulam ceteri exheredes sumpto de qua s. alios [illegible] liberos, et parentes ex heredari, et fere numquam l. raro contingat plures eiusdem patris filios uno nomine nuncupari.

[illegible]

Et nã alias ex subiecta exheredationis mã satis dispo-
nor constare dicit si pat filiis que exheredat. Illum an-
imemores ita Cumani obiectioni cum eode Cumano respõ-
dint Areting hic nº 2º col. 2ª Abbas hic Jasõ nº
27. et Franciscus Aretinus nº I. Articulo secun. Hec rõ
est ut in leg. si in rem 6. verbo. ff. de rei vindicat. ꝑ
D noie expso sufficient demonstret servos qui vindicat q̃ñ
est vel simile possidentem plures eiusdem nois servos haberet in
pluralitate ꝑsumimg nisi ꝑbet Alex. hic nº 4º late, idem
fuit Mascardus de ꝓbationibus 2º t.º cc. 1171 ꝑ totam
et Menoquius de ꝑsumptionibus l. 6. ꝑsumpt. 15. anº 1º qd
si ex adverso opponat plures ee servos, qui eo noie nuncupãt
tunc alia simul qualitas in libello exprimenda est. ex qua
constet de quo queritr servo ita interpretor que sequunt pa-
uli iuris consulti verba, et vel puer an adolescens hic Stiq.
si plures sint docent cum Bart. ibi nº 5º Alexander hic
nº 3. et Areting 5ª.

Ita et accipiendus est textus in l. certy 6. si certy pe-
tat in cap. ff. ex quadz A 7. Articulo testes de testibus, et
attestationibus, et in cap. tua nos 2. de consanguinit. et
affinit. qd. n. docemur in his iuribus noibus expsis suffi-
cient demonstrari ꝑsonas. l. qd. certy redi ꝑcedit in
actibus ꝑcedit in quibus cessat pluralitas. Et qñ tot ex subiecta
ma. alijs ve circumstantijs ꝑ Illum nn. apparere potest.
de quoquis senserit. na semp tri habiles supponendi ff. vulg.
l. qui testam. 20. 5 t.º 1.

Hoc quoque mo interptat Franciscus Aret. text. qui magis
ꝑ sic o videbat difficilis in l. 1ª ff. qui neq̃ legaturq̃ in fra-
ud.

de heredibus instituendis Ut procedat quando cum nominis expressione alia concurrit coniectura ex qua elici possit heredis persona utraque ille filius erat testatori valde coniunctus sanguine aut amicicia, sed dici posset Ulpianum ibi de iure respondere casu excogitando quoquis tribus duntaxat verbis testaretur quod si ex post facto contingat dubitari de quo testator Lucio sensserit, et nullus sit qui de se probare possit in ideo minus videtur est dicere tribus tamen verbis iure testamentum fieri non posse propter verbis incertitudinem in dicimus ius deficere sed probatione dicta l. Si duo ff. titii docet aliud agens franciscus Torre. hic col. 2a. ad fine, et Menochius in loco statim recitando

Sed quamvis in nomine narrata in sit Bartoli, et aliorum restrictio de qua supra quod ad cognomen attinet, intelligi Ulpianum debet, quoties propter excellentiam quod plures sint unius contingit familie nomine significari, alias cum sit nomen totius cognationis difficile est. eo solo expresso de persona exheredati constare, et nominatum exheredationem fieri omnibus n. veniet in primum tamen gradus sed verioris glossa recepta in l. titius l. 29. verbo recte infra ita aliis omissis solutionibus difficultatem sane, quam movet et nobis Iason hic ipse diluit Iason in penult. alia solutio Menochius dicto. § 20. requisito 29 declarat. l. n. 52 Ubi quod proxime diximus ad dictum §. qui neque legatum ad exheredationem extendit, et in fine concludit secundum se videtur esse, et in audiencia sed quam sit periculosa exponemus infra

Quod si lege vel statuto caveat in instrumento ut fidem faciat aut in libello civili seu criminali ut sustineatur nomen contrahentium aponi pronomen et cognomen petentis accusantis et eius nomen patris, et alibi sufficiat unius verbis sui ut constet qui contraxit, qui quis actor vel accusator existit quaestio est persona difficiles, et in praxi ad complura

valde

Valde varia que disputant in presenti fere omnes afirmat Bart
nō 1. § Sane leg. & dicta l. Hac consultissima cum gla & bo
et iudicia negat Ang. nº 2º. q.ª estatuta &c. Ut quidquid spe
rei et iuri cōi aliquid adat que interpretatio in statutis semper fa
cienda est agg. legis sì quando 112 de legatis 1º. cap. in hiis 30 de
pribilegijs, et capituli si Papa 10 Abb. cum m. in fine eodem lib.
6 docet cum Bart & alijs Aret. in presenti nº 2º. formam induci.
Unde satis non erit omnia apponere & si sufficiente ero persona demos
tretur ne ex hiis que ss. de forma nihil post permitti l. ad textum 22.
§. siquis ex testib. 5º tº 1º. est n. forma que dat ee rei. l. Iuliane
9 1º. siquis re idest Xibendum, & dicit ad unguem obserbari
alias corruet actus, et erit ipso iure nullus l. cum hic 8 §. si
pretor adiq de transactionib. l. 1 Abb. in firma C. de praedijs de
curion. lib. 10. C. primo de Bapt.º C. 1º. de rebus eclesie non alie
nandis lib. 6. oportet n. forma cuius rei prescriptam impleri Ant. fa.
in suo C. fabriciano lib. 8. tº 29 defenit. 50. in alegationib.
nº 15. et quidem specifice absq. eo qd. quidquid agat. Ut. detrahat
nec eius omisio etiam in minima parte. vitiat actum percipue in statutis in
quibus forma in dubio reputat substantialis. Ut probat elegant. Andr.
Tiraq. alios referens de retractu linagier § 1º. gla. 21 nº 10
& 11. & § 36 gla. 2 nº 29

Que opinionum ysflicty distinctionis federe componit Bald.
in presenti nº 2º. nisi l statuta posquam id dispossuit ulterius proce
dit instrumentum anullando si omnia non aponant que dicit clausu
la decreti irritantis Ut in l. 2. cum l. 3. in 2ª p. C. de
sententijs ex breviculo recitandis. l. concipit ~~Abbas~~ irriti
bus per penas proirritionem causam Gentilibus. Ut in l. nde
bitis S. cum similib. C. de leg. et tunc V. cum Angelo

statutum formam inducere ex qua nihil immutandum est. quod si affirmative statutum disponat. nec adeat clausula decreti irritantis credimus non formam inducere sed duntaxat ad demonstrandum eius certitudine. omnia requirere. ita est. n. q. p. nominis naturae pronominis et cognominis dicto § siquis in nomine cum alijs ex quibus in dubio statutum est intelligendum. l. si ita stipulatus § Chrisogonus vers. de usuris. Unde si forte alij nn. sufficiunt personam demonstrent, et si pronomen et cognomen non apponantur, adeo cum Bart. sustinebit conducunt voces decidendi quas retulimus de sumptis in l. 1a § fi. de dote praelegata. l. 1. § ult. de act. empti. l. si mater. 3. C. de institutionibus et substitutionibus Baldus sequuntur Cuman. in presenti ad finem Aret. an. 1. Alex. et Paulus n. 3. Soci. nu. 5. et 8. Iason. an. 4. Sarm. in l. 2a in principio alios refert Tirac. post l. connubiales gl. 1. n. 99 dicit cum distinctione Aret. Gom. l. variarum c. 2 n. 7.

Imo quod plus est si ex verbis appareat statuti expositione nominis, pronominis, et cognominis ad demonstrandum requiri non in substantia dici potest. Uniformem inducat alterum sufficere si ex eo nequeat de persona dubitari nam regulariter quotiens forma legis specifice ad unguem servari debeat nec satis sit in pluribus per equipollens. l. quisquis salutem 33 de iure iurando l. 1a. § siquis ita de verbis. c. tua nos 26 ad finem de sponsalibus dicto c. 1o. de bapt. cum alijs diligenter congestis a Gomecio dicto n. 7. paulo post prius docens plurimis citatis autoribus Socinus in presenti n. 4 et Iason quibus regula tradit, et decem eius fundamenta refert an. 18. Tiraq. et Gom. d. n. n. facit ex solemnibus quedam immutandum est dicta l. Dibus, l. et si nihil 144. de regulis iuris si in constet formam principaliter certum finem respicere qua lex l. statutum ideo illum induxit

ut facilius

ut facilius sequi aliquis consequeretur effectus tunc etsi specifice non scribet sufficit sufficit. ut actus subsistat signum equipollens effectum habeat quod ex seqq. probo. —

Primo ex princ. institutionis hoc tit.º cum similibus ex quibus docemur propter formam testam. paterni requiri ut filius exheredet nominatim exheredari ne de eo dubitari possit, et tunc certum sit patris iudicium, et tamen sufficit si non nomine signo indubitabili demonstrari l. 3. in princ. ubi dicimus infra q. forma legis potest impleri per equipollens —.

2.º ex dicta l. hac consult. C. qui testam. facere possunt in qua pro forma testam. ceci requiritur, ut heredis non coram testibus, et tabulario specialiter exprimat dignitatem eius et indicia ubi. sedq.º ibi ut ante leges fere declarant quod ceci quibus non permissum facere testamentum cum verba negativa pp. et l. 14. ibi — el ciego no pueda facer testamento fuera sende desta manera. tit.º 1.º part.ª 6. ne illis in insidijs relinquerent loco quibus testam. oculis carentes maxime erat suppositum ut dicitur in verbo —ultimo. et tamen si non sit clegans quando certum est fraudem abesse valet testam. et eo verbo ex posito. quod comm. recepta verbo indicia q. forma legis impletur per equipollens. —

3.º ex l. iubemus 29 C. de testam. que pro forma testam. in scriptis requirit propria testatoris manu. ~~et cum~~ non scribit — si ex morbi acerbitate et literarum imperitia non possit scribere coram testibus nuncupari heredem. n. l. ea clausula decreti in — heredis
ritatis in verbo quod si, et quando hec forma cum respicit finem ut sit manifesta ex volunt. testatoris ipsius heredis, tamen ut in fine prius que paris consequimur per signum indubitabile satis n. eo sufficit heredes institui l. quidam. 9. §. si quis

nn. l. 9. infra de heredibus inst. l. 10 tt.o 3 part.a 6.

Ait ex l. finali § ult.o ff. mandati quam ad hoc sume commodat Iason n. 16. n. et si fines mandati diligenter custodiendi ff. sine l. diligens 9. eodem adeo ut fines inducat, a qua iure non recedere l. si quis pro. 46. eo tt.o l. si mandati 12 Codex c. cum dilecta 22. in fine de rescriptis adverte tamen quod in mandatis ideo est forma serbanda ne curatoris facto efficiat deterior mandantis condictio l. præterea 3. illo tt.o si fines in casu equipollenti adeat qui mandavit mandati act.e potest conveniri cuius doctrinæ egregium proponit exemplum in Cebolla in dicto § ult.o in quo plus quam manifeste est specifice mandatum non impleri nam aliud est mandare, et aliud fidei iubere gla magistros per illum textum et tt.o in autent.o de fidei iussoribus, et mandatoribus § 1.o verbo fidei iussores colat.e 1.o sed quando mandator quatenus alienam obligationem in se suscipit effectu fidei iussor est gla verbo fidei iussoribus in § fi. de replicationibus Aço in summa C. de fidei iussoribus n.o 1.o nimirum si qui fidei iubere iussit mandati actione teneatur quia mandatarius non fidei iusserit sed pecuniam credi mandaverit quoniam in effectu dominus non est deterioris conditionis simile habemus exemplum in l. si quis mihi bona 29 § sed quid si mandavit, et § sed si mandavit ubi. quod si ex se, et ubi at si ex testam.to infra de adquirenda heredit.e expendunt recte Bald. ibi n.o 2.o et Iason n.o 4.

Tandem conditiones formam inducunt, et quidem specificam nam specifice sunt adimplendæ l. qui heredi 44, & l. mevius 54 de conditionibus & demonstrationibus & tamen si apparet ad certum finem apponi impleri possunt in casu equipollenti l. mulier 22. infra ad Trebel. dicta l. si mat 3. C de institutionibus & substitutionibus quod idem erit in l. si constet formam eius ad certum finem induci is et

alijs.

alijs fundamentis adversus eos quos refert Menchaca l. de succesionu creatione § 4 a n.º 12, hec mens fuit, et declarandi ratio Socini in p̄senti n.º 12, Alciati n.º 37, Alex. in l. Ult.º n.º 3. C. de substitutionibus Filipi Decij in dicta l. si mar. n.º 2. Paridis de puteo concilio 9 n.º 15 lib. 3. Ludovici Gomez in reg. de anali posesore q. 30 ubi, et bene vbi, et q. 76. ubi in contrarium et reg. de publicandis resignationibus q. 11 in p̄cio, Antonij Gomes dicto n.º 9 ad finem, et Emanuelis Suares a Ribeira ubi in aditionibus lit.ª F. —

Ex qua verissima resolutione I.º in praxi infero utilem et nariam declarationem ad l. regiam 31. tauri transcriptam in l. 5. tt.º 4. lib. 4 nobis compil. quae disponit eum qui ex tempore voluntatem in alterius comitie dispositionem in comisione proprio nomine declarare debere quem vult sibi heredem ee. ne alias comisario licere virtute mandati seu comisionis quemquam heredem scribere in quo ea lex fraudem inducit ut aparet ex ubi negative conceptis. el tal comisario no pueda por virtud del tal poder hacer eredero cuando ubi. salbo ibi en esta manera. etc. n. nobilitatis inducitur cum certis modificationibus et consequenter quoad in ea disponitur fraudem requiritur ubi docet cum Decio q. de concilio 612 n.º 2 aliud agens Tellus ferdinandus. in l. 3. Tauri 2.ª p̄te n.º 16 sed cum certum finem respiciat neque comisarium cca heredis institutionem fraus fiat ut dicit in p̄facione Ibi, y los tales comisarios hacen muchos fraudes y engaños. precise opus non est proprio nomine heredem nuncupare sed sufficiet sii per equipolens signo indubitabili demonstret. ita declarant taurina lex 37. quae habetur in l. 11. eodem tt.º et lib. Gomecius dicto n.º 7. ubi ultimo Tellus ferd. in eadem l. 32 Tauri n.º 3. Matiencius. castelum

et alios referens in dicta l. 5ª gla 7 nº 2. disputat Acebedo
ibi anº 19 in qui nº 23. posquam. Itaq. doctrina escrupulo non care
re advertit. tandemq in iudicando, et consulendo amplectendum ee.
resolui data heredis certitudine ita ut defunctum de illo
sensisse non possit dubitari cum peralto qui exacte disserit
in rub. infra de heredib. instituendis anº 73. —

2º infero non minus utile declarationem nostrae constitutionis Martini
5. seu extravag. ad vitanda escandala cuius tenorem quia cõe ius e
et quam varij circumferunt referunt cum dicto Antonino et alijs Soto
in 4º sententiarum distinct. 22 q. 1ª art. 4. Navarro in cap. 1. §. la
boret nº 11 de penit. dist. 6. Cobarrub. in c. alma mat. 1ª p. §. 2 nº 7 Paz
in praxi 1ª p. 1. tomi 5 temp. nº 12 Ioannes Gutierres 1. canonicarum
q. c. 1º in pº et pat. Suares de censuris disp. 9 sect. 2. nº 2. quam 1 in
casu ut vitare excomunicatum teneamur, pro fra requiri simul
gatam in eum excomunicationis sententiam specialiter, et expresse publicari
seu denunciari hoc e nominatim ut advertit Suares 1 nº 7. in fine
omnes exponere qui docent eos nominatim duntaxat excomunicatos
et denunciatos ee vitandos ptel qm. si sit manifestus clerici percu-
ssor. qui est alter constitutionis casus xº literae concilij constantien-
sis quam ut veriorem probant fere omnes summistae et ex nris plures
quos referunt et sequuntur Suares 1. nº 9. Ioanes Guti. 7. et Pat
Avila de censuris 2ª p. c. 6. disp. 2. dubio 2. Alia 2ª opinio
quamlibet ex lit. concilij Basiliensis post constantiensem celebrati non
tm manifestus clerici percussor ante denunciationem vitandus sit sed omnis
qui ita notorie excomunicatus est. ut nulla possit tergiversatione
celari quam ut veriorem amplectuntur plures a Pace relati dicto 5 temp.
nº 71. a Suare nº 4. et Abila dicto dubio 2º. Statim in pº
nec ab ea ut potè posteriore audeo recedere Cobarr. dicto nº 7. q.

ucm

cum hec [illegible] eum finem respiciat ut vitentur escandala, subveniat q[illegible] concientijs timoratis ut constat ex primis constitutionis verbis que a prime declarat Soto ubi supra et Ioannes G. dubio 1 nº 11, et hic finis pariter habeat siquis sine ex[illegible]sione [illegible] nominis [illegible] signum indubitabile excomunicet, et denunciet nam tunc ecc[lesi]a illum vitandum nullum [illegible] esse post legitimum scrupulum [illegible] nario dicit nominatum excomunicatum eritq[ue] vitandus ita fere in terminis voluit gl[os]a verbo nominatim in cap. consultationem q. de senta excomun. lib 6 in cap. cum et plantare § excomunicatos verbo nominatim de privilegijs docent Ioannes Gutierres supra nº 28. Pas nº 76 Covasr. qui dicit c[um] declarationem dicto § 2º nº 8. Soto, et alij quos refert et sequitur Avila ubi supra dubio 3. vers. 1º [etc].

3 infero valere testamentum in quo per relationem ad scedulam quam sua vel alterius manu scriptam penes guardianum Sancti Francisci vel aliam quamlibet [illegible] testator adest heres instituitur quis [illegible] [illegible] testamentum [illegible] dere a testatore per se vel per alium heredis nomen scribi vel voce corantes libus nuncupari. l. heredes palam 21. in principio ff. de testamentis l. ubi eius 29 et autentica seq. cod. eod. l. 6. tit. 3. p. 6. cum tamen eum finem respiciat ut sic manifestum ex voluntate testatoris heredis [illegible] initi, et facta relatione ad esquedulam hec certitudo habeat recte sit heres institutus nam non refert explicite in testamento exprimat nomen heredis an implicite per relationem ad aliud cum utroque casu explorata sit testatoris voluntas l. ase toto 77 de heredibus instituendis. l. institutio talis vers. [illegible] de conditionibus institutionum l. 8. vers. pero si alguno tit. 3. part. 6. qui sane [illegible] negari non potest quin a [illegible] [illegible] ita testamentum fieri posse ut in codicilis scribat nomen heredis [illegible] dicimus in alia qualibet scriptura [illegible] [illegible] et minus solemni ad quam testator referat ut institutio valeat

n. tangi'n in ea facta sed in testam.to in quo fit relatio. n. n. hac in re codicillos maior potestas est q.d quidq per eos n. magis quq per scripturq priuatq hereditas dari potest. L. 2.a L. si ideo § ad hoc 7. in fine cum alijs Cod.e de codicilis. Conduuit lex quoties § in § si quis nn. lx. hoc ast.o 29 et L. nemo dubitat 48. de heredibq instituendis lx quq heredi 26. de rebq iuris, et lex si ita scrip sero 38. de conditionibq et demonstrationibq quarq aeq.o cois hec in q̃stum senca est. si no ex quedula adquq se. testator retulit ita certa est ut dubitari n. possit quin ea ipsa sit de qua senit quq ut veriorem et in praxi serbandam amplectuntur pluri bus citatis autoribq Andreas Tiraq. post leges inubiales gta 7. n.o 193. Cobarr. in c. cum tibi n.o 9 de testam.tis Iulius Clarus 3 re ceptores sententiarq § testam.to q. 36 n.o 2.o Menoha. 2.o de succe sionq creat.e § 17 n.o 93. Michael Graeg de succesionibq § insti tutio q.o 16 a n.o 2. Tellq Ferd. in L. 3. Tauri 5 p n.o 3. Matienq in L. 1.a gta 16. n.o 13 t.o 4. lib. 5 recopilationis, et Acebedq ibi n.o 155 quibq adde Ant.s Fab. de erroribq pragmaticorq 3. t.o deca de 6q errore 8.o p totum qui seq.ti errore Leuit in testam.to nu cupativo qui senecit omnino in quo heredis nn. et ita celari pos se adnotarunt. Viglq in § sed cum paulatin n.o 13. de testam.tis et cum alijs Tellq d. n.o 3.o qui hoc idq admitit in bis d.e legis 3 i. Tauri in L. 37 n.o 2.o et Peralta in dicta r.a de heredibq in stituendis n.o 76. et 77 palq. n. nuncupat nn. heredis, et atesti bus ex audiet relat.e facta ad esquedulq, quq t. signq e indubita bile explicitq quo n. minq quq ppio noe pot hres institui d. § si quis nn. paria. ss. n. in iure aliqd esse certq per se t. p re latione ad aliud nq relatq in referente est cum suis qualitatibus. Et quq ss. in tro ad quq fit relatio sensent exprimi, et declarari in

termino

termino referente & consequent. tunc ex. audiri l. sec venditio 7. § huiusmi emptio de contrahenda emptione l. ait ptor 5 § si iudex l. in suma 59 § vl. amplius de re iudicata l. sec senta penult. C. de senta que sine certa quantit. proffertur cu alijs quas diligent. congerit Tiraquelus 5. an. 282 ubi varia escribit de expressione vel relat. ad aliud quibus sec posset quest.o n. in subtilit. ornari, et ad utra. qz ps in puncto iuris recte controverti — Qualit. aut si dubitet de ex quedula q.a venientes ab intestato eam ee negat que proffert probari possit comparat. literarum & alijs legitimis indicijs obserbant cum alijs a se relatis Rodericus Suares omnino videndus qui sume extollit ad praxi de captatoria volunt. n. 13 & 14. Gratus 5. an. 4. et Anton. Fab. dicto errore 3. paulo post princ.

4.o inferri posset ad quest. de escolari notorie digno an ex forma statuti in doctorum collegio examinandus sit pro consequenda doctoratus laurea cui n. parum suffragant. populi testimonium qd q-qz sufficit pro examine c. nullus 2.o 24 dist. gla b in fine, et gla ubi ignota in c. de petro 4.o 47.a dist. disputant Baldus, Abbas, & alij quos refert Iason in psenti n.o 26, et 27. conducunt que de doctore n. examinado in collat. beneficij, & ordinis suscept. escribit cum Rebuffo, et alijs Iacobus Venius de previlegijs iurisconsultorum 2.a p. privil. 32 · denique n. abire hic quest. posset subiungi anti ex forma a contrahentibus prescrip. ta que ut l. forma est serbanda. l. v.o procuratori 12 § 1.o vbi · alia de solut.bus in fine. pretij dotalis fundi penes certum pro · tunc debeat deponi ut in alterius fundi emptione rependat. tunc si receptor deponat ex sola mariti volunt. penes alium eque idoneum que ex multis sed ex eo maxime. qd uxori que cum alienationi consensit eo clausulam apposuit satisfactum sit pro equipollens afirmatibe in favorem emptoris resoluit Ant. fab. lib 8 C. frabiani tt.o 29. defin. 90 per totu —

Ad l. 23 de liberis et posthumis.

Conclusio.

Si Pater dixerit filius exheres esto nominatim fit exheredatio probat idem l. ex filiis 17 infra, l. si quis filius 3. C. hoc tit. de liberis preteritis §. nominatim in 2a parte institut. et idem facit in simili l. nominatim 24. in fine de manumissis testam. conat l. 3. vers. Pero manera, et vers. esto seria tit. 7. p. 6. explicant post ordinarios in his locis Cuiac. in presenti Franc. sarm. selecti ad Sanc. legem Duaren. in parafr. nostri tit. c. 3 Menes. 2 de successiony creat. §. 20. requisito 29 declarat. 2. n.° 50. Donel. Michael Gras. Pad. Molina, et alij quos s. ad lm. l. retulimus.

Nec objicias quod in testam. requiri nominatim filium exheredari prio cum similibus institutionis hoc tit. sed nominatim a proprio nomine dicit quod appellatione non recte exheredandi peccat. n. exheredationem fra, et consequenter est ipso iure nulla l. cum ij 8.° §. porro adijt de transactionibus, nam hoc argum. levius est quam ut proponi deberet ne cogamur ex eo a communi recedere quem in primis declaranda est si modo unicus sit filius cum Scipiano in presenti iustin. ind. §. nominatim in fi. Accursio in d. l. nominatim escolio vlt.° rege alfonso in d. l. 3. p. ibi si el testador. obiesse un fijo tan solamente. nam si plures sint et pater in singulari filium exheredet benigna interpretatione interpretatione placuit nullum ee exheredatum hec 2a pars nostre legis est ubi fusius exponemus.

2.° Ultra omnes quos ipse legerim in presenti declara si filius masculus sit nam filia his verbis filius exheres esto. non erit

exhere

ex heredata, et consequent. nec nominat q. nentis nullis q. qualit. L. si serbis 4. § si mas de actionib. empti, et alij est tx, et expsus in L. 1a. §. sed et si incertus ff. quare de ventre in possessione mittendo expertori pst tx. litig 25 millij ubi ceteri omnes filij, filie qs. nec ex heredes sumpto in fro. quis n. in iure masculino vocabulo femine contineant. L. 1a. L. decerbatio 40. §. serbi. L. patroni 52. L. nt estiprius 101 §. ult. L. hominis 152. L. liberti 172. L. pnuntiatio 195 in prio de verbor. sig. L. 6 tt. 33 partita 7. Iason pst tx. ubi in L. siquis id qd. 7. an. 1o. vtqs ad nu 24 de iurisdict. omnium iudicum. Archidiaconus ocatione gle 1a. in cap. sigs suadente diabolo 29, 17, q. 4a. Andre. tir. qui plures co gerit leges, et autores de retractu sanguineorum §. 1o. gla 9 an. 179 vtqs ad nu 243. Rebufus, et Curacius in d. legib. Ant. Gom. in L. 80. Tauri n. 26. Late Ioan. Sedeus in alleg. L. 1a. que refert, et videre iubet Speald. in notatis ad donell. 1o. mentariorum c. 24. litt. L. Ea comprehensio n. est ex ubi sig. ex sermonis ppriet. sed extensibe p interpretat. Licet n. relatibum siquis absolute platum. pprie mascu los, et feminas significet dicta L. 1a. ibi complectit, et d. L. si quis id qd. ibi complex. e qd. ubiz vl. expau importat significatum. ubi docent. Bart. et alij in eisd. legib. in quib id exprimebat dum ad utrumq. sexus parit refert. qd sumenо tandum est p statutis, rescriptis pribilegijs contractib. strici iuris dispositionib. penalib. odiosis, et correctoris in quib. om nib. qd. eo disponit. si n. sit specialitatis ro. que aliud sua deat. in feminis quoq. deuet intelligi d. L. 6. pte 56 verb auditis sustantibum homo aquo determinat qd e coclusus

d. l. feminis docent Bart. in d. l. 1a. nº 2. ad fine, et Bald. in l. quisquis nº 3. C. ad l. Iuliã maiest.tis recepti comuni a iuris professoribus tamet si Grammatici, quantum id sine pla turi n. sciant. Alciat. 7º Parergon c. 7. et Obreal. 5.to d. lit. C. in fine — Unde atq leges regiȩ 9. L 7. tt. 1º lib. 9. et l. 8a. tt.º 20. lib. 8. nove opilationis penas imponentes per binubos per verba communia disponant, qualia sunt illa legis 9. alguno que son casados. illa legis 7. porque muchos malos hombres. et illa legis 8. los que se casan dos veces. ex ipsorum vi et proprietat. que in masculis, et feminis procedent bibinas. contra sanct nuptias, ut in effectu docent contra Gregoriũ lopez in l. finali. gla. Ult. ad fi. tt.º 17 p.ta 7. dicit per extensionẽ ex identitate rationis id ee falso existimant. Ant. Gom. in dicta l. 80. Tauri nº 28. Acebedus in dicta l. 9. nº 8. et Matien gla. 3. nº 4 & 9. ubi advertit penã triremium per tempus decem annorum subrogatã per dictã l. 8ã in locum penȩ corporalis, et impresionis literȩ Q. in fronte ferro candenti feminis n. convenire. neq ipsis imponi sed nec in fronte. eas notari voluit a male expendens dictã l. 9ã idq Acebedus in l. 1a. nº 4º. tt.º 13. lib. 4. recopilationis —

Secus vº in substantibus in genere masculino enunciatis velu ti filius nã n. concipit femeninũ. ex vi comprehensiva que admit relativis sed extensive iuris interpretatione. l. iusta 201 de v. s. l. cum in adoptivis 10. § que in filio C. de adoptionibus l. iubemus penult.º C. de pp.tis sacri cubiculi lib. 12. dicta l. pronuntia tio comprehendens ad verbis extensionẽ significat. l. cum duobus 92 aliãs si fratres 93. de g. idq respondit el prim.º per socio facit il lud Plauti in mercatore porrige bracium prende in tene, et in

catina.

capsina cond. senza palme an porrecta serio et improprietate denotat l. 1.ª §. l. de tributoria act. glo. 1.ª in l. servis lega tis 7. §. de legatis 3. et cum exheredatio ut procedat ita nulla sit in psta. adiuvanda l. cum quidam eo in fine infra con sequens et in ea filij appellat. filia non otineri d. ut. quare vbi gla. vbo filia dictione plerumque de qua in dicta l. pronuntia no ad hunc casum refert Bart. ibi n.º 1. & 2.º et Gotofre dus in notis petuis ad eundem articulum similis gla. ibi nisi sit dubium in dicta l. 1.ª d. v.º s. gla verbo universos in cap.º generali de elect. lib. 6. Dinus quem commemorat Albericus in d. l. 1.ª de ventre in possessione mittendo Arquedi acons in dicto cap.º si quis suadente diabolo n.º 4. & Jason in d. l. si quis id q. d. n.º 15.

Quod si pat dixerit ex heredo filium ex vxore nascitu rum q. scio ex me non esse conceptum ut in l. si postumus 19. §. vlt. infra et nascatur filia erit utique exheredata nam ratio exhe redationis quam pat expsit militat in filia quo casu dicimus ex propio significatu masculinum ofresindere femeninum, ut erudi te probat Andreas Tir. d. glo. in n.º 228. ex vi enim rationis expse dlent vbo maiorem l. minorem habere significa catum ut notat in eleganti q. Molina de hispanorum primogeni is lib. 3. c. 5. n.º 38. docet intris Petrus Reb. in allegata l. 1.ª dist. 5.ª pag. 8.ª prope finem. Unde cum igitur exheredatio va leat nisi sit aliqua ingratitudinis causa ex his quem habent in auth.º ut cum de appellat. cognoscit §. aliqd. quoque capitu lum ut s. causas collat. 8. et in l. 4. tt.º 7. part.ª 6. quas quatu ordecim versibus bene compendit Ouald. in notatis ad don. 6 comm. c. 12 lit.ª M. a patre intentam expressi et ibi.

et in autt. n° 5 C. Soctt.° l. 103. ff. e por abentura tt.° 28 p.ta 3. d. l. 9. X. 6. tt.° 7. p.ta 6. si pat. unicam habens filiam dicat filius exheres esto ob ingratitudinis cã quã ex hoc filia commiserit ex identit. rationis nominatim exheredata erit nã causa que exheredationi inseritur vicem nominis fungit, et quia filiã respicit. l. ex cit. ac si suo noie exheredata fuisset ita Aliciatus in pñti n° 8. Ias. n° 16. et Blibl. in d. § nominatim n° ult° in fine.

Dupliciter declarata ẽ nostra cc.° eã limitando. 3°, amplian do declaram cum castrensi hic in fine, et Iasone n° 6. ubi pcedat eã si pat. in pluralibus universalit. dixerit ceteri omnes filij filiæ q.d. meæ exheredes sunto nã sub his verbis ob tot generalitates aptiq plures filij, et filiæ desete et nominatim exheredent. l. filiæ ∞ 5. ff. respondit infra. Cuiac. in l. anti et 26 obseruationum c. 9. in principio osualdus s.° ff. n° me ceteros cum n° possit pater apertius voluntatẽ suã exprimere q.m. filiorũ facta mentione. si autẽ dixisset ceteres omnes ex. exheredo me ceteros esset exheredatio q.a cum supinat n° filios n° credit de eis cogitasse. sed cum altro addit filios n° pot videri eos oblivisci ita Duarenus d. c. 3. Paulo post principium. Quia v.° pluralib. nũs singularis significatum n° aborret l. n° est sine liberis. 148. de V.S. nã in pluribus in venit.° unus l. l.° §. si stipulanti in fine de V.O. ving. quorũ. filij congruunt exheredationi d. l. filiæ ibi filiũ habens, et ibi filium recte exheredari videri, quæ vba. ad casum quo testator, unicum filium het referri debent ut cum iuditio advertunt Castrensis ibi n° 3.° considerans in eo consistere illius responsi rationẽ dubitandi q.d esset unicus filius, et pat. fuerit in plurali locutus

Aretri

Aretinus n° 9. visi. dd. Ias. plures referens ante numerum 13 sen
tit Sarm.[tus] n obscure. n° 1° in. §S°. intellige.

4°. Similiter ampliando declara et si pat. cui unicus est
filius n filium dixerit d. filios sed liberum, aud. liberos quia n. me
n latet liberorum nn. ad nominatim exheredandum minus ee. aptum
q. est generale. n solum filios significans sed nepotes pronepotes, et
deinceps l. cognoscere 56. l. liberorum 220. de V. S.e alia atque
in filiorum noe qd etsi individui n sit est tn. speciei q. ex propria signe
n nisi primum complectitur gradum l. qd sine post 6. de testamentaria tute
la §. ult. qui testam. tutores dari possunt diximus i°. in rub. unde.
pud nominatum exheredari filios dicimus qut. in psenti et in d. l. si
tuis cum similibus pr illud n nominatum sed inter ceteros gla ibi verbo exe
te gla in d. §. nominatum ad fi. Bart. in l. siquis impio testam. ff
20. de legatis 3. idem Bart. et Paulus Cast. in d. l. Gicaus n° 1°. Iason
n° 10. et 12. secus in hoc discrimen n ee constituendum in casu proposi
tio q.do e unicus filius, ex quo nepos n nepotis dat pronepos. quo si
pat. dixerit liberum exheredo l. omnes liberi mei exheredes sup.
to cum in nullo alio hec verba valeant verificari nominatim filius
dicit exheredatus quem ptem ut veriorem defendunt d.a Cuman. hic n°
1° et Cocinus n° 4. Alciat. n° 9. cum Acursio in d. §. nominatum
escolio unico in impio Ioan. fab. ibi n° 2°. Biglia n° 14, et Decio
nota n° 11.

Decidendi ro ad nram l. ex qua hec ampliationes ea est.
quem probarunt in sumario fere omnes impsenti q. indefinita l.
universalis quem n nisi ad unam speciem referri potest. hec pro singu
lari, et tunc ex ptio generis dicit dispositio specialis nam quotiens
generalitas n nisi in uno casu valet verificari ille idem operat ac
si casus ille specialiter et individuo fuisset expressus. L. si Domino

102 iuncta gl. verbo data de pio delegatis 1.° l. si ita scriptum 46. §. si in fine de legatis 2.° l. libros 50. §. quod autem casus de legatis 3.° egregia lex. si optio 13 de optione legata l. fundus qui locatus 29. de fundo instructo l. periculi 39. §. item cum quereret cum gl. Alex. vers. sed quid si non sit de auro, et argento legatis i ex(?) et cum gl. fi. vers. sed id verit. inspecta de opio delegati, que iura cum alijs a Iasone alegatis in presenti n.° 4.° vers. 6. et a Sarm. n.° 3. ad diversas quest. in ducunt DD. varijs in locis.

Inter quas ea gravior, et in scolis, et in foro frequentior quam proponit Bart. in presenti n.° 1.° si quis non nisi semel fecisset testamentum et apposita in eo clausula derogatoria ad impediendum posterius testamentum et in posteriore adijciat vulgarem illam clausulam revocatoriam generalem que semper ex tabellionum stilo apponi solet cassans, et irritans omne quod unquam testamentum antea factum an per hoc secundum revocet primum quod verius arbitratur Bart. sed et in l. si quis in pio testamenti n.° 9. de legatis 3. ex regula iuris que scit per posterius testamentum prius rumpi l. 1.° et 2.° l. si bine tabule 11. l. cum in 2.° 16. infra ht.° l. § posteriore quibus modis testamentum infirmentur l. 8. et 21. cum seq. ht.° l. p. ta 6. Donelus 6. comm. c. 16. que et si limitet quoties in 1.° testamento adest claus. derogatoria alterius testamenti in qua testator protestatus est se id velle valere non obstante alio quocunque testamento postea facto, et maioris roboris gratia quod adijcit sub quam si scribat oratio dominica: l. Angelica, tunc prius testamentum non tollitur per posterius quin vere perfectum sit nisi fiat in eo specialis mentio de tali clausula derogatoria glo. celebris per text. ibi in d. l. si quis in principio testamenti 22. verbo accipiat vers. item quod si dicat 1. et 2.° de legatis 3. similis gl. verbo non valent nisi in l. si mihi, et tibi 12. §. in legatis dele

delegatis t.° communis quem probant cum alijs Iason in l. sancimus n.° 1. cod. de testam.tis Cobarr. in rub. de testam.tis 2.a p. n.° 1.° Meno quia q.a de praesumptionibus praesumpt.e 166. n.° 10. Simon de pretis super disputans 4. de interpret.e ultimarum voluntatum interpretat. 3. dubitat. 2.a, et Spino de testam.tis gla. ... n.° 3. 8. quae vere verissima est. quidquid reclamet Ant. Fab. de erroribus pragm. 2.a p. decade 37. errore 7. et seq.s usque in fine decadis, ubi ipsius fundam.tis respondere conatur quoad nos frustra cum ex ipse aprobet in l. 22. tit. 1.° Castrae lib. 1.° p.ta 6. Adhuc tamen in specie proposita generalis revocatio sufficit si n. testator casum constituit, et irritum quod cumque testam.tum antea factum cum non processerit nisi unum ad quod ea revocatio possit referri sicut revocat. speciali Bart. et si solum appellet sit Iason n.° 9 sequuntur plures quos referunt idem Iason in d. l. sancimus n.° 14. tit. Alter Bald. Socinus in post.... n.° 13. dicit veriorem opinionem de iuris subtilitate Franciscus Ar. n.° 2.° col.a 2.a ad medium cum Peralta in d. l. si quis in pricipio testam.ti n.° 220, et q.a in actu practico magna est authoritas Bart. eum defendere curarunt idem Socinus hic n.° 14. et Ias. n.° 12. ...

Quae sane opinio si v.a esse nullius prosus momenti ut autumat Ant. faber s. n.° 21. clausula derogatoria super quam tamen opus eximium quae producit effectum resistendi ulteriori volunt. in numeras lites exi... dic parere dixit Cuiacius 14. observationum c. 7. et quam saepe inter causarum patronos, et consulentes ob eam ingentes contentiones videri testatur Pretis ubi s. n.° 1.° nam numquam oporteret specialem ipsius mentionem fieri cum et si quis plura condiderit testam.ta omnia ... porterius rumpant dicto q. posteriore, et ita iure semper ... dicere non nisi unum procedere testam.tum cui obiectioni, et si quo dammodo ocurrant Socinus et Iason s.a non tamen respondent dictum legi si quis in pricio testam.ti in qua unum est testam.tum una clausula dero

gatoria, et nihil ominus ut suprema voluntas posterior habeat vim ut. sed hoc ita requirit specialiter testatorem declarare prioris voluntatis penitere ~ Alias autem facilis daretur occasio fraudandi sive testatoris voluntatem qui eam clausulam apposuit timens importunas consanguineorum preces, aquibus si vexaret ut eos heredes scriberet vel ampla eis legata daret per clausulam derogatoriam sibi prospectum esse voluit nec quod invitus faceret, que sane cautio parum aut nihil prodesset si quando verum fecerit testamentum quod frequentius accidit generalis revocatio sufficeret, que spontaneam non arguit voluntatem a primo recedendi dispositione nam si id testator voluisset facile esset in 2º testamento prioris facta revocatione clausule quoque reminisci ut aliter dicit in l. unica § ubi autem in fine C. de caducis tollendis ex quibus rationibus, et alijs urgentissimis hanc partem ut veriorem defendunt ibi Bart. Angel in prima nº 1º Cuman. Paulus Cast. et Alex. nº 2º. Immola nº 4º Gregorius Lop. in l. 3. glo. 1. tit. 7. par. 6. Jason ubi contrarium, et alij quos referunt, et sequuntur Covarrub. in d. rub. de testam. 2ª par. nº 19 vers. 3º. Julius Clarus in § test. q. 99 nº 3 Menoch. dicta presumptione 166 nº 25 et Gratia de successionibus § testam. q. 89 nº 5. que in iudicando, et consulendo indistincte pro- banda est. si clausula non potestatis testandi sit derogatoria, nec alicuius solemnitatis in testam. observandi hee n. nihil operant nam nemini ~~nam nemini~~ intestabilem se facere l. stipulatio hoc modo concepta ubi cum ibi notatis de verbis aut solemnitatibus test. que publicis iuris sunt immutare l. 3ª cum alijs ff. de testam. sed tamen voluntatis sue verbis concipiat generalibus quia solum dixit testator se velle id test. valere et non aliud postea factum suis

speciali

specialibus quia fuit utrius[que] progressus ad ijciendo quod si aliud fecero pro hoc ei derogatum esse volo alia vesti fra praescripta, quae voluntatem abneget. Enim indi. l. regia post. vers. Laola ex praedispositione ut prius testamentum per posterius rumpat clausulae eius generali derogatoriae specialem oportere mentionem fieri.

Neque obstat Bartoli fundamentum desumptum ex superiore decidendi ratione quia et si verissimum sit in casu proposito revocationem generalem fieri pro speciali cum unum impediat testamentum ad quod valeat referri debuerunt tamen Bart. et qui eum sequuntur animadvertere adiecta clausula derogatoria speciali testamenti revocationem non sufficere nisi testator specialiter quoque ipsam revocet clausulam derogatoriam declarando se velle ea non obstante hoc ultimum testamentum valere ita respondent Paulus castrensis alexan. cobarr. et Mnoquius scilicet non n. sufficit revocatio clausulae derogatoriae in genere quae resultat ex generali l. speciali prioris testamenti revocatione l. quod idem est cum dicit testator non obstante quocumque alio testamento a me facto. sed in specie debet fieri quae est cum ita testator scribit non obstante quacumque clausula derogatoria in l.o testamento apposita in individuo autem non est necessaria neque requiritur, ut posterius valeat testamentum individuali revocatio clausulae derogatoriae quae est quoties ipsamet verba quibus clausula fuerat concepta testator refert, et exprimit hoc modo non obstante clausula derogatoria sub tali verborum formula concepta. si n. in individuo revocari oporteret facile eriperet testatori ex oblivione verborum facultas testandi cum nihil labilius sit.

qui contrarium probare videbantur

quę hominis memoria vulgata l. peregre 44. de adquirenda possessione docent, et ad dict. l. si quis in principio testamenti etc. sed hoc ita variis modis respondent Cuiacius cui nimis grave videtur saltem specialis derogationis revocatę requiri si constet aliunde testatorem sciente et prudente a priore recessisse voluntate dicto lib. 19. observationum c. 7 Donelus 8. comment. c. 4. pag. alt. in princ. Ovaldus in notatis ibi lit. a Et Ant. Fab. qui velut invitus vim tantę et potestatis clausulę derogatorię admittit cum com. de erroribus pragmaticorum 2ª p. decade 38. errore 1. et alia plura disputat de ea errore 2º et decade seq. errore 1º, 2º, 3º, et 4º Covarrub. Menoch. et alii ibi citati cum quibus et ipse dicto versiculo sustro ante varie respondi.

Est, et alia non inelegans ratio decidendi ad nostram leg. quam assignant Bart. in presenti illico in sumario Angelus Bartholomeus Socinus, Alex. Immola et Iason, omnes n. 1º quia nomen appellativum quod uni soli congruit habet vim nominis proprii ita colligitur ex textu in presenti ex d. l. nominatim 24. in fine de manumissis testam. et ex dicto § nominatim institutionum hoc tº Quod verum est et procedit quo ad demonstrandum, et ut aliquid sit certum arg. legis certum 6. § si certum petatur, et legis nominatim octuagesime octave cum similibus infra de leg. 3. quoad alios vero iuris effectus multum differunt nam si servus communis per nomen proprium domini stipuletur omnibus equaliter adquirit si per appellativum dominorum non pro viribus portionibus sed per dominicis adquirendum est. l. si com. servus 37. de estipulat. servorum quę utiliorem de titulo appellat Cumanus, et l. eam intelligendus est et l. in l. quinde 7ª ... idem puto eodem cum n. adverbium nominatim de quo ibi ad

Signum

ambiguum sit quod possit referri ad non proprium, ut in l. 1.a § 1 et ad appellatibus ut sic causa contrarietatis vitandae ad appellatibus referendum ex reg. legis in aliqua 18. ff. de leg. 3. docent cum Accursio verbo nominatim. Bart. in d. l. si com. servus n. 1. Cumanus 3.o Fran.cus Duar. ad illius tit. C. de com. servo in princ. versic. ad 8.a Donellus 9. commentariorum c. 6. pag. 5. et Julius Pacius Legum conciliatarum centuria 7.a q. 38.a ubi vero ad quem et alios se remittit Ubaldus in notatis ad Don. d. c. 6. lit. I. Substitutio quoque directa sive fideicommissaria facta non appellatibus heredibus proportionibus hereditarijs fieri intelligitur l. si testam.o § a l. qui liberis 8. q. sec. verba in fine cum duabus legibus sequentibus Lig. Coheredi 41 in fine princ. de vulgari l. ut 8. § ult. de rebus dubijs l. Julius 23. infra ad Trebellianum nam portiones ex institutione datae ob eandem dilectionem censentur in substitutione repetitae l. 1.a C. de impuberum l. si plures 24. ff. Vulgari, § et si ex disparibus institutionibus eodem l. 3. tit. 3. p. 6. Secus si per nomina propria substituantur l. non unquam 47. ad Trebellianum hoc non generalis enumeratio personarum l. si heredes 127 de legatis 1.o q. credimus ad ipsas potius quam ad portiones hereditarias respexisse testatorem qui proprijs nominibus utitur quae cum omnibus pariter congruunt, et integre singulos significent nec mirum si omnes viriliter admittantur universitatis vero com. lit. quae placuit Gome. 1. Variarum c. 9 n.o 20 col.o 2.a Simoni de Pret. 5. l. 3. interpretatione 1.a dubitat. 5. solut. 1.a n.o 1. Donelo 6. comm. c. 24 ad finem et 7.o c. 20. paulo post princ. Ubaldo verbo utrinque lit. R. et lit. A. eodem Donelo in d. l. 1. C. de impuberum n.o 3. et Philquenio 161 n.o 6. qui ad finem rebelliorem a fuit utriusque Rafaelis dissensum vero quam appellat pulcrum Iason. n.o 5. in l. turpia.

legata 97. §. Alt. delegatis 1°.

Quo loci Ponponius in imponendo legati onere ita vulgo intelligi debet. Ut si quorumque heredibus pluribus existentibus ab eis in com. legato relicto pro quasi. singuli teneantur superiore ad hunc ita distinctè in summa constituat cum propriis nominibus oneratos exequari in legato praestando, et proprium esse. Ut viriles partes debeant ex appellatione hereditarias si n. testator dixerit heredes meus centum Titio dato l. quisquis mihi heres erit centum Titio det. omnes proportionibus obligant hereditariis, et quatenus heredes sunt. quis distinctè a Ponponio pariter ipse sensus in d. l. tergia legato 97 § Alt. delegatis 1°. apprime ponit Neratius in d. l. si heredes 127. eodem observat Donellus 8 commentariorum c. 29 pag. 2ª. ad medium nec disentiunt si v. 3 amamque Atilicinus, Sabinus, et Casius, quos refert ipsos sequutus Iulius Paulus in l. sive acceptis 17 infra de duobus reis neque imperitos appellet Egidius Hortensius ibi cap. et ridiculi. Antonio Fabro videantur ex 10 coniecturarum eius ad finem, qui laborant in reconciliandis iurisconsultis quos altero disentire, et adversa fronte pugnare arbitrantur cum sentiat Neratius heredibus nominatis et quasi heredes ~~nomina~~ onerari et ideo virilium portionum rationem adeundam esse, Paulus cum Atilicinio Sabino, et Casio in pactis semper hereditarias portiones induci propterea quod hereditas sit, quae eos obliget. Ponponio vero media, quae nobis placeat sententia, ut sive omnes nominati fuerint viriles partes debeant qui nominati sunt. sive omnes hereditarias quae sententia ut media ita et [illegible] vide Fabro supra et in effectu [illegible] eam probat Cuiacius in l. si ex toto 8. col. 2ª in prima delegatis 1°. Non tamen ut cum Osualdo loquar me terrent qui verius multo existimo adversus nominatin

natin & postuma Pauli Ottor cu oes heredes nominant ñ ad ppria noa sed ad appellatibz, et coc referri l. ad ppria appellatibo tn pcedente. Ut indicat contextz ñ obscure quęd portio glę refutz teste castrensi ibi Aꝛs. in thu. et si euidēs violencia sit Iasoni in dicto §. finali n.º 2.º recte excusat acumano in ibid. ante nz 1.3 et ut legz pugnantia euitet a Omeldo arripitur in notatis ad Donel. d. lib. 8. comm. c. 2 ... dicto intellectz verissimz Gregorig Lopez Malea. lib. singulari animaduersionz iuris c. 29 n.º 2.º & 3.º.

Statuliber etz si ppria heredum noa quibz dare iußz est duntaxat testam.to exprimant viriles eis. duntaxat p.es qd si heredibz dare iubeat sub noe appellatibo pportionibz dabit hereditarijs l. ita liber 8.º § labeo de statuliberis qd pcedit cum solut. ppria adiiciunt noa secus si condit. roes reddendi quę et si implicite solutz reliquorz stineat l. cu seruz 81 in fine de conditionibz et demonstrationibz nihil ominz quorundaz nominibz in conditione expñs q.º ut heredibz rationes redant pro hereditaria portione ḡ reliqua soluenda l. si quis testam.to la illo tt.º de statuliberis docet Gotofredus ibi l.ª adnotat. quę dixiße roz ñ fuit asequutz Hirguen. in d. l. 1.ª n.º 7. C de impuberz qui ñ inuenit scilicet in numelt. n. perinde ac si noe appellatibo designarent heredes l. simul, & ppriо appellatibo tn pcedente ut in l. qui pecuniz 22. Ats.º si quedz eodz quę tz sic intellexerunt Decig in d. l. 1.ª n.º 9 et Sociug in d. l. A. §. ult.º de rebz dubijs.

Fidei commisz quoqz ppriо noe in codicilis relictum abeo qui 1.º loco est necessarz si is hereditatez respuat ñ tenet asequi ingrū ropeti alit atqz si appellatibo heredis noe

relinquat, neque tunc a quocunque qui de functo succedat debetur l. 1 § fin. cum cita gl.a ubi non decere l. si plures 96 infra de legatis 3. l. 9. tit. 9. p.te 6.

~~Pari rone~~

X.o quia dist.e mihi verissimum narum non est in dicto § finali negationem delere cum Ant.o Fab. 2.o conjecturarum c. 15, et 18 c. 14. ~~Pari~~

Pari ratione legatum alicui relictum sub nomine appellativo dignitatis eius successori in dignitate debetur, l. quod principi 56 de legatis 2.o si tamen proprio nomine relinqueret decedente legatario vivo adhuc testatore fuisset in causa caduci l. unica § pro.o cum aliis C. de caducis tollendis. error etiam in nomine appellativo legatum vitiat, secus in nomine proprio Doneig. 8. commentar. c. 4. ubi Osualdus in notatis lit.a A et lit.a B.

Denique delegata iurisdictio per non proprium iudicii delegati extinguitur eius morte et si sub nomine appellativo dignitatis officii causa delegata ad successorem transeat c. quoniam Abbas 14 de officio, et potest.e iudicis delegati l. 4 § ad fine tit. 18 p.a 3 alia huius distinctionis exempla proponit, et varias conjecturas refert ex quibus dispositio realis vel personalis censeri debet Cobarr.o pro tit. ubi in c. requisisti 15 detestam. probant hanc huius rationis declarationem Doneig. in l. ante n.o 7. ubi Sarm. n.o 2.o et Sarm. hic n.o 5.o

His decidendi rationibus institutis facile iam occurres rationi dubitandi s.a in principio propositae huius eorum improbata sententia qui existimant exheredationem hanc, filius meus exheres esto, et si vivus sit filius non proprie nominatim fieri sed improprie, et per interpretationem ac ideo ubi videtur Ulpianum uti improprie, et Iustinianum in d.

in d. §. nominatim qd e improprietatis significationibus l. I. § de ieiecisse de vi, et vi armata notat Bart. et ceteri in l. si is qui pro emptore diuturna capionibus evincit. n. affectu. et ex conexione nrae legis cum l. precedente per copulam et, apparet ex dicto § nominatim in quo si verbum videt denotaret improprietatem probaret utique improprie filios nominatim ex heredari proprio nominie expositos. neque pariter ad ex quibus casibus refert hic verbum qd afferere fuisset absurdum, ut in simili si evincit per illum textum polit in repetitione legis re coniunctionem n° 64. de legatis 3°. H. n. verbum videt significet improprietatem et fictionem ut in d. §. deiecisse l. ossa 8° § ult.° de religiosis, et sumptibus funerum l. si dico 38, in ultimis verbis iuncta glossa finali ibi de adquirenda hereditate. alleg.° in ult vers. expositum et in re Dico ultimum l. verbum filij 46 § 1° iuncta glossa verbum dicta de legatis 1°. l. possideri 3. §. ex contrario vers. 1°. et ult.° l. generaliter q. iuncta l. qd meo 18 de adquirenda possessione docent sotiens in di. §. ex contrario n° 2.° et in d. l. generalis n° 3°. Iason per illum textum in § pro iudicales n° 22, et 23. de actionibus maxime cum quid de iure respondeo ut in presenti, et in d. § nominatim neque quoties iurisconsulti de qua re interrogati respondere hoc videri et non videri perinde est ac si dixisent ita est, ita non est. Abbas per textum ibi in c. de cetero 11 n° 2°. de omicidio facit textum iuncta glossa verbum non videor in c. 3. de iudicijs lib. 6. imo et senes in causarum cognitionibus propterea hoc verbo modestie causa procedebant l. ob hec verbum. 20. de ijs qui notantur infamia l. qd tamen 29 § arbiter de receptis arbitris. l. diui fratres 27 § recte, et § qd si ex servis. de liberali ca. l. 1a. § queri potest. infra ad turpillianum qui veterum mos fuit consultis usitatissimus, et velut solemnis formula in concipiendis sententijs precipue in causis capitalibus ut que iudices cognovisent ea non ut facta

esse sed videri pronuntiarint, quia romanis mixta modestiae gravitas erat ne quidquam temere affirmare viderent[ur] ut cum Seneca Plinio Cicerone, et alijs eruditi notarunt Brom. de verbis iuris verbo videri Cuiacius 3°. observationum c. 26 Gotofredus in d. §. quaeri potest 2ª adnotat. Rebardus, et alij quos refert Hualdus in notatis ad Danielum 24. comm.[rum] c. 17 lit. G. pag. 2ª in fine et 26, c. 2° lit. C. quod nota pro iuris professoribus et causarum patronis, qui coti die partibus volentibus pro hoc verbo respondemus concludenter in res ponsis. esto me parece salbo &c. —

Facile respondetur nominatim tam a proprio nomine quam appellativo dici verbum quod non inest et cum id adverbium a nomine deribetur parum ab vtro quod nominatim dicitur d. l. dum aceptis 17 de duobus reis d. l. sin[?] inde 7ª. versus idque puto de verborum stipulat. verborumque iuncta glossa declarando utroque quam summa probabilius docent Bart. in d. l. Turpia legatum fin. n° 5. et Cuman. n° 1. Unde si appellativo nomine exheredetur filius, qui sit unico ad unguem est serbata exheredationis forma. Cui, et si daremus quod quam detraxi cum eum finem respiciat ut certo iudicio a patris successione removeantur filij d. l. sub conditione 28 de tabulas adeo, ut nominatim pro certitudinarie exponat Socinus in presenti n° 1°. et pro ciertamente hispane traducat dicta lex 3ª part. et sic finis equaliter nam filio unico existente habeat nominatum adhuc exheredatio fieri diceret nam sufficit quando certum finem respicit equipolens ad impleri formam legis ut plenius ad L. precedentem docuimus —

Advers. nam si plures.

Difficilis admodum est dumtaxat pluribus filijs existentibus si pater filium exheredet nullum esse exheredatum nam omnes potius deberent exheredati videri argumento leg. siquis ita 16. versus siquis filio de

testamen

testamentaria tutela et legis qui filialg 17 § siquis ita de legatis
1° est n. ea oratio indefinita, que equipolet universali. L. si ita
relictu 49. L. si pluribg 49. de legatis 2° L. si plures 96 de legatis
3° L. cu me 19. §. sin aut plures C. de fidei com.rijs libertatibg c.
q. circa 22. de previlegijs cum alijs citatis a gta penultima in Ca
salbaur L.° q. 3.a et perinde hec ac si pat diceret omnes filij mei
exheredes sunto, q.do pal est, et si plures sint filij recte eos ex
heredari hoc est nominatim L. filij 25. in pcio iuncto ut° respo
dit infra —

Sed longe maior difas hac in eod. ex benigna interptatio
ne id cu plurig. alpi ang respondeat nq si rem mature consideres
potius de iuris rigore exheredatio deuet valere l. n valere hoc se
quens evincit arg.tu asufficienti partiu enumerat. qd efficax e in iure L.
patre furioso 8. de his qui sui l. alieni iuris §. heres quoq. de obli
gationibg que ex quasi contractu Everardg in locis arg.torum legalibus
loco 96. n.° 1. Ponamq testatore qui filiu exheredat tres habere fi
lios ex quibg duo erant instituti, exheredati, aut pteriti n e dare me
diu L. in cetera 30 infra § cadg hec observari. de hereditatibus
que ab intestati 1.° et 2.° casu certi iuris est filiu, qui supers ita no
minatim exheredari, filiq meg exheres esto, quia ipse solus e ad quem.
patris vba dirigunt cum n sit verisimile de illo ex alijs sensisse
n de institutis q quis patri liceat filiu que instituit si datus si ei co
heres in ipso met testam. exheredare sic limitata iuris regula, que hec
in eod testam. n posse heredit. dare, et adimi L. ita scriptum § re
gula infra L. si certaru 18. § 1 in eod testam. cu alijs infra de tes
tam.to militis que limitat. pbat in Bartolo Cumano, & alijs tran
sorm. in d. §. regula n.° 6 notat Cuiaciu ip illum tx in L. si filium
21. infra in dubio tn id n ex credendum ne videat pat. q. p

facti venire, et se in stinenti corrigere refragante l. post mortem 25 de adoptionibus et l. non ad ea. 88. de conditionibus, et demonstrationibus. Non enim de exheredatis quaestio esset aliud agere quam ni plures filii a patre exheredes non nisi una exheredatio est. arg. leg. quibus diebus 18. de verborum unde si post duos exheredatos pater dixerit filius exheres esto nec haec verba sint sine effectu d. leg. 112 de legatis 1. nario ad filium referenda sunt qui nec erat institutus nec exheredatus. Secundo in casu quando alii duo filii sunt praeteriti etsi esse exheredatio vitiosa non esset ex fratrum praeteritione corrueret cum sit inutile testamentum. l. viilegtora in fine n. n. ex eo, adiri post hereditas l. nequis 67 cum l. seq. de adquirenda heredit. et consequenter exheredatio est nullius momenti. l. filius 20. ff. sed cum exheredatio infra de o tabulas.

Hanc difficultatem et nobis, et valde subtilem movet textus in praesenti nº 1, cui in effectu respondet partes in ea sufficienter numeronaquando id argumentandi genus fallacissimum est. l. si filius a patre 28. §. filiusfamilias miles curita ff. verbo locus infra c. beneravilis 34. de elect. Horoscius in d. l. patre furioso nº 2. et Eberardus l. nº 3. rem duo casus considerat in quibus is praeteritio versicul. unum si duo filii essent emancipati, et alii in potestate retinentur ad quem duceris rigore exheredatio debet referri non sed ullum ex emancipatis cum sit iuris civilis, l. cum ratio 7. de bonis damnatorum quo emancipati nec instituendi sunt neque exheredandi quia per emancipationem de potestate exeunt § praeterea qui bus mis iure patriae potestatis liberi, et extranei efficiuntur § ceteri de heredibus qualit. in quos exheredatio non cadit, quia est in extraneos inepta l. quidam cum filio 132 ff. in eo de verborum quare attentis iuris regulis ad casum reducimur quo unus est filius nec potest dici emancipatis praeteritis testamentum non valere nam pater iure civili non habebat necesse eos instituere vel exheredare qui erant incogniti quia emancipatos

Hoc ff.º

hoc tit.° § emancipati de hered. quae ab intestato. Quia tamen Praetor dat eis bonorum possessionem contra tabulas l. 1., et toto eo tit.° infra d. § emancipatos cum similibus credimus eo iure potuisse patrem, et de emancipato cogitare sine demerito ex benignit. recipit nullus te exheredatus emancipatus non quod deceo non apparet non etiam in sacris constitutus. quae superiori non deceat coniectura capi quis urgentissima ratione exheredat. quae odiosa e nullus ss. stecture probandi mo. prius fra, et validit. requirit omnimoda certitudo ex ipso testament. absque alterius probationis adminiculo deficit quod potuisse patrem sentire de uno ex emancipatis, ut exheredatio videatur incerta, et consequenter non nominatim facta

Alt. casus si alij duo filij sint in potest. et praeteriti quia absolute non sequitur ipso iure exheredat. non valere cum possint praeteriti bonis se abstinere, et patris editum approbare. l. filio praeterito 17 infra tit.° l. quo casu respecto benigne potuit dubitari nunc hic et his filius exheres esto alt. fratrum vite videat exheredari cuius morti esse potius exheredatus corruere quae fratrum iure, et praetorit. quod si esse. et proprio iure nunquam invito filio exheredato poterit exheredatio valere secus si fratris iure in quos expectatae eum excludere ex paterna pietate odio ve eiusdem fratris l. obliuerunt ab institutis et oblatis talis benali facto beneficio scabstinendo, et patris testamentum approbando non institutis, et si beneficio praeteriti sibi edicto comisso contra tabulas possit expediri l. non tamen 3. § si quis ex liberis Ulp. plane infra de contra tabulas, et quidem non expectata fratris praeteriti voluntate cum eo ipso quod sit praeteritus institutus, edictum comittat l. illud 4.° § si quis cum l. si post mortem 10. § ult.° ubi glossa eodem l. non unquam 19. et l. si duo 16 de leg. praestandis docent relati ab Alex.° in l. 2.a n.° 4 illo tit.° ad quos se remittit

Greg. in l. 10 Glosa 3ª infine tt° 7° p.ta 6. exheredatus vº benefi
cio pteriti n. iuvat nos quis casato p eu testam. simul ab in
testato succedat cum illo si tn pteritus n. experiat exheredatio
edictus n. omittit pbat (Utrumq) Marcianus in l. fin. infra. fatu
d. lx. si post mortem 10 §. exheredati de 5ª tabulas Vnde possunt pte
riti in iudiciis exheredati patris testam. agnoscere n. in iudiciis
militari ita d. l. filio pterito limitat, et declarat cu aliis a se
relatis Ant. Gom. 1° Variarum c. 11. n° 6. cui adde quos cca eam
disputant Coriotus, Ant. fab. et alij quos refert. Otualdus inno
tatis ad Donelli 6. commentarios cap. 13. litt. D. et seq.

Qui sarmienti casus, ut pbaiules ingse, et eruditione pleni
ita ad hunc articulum ss. diminatorij, quare omissis eis rectius
pecto de plano ut iacet intelligi deuere quoties pat plures
in potestate filios habens extraneum instituit, et de filijs in par
ticulari nihil cavit sed solum dixit filius meus exheres
esto quo casu si iuris regulas intueamur recte omnes fi-
lij ss. exheredati n. minus quam si universaliter dixisset oes
filij mei exheredes sumpto qd certissimum est, et si plures
sint filij nominatim eos exheredari d. l. Titius 25 in fin. nos
in vsu iuris Vnitatis nus sepe plura significat l. 1ª §. is
hoc edicto s. qd. falso tutore. l. 5ta §. quis infra de agnoscen
dis liberis. l. in vsu iuris 158 vbi Cuiacius dd. Vsig. et
oratio indefinita in comprehensione equipollet vti d. l.
si quis itro ut si quis filio de testam. tutelaria d. l. quis si
filiabus § si quis ita de legatis 1° d. l. si ita relictu 44.
l. si pluribus 45. de legatis 2° cum similibus s. citatis, et
alijs quas post gloss, et ordinarios in pseni diligenter con
gesto Cob. Rub. 1° Variarum c. 13 p totu quibus neglectis regulis
benignus

benigna potius interpretatio amplexus contrarium respondet Ulpia. non omnes v. nullus in spe proposita et exheredatus.

Que benigna interpretatio non sistit in eo quod in definitionibus in non singulari enunciata. Ut falso dicitur suasit Franc. Aret. dic. n° 3. in quo nihil refert Ut sitar ex dictis iuribus sed in exclusendo exheredationis odio cum .n. indefinita universalis vim habeat ex legis interpretat. et exheredatio Ut odiosa nulla sit interpretat. adiuvanda l. cum quidam 19. in fine infra merito si pater cui plures sunt filij indefinite filium exheredent Verbis non attento de uno tantum sensisse credimus, et quod filius nn. quod in uno est, certus in pluribus dicit vagum ignoramus quem dixerit, et cum non appareat ex multis quis sit exheredatus est exheredatio incerta, et consequenter nulla quod peccat in forma nec mirum si incertitudo. vicit exheredationem non nocet institutioni l. in tempus 42 §. quoties de heredibus instituendis, que favorabilis est. d. l. cum quidam, et libertati l. cum ex pluribus 32 de manumissis testamento. que rebus omnibus est favorabilior l. libertas omnibus 165 de regulis iuris tutoris dationi, d. l. duo sunt Titij 30. de testamentaria tutela, legatis, et fideicommissis l. si ita fuerit 11. de rebus dubijs § incertis institutionibus delegatis docent. Paulus castrensis in presenti n° 1°. Franc. Aretin. n° 8. Covar. 10 comm. c. 2° n° 2°. Cobarr. d. c. 13 n° 9 Vers. 8°. et Menoch. l. 2° de successionibus creat. § 20. an° 48. et hoc est in effectu quod magis generaliter voluerunt in presenti Baldus n° 1°. Immola 2° Bartolus et Castren. 3° Alex. 5. Socinus 11, et Iason 18. dum docent solum in materia favorabili non in odiosa qualis est exheredatio regulam procedere quod verba indefinita universali equipollere quod ubilibet declarat glossa verbo generali in c. 2°. de coniugio leprosorum.

gla, in cap. ut cc.a verb. aliorum de elect. lib. scribentes in d. iuribus Sepon[?] Sic n.o 18. Sorrm.[?] ar.o 6. Menoch. 5. n.o 50. Montecia de conrect. ult. volunt. lib. 3o tit. 4 n.o 14 et lib. 7 tit. 5. n.o 11 Cob. d. c. ad quos se remittit Corra. de aniversarijs et capellan. lib. 1.o cap. 16 n.o fin Menoch. 1.o de presumpt. q. 46. n.o 3. et lib. 4. presumpt. 13 n.o 5. et presumpt. 62 n.o 7 et 10. Thom. Sanchez plures alios referens 3.o de ma trim.o disp. 44 n.o 2. col. 4.–

Im. autem quas ponunt declarat.s ea nostri verbi tunc. adeo propriae et ad ipsius intelligentiam necessaria ut existimem reijcere posse. pretermitti an indefinite equipolleat illi ex iuris reg.e an ex aequival. q. de verbis putat coi quam probat cob. d. n.o 5 per tex. in l. si servus 22. ubi humanis verbo generali o[mn]e lumen significari ff de servit. urban. et in d. l. cum in.e 14. in ult. verbis C. de fideicom. libert.bus —

J[?] cc.a id est ex iuris reg.e conatur ex tex.u Sic si. n. in exheredat. que est odiosa benigna in.e pretatio recipitur ut indefin.a n. equipolleat uli. quod debuit de iuris reg. opponit l. si fuerit §. in fine iuncta gla. verbo benigna est. in princ.o ff. de leg. 3. quo solo uento hac pars. ut ver. ore defendunt d.a coz Socin. Sic n.o 11 et. Lass. 19 magis q.s. in iam Sl.– piciurant Sorrm.o n.o 8. et 9 et menoch. d. § 20. —

Quibus me libenter subscribo si regulam iuris accipiamus non pro stricta sign.e ex vi ipsa et propriet. serm.is citra in.e pretat. quam si consideres manifestius est indefinitum de iuris reg.e uti non equipollere quod q.d tren dat faber 13. rect. c.e 16. col. 3. post medium imo in se differunt nam indefinita oratio est in qua ponitur terminus cois sine ullo signo. veluti homo currit ~~nullus~~ uti incipit tro cois signo uti adiecto affirmativo s. negat.o ut ois homo currit, nullus homo currit docet cum gla. in l. 1.a ff. de reg. iur. Bart.o in d. l. si itaque relictus n.o 10. et Alex, et alijs. Cob. d. c.e 13 illuc in princ.o propriae autem, et stricte loq. d.o longe distat ois homo currit l. dicere homo currit nam illa semel est universalis et ideo vno non curr.te cum in ea aliquid falsum sit oratio efficit esse verso [?] indefinita ex[?] sit si t. unus homo currat. Elegant.e in l. si is qui 14 § videl. ff. de rebus dubijs.

sed potius

sed potius ex com. et legali interpretatione que non abstre rigor dicitur com. loquendi usus, et intelligendi propriae et stricte significationi prefferat l. si servus plurium 56 § fin. de leg. 1.° l. librorum 50. § quod autem Cassius ubi glossa de leg. 3. l. cum de lanionis § asinam. dd. optime de fundo instructo c. quanquam 34. 2.a q. 7. c. l.° in prin. de in iuriis lib. 6. Cagnolus in prooemio digestorum n.° 25, et Ioan. Bapt. in repet. legis omnes populi n.° 231, de iust. et iure qua attenta negari non potest sine ulla benignitate indefinitum uti equipollere [illegible] hoc qui potissimum est huius partis fundamentum nec si in ex. se cedat. q.a est. dd. glossa ex begnignit. non equipollet q.° alias de rigore equipollebit sumpto arg.to ab speciali l. a contrario sensu et quod enim fortissimum est. l. 1.a ff. nisi frate ad municipale l. 1.a ff. suum rei de officio eius cui mandata est iurisdictio Eberardus in loco arg. t. legalibus loco 82 et 99. Neque est Decius audiendus in l. 1.a n.° 12 de reg. iuris dicens benignam interpretationem praesenti rigori non opponi sed generali equitati que admum naturalis equitas in l. 1. de minoribus rigori non opponit sed naturali equit. generali que suggerit pacta servari de qua in l. 1.a ff. de pactis nec ad begnignam interpretationem non recurrit nisi exigente necessit. l. in ambiguis 86. § quoties de regulis iuris. Unde si usus esse indefinitum de rigore uti non equipollere cum iuris rigor sufficeret frustra aliquando ad benignam interpretationem recurreret quae non consideratum subtile hunc Decii intellectum secure reiiciunt Franc. Sarmiento hic n.° 8. et Cobarr. d. n.° 5. Qui autumat benignam hanc interpretationem non in eo stare ut indefinita non equipolleat uti cum id sit ex rigore sed in eo ut non verificet saltem in uno filio et propriis indefinitum non que est ut affirmative concepta plurium

in esse significet, et l. minore admittat ita ut si non illis vim
habeat vis particularis non possit ei denegari unde quod benigne
indulget ut indefinita solveatur nullus ut sit nullus filius maneat
exheredatus, qui intellectus magis est ex acuto quam vero nam filius
vel filii per indefinitum et si maxime pater voluerit unum exhere
dare non apparet de quo senserit quapropter necessaria non est benigni
na interpretatio ut nullus videatur exheredatus quia cum sit incerta
heredati per summo rigore attento pereat exheredatio infra et
est ipso iure nulla, ut bene advertit Sarm. d. n° 8 in vers. Ult°.
Confert eo d° eos stipulationes nil benignitatis habere sed stricti
iuris esse l. quidquid adstringendae de verborum, et tamen in eis indefinita
equipollet universali non solum negative concepta ut in l. stipula
tio ista 38. eodem sed affirmative d. l. in usu iuris 1.58. in fi
ne de verborum significatione igitur procedit ex rigore non ex benignitate seu
ex equitate quae, et si considerentur in uno aut altero casu
in particulari regula tamen in genere nequit adaptari qualis est indefi
nitum vel equipollere, nam equitas seu benignitas non constituit ex
substantia quae admittit ipsa regula sed ex quibusdam qualitatibus, et cir
cumstantiis ut eruditi considerant Marius Salamonius in l. 1°
n° 23 de iust. et iure, et Fran. Duar. in d. l. 1°. de minoribus quam
de equitate mediam quoque appellat Cuiacius in l. merito 13. ad
medium infra de verborum.

Non obstat coe fundamentum ex d. l. si servitus 22 vers. 1°
de servitutibus urbanorum quia nihil minus probat ille textus cuius prin
cipalis questio non est an indefinitum equipolleat vel nam cum fuerit
negative concepta palam est de iuris rigore vel equipollere in
quo omnes conveniunt teste Sarm. d. n. [illegible] sed utrum servitutis
constitutio ne luminibus officiatur solum ad presentia lumina l. etiam
ad futura

ad futura sit referenda qd idem quereret, et si n indefinite sed uni
versaliter ne omnibus luminibus officiat servitus imponeretur dubi
tandi ratio est. quia omnis dispositio et obligatio quantumcumque
generalis nisi aliud fuerit expressum ad tempus presens referenda est.
l. si ita legatum 8. de auro et argento legatis quem ad questio
nem in praxi utiles inducunt Grego. Lop. in l. 18. gl. 2. et in l. 32
gl. 2a. q. 95. tit. 9 parti. 6. et Cobarr. in practicis q. c. 2. se
quentibus l. Rustilia pola. 69. l. in l. 17. de contrahenda
emptione l. 2. § 1. vs. plerumque de heredit. l. alt. vendita. l. si
stipulatus 76. § cum stipulamur de verb. oblig. c. si eo tempore de
rescriptis lib. 6 clement. ultima eod., et in tract. servitutis l. l.
sed quem eius 22 de servitutibus rusticorum et l. l. n modus in un
ta gl. et is quem utiliter ibi docet Pacilla. C. de servitutibus, et
aqua fuit n. in stipulatoris potestate legem apponere dicere et
primendo futura quoque lumina contra quem interpretatio est
facienda d. l. quidquid adstringende l. veteribus 40. de pactis
maxime in servitutibus, quem ut odiose, et nali libertati contra
riae constitutae n praesumuntur nisi probentur l. altius 8. ubi coit omnes
cod. de servitutibus.

Quibus n obstantibus rationibus omnino contrarium respondet
Pompon. in d. l. si servitus cuius decidendi ratio satis est in obscuro sed
aliis praetermissis dic verum rationem pendere ex eo qd servitutis promissio ne
luminibus officiatur natio ad domum promissoris refert unde intel
ligi debet de quibuscumque luminibus praesentibus, et futuris ne ali
as domus respectu sit libera illorum subiectio quod esset ab
surdum neque n debet una eadem qd res diverso iure censeri l. Titia
si non nupserit 99 de conditionibus, et de monstrationibus l. eo
VI. nec ratio de rerum permutat. l. cum qui edes 23 vs. qd absurdum

et vs ult.º de vnicap. cum in tua 30 de decimis egregie tx, et velut in tit. in quo idcirco privilegium de retinendis decimis indefinite concessum non solum adquisitas in possessiones temp. privilegii sed etiam ad postmodum adquirendas refert ne scilicet una eadem qs habita diverso iure censeat in cap. q.ª q.ª c.ª 22 de privilegiis cui adde plures quos refert Cobarr. d. c. 13. nº 9 vs. 15 aperit expendit illum rog in eleganti spe ex his, et alijs iuribus Andre Tira. in l. si unquam vbo donat. largitus nº 284. C de revocandis donationibus. Conducit etiam unum, et idem probans si aliud non appareat semper legis qualit. primi, et recte probat Baldus in c. 1. § cum autem nº 4 de controversia in vestiture in usibus feudorum. Tubat denique Promissionem illam fuisse negative conceptam que latius quam affirmativa venit interpretanda gla celebris in l. hoc genus legati 105. vbo nubendo vs sed non ne de conditionibus et demonstrationibus. et quis humanius frequenter significet benignius ibi accipi debet non rat. equitatis particularis sed ex necessaria iuris interpretat. non cum pugnarent rationes iuris hinc inde q. et efficaciores hanc p. suadeant eam amplexus Pomponius merito vtit adverbio humanius pro iustius seu iuris precepti conformius q.ª scilicet contraria interpretatio, et sententia esset inhumana, et iniqua humanius n. non semper benignum significat, et hic ea acceptio acceptior sit ut constat ex traditis a Conano l. comm. c. 11, et Brisonio de vbor. s. lib. 8 vs. humana, et seq. nam q.do q. pro accepio q. non est alienum a iure rei hoc quod adm. humana actio dicit, que propria hominis est quatenus homo idest, que ad volunt. et hoc prescinit D. Thom. 1ª 2ª. q. 1.ª art. 1. ad 1. el primero vs. rio diciendum ob serbat Sarm. vti s. d. nº 9. eumdem explicatum hinc posthema

iustin

iustiniani Alba in d. l. cum inter veteres 14. C. de fidei commissarijs libertatibus in qua eius se cois fundabat —

Hec de indefinita in n° singulari enunciata, quod si plures haberet filios in n° dixerit pluraliter filij mei exheredes sunto an oes videantur nominatim exheredati quest. est et p.e affirmatiue esse probat indistincte Cumanus hic n. 2. vers. quod quo sed bene distingui cum Socin. n° 6. an duo sint tantum filij et tunc esset ut ex sermonis proprietate nominatim ambo erunt exheredati neque pluralis locutio ad minus duos comprehendit l. ubi numerus 12 ff. de testibus l. inter illos 117. in fine digestis de V.S. cap. pluralis locutio 40 de reg. iuris lib. 6. si vero tres sint vel plures et nullo signo vel te oes recte exheredentur d. l. 5 filij 25 infra indefinite tamen nullus erit exheredatus neque enim pluralitatis neque apertus sic oes comprehendere debuit pater filios de duobus cogitare, et cum non appareat qui sint propter incertitudinem conuenit exheredatio pluralitas ad duos restringenda est ut alias docemur in cap. is cui 19 ad finem de preben. lib. 6. satius enim non quos exheredabit pater impunitos relinquere quam non exheredatos pungnire arg. l. 1. vers. 2 ff. de pen. probat Iac. de Ist. vo Cuma. et Fran. Aret. hic cum alijs, asecutatis Socinus n° 8. Alex in d. l. filij n° 5 vers. idem esset si sine signo et Ale Sa. d. § 20. n° 50. ubi concludit et notabiliter et videtur menti tenendum

Immo licet quod plures sint si alij fratres parati sint probare de quibus pater sensit non sunt audiendi ea non probatio quae non est voluntatis est per demonstrationes, et si admittatur in institutionibus tutoris et legatis d. l. in tempus 62 § quoties in fi. ff. de heredibus instituendis d. l. duo filij 30 ff. de testam. tute. l. si quis servus 8. § si inter duos ff. de legatis 2.

in exheredat. n. debet admitti plane in alijs dispositionibus ob prō sonę incertitudine n. ius deficit. sed probatio d. l. duo §. Titij nā certitudo p̄sonę n. requirit p̄ substan. actus sed p̄ executione ipsius et actus a p̄cio subsistat quoad execut. sufficit extrinsecus certitudi nē adhibere in exheredat. aūt p̄ for̄a requirit ut nominatim fiat unde ex ipso testam. oportet, et ex verbis testatoris certā esse p̄sonā absq. extrinseca p̄bat. aliàs cum peccet in for̄a dicimus in ea ius deficere et q. a p̄cio nulla, et ideo est post facto q. is cuiq. misteri ut valeat p̄bat. ~~nemo~~ o. erat iure n. p̄t convalescere l. qd. initio 30. & l. quę ab initio 211 de regulis iuris c. n. firmat 18 cum alijs coll. ꝯ. lib 6. docent socinus hic n. 2. & 3. & Fran. darm. s. in l. 1. n. 1. col. 2 vers. sed nstandum

Inde fit tutum n. videri Iasonis sententiam in p̄senti n. 16. Alciati n. 8. & Viglij in d. § nominatim n. Alc. in p̄. inst. § hoc tit. existimantium disp. hanc hodie supervacaneam esse. q. cum sit in exhe redatione causa exprimenda auth. n. q. et in corp. unde sumit. C. hoc tit. nunquam eius exheredati p̄sona poterit esse incerta q. ca usa vice nōis fungit, et eum respicit qui exheredat. ut si filium pat. exheredet qui in eum manus intulit palā e. dē excogitasse quem constiterit patrem verberasse. Nam debet exheredatio nomina tim fieri, et ex ipsamet testam. scriptura ita de exheredato cōs tare ut n. possit de eo controverti, et in casu p̄posito oporteret p̄ bat. extrinsecus adhibere, ut appareat qui nā filius sit qui in patrē manus intulit ut. n. scribet l. for̄a n. sufficit qualitercumq. de exheredati p̄sona constare ut in alijs dispositionibus sed re quirit utriusq. ab initio, et ex ipso testam. qd deficit in ea exheredat. et ideo n. debet valere, alii atq. diceremus p̄ id requi situm hoc ee corrector. d. regulam l. unicę C. de inofficiosis dotibus.

dotibq et capituli cq expediat 29 de elect. lib. 6. Pasin. n. qte[?] dr scribentes m[?] leges sine conditiones vero exheredationis, et ut liberi rite exheredent copulative requirunt eam nominatim fieri, et ingratitudinis causam in ipso inseri testam[ento]. conducunt leges regie partite nq l. 3 tit. 7. p[artida] 6 exigit, ut nominatim fiat, et statim in l. seq. ut diversa ponit quod causa exprimat —

Denique pro coronide, et ut omne removeamus scrupulum, si quis obiiciat in specie huius articuli mortuum esse filii exheredati personam et ita opus non fuisse ad benignam interpretationem recurrere, ut nullus videretur exheredatus cum propter incertitudinem stricto iure non debuerit exheredatio valere, quemadmodum nec valet institutio quae fabravilis est, d. l. in tempus. § quoties cum aliis. Facile ex dictis ei occurres si consideres benignam interpretationem operari ut hic in certa exheredati persona quia n. in strantiis incertitudo repulset ex nomine singulari pluribus convenienti, et ideo corruat dispositio d. § quoties. d. l. Deo[?] ff. Titii. l. cq ex pluribus 32 de manumissis testam[ento]. cq similibus. Secus tamen est in communissimo nom[in]e quo in nomine singulari omnes continentur filii d. l. si quis. ita 16 ibi si quis filio de testamentaria tutela. Unde si pater filium heredem instituat, et plures sint valet institutio, et omnes instituti censentur ita argum[ent]o illius tx. et ibi placet 4. cum seqq. infra nos docet castrensis ibi n.o 3. Iason n.o 9. et Sam[?]. n.o 16. Quod idem in exheredat[ione]. videbat dicendum cum sit contraria institutioni, et in iure contrariorum

eadẽ sit ratio D. Ulgato p̃tio cũ alijs dictis qui SS. tui
t. alieni iuris q̃ tñc ordinaria benigna interpretatione
placuit in ea filij appellatiõ ad omnes n̄ referri sed ad
Ungresbingi, et cum his sit incerto de primo ad ultimũ
benigna interpretatio efficit ut nullus ex heredibus videatur

S. Marcos dia 5.
120

Ad legem 3.am & si pe= percerit de liberis, & postumis.

Matris nomine & cum combitio recte fit exher.o in prima p. singulari est. 2o colligit ex l. si posthumus 14 § fi. cum l. seq. infra, & ex l. 1a § idem ait de carboniano edicto probat idem lx. 3. et sic decimos tt.o 1 p.a 6.o docent & explicant or dinarij interpretes in prenti Cuiacius, & Fran. Sarm.to Duare nus in parafrasi ad rubr. tt.3 cap. 3. Fran. conanus 10 comm. c. 2.o n. 2.o Menoch. de successiony creat. lib. 2.o § 20 an.o 69 Doctor Spino de testam.to 1 gla 20. an.o 22. Pat. molina decisio 2o tt.a disp. 175 et sic exheredatio. Petrus Loriotus donellus et alij infra referendi. —

Est tn difficilis ex eo qd. facilius valeat institutio quam exheredatio neque illa, et favorabilis benigne accipit, secundo dicta n. iubat l. cum quidem 19 infra sed cum combitio quis n. potest heres institui l. quoties 9o § si quis n. ibi n. tn eo quod contumeliae causa solet addi de hered. instituen. g. neque exheredari consequentie probat lex quae p concordanti adduximus in d. l. 1a § idem ait de carboniano edicto in quo n. valet exhe redatio cum de filio Carboniana bonorum possessio quam n. compete re rite exheredatis docemur in § ante in l. cum hine beneficio

11. cod. ex his 9 et in ead. l. 1. § et generaliter iuncta l. non putabit 8. in princ. et in vers. non quaeritur de bonorum possessione secundum tabulas cuius rei nulla alia ratio est, nisi quia pat cum filius exheredabitur ignominiose conceptus ex adulterio dixisse videtur, recte considerat Accursius ibi verbo eligio —

Nihilominus iure procedit tertius hic modus nominatim exheredandi; quem exponit Ulpianus in praesenti l. docens ex maioris adiectione recte filium exheredari, id est legitime, et quamvis iuris ordine. Ut exponunt gloss. hic verbo recte. Brissonius lib. 16. de verb. s. verbo recte eum signat non recte in praesenti accipit pro rite, ut cum Accursio Herbert Accursius communiter receptus in d. l. non putabit 8. vers. non quaeritur verbo rite de secundum tabulas. alij autem recte docent ad solemnitatem referri, et rite proprie in rebus sacris accipi, quos refert Osualdus in notatis ad Donellum 6. comment. c. 12 lit. G. ~~et si fuerit non testator dixerit~~ in fine sed communis distinctio ut rite solemnitatem significet, et ordinem iuris civilis recte aequitatem, et iure naturale magis placet cum Accurcio et alijs in l. 2. verbo recte de inofficioso testamento. Cuiacio tract. 3. ad Africanum ad l. si quis legatum §. infra ad l. Corneliam de falsis col. 3. post medium

Plane si testator dicat ex Seia natum exheredo nominatim fit exheredatio non minus quam si proprium exheredati nomen fuisset expressum ut in l. 1. § appellatione ut in l. 2. §. nec solum eum natum ex proprio matris nomine rite exheredat, sed et nasciturus hic non quis eum exheredat qui nascetur ex Seia erit filius posthumus nominatim exheredatus l. posthumi 3. §. nominatim penultimo ibi siue ita ex Seia in fratt. l. de iniusto rupto.

Est tamen duplici declarandum hoc Ulpiani responsum l. ut intelligamus Seiam testatoris uxorem fuisse legitimam alias autem exheredatus

natus n̄ filius esset sed extraneus in quem n̄ cadit exheredatio l. quidam
cum filium 132 ff. in cauntum est quod si antecedente parte testamenti
proprius sit heres institutus quia tunc post institutionem ei deneret heredi-
tas, et potest n̄ inepte exheredari iura ff. sic intelligenda in l. pac
fam. de heredibus instituendis. 49. et in l. Seius et Agelius 27
ad l. falcidiam in qua falso Accursius Scolio l. ratione exheredati
onis constanti supponit institutos testatores filios fuisse observat
cum alijs Dionisius Gothofr. in notis ad d. l. Pat. fam. et Cardina
lis Mantica de coniecturis ultimarum voluntatum lib. 4. tit. 111. 3.

Deinde, et 2.º declarat si in̄o ex Seia unus duntaxat sit
filius Xᵐᵒ tros l. imm.ᵗᵉ precedentis cum qua hec nostra venit continuanda
ut apparet ex copulativa illa, et si peperceret si n. ex Seia plures
testator filios genuisset his ubi ex Seia nati exheres esto facta ex
heredatio ut incerta esset ipso iure nulla ut in l. ante in fine neces-
est secundus Socinus n̄ 1.º Bluet. 1.º stendens filium in prenci proprio
nōe designatum fuisse 3.º ex pro illa proprium verba, et si peperce
rit filius dicere probant utramque suis temporibus declaratum Accursius hic
verbo ex Seia Paulus castrensis n̄ 1.º Iason n̄ 2.º Cuiacius illico
in principio Fran. Conan. et alij in locis iam citatis. —

Nec obijcias in huiusmodi exheredat. non proprium n̄ exprimi
mi pronomen, aut cognomen, nec non appellationem filij exheredati de qui
bus in l. precedentibus, et consequenter dici n̄ posse. iam nominatim
fieri namque exprimitur matris nomen quo filij persona parit demonstrat
cum n. mater semper sit certa l. quia semper 5.º 5.º de in ius vocando
l. 11 in principio ubi Gregorius 5.ª tit. 13. part. 6. ex ipso eius signum est.
indubitanile quod vice nominis fungitur l. certum 6. cum alijs de rebus cre
ditis unde ex ipsum quia certitudinis effectum habet et sic l. fere per equi
pollens satisfit nominatim exheredationem fieri dicimus hanc

ad nrã. lege decidendi rati. assignant Paulus de Castro, et Tran Sommo verosss. n.º 1.º

Que ratio equè venit ali cuicumq. signo quo evidenter exheredatus possit recognosci nec refert probrossum sit seu contumeliosum non, et cum arbitrio recte pat. filium exheredare

Hec 2.ª pars est. nrã legis q.ª tñ nullum tale signum adijci potest. qd aliunde sit tñ probandum, et in exheredatione forma personae certitudo requirit ab initio ex ipso testam.to sine alterius probationis adminiculo facile q. in controversiam posset revocari an contumeliosum signum huic l. alteri filio conveniat prout tanti supponendum est. Vnum tñ fuisse filium quem pat. per corporis demonstrationem exheredans dixit ille n. nominando

n. filium meum latro, gladiator, l. natus ex adulterio exheres esto qd si plures sint filij dicendum est. eum quem pat. voluit exheredare prius proprio nõe designasse l. ut sit eadem contextura matris adnotatione, et deinde insuper oprobrium ingessisse de com. principalis dubitabat an per adiectionem convitij ducat exheredatio vitiari quoad reliqua v. supponendi ss. tñ similes l. qui testam.to 20. § tt.º 1.º ita in effectu hunc vs. et si cum convitio dixerit declararunt d. lx. 3.ª p.te ibi decimos q. quando el testador a vn fijo con estam.te aquien quiere exs deseredar, ple dice mal

Vid. Alconang s.º d. n.º 2.º pag. 2.ª post princ.

Qua declaratione premissa n. obstat argum. propositum cui respondet gl.a in p.senti verbo ex adulterio in fine, et gl.a in d. § si quis nrã. verbo contumeliosum convitium ibi tunc contumeliam in spe exprimi, et ideo institutionem vitiare quemadmodum et legatum in l. Turpia legata § 7 in princ.o de

legatis

legatis 1.º hic q.º in genere et ita exheredationi n. nocere
q quæ in specie exprimunt plus quã quæ in genere operant.
de quaq. quæ 6. vs.º Blet. n. 23. dist. c. si adversus 11. de
Hereticis clementina unica in fine de exceptiõibus plenius Jason hic
n.º 24. Specialis n. commendatio obligat venditorẽ n. genera
lis. l. ea quæ ff. de contrahenda emptione l. si qd venditor
18. § ult.º cũ l. seq. de edilitio edicto. Donelus 13 com. c.
3. Cuiac. et alij quos refersit Ubaldus ibi in notatis lit.ª
B. Et ad repellendum testem n. sufficit crimen, aut in
famiã in genere adversus illũ obijcere alegando cri
minosũ esse, infamẽ, periurũ aut excomunicatum
sed opus est in spẽ declarare crimen qd. comiserit ca
usã ex qua irrogat infamia in quo negocio falsũ deposuit
aut deierabit et excomunicatio maior sit aut minor a quo
iudice senta lata, et in qua cã c. presentiũ 2.º vs. testes, et
seq. de testibus lib. 6. c. 1.º de exceptionibus eodẽ lib. l. 2.ª
tt.º 8.º lib 4.º compil. Baldus in presenti n.º 2.º ad fine, et Pa
ulus Castr. n.º 4.º Rebuf. in tt.º de reprobationibus testiũ promi
so 3.º n.º 3.º Boerius, Maranta, et alij, quos referunt
et sequunt Pas in praxi 1. tomi nono temp. n.º 11, et 22
et Acebedus in d. l. 2.ª n.º 1.º quibus add. egregiã Baldi
declarationẽ in auth.ª si testis n.º ult.º C de testibus, ut fac
ta obiectione in genere probatio postea in specie obijcientem
n. relevet, quã ponit Aretinus hic n.º 4.º in fine cui in pra
xi inherendũ puto, et si contrariũ placuerit Rebuso d. vs.º
limita nisi si testiũ repulsæ in genere iã n. devent admitti ex d.
l. 2.ª ibi que no sean recibidas tachas generales, et iterum
in fine no sean recibidas las no especificadas, qd idẽ habet

in l. 1a. vs.o y presentados los testigos tit. 4.o lib. 3. ordi
namenti non video qualiter admisse l. refragante, quae sigillatim
probent valeant, quod dese v.a regula l. non dubium C. vs. nullum
C de legibus.

Similiter quando quod aliquid in genere, quod tanquam minus quod in
specie tanquam plus non liceret, nam si iudex non vt iudex sed vt
privatus, vel sacerdos qui agnoverit alicuius criminis reum esse
potest illum generaliter, et indeterminate arguere seu incre
pare non vero nominatim, et in spe c. si sacerdos 2.o de offi
cio ordinarii l. 10 vs.o mas si los pecados tit.o 9 p.ta 1.a

Eodem eius modo, et si verba contumeliosa in genere pro
lata quae certam maleficii speciem non exprimant iniuriam irro
gent. vt sic non verba illa non nominando latro, gla
diator in distincte proferuntur alius ergo pater ad certam speciem
furti descendat homicidii vel alterius delicti ob quod non me
ruerit, qui ex hereditate filius nominari, et in ff. iniuriosum
vt vocitat ex proprio vs. ibi, et si cum convicio dixerit idest
cum iniuria nam voitium iniuriam esse cum Labeone Vlpianus res
pondet qui eius vocem aprime descubit in l. item apud La
beonem 15 § conditium el primero de iniuriis, unde cum iniu
ria puniatur in iure non solum realis sed verbalis l. 1.a § in
iuria ille tit.o l. si non voitii C. eodem l. 1.a cum aliis tit.o
9 p.ta 7. l. 2. et 3. tit.o 10 lib. 8. nobe compilat.
is quoque qui in aliis generalia protulerit verba contume
liosa plectendus erit, vt notarunt + Bunctus. Ioannes
de immola in presenti n.o 1. et Socinus 2.o Alex. et Paulus
n.o 4.o Jass. n.o 5.

+ Bartolus.

Nec Vnusquisque apena l. et statuto imposita pro
verbali

verbali iniuria, et sic maxime probet vera esse quae protulerit Abb. nam defectus alieni in iuriose non est detegendi argum. l. eum qui nocentem ff. quod n. C. q. de q. 69 quarta pars decisio lib. 10 docet plures referens 2a additio Bartoli in presenti dicit comune Curcius Iunior in l. fin. n. 3 ff. quisquis iuris preterquam si reipublicae interesset convitium manifestari non tunc si improperans probet verum esse quod dixit non debet puniri l. eum qui nocentem 18. in prio de iniurijs l. siquidem 10 C. eodem l. fin. in fine tit. 6. lib. 8. l. 15 tit. pero si aquel tit. 9, partida 7a docent cum Bart. et alijs in ijs iuribus Ang. in presenti tit. in tx. ibi in fine Alexan. plures referens n. 6. et Las. n. 7 Iulius Clarus § receptarum sententiarum § iniuria n. 15 et Antonius Gom. 3 Variarum c. 6. n. 2.

Qui collumna 2a in prio et hac com, et verissima distinctio utilis infert declarationem, et cotidie in praxi variam ad l. regiam 2 3 tit. 9. lib. 8 ordinam. quae est in l. 2a tit. 10. lib. 8. nobis compilationis qua nobis disponit eum, qui in iuriandi animo, cui dixerit quod libet ex quinque convitijs (Vulgo palabras maiores) sigilatim in ipsa lege expressis appellando illum elefantiacum sive leprosum, paticum, seu sodomitam, Cornutum, Proditorem, Se[...]reticum, et mulierem nuptam meretricem plectendum esse pena gravissima, et infamatoria cantando Palinodiam, compelli quod coram iudice, et honestis viris iniuriam retrahere publice asserendo eum id dixit combitum mentitum fuisse et insuper interceptis solidis condemnari, etc. indistincte procedat sive verum sive falsum improperium, si modo scire nihil reipub. interesse ut puta quod est cornutum uxorem

adulterij secus si interesset Ut in alijs q.[a] conviitijs q.[a] trio
sibi pbet. Ut ee nulla est ei imponenda pena —
Quae Gomecij declaratio, et si pluribus placuerit, et superio
ri dist. quae probamus deveniens sic quod attinet ad L. Regia
ob peculiarem rem, quae militat in pena cantandi palinodiae
nullatenus admittenda est. Verius enim multo existimo
eam penam cessare, quoties in iuriam inferens docuerit verum
esse maledictum hic expediat reipublicae detegi, sive non negato
ta roe abhorret, ut quod dixit postea l. autorit. veri
tate recantet, et mendacium affirmet ut docet D. Thom.
2.a 2.e q. 62. art. 2.o ad 2. vs. 3.o modo. imo
attento rigore iuris civilis quo neutro in casu ulla pena af
fici debet nec ordinaria contra docet. nec extra ordinaria
ad arbitrio iudicis d. l. eum qui nocentes ibi, non est bonum, et
equum ob eam rem condemnari d. l. si. p. ibi probando lo
que dixo no aya pena. melior tex. ind. l. 5.a vs. pero si
aquel ibi no cae en pena ninguna si lo probare vinto
ibi porque dixo la verdad que Abo ces sint Ut tia nega
tiva omnem oio penam excludunt, ut testat. cum alijs
Berengarius in repetit. l. unicae n.o 56. C. de sententijs quae
pro eo quod interest fuit a contrario Ex Iulianus sincito Bart.
summario delegatis 3. et alius in cap. solitae 6. ad finem
cuncta gla. d. l. de maiorit. et obedientia. Ex equitate
tamen canonica, et si maxime manifestatio criminis reipu
utilis sit arbitraria pena erit imponenda quando non eo animo
reus convitium intulit, ut reipub. mereret sed ut proximo
in rixa proprie ire satisfaciens manifestum inferret
iniuriam, quod delictum non debet remanere impunitum l. si
ita

ira vulneratus 52 vs.º qd si quis absurdo ad L. aquiliam qua ratione, et alijs quas succincte ponit Faquineus controversiarum iuris c. 10 vs.º fundam. & seq. non in maioribus verbis convitijs degeribus in d. l. 2.ª & similibus, quae eadem poena vindicantur Ubi o otros de nuestros semejantes desdigalo &c. sed in quibus sibi alijs quae minora sunt ita nos docent Greg. Lopez quis satis dubius in d. l. 1.ª glo. ult.ª in princ.º, & colum. 2.ª q. 3.ª tt.º 9 p. 7. Cobarr. l. variarum resolutionum c. 11. nº 6. et 7. vs. 1.º & vs. 8.º Plaça de delictis lib. 1.º c. 1. nº 6. & 7. vs. 3.º, & vs. 4.º Aviles in proemio ad capitula praetorum nº 20. col. 3.ª vs. sed si vero. Parlad. 1.º rerum quotidianarum c. 17 nº 33 Don Juan Vela de penis delictorum c. 16 nº 29. Acebedo late disputans pro cuiusque opinionis quae cotidie in praxi recepta appellat alios plures autores referens in d. l. 2.ª a nº 205 usque 221. Villarroego in l. 6. a nº 24 usque in fine tt.º 3 de los denostos lib. 12. fori Iudicum. Eberardus Junior, & alijs quos refert & sequitur Osualdus in notatis ad Donelum. lib. 15 com. c. 24. litt.ª H in fine, qui litt.ª L. commemorat palinodiae loco, quinque veteribus satisfactionis esset ritus iure tamen regio quo renuente marito agi non potest de uxoris adulterio L. 2.ª ad fine tt.º 19 lib. 8 nostrae compilat. qui eam eam ve qui matrimonio copulante cornutum l. meretricem appellaverit audiendus non est si velit probare &c. qd. dixit ut resoluit post gregorium lopez ubi s.ª q. 2. adque se remitit Parlad. d. c. 17 nº 34. Didacus Perez in d. l. 2.ª ordinam. verbo. puta & acebedo cum eo in d. l. 2.ª recopilationis nº 45. et 46. _

Ad propositum s. nostri tt. & glo. illius redeundo a quo revera non sum digressus, & si verbis contumeliosis in genere prolatis

inferat iniuria ut hic n. tn est tam grauis negotio ad infamat. ac si in spe. diceret conuitium docent, exemplo doli ex pti qui maiorequam dolus uelatum l. n. deuet. 12 in fine ff. de dolo. Areting, ut Soing hic utrque n. 2. Unde ni mirum si contumelia in spe ut pote maior institutum viciet, et legatum, ut in d. §. sigs nn. ut in d. l. Turpia legata in gene. vero dicto conuitio. quo minus ledit valeat exheredatio, ut hic —

Quamquam Rlucro quum in urbe tractum appellario. Bart. ut eo Soing in pseni n. 3. et Iason n. 11, ut qui quale quale ipse iuris colorem habere videat nec omnino displiceat Baldo n. 2., et Paulo n. 5 quod attinet ad hec iura manifeste falsa est, et diuinatoria quoniam in d. §. sigs nomen, et in d. l. Turpia legata n apparet, quia sit irrogata contumelia in genere an in specie, et cum lex n distinguat nec nos distinguere debemus. l. pser 3. in fine ubi gla. de officio psidis l. imperator. §. ubi gla ubi distinctio de postulando vulgata l. de pscio 10. ubi summarium Bartoli de publiciana in rem actione imo cum generalit ea iura loquant generaliter et in omni conuitio tam generali quam speciali debent intelligi ex regula l. 1. ff. generalit cum alijs de legatis pstandis.

Si n. legatum in priore ff. testamti relictum censet ademptum per generale conuitium proximum l. ingratum nuncupando legatarium l. Diui Seuerus 13 l. libertus 29 de adimendis legatis multo magis apud generale conuitium destruet legatum nondum facilius quod ab initio impedit quam iam factum dirimat. l. Pater furiosi 6

cum

alijs de ijs qui et sui et alieni iuris esse hoc arguendi genere Innocenc. q. in c. quemadmodum 25. uers. nam si post contractum de iure iurandi ex pendit hoc arg. ut notabiliter Iass. hic n. 11 et 12, et quis enervare pretendat levissime appellans Sarm. n. 9 col. 2 ad medium eius consideratio quod in clarijs non est locus coniecturis l. ille aut ille 25 uers. cum in verbis de leg. 3. l. continuus 137 §. cum ita stipulatus in fine de verborum facile elidit ex eadem l. verbis, et l. libertus in quibus negari non potest clarum esse: antea datum fuisse legatum non minus quam cum ab initio datur, et convitium in iungitur.

Deinde exheredatio in presenti iure cum speciale convitio fit ut constat non ex verbis latro, et gladiator, quem falso non nulli ad speciale referunt convitium sed ex illis, et si ex adulterio natum dixerit, quae contumeliosa sunt ut notarunt Bart. et Fran. de Aretino utrique n. 3. Paulus Castrensis n. 5 et Iass. n. 7 per ea quae et similia quem spurium vocando vel bastardum speciale irrogari iniuriam observat eodem Fran. de Aret. eodem n. 3. col. 1 in fine. Iass. n. 11, et Fran. Sarm. d. n. 4. supponunt pro constanti relatis a Prospero Farinaccio, 3. p. praxis criminalis q. 105 in prin. q. 5 ubi accurate disputat veritas convitij an et quando excuset a pena n. 222, et 224. his, et alijs rationibus superiorem quoque solutionem communiter improbari testantur Alex. n. ult. in fine Aret. Iass. et alij in presenti.

Quare idem Accursius in d. l. turpia legata scolio 1. ad finem distinguit institutionem heredis, et legatum a filij exheredat. quia heres cum convitio signo vel contumelioso institui non potest. d. §. si quis non. neque legatum dari d. l. turpia legata secus vero exheredatio ut hic diversitatis ratio est in promptu institutio enenim

et legatis sabbrauides ff. dispositiones quae ob meritum aliqd accedunt l. neq. adiecit 9 in fi. pro portio, et ad honorem here dis l. legatarii ordinant nq institutio est titulus honoraubilis l. Iulianus 26 ff. de r.n. infra si quis omissa causa testam.ti l. filius 5. §. sed et si portio infra de legatis praestandis sed et plenio re honore tribuant quae lectionem improbata sit. Alexandri qui legit pleniore onere tribuant constant defendit Corrasius in l. filius quem habentes 194 l. familiae erciscundae facit illud Ciceronis in orat. pro Quintio heredem testam.to reliquit hunc pu blius Quintius ut ad quem summus meror morte sua veniebat ad eundem summus quoque honos perveniret. Unde in filii, et a parentibus magis honorent oportet qd eis institutionis tt.o le gitima relinquat autt.o Ut cum de appellat. cognoscit §. aliud quoque capitulum collat. 8.a glo verbo pleniore in d. §. sed et si portio l. 9 ibi como a herede ubi Greg. Glo 2.a lt. p.m 6. Donelus 6. comm. c. 12 paulo post princ. et Osualdus plures con gerens in notatis ad eundem Don. 19 com. c. 4. dupliciR.

legatum quoque et si n. tam plenum tribuat honorem, et institu tio d. §. sed et si portio in quo pleniore comparatibus ad legatum refert Gotofr. ibi lit.a N. eo tn honorari dicunt legatarii l. 3. §. hoc autem ff. nec. n. ibi sed cui honor habitus sit de leg. praes tandis l. fidei com. 11 §. plerumque evenit de leg. 3. l. amicissi mos 39 de excusationibus tutorum l. sed et si susceperit 52 §. fi. ad fin. de iudiciis l. Verbis Claudius 15 ff. scribere ad L. Corneliam de falsis Brison. Rebardus, et alii quos referunt Gotofr. in d. §. hoc autem in fin. et Osualdus in notatis ad Donel. 6 com. c. 19. lit.a A. Inde fit n. recte et cum conditio ne turpi demonstrat. heredem institui legatum ve dari nam

cum

cum ordinent ad honorem si cum convitio in hbbanc[?] l. sig.
no contumeliosa pugnant cum suo fine sane institutionis
et legati finis est ut instituto, et legatario honos habeatur
et turpius designatis afficiunt probro, et dedecore unde cum
implicent contradictionem ita merito ius comparatum est ut
institutio, et legatum non valeant namque quoties in testamento pugnan
tia inveniuntur neutrum ratum est l. ubi pugnantia 149 ali
as 188 cum alijs de regulis iuris. aliud atque in exheredat.
quae odiosa est l. cum quidem 19 infra, et pro sua non exhe
redato in utroque infert l. Papin. 8. in fine prius de in officio
so testamento. et infamiam irrogat l. multi non nota 18 infra
l. non puntio[?] 8. illico in pro infra de contra tabulas unde ver
ba contumeliosa exheredationi non repugnant atque quae ad modum
institutioni, et legato namque exheredatio tendit ad vituperium
et ideo quo turpioribus ubi fit tanto magis valere debet
argumento d. l. dixi 13 de adimendis legatis si non absurdum sic
testatorem cum convitijs prosequi quem sibi eligit successorem
non tamen est adeo alienum patrem convitijs filium insectari quem
ob dementia ab hered. removet demonstratio non turpis
eo quod tenet ut notet is qui demonstrat nunc autem exhere
datione id ipsum agit ut notet tanquam successione indig
nus filius exheredatus quem distinctionem, et distinctionem rationem probarunt
hic Bart. Angel. Alexa. et Paulus omnes in fine, Baldus no
2°. ut antepen. Socinus no 3. Cast. qui dicit com. no 11 Fran.
Duar. in paraphr. ad nostrum tit. 3 c. 8. pag. 2 vers. et hoc inter
et Donelus d. lib. 6. comm. c. 19 pag. 1. & 2.

Sed est ad modum difficilis ea distinctio in utroque membro
namque heredis instit. ubi contumeliosis factum valere, et exheredat.

si cum convitio fiat vitiari docemur in l. iij vbi q. 8.
§. 1 de Seruitutibus militiuendis, et in d. l. 5°. §. idem ait de carbo
niano edicto quae ut recte interptes varia sensu cum co in
primis quod attinet ad d. §. 1. magis recepit generale
convitij ibi fieri et de qua militibus valere quod si exprime
rem in spe ut in d. §. siquis nn. quae secundum cos appellat
Costa c. selectarum cap. 3 in prio et in iudicando, et consulen
do adplectenda est cum ex ipse. apposet in l. 10 vol. poero de
cimos eius seq. tit. 3. parte 6. in puncto tamen iuris sustineri
non potest. eius n. recte evincit. Accedit hic n° 4. duplici
ex l. 5°. quae diuinat manifeste. an d. §. siquis nn. in quo non
apparet contumelia an in genere an in spe fieri ex ipsa
l. 5° quae est generalis, & utriusque casus sequitur ipso illa Marcia
ni in d. §. 1 iure n. heres militiuus eius maledicto quo sig
nificat militutioni adiunctus pro non scripto heri pura mane
te militutione hoc est sine qualit. maledicti. est n. instar
conditionis impossibilis quae a militutione reijcitur l. 1. ff. de con
d. inst. l. obtinuit 3. ff. de cond. et demonst. §. impossibi
lis inst. de heredibus inst. l. 3. tit. 4°. part. 6. Don. 6 com.
c. 10. pag. 4 78. impossibilis est ut Ant. Fab. 6 coniect. c.
12 nam convitium seu contumelia in gen. et in spe est iure pro
hibita l. prima et per totum ff. et C. de iniurijs prio inst. eo
dem l. et seq. tit. 9 parte 7 ubi de merito de institut. reijcitur quae
omnia quod 2a l. prohibiti testam. apponit pro non scripto sec.
l. edicto 14 ff. de condic. inst. quae eundem Marcianum sec.
authorem lib. 2°. inst. ex quo fuit desumptum d. §. primum
Vl. ex ipsis verbis quae legis epigraph. et ita non est aspe
rari vnicus rat. per aliquas ex suo originali exponere

quaestio

que ratio ita explicata fortius evincit in convitio speciali quã in generali nã si iniuria omnis iure prohibeatur in his tn speciali ut potè gravior ex his que superius iã docuimus.

Quapropter idem Aretin. eodem n° 4 longe aliud discrimen componit docens extraneum n. posse cum convitio heredem scribere d. §. si quis n. neque legatum dare d. l. virginia legata patrem v° posse. d. § 1. discriminis ratio est q. ad extraneo verba convitii neque n. presumunt infamandi animo apponi l. sin. convitii §. ubi summarum sali ceti C. de iniuriis et n. bene conveniunt honor, et convitii in patre v°. longe diverso capite correcturum nã credimus n. ledendi animo apponere sed ut filius increpet corrigat, et emendet arg. legis. aut facta ubi vi°. cau ff. de pen. et l. eo. qui pater 13 C. ex quibus causis infamia irrogatur adducunt quos docent ling et sor gelius in d. l. sin. convitii n° 4. facit etiam filii instituendi necessitas q. totius institutionis ad se trahit arg°. l. tabor peniis 31 § qui tutoribus ff. de excusation. tut. et l. si miles 3ª ff de milit. testam°. neque n. ita facile infirmanda est filii institutio cum ei magis debeatur hereditas l. cum ratio ff de bonor. damnat. et posterius omni versus corruat testam. l. si filius r. cum aliis infra que ~~Aretinus~~ intellectus dicit sani boni lag. sic n° ult°. his ascribit ut nobis conatus de exheredat. axiomate ll. probat secure cuiac. sic neque displicet Costa in d. c. 3. n° 9. & 26.

Sed evincit l°. ex rõe Marciani quã et quã evenit

institutio filij et extranei. 2º q. si pr filio maledice
ret tm admonendi, et obiurgandi caa. n pure ins
titueret cu maledicto neqq opus esset cu qualitr de
institutione reijcere nq in patre q filij correctio
et emendatio n est iure phibita sed pmissa die
ta, aut facta vl. caa ff de penis l. unica C. dec
mendat. ppinquorum. 3º ex illis vbis et oes huius
modi institutiones receptae quae oa iret. sensum sig
nificant id. Marciani responsu ad tu filij ins
titut n restringi sed generalit in extraneis quoq
pcedere. ut cu industria advertit Emanuel costa s.ª
d. nº 4.

Vnde in tanta difficult. ex his autumant relati
ab Obualdo in notatis ad donelu d. c. 19 lit. B. ma
gis pbo sentu cumani hic nº 2 qui adversu coem
(a qua in praxi vt admonui pptev l. pta n e recede
re) constant defendit cu vitio institut et legatu
in distincte valere hinc sit generale, siue speciale cu
pn scripto heat et sublato para maneat dispositio sic
qq perinde atq si simplicit ab initio testator sine
in iuria hereds scriberet legatu qq daret d. § 1º cui
n adversat d. §. siquis nn. in quo institutio n corru
it ob signu contumelie sed ppt incertitudine, ingibi
heredis nn n fuit expsum sed duntaxat signo indu
bitaulr demonstratis vt videcat antecedentia ff
vba si contumeliosu sit cu pn scripto heat nario re
tracto eo remanebit in certa heredis psona, et co
sequent institutio valere n poterit nq psonae incer
titudo

titudo quae cumque viciat dispositionem l. si ita fuerit
§. cum alijs ff de reb. dub. quod si sublato stemmatis signo
turpi demonstratione aliunde appareat de herede quoad
prius fuit nominatus procul dubio valeret institutio
ut in d. § 1o. in quo sublato convitio impossibilem ma
le de memoriae illa subsistunt verba filius meus heres
esto quae ad filij institutionem sufficiunt ut docuimus in l.
ante hoc idem collegit ex ipso met tex. per argumentum a con
trario sensu n. eo in casu n. valet institutio quia heres
nominatus non fuit sed solum eum testator turpi de
monstravit signo quod stemmatis causa sileo addit
quoque expresso nomine et si maxime adiungeret turpi de-
monstratio valeret institutio confert sequens vers.
heres in quo Aspra. velut precedenti responsi ratione
assignans sub unquam heredem institui nisi ut certius
demonstret neminem posse qui undique eius § ante
ut frequentius scribit apte hunc confirmat Clemani
sensus quem ut veriorem probarunt Soccin. hic n.o 4. Fra.
Sarm. e fundobitius Segeira in l. Paulus l. 2. col.
4.a de rebus dubijs Costa d. c. 3. n.o 2. Menoch. de
success. creatione lib 2.o § 20. 2.a p. requisito 2 g de-
claratione 62.a n.o 71 Strald. § lit. B. Jul. Pacius
l. conciliat. cent 9. q. 90. et Ugo donel. d. c. 19 pag
2 vers.o sed ita quae paulo antecedit, et si maxime he
res sola turpi demonstratione designatus eam agnoscat ut he
reditatem habeat nil dispositioni obesse neque tunc, et si nulla aficiat in
iuria cum sciat, et consentiat l. nemo 158. de regulis iu
ris c. scienti 27 eodem lib 6. voluntas tamen deficit testatoris.

n. qui turpit. heredes demonstraverit, presumitur nihil illi voluisse relinquere, sed tamen ipsius famam et existimationem ledere, et cum non sufficiat quod scriptum esse nisi ubi voluntas concurrat, ut in eadem l. quoties, quia in p.cio de heredibus instituendis non debet sola testatoris voluntas admitti. Imo et si daremus serio eum instituisse, nihilominus non est admittendus quia maliciose fecit testator, qui per speciem simulati beneficij institutionis abutitur, heredem ledens ad quod ornandum ea res comparata est, et malitijs hominum indulgere non oportet l. in fundo 39 vers. neque de rei vindicatione n. n. fabore heredis ea institutio iure civili improbatur cui facile posset renunciare vulgata l. si quis in conscribendo vers. penultimo cum alijs cod. de pactis sed potius odio testatoris hec donellus cui me libenter subscribo non quia odio testatoris et fabore heredis institutio improbetur vitiatur n. ob repugnantiam cum fine sed quia heres dicere non potest ad se hereditatem pertinere nisi prius admittat ipsum esse qui turpit. demonstratur unde cum habeat necesse ad suum commodum propriam turpitudinem alegare audiendus non est. l. si servus plurium § 3 § 1 vers. nec n. ubi glossa verbo improbe de leg. 1° l. itaque fulo 12 ad finem prij de furtis l. transsact. 30 ubi etiam glossa c. de transactionibus docent plures quos refert Franc. Niconicus in repetit. rubrice soluto matrimonio n. 135 satius est enim lucro quam honore carere d. l. Iulianus 26 vers. n. n. siquis omissa causa testamenti quem nos rectius considerant Menoch. s.° et Franc. Sarmiento d. n° 5. ubi resolvit etiam si turpitudo esset de iusta pro condemnatione quando, de agendo alegare potest Bart. in l. ius iurandum quod ex convintione

17 § fin. nº 5. de iure iurando idem Sarmº 3. selectarum c.e 13 nº 9 quia videt institutionis causam esse adue heredem non admitti nec institutionem valere arg.to l. si plagi. 123 de verbors.

Ex his apparet Accursium errasse in d. § si quis non. verbo contumeliae dum proponit heredem ibi ita institutum fuisse Titium qui occidit. Seium institutio namque tunc cum detracto conditio proprium heredis non superesset institutio valeret nisi ponas plures esse Titios equa carit. testatori coniunctos, et solum nominis commemorationem ambiguitatem parere ut in l. in tempus 62 § 1. illo tit.º corrigit id Accursij exemplum Emanuel Costa d. c.e 3. nº 2 ad finem. Non enim obstat d.º cumanus d. L. turpia legata quia non procedit in legato turpi demonstratione relicto ut puta Titio adultero do lego Titio heretico falsario nato ex monaco Titio qui nuper in hac civitate fustibus caesus est, qui latrocinium perpetravit Titio scurre, nebuloni, ut falso voluerunt glo. Bart. et ceteri communiter scribentes quos miror sequi Cuiac. ibi et Donell. d. lib. 6. com. c.e 19 paulo post. princ. & lib. 8. c.e 14 pag. ult.ª vers. 1ºque v.º et c.e 16 vers. 1º namque id valet legatum si quidem turpi sublata demonstratione ex adnotatione proprij nominis de persona constat legatarij arg.º dictae l. his verbis 48. § 1.º si. n. rationem recti sermonis intueamur verba l. ad turpem demonstrationem referreri nequeunt nec congrua esset Pomponij ratio cum postea si ob eam rem corrueret legata ipsique odio legatarij quae turpis est quam testatoris habeant pro non scriptis veriusque n. multo mihi persuadeo in turpitudine reali illam l. intelligi debere quando. s.

legatum ipsum in se turpe est veluti si adolescenti servus qui mulieri legetur ex quo mala suspicio est. § si honeste virginis aud.. vidit vestis meretricia legetur qualis olim apud Romanos fuit toga feminea qua soles meretrices utebantur Marcialis lib. 2° epigramate 39.

Cossina famose donas, et Ianthina moechae

Vis dare, quae meruit munera, mitte togam

eaq. mulieres in adulterio deprehensae in ducem in publicum cogebantur podire idem marcialis. lib. 10. epigra. 52.

Telin viderat in toga spadonem

Damnatam nimium esse moecham

Et iuvenalis satira 2ª damnet d vis ex calfurnia. ta

Talem non meruit damnata togam

§. si eidem unguenta legentur et mundiciem (vulgo afeites) quibus non nisi inhoneste feminae ornabantur aut si viro gravi, et honesto et doctori vestis legetur parasiti §. scenica qua non facile sine vituperatione posset uti ut alias dicitur in l. vestis 29. § muliebria. de auro, et argento legatis §. si eidem servus legentur hec, et similia exempla ad. d. l. turpia legata relig. proponunt cumanus ibi n° 3. Socinus hic. n° 4. et Cass. n° 13. Costa d. lib. 1° felicitatis, c. 3. n° 2°. et Spino de testamentis gla. 20. n° 29. huiusmodi. n. legata quae in se turpia sunt odio testatoris, qui talia relinquens legatarium magis voluisse denotare presumitur quam non scripsisse habentur =

§ Nam quamvis conditiones turpes, et quae contra bonos mores ff. de ultimis respiciant voluntatibus pura manente dispositione l. conditiones 9 de conditionibus institutionum

l. n. dalitamq 20. di condicionibq, et demonstrationibq l. de respondenda. s. l. de institutionibq. et substitucionibq. hoc n. pcedit ubi turpitudo versat. circa ipsaq rem q.o cum substantie insit dispositionis eam vitiat nq sublata turpitudine res reijcit sine qua legatum consistere n. potest. §. ea quoq res cuncta gl. in stitutiony de legatis l. apud iuliany 4.o. §. constat de legatis 2.o iura ss. ita intelligenda in l. Unica C. de iis quæ pene nom. relinquunt. Ut in §. fi. instit. de legatis explicat Bart. in l. 1.o n. 10 de conditionibq institutionis.

Nec adversus hunc verissimu. q. turpia legata consideratio Aretini in psenti n. 4. in quu videri odio testatoris legatariq pgrauari cum legato privando contra legem Pao fam. 94. Ut. respondi de heredibq instituendis, Ut l. siquis in suo 33 §. Ult. cu aliis C. de inofficioso testam. nq testatoris odiu Usat in eo. ut n. valeat sua dispositio et in consequentiq venit legatarium q dere legatiq qd. iure n. attendit. l. 1.o de autorit. tutoru maxime cum ipsiq inter sit legatiq turpe n. capere et honore lucro pferre d. l. Iuliany Ut.o n. n. siquis omissa causa testam. d. l. respondenda l. scisti quidq Us. qd. si dederit de eo q.d metq causa docet Zocing in psenti d. n. 4.

Id v.o ante quq hinc discedamq iniste existimo n. esse pretermitti qd. l. nrq ocasione, et d. l. his Ubis. §. 1.o de heredibq instit. apud illum Bald. in proemio decretaliu n. 32 et 33. et n. alibi asserit se legisse. Lass. in psenti 2.o notabili n.o 3. Ut 4. ex sola patris maledictione exheredationq n. induci ita colligit ex hoc Us. et sicum convinio contra

L. ante ubi filius meus exheres esto aqua pendet huius l. contextura nam ut perfectus sit sensus in omnibus eius exemplis verba ex heres esto repetenda sunt, et sub audiri debent quia solum convitium, seu sola maleditio exheredationem non operatur sed verba minus necessaria sunt quae significent patrem filium exheredare. Cum maledicto enim instituit filium in d. § 4°. ut institutio teneat quia maledictio non est exheredatio alias videretur pater simul filium instituere, et exheredare, quae pugnantia sunt ut consequenter neutrum valeret d. l. ubi pugnantia 199 de regulis iuris.

Nec obijcias maledictionem in dati legati ademptione operari in d. l. Divi 13. et in l. libertus 29 de adimendis legatis quia a fortiori debet filium a patris hereditate quae ei nondum data est removere arg. d. l. Patre furioso. et cum alijs de hisque sunt hic. alieni iuris nam respondet Sarment. in presenti n° 3°. longe facilius induci ademptionem legati, quam filium exheredari quia legatum adimitur nuda volunt. saltem ope exceptionis si forte capitales supervenniant inimicitiae l. si quis ita 3. § fi. in fine illo titulo, et cum ex maledictione constet de inimicitia, nimirum si adimat legatum. ad exheredationem vero nunquam nuda voluntas sufficit sed verbis expresis opus est quae eam cum omnimoda certitudine significent ut in l. precedentibus nam exheredatio est testamentaria exclusio ab ea, quae debetur successione ita eam definivimus supra in rubrica ad finem unde est in effectu ademptio hereditatis quae multo est dificilior quam legati l. ex facto 22. eodem titulo de adimendis legatis.

similiter

Similiter Non urget text. in c. universis 6. de voto, et voti redempt. ubi ex maledict. Patris filius successione privatur, quia maledictio est exheredatio neque omissa. Lassus senta d. n° 4. vers. sed credo existimantis maledictionem cum causa sufficienti ad exheredationem eam inducere appellat ridiculum saem. n° 2. magis probans cum Bald. d. n° 33 vers. in quero, et Gillier. mo Benedicto in c. reinuncius verbo in eodem testam. relinquens el prim. n° 2.13 detestantis nunquam maledictionem patris, et si ingratitudinis causa exprimat in ea vim exheredationis habere neque maledictio est compatibilis cum institutione, et exheredatione, ut hic, et in d. q. 1. unde ut ambigua non sufficiat ad exheredationem quae adeo clara verba desiderat ut ex ipsis nequeat dubitari an filius sit exheredatus ita sepius docuimus nec expressio causae sine verbis quae exheredationem significent, eam si ad exheredandum filium iustissima sit eam inducit alias diceremus filius exheredari quem pater poterit tum in sertione alicuius causae ex his quae recensentur in authent. ut cum de appellat. cognoscitur § aliud quoque capitulum vers. causas collat. 8. cuius contrarium voluit glossa in authent. de heredibus, et falcidia, § exheredatis verbo. extollit collat. 1. recepta ex pluribus quos refert Gomecius 1. tomo Variarum c. 11 n° 3. explicat Docte, et utiliter Covarr. rub. in d. c. reinuncius in princ. n° 2°.

Quia Lassus senta omissa, quae ut falsa ita ad dictum capitulum universis commenticia est, et divinatoria, verius dic eo in casu filium non privari successione Patris quia maledictio sit exheredatio neque fuit conditionaliter si emissum a patre votum Deo non redisset; et filius pure debet exheredari ut

in § seqti sed quando monitus a Romano Pontifice patris præcepto non paret, nec eius iuditium implet d. auth. de heredibus, et fal cidia § si quis autem non implens auth. hoc amplius C. de fideicommissis l. 8ta tit.o 10 p.ta 6. docet saltem s.o n.o 3. —

Que solutio non tollit omnino difficultatem nam fili us ibi in distincte redit indignus paterna successione et omni prorsus privatur hereditatis commodo, et con sequenter legitima, quam non amittit, qui monitus a iudice intra annum defuncti voluntatem non implet d. § si quis et s.o tamen d. auth.o hoc amplius ibi præter debitum naturale d. l. 8ta. part. 6 et s.o fuera ende ibi non debe perder la su legitima parte nec n. pa[ter] poterit respectu legitimæ quod quam filio precipere, aut ul lum in ea illi onus imponere l. quoniam in prioribus § 2. C. de inofficioso testamento l. 17 ad finem tit.o 1.o et l. 11. in principio tit.o 4. p.ta 6. alias autem videretur pater filio auferre, quod provenit ei ex l. dis positione, contra l. si adrogatus § 2. et s.o quando de adop tionibus que ratio fortius viget in successione regni quod palam est non a patre obtineri sed iure sangui nis deferri l. 2. et s.o e esto Saron tit.o 15. p.ta 2.a, ergo non debuit in specie illius textus filius Andreas ob non im pletum onus a patre sibi iniunctum regni successione privari ne saltem quoad effectum videatur pater cir ca regnum disponere i.a textus in c. 1.o in fine principii de successione feudi ubi Iacobus Philipus Corneus in l. 1.a columna 3. C. de conditionibus insertis, et Ioan nes Lucerier de primo genitura lib. 3. questione 6 toto 4.

Conduci[t]

Concluit eg maioratus successorem exheredari idest a succe
sione excludi, & si regentes in eum commitat ingratitudi-
nis causam quia maioratus accipit non ab ipso sed a primo institu
tore in quo non succedit hereditario iure sed sanguinis quam
ad unum in regno quam potest ut veriorem defendunt Peralta
in l. 3a § qui fideicommissum nº 86. vers. 3 ex predictis & nº
87 de heredibus inst. qui dicit in casus contingentia ita fuisse pro
nunciatum in supremio regio castelle senatu l. Padilla qui contra
riis pro respondet istis fundamentis in leg. unum ex familia § si
de falcidia a nº 16 ff. de leg. 2 Emanuel Costa
de successione regni ex nº 16. Molina late disputat
l. de Hisp. primog. c. 9 a nº 2 Mieres in eodem ttº 4 pte q.
1a a nº 46. Ant. Gom. in l. 40 Tauri nº 71 in fine et
Abendaño 2ba gta 1. nº 74 —

Qui ut hos diluat scrupulos post plures alenedo re
latos in collect. 90. ad decretal. nº 2. sex adillis ponit
ponit motus ex quibus verior. quam ut proprium & germa
num sequitur cum Lucerico d. ttº de primogen. quaestione 6. rubr 3.
nº 5. qui dicit numquam antea datum cum Gillel. Benito
& aliis Greg. Lopes. in d. l. ulta pte 2 glt. fi. in fine. Con.
in c. si heredes nº 10 de testam. Ant. de Padilla in d auctª
hoc amplius nº 18. ad fin. et Mol. d. c 9 nº 5. ideo filium
Andream in ea Spe legitima pulsará (et si ea deducta prolaba
tione posse intelligi quam nulla in eo textu. legitime mentio fit
tentet Con. s.) et successione regni quam ipse sua sponte se abs
tinuit patris voluntatem implere unde cum eam non agat de patris
obligatione ex qua minime posse et filio pena privationis im
poni in his quae ei nati debent, ex iure sanguinis defertur

ñ posse ab ulto possesore

cu iure n. sic exposita, sed potius de propria sua obligatione
optime potuit per ignorantiam S. S. Rom. Pontif. usque ad
festum exaltationis sanctae crucis id arripere et humi
liter prosequi usque quo in manu forti Ierosolimitanam visi
taret provinciam quod fuit voti emissi a patre suo rege Un
griae non ex obligatione in se quasi per novationem suscepta eccle
siae universali fuit ius quaesitum, et summus Ponti. qui
iudex est totius universalis ecclesiae c. ult. de foro comp. po
tuit ex officio eum monere ut votum impleat et in casu contra
ventionis excommunicare nam excommunicatio gladius est
spiritualis quo etiam reges trahuntur ad obedientiam c. dilecto
6. de sent. excommu. lib. 6. Trid. ss. 25 de reformat. c.
3. in princ. cum alijs ibi in margine citatis ubi si in ex
comunicat. persistat et insordescat propter nimiam contu
maciam, et animi protervitatem recte potuit pena privationis
imponi non ex ulla causa licet Rom. Pontifice regem
privare regno, et imperatorem imperio cap. alius 3. q. 3.
cap. Venerabilem 34. de elect. c. ad apostolicae de re iudicata
in 6. c. grandi 2 de suplenda negligentia prelat. eodem lib.
docent plures quos referunt Cov. in d. c. si heredes in ult.
Abendaño 5a. n. 9 et Barb. Aug. Marl. in emporio iuris
1a p. tt. 2. q. 4 n. 12. ubi resolvit ex his iuribus, et simi
libus cum D. Thoma, Nabarro, et alijs Rom. Pontificem in
locis temporaliter principi seculari subiectis saltem indirecte
et habitualiter temporalem iurisdictionem habere quatenus
est necessaria ad consecutionem finis supernalis ad pro
tegenda spiritualia, et fundandam communem populorum utilitatem
et pacem. ~

Facit etiam filius Andream, quem Vicarius Christi viva lex cominat privandum, Mortuo patre simulasse Jerosolimitanum iter arripere, et asumptae peregrinationis oblitus quam in crucis inimicos Velatores acuem debuerat dirigere in fratres primo genitum regni successorem, & deinde regnum in grave ipsius damnum & preiudicium convertisse, ut constat ex integra Antonii Augustini collectionis 3. decretalium lib. 3 tit. 26. c. 2. quod crimen lesae maiestatis contra regiam serenitatem comissum similiter privatione dignum l. finali infra ad l. ~~filium~~ Juliam maiestatis l. quisquis 9. in fi. prin. C. eodem l. 6. tit.o ipo ... titulo 13 p.ta 2. l. 2. ubi greg. lopez. glosa 2. tit.o 2 p.te 7 & l. 2. ubi Acebedo n.o 4. tit.o 18. lib. 8. recopilationis.

Denique ut postremam iam huic principio manum imponamus non obstat contra alterius eius distinctionis membrum l. 5.a in §. idem ait de Carboniano edicto quem pro contrario expendimus nostri commentarii initio: dum eo argumenti oppositi consequentius probabimus ratiotinantes exheredationem, et si ex propria natura in iuriam irroget, & infamiam cum eo convitio conceptum ex adulterio non valere siquidem dat filio ita exheredato Carboniana bonorum possesio quam rite exheredatis non competere docemus in § Ponponius numero precedente in fine eiusdem §. in l. cum sine beneficio 11. eodem in § & generaliter eiusdem l. 1.a iuncta l. si putabit 8.a in principio de contratabulas et in l. qui de inofficioso 20. de inofficioso testamento huius contrarius respondet Ulp. in fi. huius prin. ibi, et si ex adulterio natum dixerit initio verbis precedentibus magis est ut recte sit exheredatus in qua difficultate componenda cruciant

interpres omissa tn. cōi solut. quo hec patre hic filium exheredasse quē n. dubitabat suū esse, et si contume liā cāa adiecerit natū ex adulterio in d. aut § ids ait certo credidisse conceptum ex adulterio Vnde cum V. sit filiq. corruit exheredatio, qz error in filiatione vitiat exheredationē quē admu[...] contrarium, et ins titutioni nocet l. si pāol [...] cum alijs. C. de here dibq. instituendis fit. n. ea exheredatio tanquā in ex tranea, quē esset prorsus inepta dicta l. quādoq. cum filium 132 ds. mco de [...], que § placuerit lass. in pñti lon 20. Saim. nº ult. et osualdo cum loricoto in notatis ad donelum 6. com. d. c. 19 lit. C. Manifeste ad vtrumq. locum est diuinatoria nec. n. vero simi lis. pater in pñti tam ygnominiosā cāā si eam fal sam sciret exheredationi adijceret.

Tu veriq. dic retinendo. tema qd pat. vtorig. credidit filiq. ex adulterio natq. vt ex ipso aparet exheredationis elo gio iunita l. labeo 1. § quid tubero ult.º de supelectile lega ta exheredatq. parit hic et ibi valuisse dari tn. filio si im pubes sit carbonianum edictum vt interin bona posside at, et ex eis alat q.ª tuis competit quoties qs si v. sit filiq patri heres futurq est. d. l. qui de in officioso vnde cum ex heredatus eo elogio quoniā ex adulterio conceptus est admitta tur ad pbandum v. se testatoris ee filiq, et sic sibet patrē cc. causā exheredationes errasse exheredatio sit nullius mome ti l. si posthumq. 29. § si quis ita scripserit finali cum l. se quenti infra q.º eo in casu pbata filiatione irrita exhere datio constituit. et patri heres futurus est. ni mirum si

ob hunc

ob hunc casu dicit ei carbonianu edictum nõ quaerendum est. an sit defuncti filius vel ex adulterio natus, et ita cum sit de statu impuberis controversia, et de hereditate recte ex Carboniano mittit in possessione. Vide eamdem l. 1. § in principio de carboniano edicto quia non haeret si sine elogio exheredatus esset ut in eodem § idem ait in fine, et in § ante cum similibus interim tamen dum tempus advenit pubertatis. Et et expleto eo litis pendet exheredatio valet, et si exheredatus in probat. legitime filiationis defecerit a principio, et ex post facto semper et in distincte dicimus exheredationem valere, ut hic ita haec iura conciliat Accursius in praesenti v°. ex adulterio in principio cuius mentem cum scribentes secure non attendant eum immerito communiter improbant sequuntur tamen Bart. hic n° 3. Cuia. ibi, et Julius Pacius l. conciliatarum centuria 6. q. 63. —

Difficultas versatur in eo qualiter hic filius posset probare se natum ex testatore cum probatio filiationis respectu patris sensuali impossibili Bart. et Alex. ibi in l. Lucius Tit. infra de conditionibus, et demonstrationibus Bald. in l. filium cum desinimus de ijs qui ss. sui vel alieni iuris sed uno verbo respondeo necessariam, et concludentem filiationis probationem esse impossibile cum filiorum procreatio non cadat in certum hominis sensum de quo testes in concludenti probatione debent deponere l. testium ubi notant glo. et communiter omnes C. de testibus posse tamen probari probatione legitima, et praesumptione quae dicitur probatio certa, ut in d. l. filium 6. de ijs, qui ss. sui vel alienis iuris l. si vicinis 9 C. de nuptijs opus tamen erit huic filio ad removendam patris suspicionem ultra possessionem vel quasi filiationis quae est probatio ordinario quam pater non ignorabat aliquid

plus probare, & alia coniungere arg.to qua de re consilen di sunt Cuma. Lass. & Fran. Sarm.to in d. § siquis ita scripserit finali Mascard. de probat. cc.o 762 & Me noquio de arbitrarijs lib 2. casu 82. an.o 11 quo ad edictum v.o Carbonianum qualis qualis sufficit probatio L. 3. § causae in fine de carboniano edicto L. 1. tt.o 22. p.da 3 ibi por algunas raçones maguer no sean muy afin cadas, & sane merito quoniam cum lenior, & non tanti mo menti sit caussa possesionis quam proprietatis minor in ea requiritur probatio ad constituendum filium in quasi posse sione filiationis, ut resoluit Ioannes Garcia de nobili tate glosa 20. n.o 1 qd. in maioratus succesione tume deuet notari proqua dari impuberi beneficium Carboniani resoluit Molina de Hispanorum primogenijs lib 3. c.e 13 an.o 26. qu n.o 28. nescio quo pacto scripserit dari ins tituto edictum carbonianum contra d. § Pomponius cum concordantibus.

AD CELEBRĒ L. GALLUS Z9. INPRĪO DE LIBERIS, ET POSTHUMIS

A doctore Marcos Dias. 1618.

Hoc prius in lib. florentinis ita scribit Gallus sic posse institui posthumos nepotes induxit, sed in vulgatis codicibus post vocem Gallus addit Aquilius. Et recte namq Gallus cuius consilium in instituendis posthumis nepotibus ponit. Sle gota in presenti cognominabat Aquilius ut constat ex § eo si parente vs.° Et bene infra hac L. R. ex L. 2. columna. vs.° post hos Quinctus Mucius de origine iuris quo loci refert Pomponius inter iurisconsultos Quinti Mucij auditores prexcellentis nominis semper apud Populum maxime autoritatis fuisse Gallum Aquilium cuius insignes laudes scribit Cicero multis in locis

quos commemorat Fran. Hotom. in descriptione [illegible] tu[illegible] [illegible] co[illegible] [illegible] quæ ea est [illegible] [illegible] varias formulas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quibus [illegible] videnda rat maxime deditus. Vt dicit Fran. Duarenus in explicatione huius L. pag. 5 in fine. ex his fuere Cautio de dolo m[illegible] quam verriculum malitiarum omnium appellat Cicero 3. de nat. Deorum, formulæ stipulationis, qua omnes obligationes [illegible] ferunt, et ideo Aquiliana nuncupatur. L. [illegible] uno 18 [illegible] infra de acceptilationibus § 1. [illegible] est autem prodita [illegible] quibus [illegible] obligatio [illegible] Aquilius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Gallus Aquilius autor plebiscitum quod rogatum, de quo in L. [illegible] ad L. Aquiliam, quas Galli formulas recensent hic Iason [illegible] Duarenus [illegible] Petrus Hilarius in [illegible] ad [illegible] 3. officiorum, quibus ut advertit Emilius Perrotus in repetitione huius L. [illegible] [illegible] [illegible] qua [illegible] nepotes posthumos a patre præteritos posse ab avo heredes institui.

Cuius tanta est difficultas, ut re, et fama difficilem hanc L. appellent cum Viviano Bart. et Iason. illico in principio immo esse dificiliorem ex toto corpore iuris, et inter omnes leges nullam subtiliorem nullam quoque obscuriorem inveniri affirmat cum Accursio in § fi. scolio [illegible] in fine infra Hilar. in præsenti n. 1. unde iudex, qui errans, et imprudentia male iudicans facit litem suam, et obligatur parti lege quasi ex delicto ad id quod sua interest L. ex maleficijs 4. § si iudex de actionibus, et obligat. L. fin. de Varijs, et extraordinarijs cognitionibus prio [illegible] de obligationibus

quæ

que ex quasi delicto l. 24. tt.° mas si por aventura
tt.° 22. p.ta 3.a explicant et exornant ptt.° ordinarios Me-
nochius 2.° de arbitrarijs centuria 4. cassu 339 Done-
llus 15 comm. c. 27. pag. 3. tt.° 9.a species, et 28. c.
2.° et ubi Menes. et alij, quos refert Osualdus utrorumq.
si in materia erraberit huius l. 9.a fortissima est, et difficu-
lis valde mitius erit puniendus Accursius in allegato pr.° de
obligat. que ex quasi delicto scolio ult.° Iatto et fortunius Gar
cia in presenti utrorumq. ante numerum l. 3 Gregorius lopez in
d. l. 24. p.ta glosa 6. et Paz in praxi 1.a p. 1. tomi 1.
tempor. n.° 55. et inter n. in ea iuris professori aliu interro
gare nec acrius ei responderi debet que admirum Domicio
Sabeoni respondit Iuvencius celsus in l. domicius labeo 28.
5.a tt.° 1.° nam in re adeo subtili, et obscura iuris ignoran-
tia, que turpis est in eo l. 2.a collum. 10 § servio de
origine iuris lace culpe non adnumeratur, ut adnumerared
in materia non intricata, et scrupulosa que non ita procedit
2.° iuris apices nec tot sit plena dificultatibus l. lace cul-
pe 223. de verb. signif. iuncta l. leges sacratissime 9. C de legi-
bus docet cum alijs age citatis hec observans perfacionis loco nec
ut dicit caius in l. 1.a de origine iuris illotis quod aiunt manibus
tantum rem agredi viderer, et per legis nre. commendatione
Lancelotus Galiaula in ipsius repetitione n.° 1.° et 2.° —

Sed quia in re tan ardua, et dificili tutissimum est pre
sidium ad preceptores scolia, et commentarios recurrere quorum
sententiam et opinionem, qui sequunt si errent in iudicando hones
te excusant, ut arg.to l. dicere 23 tt.° et sabinus de re
ceptis arbitris docent cum Oldraldo et alijs Abbas in c. 1.°

nº 29. de postulat. prelatorum Albiensis 1.º et proxime glosa Abb. fiel nº 20. et Pas 5.º nº 98. si modo non sic doctori in solitas defendens opiniones, ut declarat Bald. in l. 2.ª nº 9. C. de pena iudicis qui male iudicabit. Aditio Abbatis 5.ª lit.ª N. Conducunt, que resolvit Menoquius 5.ª centuria 2.ª cassu 177. nº 3. Ne in me unquam haec reiiciatur culpa opere pretium duxi perfecta et tutiore nostre l. explicat. ea duntaxat que vera sunt aut saltem verissimiliora vobis immediate efferre, et interpretum ac maiorum vestigiis inherendo.

Primo pro materie cognit. prenotare quod id quod Bart. et ceteri supponunt et constanti summorum posthumorum divisione (hoc est eorum qui post mortem parentis nascuntur. l. posthumi 3. ff. de posthumis infra tt.º 1.º l. 20. ff. 1.º p.º tr. 6.) in duas species deduci in suos, et alienos. nam posthumi sui, et alieni fit mentio in l. quidam relegatum C. § ult.º infra de rebus dubiis in § posthumo quoque alieno institutionum de leg. § eadem. ff. posthumi quoque de hereditatibus, que ab intestato prio ff. nam si alienus de bonorum possessionibus quorum divissionem probant Ioannes Corrasius hic in preludiis nº 8.º olim Gobeanus nº 6. Cuiacius illico in prio Fran. Sarm.to nº 1.º Alciatus 3.º Paraloxorum c.e 2.º nº 1.º Fran. Cona. lo comm. c. 3. nº 4. Robertus 1.º recepte lectionis c.e 3.º et Fran. Duar. 2.º disput. c.e 38. pag. 2.ª in prio et in explicat. huius l. pag. 2.ª ad fi. qui cum Emilio Ferreto in presenti nº 8. et Oual. cum eo in notatis ad Done. 6. comm. c.e 11 lit.a H. ob posthumorum nepotum de quo in Soc. nostri Galli consilio tria constituit

posth.

postbumorum genera quasi nepos posth. aquilianus nec sit
suus, nec alienus, aut extraneus quod idem est ut constat ex d. §
posth.o quoque alieno, et advertit Ant. Fab. d. coniecturarum
c. 1. col. 2a post medium nam extraneum in presenti non accipi
mus pro omnino extraneo, sed pro eo qui suus non est, et bene co
siderat sarm.o d. n.o 1.o sed ee. alienum ne quam suus nas
ci potest si pater vivo testatore decedat et ita dubitari an
tis suus vel alienus sed species posthumi constituere contendunt
fere omnes in presenti in casu possessione Alexan. n.o 1.o Cass.
et Sarm.o Fab. et alij ubi proxime quod quam verum sit ex in
fra dicendis aparebit.

Posthumus alienus a Iust.o definiri in d. § posthumo
quoque alieno autumat Don. D. c. 11 pag. 3. post primum
ut sit qui natus inter suos heres testatoris futurus non est lu
cius Laceus in pluribus Cod. [illegible] recte dicit legi inter suos heredes
testatoris Ioan. Boredl. legendum putat in n.o pleuratibo
alieni ss. qui nati inter suos heredes testatori futuri non ss.
sed 1.o verior et receptior lectio est quia significari eum
alienum posthu. ee plures adbitrantur quos refert costa in com
mentarijs ad § posthumus autem alienus n.o 1.o eodem tit.o de leg.
qui h. nascatur inter suos idem inter sanguine coniunctos qui
extraneorum appellatione significantur, et di in eis [illegible]
l. qui in aliena 6 § interdum ibi patre n. [illegible] de aquiren
da hereditate l. pero 71 § inter ibi ut si filius suus de leg. 2
n.o 3. et testatori futurus heres ut in exemplo quod refert inst.
in eo. (ut omnia nepos ex filio emancipato [illegible] quod [illegible]
fide [illegible] omnium delet Hotom. ad Theraldo [illegible] relatum)
conceptus inter suos nascitur hoc est inter testatoris descendentes

sed q̃ ei heres futurus n̄ e n̄ ex testam.to & emancipatos de ex heredat. liberos q̄ n̄ etiã ab intestato & emancipati ha he reditatibus que ab intest.o defe. alienus dicit posthumus avo.

Potest etiã ea diff.o ut posthumi quoq3 comprehendat. qui ex ōro extraneis nascunt quos palã e alienos ee. et int̃ suos n̄ nasci ita exponi ut int̃ pungat ad recto puncto seu coma post verbũ natus. reliqua uno spiritu pferendo ut sit sensus alienus postho. ee qui natus heres testatori int̃ suos heredes futurus n̄ e. idest qui simul cum alijs successoribus qui aviã suus retineri n̄ vocat ad successione seu heredit.q̃ quã subtile expositione magis pbant Theop. et caius ibi alciatus d. c. 2. n̄ 3. lelius taurelius in enarratione ad nrũ gallũ ad l. Bolle .ij. que sequit. costa d. nº 1.o sentire videt donelus d. c. 11.

Posthumus suus plerique ab codẽ iustiniano putant desfiniri in d. §. ita demun ut posthumi quoque de heredit.ibus que ab intestato, que definitio diminuta est, & suplectione indiget q.o si posthumus nepos ex filio in potestate conceptus vivo avo nasceret in potestate eius futurus foret l. nã civium §.o in fine cum alijs de ijs qui sunt sui l. alieni iuris et tn̄ suus n̄ est cum pcedens psona patris n̄ desierit in potestate esse. qd est nariũ ut nepos avo sit suus, ut in eodem § ita demum in principio § sui ut.o sed at ut nepos dehereditu qualit. Minsing. in d. §. Postho. n̄ 2. Donellus Tal. & d. Franciscus sarm. s. quare ut integra sit adendum est. Ur l.3 prius obtinerent, que suplectio violenta videri n̄ debet nã implicite inest dictioni quoq3, que implicativa est et nãa sua casum continuat, & pcedente

qualit.3

qualis reperit illa l. si procedens persona discerit in potestate parentis esse notat argumento l. servum quoque § 3. de curatoribus, dicens ibi Horoscius in l. 2. nº 2. de pactis confert ex ipsa lex, quod certatum ibi si non alius eum antecedat in hoc titulo de posthumis quod heredibus instituendis unde si iustiniani ... ad definitionis normam redigantur ita oportet definire suus posthumus est qui si vivo parente nasceretur in potestate eius et primo gradu futurus foret, quam definitionem probant Paulus Castrensis hic nº 1. Galiaula q. Godebeanus et Salamonius ...

Potest etiam non in elegans definitio desumi ex ... § posthumi quoque alieno nam si contrariorum quoad cognitionem in iure eadem est ratio, et disciplina vulgato principio de iis quae ... sunt ... iuris ubi Accursius glossa ... et Emilius Ferrotus in praesenti in praefatione nº 6. a contrario pro illa lex posthumum suum recte definiemus, ut sit, qui natus ... heres testatori futurus est. ita definiunt idem Salamonius hic nº 4. Iason nº 5. Cuiac. paulo post principium Duarenus pag. 2. ad finem Alciatus d. c. 2. nº 3. Ant. Fab. d. cap. 1. illico in principio mensingerus in allegato § posthumi nº 2. et Volcolten nº 1. Vox natus ponitur ad denotandum de eo qui adhuc est in utero nos non ... qui nam hic antequam nascatur posthumus proprie non dicitur sed venter nuncupatur, l. Ventri 20 de tutoribus et curatoribus datis ab his. l. ventre praeterito § 3. de adquirenda hereditate l. si Ventri 8. de privilegiis creditorum l. qui Ventri ... de Ventre inspiciendo l. 1. et 2. si mulier Ventris nomine in possessione calumniae causa esse dicatur. l. 1. et per totum de Ventre in possessione

mixendo scio tn quandoq; has voces confundi, et minq propie ventre postlhumi appellari. Ut in l. cum quidam 30. § quod dicit, et primo illico in princ. infra de adquirenda hereditate.

Unde si mecum hic in lucem edit posthumus non est nec etiam antequam nascatur suus esse dicetur, ita colligitur ex l. posthumus C. in princ. ff. de in offic. testam. ibi quibus suus heres vel legitimus potuisset fieri si in utero mortis eius tempore non fuisset. Hec Alexandri verior lectio est, quam immerito reprehendit Ant. Aug. lib. 4. emendationum c. 17 l. posthumo preterito 11. ibi qui sui futuri essent si vivo patri nati fuissent C. de collationibus d. l. quod certatum ibi, qui si ad lucem fuisset redactus suus heres patri existeret § cum autem in fine instit. de tutelis —

Quod facit veritatem qualitatem esse. d. §. sui iuncto rubro de heredum qualit. Oswaldus in notatis id Donellum 7. comm. c. 12. litt. D. que nisi subiecto consistere non potest non entis nulle sunt qualitates l. si servus 4. §. 1° de act. empti Gomez t. varias c. 1. n° 9. sed qui in utero est subiectum non est. quia antequam nascatur homo non dicitur l. in falcidia in fine infra ad l. falci. sed spes hominis vel spes animantis l. eius qui inter veteres 1. a 6. vel homo fieri sperat C. de fideicomissariis libertatibus l. 2 ibi spes animantis cum gravida promissae videtur de mortuis infer. ergo non potest esse suus neque non spes ea subiectum est habile suitatis in actu, sed in habitu tunc in aptitudine, et solum sperat ut suus similiter fieri speret l. l. § totiens ibi inter

suos

suos heredes futurus erit. C. vs. seqn. l. suus futurus sit de ventre in possessione mittendo. d. l. cum quidam 30. § 1. vs.o sui igitur qui suus heres futurus esset de adquir. heredit.

3.o in utero existens portio mulieris est seu pars viscerum matris l. 1.a § ex hoc rescripto de ventre inspiciendo quare ut venter alat mulieri ipsi alimenta statuuntur l. 1.a § mulier et l. curator § de ventre in possessione mittendo, Surdus de alimentis tit.o 1. q. 5. Sara in l. siquis a liberis § siquis ex his n.o 116 de liberis agnoscendis, Sciora de partitionibus 1.a p.e c.e 6.o n.o 6. sed in uxore respectu mariti suitas non est nam femina eo post contractum matrimonium in patris erat potestate. l. si uxorem § ubi quam vbo. potestate C. de conditionibus in sertis § ut suus quod est in toto reperiatur in parte l. quia dictum 75 de rei vindicatione posthumus dum gestatur in utero non est suus et quia argumentum hoc in contrarium retorqueri posset videatur si matrimonium per coemptionem celebraretur quando uxor olim in viri potestate, et familiae transibat, ei quasi sua heres efficiebatur Ulp. in fragmentis tit.o 22. vs.o sui heredes ibi item uxor, quae in manu est diximus cum Rebardo de autoritate prudentum c.e 12 et alijs quos refert Otualdus s.a lit.ra F. pag.a 2.a ad medium in l. qui in aliena in pr. princ. de adquirenda heredit. facile huic considerationi occurres si advertamus id arguendi genus de toto ad partem affirmative non valere ut potest de maiori ad minus nec enim tunc partus pars viscerum matris est intelligendus l. si aliena 10.o § cibola in fine de usucap. l. partum 26. de vs.e

4.º Expendo suus heredes iura suorum here-
dum n. n. valet separari l. posthumorum 13 in prin.
& Vs. 1.º infra tt.º seg.te § posthumorum milit. & hoc
tt.º § quibus de hereditatibus, que ab intest.º unde per
illis ius suitatis definit cum alijs multis ase relatis Ioan-
nes Gutierres in repetitione d. § sui n.º 3 & 4. Sed post-
humus antequam nascatur nullus ius habet neque omnia iura
reservant ei in tempus nascendi l. antiqui 3 in prin.
si pars heredit. petat. ff. antequam ad lucem sit. redactus
non erit suus —

Quinto qui in potestate non est suus dici non pot. l. l. corne-
lia 12 inst. 1.º tt.º 5.º l. si filius fam. 33. Vs. sed si filius
infra de militari testam.to imo extraneus est. & si de libe-
ris sit testatoris § cæteri de heredum qualit. neque principium
suitatis fundam.tum est patria potestas. d. § sui ibi qui
modo in potestate morientis fuerint § 1.º cum alijs de he-
reditatibus, que ab intestato sed posthumus antequam nas-
catur in potest. non est. l. fi. de collat. bonorum l. fi. de assi-
nandis libertis l. 1.º Vs. item scire de testamentaria
tutela d. § cum autem in fine institutionis de tutelis q.º non
pot. dici suus his, & alijs rationibus hanc partem probant &
veriorem quam simul et receptior est. cum alijs quos
ipsi referunt Marius salamonius in presenti n.º 15 Iass.
in l. si ad.º n.º 18. 5.º Andr. Tiraq. in l. si unquam
Vbo susceperit liberos n.º 146. C. de revocandis dona-
tionibus Ant. Gom. 1.º Variarum c.º 1.º n.º 6. & c.º 11
n.º 4.º effectu 4.º Vs.º cuius ratio, Arius Pinelus in
rub. C. de bonis maternis 2.ª p.te n.º 37. Gutierres 5.º
n.º 16

nº 58. Ant. Fab. de erroribus prag. 2º t. decade 28. errore 6. nº 17. et decade 30. errore 2º nº 6. et 7. et Ostead. in nota ad Donelly d. cº 2. litt. E. —

Nec contrarium probant textus adeo fortis, et dificili ut senserat Lass. s. nº 29, qui dificultatem mobilem, et indecisam relinquit, sin cabilet sine aliqua violentia ei responderi non posse in d. §. itidem textus postum quo quo de hereditatibus, que ab intestato non ti iustiniana verba attente considerent in posthumis iam natis textus ille est intelligendus, ut etx ui conbat, et proprietate ipsius nois quoque quo iam natos significamus d. l. posthumi 3ª textus posthumos infra nº 1º habet iam natura dictionis quoque qua precedens casus iam natorum continuat, eamque qualitas repetit id denique suadent verba sequentia qui si vivo patre nati essent, que manifeste significant de iam natis sermonem esse. sic eum textum interpretant Ubertus Tucardo in 2ª repetitione l. posthumo nato nº 4º c. de b. tabulas Giras. s. Costa in §. et quid si tm 3ª p. nº 64. infra Caldas Pereira in l. si curatorem hens vbo. sine curatore nº 76. C. de in integrum restitutione Menchaca 2º de successionum creatione § 19. nº 66. ampliatione 3. Pinelo d. nº 37. textus sed melius Gomecius, qui vt nobum tradit intellectum d. cº 11. nº 4. coll. 2ª in princ., et Suares a Ribeira in adicionibus ibi litt. O. —

Que explicatio verissima in maiorem, aut saltem in eam de nos induxit dificultatem non posth. natiuitatem in potestate

n est qa post mortem patris nascitur d. vs. postumos, qua potestas extinguitur prio quibus ... patrie potestati solutus s. 5o. tit. 18. ... Antonius Faber in iuris pruden tie papinianee scientia tit. 11. l. primo prio ... nec natus poterit dici suus d. l. l. cornelia ... cum alijs. Que difficul tas tanta est vt sine veritate ab omni dictioni seiun tam consideremus superari n valeat nam ... ordinariarum iu ris regulas nullus est postus suus, qua ... in definiti one dicimus qui natus in suos heredes ... futurus est cum Vlpiano in d. l. ... devenire in possessionem mittendo ad denotandum vt n esse suum nam quis primus ... verbis vti videat Vlpianus ibi in suos fu turam, et suus futurus n in ... vt male ratiocinat Duarenus hic pag. 2. vs. suus imo ... diuerso regali ... est dicere que suum heredem esse, et aliud in suos heredes haberi prio institutionem de legitima agna tione success. l. in publica 17. iuncta l. bona fidei tatis 19 vbi notat Rebufus de vs. part. n. inter n significat qualitatem omnimodam vt recte probat Marius Salamonius hic no. 7.

Quare ... fictione ei occurrendum est nam ... veritate ... nullus sit postumus suus cum tn in sibi vtilibus qui est in vtero habeat ... nato, et postquam nascitur perinde sit ac si temp. mortis patris in rebus fuisset humanis l. nativi tatis tempus retro trahente l. qui in vtero 7. et qui in vtero 26. de statu hominum l. et vivo ea 7. de suis, et legitimis l. intelligendus 153. et l. ... 231

de vs.

de Vs.e Vt suitas posthumo semper pro commodum allatiua lass. in d. l. si à 1.o n.o 10. Quod attinet ad suitatem Vt n interim dum est in Vtero omnia ei iura suspendantur q.a incertum est adhuc an nascitur sit d. l. antiqui tamen postquam nascit eius natiuitas retro trahit id est retro viuente patre natus fingit qua fictione mediante in potest. fuisse credit Vt suus consequenter esse recte dicit d. Vs.o posth. l. 2.a § pro Vs. vsque adeo de vulgari d. l. quidam relegatus 6 § fin. de rebus dubijs d. l. 1.a § totias Vs. 1.o ibi suus futurus pro sit de ventre in possessionem mittendo l. 1.a C. de posthumis heredibus instituendis, quae iura, Vt diuissio nra fictione attenta sunt intelligenda, Vt per retrotractionem ex qua, Vt posthumo pupillariter substituit d. l. 2.a in prio de vulgari tutor testam.o dat d. l. 1.o de testamentaria tutela d. § cum autem de tutelis, Vt libertum assignat d. l. fi. de assignandis libertis docent interpretes ordinarij in his iuribus. Vberting picardus in d. l. posth.o nato n.o 5. Ant. Fab. in rationalibus ad d. l. qui in Vtero 26. Vt Fran. Sarm.o 4.o lib. selectarum ad l. in suis n.o 9.o s.a hoc tt.o

Sed obstant postuma illa imperatoris Verba in d. Vs.o posth.i quoque sui heredes sunt quae n fictionem signant sed rei Veritatem nam Verbum sum es fuit, proprietatem denotat glo. Verbo mangones in fine in l. mercis appellatione 207 de Verb. sig. Bart. post ibi in l. si maritus 14 § legis n.o 1.o infra ad l. Iul. de adulterijs cuius dispicuit timore sunt qui putent posth.um n fictionis iure suum heredem esse. sed ex quadam prorogatione

de iure singulari quos opp. est ut sequat Horoscij in d.
l. qui in utero 26. n. 1. sed Ant. Gom., quem sequit Ioan
nes Gutierres in d. § sui n. 19 qd dicimus sine patria potest.
suitatem n. dari in iam natis intelligit n. in nasciturus qui ut
sui sint sufficit saltem aptitudine in potestate fuisse. § n. in
potestate n. sint opp. spem tn sui dicunt Duarenus hic
pag. 2a ad finem et lib. 2 disp. anniversariarum c.
38. pag. 2a post prin. quibus omissis solutionibus verius di
cendum est suitatem iuris civilis esse l. cum ratio § de bonis da
natorum et in iis, quae iuris sunt fingendo aliquid facti tanquam
necessarium anni optime posset disponere, ut qd iure disponit
prim verius esse. et si maxime verba fictionem continet
q. quae ut induci possunt, et fictionem ad qm solum in sub
sidium recurrit n. inducunt ita arg. l. in rebus 30 in fi.
C. de iure dotium, et aliorum iurium nos docent Bart. in
l. si is qui pro emptore 3 q. principali an. cgd. de usuca
pionibus, et alij, quos refert, et sequit Tiraq. d. verbo sus
ceperit liberos n. 93. observat in terminis Filipus de
cio in d. l. posthumo nato n. 3. et alijs in locis, quos comme
morant Fucardus ibiden n. 13 et Ioann. Gutierres
in d. § sui n. 13. et sequentibus de heredum qualitate —

2o principaliter exacta nra legis declaratione omitto
id qd Bart. Paulus cast. Iass. et reliqui principio pro no
tant in presenti maximum olim inter posthumos suos, et alienos fuis
se discrimen. nam sui potuerunt imo debuerunt heredes
institui l. exheredari ne praeteriti agnascendo testa
mentum rumperent rub. s. ibi posthumis heredibus inst. & exhe.
sui s. ut exponit Cuiacius hic in fine l. inter caetera 30.
infra

infra cuius prior pars ad posth. hec primi. Ut ad vertit

ius cons. Ant. Fab. 9 coniecturarum c. 2. l. posth. ff. in princ.

infra tit. l. § posth. quoque cum aliis institutis hoc tit. Posthumi

v. alieni institutio non valebat § ille casus vs. procedere iure

tr. 2a gte expeditione vbi nullo iure infra § posthumo

quoque alieno iuncto § legari institutionum de legatis et

elegans in d. princ. vs. neque si alienus de bonorum possessioni

ff. de inst. posthumus 6. vers. quod q. s. de inofficioso—

Que autem fuerit huius rei ratio difficile est ex cogitare

teste Conano 10 com. c. 3. n.° 4.° sed ex variis que assigna

ri solent frequentius recipit posthumus ob incertus natiuita

tis euentus, quem Paulus considerat in l. antiqui ff. si pars

hereditatis petat incertus personis reputari ideo quod insti

tui non potuisse quia cum incertis personis nulla unquam

fuit testam. factio nec ex privilegio militis vel favore pie ca

use § incertis cum sequentibus iuncto dicto § legari imme

diate precedente de leg. quam rationem magis probant Socinus

in presenti n.° 1.° vs. et ratio Marius Salamonius n.° 23.

Hilg. n.° 14. et Fran. Duar. pag. 2 vs. obscurum idem Duca

renus 2.° disputationum c. 38. pag. 5.° infi. Alciatus 3.°

paradoxorum c. 3. n.° 2.° et in Parergon c. 1.° Conanus

l. n.° 9. vs. similiter Costa qui dicit probabiliorem ad § pos

thumus n.° 9 inst. de leg. et Ant. Fab. d. c. 2. paulo post

princ.—

Sed displicet vulgaris hec ratio Alexandro in presen

ti n.° 1.° Castrensi n.° 3. qui addit in fine difficile esse bonam

rationem assignare Galiaule n.° 11. et Turbenio Garcius n.°

16 nec probat omnino Sarm. an.° 11., et scitu oportere

Mathey Gribaldy refert Osualdus in nottatis ad Do
nelly 6.° comm. c.e 11. lit.a H quis. n. in se verissima
sit, vt constat ex d. §. incertis. et l. quoties 9 §. si quis
nn. vs.° heres l. in tempus 62 §. quoties de heredibus
instituendis. l. si ita fuerit. 11. cum alijs de rebus du
bijs Vlpianus in fragm.tis tt.° 29. vs.° incerte personae. et
Iulius Paulus lib. 3.° receptarum sentent. tt.° 6. vs.° le
gatum. Consonant lex 10.a in primo tt.° 3.° et lex 9
tt.° 9. part.a 6. expliiant per ordinarios in his locis
et in l. id quod pauperibus 24. C. de episcopis, et cle
ricis Petrus Greg. et alij ab Osualdo citati in notatis
ad Donelly 6. comm. c.e 17 lit.a X. et 8.° comm.
c.e 6. lit.a B. Costa in c.° si Pater 1.a p. vbo pauge
res de testam.to in 6. Ioan. Guti. de iuram.to confirma
torio 1.a p. c.e 64. et Doctor Spino de testam.to dicta gla
10.a. Non in convenit posthumo alieno qui incerta
persona non est, imo certa dici debet cum certo, et in
dubitabili signo demonstrari possit gla vlt.a in fine
in l. si pater filius 26. de vulgari, et ita dat ei li
bertas l. cum in 14. C. de fideicomi. libert.bus quoniam
non dari incertae personae docemur in §. libertas. quo
que inst. de leg. enim post disputationem de incertis
personis quam vltimam premisserat in d. §. incertis cum
tribus sequentibus illico de alieno posthumo separatim
subiungit in §. posthumo quoque alieno vt advertit
Donelly 8.° comm. post vltimum caput. ad titulum
de rebus dubijs in l. quidam relegatus §. pass. 1.° ad
finem, quo docendi ordine manifeste imperator sig-
nificat

nificat alicuius posthumi incertae personae non esse, nec dictio quoque non insinuat casum precedentem cuius incertitudinis qualitatem. Ut voluerunt Balduinus ibi, et Mindsing. Utrumque n° 8°. sed cum qualitatem inutilitatis legandi illis continuando classem duae tractatus eorum quibus non poterat legari.

Unde cabendum est a Baldo in rub. C. ad trebellianum, et de incertis personis. (ita inscribit ille titulum in pandectis floren. et libris emendationibus) qui n° 2 dicit. et ea 2 p. tractari in l. iubemus C. § fin. autem ibi et posthumo relicto eodem nec verba uncini dene glossa et gratia exempli non est. inverissimile posse titulum explere id in rubrum nigro generaliter ut. et subeo in tit. de incertis personis agit ut notat Cuiac. ad § sed necessarii heuigmi de leg. qui ita dividit ut precedat titulus de incertis personis et refert in vetustissimo C. manu scripto legisse Iustiniani constitucionem hanc totam que octo folia tenebat perisse scribit in recitat. posthum. ad illum titulum que ex ex paratin possuerint et ex locis in quibus eius constitutionis mentio quod stineret argumento duo con cunt full. et Gotofr. ex alio qui potest confirmari quod putant plerique in re publica sequa in L. si fideicommissum 3. ex p. titulum verificari, quae in certis ad numerat corporibus quando eius personae non possunt demonstrari et quando ipsa persona est repraesentata quae incertam reputat Fulg. ibi in fine. 3.

Plane in dicta L. antiqui illis dicit incertas

esse nativitas postumi, quia ipsius veritas namque mirum est aliquando quod nascitur sit necne quia admirabile est incertum quod nascituri sint an unus an plures ubi in 2a parte ubi in l. si sub et ff. 2 de ... masculus an femina d. § postumi quoque ubi ad hoc namque id quod est in utero id certum videri debet cum sub certa cadat demonstratione quod ex illa scilicet muliere natus erit quando est facto testamentum cum his qui aliquantulum sit incerti sub certa de lege ubi ipsi ... est non postumus si incertus esse ad mutamus incertus de certa muliere nasciturus et ex futuro eventu certificandus per nativitatem nempe quod ob incertitudinem nunquam constitutio, et legatus contra erant l. ubi ex fratribus 23. de condit. inst. l. quidam relegatus ibi cum alijs infra de rebus dubijs docent pluribus citatis Costa ubi s. nº 3. Sarm. hic anº 12 et Villag. nº 15 qui has voces ut subterfugi at adeo efficaces. ... incertitudinem in futuro nati vitatis eventu arbitratur sufficere ut alienus postumus non potuerit institui quis in designatione nullus incertitudinem remanens, et veniat ex post facto certificatio ... ne veniat institutio adulta postumi nativitatis.

Ioannes de immola hic nº 6. existimat postumum alienum ideo heredem institui non potuisse quia ex institutione inhonesta quaedam concipiebatur suspicio cum ... eum quem non dum testator vidit, aut novit nullus praesumatur affectionis amor. quare facile credi

poterat

poterat ex matre posthumi concubiisse quod ridiculum, vt ex Sarm. loquor hic n° 13 varie re fertur Fortunius n° 16. & tum ab initium semper sibi videri ostendit Alciatus d. Cap. 3. n° 1 vt pene in dignus duxerit referri —

Sed Lancellotus Galiaula, d. n° 11. & Emilius Ferro tus cuius eruditionem et gloriam commendat Duarenus d. c. 38 vers. vlt. in exordio nostri l. n° 7. autumant hanc diuitionem sane ratione carere, & vt irrationabilem nobis iure es tirpari, miserique vt d. rationis perquirendae necessitati se exi mant ad l. confugiunt non omnium 19 ex seq. ff. de legi bus, quae in iure constituto loquuntur, vt diserte in dicat Iuliani, & Neratii verba ibi constituta ss. et ibi consti tuunt cuius iuris. Varia referunt exempla glo. ibi Hotom ius an° l. & Ant. faber. in rat. decidendi Cuiacius 9 ob seruationum c. 12, & 17. c. 19. n° v° in iure recepto cuius alia causa semper n. fuit ratio hic nam ius a ratione metit, quae si non est ius non erit l. quod non ratione 39 illo tit. c. erit autem lex 4a. dist. & alienum possid. mi statui non posse fuit ius prudentium interpretatione receptum, vt mox dice mus. Imo, & ius constitutum in sui principio sine ratione non fuit, & lex ea solum probat reddi non posse; & sequens vetat in quiri hanc tamen sequitur quod nulla fuit ratio et legiti ma coniectio est quod nescit ratio esse. n. potest. Vel propter temporis antiquitatem & mutatas res, aut per honorum circum stantias rationem ignoremus, quae fuit temporis iuris constitu ti ita erudite Ioannes Oroscius, & Ant. Fab. vtrobi que —

Alij alias rões asignant quibs ptermi
dri d.a ratio sit que colligit ex d. l. in l. falcidia q
in ff. infra ad l. falcidiã, quæ ex psissime pbat
posthumij antequã nascat' n' esse hominem l. n.
qui in vtero est. animã hēat rationale in fixsam
n' tn' sola anima constituit hominem sine corporis
pfect.e & organicatione qualis n' dat. in eo, qui adhuc
est in vtero. ut ex varijs pbat And. Tiraq. in d. l.
si vnqua' Cbv susceperit liberos n.o 148. C. de rebo
candis donationibs qd. n. Vlpiang in sinuat in l.
1.a §. siquis pximior in vltimis vbis infra vnde cogna
ti existentem in vtero statim cum concipit animal
esse cũ Galeno in lib. quæ scripsit vt conceptus in vtero
animal sit pbat, & ipse intelligendum est. d. l. 2
de mortuo inferendo, & d. l. cum in veteres. 14. C. de fi
deicomisarijs libertatibs in quo sententia accipiendus est ex q
in l. Titij 6. in fine de suis, & legitimis heredibs due
pbat q̃ arg.m a contrario cum qui conceptus est in
rers nãa esse. n' v. actu, & exista nõ alia ante
quã in lucem pdeat animal n' est vt cum Accursio
in d. l. qui in vtero 7. Cbv pbat in pncio Voluerunt plu
res ex ordinarijs ēti, & in d. l. in l. falcidia Diogi
nes, Empedocles, & stoyci fere omnes apud Plutarcum
lib. 5. de placitis Phorũ Cuiacius ad d. tit.m C. de incertis
psonis paulo post pncipium & pbat Fab. d. c. 2. col
1.a in fine vs. imo nec animal n. n. antea in rers
nãa l. in rebs humanis esse dicit.

Ad celebrem, & in praxi utilem § Diui cl. 2. legis filius fam. 117 hoc tt. ff. de Legatis I.

Hispaniæ leges de primogenijs ex his quæ à Romanorum constituta sunt magna ex parte imitatione accipiunt nam & si Romani primogenia, quæ vulgo maioratus dicunt nō agnoverint frequens tamen apud eos fuit usus fidei commissorum earum rerum, quæ familiæ gratia perpetuo alienari prohibentur quibus adeo primogenea proxima sunt. ut de eis sicuti de fidei commissis iudicandum existiment Covarr. Palacius Rubeus, Mench.o Sarm.to & alij, quos referunt Albarus Valascus de iure emphyteutico libro [illegible] q. [illegible] n.o 29, & Ludovicus Molina l. de Hispanorum primog. c. 8. n.o 7.o inde est ut hoc celebre Marciali responsu, & quæ a Bart.o & ceteris iuris scriptoribus circa eius explicat. & tradunt assidue ad decidendas diuersas maioratus quæstiones frequent in omni foreni si iudicibus & advocatis ocurrentes aduci soleant, et applicari. quapropter ut quæ cotidiana sit. et in quibus curibus

aliquod restitui publice interest. Lege. l. usu 44. de usucap. plenius attingamus, ut dixi alias in l. legati 26. de liberat. legata opere plurimo duxi Bart. vestigijs in serendo suscepto. Dis [illegible] a [illegible] exordiri [illegible] quod sumaria cc. que talis est.

Prohibitio alienationis a testatore facta non expressa causa vel persona cuius contemplatione id disponat est nullius mom. idem [illegible] in l. Pat filius 36. § Lucius Agrippa, et in l. Lucius 91 infra tit. 2° de leg. 3. confert lex Titio centum 70 de condit. et demonst. et consonat Regia lex 44. in [illegible] p. tit. 9. [illegible] 9. explicant, et late prosequuntur ultra ordinarios in presenti solemnit repetentes Ambrosius de Opiçonibus. Ferdin. Loaçes, Crotus, Marianus Socinus, et Volomnetus in presenti, in nulla adnotatione. Andreas Tir. de retract. retractu in praefatione n° 89 Cuiac. hic, Hugo Donelus 8 comm. c. 28 pag. 1. ubi Osualdus in notatis lit. A. Peregrinum, et Simone de Pretis referens idem Donelus 9 comm. c.10. pag. 2. ad medium, Ant. Fa. 4 coniecturas c. 6. et seqq. Greg. Lopez in d. l. partis. Anton. Gom. in l. 40 Tauri n° 37. Molina l. 1a c. 6. n° 30 Menes. l. de successionis creat. § 10. n° 76, et doctor Spino, qui alios refert. detestam. gla 19 a n° 79.

Sed ut ad mea difficilis et in primis ad versus eos omissa l. Bart. oppositione de mala grammatica nam

accusatibus.

acusatibus eos in sec unde regal s.o l. Plautius 9. in fine de auro, et arg.to legato cui per figuram antiptosim accipiendo casum pro casu ocurrit cum Accursio hic Cuman. etiam l.o et pro numeri 4. ex qua forte Julius Paciis in margine eorum reponit. Tertio obstat t lex Lucio 71. 2o responso in fra tt.o l. et in. fidei commissi simplicis, ita relictus peto Lucii Titii pro tua q. concentus sis centigaure in. nulla expressa causa, aut pro sona ingratis coheredis decet relictus qo. eode mo simplex prodimitio deni aliena do ingratis coheredum facta sentebit, et consequente in hic pro sona cui testator voluerit consulere serbanda erit ut in seq. nri lxg p. —

Augit difficult. valere arg. de contractibus ad ultimas voluntates l. serbus filii 46. § cum q quirographis in s.o § unico in fine de l. Tussia Eberardus, in locis argumentorum legalibus solo 36. sed contra sentes abteg. eo ad causam exprimant pro sona alienatio ne possunt prohibere l. si ita quis 135 § ea lege de verborum l. ea lege 3.a C. de condictione ob causam l. finali C. de pactis inter emptorem qo. ide in testatore debemus admitere. Nec existimes dissimilem esse rom qo. id argumendi genus in eficax est Eberardus s.o no ulto. nam si co tractus ex conventione partis legem accipere dignoscuntur — cap. contractus 85 de regulis iuris lib. 6. paric et lex est qd testator disponit l. ubi legis 120 de verb. sign. pro

de l. Falcidia autt.° de nuptijs § disponat collat.e 4 imo cum nihil sit quod magis hominibus debeat quam ut supreme voluntatis postquam aliud velle non habent liber sit stilus et licitum quod iterum non redit arbitrium l. 1.° C de sacrosanctis ecclesijs, et vna sit legis intentio, ut impleantur, que a morientibus dispossita et. autt.° de heredibus et Falcidia § exheredatos collat. 1.° mirum videri poterit prohibitionem alienationis factam a testatore ex sola ipsius voluntate absque eo quod exprimat causa et persona, cuius contemplatione id fiat l. non consistere.

Ob quas difficultates et dubitandi rationes varie ad nostrum propositum asignari solent decidendi rationes inter quas frequentiores eorum, que ponit Aeursighe in excolio 1.° in fine, et non possum vsque respondere prohibitione alienationis si testator causam non exprimat et personam designet cuius respectu id disponit in gratiam heredis prohibiti factam intelligi cui credimus testatorem consulere voluisse ut rem semper penes se ad proprium vtilitatem haberet l. generaliter 24. §. si petitum vsque iterum. ibi quia consuluit heredi et vt florentina legit consilium dabat heredi vinculo ibi ne eum alienes de fideicomissarijs libertatibus, et cum heres non teneatur sequi consilium testatoris quod obligatorium non est l. cum pater 79 § mando infra tit. l. l 2 § finali mandati c. vlt.° 14 q. 1 possit quidem rem alienando gratie sue, et proprio favori renuntiare l. post heres 71 ad l. falcidiam. l. si

quis.

quis in conscribendo penult.º ff.º cū alia C. de pactis
n᷈ mirum si simplex p̄hibitio alienandi nullius sit mo
menti, quẽ Accursi vᵒᵍ p̄bant Bart. et Iaso vbi s.
n.º 1.º Paulus castrensis, et alij quos referunt, et sequ-
unt Alciatus responso 609 n.º 2.º, et responso 777.
n.º 4.º Menes. 1.ª n.º 236, et Gomecius d. n.º 37

Sed displicet eidem Alciato in d. loco n.º 5. Vo
Comneno et alijs ab eo relatis n.º 37 d. q.º admissa ea saltem
teneret p̄hibitio quousque alienare p̄hibitus n᷈ sequeret
testatoris concilium, et sic fabori renuntiaret cuius contra
rium docemur a Marciano ibi nullius esse momenti scrip
turam, quẽ verba apertissime p̄bant p̄hibitionem a p̄rio, ip
so iure n᷈ valere auth.ª sacram.ᵗᵃ puberum in fine C.
si aduersus venditionem iuncta Bart. et aliorum decla
rat.º ibi ff. n. vniversalia negatiba, quẽ omnimodam
actus nullitatem important l. cum hic § si in singulos
de transactionibus l. siquis semproniums 6 8. ff. de ult.
cum alijs de heredibus instituendis Iaso hic 1.ª lectura n.º 4,
et 5. et quamvis ab hac Alciati impugnat. posset eius
ratio defendi q.ª verba nullius momenti n᷈ semper ipso
iure debent intelligi, ut aduertit idem Iaso eodem n.º 5, et
exponi possunt nullius mom.ᵗⁱ scripturam esse id est nullam
obserbationis neccesitatem inducere et ideo n᷈ valere di
cimus q.ᵐ transgressio eius a voluntate pendet p̄hibiti
q.ᵈᵒ nulla obligatio est l. sub hac conditione et obligationibus.

et de leg. advertit Menoch. l. n° 180 Vers. haec tamen in fine.—

Urgent in 2° quae sequuntur. Et quasi nudi praecepti reliquerint quia tale legem testam. non possunt dicere quibus duplicem rationem assignat Marcianus, quarum neutra in favorem versat aut renuntiatione prohibiti confert et de verbis praecepti quod opponit cons.° in allegato c. Ult.° 19. q. 1. neque est legitimus sensus eorum qui prius has rationes expendunt accipiendo nudi praecepti pro cons.° et quia tale l. testam.° non possum dicere exponendo, ut significent testatorem facere non posse quin sit consilium simplex prohibitio nec prohibere heredem favori suo renunciare l. titius 90 § testator infra et° l.—

quin

Et faciunt d. l. Pac. filius § Iulius Agrippa et d. l. Titius 91 de leg. 3. in qq. respondet Scaevola simplicem prohibitum si alienet nihil facere contra voluntatem defuncti quia prohibitio simplex nec utilis est inquo offendere et talis voluntas consulens nec admittas, cum non nihil contra voluntatem fieri quia inest tacita conditio resolutiva nisi prohibitus favori suo renunciet. Verius n. est multo Scaevolam ad prohibitionis debilitatem respexisse quae cum sit a principio nulla sic dici non potest contra voluntatem fieri arg. l. liberos 3. § fi. in fine. de capiti diminut. legis re et di 5. 2. de verbo post defectum de in iusto rupto.—

4. nec pari ratione prohibitio alienationis in contractu esset inutilis ex consilio non magis obliget contrahentes d. l. 2. § fin. mandati quod quam falsum esse aparet ex d. l. ea lege cui secure respondent communis rationis defensores in testamento nudum preceptum de non alienando in consilium resolui quia nullius interest non alienari in contractibus vero alterius interesse ex contrahentibus ut mox dicemus.

testam.

Quinto de legitima filij per legem quoniam in prioribus C. de inofficioso testam. non sub ducit gravamen quod ad eundem filij utilitatem respicit ut probat erudite cum Bart. Saliceto, et alijs Rodericus Suarez ibi 1a. 2, et 3. limitatione et in reijcit alienationis prohibitio et in reijcitur alienationis prohibitio ut resolvit amplificatione n° 4. docet Meneses. 5a. q. prohibitio diuisi fauore non respicit

Denique repugnat generalitas nostri §. qui indistincte debet accipi, et si appareat testatorem in odium heredis et legatarij alienationem prohibere, aut si protestatur se velle in omnibus precepta valere l. de in testam. et irrationabiliter exprimat causam, quae habetur pro non causa c. beneficiis §. protest. quorum §. penultimo qui ita communiter notari solet de esse excomunicat. l. lib. 6. cum generaliter loquatur Marcianus in dicti quorum casibus est intelligendum Vulgata lege de probatio 10. de publiciana in re alt. l. 1°. et I. generaliter cum alijs legatis contradici magis militat superiori ratione communis qui ut perfecta saltem erit reijcienda

Quo etiam morbo laborat ratio Cumani in p
senti n. 1. in fine Alexandri, et aliorum existiman
tium simplicem alienationis prohibitionem obligatum n.
parere quando solum respicit testatoris affectum l. Quin
tus Mucius 76. et ibi in testam. de annis legatis etiam
n. convenit casui quo prohibitus coheredem haeret et in
eo alii quo aggt. et aliis eam inhibent, ut Lomnetus
hic n. 39, qui n. 38. et 40. plures refert, et refutat
rationes &c.

Quibus permissis pro 1. decidendi rone n. 6. praemitto domi
nii ius esse perfecte disponendi de re corporali ad li
bitum nisi lex prohibeat Bart. in l. si quis vi § differ.
n. 4. de adquirenda possessione l. 1. in principio ubi Gre
gorius glosa 1. tit. 28. parte 3. Donellus 9. comm. c. 8. ad
fine ubi Oncaldeus lit. B. Est enim in re sua quilibet
moderator, et arbiter l. in re mandata 20. C. manda
ti. l. nemo exterus 8. C. de iudeis l. dudum penult.
C. de contrahenda empt. adeo ut possit quis rebus
suis abuti l. sed, et si l. 28. § consuluit de peti
tione haereditatis eas negligere l. si quid. possessor 34
§ sicut eodem in mare proicere l. maevius 54 de con
ditionibus, et demonst. et pro derelicto here l. 1. et
per totum infra pro derelicto § penult. de rerum divisio
ne, et l. penult. d. tit. 28. parte 3. Deinde n. 8.
permittit ulta volunt. dominium sibi institut. adquiri
legatis

Legatis et fideicom. § fin. per quas personas nobis ad quirie pro cum alijs mittit. Hoc ll.o requiritur testator quem heredem instituit suarum rerum dominum esse et consequenter in eis ius habere pro arbitrio statuendi. Vnde si simpliciter alienare prohibeat ut sibi contrarius non est audiendus l. Cod. de furtis l. Titius, sin nupserit 99. de conditionibus, et demonstrationibus quod videretur se in continenti corrigere, contra legem non ad ea 88. eodem, et quae ipsius occasione erudite resolvit Alciatus de praesumptionibus reg. 62. praesump. 628. pugnantia quod in testam. disponeret, contra l. vbi pugnantia 129 de regulis iuris, non enim cabere pot testator ne dominij leges in suo testam. locum habeant l. nemo pot 58. 5. est n. simplex alienationis prohibitio velut pactum contra substantiam quo improbato manet actus l. cum precario 12 infra de precario sic concludit Bolonn. [illegible] hanc eamdem repetit rationem.

Quae, ut sic gravissimis placuerit [illegible] praeceptoribus mihi in vnguem probari et potuit [illegible] quod quae militat in contractibus, et in testam. eadem causa ex primae personae 2.o quod dominij [illegible] non consistit in facult. alienandi nec non repugnant quin dominum esse et alienandae rei potestatem non habere, vino in marito compatiuntur respectu predij dotalis in pupillo prodigo et furioso l. 1. [illegible]

toty. l. a de curatorib. furioso prio et g. nunc ad mone dos quibus alienare § l. n. Ir adulto curatore hente L. si curatore hens 3. C. de in integrum restitutione minorum, quia n. de contractu ipso, Et personali obligatio ne, re pugnet cum L. pubere 101. de reg. Iur. sed de Vendicationis observantia, Vt illa L. demons trant, Et veris alienatione sa communes, que est in pra xi servanda cum expresse aplicet in L. 9. § illo loqui diximos th. a 11. pto g. rebus intelligit Curiae. in d. L. puberes § s. nec mobere, Et 19. observationem c. 33. § s. neq. V. cuius senta probabilior, Videtur quod dc. qq. auctor reclamet in notatis ad Com. 12. comm. c. 2 lit. a L. in prio. Vel si sentit si res immobiles sint L. movilis pretiosiores, Et que servando servari possunt quas minor indistincte sine decreto n. pot alienare L. si mi nor 11. de rebus eorum L. lex que tutores 22. C. de administrat. tutorum L. n. solum 4 L. minorum 6. L. si minor 19 C. de prediis, Et alijs rebus minorum docet cum Menoch. Et alijs ase relatis ibi explicans secundum prd. d. L. si curatore hens Andreas Faguineg Controver siarum iuris c. 1.

In devitore qui pepigit cum creditore ne liceat si bi rem obligatam vendere L. si creditor 7 § fin. de di tract. pignorum ex lectione hermani, que hic nullam esse venditionem, ut pactioni steo que, ut quasi oremplure

cum

cum Aldrandio, et alijs Julius Pacius et Dionisius Gotofr.
ibi Ant. Aug. lib. 3. emendationum c. 17 Neguzantius de
pignoribus 2. membro 2ᵉ partis principalis nº 15 Ioan-
nes Horozius in l. nemo paciscendo penult.ª nº 115
de pactis supponunt pro constanti Ant. Fab. in ratio-
nalibus ibi 1.ª et 2.ª f. utrobique in fine, et idem Julius
Pacius legum conciliatorum centuria 2.ª q. 12 ad finem
comprobatur tex. ult.ª in fine tt.º 9. p.ᵗᵃ 9. conducunt quae infra
xi cc.ᵒ pactum de non alienandis hypothecis annui reditus, et
quomodo operetur, ut mixtum in 3.ᵐ possessorem. Et executio
an mandari possit et an requiratur specialis hypoteca vel
sufficiat generalis utiliter resolvunt cum Suares. Cobarr.
Gutierr. et alijs Gaspar Rod. lib. 2. de annuis reditibus
q. 9. a nº. 94. Velasques de Abendaño de censibus His-
paniae c. 96 nº 7 et noster licenciatus Amator Rodrig.
in tit.ᵘ de execut.ᵉ c. 4. nº 47 cum quatuor sequentibus.

Et in maioratus possessore, quem constat res maioratus
alienare non posse cum sint restitutioni subiectae l. finali
§. sed quia cum seq. C. comunia de legatis ea est n. ma-
ioratus natura, ut qui eum instituit, ex Hispaniae consue-
tudine, quin nariis consequentibus disponat bona ipsius nec
diuidi posse nec alienari, ut probat erudite Molina 4
de Hispanorum primog. c. 1. a nº 2. et in Domino
est l. filia cum testam. 3-5 § finali ubi gl. ult.ª in
fine infra tt.º 1.º l. species 17 de auro, et argento legatis

l. generalis 2 § sub conditione, qui, & a quibus l. 7. ubi ganarian la possesion y el señorio ubi Greg. gta 3. in fine tt. 4. p.a 5. & que l.a & similia, que in id solet expendi hanc partem ut veriorem defendunt Gomecius in l. 40 Tauri n.o 76. Molina lib. 1. c. 19 n.o 4. ubi contrariae p.tis fundam.tis bene respondet Matienzus in l. 6. gta 3. n.o 13. tt. 7. lib. 5. novae compilationis Pinelus, & alij, quos refert idem Molina d. n.o 4. et additio ad Gomecium d. n.o 76. alias diceremus Bonorum maioratus dominium nullum esse sed in aere pendere quod quam sit absurdum rectissime considerat Molina s.a n.o 9.

Tertio quia si testator sibi contrarius fuisset et pugnantia disponeret neutrum ratum esset d. l. ubi pugnantia l. scripturae 14. C de fide instrumentorum & at valet institutio legatum l. fidei commissum, & duntaxat corruit simplex alienationis prohibitio ut supponunt scribentes omnes in presenti, & colligit ex d. §. Julius Agripa, & ex d. l. Lucius quia testator sibi contrarius non existit nec pugnantia disponit. 4. non infra gat Volomreto reg. d. l. n.o ad ea, quia solum evidit non videri testatorem a prima dispositione recedere, ut in ??. p. inde n.o v.o sequentem esse inutilem & sine effectu qualis est alienationis prohibitio Deinde ea regula in dubio tantum est intelligenda, & in contineriti non si euidens sit voluntas testatoris

a prima

a prima dispositione recedendi ut in d. n.° nisi l. sicut cum alijs de alim.tis legatis t. di ex intervallo in du cens. correctio, ut in I.° eiusdem l. p. notarium Bart. et Cumanus ibi Alciatus dicta presumpt. 2 et similia impedim.ta n. est. reg.a d. l. nemo. n. an in rebus suis concedendis pot. quis imponere legem quam velit l. legem 40. C. de pactis l. quoties 3. C. de donationibus, quo vel modo. p. ipue in testam.tis in quibus latissima potestas habuit disponendi de rebus. —

Denique similitudo pacti s.a subst. conveniens n. est. cum alienatione prohibita n. impug. dominij substa ut probat lung. hinc etiam q.a tale pactum in subst. destruit deb. Cestius 39 de manumissis testam.to c. fin. de conditionibus a possessoribus transfundit cum in alium simile cui pactum conveniat l. ubi ita donat. 27 de donation. causa mortis l. 2.a in pr.o si certum petat. l. cum.a 80 in fine de contrahenda emptione .. nec obstat d. l. cum pre cario nam ppt. quod q.d prohibitio alienationis exten dit ad diminuendum q. aliud viciari pact. s. subst. docuerit Bal. l. a a. 15 de adoptionibus simorbus in repetitione d. l. ubi ita donat. n.° 7. et alciatus in l. detestatio de V.bs. pactum ibi n. huic s. forma substantiale bcarijsime falso existimant Bulgus, et cum sequuti Ant Fab. in rationalibus ad l. inisgentiy 73 § quin imo c.olum. pen. de pactis, et Osualdus in notatis ad donelum 14 comm. c. 34. lit.a C. n. n.

Iversio ut in calendas Iulias rem accipiens p̄
cario possideret eam vim hēt ut ante n̄ liceat
revocare sed potius ut advenientibꝫ Kalendis
Iulii migerandum erat sine noua revocat. fini
rei p̄cariꝫ ut rectius intellexerunt Ioan. de
Ponte in repetitione l. cum qd n° 5. in fine si
certꝫ petat, & Petrꝫ Aug. Morla in empo-
rio iuris t.° p̄. ad titulꝫ de pactis q.e 8. n° 2. ad
finē

Quare existimo V.S. decidendi iōs subtillis
Marciani dñis obtineri quasi nudum p̄ceptum re
liquerim q.a tale l. testam. n̄ possim dicere, que
do intelligant. sciendum est in l. nihil frus
tra fieri n̄ n. illusoria ff. ptorꝫ edicta l. si p̄
tor 79. ff. de iudiciis l. fin. in fine negꝫ in loco
publico unde quę ad reꝫ in stipulatē causam
desideramꝫ l. 2. § circa de doli mali, et
metus excepti. & § longꝫ cuiꝫ stipulatio inter
sit l. stipulatio ista 38. § alteri de Verbꝫ itm
et in testam.to ampla illa facultas disponendi
de rebꝫ ex audienda est. si modo ex iusta ca-
usa, & in alteriꝫ utilitē testator disponat si n.
nullꝫ sit extrinsecꝫ. cuiꝫ interit obligatio nas
ci n̄ potuit & hoc est. qd Marcianꝫ voluit, qu-
asi nudum p̄ceptꝫ reliquerint a causa d. l. & § to
na ut Iassō exponit notabili t.° que expositio in
ta n̄ est, ut Cuman. existimat nec rationꝫ redi-

eaꝫ deꝫ

~~camdem diligentiam nihil concludit. vulg. circa l.~~
~~qui interrogatus ff. de petitione hereditatis~~
~~cum oporteat dispositionem morientium, ut viventium~~
~~sponsa vestiri sumptu dicti contra~~
~~ad ultimas voluntates fieri l. ex quotiens ff. de~~
~~obligationibus ubi scribuntur, quae pariter contractum~~
~~falsum constituunt §. fin. vers. et valent si casus~~
~~poni nihil~~ meis Marciano respon-
det nudum preceptum de eius qui hoc tale neglexe-
rit vestiri nec sponsa quod est varium ut viri habeat
fidei commissi ... in ... ha-
bita ... l. postumus ... ignorans ... comma-
ndi ... iusto respici ... maxim-
tum apponi in modum causae ut huius dicimus qu-
asi rem dubiam quae de litis vel divina est. l. 1. §. 1.
de transactionibus quasi mutua dicitur condici quae vere
mutua ff. l. quod condictio § fin. si certum petatur qu-
asi tutor administrare eum qui vere cepit tutor et in
l. 1. ff. sed et si de eo qui pro tutore negotia gerit ne
quasi contractum ubi scribe contrahi ff. de positi 9. §
si filius fam. de peculio vincta Donelli declarat. 120
comm. c. 24. pag. 4. ad medium hispane quoque frequent
dicit como Christiano o como caballero ab eo qui
vere fidelis est, ~~...~~ nobilis existaverit quod ... qu-
asi vido ... sed et si Franciscus Niconesig in
repetit. rubr. soluto matrim. n. 132 et Ioannes

Oresig. in d. l. 2. n.° 5. Ultram factionibus - Quae
sequuntur verba quia talis legem non possent dicere testamentum
non accipias pro solemni sed pro praecepto de non alienando
seu pro [illegible] testatoris cuius voluntas lex nuncupatur
auth.° de nuptiis § disponat testator collatione quoque
ad modum in contractibus pactis conventis appellantur
l. in d.° cap. contractus [illegible] de regulis iuris in 6.
talis igitur l. prohibitiva, alienationem sine causa
[illegible] et sic [illegible] testator dicere non potest, idest obligatio
non in ducit quia nedum praeceptum est - sed ut si nulla
subest causa propter voluntatem testatoris dicitur nudum dictum
pactum quia nulla in eo subest causa propter conventionem
et quia obligatio non parit l. iuris gentium § sed
cum nulla ex pactis reputatur. l. quod absque sine causa
et absque eo quod aliquid mersit liberis dominibus [illegible]
arum de alienatione auferre l. 2. infra. si a parente quis
fuerit manumissus, et quod velle testari videtur testator. eius
cui prohibet alienare in re sua, ad similem et moderationem
non esse 2.° dictum § in l. mandata cum similibus quod est.
non alienandi facultas. ei qui prohibitus est alienare et
cum aliis non noceat. succedit [illegible] l. [illegible] § [illegible] Barg.
[illegible] aquaeductu docens in [illegible]. Cumanus n.° 2. et 2.°
[illegible] n.° [illegible] Ambrosius de [illegible] n.° 6. [illegible]
[illegible] et Marianus Socinus n.° 22.

Quia decidendi ratione [illegible] a [illegible] [illegible] ratione
[illegible].

dubitandi: 1.º quoniam in primis non obstat l. peto §. i
in 2. responso in tract.º l. cuius timore ff. quib. recurrunt
ad Accurs. in d. l. senti 2.º scolio in fin. qui casus procedit
ad hunc textum in legatario alienare prohibito
sive herede instituto ex asse aut in pluribus heredibus
quando omnes ff. alienare prohibiti qui casus possessionis
nimis restringunt Marciani responsum nec difficultates
diluunt nam 1. casu gratia heredum posset facta videri
prohibitio ut probat Ambrosinus n.º 32. Secundo gratia
venientibus ab intestato d. l. peto §. fratre ulti.º l. his cui
sub conditione de conditionibus et dem. d. 3.º gratia coheredum
coheredum, interse nam quoties plures alienare prohiben
tur in casu alienationis vicissim inter eos tacitum induci
tur fideicommissum, et ideo valet prohibitio nulla alia
ex parte causa [illegible] assignata persona quam circa unius
quisque prohibitus contemplatio nealterius ita voluit glossa
[illegible] filijs suis in codicillis qui se institutis in tract.º l. quer.
non est quod quod eas summe commendent Imola ibi n.º 5 di
cens meliorem forte non repeiri et cum eo Greg. Lopez in l.
44. glossa [illegible] tit.º 9. part.º 4. h. n. quando pluribus precepit testator
monumentum facere ad invicem inter eos actio datur quia
unius cuiusque interest monumentum extrui l. quintus mutius
7. ff. nam si te solum infra de annuis legatis itaque
in recipitur quando simpliciter alienatio pluribus prohibetur non
si testator ultra progrediatur assignando causam et de
signando personam inutilis prohibitio est. X.ª [illegible] dicit quod

amplia ut procedat etiam quando plures alienare prohibentur
glossa 2° ibi heredi vel heredibus et pro facit l. cum pat
§ 9 § libertis per dicta ut quod in familia libertorum
(prohibetur) in quam retineri facit l. Titia Seia § Se
ia libertis ei quod qui ex vobis 1° decesserit in fra et 2°
et que similia, que in eo eruditi ex pendunt hac
ut veriorem probant d. Accursij d. verbo filijs huius
eodem Amplio et alijs insistenti Alexand. n° 17°
Jass. n° 29 et Bolonini n° 113 infra

Unde his omissis respondendum est verba illa
peto Luci Titii pro parte tua contentus sis 100 aureis non
continere restituendi residuum portionis hereditatis quod totum
retinere potest heres suae suscipere ex portione sua 100 ex
quibus testator eum contentum esse voluit nam sunt taxativa
et designativa qui fidei commissum inducunt l. fidei com.
11 § si quis ita scripserit de legatis 3° observat Gothofre
dus utrovis quia per ne bona que supersunt vacua
sint cogimur pro longo querere cui restituat, et cum ve
nientes ab intestato, non possint vocari videri quod est cuidet
ex text. arg. l. quandiu § 9 cum similibus de adquiren
da heredit. merito Papinianus respondet partem hereditatis
que restituenda est coheredes petere possunt nam in
dubio quando aliud non apparet testatoris verba in heredes di
riguntur et cum eis loqui testator creditur l. si servus
legatus 111 § qui margaritas l. alii atque l. si quis rem
fim.

simplicis prohibeat alienare q. cum in casu contraven-
tionis rē n. quibus nec quidquam alii debeat restitui p̄sonā n.
querimus audeat ita in effectum res pondet ad. d. l.
Pers gta ibi Abb. alijs in fine Bart. n.º 6. gta hic
Abb. n. possunt dicere ubi et Bart. an.º l. Pau
Cast. n.º ult.º Ripa n.º 33. et Bolor. an.º 110.

Non et obstat valere arg.tum de contractibus
ad ultimas voluntates, et posse contrahentes n. ex p̄sona
causa p̄sona alienationē prohibere nā id ad
quendi genus perpetuum n. est., et dumtaxat evincit quoties
in contractibus, et testam.tis eadē rat.º est Bart.
in d. §. cumqui queirografum. in prio Saliceti et alij
quos refert Obtaldus. in quo Heberaldo d. loco 33. n.º
1. et 3.º at in proposito dis par militat ratio nā in prohi-
bitione alienationis que simplicis testam.ti sit possibile
n. invenire p̄sonā cuius intersit n. alienare et prohibitio
n. valet quia nudum preceptum est ut sic in contractibus
v.º si prohibitus alienet existit alt. ex ctrahentibus cui
ex conventione n. alienandi queritur ius et sic num
quā simplex prohibitio est. immo semp invenit p̄sona cu-
ius gratia et favore intelligimus prohibitionē fieri que
ideo utilis est. d. l. ea. l. 3. C. de condit. ob causā et
d. l. fi. C. de pactis inter emptorē, et venditorē compositis
sed pugnare videt. cum eis l. nemo potest eundo pe
nult. l. de pactis dum pbat. p̄ pacta effici n. posse.

nequis Vicino in Vetto fundum valeat alienare
largu est q. si contrahendo simpliciter prohi alienatio
prohibere impediret utique translatio dominij d. l. ibi
id efficit ne alterius vestigij dominium prohibe alienar
et esset nulla Venditio d. l. si creditor 7. § fi. insti. de dis
tract. pignoris n. impedire imo si res alienet valet
alienatio, et pactum, ad id quod interest actio dat d.
l. si ita quis 135 § ea l. insti. de verborum quod falsum
est dicere per contractum posse absolute alie
nationem prohibere

Quibus dificultat. ut ocurramus circa ipsam prohi
bitionem alienationis quae valere omnes in presen
ti supponunt, et constant tantummodo dis putan
tes de effectu breviter distinguendum est. an pacto
res alienari prohibeat vel per contractum, nam pac
tum quod admodum inefficax est ad agendum
dicta lege iuris gentium septima paragra
fo sed cum nulla versiculo igitur nuda pac
tio cum illis illo tit. de pactis et ad trans
ferendum dominium lege traditionibus
o veinte Codice eodem titulo et ad impediendum

est. enim.

est. n. in i.° contrarios eadem ratio et disciplina vulgato prio
ubi gla. et bo. simul. de his qui sui vel alieni iur. l. 65 quas
causas quis nacit per easdem dissolvit nihil tam nale.
36. de reg. iuris c. i. eodem sane ut quis per arbitrio rei suae do
minus non perdit sed aliquo modo legitimo opus est. l. si quis
vi 17 g. diffra ubi comunit. omnes de adquirenda pos
sesione parit. nec sola volunt. alienandi facultatem ite
nam bivi pacta non servat nec tuet nisi quatenus equitas
nalis exposcit l. i. in prio, et d. l. iurisgentium 7. § pter
ait de pactis hominibus autem liberam auferre rerum suarum ali
enatione equum non est. sed iniquum d. l. 2. si a parente
quis fuerit manumissus repugnat. n. equitas ea cui nihil
tam conveniens est. quam volunt. domini volentis rem suam
in alium transferre ratam heri l. qua ratione 9 § hec
quoque res de adquirendo rerum dominio et tradicione
de rerum divisione. merito ergo paciscendo non posse effici
ut quis vicino in vito fundum suum non alienet Pompo
nius nos docet in d. l. penult.° quam sic explicant post.
glam et ordinarios ibi Horostius n° 7. et Ant. Fab.
in rationalibus tit.° B. Ioannes Rob. et Forcatolus
quos refert Ant. Delrio in miscelanea iuris scripto
res ad eamdem L. qd adeo verum est. ut procedat etiam sic iu
ratum sit pactum, ut cum magis com. resolvunt plures
quos refert, et sequit Gutierres de iuram. confirma
torio 1.a p. c. 45. n.° 4.

Limita tamen in pacto nudo nam si rei traditione

Vestitur, et eo recte poterit alienatio prohiberi ex rog.a generali L. in traditionibus 49 illo tit.o De pactis L. lege 10.a C eodem L. rebus 6.a C de rerum permutat.e Unde corrigendum est ab Accursio in d. L. in traditionibus, qui inter casus in quibus lex ea non procedit connumerat d.o L. penultimum significans deberet intelligi etiam de pacto in rei traditione apposito omissa .n. communi distinct.e inter pactum; de non alienando rem ipsam, que traditur quod firmum est, et validum d. L. in traditionibus cum alijs, et pactum de non alienando diversam rem veluti si domum dico, et paciscamur ne eam accipiens fundum suum alienet, nam tale pactum nudum esse dicit. quod .n. docemur traditione rei pactum vestiri et audiri oportet si modo circa ipsam rem, que traditur paciscatur non circa aliam ut in d. L. nemo paciscendo, que sine ipse V.a sit ut constat ex Bart. ibi ante num. 1.o? Iass. n.o 3. et Ant.o Fabro &c. ex quo ratione convenit verbis Pomponij quod non aparet in spe illius L. rei alienie traditionem intercessisse sed solum convenisse per pactum reale ex paciscentibus prcdium quod aliunde quesierat vicino in vito posset alienare ita colligit ex verbo suum et verbo suo, quod in ult.a L. p. repetendum est conducit etiam subiecta tit.i materia docent cum Accursio ibi Costalius Ioannes Horosius, et alij s.a citati.

2.o Limita in pacto, quod vulgo dicit vestiri

ibrer.

cōgerentia stractus cum n. in continenti fiat L. contrac
tui dat ita ut contractui insit, et ex eo actio nascat.
d. l. iurisgentiu 7. § quin imo ff. de pactis l. in bonę fidei
13 & l. petens 27. C. eodē gl.a l.o docet. & ibi com
muniter scribentes in p.cio quibus mis re contrahi obligo.
Unde sufficiens est ut alienatio prohibeat d. l. fin.
C. de pactis inter emptorē, & venditorē docet cum
alijs Julius Pacius l. conciliatorij centuria 2.a q. 11.
sed pugnat ex diametro lex gl. si locus ff. de reli
giosis & sumptibus funerum ibi pactum ne in locum
monumenti inferant quos inferendi ius est appositum
in ipso venditionis contractu, neq. ea l. locus monu
menti fuit venditus ad id sufficiens non est, sed stipu
latione caveri oportet. cui difficult. ut conciliares occur
rant Varia ... comminiscunt verior tn solu
tio est d. l.a gl. si locus corrigi in d. l. fin. in qua
ius novum constitui apparet, ex verbo sancimus adest
nobis ius in actibus seu pobligatoriis ut testat Crotus
hic n.o 52. sed displicet ex eo ad vitanda sit iuris correc
tio l. unica C. de in officiosis dotibus vulgato c. cum
expediat de elect. lib. 6. nec n. verbo sancimus in ea
L. ius novum inducit in eo ut pactum sufficiat nec
stipulat. opus sit, quod Paulus requirit in d. l. gl. si locus
sed potius in ea, ut sciendum sit pactum de quo apud
veteres dubitabat, num cum prohibeat res vendita fi
eri religiosa, & Deo consecrari videbat ambus ...

paciscitur libertatem ecclesie c. Ad haec de immunitate ecclesiarum lib. 6. Vers. Consequens pactum esse casum, et irritum auth. cassa, et irrita C. de sacrosanctis ecclesiis L. 17 H. 9 § 5. L. 3 in 2 § H. 2 lib. 1 nove compilationis contrarium tamen decidit imperator quod cum ... locus possit ... exempti ... ecclesie adquiri non potest pacto dicti ... libertatem ecclesie quod ad ... generaliter in eam rem ... alienare arg. L. cum ita de conditionibus, et demonstrationibus Bart. hic n. 13. Crotus n. 7. et 83. Baldus in d. L. fin. n. 2. et Palatinus Rubius in repetitione rubr. de donationibus inter § 6 n. 12.

Atque ... in d. L. finali non convenisse ne res aliena ... sed nec certo modo alienaret quo casu pactum sufficit quod non est simplicis alienationis ... sed limitativum, ut in L. si sterilis 21 § sed et si de actionibus empti et in L. qui Romae 122 § codex ... de V. O. ... docet cum communi Ant. Fab. in d. L. nemo ... aliud est ... difficultatibus ... siquidem in d. L. quod si locus non simpliciter omnes inferri ... sed limitative ... duntaxat ... inferendi ius erat. — Unde gla. ibidem ... est in fine ... distinguit an locus ... paciscitur purus sit hoc est non religiosus nec religioni destinatus, et hunc pactum sufficit ad hoc ... religiosus fiat. ut in d. L. finali ... religiosus sit quo

casu

+
considerant

casu cum Sumanis leg. si exemptus pactis n̄ sufficit sed stipulatio nec opus est ut ibi quę distintio, & si recepta sit ut te stat Salicetus in d. L. fin. Vere tamen n̄ est ex ea ratione nec stipulatio sufficeret cum n̄ solum a pactione sed a stipulatione, & ceteris contractibus religiosę res sint exemptę §. 1. De inutilibus § finali cum alijs de emptione & Venditione.

Quo supposito dic, & alijs omissis dicendum est in d. L. qd si conventus n̄ fuisset in gratiam in gratiam & fauorem conditoris ne locus fieret religiosus ut in d. l. fin. nam ad hoc pactum contractus cohęrentia vestitum l traditione rei sufficiens est ut ibi sed potius in gratiam emptoris venditor promisit eum inferre quibus inferendus est q.a familiare erat monum.tum aut hereditarium in quo sepeliri possunt successores et qui de familia ss. l. familiari §. ea l. seq.ti illo tit.o de religiosis, et sumptibus ff. funerum quę obligatio cum respiciat alienum factum pactum induci n̄ potest sed stipulatione opus est s. penali nam simplex stipulatio facti alieni similiter inutilis esset § si quis aliam de inutilibus verum igit adijcienda est l. stipulatio ista 38. §. 1.o siquis de verborum facit simile l. servus ea leg. 7. de servis exportandis docuerit Ignevigna glossa ibidem relatus, et Tuldg. sic explicat in prio curs.o 1.

Cuiacius in recitationibus solemnibus in L. 27 Pauli ad edilis ad eandem L. gd. si locus, quam recte intelligit de stipulat. penali, et si ex longe diversa iuris ratione quia nihil venditoris interest eos non inferri ab emptore quos ius sibi esset inferendi falso quidem nam ut rectius contra Accursium, et Cuiac. Ant. Fab. noviss. advertit in rationalibus ad illam L. et nos nuper docuimus, conventio ea non fuit in gratiam venditoris sed in favorem emptoris, et non considerans alienum factum a venditore promitti tandem penali, et audit quam non penali stipulat. Ambo vero causa speciem legis qualem posuerit locus ille religiosus vendi vario modo contraria omnino comminiscuntur. magis tamen Fabro in prius me subscribo ut vendatur sibi fundus in quo erat monumentum seu sepulcrum non autem ipsum monumentum quamvis postea columna penult.a usque ad finem parum sibi constans non vero necessario sed subtiliter eam L. cum L. antecedente coniungat, et priora illa verba locus monum. deleat solum legens quod si hac L. venierit et L. fundus S. de eius vendit. tractabat in L. praecedente reputans alias illum Pauli locum difficilem, et sine sua emendatione inexplicabilem.

3. Limita quoties in re, quae alienari prohibetur aliquid sit paciscens quia tunc pactioni standum est. Et ita allegat in alegata L. creditor 7 § fin. de distractione pignorum, in eius ipse dici non potest traditione rei possessionem vestiri cum pignus non debitore tradatur

quia

qui promisit non alienare rem creditori l. si rem
§. 1. vs. proprie de pigneratitia actione § ult.
quibus mod. recontrah. et oblig. hipotecca autem neque
a etiam l.ff. illegredit nulla traditio est, nec in d. vs. propri
et neg. cosequentia contractus neque conventio pigno
rei, & si traditione rei in contractum transeat nomina
tum l. 1. § ult. necesario hic intelligendo si de pactis tamen
quando traditio non intervenit ut in d. § fin. in quia frustra
creditor alienationem timeret si dueitor ei rem pigne
ratam traderet: nuda conventio est seu pactum nudum
l. 1. in princ. de pigneratitia act. ex quo non potest
nascatur actio l. si tibi decem § ... § de pignore de pac
tis non in pignori pactum vestit aliud diripuit quo propr
ius pignoris ... hipotecam quod creditor, sit in re pact.
in d. § fin. fuisse eficacem dominus etiam propter ius directi
quod sit iure cum emphiteuta recte paciscitur ne
emphiteusim alienet l. 3. C de iure emphiteutico
quod idem in usufruct. quemque & superficiario neque etiam
ius habeant in re l. eorum ... in fine princ. infra de
damno infecto eficaciter cum domino paciscentur ne
liceat sibi interim alienare Florentius in d. l. nemo
pascicendo ... --

Per contractum vero non alienatio rei prohibeatur in dij
tincte deiver ... valere neque semper persona adest
cui interest si non pactum quod vestit cosequentia co
trahens efici potest ne alienet d. l. fin. C de pactis in
ter emptorem & venditorem compositis a fortiori id posterit

ipso statim fieri nec opus quod conveniat quod Vide d. illud magis, aucth. multo magis C. de sacro sanctis eccle. siis, et in d. L. si ita quis 135 § ca L. de Vb. par. ticulariter dari alienando ideo in stipulatione deducitur quia efficacius per contractum rei alienatio prohibetur.

Cuius prohibitionis effectus ut alteram in dicto § deliuare non translationem dominii impedire sed alienantem ad interesse obligare. Ita formaliter probatur in eodem § ea lege in fine, eam namque non alienare permittit factum promittit, et cum nullum ius in re constituat solum ad id quod interest obligatio succedit. Stipular. n.º dum dunc 92 et Selsis l. si fundus 119 de Vb. l. si quis ab alio 13 § fi. de re iudicata cum aliis quas in eadem re diligenter congessit Ant. Gom. in l. 40 Tauri n.º 14 conducunt d. l. si sterilis 22 § sed si de action. empti d. l. ea l. 3 in verbo Vlt. gl. et l. ea lege C. de condict. ob causam, et d. l. nemo potest de pactis secundum eius intellectum. qui contendunt ibi non agi de valo re pacti sed dumtaxat de ipsius effectu, ut sensus sit eam prohibitionem non efficere ut postea alienatio non sequatur et sic maxi me inter personas convenientes convenit rem non alienari nisi omnino si post ea alienet in accipientem dominium transit ut copiose Donell. in d. § ea l. n.º 3. consonat dicta lex nostra Regia l. 48 ubi Greg. Lop. dicta § 9 et gl. 9 docent et exornant late disputantes Bart. ibi n.º 14. Cumana n.º 9 Rip. n.º 85. imm. n.º 66 Ambro. de Apisson. n.º 149 Ferdi. Loaces n.º 160. Bolomn. n.º 201 Bernal. Dies reg. 208 Menoch. l. de success. creat. § 10 n.º 82 Hiero. et Ant. Fab. in d. l. nemo potest C. de leg. et Ant. Gom. in d. l. 40 Tau. a n.º 12 ubi plura refert fundam. et Joan. Gut. in l. nemo potest n.º 245 de iuram. confirm. 1 p. c. 49 et alii.

Fina

Hinc pendet certa ratio decidendi ad celebrem, et in praxi frequentem l. quoties 15. C. de rei vindicat. nam qui rem vendidit implicite promittere videtur eam non alium alienare ne poena falsi coerceatur ut in l. qui duobus 21 infra ad l. corneliam de falsis tamen cum promissio haec non impediat translationem dominii potest rem alteri vendere et traditione secuta emptorem dominum facere, qui 1º emptori debet præferri d. l. quoties l. quitibus 6. C. de heredit. vel act. vendita fuit l. si anei § 11. C. de actionibus empti et l. qui tibi 3 C. de his qui à non dominis manumissi ss. convenit l. 50. d. tit. 5. p. 9. quæ procedunt etsi prima venditio cum juramento sit de alijs non vendendo nam promissio de non alienando, et si juram. firmet quis alienans periurus sit non tamen translationem dominii impedit nec ipsam rem infecit imo ex altius non iuram. accipiendum est vulgata l. ult. C. de non numerata pecunia pro dicta alienatio damnet voluntate disponentis quare non potest irrevocabiliter adstringi etiam cum iuram. quominus sibi liceat à 1ª dispositione recedere. l. si quis in princ. tit. 22 et l. nemo infra de legatis 3. docent plures quos refert, et sequitur Ant. Gom. in l. 53. Tauri nº 58 vers. 2º principaliter, et Ioan. Gut. d. c. 15. nº 4.

2º Utiliter infero in prohibitione alienationis cum expressione causæ seu forma quam servare oportere nos docet Marcianus in seq. §. p. (et eam) et eam, nec sit in contrarium discrimen esse non modicum nam illa adeo eficax est tamen ut dominii translationem impediat si. n. heres vel legatarius alienare prohibitus de facto alii alienet, et si dominus rei sit dominium tamen non transfert in accipientem id ipso iure nulla.

qui, à non

alienatio est, et o.a defuncti volunt. alienans indignus efficit et eiusmodi gra. inst. dicta alienatio, et fidei commissi in secundo competit remedium ipsam a quocumque possessore revocat lex peto 71 § fratre, l. cum pat. 79 § libertis, ubi gl. et Bo. ne i. de alienatione ... vbi gla. quo noie in rem actio ... l. 1 et 2 C. communia de legatis que n. nisi domino dat. l. in rem act. 24 de rei vindicat. neque ex alia causa pot dominus ee. quo ... dominium n. transire in accipientes alioquin duo in solidum domini essent ... l. si ut certo ... § si ... commoda ... nec ea res a testatore prohibita alienari pot usucapi l. 2 C. de usucap. pro emptore ... qui referunt et sequunt. Iaso hic 1.a lectura n.o 85 et 2.a lect. n.o 100 Donel. in ... c. 10 pag. 2 post princ. ... Gome. in d. l. 40 Taur. n.o 88 et Gut. in d. l. nemo pot. n.o 4 cum duob. seqq. ... est in obscure ex varijs ... assignari solent magis rei ... ita ultimis volunt. deferri, ut sequunt. ... d. auth. de nuptijs § disponat cum alijs unde cum ... domini translationem impediat l. et ... § ... de donation. in d. l. cum lex 47 de fideicom. l. n. dubium § ... nullum C. de legibus ... ad movendum ibi ... pecunia n. faciat accipientis ... alienare ... n. optime Donel. d. pag. 2 ad fi. ... lex ... ex ... testato ... prohibitione ... secus in ... jentium operationes ... domini translatio ... regulat ex rei tradit. n. possunt impedire d. l. nemo ... ut ... gla. § obscure in d. l. ... Iacob. a Lass. ... n.o 86 ... Gut. in d. l. nemo pot ... ex ... contractus ... similib. ex convent. ... accipere ... d. Reg. ... 85 cum similib. de reg. jur. lib. 6.

Unde

6 Unde Castro n° 87 meliore putat seasigna. rõz
quã dixit fundamentalẽ q̃a in testam.tis in casu alienationis indu
citur fideicommissũ in eius gratiã cuius contemplat.e testator prohibu-
it alienare dz. frat. et dz. libris cũ aliis et cum facta alienat.e inspe
at condicio fideicommissi succedere reg.a l. vlt. § sed nostra cũ seq. C. cõ,
munia de legatis et ratendũ autẽ nullũ inducit fidei commissũ l. asig
nare 7. infra de assignandis libertis sed displicet Bolom. n° 286
vers. 2.° infi. q.a in verit.e nil aliud est. quã declaratio pcedentis
rationis ut aduertit Loaces n° 163 quã ipse tu die v.z discri-
minis rat.e pendere ex eis quæ s. dominis ce.a prohibitione de n
alienando quæ & pactũ fit etenim cũ in contractibus ex sola cõ
vent.e dominium n transeat sed traditio neria sit d. l. traditio
nibus 20 C. de pactis mirum n est si sola conventione n im-
portat dominium transferri ut sic contradicere sit vnã disciplin-
na d. pcio cum aliis de his, quæ ss. sui vel alieni s. et facit reg.a
d. l. nil tam n.ale 35 de reg. iu.is in test.o vero ipso iure sine tradit.e
dominiũ transit ut in heredit.e docemur in l. cum heredes 23.
de aquirenda poss.e in legatis in l. legatũ 82 in pñc. et l.
a Titio 66. in fine de furtis, et ideo sola volunt.e in eis trans
latio dominii valet impedire quã ratẽ probant vt. veriorẽ Cass.
in pñti 2.a lectura n° 115 Ripa n° 84 insi. Alcia. n° 35 Ho
roseis et Ant. Fab. in d. l. nemo possessendo et in cum ea recidit
Gomecius in d. l. 40 Tau. n° 25 insi. qui cum esset omnino in cõ
tractibus in quibus ipso i. transferunt dominiũ sine tradit.e
in eis dicendum est alienat.e prohibita dominii translatũ im
pediri n minus quã si test.o probiberet l. uti si ecclesiæ vendat.
l. fi. C. de sacro sanctis eccles. quã ita adnotavit gla in l. si
ager. 39 de rei vendicat. gla Salic. et alii in d. l. tradit.bus l. si principi
vendat l. a principe ubi docent cũ Bal. et aliis ase relat. Cass. d. 2
lect.ne n° 126 Rip. n° 92 Alcia. 37 Loaces n° 175 in 7. limit.e et Bolom. n° 229-

in donat. V. causa mortis quae iz n'esse producta quoad effectus, equiparrat legatis l. fi. C. de donation. causa mortis prio cum aliis institutiones de donation. tunc alienatio p. sibi eat quae ad mi si ett. p. videret dominij translatio impedit q. quo temp. orat in donatarius dominium transit nulla traditio interveniente immo cum moriente donatore q. d. l. dominium transferre adeo in alt. vitae spiritu tradi n. posse nec traditio quae praecessit tunc facta intelligi dicimus ex huiusmi donat. ipso i. ut in legatis sine tradit. dominium aquiri l. 2. unde log. antecedente de publi ciana in rem act. quae ad hoc unicam Bald. appellat et cum eo Gom. in d. l. 40 Tauri n. 27. v. propria senta explicat eruditae Antonius Fab. ibi docens n. pp. sito cu l mans qui locat in casu contingenti secta consulitur n. 9 et cum sequuti Jass. n. 58 et Joan. Crotij n. 158

Tertio ex praecedentibus infero V. S. in instantia adoitur l. fi. C. de pactis int. emptore. nam q. ibi dicit pactum illis fo venditor esse, et inmutilatis p. manere. intelligendum est q. ad hoc ut si emptor in eo fundo monumentum extruxerit f. alio mo illis f. humano ex emerit competat venditori actio ad id q. interest locus tn. sacer. Religiosus erit nam alienatio valet qta. ibi Albr. p. manere. i. a solut. primi arg. ti Saliceius n. 1. Bald. n. 2. Ripa in postem. n. 85 Coacs n. 169 Maria nus Socinus n. 176. et Bolomn. n. 226 v. 4 Cuiac. in d. l. qui Rome g. coheredes de v. s. et alij plures quos refert Ant. G. in d. l. 40 Tau. n. 17 nec q. dq. m urget illis s. ius no bum inducere, et X. hunc sensum antiquo convenire nam hec Gomeij consideratio, in e. d. a. eos ii mobet cum suam novum ius illud. n. ad effectus sed ad pacti subsistentiam referri ut s. ioz cum Bal. Croto et alijs admonuimus

iuxta

iuxta ea que intellectum verissimum manifeste aparet in illa l. n. probari superioris dicte limitationis quam posuere Bart. in presenti n° 19. Ripa n° 86 Iass. 1. lect. n° 90 et 2. lect. n° 118. Bolomn. n° 208. Horozius in d. l. nemo pasciscendo n° 7. et Ant. Gom. tres per contractum alienatione prohibita translatione dominii impedire totiens facta alienatio amplius non potest rebocare imo l. illa quam prosse reputat Aposta facile contra eos debet retorqueri nam in loco vendito monumentum extruere vel cum alio modo humano id est exmere alienatio irrebocabilis est ea pertinet ad humanos non rebertatur usques l. semel 51 de mutilibus § fin. cum alii in de empt. et vendit. et nihil ominus sit facta alienatio tenet et sola actio ad interesse superest venditori =

Non enim limitatio ea exemplo libertatis probari potest. nam in quantum que probant prohibita serbi manumissione inutilis esse libertatis datio nec eam serbum de facto manumisso iure consequi posse lex in qui suis 4. § in illis l. serbus de manumissionibus l. ille serbus contra titulo qui hac l. qui a quibus manumissi liberi non fiant l. ea quidem penultima C. si mancipium ita fuerit alienatum non loquuntur in pacto de non alienando, ut ipsi arbitrantur siquidem serbus ma-

manumitti [illegible] sibi in optimo in aliam potest tran-
ferre nec eam rationem habere, quod semel data liber-
tas amplius non possit revocari §. semel cum alijs
quibus ex causis manumittere non licet sed potius
in pacto de non manumittendo, quod est longe diver-
sum, et ex forma coheret d. l. eaquidem penult. circa
in d. §. coheredes quia [illegible] l. servus ob aliquod delictum
in pena solet imponi d. l. servus hac l. 9 de ma-
numissionibus l. si. in 2a sol. C qui non possunt
ad libertatem pervenire quare ne eorum culpa
maneat impunita, et ut servi dominis obsequ-
antur, et in officio contineantur nec quod commi-
tant quod domini ad talem penam excitent li-
bertatis datio impedit iure singulari ad maiorem
potestatis dominorum in servos confirmationem
constituto quam Romani summam et illibatam
semper esse voluerint l. 2 . . . de his
qui sunt sui vel alieni iuris glossa Salicetus et
alij quos referunt et sequuntur Covarr. in
presenti num. 123 in fine Ripa num. 86
Alciatus numero 36 Marianus Socinus
dicte superiorem convincunt limitationem num.
17. 18. Donellus in dicta lege si ita quis §. ea
lege num. 9 de [illegible]. et Obaldus ad [illegible] Variorum c. 10 lit. O.

A . . .

Nihil dest.

4. insero declarationem ad l. ult. C. de rebus alienis n. alienandis qui in n[ost]ro proposito summe videbatur difficilis dum probat alienationem prohibita per legem per testatorem, aut per contrahentes dominij alienationem prohibere que sub[?] et quod ad prohibitionem contrahentium dominij translationem significare debet qua cum legis et testatoris prohibitionem respicia[?] omnes pari formis determinant l. X regula ff. eo de iure 4. de vulgari, et legis quamvis C. de impuberum et alijs sed hoc in modo significandi accipiendum est. n. quod ad effectum impediendi translationem dominij

Ut sensus sit qualiscumque alienatio prohibita dicitur h.
huius pro testatore et contrahentes semper prohibentis intencionem esse nec rei alienari prohibetur dominium transferat ne usus fructus detur pignus, hypotheca vel servitus in ea constituatur. large n. alienationis verbum, accipit Iustin. in his omnibus casibus eadem.
senta est. neque alias stricte solum alienari
dicit ubi dominium transfert. l. alienatum ff.
in princ. de verb. sig. l. 1. in fi. C de fundo dotali docent
glossa et ceteri ibidem Pignelus in l. 4. 3 q. an. 18.
C. de bonis maternis in verbo. igitur comprehensiva prohi
bitio legis, testatoris et contrahentium inter se parifi
cantur quoad effectum verbi prohibitionis cum nil ex
primat imperator ad alias leges recurrit. si n.
l. sive testatoris prohibitio sit translatio dominii
impedit. si autem contrahentium solum ad in esse
agit glossa ibi verbo admiserit in d. l. nemo pos
cisoribus penult. Ubi Ant. Fab. ppe fine Ripa
in p. senti n.o 59. Marianus Socinus n.o 179. Cuiac.
in d. §. cohereder Donelus erudite explicans in d. §.
ea. l. n.o 7. Ubaldus s.a lit.a L. utiquam sit si
senties verissimus refugium volumenta appellet
n.o 206. ipse tamen minus bene inseq.te solum in
casibus particularibus in quibus contrahentium prohibit.
trans.

translatio dominij impedit legem illam generaliter loquentem in pactis.

Nec his omnibus obstat quod quidam aduersarij dicunt illa iura in princ. l. cui q. 1. in contrarium alegata quibus prohiberi uidetur alienatio in contractu prohibita translationem dominij impedire neque in d. l. ea l. 3. C. de condictione ob causam uerba illa ideo fuit ne alteri uerbum dominium prorsus alienet ad obligationem eorum qui ea lege donatam rem acceperunt, ne illi facultas alienandi sine prohibitionem competeret referenda sunt non ad alienationis effectum quis enim donatarij pactis de non alienando teneantur dominium omnino non transferre neque hoc efficit lex conventionis ut in prioribus uerbis non in d. l. suam obligationem uenerint, et donatam rem alienent procul dubio cedit alienatio et duntaxat ad id esse. conductio datur donatori sed ipsius heredi ut in fi. d. l. imperatores ibi absolute scribunt rem alienari sed dominium uenditione adijciunt si non fuerit conditio seruata donatori condictionem acquirit quae uerba apte arguunt donationis donationem s. heres alienaret posse non seruari et tunc conditio nec donatori competere. eius quod sua interfuit non alienari quae conditio esse non potest nisi ob factum alienationem non causae non secutae quod cum effectu debet

9

ex audiri et ita lex magistrus probat sentam
Immo contradentium quod Dispositione translatione domi
nij non impediri dic Alciatus ibi ab omnibus recep
tus Socinus dic n°. 177 Donellus d.a n° 6. Oddo fu
aldus dicta lib. L. illico in principio

Nonetiam obstat d. l. a creditore § si de distract.
pignorum ubi quod pactum de non alienando nulla efficit
venditio, et per consequens impedit dominij trans
latio neque omnissa solutione Bolomn. dic n° 211
existimantis illum textum procedit in pacto de non alienan
do pignore per creditorem quis sibi debitum non solvat
concepto in gratiam debitoris, qui ex parte repugnet cum
illis Marciani verbis si pactum sit a creditore ne li
ceat debitori hipothecam vendere verius dicendum est.
Et in eo textu speciale proponi casum in quo propter iusignia
noris quod creditor habet in re impedit alienari quod non
dicimus quod pactum de non alienando translatione do
minij non impedire limitandum est quoties paciscens
ius habet in re prohibita alienari quod quod tunc efficit
pactum, et alienatio facta est ipso iure nulla propter
reservatum ius reale in bonis debitoris ad quod ille
textus est singularis, et unicus cui convenit de
iure Regio l. ult. inspicio tt.° 5 p.ta 9. et in terminis
juris

[1] communis ita cum in ipstane Bart. hic n° 14 lass.
1ª lectura n° 92. et 2. lectura n° 121 Ripa n°
87. Ferdinandus Loaces n° 169 Mauing Soci
nus n° 179 B. Blomm. q° alia ponit exempla d. n° 210
Andreas Tirag. de utroq. retractu lib. 1. §. 3. gta
unica n° 3. Bo. Berius decisione 49 n° 9 Rodericus Sua
res allegat. 9. n° 14 Gomecius in d. l. 40 Tauri n°
18. salcedo in additionib. ad Bernaldez d. lib. 3. Regula
208 Ioann. Gutierres et alij ibi s. citati cuius rei
ratio est q° si tale pactum cum n° operaret effectum sed tm
ad id qd interest obligaret debitorem pignus alienantem
redderetur prorsus inutile siquidem remoto eum debitor alie-
nans pignus ad id qd tua interest posset a creditori con,
veniri et cum ea semper in ipstatio capi debeat ut
actus aliqd operat l. si q° do 112 ubi sumarius Bont.
6° Socinus Reg. 460 pactum cum hypotheca nulla
reddit venditionem rei obligatae alienari prohibitae atque
ex ponendo §§. Marciani ff. de ca. nullam esse ve
ditionem ut pactioni steo id est. ut pactio de n° alienan
do pignore possit aliqd operari autore doctissimo l.
Bombya in l. si filio familias §. licet n° 34 ff. soluto
matrim° quia florentina lectio, et si displiceat donel.
in d. § ea lege n° 8. cui plus difficultatis esse videtur
in displiceat. Siuig §. in quo putat legendum Vbi.

trans possitis nullam esse pactionem ut Venditioni sed eam tn ut Veriorem, et Germanam probant omnesque citati autores et alij plures quos supereius ibi retuli mus Dum Bolomn. rationem ad nrum thema impbore mus qq potius quam autori assentit Ubicaldus in notatis d. c. 10 lit. M. in fine.

Non tn est pt mittendum, qd quis existimaverint plures generalem, in ea specie hyppothecam sufficere ut testat. Crotus in senni nº 6. Roder. Zuarez in l. post rem judicatam in declarat. L. Regni 1. limitat. nº 11. Greg. in l. 19 tit. 8 pta 3. & Petrus Dueñas Regula 296 li mit. 1. Contrarium tn verius puto qa cum thema illud in pignore procedat speciali, et exorbitans sit a reg. a D. §. ca l. eius similitudinem extra casum in quo loquit non debet extendi. qd. D. 15 5a de legibus docet cum Bart. et alijs ase relatis Covarrub. 2 Variar. c. 15 nº 3. Gomecius in d. l. 40 Tauri nº 29 et Perez Bart. 5

Operat. ex hoc pactum de non alienando junctum hyppotheca speciali limitatem aucthem Hoc si debitor C. de pignoribus et l. 14. tit. 13 pta 5. Hem enim ex eius 3a. B. in obligatam possessorem non posse hyppotecaria agi nisi prius excusso debitore principali

si tn.

si tn̄ pactum de n̄ alienando pignore l. hyppotheca speciali n̄ tenebit creditor prius debitorem p[er]sonalis conuenire et ipsius fideiussores sed p[ro]inde rem directo p[er]sequi ac si in bonis esset debitoris ita nominatim docent Bart. in d. § fi. n° 2 Roderico Suares qui dicit mirabile Abb. et alij cum Cob. que referunt et sequunt Baldesius in additionibus ad eundem Rod. Sua. ibi et Joan. Gut. in d. l. nemo post n° 29 et 30.

Similiter et ius exequendi p[er]sonalis [illegible] nec transeat aduersus rei [illegible] particulares possessores + sed [illegible] operari [illegible] [illegible] reditum exact[illegible] ut resoluit [illegible] in praxi cum alijs ab relatis Gaspar Rodrig. de annuis reditibus lib. 2. q. 9 n° 5 et 6.

Praeterea ex d. § fi. deducitur elegans limitatio l. emptorem l. C. de locato et l. 19 tt. 8. p[ar]ta [illegible] docemur particulares rei successores n̄ teneri stare colono, aut inquilino nisi n̄ precedente [illegible] pacto apponitur de n̄ expellendo seu de n̄ alienando simul cum hypp.a eiusdem rei locate ita in terminis docent Suff. et Rip. in p[rae]senti Ro. Sua. d. limit. 3 n. 18 Ant. Gom. 2 var. c. 3 n. 9 Albarez uel. de [illegible] emptorit. q. 22 n° 4 Josef. Ludouicus decisio 28 n. 3 et L. Duen. d. Reg.a 290 limit. 7. q. d. iterum dicemus [illegible] l. § 3 C. illo tt. de locato, et conducto et c. [illegible] § si n. pro obseruantia talis pactis inueniat de n̄ ~~[illegible]~~ expellendo inquilino s. cum hypp.a nec ad proprios usus poterit dominus domus durante locationis tempore illud expellere, ut resoluit Ant. Gabr. 3 [illegible] cc. tt. de locato cc. et quis contrarius defendat Cob. [illegible] c. 14 et 15 n° 4 eius in fundam.ti recte respondet Albarez Bal. n° 8 et L. Bomb. n° 35.

Pariter mo limitanda est d. l. quotiens S. C. de rei vendic.

+ l. 1. et 2. C. quibus res iudicata n̄ noceat l. nam postea q. § fi. cum l. seq. [illegible] do et l. [illegible] sept. 65 de re iudicata cum si. militibus qui in [illegible] exemplo p[er]sonalis actio [illegible] sui similiter in particulares n̄ transit successores l. 1. § si serui recepto fundo l. ult. § fi. de contrahenda emptione si tn̄ pactum interuenerit de n̄ alienando pignore l. hypp.a specialiter [illegible] exequi [illegible] in rerum [illegible] sicuti [illegible] tradunt cum Bart. et alijs ab eo relatis Parlad. 2. rer. cotid. c. fi. 4 p.e § 1. n° 1. et 16 Salazar de usu, et consuetudine c. 11 n° 63 et Gutierres d. q.a n° 32 q. d. eius procedit in hypp.a irregulari annui reditus q. d. [illegible] contro verture n̄ tam pacti de n̄ alienando n̄ minuit [illegible]

qui n procedat si primus emptor possidet cum venditore desp dicon alienando
ad sibi tacite hypp. ae q. tunc cum sit nulla sequens venditio ex d. § fi.
posterior semp erit 2.s emptor, et si contingat alteriori prius rem tradi ita Loss.
lib. n° 28. lib. 2 Varia. c. 19 n° 2 [illegible] Comitio l. c. 2. n° 20. et Ioan. Gutier.
in alijs ind. lege nemo potest n° 40 et 41 —

§ Denique iam n constat postrema pars rationis dubitandi 1a in princ.
quia possit qd testator disponit l. esse. l. Alij legis 120 de V. S. auth. de nup. §
disponat cum alijs. magis scribis deberi quam ut supra me volunt q liber
sit stilus et licitum qd recte n redit arbitrium. l. 1. C. de sacrosanctis eccles, unaq
l. intentione esse ut impleantur [illegible] morientibus dispositas A. auth. de heredib.
et falcidia § ex heredatoris collat. 1. neq ea [illegible] quantumcumque generalia
intelligenda ss. si mo ex aliqua causa, et in alterius utilit. testatoris
disposuerit alias autem si sine causa, et persona disponat n disponit ut dis
num est imo erit nudum preceptum, et talis l. testam. dicere n licet ut dic.
et in ratione decidendi iam 1a assignata qd adeo verum est. ut quis testator prohibi
tione iuret, heres aut uterque in qua causa n exprimitur nec persona invenio
cuius gratia id fiat n ideo magis impedit translatio dominij. prohibitio alie
nationis utilis e q. n. propter iuram. maior fides scripturae testam. adhibeat
in l. cum quis decedens 3. S. § codicillis de legatis 3. diversos quam iuram. ope
ratur effectus ut constat ex his, quae refert [illegible] Ferdin. Loazes
a n° 46. n tam vestit eo nada alienandi prohibitio, quae cum nra tua in
efficax sit iuram. aut permutare n pot l. fi. C. de n numerata pecunia quae
dominij nec immutat natura mandati, quae est ut possit liberi revocare in spe capi
tuli olt. juncta gla [illegible] revocatus [illegible] curatoribus lib. 6 nec
natura sponsalium de futuro, quae est ut cum alia desp. se possit contrahere c. sicut
22. de sponsalibus pendet [illegible] alienandi facultas absolute iuratis et ideo alie
nando pactis sit n tamen iuram. inficit alienatis quibus et alijs fundam. Sac
[illegible] ut veriorem cum ab[illegible], Innocentio, et alijs [illegible] relatis Rip. in [illegible] n° 21 [illegible]
[illegible] Ioan. Gud. de iuram. confirmatorio l. f. d. c. 45. n° 4—

A.

Dr Marcos Diez.

Ad § ibi nec causam ex-primunt

Verba sec exemplificat Acurs. gl. Voluit testator ... rem in familia remanere non tunc dicimus exprimi causam ... designet personam cuius gratia ... rem habeat alienare non tamen sufficit sola testatoris affectio imo ut videat causa expressa necessarie est apparere de persona cuius contemplat. testator voluerit rem non alienari ita cum Acursio voluerunt Bald. in § sententia n° 1. Raf. Cuman. 2. lect.a 2 n° ... ciatus n° 20, Emilius Ferretus n° 19. et Ioan. Bapt. ... n° 58. quibus non ... suffragat text. in d. l. Pater filius 36. §. tit. Atcipa de leg. 3. Ubi expressa fuit urgentissima affectionis causa quod dixit testator ne ullo modo heres reliquias suas alienaret hoc est. monumentum in quo ipsius cadaver erat sepeliendum, ut exponit Acurs. ibi facit lex monumentum 42 et l. cum in diversis antepenult.a in fi. de Religiosis et sumptibus funerum ne fr... ab emptore extraneo heredi ludibrio sit domus maiorum in quibus rebus maxima, ut iusta cadit affectio l. libertus quis ... vendo 36 ... Veluti infra de bonis libert. l. si in emptione 36. s. de minoribus l. lex quae tutores

36.

22 ass. nec.] C. de adminis. tut. 5. §, et in quib. casib. fuit designata persona prohibitionis illa nedum praeceptiva esse, et res illa alienari posse Zebola respondet ibi in fine 2. in duci [B] comm. eam. L. Pat. filium § Pat. filios alias mat. penult. ubi per dictos alienatio prohibetur cum expressione causae ut conservarent proprie successioni, et in q. n. fuit designata persona in qua est prohibitio nulla. B. expendi potest. L. cum pat. 79 § mando infra tit. 1. ubi testator sollicitus de salute filii prohibuit, quo ad filios liberet eam testamentum facere, ut ibi sine periculo posset vivere, quae maior, et legitima causa § sive aut de pupillari et in q. n. in venit persona cuius causa ita facta intelligatur prohibitio tam quae nuda potius consilii dicitur. Denique facit leges supponentes valere prohibitionem alienationis, et cedere solo si prohibitio familiae contemplatione, ut colligitur ex d. L. pete 71 § fratre, et ex d. L. cum Pat. § libertis infra tit. 2. unde sive causae in praesenti acci[pi]pi respectu, seu contemplatione familiae, aut alterius personae n. v. sola testatoris affectione [et] talia similis ratione ob quae voluit n. alienari neque hic nedum praeceptiva nedum de n. alienando reperiret cum nulla prohibitio inveniat in qua aliqua alia ratio, et testatoris affectio n. consideret.

Quibus n. obstantibus longe verius est ex ista legitima causa consistente in iusta testatoris affectione, & alia rationabili absque ea quod persona designetur, cuius contemplatione id fiat, recte, alienationem prohiberi, nec esse nudam prohibitionem, immo ea causa sit expressa ita Mantica hic qui haec duo ponit ut diversa ut constat ex his, quae in testamentis ... nec causam exprimunt vincto ibi nisi in veniat persona cuius respectu a testatore hoc dispositum sit consonat d. l. 44 Taur. si non mostrando raçon guisada por que o non senallando persona alguna etc. q. primo q. quam propter alterum sufficere dicendum est. & ab causam & ... sunt nam in disiunctis seu separatis sufficit alterum ad impleri seu inuenire l. si heredi plures q. de conditionibus institutionum & si plures penult. de heredibus instituendis docent docent cum magis communi Paulus castrensis hic n.o 2. Ambrosius plures referens an.o 8. Ferd. Loaces an.o 58. Iasso l. lect.a n.o 8. Ripa an.o 3. Tiraq. de utroque retractu in praefatione n.o 39 D. Gomecius in d. l. 40 Tauri n.o 38. inde utile inferentes valere prohibitionem alienationis quoties ex qualitate rei alienari prohibitae, quae testator expressit resultat causa sufficiens propter quam verosimile est voluisse testatorem n. alienari veluti si prohibeat turris alienationem & castelli glossa l. Tauri & dic in l. quoties ff. C. de fideicom. docent Ripa in praesenti n.o 4. Loaces, et Iasso l.a Iulg. et alij, quos refert, et sequitur Ant. Menes. in eadem l. quoties n.o 20 cum n. sit

tutissimum adnatum refugium, & ex splendor fami
lie turrim possidere, seu castellum habuit testator
illustram causam alienationis prohibendi maxime si
nobilitatis familie probatior illic contineatur, prout
contingit in Hispania in his locis, quos sola
res apellamus & ex eis casas solariegas, y hidal
gos de solar conocido de quibus & eorum origine, et qu
alitate & qualitate probationis, et quibus in locis seu provincijs
consulas Otalovan de nobilit. 2a pte c. 4. dixi & Ioan
nem Garcia erudite differentem in eodem tit. gla 18 §
toto & Copiose Ioan Gut. lib. 3 practicarum q. 3 ci
uilium q. 15, & 16 q. tunc non solum utilis prohibitio est
Verum inter eos qui sunt de familia ad eandem inducitur si
deicommissum, ut omnes ordine successivo admittendi sint, ut
alias docemur in l. cum ita 83 § in fidei commissum in
fractu. 1o. notarunt gla. Ubi filijs suis in l. codici
lis 92 § instituto filio eodem Imola ibi no 4 Bal
in d. l. quoties n.o 8. Ruinus cons.o 109 volum.e 2. &
Decius cons.o 23. 1a pte n.o 4. vers.o & conc. Nec contrarium
probat lex 43. tit. 5. pta 5. que loquitur in prohibitione ali
enationis castelli seu turris ut constat ex primis illis
Vbi castillo o torre, & in dispone prohibitione no
valere ibi tal postura como esta no vale, nam lo
quitur in prohibitione, que fit per contractum, & ad efectum
impediendi translationem dominij, ut voluit Greg. gla
4. ibi illico in precio, bene tamen si alienet poterit ad int
esse agi, ut in ult.a pte eiusdem l. Dificilius urget sequens
lex 44. que similiter in prohibitione alienandi turrim.

seu

seu castelli et tedit falta in testam^m ut constat ex ipsis prio ibi Tensuitestam^o. defendiendo alguno ome que de su castillo o torre &c. vbi causae expressione & pro- nis designatione requirit ut constat ex illis verbis mos- trando alguna razon guisada, & ex post ibi, mas si el dixese simplemente que la non vendiese non mostrando &c. que lex precedentis doctrine, & resolutionis declaratoria est, quod n. dicimus prohibitione alienandi turrim, castellum, seu fortalicium, nudam n. esse. sed ex se qualiter in se causam continere. intelligendum est si modo turris fuit maiorum nec si testator turrim seu castellum. n. habuit a maioribus familiae sed aliunde adquisiuit tunc satis n. est. alienatione prohibere. nisi exprimat causa propter quam id fiat. & designet personam cuius contemplatione. testator voluit n. alienari. d. l. 44. p. 2. quam cum cōi sic ad concordiam redigit Gregorius Lop. ibi glo. 2. senciunt, & si legis Regiae immemores Gomecius d. n° 38. Menesius d. n° 10. & Molinaeus in l. 6. glo. 1. n° 2. tit. 6. lib. 5. recopil.

Bonum est eius exemplum, si testator rem sibi a Rege donatam alienari prohibeat nec ad donum regium semper quis affectione sentiet haere quae est signum alicuius magni serbitij quo solent qui sunt de genere plenius cumulari. Vartia quae in § imperialibus de nationibus privilegia indulgine l. cum multa 7. C. de bonis quae liberis qui n. est ab similis l. 6. nisi et 10. lib. 5. nova compil. docens Lop. in pben. n° 9. lass n° 8. et Anth. d. n° 38 illico in prio

3

Singulare quoq. apud nos exemplum est. Testatoris dispositio. maioratus ex bonis suis constituere et aliena re prohibens nec huiusmodi prohibitio nuda ratio est. sed propter ex predictorum maioratus qualitate causam sufficit habere dicitur cum n. ea sit maioratus natura ut bona ipsius semper in generis ordine successibus deferantur ut sic prohibitio familiae ex splendor dignitas et memoria conserventur. qui est praecipuus primogeniorum finis ut late probat Mol. lib. 1. de Hispan. prim. c. 11. n° 3. causa haec quae sola potuit movere testatorem haec per ipsa probatione celebris per textum ibi in L. quamdiu 14. ult° versiculo in fin. C. de fideicom. pro qua quaestione aliunque L. L. statuti n. nisi ratio unica reperitur cum habere per ipsa, et omnes eos effectus operari quos operaretur si in individuo fuisset. ipse ad notavit Jas. in § actionum n° 8. inst. de action. decius cons. 37. Tiraq. plures referens in repetitione L. si unquam 82. C. de revocandis donation. et Casaneus in consuetudinibus Burgundiae folio 882 docent in terminis cum Greg. Lopez. et alijs Molina d. lib. 1 c. 9 n° 9 et c. 8. n° 30. additio ad Gometium L. 40 Tauri n° 37.

Denique constitui potest exemplum in eo qui prohibet alienationem domus maiorum non habet qualiscumque X et le gitima prohibitionis propter maximam affectionem quam ad res maiorum nostrorum semper habere credimur d. L. si in empti 36. de minoribus d. L. desque qui tutores 22. D. nec d. C. de administrat. tutorum.

Iurisq. Vendicelt, ut in rebus maiores, que dicunt de
patrim.° o Abolengo iui des retractus nq. ptestq. i
mior Venditoris consanguineus intra certu tempus qd
est apud nos noben dierq post pfectu Venditione
afferendo ptium emptori t. remq mobilium maiores re
dimere seu retrahere. qua dere plura scripserunt. DD.
et ibi pcipue Petrus Vanderang in lib. 1. de pri
vilegijs creditores Math. Afflicty in tit. de ... Tiraq.
de retractu con. ... sunt apud nos l. 1. ex pssa in l.
70. Tauri cum seq. et in l. 7 cum seq. et 11. lib. 5.
nove compilat. ubi latissime Gomecius, Matienzo, Acebe
dus ... venit ut q... cambij legatum, revocari
... pignus videlat, ... minus quam ... alienatione
rei legate quoties tanti oblegat ut ... simile ...
... delictione luere ... redimere ... limitata regula
l. qui post testam. ... l. cod. hoc tit. et l. 90.
tit. 9. ... 6. facit lex qui debent ... iuncta glosa
Bart. additione ibi oblegatis. ... hoc ... procedere si
res legata fuit maiores ... tunc ... singulare affect.
quem credit ad eam testator habere semp. spes ...
luctiones ita docent plures quos in care ... congessit di
ligenter Tiraq. ... in pfact. n.° 36 ... barunt hoc
exemplum Ripa. in psenti n.° 8. ... loac. et
alij ab eode Tiraquelo relati n.° 39 Ant. Gom.
d. n.° 38. et Acebedus in l. 11 n.° 10 tit. 6 d. lib. 5.
recopilationis —

Qua parte retenta n. obstant. ... in contrarium ...

aducta. Et primo non obstat textus in d. § Lulius Agrippa, cui non satisfaciunt qui respondent ibi in fine se causam prohibitionis a testatore expressam quod est necessarium secundum ... in his quae ... (Nos

Etenim cum alienationis prohibitio odiosa est ut constat ex auth. de restitut. fidei commissi § nos igitur collat. 9 ubi appellatione filij alienare prohibiti non venit nepos qui procul dubio contineret si favorabilis esset l. filij appellatione 84 l. Lucius 201 cum aliis de V. S. docent Socinus Iunior Sic n. 15 et Alex. ... 97 n. 20 lib. 3 ... ea est extrinsecus causa fuit audienda nisi ex primae a tes tatore Tasso Sic 2a lectura n.o 8 et Riga n.o 34 quia cum ex qualitate rei alienare prohibite resultet implicite illius §. causa sufficiens propter quam verisimile est testatorem voluisse non alienari nominum dicit ne reliquas fuisse l. domus maiorum alienaretur. Haec causa debet censeri expressa et appositis exemplis quae velit, intelligas quod ipsa qualitas a testatore exprimitur dicente ne res ea sibi a lege donata alienaretur l. domus maiorum nam haec scriptura demonstrationis habet et argumentum ut aliqui di xit pomponius in l. scribi 6 § fin. de auro, et argento legato demonstratione quae testator rem certe designat quae non alienari vult argumentum quod idest causam l. rationem significat. l. fin. de Publiciana in rem act. et proinde est ac si dixisset testator non alienetur res ea quae fuit mi hi a lege donata non alienetur domus quae fuit maiorum meorum paria n. sunt instituere Titium filium meum l. instituere Titium qui filius meus est l. nec professio 3. C. de testamentis

pro.

et l. si pat. §. ubi observant DD. C. de decurionibus
militum, sicut tn. erit si qualitas ex qua resultat su-
fficiens causa prohibitionis a testatore, n. ex prima
sed solum incidit. rei alienare prohibitae, ut si di-
cat testator nolo alienari rem quam tali loco possi-
deo vel alio eam nominet aut designet, nam hoc casu
et si res quam testator prohibet alienari sit ei a rege
donata vel eam a maioribus heat, q. hec qualitas
n. est a testatore expressa dicit prohibitio nuda, et hic for-
te verior est intellectus d. l. 44. part. 6 in qua si in sub-
tilis testat. qualitas Turris qualitas seu castelli n. expressisse
quem intellectum turris exemplum, et domus maioris
erit longe diversum, ut voluit gla. [illegible] alii atque
in intellectu Greg. ibidem, et alios quos iam retulimus ad-
mittamus q. tunc qualitas turris seu castelli nil tribuit
sed maiores qualitas totum operat cuius contrarius voluit
Ferd. Loazes d. n. 60, et in pnti lass. et alij ibidem rela-
ti qq adendus est ex pita in l. 2 n. 21 C. de usucap. pro empt.

Verius igit. dicendum est, in d. §. Filiis Arri-
pa res alienare prohibitas eius qualitatis n. esse ex suffi-
cienti resultet affectionis causa propter quam verisimile sit
testatorem alienationem prohibuisse, ut existimant stratae
plures autores nam rerum reliquias de quo ibi licet aliquid in
monum. acciperat seu cineribus defunctorum, ut in d. l. mo-
num. 42. l. cum in diversis an penult. ins. de religi-
onis, et sumptibus funerum cum alijs quas congerit
Barnabas Brissonius de verb. signif. lib. 16. verbo reliquiae

mi esten. tex. pro dus significat bona que ex decedente supersunt deducto aere alieno et solutis legatis, et fidei. vulgo el remaneciente de sus bienes, quez huius vocis v3 et ppriez signifi catz esse Virgilio, Cicerone et alijs observat Calepinus in suo dictio nario (veo religiose) educit exposito eorum, quos in confusione re fert Albericus ibi in d. alij alias aut si de monum. sensi det Iulius Agri. ut voluerunt cum glo. plures ibidem quibus asse ntit Brison. 5. frustra ipsius alienat. prohibuisse eius monum. sit locus relig. q. relig. [illegible] qui humano comertio exemptus est. §. 1. de inutilibus stipulatio l. n. post alienari §. ult. cum alijs de empt. et vendit. pari eius m. n. prohibuit domus maio rum alienare, et falso crediderunt Bolomn. et alij nam tunc n. diceret nudum preceptum ut pro Baldus sed domus maiorem habat enim testator plures domos, et earum maiorem voluit n. alie nari ut apparet ex recepta omnium librorum litt. que hit aut domum maiorem. docet Marian. Socinus hic n. 20.

2.º Nobstantibus lex Par. Filius m. g. par. filios penult a g. respondeo Cebolz ibi n. probare ex defectu [illegible] causa fit ex. pota. ut successionis filiorum pota reservare prohibit. alienationis n. valere sed solum. sit de fidei commisso pponte hoc e patre prohibentis filios ea pota alienare n. videri pro fi dei commissum relinquere prohibitio tn alienationis ut pote facta ex causa a testatore ex pota utilius erit in quo ille texus sume est dificilis, i. g.a in ea specie, et si dicta fidei commissi cessare videantur tn sermo ille sed servent successionis hic pro fideicommisso accipiendus est, et ideo in successoribus filii eorum pro dicta vim fidei commissi debent obtinere, ut docuimus.

Fidei-

Fideicommissa 11. §. hec verba illo tt.° de legatis 3. et in l. Unus ex familia 69 § ult.° insfr. tt.° 1. deinde q.a si nullum est fideicommissum poterunt fratres sibi alienare cum in casu contraventionis nulla sit cui debeant predia restitui sed prioris dispositionis ista considerans respondet Scebola ibi Lizzabo rerum rigorem fuisse locutum, quo attento bene verum est. nil de fideicommisso proponi, q.a nulla sunt verba que fideicommissum inducant. at 2.m mentem, et intentionem testatoris non negat Scebola sermonem illum esse pro fideicommisso accipiendum ut in d. §. fr. et in d. §. hec verba et hoc facit l. Pamphilo 3 statim sequens post post dictum §. pater filio quem de Scebola autore hic et de eamdem dictum admittit sequuntur hanc solutionem ding. Oldradus socinus, et alij quod refert Caldas p.te 2. de nomine emphiteutico q. 1. n.° 56 q.a non caret omnino de scrupulo sed cum Scebola generaliter et indistincte respondit nil de fideicommisso proponi, que verba cum sint universalia negativa legis ex mente, et intent.e testatoris excludunt fideicommissum ut testantur Caldas p.te 2. q.a 1. n.° 57 et Ant Gobeanus lib. 2. Variarum lectionum. c. 18. qua propter videbatur dicendum inter filios ipsos a patre institutos, et predia alienare prohibitos fideicommissum non esse: nam pater precepit filiis invicem de non alienando cavere tamen cum voluerit predia ab uno quoque successionis sue conservari non est credendum gravasse filios inter se restituere Unde inter eos nil est.

de fideicommisso opponit sed potius inter eorum successores
considerata mente, et volunt. defuncti, ut in d. §.
hec verba, et in d. § ult. quem intellectum probarunt
Dinus 5.a volu. 2.o et cum eo Al. Barzius vs. 2
Bart. v. constitone de feudis in specie illius §.
nec inter filios nec inter eorum successores ullum esse fide
icommissum neque verba illa sed conservano successio
nis sue generalia §. et extraneis eis et omnino in
certos heredes comprehendunt atque ita cessat fa
bor filiorum et affectio nepotum ob quem contra
rigorem verborum in juribus contrariis inducitur fi
dei commissum, ex volunt. a mente defuncti quem ea
fuisse interpretamur ex natura pietatis paterne qua
tenus dixit filijs seu filiorum filijs Bart. sequuntur
Soting cons. 2 a 9 n. 10 lib. 2. Gozo frequens ibi
et Caldas p. 2. 5 n. 58. in prio et n. 58. ad 8.o
ult. sed subtilius Ant Goveanus d. c. 18 in p. et cum
eo Claudius Cliserius quem refert, et sequitur d. Ant fa
brius 14 coniecturarum c. 2. tendentes ibi ex defectu verbo
rum fidei commissum non esse. Ospaldo in notatis ad donel.
8. comm. c. 3. lit.a B. ideo putat nil in eo casu
de fideicommisso opponi quia heredum fides testator
secutus non est. cui soli fidei commissa in initione
indicis non habet intio inviceim fuepit sibi cabere de fodijs
successionis sue oserbandis qui res notissimos egredire tros fidei
commisso quo non tenetur pat. fortiore vinculo voluit filios adstringi

iuxta-

Iux[t]a quem acutissimus sensus, et antecedens Bonis explicat.
satis is sequens dictus urget quod omnimo cessaret ex l. Aurelius et
seq. dini Veri similiore interpretatione d[ict]i eius pat[ris] pro Mattha[eo] sed
observante successionis huius specialis ad filios filios respexit in hu-
iusmodi causa implicite S[ed] quod sint successores qui ex mente
patris p[er]d[ict]a observare restitui q[uod] in casum contraventio
nis ad mittendi n[on] minus quam si voluisse filiis
conservare conatus aut familie quod exempla s[unt] cau-
se personas continentes presumptive, et implicite quod
interest n[on] alienare et si alienet ipsis ut alienat[ionem]
revocet actio dat teste Bolomneto in presenti an[notatione]
99 Bartolo v[erbo]. dicendum n[on] est nudum idesse
preceptum ut cum ipso advertant, qui eum sequunt[ur].
imo cum causam contineat utile erit ad hoc ut possit offi-
cium judicis filii compellant predia n[on] alienare
et patris volunt[atem] implere, ut in l. Quintus Mucius
in fi. de annuis leg. et inst. mevia 44. in ddo. vlt[im]o
de manumissis ttt[ulo]. Nec interponit iudex offici
um suum ad utilit[atem] privatam q[uan]do est postulandum
l. Qui cautionis 4. § hoc autem iudicium de damno in
fecto ad. publicam l. f negare. s iuxta l. precede[n]
tes quod admittit ttt[ul]a aperiant ita n[on] filii inter se
invicem sibi cavere possent compelli ut predia in
success[ionem] conservent, et successoribus deveniant sive ex cau
sa fideicom. sive ex stipulat[ione] ita Gobrang expo
nit Osvaldus s[uper]a relatus

Potest etiam utilis esse prohibitio alienationis cum
causa, et sine persona ad hoc ut ipse prohibitus
si de facto alienet admittatur ad alienationis revo-
cationem quia non quis non possit venire contra factum propri-
um l. 11. in fine ff. de servit. rusticorum praedio: l. post
mortem 25. de adoption. cum aliis ibidem ab Accursio
allegatis id tamen fallit cum factum et nullo ipso
iure et a lege improbatum nam tunc qui facit potest
illud revocare et de nullitate deueat audiri l. iube
mus 14. § sane ipse sine C. de sacrosanctis ecclesiis
l. quam admonemus ... nil omnino vbi gita pen.
... idem notat l. de agricolis lib. 11. quod quem ... do
cet Bart. et coir in d. l. post mortem unde cum
alienatio facta contra testatoris prohibitionem sit ipso
iure nulla ut supra iam probavimus dicendum est ipsum
prohibitum qui de facto alienavit posse alienationem
revocare. ut ob servant Paulus de castro hic n°
3. in fine. Ambrosius n° 9 et Ferdinandus Lorcas
d. n° 63 quod si fuisset persona cuius contemplatione
testator alienationem prohiberet cum sit alius qui alie-
nationem nulliter factam revocet procul dubio ipse prohi-
bitus qui alienavit et heres ipsius ad revocationem
non est admittendus prodidit enim ius quod habebat in re
dum venit contra voluntatem defuncti et ideo tanquam
in dignus deueat a petitione repelli l. cum pater § 9
§ libertis inf. tit. 2. § cum pater penult. infra hac t.

qua.

sup.ᵒ cum in maioratibus hispaniae ex ipsorum natura, et per [illegible] interim dum famili a durat semper sit per suna sequentis successionis cuius interes. non alienari in eis nunquam possessor ipse qui bona maioratus alienavit ad revocationem alienationis admitti debet imo cum ex alienatione quantumvis nulla ius maioratus amittat: ad sequentes successores ex ordine devolvit et ipse auendicat rei iniqua ius nullius ius hic repellit ita ex Varijs s. 69 et autoribus eru dite resoluit Molina lib. 4. de Hispanorum primogenijs. c. 1. n.º 16.

3 Non obstat d. l. cum pater § mando in quo pater ex causa legitima: ob salutem filie et securitis eam prohibuit testari et n. q. n.ᵒ invenit per suna nullius momenti prohibitio est. nisi licet pater filiam prohibens testari donec liberos tollerint eam de restituenda hereditate fratri sorori aut alijs ab intestato venientibus per fideicommissum gravare videatur l. qui si lium. 74 in prior. infra ad Trebel. quam ad id pulcram, et menti tenendum Bart. et Alba ricus appellat docent Angelus Ioan. de Immola et Paulus castrensis in eadem l. qui filius Ant. Gom. l. Covarrus c. 9. n.º 24 et columna 7 in prior ees. 7

inferio, et ita Vtilis prohibitio sit cum ex tali
scriptura fideicomm. inducat. tn. in d. § mando
Pat. n. tan. voluit filiu percipere quam consulere ut
constat ex illis verbis pro salute, ipsius solicitus et ap
tius exequimibus ita. n. poteris sine periculo vivere
quandiu n. illa verba mando ut quoad liberos illas
etc. n. faciat natura sua perpetua sit, et fidei
commissum inducant in gratiam eorum qui ab in
testato succedunt ut in d. l. qui filius immutat tn. sig
nificans eorum per subiunctas testatoris voces
ex qua apparet patris favore filiu solicitus de ipsius
salute, ut secure viveret eum testari prohibuisse.
Unde ne prohibitio in odium retorqueret si eum
fideicommisso abstringere. 5a. l. nulla 25. de
legibus et l. qd favore 6. C. eod. in. ptamur. patris
proximi consilij filiam testari prohibere et ideo inuti
lis prohibitio est. n. ex de fecto personae ut falso cre
diderunt Cumanus ibi, et Bologn. hic n.o 508
cum esset soror cui ex fideicom. restitui posse. sed
q. patris consilium. n. e obligatorium l. 2. in fi. ff. man.
dati. observant Baldus ad venicq. et Gratofredus
ibi Angelus in d. l. qui filius Gometius d. ... [illegible]
et Caldas p. 2. 5a. q. 1. n.o 58. verius qm. Julius
Pacius q. legum conciliatores centuria 6 q. 17 existi
mat ideo ibi fideicommissum n. induci q. extra
testamentum pater ita cavit et in fraudem

[illegible]

j.s filiam testari prohibuit

Deinde non obstant Leges supponentes valere prohibitionem alienationis et procedere quando prohibitio fit propter bonum contemplationis ut in d. l. cum Pater § libertis, et in d. l. peto § fratre cum aliis quas diligenter congerit Bolomn. ubi dicta quando non inesse quia causam in presenti accipi ex respectu personae, id etenim exempli gratia supponit et exemplari non restringunt Regulam ut. nostri ex se dilleg declarant ut aliqua dixit in l damni infecti stipulatio §. in fine infra de damni infecti facit enim frequentius contemplatione Marti in presenti, et si duos casus supponat in quibus non est nudum preceptum de non alienando quando causam designat prope bona. et cuius contemplatione testator voluit non alienare. in primo loco quo est in testamento quod si liberis solum prosequitur casus in quo respectu bonae impediri res alienari nec facit ad rem nullum esse preceptum de non alienando nudum reperiri cum semper iusta aliqua affectionis ratio valeat considerari maxime cum verba similis sit testatrix ex aliqua iusta causa prohibere alienationem ut respondit cum caeteris Menetig in l. quoties ab omnibus n. 9 C de fidei commissis quando non esse satis nec causam invenire sed oportere eam attentionem exprimi ut hic ita vidit Iassa Ripa, et aliis ecc.

Sit Nomen Dei benedictum

Maria non tetigit primum peccatum

ad tit.

Ad tex. ibi nullius esse momenti scriptura

Concludit Martianus his verbis non valere p[ro]hibit. alienationis causa non expressa, sed dignata p[er]sona cuius co[n]te[m]plat. testator voluit poti non alienari sed obstat diff. l. ne C. de usucap. p[ro] emptore ubi q[uod] si libere servi alienari sine causa, et p[er]sona et in adeo efficax p[ro]hibitio defuncti, ut impediat servos venditos usucapi nec satisfaciunt quicq[uam] gl. 1a ibi et Ss. co[mmun]iter respondent sub illis verbis p[ro]p[ter]ea q[uod] ... causa continere quae cum favore respiciant ... quibus p[re]cepit defunctus servari servos ... necessitatem non inducit, et p[ro]p[ter]ea causa sevi debet l. si ... 100 - § 1° de conditionibus et demonstrat. docent Bart. hic n° 1. in fin. et Bolomn. n° 174 dixi inq[uit] d. hic decide... di vos qua p[ro]pter id Bart. n° 2. respondit ex l. spe... in minoribus p[ro]cedere q[uoniam] interim non possunt favori suo renunciare gl. 2 vero in ...? ... non p[o]st in l. si iudex 42. § 3a de minoribus Claudius hic n° 6. et Crotus n° 25 voluit Greg. Lopez ... ibi in l. 44 ... 7 t° 9. p° 9. sed convincit l. q° ex Bart. volunt posse servi post p[er]fectam aetatem libere alienari ... generaliter ... deinde q[uod] a minor cum tutoris autorit. op... timo post ... favori renuntiare d. l. si iudex vel l. pupillorum 5. C. de ... quae in d. l. ... instruxisse

Mandat ex illis tutoribus vendi debuit dicta Greg. quia esse minoribus utile servos illos alienare quo casu licet citra tutoris auctoritatem fabori hiis renuntiant quia possint meliorem suam facere conditionem vulgato principio de auctoritate tutoris Paulus Cast. Gill. n. 4 et Aretini cons. 22 n. 8.

Unde Ioan. de Immola hic Alexan. et alij quos in confuso refert Bolomn. n. 113 ideo respondit in d. l. 2. valuisse testatoris prohibitionem quia concurrit cum prohibitione legis quae vult minorum res non alienari tit. toto de rebus eorum l. 1 et per totum C. de praedijs, et alijs rebus minorum l. 4 tit. 5 p. 5 et l. 18 tit. 16 p. 6 testit. non prohibitio testatoris auctoritate l. nam cum testator in dubio semper credatur se conformare cum l. dispositione l. si duo 38. ubi notatur de leg. de adquirenda hereditate Bald. Greg. in l. 14 glosa 3 2 columna in fine tit. 3 p. 6 ipso facere ex eadem causa et ratione in qua se fundat lex alienationem prohibere, et ita a l. prohibitio accipit fomentum, quae ad semper pactum nudum quod non sufficit ad agendum vulgata l. iuris gentium 7 § igitur nuda ff. de pactis et tit. si idem continetur quod ius disponit acceptionem parit l. legitimas C. eodem iuncta non prohibitio testatoris cum prohibitione legis efficaciter alienationem impedit teste Aret. cons. 21 n. 11 et Riminaldo cons. 343 n. 20 lib. 2.

Baldus l. pro tribus C. de impub. [margin]

Quae resolutio mihi verissima est ex qua utilem colligis

ad

ad nrm limitat. ut n. procedat quoties testator rem alienare
prohibuit quia a liaide f. n. por alienati nec tunc vtilis
f. prohibitio, et quis nulla alia ex primat. causa nec de
significat. persona, cuius contemplatione voluerit testator n.
alienari vestit. n. a causa qua vestita est prohibitio
l. ita sentit gl.a magna ad medium vers. item nulla
in l. ea. l. 3. C. de condictione ob causam docent cum Bar.
Cumano, et alijs. ase relatis Soff. hic 2. lect.a 6. limit.
n.o 66. ita Ripa limitat. 3. n.o 23 Ambros. n.o 11 Ferdi.
Loaces n.o 4. vers. 2. limitat., et eg. post. in eadem l. 52. n.o
28 in fine, et n.o 29 et quis oradicat postus Crotus
n.o 4 et 5 duplici eius consideratione secure respondent Ripa
et Loaces l.a nec est superflua prohibitio testatoris, quae ut
aliquid operet. l. si quando 112 s. C. et Papa 20. vers. sed autem
videt. in f. de privilegijs lib. 6 in primis voluisse. cum eos in
cohibet missis rem n. alienari auth. de alienat. et
emphyteusi et collat. 9 vbi res ecclesie quae n. possunt
et distrahi, et si in redemptione captivorum alienent. relicti
l. sub alienationis prohibitione nec ob eam causam possunt
vendi qd. n. n. efficit prohibitio simplex operatur duplex
argumento ereg. quae notand. pellum est in l. Balista 32 infra
ad Trebel. docent gl.a verbo prohibitum in l. Saneimus 17 C. de
sacros. ecles. et gl.a verbo debeant revocari vers. sed pene
causa necessitatis in c. v.o de condition. appositis explicat Rip.
Loaces, et eg. post. vbi s.a erudite Aletinus d. 2522 n.o 6 sed n. sunt
d. l. cum, i.o q. minores res simpliciter, et absolute n. prohibent.

alienari que ad min. in ea h. testator voluit ne alienaret
servi sed tm sine decreto, ut constat ex iisdem tt. allegatis
et probat d. lex 4. p. ibi con otorgamiento del juez 2°
quia prohibitio l. volum. q. tinet ad res inmobiles
et in ceteris illo tt. 3a de rebus eorum d. l. 18. p. ibi qz.
sea Rey servi autem de qz in d. l. 2 pertinent ad semove
ntia q diversam constituunt speciem bonorum l. a divo Pio
§ in venditione de re iudicata. Ubi communiter om-
nes dicunt tempore d. l. 5 dici n. posse concurrisse
prohibitionem testatoris cum prohibitione l. nam tunc potius
compellebantur tutores, et curatores minorum mancipia
vendere, et ad pecuniam redigere ut colligitur ex l. lex
quae tutores 22 in princ. C. de administratione
tutorum. Ubi constantinus imperator multo post im
peratorem Alexandrum qui autor fuit d. l. 5
de novo statuit ne servi minorum alienentur. quo solo
fundamento superiorem Imolae et Alexandri interpretat.
respuit. Jasson hic 2 lect. n. 23. Ripa n. 3 et 3°
sed ne ista et Joan. Bolonin. n. 16 quin. 117. Lassonis
volutum et deteriorem regis [illegible] quia, et aliis omissis
quas refert et refutat numeris seq. Doctores an
tiqui respondent in ea l. ex causa alienationis prohibe
ri propter servorum peritiam, et favorem personae heredum
seu quibus consulere voluit testator ut servorum ope
ris in arte sua excelentium heredes uterentur et ideo qz.
significant priora illa imperatoris verba si id defuncti voluntas vel

quem

Que nudum preceptum excludunt d. l. Pat. Filij
36. § Julius Auriga, et d. tutius q. in fi. de
leg. 3. sed adhuc prior superest scrupulus posse eo
proprio fauore renuntiare que ipsi mobilie re
mobent n. bi secure quare pro solutione
tenemus recurrere ad ea, que diximus in dubio
precedenti nos, que admittit valere prohibitio aliena
tionis quoties ex qualitate rei alienari prohibite
quam testator exposuit resultat iusta causa propter
quam verisimile est voluisse testatorem n. alienari
ri ita etiam ex qualit. personae alienari prohi
bite [illegible] causa sufficiens alienationis
ut puta si pupillus sit vel minor 25 annis
aut alia persona minus industria quam tunc propter
eius fragilitatem pie credimus testatorem ei alie
natione prohibuisse, et ideo si res ea minori
utilis sit praeterim dum minor est: etiam si tutoris
autoritas accedat alienari non poterit ut in d.
l. Pat. in qua verba illa propter quod fecit aliis
peritiam n. ponunt pro causa. ut falso cre
diderunt [illegible], et alij supra citati sed ut sera
mus per eos eis pupilis reservare utile est. Sicut

adq. in pupilli n. expediunt tunc n. p. ma
do ig. stilich. tutoribus licent id testatoris p̃ceptu
negligere de servis n. alienandis, ex q. est sicut
necessario intelligendus ne pugnet alias cum d. l.
2. in l. ita adq. §. et in pandectis florenti
nis quidq. decedens 6. §. usq. adeo penult. ff.
de administrat. tutor. l. si maior factus in quo
casu cessante p̃hibitionis ratione ipso quoque ce
ssare dicendum est ex regula legis adigere 6. §
quamvis infra de iurepatronatus et cap. cum ce
sante de appellationibus docent Paulus castren
sis hic in 4. Ambrosius n. 9. in fine, qui fall
in intellectum hunc cum Bart. intellectu con
fundunt, cum ille in stilich. minorem causam
constituat: id vero infragilib. p̃hone cui non
potest renunciari Ripa n. 37. Bald. in rub.
de alienat. Tiraqu. n. 11. post fine et epistola mea
de l. 2. n. 21 col. 2. in prin. et Ant. Gom. in
d. l. 40 Tau n. 38 ibi fg. Genst. C.
Ex itaque in p̃stationem veriorem simili. p̃hac lex ea
bona p̃hibita alienari n. posse usucapi maxime
si contemplat. p̃sone l. fiboru familie p̃hibeat
alienari

alienari q.a tunc cum sit res restitutionis subiecta prohibitus alienet certum est in simili re usucapionem non procedere fratis est 59 et expresus in l. ult.a § sin autem vi: ut ne usucapio ff. C. communia de legatis. Testator n. qui alienationem prohibet etiam de usucapione sensisse intelligendus est cum alienationis verbo usucapio contineat l. alienationis verbis 28 infra de verborum sig. quem in hoc fere omnes indicunt, et quamvis Pinelus in auth.a nisi tricenale an. 29 aliter illum intelligat commune tn. alegationem erudite defendit Matienço in l. 8. glo. 5 n.o 13. vers. sed quorsum tit.o 7 lib. 5. novae compilationis facit deinde qui parari prohibitionem l. et prohibitione testatoris n. solam aliquid effectum ut ibi s.a docuimus sed etiam in vi comp. sensibus sive in modo significandi l. fin. C. de rebus alienis n. alienandis sed quoties prohibet lex alienationem neq. usucapio procedit ut videre est in fundo dotali qui cum l. Julia alienari prohibeat n. pot usucapi ut colligitur ex l. ex iuncta q. et fere per totum. iuncta l. si fundum 16. vers. neq. C. s.a de fundo dotali in rebus pupilli adulti quae sine decreto prohibent alienari d. tit.o de rebus eorum ideo n. usucapiunt l. bonae fidei emptor 48. vers. neq. minus vbi: Veluti si pupillis sit ubi glo. infra de adquirendo rerum dominio l. fin. C. in quibus causis in integrum restitutio necessaria n. est, et in servis originalis, adscriptitijs, qui quae adminus sine terra vendi n. possunt sic neq. usucapiuntur l. quem admodum 7. in prin. iuncto vers. ult.o C. de agricolis et

censitij lib. 11. d. q. decima in q. Lib. ione testatorij uti
docent gla. salicetus Bartholomeus Cepola & ceteri in d.
l. 2. C. de usucapione pro emptore Bart. in l. ubi lex
n. 1. dicens menti tenendum quia cotidianum est in ma
de Usucap. Angelus Paulus Cast. Abbas, & plures alij
quos referunt et sequuntur Iason in presenti 1a lectura n.
1. 9. & 2a lectura n. 196. Ripa n. 113 Ferdi-
nandus Loaces n. 191. Ioan. Crotus n. 138 Bolom.
n. 283 Donelus comm. c. 10 pag. ... vers. adde ubi omnia
aliaque lit. ... Ant. Gom. in l. 40 Tauri n. 90. Pine
in auth. nisi tricenale n. 22 C. de bonis maternis Ma
tien. decta l. 9 n. 11. vers. ... 1a cc.

Et quamvis ... defendat Bart. in presenti n. 22
... Alexa. n. 28. Bald. in l. 1. C. de servis fugitivis cum
alijs quos referunt Ant. Fab. lib. 9. commun. opin. tit.
de prescription. c. 13. n. 1. & Cepola in pract. q. commu
... coes. q. 13 n. 1. vers. sed contraria eorum tamen firmata
... recte respondent Iason Ripa Bolomn. & Matien. d.
..., ad d. l. 2 C. de usucap. pro emptore, quia ...
arg. ... a ... speciali quod frequens est in l. utile et forte ...
... Ambert in l. nemo ... n. 60 ... Eberard. in lo
cis argumentorum legalibus loco 99 a speciali n. 1. 5.
commune solet induci respondens specialiter non procede
re in rebus ... que non possunt usucapi d. l. bone
fidei emptor vers. nec minus. Et ... advertunt ...
... ibi Bart. d. n. 22. et Pinelus d. n. 27 ...
pati

quoq[ue] i. ordin.o in servis atestatore alienare prohibi-
tis in qua prohibitione rationis l. consistere aparet
ex primis Alexandri si d. de fundo dotali voluit. §
hoc docent Baldus Paulus castrensis Iaso[n] ita
et ceteri ibi

2.o Respondent ad d. l. finalem in
§ sin autem C. communia de legatis non tamen
procedere in legato sub conditione relicto aut
in diem quasi secus si pure relinqueretur, & si
alienatio prohibita sit in quo sensum illum textus
expendit pro se Bart. in presenti q. d. affirmem
et Bo commentum supra. Sed et in legato pure
relicto ex eo s. q.d similiter aliter Bartolus
illum textum expendere voluisse ad nota
bit Pinelus supra numero veinte y seis cuius
ponderatio si vera est aperte sentit Bartolus
Saltem post Iustinianum ibi bona alienari pro
hibita usucapi non posse. et cum illo per plu-
res antiquos.

3.o ad l. qui servi 44. § si pars infra de conditio
nibus & demonstrationibus respondent procedere in relegata
absq[ue] conditione sit alienari prohibita l. de usu capio
ne ibi vivente adhuc testatore impletam fuisse. et volu-
it alicuius. ubi usucapta sit alias autem imputaretur

heredi, aut legatario propter ipsius negligentiam impleret usucapio et consequenter in solidum esset conditioni parendum non mora legatarij sibi, et non ei in cuius gratiam parendum est conditioni debet nocere l. mora 25 cum alijs de regulis iuris lib. 6. ad. et heres in culpa fuit tenebitur legatario ad extimationem rei usucaptae quam admisit si illam alienasset ut in l. si fundum per fideicomissum § 5. atque ita legatarius cum integrum legatum habeat integre tenebitur conditioni parere ut bene considerant Caepola et Volomn. l.

4.° Ad l. nec sibi proponi 123. § 1. infra et legem quoties 23. C. de fideicomm. vincla d. l. alienationis verbum ex quibus maxime per Bart. et alios communem quam defendimus leguntur fundam. dicendum est verum esse alienationem valere rei per sibi alienari consentientibus his qui alienatione facta ad fideicomm. aspirare poterant sed inde non sequitur eiusmodi rem usucapi posse. non id procedit in vero ex eius consensu, qui intervenit a prio ex quo tunc habilis inducitur ad translationem dominij consensus vero qui elicitur ex patientia eius contra quem usucapitur verus non est sed fictus aut praesumptus nec et d.a absentes, et ignorantes, qui non dicuntur consentire l. qui potest 27 cum alijs de regulis iuris. videmus. usucapionem procedere ut probat elegant Pirrhus

in d.

in d. auth.a nisi tricenale n.o 30 facit Verbum vix et Verbum videat quibus utitur Paulus in d. l. alienationis Verbum. que fictione de notarie, in in proprietate, et cum sit consensus n. aperio adesse credat sed post impletam usucapionem ex eo n. pot. iustificari testus ab initio nullus qui ad usucapionem ne sufficiens n. est. teste Bolomn. d. n.o 280 in 3. 1.

Deneg. n. obstat usucapionem esse j. publici pro bono enim publico introducta est ne rerum domini essent in certa, et ut aliquis sit litium finis l. 1.a infra de usucap. et l. fin. paulo post. princip. infra pro suo sed testator n. potest iuri publico derogare l. testandi causa. 13. C. de testam. facit lex nemo 2. de 5. et lex ius publicum. 39 ff. de pactis g. nequit usucapione impedire. precipue cum alienationis Verbum. ad voluntarium spectat referri n. ad necessarium l. 1. in princ. ff. de fundo dotali l. alienationes 13. famil. ercisc. et usucapio alienatio necessaria esse videat l. sed et si usucapio 24 cod. ad quam Paulum respexisse in d. l. alienationis verbum authoritat ..... ibidem neque in ea legis auctorit. dominium transit l. usucapio 3. de usucap. g. respondeo cum voluntate testatoris prohibentis alienationem concurrere dispositionem legis. ut in d. l. 2. C. de usucapione pro emptore et in d. 5. sin autem cum similibus unde et si solum praeceptum testatoris n. sufficiat tn. formentatum al. recte im-

impediri usucapionem uti advertunt Bellom. d. nº 282 in fine, et Matienço d. glosa 9. nº 14. inde est ut bona fides nihil possidenti prosit quia lex est, quae inhibet usucapionem lege ubi lex 28 de usucap. notarunt Bart. et Iason ubi ... Vel dic testatorem principaliter usucapionem non prohibere, sed mediate sequentiam atque ita succedit regula ... in l. 1. ... si usus fructus petat, et in l. 2. de tauror. ... prohibita non alienatione a testatore ideo usucapio impedit, ... deficit titulus ad usucapionem necessarius, cum ingrediatur lex alienationem, quae fit contra testatoris voluntatem d. l. ... C. de rebus alienis, et cum sit nulla venditio non pot. usucapi l. Celsus 27 illo tit. de usucap. docent. Cuma ... Ripa d. nº 143. ... quibus ... praxi refert ad bona maioratus, et quae sunt restitutioni subiecta qua in re brevitatis causa sequentes conclusiones observa. 2ª Prima bona maioratus, et restitutioni subiecta usucapionem non recipiunt nec longi temporis praescriptionem decem vel viginti annorum a legata l. fin. § sin autem C. communia de legatis et d. l. 2. C. de usucapione pro emptore, quae intelligi solent, quoties ab ipso prohibito alienare seu a maioratus possessore bona venduntur ceterum si ab alio 3º quis causam habeat tunc in his quoque bonis usucapionem currere, et longi temporis praescriptionem contendunt plures quos refert Pinelo communem ... in d. auth. nisi tricenale nº 35. C. de bonis maternis. Sed cum prohibitio haec potius

inrem

2ª l. cc.º

in remissoq dirigat quoq in p.sonq Verius multo est n. admitti usucapione, et si ab alio quis causa habeat quoq p. defendunt ut veriorem cum Roderi co Zuares alegat. 3. n. 3. Greg. Lopes, et alijs apse relatis Ant. Gometius in L. 40 Tauri n.o 90 col. 3. vs. 3.o limita. Vbi plura ex pendit fundam.ta Molina 4 de hispanorum primogenijs c. 10. n.o 1.o Et quambis Matiençus communi magis accedat. in L. 8. gl.a 9. n.o 33 tt.o 7. lib. 5. nobe co pillationis eam tn. quoad possesorem intelligit et n. quoad successorem, qui cum sit impeditus agere tertij alienatio n.o deuet ipsi nocere. 2.a Cc.o si extra testatorem & maioratus institutorem cepta fit usucapio p.alan est s.a alienare prohibitum et maioratus suc cessorem eam p.fici posse. in quo omnes conveniunt D.D. velut expsum in d. L. si fundum 16. ff. de fundo dotali, quem in id bene expendit Moli. d. c. 10. n.o 4. & 5. 3.a Cc.o s.a maioratus posse sorem, et alienare p.hibitum posquam p.cessit dies fi de commissi l. restitutionis recte incipit, et p.cedit p.s cuptio longissimi temporis 30. vel 40. annorum quem omne ius omnem q.z civile actionem L. sicut 3.a cum L. seq. C. de p.scriptione 30 vel 40 annorum. Solam enim longi temp.s p.scriptionem Iustinianus excludit in d. §. sin autem docent fere omnes inter p.tes teste Molina s.a n.o 2.o et si Gometius n. in dubitabilis magis pie quoq vere ex varijs fundam.tis contrarium p.bet sentam in d. L. 40 Tauri

2.a Cc.o

3.a Cc.o

Quarta lle.

Quinta lle.

nº 40 limitat. 2ª. vers. sed certe ego Ubi additio Doctoris Didaci Gomecij a Cornejo ubi ego sentens re fert autores. 4ª lle. 2ª vocatos ad primogenij successionem qui n. dum nati ss. quibus dicis restitutionis n. cessit nulla temporis prescriptio est cum n. anta ad uentum diei n. valeat experiri sequens est ut ad uersus eos tempus n. currat quia defides n. ss. nec sunt contentores imo agere impediti contra quos prescriptio n. procedit d. auth. nisi triennale C. de bonis mat. lib. vlt. nisi fi. l. 2. et fin. C. de annali excepti. docent Ro. Suar. d. alegat. 3. nº 1. et 2. Greg. Lop. in l. 20. gta. 3. col. vlt. casu 2 tit. 26. pta 4. Mol. L. c. 10. nº 3. et plures quos refert Pinelo. 3ª ar. 49 qui nº 55. octo ponit rationes ex quibus concludit cogi tare nobis hec opinionem sustineri posse om̃ cõe, que vª est, et procul dubio in iudicando et consulendo amplec tenda teste Molina 5ª Quinta et postrema lle. sit 3ª omnes de familia, et si n. dum nati sint in bonis ma ioratus, et restitutioni subiectis prescriptio currit imme morialis hec n. vim tituli, et constituti ius tan diuti na, et inveterata possesio, que hominum memoriam excedit l. siquis diuturno 10. si servitus vendicet l. fin. de aqua publia arcenda l. hoc j. 3ª §. ductus aque vbi communiter omnes, de aqua cotidiana, et estiva docet communis, aug referunt et sequunt Sas et alias absoluentes oes Gomelius d. nº 9. ad fi nem vers. 6. limita Mol. d. c. 10. nº. penultº. et vltº Rodericus Suar. Greg. Lop. Pinel. Ioan. Matien. et alij s. relati conducunt que recenset Pelaes. a Mieres

a Mieres in tt.º maioratus 4.ª p.ª q.ª 20 a n.º 47 ius autem ipsum succedendi in maioratu quali praescriptione possit acquiri late disputat Andre. Tiraq. de primogenitis q.ª 3 ...

Ad. tex. v.º in l. Stico 36. infra de usufructu legato, quem Bart. et d.ª cōs quem defendo spendit Pinel. s.ª n.º 26. ... et minimus secure respondit Matienzus. in d. l. 8 gl. 9. n.º 15 tt.º 7. lib. 5. recopil. quod constanti supponeris lucius titius ibi ante decessisset quam Stici nepotes praescriptione sibi fundum ex causa legati acquirerent quod alias idem non erat restituendus cum fideicommissum morte fideicommissarii factum esset caducum quae suppositio in eo tex. necessaria non est. quod in eo tex. agitur de re aliena non prohibita ... quae nostra disceptatio est non quod res restitutioni subiecta ex causa legati, aut fideicomm. minime non possit alienari. Novum ius est multo post in ductum. a Iustin.º in allegata l. ult.ª § id quod nostra l. comm.ª de legatis.

Denique 3.º eandem nostri tex. prob. opponi solet. d. lege generaliter 24. § si petitum ff. sed et si ita infra de comissis libert. ubi valet alienationis prohibitio absque causa, et pro persona sed respondent Bart. n.º 4. Los. n.º 8. et alii in presenti illum tex. procedere in prohibit.e alienat. servi animati quae semper valida est quod credimus contemplatione fieri eiusdem rei animatae et respectu personae cuius favore testator voluit non alienari sequuntur Covarr. n.º 102 Bol. n.º 128. et plures quos refert Molina lib. 1. de Hisp. prim. c. 6. n.º 32 et 33 quae solutio in puncto ... non est nam si adesset persona utique sic facta alienatio contra testatoris prohibitionem esset ipso iure nulla. ut ibi d.ª resolvimus.

Quod tn̄ in ℓ spaing n̄ exprimit nisi pe illig §. in quo n̄ tracta-
tur. de ꝯditionis effectu. sed ꝯclum dicit fideicom. libert.
servo competere quę testator voluit n̄ alienari fabore n. liber
tatis eq sumimg in ꝑtat. ut in casu. alienationis ad liber
tatem ꝑveniat l. cum fidei. §. l. quidq tit. 10. l. imperator.
et l. rogo 21. code n̄ directa sed fideicom. eo n. ꝑtinet
verba illa ulpiani idq erit dicendum uincto ibi. fideicom. liber
tate datq videri n̄ ut significet servo statim ante alienat.
debere libertat. ut in d. casu q. petitum fuit a testatore.
ne postea sicut serviret in quo multum refert. q. si directo
libertas competere ig patronatus testatoris esse divꝰ ꝑ fi
deicom. heredes het patrono §. qui aut penult. cum aliis
de singulis rebq ꝑ fidei commissum relictis rursus si di
recta libert. ipso iure consequeretur, n̄ posset usucapi nq libe
ri hoīs usucapio n̄ē §. sed aleg. l. cum similiq de usucap.
si aut ex causa fidei com. negligente eo libert. petere po
terit legitimo tempore ab emptore usucapi ꝯ paulo q. cum tq
ad materiam n̄rā §. n̄ ꝑtinere q. duntaxat ꝑbat servq alie
nari ꝓhibitum fabora[bi]lit si alienet ad libert. ꝑ ꝯuigd.
tn̄ n̄ est ꝓpetiu sed ꝑcedit tunc demum cum eo animo tes
tator alienat. ꝓhibet qui semꝑ ꝑsumendus est si aliud n̄
ꝓbet ut in d. l. ut ꝑ que declarari ꝑlet ꝑ in l. si quis lic.
l. h. inst. de condit. instit. quamvis in conditio n̄ alienandi
servum hereditarium eo in casu respectu heredis reputet impossi
bilis q. n̄ het cui caveat sic tn̄ servus alienet libertas fidei
commiss. ipsi danda est cesante aut animo dandi liberta
tis id ꝓceptum exponi poterit tanquam nudum. ut in d. l. cetery
que si in ꝑtant. Cumanus col. pen. Ias. i. lect. n.° 26. et Loacez
in n.° 104. quibq facile assentiendum est si contemplatio heredis ꝓhibitio
fiat.

fiat cui testator voluit consulere q. tunc. observationis necessit. n. in ducit cum liceat possit suo favore renunciari q. si ex odium servi quis voluit in eo punire ne meliorem dominum ex periret tunc cum preceptum tendat ad penam in distincte, et contra Dirirdy l. fin. n. 2. ff. C. qui n. possunt ad libert. pervenire cor. Ducantes. cit. Bart. n. 7. adnotarunt. Bal. Iass. et ceteri in ipse. si ex qua v. illis declarat. apparet ex eo n. indovre doctor Bart. hic. d. n. 4. q. si vasalli non debeant alienari nulla ex sta causa designata persona valeat ex iudicio q. cum tunc res animatis ipsorum favor consideraudus est. et ideo secuta alienat. debent in munitis consequi dicunt commune. Hispa n. 4. Iass. et reliqui in presenti qui magis considerat. hoc probabilis concurrere cum l. prohibit. arg. ideo utile esse. q. dicit comunem Simancas lib. 1. de primog. c. 2. n. cum ille ex favore libertatis cedat n. ducat ad consequentias pro duci l. q. d. v. 13. 5. d. legibus n. n. hoc in casu eliciendae est. exemptionis presumptio quoad plurimos vasallos q. elicit in d. §. si petitum resp. virig serbi in cuius persona magis mi litat favor. libert. nec credi oportet cum tanto hac tam gravi successi iudicio testatoris voluisse. vocales immunit. competere. ex ista alienat. tec rectius considerat d. Bart. post Cuman. sic Bal. Iass. 2. lect. n. 27 Ierdin. Loaces n. 104 et Loan. Bal. alios referens n. 129 n. tamen e. otio inutilis huius modi prohibitio imo maximi momenti nam quis v. sic absque ullo precepto. dein alienando vasallis in vitis n. posse ipsos do minum alienare c. 1. § ex eadem l. quererdit t. imperialem i. § preterea Ducatus de ea prohibita feudi alienat. per federicum in. v. nobis feudorum grat. l. ff. et ibi in invidis g. 34 de fideicom.

libert.° Bald. inc. si grandi si de feudo fuerit controversia inter
dominum et Vassallos in eisdem usibus feud. late Ripa responso 2 lib.
2. Socinus reg. 37. Gomez. in § item Serviana n° 91. instit. de act. 69
Roderi. Suarez. alegat q. n° 6 et Did. Perez in l. 19 tit. 11 lib. 4 or
dinam. quod usque adeo procedit ut neque Rex indistincte possit ci
vibus invitis civit. § t. j.a regalias alienare aud alteri concedere
ut cresolaunt post Felinum inc. dilecti de maiorit. et obe
dientia Ant. Gabri. lib. 3 comunium cc. tit. de jure quesito non tollendo
cc. 8. Simancas ... c. 19 copiose Bart. Humada in l. 8. tit. 1.
p.ta 3. gl.a 3. ex n° 2. et in l. 24. tit. 19 p.ta 2 gl.a 2. n.° 1 Gobar de
l. juris in nro regio l. 3 tit. 10. lib. 5. nove copilat. si in preceptum de
non alienando fuerit impositum tunc et ipsis Vassallis consenti
entibus alienatio inefficax erit quia cum concurrat ... arbitrio
hominis cum prohibit. l. ... operet id testatoris preceptum prorsus
alienationem impediret arg.to authentici de alienat. et permitent.
§ sacratissimas collat. 9 docet ex mente Baldi in presenti lo
aces 104 prosequitur ... diversas reg. 219 ampliat. 4 n° 4.
sed c.c.a Conting Bartoli illud summe deuet adnotari quod si
alienetur Vassali nulla preexistente hominis prohibit. quod valet
alienatio tripti ... stradicat l. cum universit. territorij arg.to
c. ex literis 7. cum similibus de jure patronatus l. 16 in fi. tit.
5. part. Abb. inc. auditis n° 21 de prescriptionibus duenas, qui plu
res refert d. Regula 219 limit. 2. Card. Mantica de tacitis
et ambiguis conventionibus lib. 4 tit. 9 lib. 31. potuerunt tunc jure
tractatus eodem pretio Vassali se redimere celebris doctrina Ioan.
Fab. ... ibi in § dominus ... n° unico instit. unde siquis de nostris
b.g ... arg.to ... bocat l. de patribus qui filios ...
distraxerint sequuntur cum alijs Molina ... in l. 2. tit. 29.
p.ta 4.

p.^ta^ 4. Covar. in c. quis pactum 2 p. § 2 n.º 4. col. 2 ad medium et Azeb. cum eo in l. 6 n.º 2 tt.º 11. lib. 5. novae compillat. ubi ad regum alienat. extendi, et licet dubitet Greg. Lop. in l. 49 gl.^a^ 3. tt. 13 p.^ta^ 7 adque se remittit idem acebedo in l. 13 n.º 4 d. tt.º 11. lib. recopil. communiter in recepta est. primo intra terminum retrahat a l. partiarij praefixum non vasalli, quia partiario utunt. in retractu quemquam dominij et post perfectum contractum. constat ex l. 49 in d. tal. 7 eodem tt.º 11. lib. 5 recop. docet in terminis did. Perez in l. 49 gl. 2 tt.º 11. lib. 4 ordin. sed quadrimestre tempus vasallorum retrahendi ex ordinarie praefigi advertit Bobadilla in sua politica 1.º t.º lib. 2 c. 16 n.º 13 q. lit.^a^ F. testat cum alijs ab se relatis sic praxi cotidie observari

Ad versiculum

Quod si liberis, aut posteris, aut libertis,

Haec 2.^a^ pars specialis l. nostrae diui inqua affirmative Marciang respondet valere praeceptum de non alienando quoties alterius favorem respicit q.^a^ testator liberis statuit posteris liberis heredibus, aut alijs quibusdam personis idem probat sequens §. ex ea patre l. preto 71 § fratre l. cum pat. 79 § libertis l. qui studium 8. § pedius inf. tt.º 2. l. pat. filium 38. § fundum de leg. 3. et l. 44. in princ. tt.º § p.^sta^ 3. explicant ordinarie repetentes hic Don. Fab. Ant. Gom. et alij in locis s.^a^ in princ. citatis qd usque adeo procedit, ut alienare prohibitus non solum abstinere se debeat a voluntaria alienat. qualis è

empto, & venditio l. invitum. 11. cum similibus C. de contrahenda empt. vel ex canaria q. fit l. autorit. ut si n. caveat damni infecti nõe l. 1. de fundo dotali si usucapeat l. alienat. § 13 in fi. cum l. sequenti familie erciscunde si supplicio damnat. bona publicent l. 1. in pr. et pro tot. de bonis damnat. n. n. impostestatem sibiti dewet ee hua negligentia aut culpa his pjudicare qq testatori voluit consula re qd e admy notavile p quest. resolvet. an maioratus bona ob possessoris delictu fisco aplicent q. dexe mox dicemus ad seq. sed hec disputant late Molina de hispa. prim. lib. 4. c. ult. et Nrerus in eode tit. 4 p. q. 23 p tot. immo tunc in casu alienationis vocatus ad rem alienari statim admittendus est n. spectata morte gravati d. §. frater. et d. § libertis qd frequens est in hispanie maioratibus in quibus oppo ni solet ut si possessor ipsius rem aliquam alienet in sequentem transferal successio ac inde acsi ille mortuus fuisset que clausula generalis ad omnes ... conditiones ut advertit Mol. lib. 2. c. 12. n. 29, et 82. et quis postea ante mortem alienatis supvenia q ad success. minime eo deuere admitti nihilomi nus q. alienationis temp. proximior fuit et success. occupa vit cogendus n est. maioratus dimittere ei q postea supvenit in eo succedere si temp. facte alien. in rerum nãa esset nam ma ioratus successio nec p momentum pot ee inpendenti arg. l. ult. § communia de diviss cum erudite traditis ab eode Mol. lib. 3. c. 10 p tot. et d. c. cum ex possess. testatoris successio

facta

Falsa rei alienae alienat. statim irrevocabiliter ei acquirit qui
temp. alienat. proximior est. primo ante alterius natu vit. alie
ndeq rem revocet, et success. vindicat non alias rei iure gravi be
nagine ipse supveniens proximior succ. ad mitteret eum Mol.
d. c. 2a n. pen. et ult. ubi dicit quod [illegible] hic opin. videri, et receptam esse
Neq. obijceas adversus hanc n[ost]ri [illegible] l. si quis ita
§ si quis ita legaverit ff. de adimendis leg. in quo prohibitio alie
nationis in personam dictis legatarij heredis favore respicit cui mittens
n. alienari, et ea inutilis est cum remedio cautionis debeat heres
heredis spectare non omissa Bart. solut. in presenti n.o 3. existimantis pro
hibitione alienationis in ea spe valere sed cautione imponi de
fundo n. alienando q.a in alienationis eventum honeratus est heres
lundus fundus [illegible] bone et eius alienatio nocitura sit ei post cauti
one exigere ne in damnum ipsius tituli 2.us legatarius fundum
alienet, et alia solut. cum n. 6. ostendentis alienationis prohibi
tione ibi condit. vestiri que hec loco cause legitime ut in l. si
cui ita q. § fin. de condition. inst. nam ex quo fundus primus dicto
legatus s.o relinquit huius titulus alienet sensit ab ea condit. [illegible]
mi ei, et [illegible] si n. alienaverit legari l. alig.o 106 ff. de
cond. et dem. l. qd pure 6. in prio cum aliis q.e dies legati cedat quas
solut. referunt, et refutant Hippo n.o 87, et Bolom. 122 verius
dicendum e in eo [illegible] nullam esse alienat. prohibitione nec non prohibitum
fuit legatarius fundum alienare nec alias cum repetat [illegible] cui
ius interest valeret prohibitio, et alienatio [illegible] facta esset ipso iure nulla
qd quod falsum sit apparet ex serie eiusdem § 2. dum probat in casu
alienat. heredem onerari 2.o dum dicit consultum esse nisi
ex caut. 3.o nam cautio ibi n. excipit ex [illegible] sed doli mali debet
imponi quod legatarius heredi tenet prestare de [illegible] fundo n. alienando
n. q.a valeret prohibitio sed q.a fuisset iniquum ex facto ipsius.

primi legatarij heredes gravari, et damnum sentire quis. n. testator expresse non prohibuerit fundum alienari nec gravaverit Titium de con alienando dummodo alienatus possit sub conditione nec curamur. Voluisse eum non alienari et ideo potest heres ex volunt. testatoris cautionem exigere a legatario de fundo non alienando. quia ipsius interest non alienari aliter atque ex sua neglig. damnum sentiret cum si Titius fundum alienet teneatur heres eundem fundum secundo dare seius vero quando decem alicui legat et si ea legatarius perdiderit rursus alia decem eidem ab eodem heredi relinquuntur. quia tunc non tenebitur legatarius heredi cavere de non perdendis 10. et si maxime ipsius interesset. verum non obstare legatum adest. n. hoc in casu manifesta voluntas testatoris. huius legantis unde non est cur heredi caveat qui duplici testat. testator voluit grabare. impedirent. n. per cautionem 2.um legatum, et sequeretur contra voluntatem testatoris secundum d. ex pon. in l. fideicom. §. si quis alicui infra de leg. 3. et in l. 1. §. sicut sit legatum inf. ut legatorum, seu fideicom. cavea[n]tur docent, et d. §. siquis ita legaverit sic explicat Ripa et Bolom. 5. Crotus et Covarr. et alij in presenti adducunt quos scripsit Fab. 1a. rect. c. 10 col. 6. et ut utrobique ad fine.

Simile explicatur hec. l. Titio 170 in princ. ff. prius de cond. et demonst. de qua oponit Bort. hic n. 4. cum Acurtio Albo dicere in fine. qui dicit ibi de solut. aparere et cum nullus Bort. viderit utrobique respondit in presenti n. 5. et in eadem l. Titio n. 2. tunc demum simplicem alienat. prohibit. non valere cum Maciano hic quando directo rei legate dominium transfer in legatarium et cum in eo pretio quantitatis dominium rectam transfert sed necesse sit fundum emere et legatario tradere. cum ea conditione tradat ne alienet quia inde alienatio impedit ac si pactum de non alienando in contractu fuisset adiectum ut in l. ea l. 3. cum simil. C. de cond. ob causam Bort. sequitur Ambrosius de Opizon. in presenti n. 19 et Aretinus cons. 19 n. 3.

nº 3. immerito quidem non licet dominium rei legatae distinctae in spe-
cie directe transit in legatarium l. legatum 52. infra. ttº 2 vulgº
l. 66. de furtis possessio tamen non transit d. l. legatum d. l. cum heredes
ff. de aquirenda poss. unde cum apprehendi possit simili pacto
in possi praeterea in s.a illius l. pr. legatum. de manu heredis erat
accipiendum. et nihil omnino tamen legatarius non praestat caute quibus et
alijs rationibus Bart. improbarunt. Paulus, et alex and. hic d. q.s.
nº 4. Las. 2º lect. nº 33. et Coaces nº 54 et 59

Quare ss. qui Accursij in praestat. sequantur, quod Bart. non
vidit existimantis in ead l. 66. sentiz prohibitis in ea specie
valere q.a consideraret causa consistet in affect. testatoris, q cum vide-
ret alumnum minus industrius ne mendicaret voluit ei consulere
alienationes prohibit. quz in praestat. approbarunt Albericus
Immola. castrensis, et alij quos sigilatim refert Lara in l. si quis
a liberis § idem rescripsit nº 113. ff. de liberis agnoscendis sed
nec hic intellectus glae potest defendi q.a non tam amor, et affectio testat.
alienat. impedit eo in casu quz interesse. heredis ut constat ex
ipsius l. verbis qd in esse non versat. in eo ut adimpleat testatoris vol.tas
et effectus tribuat pia ipsius affectio qua conspectum esse voluit Alu-
no minus industrio ut cum Socino a se relato existimat Manuel Costa
lib. 2. colat. c. 20. nº 2. et antea dixerat Bolomn in psenti nº 13
in fin. q.a dicit non pot d. eo intellige. papinianus sensisse sed de afore-
te damnum heredi alio modo difficult. diluit Costa ibidem et alijta
varie ut merito dixit Coaces hic nº 93 in ea explicanda tot esse se-
tentias qt cap.a sed pluribus omissis plur.s quas recenset Bolom.
a nº 132 dupliciter quia ille pot intellegi i. filius fatuus non esse legatarius
sed eiusdem filius de quo in l. pueri q in utilit. alumni ipsius fuit ex
census sibi legatus fundum comporaret ut ex fructibus ipsius ei
alimenta praestaret. quo casu prohibitio alienat. legis tacita efficax est.

Vulgare illud legis. sumariis

Et valet siquidem testator legitimam causam expressit in modo et respectu personae alumni cuius interest non alienari, quae intellectus, ut novus, et verissimus videtur esse signandum Papa in praesenti n.o 43. in fi. et considerans Aurifij et et alios plures antiq. exeo quod fuisse effectum summarij illud quod modo utilitatis respiciens dicitur esse finalis, ut cum traditio ad vertitur Costa alegato c. 20. an.o 1. deinde intelligi potest in ea 2.a parte si lui fratris alumnus minus industrius fuisse legatarius quo casu frustra quaeritur an valeat alienat. prohibitio cum testator alienat. non prohibuerit sed filium et pecuniam legavit sub modo, ut fundum emeret, et cum nulla prohibitio a testatore sit facta de fundo non alienando quod debuit comparari, ne sub audire oporteat non est cur Bart. nobis opponat de celebri eo Papiniani resp.to quod non facit pro me contra Martianus ut recte agnoverunt Cum. hic n.o 6. Bolom. n 133. Oldrald. et alios quos refert Baldus dicens filius Costa ubi s.a n.o 2. paulo post princ.

Sed tunc difficilis erit res requirere quod per quos post de siderei cautio de fundo emendo, et postea non alienando. in 2. l. pro. cum in 1.a non sit naria, et testator de alienat. nil dixerit ut advertit Cum. ibidem ante n.o 1. quod singularis est si advertamus alumni illius minus industrii inter personas innumerari quasi de alim.tis pendere dixi ut per iam in l. cum hic. 8. § sed et personae l. de transact. ingicio utrum sequi res legas ut legis vulgo cum alciato lib. 4. de verb. sig. pag. ult.a cuiacio 1.o observat. c. 3. et Horacio 28. n.o 3. segniores ut legit duare n.o 2. disputat. c. 31. aut nequiores cum Cama s.o com. c. 7 n.o fi. nil refert cum semper sui habeat legitimum sensum, ut testantur Gothof. ibi, et Ant. Fa. in rational. ad illum §. et cum legatum nulla ex alia causa sentiat re lictum nisi ut ex eo naria percipiat alim.ta quae ipsi sibi non poterat quaerere, et huic favori non possit renuntiare nec sit necesse mendicare, aut fame perire d. l. cum hic in princ. ni mirum si cogat cavere de modo implendo et fundo non alienando, unde notabilis est ea lex ad hoc quod ubi legatum ex-

pressim

palim. relinquit q nulla aponat prohibitio alienationis alienari n. post nec
legatario permitti favori suo renuntiare lara; nec legatari permitti in d.
l. si quis a liberis n° 99 de liberis agnoscendis, et cum ad heredem spectet
curare, ut impleat modus necessit. observationis in ducens l. gg
diebus 40 § termileb minor ff. ubi Bar. n° pen. de condit. et demonst.
ideo caut. exigit in hoc q eius interesse consistit n. aut in eo qd alu
nus alim.ta heres ne alioquin ipse teneat eum egentem alere ut credi
derunt id Crotus n° 33. et Ripa n° 43. gg me [illegible]
si legatarius ille filius fuisset testatoris, et alumnus fratris qd n. in dubi
lic tentari possit ita puniendo ut in eo Ab. sed di post Abbis filio, co
ma ponat. et reliqua fratris alumno in ing industria simul educat
et educabant. n. olim pueri apud patruos ut probat Costa alegat.
c. 20. ante n° 1. qui n° 1. et 2. pro constanti supponens fuisse filius
fratris, et alumno testatoris merito Chrotus reprehendit, et Ripa gve
ris probans heredem ad alendum urgeri n. posse cum nec ipse testator
si viveret egentem fratris filium teneret alere. in Angelo. et aliis.

Si tn. legatarius fundum venderet alienatio valeret. l. q. illum
ex vi cautionis impedit alienare, et prohibitio alienationis facta
in stractu dominii translat. n. impedit l. si ita qs 139 § eal. de leg. l. eal.
C. de iud. ob causam diximus late. s.a 2° q.ta fundus alienus erat sparandus
pecunia legata unde cum dominium eius n. poterit trasferri n. potu
it prohibitio dominii translat. impedire ex doctrina glo. I. in l. fi. C. de
rebus alienis n. alienand. quae receptum testatur Lass. in d. l. eal. n° 25
gg. et aliis roibus ita docent Bart hic. d. n° 5. cuman. 6. Crotus n° 3. Loa
les n° 95 Costa d. n° 2. ad fi. nec in contrarium movere debet qd. x eam
opinionem per caut. potius impugnat voluntas testat. nam cum le
gatarius n. illum dimittat fundum sed eius in pena cautionis incidat fa
cilius alim.ta carebit qua roe n. nulli ab opin. Bart. qui cois e dis
sentire, quos refert, et sequitur Acarius Areton. in comm. ad d. l. si titio

n° 88. n advertentes cavendum esse heredi de tota pecunia posita, et de ea debere alios fundos parare ex cuius reditu possit legatarius alimenta percipere et ita debet voluntas test. servari ut recte considerant Immola, et Areting.

Eodem modo declarandandus est §9 in l. Stichus 39 in fra de manumissis testam. de qua similiter Bart. oponit n° 6. supponendo quod prohibita alienat. ibi certe contemplat. fieri, et alienatio n impedire vet. tunc cepta ee pro futuro modo. Tribuunt ibi si alienaverit quod per sectus in alienatio significat quod dominus servi quesitum emptori n possit ab eo in invito per testatorem auferri l. id quod nostri 11. cum aliis de regulis juris quod significare videntur illa Ulpia. verba quia in id tempus confert quod alienus futurus sit cum Bart.° ex transire multis testante Ripa in presenti n° 43. in fi. et Loaces n° 110 inde inferentes in ea specie valiturus prohibitio si conciperetur pro futurum modo indicativo si alienavit facta quod alienat. Stichus ad libert. perduci quia in eius sectus vim id verbum significat, et cum primus heres alienare tentaverit impleta condit. erit l. quedam tt.° 10 uncta l. generaliter 29. § si petitus de fideicomissariis libertat. facit. l. in illud 18. quod mi. usus fructus amittant docent idem Bart. d. n° 6. vi.° sed si utentem Paulus castrensis n° 8. Crotus n° 32. Loaces et alii in presenti sed verbalis hac distinctio communis est multi impugnant cum aliis Tess. hic 2. lect.a n° 53. et 83 et 86 Bolom. an° 193. et evidenter convincit ex eo quod in d. l. Stichus nulla fuit facta alienationis prohibito.° sed data libertas directo. et legatum fuit servus heb ea condit. alienat.is ut recte sentit Accurs. ibi scolio fi. et ideo n impedit alienatio quia n fuit prohibita n ibi valet libertas in id tempus collata, quo Stichus futurus e alienus quia libertas directa que servo alieno dat inutilis e l. servus 35 illo tt.° de manum. tt.o l. si alienum. 49 de heredibus instituen. l. libertates 16 de fideicomissa. libert. l. servo tuo ubi gl.a C. de testamenta manumiss. §. qui autem pen. vi.° nec alius de singulis rebus per fideicom. relictis legatum autem modi. ad quod in legato ideo n deveni quia fuit vindicat.is ut constat ex illis

verbis

Ubi, in legato eodem modo dato et pro vindicat. pro solum legari po
teriant proprie res testat. I. Olpia. in fragm. tit. 24. vers. pro vindica.
Paulus lib. 4 sent. tit. ... tum nostras explicat Cuiacius et Crovetus.
Unde iam convincit 2a Bart. interpretatio intelligentis legem illam de ta
cita prohibit. alienationis, quae convincit, quantumvis libere Ripam
presenti n° 46. et evidentius Bologn. l. deducit quod si testator
in ciperet adscripto et diceret te prohibere heredem Sticum aliena
re. et si alienaverit liber esset per hunc non procedentis translationem domi
nii impedire uti docet gla. ult. in eadem l. Stich ibi alias si veru
esset Ubi quae sequuntur Sass. in presenti 1a lect. n° 42 et 2. lect.
n° 56 Alciatus n° 22. Ripa n° 48. Arezinus cons. 18. n° 1. et Carolus
Ruinus cons. 39 n° 3. lib. 9.

Loco et ... legis lucius ... alias l. codicilis ... matre
pen. infra tit. 1. de quo ulterius opponit Bart. hic n° 7. q. 49 in
vers. sed et alius mihi deteriora fecit varias huius interpretationes
quas recensent Tiraq. 13. l. connubiali n° 27, et depenis tempe
randis 1. causa n° 3. Nabarrus de finibus humanarum actuum § 9
infert n° 62 et doctor Spino de testis gla 16 n° 79 qui n° 81
recte dicit eos defendere non posse de adulterio intelligi et 83. eius dictio
bus seq. 69 comparantium deteriora cum possitivo careat deteriore in
possibilis resolui, et ultra homicidium ab uno ex fratribus uxoris
commissum dum ... faceret molestias, et iniurias quas
alius fratre testatoris irrogaberat significare in proposito
tamen inducit ibi nequid post mortem meam fratribus tuis re
linquas quem Verba cuncta principalis legis decisio
nem apertissime probant prohibitionem de non
relinquendo. quibus personis valere et non male,

idq Bart. ouplicit respondet 1. falsum fuisse prohibitionem contemplat. filiorum sororis et uxoris, quae in casu motam ventionis ad fidei comiss. vocant ut in Ut. respon di 2°. fieri modum fratrum quod est sublato comissi d. l. gene ralit. [24] §. si petitum Ut. caeterum de fideicommissarijs libertat, utramque solutio recepta testatur Ripa n. 90 sed (tu adde illis) quod ad materiam nostri instituti non pertinere quoniam ea fuit simplex, et absoluta prohibitio alienationis quae cum liberam impediat disponendi facultatem non valet ut dic(tu)mo fuit prohibitio de non relinquendo certis personis quae indistincte prohi ficatur est. arg. l. fin. et eorum qui ocasione ipsius s. dominum C. de pactis inter emptorem ~~et venditorem~~ compositis —

Qualiter autem a fratribus, qui ex l. dispositione succedunt filij petere fideicomm. inducat quia ex illis Verbis enuntiativis his filios sororis tuaeque quibus relinquas consilium praebe se ferme vident, et fideicommissum non inducitur l. cum pater 79 § man do illo ff. de legatis 2. non leve continet difficultatem eo in prime re Accursio ex colio l. contendit sub audire posse verbo prin cipio sed melius respondet Paulus testatorem antecedente ab uxore petisse neque fratribus his relinqueret quae sponte dare credit l. dum ab intestato decessit l. 3. l. Consiliumne 8. ff. sed idem semper tenet 1. et cum id sit d. voluntas testatoris ex ipsis. Jam et ea verba Verba inuntiativa dispositionem inducunt quo sit, ut si mulier. ibi exteros heredes scriberet eis nihil d. voluntas fiat sororis filij heredibus ex fideicommis so petere non post quod verum putant et si contradicat cumanus cum eodem Paulo castrensi et alijs Ant Fab. recte explicans. in coniecturar. [e11] Columna 3. ad medium

Denique.

Denique ultra Bart. oponi solent de textu admodum dificile in l. si quis ita ff. § fin. ff. de conditionibus instit. ubi prohibitio alienationis servi hereditario facta est sine causa. et sine poena, et nihilominus est voluntas servanda cum oporteat de eo servo non alienando cavere di cavere sed respondent communiter procedere in prohibitione quae fit per modum conditionis licet non prohibitio alienationis facta sine causa per modum dispositionis sit nullius momenti ut late dic in priore parte facta, tamen per modum conditionis valet indistincte. ita Alex. dic n° 3. Jass. 1ª lect. n° 6, et 2ª lect. n° 9 resolvunt cum communi Ioannes crotus in repetitione huius § an° 6. Iovaces an° 51 Alciatus n° 12 Ruinus cons. 76 lib. 2. n° 12, et Boerius q. 42 n° 5. quod conditio haec per causa legitima ut docent Jass. post ... in l. a filio n° 5 infra de V.O. et Socinus in l. qui Romae § cobere ... n° 12 eodem quod communis. mihi nunquam potuit probari Verius enim, et multo in specie illius textus alienatio servi prohibita non esse. nam quod heres instituitur sit sub conditione si servus hereditarius non alienaverit tum quod conditione disponat quod quae ponuntur in conditione non sunt in dispositione vulgata l. ex facto 15 de heredibus instituendis. l. si quis nebulo dic. ... similibus, si quis omissa causa test. dicendum est prohibita non fuisse alienatio servi et quis fateremur conditione continere in se prohibitionem quod esse absurdum impossibile est, et eandem conditionem heri per causa quae ipsius ut oporteat de ipsa causa ...ali ... diferre ut bene ... Bolom. in ... n° 90 in fine

Quaeque ex varietate et aliis solutionibus dicendum enim
hanc procedere cum testator legato relicto rei legatae alienationem
prohibet, quia prohibitio utilis est, si personam respiciat, inuti
lis si simpliciter fiat, et distinctio Marciani respondentis in l. 3 in d. §
ff. de heredib. loquitur relicta sub condit. si Stichum servum hereditarium non
alienaverit cui si velit heres esse debet nonnisi parere ff. in hoc casu
l. diversi ut apparet l. ex eo quod libertate data pecuniae grava
men non possit imponi l. plane 7. § ult. ff. hoc tit.o et tamen sub condit. 10
dandi libertas recte potest relinqui l. fin. 9. §. si sub condit. cum ali
is pluribus de fidei comm. libert. et quod heres vel legatarius grava
ri non possint, ut aliqui addunt l. uxore 39 § heres de leg. 3.
sub condit. tamen adoptandi bene potest heres institui l. si quis
tit. 11 de condition. institut. sed cum prohibitio alienationis
sine causa sit inutilis dubitari merito potest cur conditioni
de non alienando sine causa apposita debeat nonnisi parere
nam hi casus dissimiles sunt ratio tamen quia inutilem reddit pro
hibitionem decidet et parendum non esse conditioni sed ratio diffe
rentiae elegans est. scilicet non prohibitio alienationis sine
causa, et sine persona nedum testatoris praeceptum ex quo
nulla nascitur obligatio quia non reperitur cuius intersit, et obli
gationes inventae ff. ut unusquisque acquirat, quod sua intersit
l. stipulatio ista 38. §. alteri de verb. obl. diximus late s.a
in principio huius §. at cum unus ex heredibus sub condit. in
stituitur si servum hereditarium non alienaverit reperitur
persona alterius coheredis cuius interest cum defecta condit. ad
vacantem portionem debeat admitti, et ideo tunc valet conditio.
Alc.

Adiqua ratione cum quo solo heredi instituto non cui iniungitur conditio ca. de servo hereditario non alienando impossibilis reputat, ut in §. ceterum, et sequenti prescripta hic l. obtinuit 3. de cond. et dem. § impossibiles cum aliis de heredibus instituendis neque obstat eo casu venientibus ab intestato caveri posse, imo deveri ex voce cai in l. si quis sub condit. 18 Mo. de conditioni. et dem. quae in id. recte expendit Ant. Fab. 2. coniect. c. 16 in princ. neque revelata ratio lenta supposita Iacobi de Arenis et aliorum antiquiorum existimantium ibi venientes ab intestato deesse, quae l. loco refert Bart. in eod. §. fi. in princ. n° 16. et ut diminatoriam tu... mang refutat in §. sed deviniat et solut. eius Bart. recu rrentis ad l. 3 §. in §. dici quae et si placuerit Paulo Castrensi Cremano tu displicet cuius solutionem eius socinus impugnat ibidem n° 1. et alia Cuiacius observat et ad prin. quam late convincit Ant. Fab. l. colu. 2. paulo post principium, et cum eo Osuald. in notatis ad Donelli 8. comment. c. 33. litera 9. dicendum e eo jure ante novam Iustiniani constitutionem in auth. de nuptiis § quae vero nunc sequitur collat. 4. legitimis heredibus non cavere l. Mucia ne 7. §. sed si ex asse ibi quia non cui caveat eodem tit. de conditionibus, et dem. docet socinus d. gd. n. taig res ponderet in d. l. si cui sub condit. ei cavere debere qui iure civili deficiente, dicit post hereditas ipso iure tenere ex testam. non ab intestato debet intelligi ut testatur post Ioanne de Imola socinus d. n° 1. et apte indicat Albericus de lega tum innoto §. praeterea ibi cum aliqui legata nisi ex testam. non valeat de fideicom. hered. 3, et Reg. l. in hoc j.

4. s.a de vulgari ofert similit. in d. § fi. testatorem omnimodo heredem testamentario here voluisse siquidem cond.lem abscripsit quam n. nisi post aditionem hereditatis impleri possit nam antea servum hereditarium hoc est servum qui fuis defuncti j. n. post heres alienare, et ita cum n. fuerit eius volun tas ut deficiente cond.e admitterentur legitimi n. est cur debeat eis cabere ita Fab. d. c. 16. col. 3 qui optime et elegantius explicat in quo illius cond.onis impossibilitas consistat, et cur similis cond.o n. exigendi dotem marito ex ase instituto in d. l. Maepiana in fi. n. reputetur impossibilis sed noxia ita ut adeunte marito ipso j. videatur impleri cuius explicationem breviter refert Osuald. d. s.a d. lit.a Q. pag. 2. unde infero quod cond.o nec alienat si sine causa factum prout modo mero j. valere ut si dicat testator. titius fundum tusculanum do lego ita ut cum n. alienet ita et enim est modi via ut eo non impleto induceatur ademptio l. liberto 21 § lucius infra de annuis legatis l. 2. § fi. infra de donat. l. 1. et passim de cond.e causa data et causa n. secuta auth.a cui relictum C. de indicta viduitate tollenda, et ideo n. tenetur heres legatum solvere nisi prestita caut.e modum implendi l. titio 19 infra de lega. 3. unde cum reperiatur persona heredis cuius interest, et cui quoniam est ius prohibitio valere debet etiam sine causa quod per defendunt ubi Vercioretus d.a Alex. hic n.o 35. et Jass. 1.a lect.a n.o 26. Cumanus n.o 6. Claudius columna 3. Vr Costa qui alios refert. lib. 2 selectarum c. 20 n.o 2 ad fin.

Alessi.

Ad Vs. sed. Sec.

Postrema hec pars huius celebris Marciani Respo. si antecedentis limitationem continet prohibitionem nempe alienationis, quantumvis factam legitime desiere creditoribus non nocere idem colligitur ex l. qui solidum 80. § si prohibiti ff. de leg. 2. l. Pat. filium 36. in principio de leg. 3. l. 1. C. debitorem venditione pignoris impedire non posse. Ubi imperatoris rationem subiungunt q. non licet debitori huiusmodi l. idest prohibendo alienationem rerum suarum creditorum ius facere deterius n. n. prohibitio alienationis et si causa exprimat aut persona de fignet cui consulat testator creditoribus fraudi esse debet hoc est damno non praeiudicat ... ipsorum ius minuit quominus prohibitione non obstante pretendere possint, ut bona vendantur que testator alienare prohibuit ut ex pretio eorum unicuique qd. sibi debet solvat ita Vs. hunc explicarunt scriptores omnes tam ordinarij que recentes hic que declaratio ... notabilis est ad hoc qd. in bonis maioratus et alias alienari prohibitis fieri possit executio pro debitis testatoris, ... n. maioratus successor non teneat ad debita predecessoris, qui maioratum non instituit l. pero 71. § prohibiti ... 1. ubi successor fidei commissi familie relicti alienationem revocat q. facta proponitur. ... creditores heredis non primi testatoris ita illum ... cum nostro Vs. conciliarunt. Accursius hic scolio ultimo

ad mediu Bart. n.o 8. Jass. Bolon. et ceteri

presenti facit lex providendum de Cr... de

cuicionib. lib. 10. et seq. in c. unico ad s.o nec de debi

to hereditario an agnatus et filii de funibi possit

retinere feudum repudiata heredit. in usus feu se

udorum docent cum Lucas de pena qui optime decla

rat in l. 62. col. 3 et 4. C. de fundis rei pri

batae lib. 11. Ant. Gom. in l. 40. Tauri n.o 72

Menesius in l. unumex famil. § 1. n.o 7. in fratt.o

d.o Molina lib. 1. de Hispan. primog. c. 10. a n.o 19 Mieres

in eode tt.u 4 p.e q.e 26. Greg. Lopez. ... ibi in l.

q. gta 1.a tt.o 15. p.ta 62. Ioann. Garcia de expensis

de meliorationib. c. 16. n.o 9. Velasques de Aven

daño in l. 46. Tauri gta ... Aloy. et Matienzo

in l. 6. tt.o 7. lib. 5. recopilationis glo. 3. n.o

16. qui n.o 19 septem casus ponit in quibus successor reg

ni debita predecessoris tenet ex soluere. quos cum ipso

libuit recensere q.a utiles ... in praxi primus quoties con

tracta ff. debita regie dignitatis nostre casu significa

vit § 6. de rescriptis quod ita communiter intelligi ve

testant Ancarranus ibidem n.o 62. et Barbatia n.o 21.

secundus q.do debita contracta ff. ex urgente regni

necessit. aut in euidentem ipsius utilit. c. q.d. quibusdam

penult.o ad s.o nisi forte. de fidei instrumentis c. 1. de sta

tionib. c. unico §. si vasalus ... finit lex deinde con

suetudines regni incipiunt in usibus feudorum. 3.us si suc

sor in regno simul sit heres in bonis liberis, et patrimo

nialibus sui predecessoris nam tunc tanquam heredi omis

incumbit

incumbit solvendi eris alieni ex reg. l. i. Cum si
milibus C. si certum petat qd. iure intelligendum ni
si fecerit inventarium q.a tunc ultra vires hereditatis
tis n. tenebit solvere es alienum arg.to l. ultime
§ in computatione C. de jure deliberandi quo stili
beneficio inventarii regem uti verecundum esse notabiliter
dixit Baldus cons.o 94. n.o 22 / 45 si sint de
vita modice quantitatis que qd concernit ex ornatione
ne pertinent, et alia bona n. sint ex quibus solvi pos
sint, qd. in feudi succesore resolvit Andreas de Ise
rnia in d. c. ult.o col. ult.a an agnatus l. filius defuncti
possit retinere feudum repudiata heredit.e in usibus feu
dorum. 6.us funeris inpensas factas in sepeliendo predecesoris
cadavere iure bonis liberis deficientibus Matheus de afflictis
in eode cap.o unico n.o 15 an agnatus. l. filius. 6.us si obli
gavit se debita predecesoris pro solvere, ut in c. G universis
C.B. de voto, et voti redemptione. 7.o debita contracta pro varia
persone predecesoris sustentatione qd. in succesione prelati te
nuit Alb. in cad. ex presentium n.o 5. de pignoribus, et in cap.o
si quorundam n.o 2. de solutionibus ex qua causa bona ma
ioratus alicui restitutioni subiecta vendi posse cum Greg.
Lop. Sebast. Ribiras, et aliis docet Padilla in d. l. 1. cum
ex familia § si de falcidia n.o 11. infra t.o 1.o et in autt.a
res que an.o 79 C. communia de legatis declarat Peralta
in l. 3. § qui fideicomm. n.o 132 cum seq.ti ff. de
heredibus instituendis dicens hoc in maioratibus solum pro
cedere ubi primus institutor tenebat predecessorem alere
cui declarationi se subscribit molina alegato c. 20.

nº 32. Quos septem casus posque Mattienzus recen
suit d. nº 19 in eis ad finem concludit intelligi posse le
gem Regiam 4. tt. 15 p. 2. quae ex possessione disponit succe
dentem in regno teneri debita regis praedecessoris persolvere
et cum de Regno ad maioratum seluere procedat argum. quia
Hispaniae maioratus ab ipso Hispaniae Regno deriva
ri tanquam a capite membra ad eorum imaginem timere
erudite probant Mol. lib. 1. cap. 5 nº 30. et saeque eodem lib.
1º de Hispanorum primog. c. 2 an. 7. Greg. Lopez et
alij plures, quos sigillatim refert idem Matien. d. gla 3ª
nº 16, in his omnibus casibus maioratus successores ad de
bita praedecessorum teneri non solum ex quadam honestate verum
ex juris necessitate Molina et alijs resoluit nº 23 co
clusione 6. juncto pric. d. numeri 19 qua dicere volendi
sunt Joan. Gar. Belasq. de Cabindano, et alij ibi citati.

Ad debita vero predecessoris maioratus constituentis, et qui
ipsius primus fundator fuit, an successor teneatur quaestio est non
elegans assidua in praxi et summi natura, quae apud juris interpretes
latissime patet, sed breviter, et vel cam affirmative resolue ad
debita primi institutoris maioratus successorem teneri argum.
sing. tex. sed hoc nec creditoribus, nec fisco fraudi esse quem
id ab omnibus scribentibus solet expendi sive is primus seu
ulterior successor sit l. 2. ubi Bart. et com. C. ad Trebe
lianum l. 1. infra eodem §. restituta cum similibus de fideico
missarijs hereditatibus nec refert ex Universa hereditate
constituatur maioratus an ex bonis universis nam quia in
nali significatu bona dicantur, quae deducto aere alieno

sup

sup. sum. l. non possunt 11 - de jure fisci l. subsignatum 3. vers. bona cum aliis de verb. signific. cibilius tamen ubi univer sa bona alicui relinquuntur non deducitur aes alienum sed cum omni onere in onoratum transeunt l. nam quod 14. § fi. cum duabus l. seqq. infra ad Trebellianum l. 1. § 3. et totum, infra de bonorum possessionibus l. bonorum appellatio 208. de V. S. ceterum si non de universis bonis fundetur maioratus sed de quota tunc siquidem de hereditatis quota certum est, pro eadem portione successorem similiter ad debita predecessoris teneri l. si quis servum 8. § ult. infra tit. 1. nam is intelligitur pro ea parte heres esse. arg. d. l. 1. cum vinta l. mulier 22. § fin. ad Trebellianum at vero si ex quota bonorum non tenebitur successor ad debita neque pro ea parte quia ad eum actiones non transeunt, active, neque passive sed de manu heredis partem accepit cuiuscumque oneris expertem l. cum autem quod illo tit. de legatis 2o. l. 1. C. si certum petatur ubi actiones transeunt in heredes pro portionibus hereditariis non secundum partes per legatas notat in terminis Peralta in d. l. si quis servum. § fi. num. 1. post paucum Castrensem ibi num. 3. quo fit ut de re certa constituatur maioratus quamvis sit ea res totius substantiae testatoris magna pars constituit at multo minus ad debita successorem teneri quia personalis actio non sequitur singularem rei alicuius successorem l. 1. § si heres pro ipso fundo ad Trebellianum. elegantibus in § si quis unus de fideicom. hereditatibus. Sic non in casibus onera hereditaria heredes sequuntur succedentes in aliis

defuncti bonis. d. l. 1. C. si certum petat. l. 1. et tot. tit.o
C. de hereditarijs actionibus.

Illud tamen est summe notandum, quod ex differentia effi-
ci ut legatarius certorum bonorum plus in effectu consequatur quam
si esset legatarius eiusdem quotae hereditatis cum utroque casu de-
bita deducantur pro competenti legati portione, et hoc so-
lum interest quod ubi bonorum pars legatur ipse heres de acer-
bo debita deducit, quae pro rata legatum minuunt herede obli-
gato manente ad universa onera defuncti pro quibus nulla-
tenus conveniri potest legatarius eius mentis certorum siquidem ex
ea ante solutum sibi factum fuerunt deducta ubi vero pars he-
reditatis legatur ea cum oneribus, quae pro rata ipsam conti-
gunt transit in legatarium qui pro illis recte potest conve-
niri ita colligitur ex d. l. siquis servum §. fin. cum
l. seq.te ex quorum vera interpretatione observat Peralta
ibi in princ. et n.o 2. ut merito dixerint Paulus Cast.
et Cuman. quos refert, et sequitur n.o 10. respectu
utilitatis legatariorum nullam esse differentiam essentia-
lem inter unum, et alterum legatum quia per utramque viam
idem resultat effectus quo ad alia vero considerari
possunt differentiae quas refert, et explicat Peralta ibi
de usque ad numerum 8. sed jure nostro regio ex l. 21. Tau-
ri quae est lex 9. tit.o 6. lib. 5. nostrae compilationis per quam
filius melioratus in 3.o et 5.o bonorum qui patris se
abstinente hereditate tamen melioratione seu legatum
agnos

agnoscat conveniri posse pro rata pro legati portione a suc
sucedentibus patris creditoribus perinde ac si in
vera pro heres esset an ea dispositio sit abrogata, ut ma
gis communiter existimant Regii juris interpretes l. solum
quoad effectum, et non quoad modum agendi ipsa intelli
genda sit quod verius mihi semper persuasi qualiterque
ad praxin secure debeat reduci copiosse disserui cum
Molina d. c. 10. nº 19. Ioan. Gut. et alijs a se relatis 2.
practic. q. 58 nº 9, et 16 antecedentibus lectionis ad l. 1.
l. 2. de adquirenda hered. et iam olim ad l. 1. Cod.
senatus consulti Treb.

Sed quibus casibus dixi successorem maioratus ad
debita primi institutoris teneri intelligendum est ubi maio
ratus revocabilis fuit nam cum institutor eum libere in totum
posset revocari multo magis pro parte se debitis obligando arg.
l. jus gentium septimo § adeo ff. de pactis, et l. quae dotata
ff. de rei vindicatione ceterum si irrevocabiliter constituatur
successor solum tenebitur ad debita ante constitutionem maiora
tus contracta non vero post. nam quem admodum institutor de rebus
maioratus revocare non potest nec minuere conditiones vel, aut
modos illi de novo adijcere arg. l. perfecta donatio
4. C. de donationibus, quae sub modo ita nec poterit in
directe debita contrahendo successori praeiudicare qua
sola ratione hic nominatim observavit Ant. Gom. in
d. l. 40. Tauri nº 72 in fine peralta in d. § quis fidei=

commissor. nº 129. Molina d. c. 10. nº 11. Mieres, et Aliquos refert postrema additio ad Gometium d. nº 72

Quo fieri videtur ut si maioratus ex causa & causa irrevocabiliter constituat aliquo ex modis expressis in l. 17. Tauri transcripta in l. 2. tit. 6. lib. 5. novae compilat. et debita postea contrahant ad eorum solutionem teneri filium melioratum pro rata portione suae meliorationis pro qua etiam induci potest doctrina Pauli Castrensis in d. l. neque quod § fi. nº 2. ad Trebel. existimantis bonorum appellatione in contractu semper intelligi aere alieno deducto quem probat Moli. allegato c. 10 nº 9 versiculo quae omnia. sed verius est filium eo casu ad patris debita teneri pro rata meliorationis ex d. l. 26. Tauri, et l. 9 d. tit. 6 lib. 5. recop. Trebell. n. eo casu nullis aequitas ne aliorum filiorum legitima plus iusto gravetur si universa onera hereditaria subirent, et filius melioratus oneris ex plenam meliorationem acciperet d. l. 2 quaest. 10. de reg. juris et l. unica § pro secundo versiculo ult. C. de caducis tollendis neque obstat meliorat. fuisse irrevocabiliter factam nam illud eo pertinet ut ius quod habet melioratus non possit ei auferri nec directe, aut indirecte minui caeterum id quod pater debet venit in meliorat. causa & causa l. auctoritate eo quod valor rei quae inspici debet attento temporis mortis patris meliorantis ex l. 23. Tauri quae habetur in l. 7 d. tit. 6. lib. 5. novae compilationis

Et ideo si eo temp^e. bona diminuta sint propter debita postea contracta, nam es alienum universum minuit patrimonium l. si fideicom. 50 §. tt.^dy s^a. de judiciis melioratio quoque. et si irrevocabiliter facta sit minuenda erit quemadmodum augeret aucti patris bonis, ut sic eadem sit lucri, et damni ratio d. l. 2 nam cum aliis de reg. juris que sententia confirmatur ex eo quod ad 3 reputatur legitima filiorum cum solummodo de quo liceat patri liberè disponere l. 9 tt.° 5. lib. 3. fori docet, et declarat Matienus cum segura, et aliis a se relatis in l. 2. tt.° 6. lib. 5. recop. gla 3. n° 2. et quemadmodum valor legitime mortis temp^e. consideratur l. cum querit 6. cum simili 69 C. de inofficioso testam. ita, et valor meliorationis —.

Que resolutio limitatur 1. ut non procedat si postea debita fuisse contracta animo fraudandi filium melioratum quia tunc melioratio non minuitur nec ad solutionem creditorum tenebitur filius si modo creditores fraudis fuerint fuerint participes arg.^to l. qui autem 6. §. hoc edictum. cum l. seq.^ti et l. ultima §. si a socero infra, que in fraudem creditorum lunctis hiis, que ad eius §. mi pater tradunt cum Mackrinko, et aliis Petrus Barb. in l. 2. in prio n° 172 soluto matr.

2^a limitatur, ut non procedat quando melioratio fuit facta in re certa nam tunc non minuitur propter debita ante

l. post melioratione extracta neque ad ea tenebitur filius melioratus, qui rei particularis successor est, quae ei alienum non sequitur d. l. 4. §. si heres pro cepto fundo [...] ad Trebel. l. ult.a §. fi. ubi communiter omnes de extrahenda emptione neque obstat precitata lex 22. Tauri in fine, cuius verba ibi ora la dicha mejora sea en cosa cierta non sunt intelligenda de melioratione, quae in re certa simpliciter fit sed de melioratione tertij et quinti assignata in re certa, ut ostendit l. contextura proponunt. n. in ea duo casus unus cum melioratio simpliciter facta fuit de 3. et 5. bonorum aliorum cum exprimit res in qua solui debent id 3. et 5. iuxta l. proxime precedentem quae est lex 4. d. tit.o 6. lib. 5. recop. quae expressio non efficit ut sola ea res veniant in melioratione sed si minor sit quam 3. et 5. ex alijs bonis suppleri si amplior diminuatur quod fit quia rei assignatio substantiam meliorationis non mutet. cum non res ipsa elegerit sed 3. et 5. ad cuius solutionem ea res designata est arg.to l. quidam tit.o 99 [...] resoluit in terminis Molina d. c. 10 n.o 14. 3.o punctus igitur erit, usque ad 3. in 2. qui ante n.o 10 recte probat hoc non procedere quoties res ipsa esset pignori obligata pro testatore quia tunc actio hypothecaria contra filium melioratum bene poterit in illa re ceditur pro creditorem exerceri l. 1.o et l. 2. infra C. de hereditarijs act. l. 1. et 2. ubi si unus ex pluribus heredibus creditoris vel debitoris et quidem si heres sit ab eiusdem hereditatem excussione l. mulier

20. s.ª qui positiones in pignore habeant Rodic. Suarez
in l. post rem iudicatam 2. limitat. n.º 14. ff. de re iudicata et
in l. quoniam in prioribus ampliat. 7. n.º 8. C. de inofficio
so titt.º habet in tunc filij regressum contra eos, ut pro portionibus
suis rem luant, et debitum solvant ex l. si res obligata
C. s.ª l. licet 16. infra de dote obligata §. sed et si rem obli
gatam initio hoc tt.º l. 11. tt.º 9 part.ª 6. quod idem in re conjui
obligata admittit Gaspar Rodrig. lib. 2. de annuis redi
tibus C. 1. n.º 6.

3.º Limita in donat.e facta ex causa onerosa matri
monij, quo casu diminutio postea contingens per debita
a patre, qui filij melioravit ex contracta l. aliaj meliora
tione non minuit quia potest meliorata eligere tempus melio
rationis ex l. 26. Tauri, quae est lex 3. tt.º 8. lib. 5. re
copilationis atque ita cessat ratio desumpta ex d. l. 23.
Tauri quae sola consideravit. uti nos docet Molina lib
4. de hispanorum primog. C. 12. n.º 82. et s.ª. haec tamen omnia
atque sententia tunc temporis verissima vix ipsa hodie usui
esse potest quoniam lex ea dumtaxat, in dotibus filiarum
temporis electionem concedit, non in filij donatione, ut appa
ret ex ultimis verbis l. 26. Tauri, dum filio temporis
electio non det sed omnino mortis tempus inspi debeat
militat in eo ratio de qua s.ª et sic deficit resolutio, quae ha
bet meliorat. minui per debita postea contracta filij
vero attento de novo iure opinio Molinae non potest addaptari

eo q. ratione dotis nequeat meliorari ex l. 1. tit. 7 mandamos tit. 2. lib. 5 novae compillationis ex qua dos iam inofficiosa dicitur si legitimam excedat non eo quod et quod correcta in hoc decissione d. l. 29 Tau. tit. para se decir la cal dote inofficiosa, et cetera, et quoad legitimam electio filiae datur inspiciendi tempore datae dotis vel tempus mortis patris non tamen habet electionem respectu meliorationis, quae dotis causa filiae prohibetur fieri cum non entis nullae sint qualitates l. eis qui in provincia 4. tit. quoniam tunc si certum petat l. si servum 4. § fi. de actionibus empti atque ita cessat fundamentum. quo Molina suae fulcit sententiae quae uno in casu hodie potest procedere scilicet si ex regia facultate permittatur parentibus et vice dotis filiae meliorare derogando novae dictae l. primae decissioni, quae et si iustissima sit sancta, et aequa bonum quod publicum concernant si tamen princeps circa illa dispenset locum ei non esse tradit Baeza concludit in eo tit. de non meliorandis dotis ratione filiabus c. ult. n. 1. in fi., et n. 2.

Quarto limitatur quando diminutio contingeret ex aliis donationibus quas pater post in alios filios contulit quae meliorationi antea irrevocabiliter factae non devinit obesse teste Molina d. c. 2 n. 82 tit. 2 quod non tamen cedit in donationibus inter vivos verum in legatis alicui ex liberis testamento relictis, quae valere non

non possunt in subsidium meliorationis antea cui ex filijs irrevocabiliter factae ex l. 26. Tauri, quae est lex 10. d. tit. 6. lib. 5. novae comp. quam in hoc bene expendit late explicans Angulo ibi glo. 1a. n. 5. Denique postremo limita quoties facta est melioratio duntaxat de bonis praesentibus renuntiata d. l. 23 Tauri quam recte posset renuntiare eleganter probat de Tellus Ferdin. ibi nº 4. quem sequitur Matien. in d. l. 7 gla. 2a. nº 8. reputans indubitatam tit. 6. lib. 5. recopilationis ubi Acebedo ibi nº 1. et Angul. gla. ultima in princ. Nec Telli fundam. satisfacit molina d. lib. 8. nº 83. cuius consideratio me in contrarium non movet. Quod posse evenire ita gravius minui patrimonium eius qui filium melioravit ut nulla in bonis ipsius reliquis filijs supersit legitima cui, et si incumbat Angulo 5 n. 5. et 6. existimans eo pacto, et renuntiatione de recentibus bonis patris alios filios non praegravari facile respondetur augeri quoque potuisse quod in dubio potius est praesumendum. ex l. si defunctus 10. C. ad Veller. tutelae et ita est diiudicanda ea renuntiatio damnosa. ex reg. l. de fideicom. 15. C. de transact. et his si pat. puelle 22 C. de inoff. test. quas bene expendit in proposito idem Tellus Ferd. d. nº 4. Haec de debitis ab institutore maioratus contractis occasione nostri vs. dixisse sufficiat.

Expensas vº factas pro varia bonorum ma=

maioratus reparatione et sine qq. durare aut con
servari non possint. qualiter successor solvat, et ad
debita teneat, quae predecessor, et si maioratus fun
datus non fuerit earum contemplatione contraxit creditores
qui ad refectionem pecuniam mutuarunt, hipotecam ius
in ipsis bonis maioratus aquirant in qq. reficiendis pe
cunia sua sumpta ex l. 20 tit. 13 par. 5. et in
eo creditoris causa potior sit quam filiorum et uxoris qui
nec legitimam nec [illegible] lucrorum in his ex pensis, aut ex
earum valore petere possunt ex l. 46. Tauri quae
est lex 6. tit. 7. lib. 5. nove comp. et quod delictum ex
pensis sup rebus maioratus contingentibus, quae adversus
possessorem mote sunt quasque pro conservatione maioratus
sequi, et defendere necesse fuit, et de litis eorum
ratione contractis consule Molina d. lib. 1. de hisp.
aleg. c. 10. an. 16 et c. 17 an. 10 Matienzo Joan Gar.
et alios S. paulo post. prius huius scolii citari.

In L. XV. ibi nec fisco.

Valde obscurus reputatur nostris DD. ob particulam hanc
quae ex ponit Accursius de fisco cui tributorum causa ade
functo alegi debebatur ut sensus sit, quod dictum aliena
tionis ex causa legitima, sive alicuius contem
platione in titulo facta, ut creditoribus non nocet cum qq.
antea defunctus contraxerat ita neque fisco nocere
cui,

cui rat. tributorum, et ex alia causa quod quoniam testator

debebat quae quidem expositio, et si castrensi placuerit,

hic n.º 4. lass. 2. lect. n.º 19 Emilio Ferreto n.º 99. etiam

eam magis inclinare videtur Iacobus Rebuffus 3. Vari-

c. 16. dum ad versiculum Vigessimus refert veram venditarum

V.3 quae mihi obtineat sententia ut apparet ex d. proximis

putavit non tamen convenit Marciani verbis quae cum fiscus eo

in casu creditor sit ex generali regula legis creditores lo

infr. de A. S. precedenti verbo creditoribus comprehenderet

atque ideo esset superfluum verbum fisca et frustra de eo

separatim mentio fieret. qua sola ratione Accursij expositi

onem recte reprehendi contendit Cuiac. hic 4. col. fine.

Quia propter quod dicitur quod pute Marcianus de testato

re loqui qui post factum testamentum in quo bona alie

nari prohibuerat delictum commisit propter quod eius bo

na fisco sunt aplicanda tunc precedens prohibitio non obstat.

quominus bonorum confiscatio fiat et si maxime ea bo

na alienari sint prohibita quae certe verissimum est et

eam non semel iudicatum fuisse in supremis Hispaniae Tribu-

nalibus et maioratus confiscatos fuisse propter delicta

ab institutoribus post institutionem commissa testatur peralta

in l. 3. § qui fideicommissa n.º 128. s. de heredibus

instituendis quamvis rei ipse fata declarat in nullo

casus brevibus distinguendi sunt Prior est cum

maioratus in testamento constituit tunc. n. certissimus est.

bona confiscari que testator alienari prohibuerat qd[?] ex eo evincit q[uonia]m delictum committens propter qd ipsius bona confiscentur non potest facere testamentum, et qd antea fecit restituit irritum. l. is qui lege. §. 1. ff. de testamentis l. 15 tit.[?] partida 6 et consequenter omnia in eo relicta corruunt l. eam. q[uo]d ut C. ad[?] fine. n. C. de fideicomissis et. l. ratio hec non odie ali que ex qd. cessare videatur per l. 4 Tauri que est lex 3 tt.o 4 lib. 9 nove compil. ubi damnatus ad mortem civilem vel naturalem recte testari potest atque ita sustinetur antea factum testamentum ex doct. Bart. in l. si quis filio §. irrito ff. de iniusto rupto ad hunc tamen sustinetur superior ecc.[?] quo niam in ea facultate testandi excipiuntur bona que ex[?] delicti qualitate veniunt in confiscationem ut constat ex eadem l. 4 Tauri ibi Saluo de los que por el tal delito fueren confiscados, o se obieren de confiscar, o aplicar a nuestra camara o a otra persona. atque ita que admisso post delictum non potest damnatus de his bonis testari que veni unt confiscanda. ita per testamentum antea factum prohibendo bona alienari preiudicare non potest confiscationi ex delicto superveniente neque cum deambulatoria sit testatoris voluntas usque ad supremum vite exitum. vulgata l. qd. si iterum. ff. de adimendis legatis ex ea altius ig heredi non quesito, aut fideicomissario ante mortem testatoris q. delinquendo locum facit fisco in ea bonorum parte que propter delictum ei adjicienda est. ita resoluit Molina lib. 4. de Hisp. primogen. c. ult.o n.o 20. et 21.

Alter casus est cum maioratus p alij m[odo] ariv[...] constitutio irrevocabilis in quo ppter delictum super veniens ab institutore commissum. locus fisco n[on] sit, et si maxime omnium bonorum confiscatio sit dignum nam que admodum ex post a voluntate institutor illum revocare n[on] posset ita nec delinquendo iura irrevocabiliter suc cessori adquisita ei potuit auferre l. siquis post hac s[i] q[ui]d ex l. de bonis proscriptorum cum ad aduersa tur lex si fundus. 36. ad s[enatus]c[onsultum] vel et si. venditoris. ff. locati vbi si res vendita s[i] n[on] dum tradita sit in confis catione venit p que bonis alienatio facta p contractum irrevocabilem tradita n[on] m[odo] veniente. minime impedi re quominus ppter delictum a debitore commissum sic ali enata confiscentur notarunt Romanus singulari 429 et alij a Tiraquelo relati de retractu §. 1. gl[os]a 10 n[umer]o 110. q[uod] a procedit q[uan]do res certa publicat velut fu dus ob que venditor de evictione tenet, et ita emptor ex confiscatione n[on] patit damnum ex evictionis nomine potius fu di a venditore consequuturus sit; at q[uan]do bona omni a confiscant condemnati eximit ab obligatione l. si de bitori 48 de fideiuss. et trasfert in fiscum tanquam in successore vle. l. n[on] possunt 11. de iure fisci l. 2. cum alijs l. ad l. iulia de vi publica atque ita contractus irrevocabilis, qui delictum precessit a fisco observan dus est. q[uo]d in maioratu. nullam dubitationem reci pere stendit Moli. s[upr]a d. c. vlt. n[umer]o 158. quorum casu summe

est: non obstante fundato maioratu per contractus irrevocabi
les non solum excludit fiscum quando maioratus delictum praecessit licet
si post commissum constituatur l. post contractum 19. § 5. de do
nation. quae late explicat Ant. Fab. lib. 7. coniecturarum
c. fin. l. 2. Ad. mastaiguno tit. 9. p.ta 9. nec enim post
acusationem processitur cum solum donationes, institutio prohi
beat, quae post sequutam condemnationem fiunt, retinet. in
hei qui deliquit ante sententiam bonorum administrationem
l. reo 41. ff. de solut. l. aufert 46 §. in ratione ff. de
jure fisci Bart. ibi n.o 19. postquam si in fraudem fisci de
linquens donet l. si aliquis 7. in fine. ubi glossa verbo si
ne suspicione ff. de donat. causa mortis facit. 49. in
c. 2. de renunciat. in 6. docet Ripa hic n.o 52, et cum
dolus ex coniecturis probetur et inditijs. d. c. 2. l. dancum 6. C. de
dolo malo Mascardus de probat. cc. 531. n.o 2.o, quae
inditia sufficiant declarat Bart. in eadem l. post contrac
tum an.o 2.o sex referens fraudis praesumptiones verum l.
nisi sit delictum in quo ipso jure imponitur pena qualia sunt
quae recensentur in C. cum lex legis 19 de hereticis lib
6. namcum a die comissi criminis reus amittat dominium
um. ac tunc de bonis disponere non potest sicut antea pote
rat. l. 1.o C. de jure fisci lib. 20. nisi cum cogitaret de
crimine l. sed si maritus 19. §. fin. ff. qui et a quibus
Bart. in d. l. post contractum n.o 1.

3.ius casus est cum maioratus constituitur per contractum

revocabilis quod regulare est apud ~~est~~ nos ex l. 17, et 44. Tauri, que hodie in l. 1. tit. 6. lib. 5 recopilat. correcta
in hoc regula l. perfecta donatio 4. C. de donation.
que sub modo, quo in casu Ant. Gom. in l. 40 Tauri
n.° 76.° paulo post princ. tertie colum. advertendum esse
tenet tales maioratus non confiscari propter ea, que dicit singu
larem in s.° in l. res uxoris 24. C. de donat. inter
viri, et uxoris

D.or Picardus

201

Ad tx. in l. 1.a ff. de vulgari, et pupilari substitutione

N. 1.

Modestini sententia, et verba in hac l. 1.a ff. de vulgari quatuor oppositionibus visit exponere Bart. exp.tio ad num. 33. ex eo no usq. ad num. 97 materiam, et quaestiones vulgaris substitutionis prosequutus. Hunc et nos eodem quo ipse ordine perstabimus. Praenotantes, et eiusdem capitis divisionem commode ab eodem Bart. scriptam. ~ Ait Modestinus heredes aut instituti dicuntur, aut substituti. instituti primo gradu substituti secundo vel tertio. hic argumento primo gradu scriptos ad bonorum possessionem prius vocat. ij tri n. ff. heredes. § quos autem instituta de bonorum possessionibus quo primo gradu admissi heredes. n. ff. — Secundo s.a eadem verba sic argumento. secundo gradu vocati instituti ff. n. substituti l. 2.a §. sed et siquis ita inst. hered. l. siquis ita 82 ff. de hered. inst. quo male Modestinus ~ 3.o d.a illa verba heredis substitutio duplex est aut simplex et c. sic argumento omnis substitutio duplicem casum continet: quo omnis substitutio duplex. Primo ans. omnis substitutio fit in eum casum quo scriptus heres heres non sit, aut quia noluit aut quia non possit dicimus lat. ad Bart.

in fra nos. §. ult. et is cui sit ex liberis impuberibus sit testatoris, cum quorum casus op̃ bendit quo eius qui ei heres sit intra pupilare etatem decedat l. ij hoc. §. 4. infra eodem §. nulla simplex est. [illegible] illa verba tunc bacius [illegible] mihi heres esto. Quibus illo destinus intimat hac substitutionis pupilaris formula ex que pupilare substitutum patri, non impuberi filio succedere [illegible] argumentor. Pupilaris substitutus non patri testatori sed impuberi filio succedit. l. sed si plures so. § ad substitutos infra hoc tt.o ex quo in primo inst.to de pupilari 9o non recte Modestinus dictionem, mihi, in hac formula pupilaris exposuit

N. 2o.

His tamen non obstantibus Modestinus defende. in tempestive non aducit ex quo in d. §. post, autem. Cum non pretor non tantum a testatoribus vocatos, sed etiam ab eis preteritos ex testamento admittat, quin imo et illos etiam qui ab intestato ex legibus et senatus consultis succedunt ut constat ex toto tt.o inst.to de bonorum poss. quos omnes respicit sententia Justiniani in d. § quos autem: et ab intestato gradus nulli in institutorum substitutorum (quamvis et gradus sint, in ea success. ut constat ex tt.o inst.to de legitima agnatorum success. et inst.to de success. cognatorum, quibus eam ob causam anectit tt.o de gradibus possumus quod inde non male gradum gradui ab intestato dicere substitutum, et ex tacita defuncti mente et.

et ex ipsa legis 12. tabul. de qua serio nos in d. lo
cis, et ad eam successionem Pretoriam n. respexisse Modestinum, sed
de civili tm, ea sane, que ex expressa volunt. testatoris
deferetur locutus, intrepide afirmo, qd h. sub odoratus videtur
Bart. id no 1°. dum ait. Intellige de institutis
in testam.to valido de i. civili. quasi q. male sentisset ab
ea solut. statin discesit. Unde disputatio illa, quam
intempestive satis hic multi atexunt an legitimi here
des a Pretore quoq. admitti ~~tam legitimi tam heredes~~ tamen
an bonorum possesores tm, libens missam facio disputatum
d. §. quos autem alijs q. locis illius tt.

N.° 3.°

Nec magis stringit 2a. Bart. oppositio ex d. §. sed si
quis ita legis 2e. ipsa eodem generi ut iam diximus ad
rub. art. 1°. qd modestinus hic de 1°. et 2°. gradu esset,
et definitio eius substitutionis probat. Docens esse multi.
2°. F. ulteriori gradu facta n. de scriptura sed de suc
cesionis ord. intelligendum obstat.

Quaestio quae duplex
quae simplex sit sustitutio? et
an vulgaris expressa, ctineat tacitam pupilarem?
et deinde stationem l. iam hoc §. 4. huius tt.
Maiorem dificultatem 3.us ctinet argum. iuxta qd. illa ocurrit.

inspectio, an substitutio Vulgaris simplex sit, et simplex dico, quia unum tantum casum non existentis heredis, quia noluit scilicet quia non potuit, contineat. Haec sed in Versu ordine exponamus, ante quam generalia de Vulgari substitutione promittamus, Bartoli morem gerentes, quo ordine ipse rem tradit exponemus.

Ergo ex Modestini verbis illis simplex veluti Lucius Titius heres esto: si mihi Lucius Titius heres non erit tunc Seius heres mihi esto. deduxit Bart. hic n. 4. quod dispositio in unum casum concepta, esse simplex, ex illis autem si heres mihi erit, sive erit, et intra pubertatem decesserit tunc Seius mihi heres esto quae in duos casus concepta est, duplicem esse sentiens non mirum vulgarem substitutionem ideo simplicem appellari a Modestino quia in unum tantum casum concepta est. Bartolum sequuntur Alexan. n. 2. Alciatus qui eam sequitur testatur n. 2. Ripa n. 16. Conan. lib. 7. c. 7. n. 10.

Nec eo, quod casus is simplex, et unus, qui in vulgari substitutione continetur, quippe si heres non erit ut sane possit evenire quia noluit, aut quia non potuit l. cum proponas 3. ff. de heredibus instituendis, et late infra ideo eadem illa ratione duplicis substitutionis sive dispositionis dices, ut non recte a Bart. inde discedentes [illegible] qui sic putabant Baldus hic post primum Castrensis n. 9. quemadmodum una est, et simplex non duplex quae unum tantum continet non diversos casus, scilicet non existentis heredis: ut cumque id evenerit. Duplex vero quae diversos comprehendit quippe existentis, et non existentis heredis, ut recte

Sit

hic socinus n.º 6. Cast. n.º 8. Semper. n. 7. et uno tm̄ in casu vulgaris substitutionis verificari nempe in casu n̄ existentis heredis spirare, et fumescere eo existente l. post aditam §. C. de impuberum, et latius infra. Quoniam casus, qui duplici dispositione eficiunt n̄ numquid diversi tunc sunt considerandi. Ut in posteriori exemplo statuti destini quippe n̄ existentis heredis sive existentis (qui contrarius est priori), et intra pubertatem decedentis. Quid n. contrarium magis, quam existere, et n̄ existere heredum.

Quam doctrinam stili, et cotidianam questioni aptat hic Bar. n.º 4. Ut dicebat Nempe statuto disponenti, possitionibus, quas possunt teneri simpliciter respondere confitendo, vel negando: simile est, apud nos hispanos in l. 1. tt.º 4.º lib. 4.º novæ recop. alias ut habeatur pro confesso. Cuius legis rigorem apud suprema tribunalia n̄ admitti tenet Cobar. lib. 1. Varia. c. 1. n.º 8. Abendaño responso 1.º n.º 14, Matien. in dialogo relatoris 3.ª p. c. 44 n.º 6. Ad huic et iuxta eam legem plura Vlang in concordia iuris lib. 1. ex n.º 39. Dida. Perez 2.º tomo. fol. 861. Azebedo in d. l. 1. n.º 49, qui nominatim Cobar. et alios sequitur, et apud inferiores iudices servandam ex alijs scribit. Sunt et aliæ Hispaniæ leges in eisdem ipsis terminis questionis, et statuti Bart in l. 1. l. 2.ª tt.º 7. lib. 4. recop. quippe in possitionibus ab utraque parte datis, et iuramentis de litigatoribus dato, lis stantibus procedere Bartoli q.

N.º 5

An si quis positionibus respondeat, nego me pecunias recepisse, et si apparuerit recepisse, contendo expendisse in negotijs domini. An ea confessio simplex an duplex sit. An in unum tantum casum, an in duos facta, de qua idem Bart. in l. 1. §. si quis simpliciter ff. de verb. oblig. et in l. fin. C. de dolis promiss. explicant Ripa hic ex n.º 28. Socinus n.º 720 litus in praeludijs substitutionum n.º 19 Alciatus in d. §. si quis simpliciter n.º 46. Bocius decisione 225. n.º 13 Bernardus Diaz reg. 12. Ant. Gom. 2.º t.º c. 11. n.º 37. Menoch. de arbitra. lib. 2. casu 92. et casu 279; et quod in confitente delictum cum aliqua tamen qualitate veluti ad sui defensionem vide Valdum cons.º 249. volum. 2 Ant. Gom. 3. tomo c. 3. n.º 56. Rojas de hereticis 1.ª p. ex n.º 159. utiliter Azebedo ex d. l. 2. in n.º 69. tit. 7 lib. 4. recop. Redeamus ad rem.

N.º 6.º Superior est illa sententia, et Bart. expositio, vulgarem substitutionem ideo simplicem quia unum tantum continet casum, quippe non existentiae heredis difficilis nimis est ex d. l. 12 hoc §. 4. infra hoc tit. l. quamvis 4 C. de impuberum in quibus probatur et non existentiae, et existentiae heredis casus vulgari substitutione contineri. Difficultas hic Bart. dissoluit. Textus in hac l. 1.ª attenta figura verborum concludere, quod unum tantum, et simplicem casum non existentiae heredis continet. Textus vero in d. l. 4. hoc tit.º tacito iuris intellectu subnitijs se eundemque in unum tantum casum vulgari substitutione

concurs.

concepta ad alterius quoad continere intelligitur duplex quasi triplex apparet Bartoli in proprietate communiter sequuntur testante Lasso in n.° 7 Ripa n.° 19.

N.° 7.

Deducunt utiliter interpretes ex hac Bart. doctrina quod si statuto aliquo caveatur, ut testamenta secundum corticem, et figuram intelligantur, et prout iacent, et sonant ut dici solet; expressa, et concepta a testatore substitutio vulgari, quae in primis tamen casibus substitutionis admitti non continebit tacitam pupillarem, quae et in secundum ei locum facit. Nec e converso si testator pupillariter tamen substituat quippe in casu quo filius haeres sit, et decedat in pupillari aetate, subintelliget tacita vulgaris, et alterius casus non existentis haeredis. Quam opinionem admittunt Mantica de coniecturis lib. 5 tit. 14 n.° 26. Menoch. de praesumpt. lib. 4 praesumpt. 26 n.° 42.

N.° 8.

Sed vereor ne haec sententia fallax sit. Nam et si fatendum, statuta, quae ius commune corrigunt stricte interpretanda, nec protrahenda ad casus similes ut docent DD. in L. omnes populi ff. de iust. et iure Albericus lib. 2 de statutis q. 9 Andreas Gail. lib. 2. observ. c 33 n.° 9. Cum tamen iudices in primis attendere debeant leges municipales, et constitutiones provinciales si quae sunt, quae ad propositum casum pertineant Andr. Gail. lib. 1. observ. c. 2 Antonius Sola a decis

Subadie

constitutionis sub audie in prohemio decretorio qta q. Tran. Gut. de comm. opin. l. 3. q. c 70. et X. Statuta hec vistas interpretationes, itaque ab universali lege sunt admittere ex eisdem Bart. doctrina in d. l. omnes populi coit. ab omnibus recepta: Et eius admissis pronuntiare. Sic enim cavit, ut iudices ius observent, ut passim ostendes, et nominatim in proposito docuit donelus lib. 26. c. 2. in cuius notis plura osualdus nec ex equit. cerebrina ius confingant Ant. Fab. in ius prudentia Papinianea tt. 1. pcio 2. illat. 6 admittit. Id hoc oportet, quod ab imperatoribus induci mo. l. ea. Soo. f. : Si illa concurrant, qq. possitis vulgaris sive pupillaris expressa. quae in unum tm. cassum fit utrum quit. opletat. et duplex inde recte appellet. Quemadmodum; Et in primogenijs vba secundum interpretanda esse. ex l. heredes mei 57 § cum ita ff. ad Trebellianum docuit idem Bart. ibidem vbi, et alexander qq. plura cumulat decis cons. 397 n° 6. Mol. lib. 1. de primog. c. 4 n° 21, et si sint qui contrarium vellint

N. 9.

Cæterum, et superior illa Bart. solutio, quam s. n° 6. proposuimus suspecta adhuc videtur. Unde et idem Rip. displicuit hic n° 22. Ea namque admissa, esset nostra hec lex verbis in rebus ipsius impossibilia. l. 2. C. com. de leg. et quis simodo sapiat, admittet.

admitter Modestinum prudentissimus j.s consultus duplicem, simplicemve substitutionem appellasse ex verbis, non ex mente, et effectu. cum melius esse sensum quam verba amplecti j.c. consultus scribat in l. 3 § idcirco ff. de adimendis legatis, et verbis interpretatio nunquam tamen valeat, ut melior sensus existat l. 3. C. de liberis praeteritis l. si quis 9. C. quae res pignori. Deinde cum id quod intelligitur perinde effectum habeat, ac si esset verbis expressum vulgaris allegatio legis cum quod 3. ff. si certum petatur substitutio illa, quae quamvis tacite, non minus tamen efficacie, et vere quae pupillaris expressa duplex facta continet, minime videtur potuisse simplicem appellari a j.s consulto Modestino hic. Quibus rationibus a Bartolo discessit Ripa n° 22 qui aliter rem explicat. =

Ego utrumque in dictis eadem in sententia esse existimo. tamen quod idem Bartolus statim sub n° 3. sic exponit. Vel dic (quippe substitutionem vulgarem duplicem esse inspecto tacito j.s intellectu) vel dic quod substitutio fit pupillo seu si adulto sive extraneo fieret consentit Ripa, quem veluti hic interpretationis autorem laudant Rolinus de substitutione ... de vulgari n° 38, Ant. Gom. 1. tomo c. 3 n° 1 ... **N. 10.**

Quod si dixeris hac interpretatione admissa restringi nimis regulam, et sententiam Modestini hic, qui cum generaliter de vulgari substitutione loquatur, tamen de ea quae extraneo, quam de ea, quae filio impuberi fit intelligi debet. Quorum[?]

eam opinionem vijciunt n. nulli. Respondebo, recte a Modestino Vulgarem substitutionem simplicem appellari: quoniam qualie aliquid sit, n. ex accidenti, sed ex natura, et substantia debet stimari. Causa n. naturalis magis, quam accidentalis inspicitur elegans textus in l. 3. ff. de tutelis exornat Montanus de tutelis c. 2 8. folio 87 n. 11. et c. 31 reg. 2. n. 95 plura Dionisius Gotifredus ad l. 9. ff. de fideicommiss. 63 et in luces optimus textus in l. finali. Ut Ubicumque C. de dolis permissione X. qua omnia vidisti, quae late, et docte scribit Barbosa in l. 1. 4. p. ex n. 14. ff. soluto matrim. Vulgaris autem substitutio natura sua simplex est, nec ipsius casum n. adquirentis heredit. pertinet. Licet quam si impuberi filio fiat d. l. iam hoc jure id autem naturam Vulgaris substitutionis n. mutat. Cuius et pupillaris cum discrimen vellet Modestinus explicare, meram substitutionem Vulgarem, et meram pupillarem describit. Nec aliud methodica docendi ratio patiebatur. Tractaturus n. de substitutionum natura discernenda, et de Vulgari in primis, n. eam proponere debuit, quae mere Vulgaris n. esset: quod si effecisset Modestinus, et confusa disciplina tradidisset, n. posset quod cuiusque substitutionis proprium esset intelligi, aut dignosci. Sane quod aliquando Vulgaris pupillarem contineat, ad rem hanc n. pertinet. hoc n. n. ex natura, aut ex vi substitutionis fit. sed ex potestate l. id quod pro pupilli favore statuentis et manifestorum juris rationem, ut latius infra n. 15. audiemus, et commixtam observavit. Fab

Fab. de erroribus decade 26 errore 3. n° 14.

Ut ut penitus intelligas breviter vellim: Vulgaris substitutionis casus, qui primus appellatur (quo admissus pupillaris, secundus) d. l. iam hoc § 4. l. Lucius 49 § et ita l. precibus 8. C. de impuberum non solum contrarius casui substitutionis pupillaris, verum, etiam inter se contradictorios. Non enim potest unus locum esse, quin alter excludatur hoc ipso, ut habes arg. l. commodissime 10. ff. de liberis et posthum. Cum adest Alciatus lib. 5. paradoxorum c. 4) l. quibus diebus 40. § quidam Stico ff. de conditionibus et demonstrationibus l. 1. C. de furtis Menoch. in c. Reintegrus n° 07 ad fine de testam. Curtius Iunior in l. quâ bus n° 3. C. de impuberum Mantica lib. 5. de coniect. ult. 12 in 6. Ant. Fab. de erroribus decade 52 errore 9 ubi cum conditionem in specifica fra implendo sunt. l. qui heredi 44. l. meliges ff. de conditionibus et demonstr. quomodo ille qui sub ea condit. vocatus est si filius heres non erit (qui est casus vulgaris) sub ista illa si filius heres erit et intra pubertatem decesserit admitti potest, qui est substitutionis pupillaris casus. non id esset de prudente condit. perinde vocatus admitti ac si esset impleta; quod quam sit absurdum nulli non patet. quia si dicam heredem esto institutus si seius consul factus fuerit, dixeris institutus sub ea illa condit. si non fuerit consul

N. 11.

factus beig. cum constet id qd sub vna condit. datu est, sub 2a ademptu esse. d. l. commodissime d. § qui dq tibi. Vnde et ratio bxg quem velissime inq hanc induces in l. quidq in suo 27. § fi. ff. de condit. nibg inst, ubi ea rat. condit. codicillis pure instituti oni ad scriptu nullius momenti esse. Docet idq noster Modestinus q. codicillis hereditas nec dari nec adimi pot. § codicillis. Vbi diximus inst. de codicillis illi qui condict. codicillis comprehendit in defectum con ditionis et ademptio hereditatis cogitasse videt. eo igit casu, quo ademptione hereditatis, et vba testato ris et formula illa si heres n. erit natura possunt, dationem eiusdem hereditatis induci dicet nemo. Praesertim quum expeditum sit, ut semel defecta condit. dispositio conditionalis corruat, nec unquam facta fuisse intelligat. n. pot. ex conditionali institutione si filius heres n. erit, qui filio herede existente, extincta, et inutilis est. arg. l. qui filio 30. § qd vulgo ff. de heredibus inst. ubi tacite substitu. induci cum ex nihilo nihil fieri verissime, et antiquis et philoso phis traditum sit.

No. 12. Vtrumque ut semel hoc verissimum evincas superioribus addet. Pupillari substitutioni articulum tunc adijci, ut ex eius formula constat, quam hic Modestinus scribit, et consulasq in l. si ita scriptum 8. § qui filio ff. de vulg. et pup.

possessione ad Tabulas pius inst.ᵉ de pupilari, qui ex
illa temporis tempori denotet l. 4 ibi si ita scriptum ff.
de condi tionibus, et demonst. institutio non debilla condi
tione si filius impubes decesserit facta videri debet, sed
quae tunc fieri cum filius intra pubertatis diem suum obierit
l. qui liberis 8. infra hoc eo ut sic eo temp. fiat, quo
fieri licet permissi. Quod cum ita sit vulgaris substitut.
per defectum conditionis ex tincta et ad nihilum
redacta tacita institutio pupilaris, quae non dum esse inesse
non poterit —

N. 13

At dices, perinde ex verbis vulgaris substitutionis pu
pilarem assumi, de aliis ex primi volunt. indeque unde
effectum heres esset non ex tunc sed ex nunc esset concepta
facillime tibi occurres praeminens institutiones verbis
ex prius, et duobus concipi debere tacite nunquam in dicta
l. 1. § qui mess § si ex fando l. plus verbis 4 etc. ff. de here
dibus inst. unde cum pupilaris substitutio sit institutio he
redis non filii facta per patrem non potuisse per praesumptione
et conjecturam tamen induci consequiens est et statim
dicemus n. 14. et 15 — Sed pupilaris substi
tionis vim non ex illa adiect. si heres erit pendere, nec
conditionale dispositionem esse cum Vlpiano in d. l. qui libe
ris 8 in princ. manifeste tibi filius ex heredatus (cui
pupilariter substitui potest ut statim n. 15. audiemus) verba
illa in eius substitutionis formula nulla praecedant verba

illis si intra pubertatem decesserit tunc &c. que ipse
efferre dictione videantur conditionalia tamen non magis sunt
quam que a testatore patrefam. efferuntur Lucius Titius mihi
heres esto. Conditio enim huic institutioni inesse nemo di
xerit quod re ipsa Lucius heres esse non possit antequam testator
ipse decedat. Quia cum pupillaris substitutio pupilli testa
mentum censeatur et sit ut suo loco diximus, et perinde
habeatur ac si filius ipse testamentum quod conderet haudquaquam con
ditionalem institutionem hanc esse, eo quod tunc valeat quando fi
lius impubes decedat non antea. Et tunc igitur, quia lex
que nihil frustra inducit non antea patri testandi offi
cium potestatem permisit. Quemadmodum nec avo apud
Gallum in l. Gallus § et quid si tantum ff. de liberis et posthu.
nisi tunc cum nepos post utriusque mortem filio iam de
functo superstite avo post illius nascitur. Quo eodem se
sensu accipio hanc dictionem tunc et in substitutione vul
gari in hac l. 1. neque enim ante valet quam institutio
corruat argumento l. quod contra l. 1. § et in alio ff. de re
gulis juris

N. 14 Denique Rex d. l. 19 hoc § 4 infra. Sive tacita
ideoque inutilis. Quippe substitutio vulgaris lex nostra habeat,
aut ab interpretatione tacitam pupillarem non continet
re. Sic enim Modestinus enuntiat eo hoc §. Verum
ex divi Marci, et Veri constitutione cum pater impuberi fi
lio impuberi in alterum casum substituerit, in utrumque

casum

casum substituisse intelligo. Sane si natura sub
stitutionis, et altera non repugnarent in dicta pupillari
falso (sicut alia multa l. quero 3 § 2 ff. de
testamentaria tutela) hoc etiam prudentes in questionem
induxisset, nec fecisset naturam Imperatoris constitutio.
Quae ista efecit quod prudentes minime efficere potuerunt.
pupillarem nimirum (tacitam, ut vocant magistres) ex vul
gari ex ipsa deduci sua natura, et altera vulgaris substitutio
nis. Ut animadverterunt Alexander de Juraminis epis
tolarum academicarum c. 7. Ant. Fab. decade 32 errore 9.
ut sic tandem convincas recte Modestinum nostrum in hac l. 1. vul
garem substitutionem simplicem appellare: cum regulariter (quia
fit cum extraneo fit, ut Bart. in dict. docuit) non adquisi
tae hereditatis casum contineat, et si aliquando adquisitae eventum
comprehendat non id ex natura sua, aut testatoris voluntate legis
id statumentis autoritate potestate efficiat. Nec obstant illa
altera d. l. in hoc s. ibi voluntatis questionem relinquat, et ma
gis ibi. Ita n. in altero utraque substitutio intelligitur si voluntas
parentis non refragetur, quae acute sane obijciebat ut convincores
ex expressa vulgari tacitam pupillarem ex mente [illegible] mente tes
tatoris esse [illegible] non fuisse imperatorum constitutionem necessariam.
Cum leges etiam anteriores insunt quae totius iuris civilis Romanorum
nihil aliud ob oculos intentum magistrandis quam testantis
voluntatem ipsam. quae cum regit et moderatur l. in condicti
onibus 19 ff. de conditionibus et demonstrationibus cum multis aliis
que congessimus in disp. de mora n. 207.

Quoniam respondeo quod sane est leges omnes studiose testato
rum voluntates, et conjecturas amplecti: eamque imperatores
secuti ex verbis illis eosque invicem substituo in duobus impu
beribus personis ex persona duplicem substitutionem in utrisque personam ambu
disse favorabilius sane in ipsorum filiorum gratiam, repugnante juris arte,
quae ex vulgaris directas dispositiones non admittit, ut statim n.º 19.
Quo in casu alter pubes, alter impubes filius est, simplex tamen idest
vulgaris inducitur. Incongruens enim videbatur ut in altero duplex
in altero simplex esset, et ne voluntas ergo eo casu relinquatur, an
testator verbis illis eosque invicem substituo in impuberis personam
utramque fuerit amplexus, sigillatim substitutionem recipiendo Modes=
tinus docet, idest singulis separatim. Secuti ergo Imperatores ves
tigia voluntatis testantis ejusque mentem, id statuunt eamque am
plectendo jubent quoad effectus quidem ipsos ita ut simplex
maneat in vulgari ex persona ex sa imperatoris constitutione pupilla
rem tacite comprobando. In summa itaque ut planissime
intelligatur Modestinus in d. l. jam hoc § Verba illa sub
difficili illo verborum involucro continet, credendo priora verba
si pater impuberi filio in alterum casum substituisset in
utrumque casum substituisse intelligatur, ad expressam substi
tutionem tunc vulgarem tunc pupillarem referendam, idque di
versum principium continet effectum. Et quia solebant testato
res reciproce substituere ita Lucius Titius, et Caius sic
heredes mihi sunto, eosque invicem substituo, subiun
git Modestinus, ut illud quod ex imperatoris constitutione
in dubium erat, ut substitutio simplex sigillatim in unum
casum

casu facta in utrumque facta intelligeretur tractum idest extensum esse ad secundam speciem formulae substitutionis reciprocae quippe eosque invicem substituo. Ut Vh et Soc casu du- vh
plex eius in quolibet ex heredibus institutis facta videatur et
vulgaris, et pupilaris. ita demum si utrique paris conditionis,
tatis, et qualitatis sint: quod et in d. l. Lutius quem infra eo
de iterum monemus non alias. Quia si unus pubes, alter impu
bes, vel si unus legitimus, alter naturalis esset filius in congruens
nimis erat ut in altero duplex idest vulgaris, et pupilaris,
in altero autem sola vulgaris contineretur; esset quoque voluntatis quaes
tio quid testator voluisset. Cumque sola imperatoris constitutio ex
voluntate dictat, ut ea semper observetur consulit Modestinus in d. §.
hoc ita quod casu singulis separatis partem substituere deceret. ita
non efficit, ut quod sensit non dubitet mixta et singulis institutis de vul
gari. Hoc Vh modo ut si pubes heres non extiterit, impubes ei
substituatur, quae est vulgaris expressa substitutio. Si autem impubes
heres extiterit pubes frater in portione coheredis substituatur, quae
est pupilaris ex parte. quo casu in utroque eventu substitutus
frater videbitur idest et vulgaris, et pupilaris. Pupilaris ex
parte, vulgaris tacite ex imperatoris constitutione. Nam si vulga
ri modo (idest vulgari substitutione) impuberi filio substituat
voluntatis quaestionem relinquit. Et de una vulgari tantummodo
substitutione in utraque persona sensisse intelligatur quod non satis du
bium est ut in utroque casu substitutionem intelligi factam, quae in
unum concepta est ita demum procedit nisi voluntas patris
non refragetur quarum angustias si vitare velis consulit

itq Modestinus, ut in verbis casus impuberi substituat fratrem suum heres n. erit siue erit, si intra pubertatis annos decesserit: hoc est, et vulgariter, et pupillariter ex se. Constat ergo quod contextus ille, et ex historia ipsius quippe relatione constitutionis imperatorum eius quod extensione: itq et ex consilio uno, & altero, quae cautiones potius appellabis a Modestino in eam rem prudenter excogitatas. Ut facile conditur ex eius inscriptione: sumpta est n. ea lex ex eius singulari libro de heuromaticis; quae ut Cuiacio placuit lib. 12 observationum c. 37 nihil aliud sunt quam consilia, et cautiones ab eodem excogitatae rei sui quod huiusmodi tuendae causa. Unde in l. servus 9 ff. soluto matrimonio ait consulendi est. Et in l. si tutor 9 ff. de suspectis tutoribus optime factum in eamque rem, quae Modestini consultationis sunt verba intelligenda sunt l. 3 et ibi glossa.

N.° 19. Quod si tu (ut iam ex diverticulo redeamus ad viam) n. in subtilia adversus superiorem resolutionem obijcias, haec verba si filius heres n. erit, si semper pupillari substitutioni contraria esse, quippe eo casu quo filio exheredato fit, Ex quo nam hanc legem 13. § fi. l. 2 in principio verbo sed si eos l. si is qui 6 l. sed si plures 10 § ad substitutos l. qui habebat 41 infra eodem l. qui fundum 86 § qui filios ff. ad l. falcidiam l. cum quidam C. de legatis l. 6. tit. 9. l. 3. tit. 9 part. 6. diximus in § n. verbum institutio de pupillari ubi sustineamus probabat. Tunc n. cessante illa conceptione si heres

erit

erit (Que substitutionis pupilaris instituto filio facte peculiaris est) contraria dici n. pot illis vulgaris substitutionis si filius heres n. erit. Respondetur, qd ubi substitutio fit filio exheredato n. pot habere locum n[ost]ra hec questio nec decissio d. l. iam hoc ius. Nec pot dari duplex substitutio. Nec sub pupilari expressa pot contineri tacita vulgaris. Ratio in promptu, nam cum filius exheredatus n. possit esse heres, n. poterit desinere esse heres: privatio n. aditum presuponit l. manumissiones § ff. de inst. & ius l. decem 116 ff. de verb. oblig. l. eius est nolle 3 ff de regulis iur. & magis in terminis l. nolle § ff de adquirenda heredit. quo manet in spe dicte l. iam hoc ius filius nario debere institui, ut tacita substitutio locum habeat. Ut in instituto filio verba alterius subst.is expresse contraria sunt alteri tacite: et consequenter ex talibus verbis n. pot induci tacita substitutio. sed neque ex volunt. nam dixi demus presumpta voluntate eo casu invenire, ut infra ad Bart. n.o 11. presumpta ea voluntas n. sufficit ad directam instit. & substit. inducenda expressim n. debuit: ut quide directis verbis § in premis ubi late observabimus inst. de fideicom. hered. l. iubemus 29 C de test.is l. unica ff. si tabule test.i nulle stabunt dixi in n. dissimili casu m. hereditas ex n.o 12. inst. de hered. inst. Cum ergo relinquatur tacitam substitutionem neque ex vi verbis neque ex mente testatoris induci, consequens et illud est. qd paulo superius diximus narium fuisse imperatorum istius

que tale substit. introduxit repugnantibus v[er]bis: et p[rae]sumpta volunt. eam inducere n[on] valente. quod s[upra] n[umer]o
hic explicent. sentiunt t[ame]n ad d. l. iam hoc j[ur]e alciatus
hic n[umer]o 9 & 18. et in d. l. commodissime n[umer]o 29. ff. de
liberis, & posth. sass. in d. l. si filius heres n[umer]o 54 illo tit.
Berengarius in l. f. n[umer]o 44 C. de posthumis hered. inst. Ant.
Fab. nemine relato de errorib. decade 26 errore 3 n[umer]o
14

N. 16.

Ex qq. inferes[?] ut post novam imperatoris const. in
d. l. iam hoc j[ur]e, vulgarem substit. simplicem recte appellari d[omi]nus noster
L. i. § nimirum relat. ad testoris habita: ut, vrius[?] vi et nãa
inspecta. licet vi, & potest. legis q[uae] alteram continet eadem
duplex sit si in impuberi filio fiat. ita ut merito dixerit
Lancelotus Politus tit. de substitu. in prohemio n[umer]o 88 subs
titut. esse duplicem aliam quae facto hominis quae potestate
legis inducit. 2º utilit. inferero[?] qd cum tacita pupilaris
in expressa vulgari contineat nova imperatoris const. in d. l.
iam hoc j[ur]e ex p[rae]sumpta mente testantis: tacita t[ame]n ea substitu
tio n[on] inducet si contraria eiusdem testatoris voluntas appareat.
q[uo]d si quis ita formidolosus sit, ut timeat ne filius eius pupi
lus adhuc, ex eo qd palam substitutum acceperit, post obitum
eius periculo insidiaris subiaceat. vulgarem substitionem
palam fecerit, & in primis tab. ordinaverit. pupilarem
autem, & qua ut si heres extiterit pupilus, et intra puber
tate decesserit substitutus vocat. separatim in inferioribus
scripserit eamque sub proprio lino traiecerit, propria que cera

alteram

con

consignabitur: Vt in priore eᵗ. ttⁱ. caberet, ne inferiores tabulę vivo filio, adhuc impubere aperiant, ut Iustinianus consulit in § tin aut quis insta depup. Hoc casu dubium n. erit in expsa vulgari tacitam pupilarem n. contineri, ut insinuavimus in d. § sin aut ad fi.

Deinde infert, qd. q alias Vulgo dici soleat tacitam, et expsi idem esse iudicium l. 3. Xᵃ. cōg allegat. ff. si certum petat, hęc tn tacita pupilaris, quę a lege inducit, n. oēs eos operabit effectus quos expsa. quoniam cum tacitum exprimit alio mō quam inest, diversi, et dissimiles, n. ijdem dd. effectus l. 3. § filius ubi notant gla et Bart. ff. de liberis et posthumis idem Bart. in l. 3. nº 3. ff. vulg. dº. Unde cum pupilaris expsa ex facto, et volunt. hoīs eveniat, tacita vº ex privil. legis, alio mō exprimit quam inest tacita, ut notat, et declarat Ruinus in d. l. 3. nº 41. Ideo eminet ex hac observat. qd quamvis expressa pupilarem mat. excludat l. Papinianus 8. § sed nec qs impuberis ff. de in officioso ttº. c. si pat. de testam. in lib 6. Menoch. de psump. lib 4. c. 33. et l. 39. Pertracitam tn n. excludit l. precibus 8. C. de impuberum, quade re infra suo loco, interim vide Intriglioli de substitutionibus centuria 1. qᵉ 92, et pcipue, quę notamus infra nº 184. de dictione nisi pupilari ad recta, an eam vincat et interpretatione legis colherenti 41. § fi. l. pat. fam. 46 § fi hoc ttº.

N 17

De dictione mihi pupilari adiecta, an ea vitiet, & in explicatione l. coheredi 41 § fi. & l. pat fam. 46 § fi. Socit.

N.° 28
cc.°

Succedit quartae oppositionis Bart. explicatio. quae ex eod. n° 8. & gl. nra verbo mihi non est in obscuro. constat non per adiectionem dictionis mihi pupilarem substitutionem non viciari sic Vlq. d. l. magis docet, ex qua sententia non cedo minus substitutum ipsi pupilo succedere. est com. senta, ut per Socinum, & Iass. n° 11. Sic Costa in c. si pat. 3a p. verbo pupilaris n° 1. pro qua d. l. 1a exposita in l. coheredi 41 § fi. l. pat. fam. 46. in fi. hoc tt. l. si ita scriptum 8 § qui filio ff. de bonorum posses. secundum tabulas l. si quis a filio 82 in prin. ff. de legatis 1° ubi suum eis heredem, quem impuberi filio substituerat, testator appellat l. pen. C. de impub. Ratio itaque cc. illa est quoniam eo casu dictio mihi velut vitiose ei subiicitur adiecta reiicitur. quem ad modum & cum quis in re certa instituitur heres nullo alio herede dato, rei certae mentione detracta l. 1. § si ex fundo ff. de heredibus institu. l. quoties 9 § si duo eod. tt. l. 1. ibi vel alio mendo ff. de condition. institut. Vide expositionem eamque in ibidem quam accurate rem hanc persequutus exornavi in § hereditas ex n° 10 instit. de heredibus instit.

et in.

Et in § n. solum. ex n.° 8 inst.ª de pupillari quorsum juris decissio prodit etiam in foro animæ ex Abbate men n.° 9 dictis. Itaque cum pater heredem sibi esse iubet substitutus pupillaris, perinde est ac si in re certa seu in parte hereditaris substitutus succedere vellet. cum per aditionem filij bona patris fuerint eiusdem filij facta arg. tex. 49 in princ. inst.ª quibus ex causis manumittere non licet, & in § 1. inst.ª de heredum qualit. Atque ita eueniente casu substitutionis una est hereditas patris, et filij l. sed si plures 10. § filio impuberi infra hoc tit. reijciendo quod fuit dictio mihi at si pater in bonis tantum suis substituisset ex reg.ª d. § si ex fundo cum similibus quæ Papinianus in d. l. 10 heredi 42 § fi. Iulianus in d. § qui filio ad pupillarem substitutionem traxerunt perinde esse habendum ac si adiecta non esset

Parum tamen tutus eam vocem videri, retinendam, quia non reijciendam dictionem mihi in pupillaris substitutionis formula ff. qui putarint iuxta Modestinum nrum. quasi substitutus vocatus videatur ad utriusque non ad solius pupilli hereditatem heres n. heredis primi testatoris est heres l. fi. C. de heredibus instituendis l. siquis filius 7. § fi. ff de adquirenda heredit. ut recte in his terminis ratiocinatur jus consultus Paulus indicta l. Pat. fam. 46 infra eodem ibi cum vel sit cum et testatori heredem extitisse

N.° 20 Et ergo cum Jurisconsulti contrarias sententias ea in
re scripserint, utra earum verior sit in difficili est quaestione.
Julij Pauli, qui dictam eam cum modestino nostro re
tinendam insinuat in d. l. Pat., veriorem adversus Pa
pinianum et Ulpianum, qui illam rejiciunt tradere videtur,
non recte ad hos tres extendi ratione d. l. 1. § si ex
fundo ff. de heredibus instituendis inquit substitutus
non ad certum quid, sed ad universam hereditatem vocatur et
apposita dictio nihil operatur illam regulam quam nunc cum
Paulo adduximus quod heres heredis primi testatoris est
heres. Insinuat quod post glossam nostram Bart. ibi relatus
Socinus Vulasj n.° 11. Contrarium in l. cum quidam n.° 3. C.
de impuberum Cujac. lib. 11. observationum c. Vult.°
Vultius de Vulgari 2 p. n.° 28. qui audacter scribit
adversus Papinianum ut substitutus in omnibus etiam pupi
li bonis succedat, dictionem enim non esse rejiciendam.

N.° 21. Verum si subtilius consideres Papiniani rationem nam
et qui certae rei heres instituitur cohaerede non dato bonorum
omnium hereditatem obtinet, quae eadem est Ulpiani in d. l. 1.
ex fundo ibi valet institutio detracta fundi mentio
ne necessariam dices. Quoniam altera Julij Pauli in d. l. pat.
cum verum sit eum, et testatori heredem extitisse
solum excludit substitutum heredem esse testatoris in bo
nis, quae filius ab ipso habuit et per aditionem propria
effecit. Caeterum in bonis, quae pupillus aliunde acquisivit,

substitutus

D.º Ricbardus

213

Substitutus ~~Tizij~~ n. pot. dici heres testatoris. Cum igit. aditione pupili Tiraq. hereditas iuncta esse reperit, necessaria fuit alia ratio Papiniani p. quam detracta dictione mihi, & sic mentione bonorum paternorum succederet in omnibus substitutus ut docte, & subtiliter inspectat costa in 3.ª capitulis. Cbo pupilaris ex n.º 2.

Cui interpretationi adstipulat celebris glo. doctrin. in l. 2. § fi. gla magna ad fin. ff. de pretorijs stipulationibus. Heredem representare defunctum in illis solum bonis que ab ipso habuit. loq. m.º intelligendam regulam l. cum a matre 14 C. de rei vindicat. post Bart. & alios admonuit Tiraq. lib. 1. de retractus 32 gla 1. n.º 90 Pinelus in l. 1. 3.ª p. n.º 79 col. 4 C. de bonis maternis Peralta in rub. n.º 68. ff. de heredibus instituendis. Ut habe... degna nost. et sermo heredem heredis primi testatoris esse heredem, ut in his tm. bonis procedat, que primi testatoris fuerunt, n. in alijs Corneg in eadem l. fi. n.º 6. Bald. n.º 205. Que quamvis in proposito nro in dubio cal cum Paulo in d. l. Pat. fam. necessaria e. & altera Papiniani: Per i. ... efficit, ut bene testator dixerit, sibi heredem esse substitutum in bonis s. que pupilus habuit ab ipso testatore: Et quoniam tunc vitiosa esset substitutio, quam facta inspe. hereditatis necessaria fuit Papiniani altera ratio, que detracta p.is mentione, substitutione haberet ad universa bona testatoris, et pupili.

N.º 22

Quien os negare Maria lo que os concedo yo se q. aunq. tenga mucha se tiene poca cortesia.

N. 23. Manet q. utraq. rõe admissa substitut. pupilla-
rē in rēc disputationis casu recte defendi quamvis eas
omnino contrarias esse iudicaverit Menochius de presumptio. in
[illegible] lib. 4. c. 34. n. 12. & 13. Papiniani ut veriori
magis probata. Unde nec magis probandus Ruinus in hac
l. 1. n. 9 existimans ea dictione mihi pupillari adie-
cta nec vulgarem nec pupillarem esse sed institutionem in primo gra-
du. Quem sequuntur damnari refert Intrigliolus de substitutionibus
centuria 1. quaestione 86 n. 73. Quem admiror nec socini asserti
o altera sic n. 36 asserentes predictam substitutionem pupil-
larem continere vulgarem ex ipsam propter dictionem mihi sequitur
Cobasr. in c. Rainuntius § 5. n. 3. Ass. ex qq. meminit Intri-
gliolus ubi supra n. 74. hoc n. falsum est. tum q. dictio mihi
directo n. refert ad testatorem ut in vulgari; sed mediante
persona primi heredis: tum etiam quoniam ut late supra audivimus
ex n. 6. illud precipuum, & proprium e. substitutionis vulgaris
ex parte ut concipiat in casum quo primus heres n. sit, cuius
contrarium reperitur in ~~[illegible]~~ nro ~

N. 24. Sed an Modestini senta in hac l. 1. pupillarem substitut.
concipientis, adiecta ea dictione mihi ad mittenda sit etiam eo
casu quo exheredato filio impuberi substituit. anceps est
& dubia valde q. in nros eam ad pl. disputo in § n. solum
ex n. 6. ad nu. 17 instit. de pupillari. Vide quae ibi scribimus, quae
& nunc probamus iterumque n. repetere nihil attinet. ~

N. 25. Qua eadem rõe, et hic illam omitto cuius disput. pertinet
super eo.

superiori: quippe qd. dum impuberibus: solis liberis pupillaris substitui possit: impubes autem non possit ex heredari l. si quis in suo 33. §. legis C. de inofficioso testamento ociosa ea videtur investigatio de qua nos post alios d. n.o 56. Nam hunc scrupulum removebimus ibidem. Ex heredatio impuberis ad hoc ut a paterna arceat successione hodie nulla esse maxime post novas Justiniani leges in auth. ut cum de appellat. cognoscit. § aliud quoque capitulum collat. 8. auth. non licet C. de lib. preteritis ex or naviimus in prio instituta de inoff. testamento n.o 4. quibus iustas addesse oportere causas ut ex heredatio valeat in dubium est. Valere tamen ut recte testatus pater videatur ex preceptum eiusdem iustiniani in prio instituta de ex herat. liberorum que admisit, de quo postumo filio fit § postumi illo testamento itaque si rei exitum de testamento effectus inspiciamus; quamvis tacente filio illud posset subsistere, et perinde tabulas quoque pupilares: non tamen si filius querelam moveat statim enim id subvertit cum ex heredatio nulla sit, quia causa iusta non exprimit. [illegible]

N.25

N.26

Illa autem scitu non potest, que ad d. l. cohere. 41 § si. cum similibus valde attinet. An ea desensio, que probat resecta dicta instituti, tunc bonorum paternorum tacita et sub intellecta mente detracta hodie jure hispano procedat post novam l. 4. 3 titulo 4 de los testamentos lib. 5. nobis recop. qua induci videtur institutus in re particulari seu certa parte hereditaris, in ea solius re et partes succedere, ut legatarius: eique instituto ad alia bona non trahi sed deferri venientibus ab intestato per quem textum

N.28

correctus mansit d. l. 13 § si ex fundo ff. de heredib. inst. defendit Ioan. Matienço in d. l. in glo. 10 ex n°. 46 cuius sententiae etiam non sequuti sunt in § hereditas n° 36 inst. de hered. inst. motus ex eo precipue quod cum illius l. 13 admittant legitimi heredes ac si essent instituti in titulo institutus in re certa habebitur loco legatarii ut etiam in l. quoties 13. C. de heredib. instituendis nec poterit dici testatorem decedere pro parte intestatus, et pro parte intestatus. Nam testatus in omnibus bonis creditur cum in illis heredes legitimi succedunt instituti, ex eadem l. 13 dicto quanto es erede a quel cui etiam si con testator se conformare videtur arg.to l. si duo 38 ff. de adquirenda hereditate

N.27 Quae sententia eo magis admittenda videtur quoniam ut multi ex nostris putant in illis casibus additio legitimorum heredum sive venientium ab intestato necessaria est, alias in testamento relicta corruunt ipsis non adeuntibus ut etiam docet glo. penultima in l. qui filio 38 in fin. ff. de hered. inst. dicentis, in casibus in quibus legata debentur non adita hereditate per heredem scriptum necessarium esse aditionem per venientes ab intestato, quod ex ea glossa colligit Paulus in l. omnia ff. de legatis 2. tamen in l. nemo potest 1a lectura n° 23 et 2a lectura n° 35 ff. de legatis 2°.

N.28 Deinde quod institutus in re certa in foro animae non potest succedere in aliis bonis preter ea quae sibi relicta sunt ut defendit

And.

And. Siculg. ine .n.º 6. doctt. pro nob. .. qd deci-
... fundo in psumpta mentis testatoris fundam.
... quotiens § fi. Diua m fine ff. de Donatib. inter
uir. et uxor. quae in psumptione fundat. n obseruat. enim
... concernentib. ... sola Veritas attendi ... 26
de sponsalibg tradit Abb. communit. receptam in c. ...
de consilio ... Adeo, ut procedat lex ... psumptio esse
... ut ex comm. And. et Abbate in c. ... de spo-
salibg resoluit Feling in d. c. ... n.º 43. ... cum in d. l.
coheredi § f. ideo defendat a Papin.º pupillaris substit.º qd
rei mentione detracta inst.º trahat ad universa bona ex
psumpta mente testantis quae ... cessat ex d. l. ... legatis
tamen ... cessare debet ex reg. l. adi-
gere § quamvis ff. de jure patronatus l. ... 89
§ ... ff. de legatis 2º l. ... ff. de adminis-
trat. tutor. l. ... ff. de pactis ...
... et leges ipsas ... ...
... et explicant Abbas in c. quoniam ... n.º 6 de pro-
bationibg, Tiraq. ... cessante causa n.º 60. Menoch. co-
troversiarum illustrium c. 46. n.º 5 ex qq. omnibg coadiu-
bant. et suplerit Antonij tradita in d. § ... n.º 36
inst.ª de ... inst. ~

Vz. ... ... mihi ... ... mea
sequuta quae me multum post mea scriptura movet
ex ratione l. qualis 19 § unde ibi ... magistri dici

N. 30.

N. 29

sententie bene excusat. ff. de receptis arbitris. l. et pa-
fam. §. 13 ff. de privilegiis creditorum (aliag. l. n. 6 ff
de bonis auctorit. iud. possidendis). ibi me illud ma-
xime movet, qd et praeceptoribus meis (alias variis) placui-
sse praecipue quoniam ut in non dissimili casu in d. §. non
solum §. 20. diximus iuris correctio quantum maxime fi-
eri possit vitanda est. l. unica C. de inofficiosis dotibus
e. et expediat de elect. lib. 6. ergo minime tendum
ut decisio textus in d. l. coheredi 41 §. fi. incorrecta ma-
neat, lex textus in d. §. si ex fundo, quam Papin. red.
§. fi. verba: licere iuris hypotesis et. casus et ex-
tra decisis d. l. 13 de vos testam. ad. eo q. d. l. in d. l.
l. corrigeret textus ex d. §. si ex fundo quam de re latius
infra in continuo sequitur corrigi text. in d. §. fi. nam et ipsa d.
l. Regia omnino cessare illa vero quae a Papiniano scribit
in d. §. fi. superest in alia s. qd ubi non posset accommodari,
ex alia defendi sublata. reiecta quippe dictione mihi
quasi nimis flua, et similiter vero text. in §. affinitatis
instituta de nuptiis ~

vt.

N. 30.

Posset tentari (in quo nunc contraria scribimus)
lex post d. l. regni manere text. ex d. §. si ex fundo qd.
in d. Ant. sentences, scriptum procedit eo casu quo
nullus alius heres scivit in test. aut scriptus non a dicti
heredis ut sonat ibi no aia heche credera alguno alo
q. casus quo heres scriptus est, sed in re l. pro herede
est.

& omissis: — q. manet indispositio p.s cois, cuius regu
lis inspectis planissime constat sic institutum venientibus
ab intestato proferri ex l. quidam 3 ff. de aquirenda
hereditate. l. quidam 89 ff de reg. iur. in pluribus n. hered
gru (in [illegible] tm tro ab intestato admit
ti possunt) hoc servandum est ut si tm [illegible] ferat pri
us ascriptis incipiat, deinde transitus fiat ad eos ad
quos legitima hereditas pertinet ex hi idem sit ad quem
utraque hereditas pertinet ait Julius Paulus in l. in tm s
70 ff. de adquirenda heredit. quod ex respicit lex 2.
C. Unde liberi certum n. cum sit testatorem heredem sibi
scripsisse [illegible] in re [illegible] certa vel portione aliqua sue heredi
tatis et in hac decedere voluisse testatum apareat
in aliis autem [illegible] sue portionibus decedere intestatum
ius nostrum non patitur l. ius nostrum 7. ff. de reg. iur. [illegible] sine rei
certe mentione [illegible] mendum a directe detracta causa tes
tati ad se causam intestati trahit. In qua rem bellissimum
hec imperatoris rescriptum in l. ante quam 8. C. commu. de
successionibus. Ante quam scriptus heres cuiuscumque portio
nis capax repudiet hereditatem vel alia ratione querende facultatem
amittat ei qui testamentum reliquit intestato nemo succedit
auunt Cesares. Iste casus ex [illegible] l. regia [illegible] de [illegible] mane
in [illegible] cois dispositio l. [illegible] ff. de lib. [illegible]
iusta quam institutio tradit ad universa bona, ut et o
dii defendunt, Burgos de Paz in l. 3. Tauri n. 858
Ubi Tellus Ferdin. n. 2. Unde relinquit incorrecta

manem Papiniani vos in d. § fi. ex d. § si ex fundo sup. tenr longe q magis eidem decis.

N. 31

Illud autem qd s. nº 27 adduximus de stricto testam. venientis ab intestato aditione esse necessariam nec bene est nec admittendum. lo. n. cassucum et adduc s. nro debeant legata bonis curator dat. p iud. adversus quem petitio legator oponit. Ut utilit. advertit Ant. Gom. in l. 24 Tauri nº 5. et lib. 1 Variar. c. 3. nº 8.

N. 32

Nec magis movere debet qd idem Ioan. Mat. considerat decis. tex in d. § si ex fundo n procedere in foro conscientiae. Tum q n mod leges n esse observanda in foro fori. cum lex quoniam et si id fateremur n tn inde induit correctio iuris in d. l. cohaeredi Al § fi. hoc tito ut d. diximus. Deniq. q est longe verius esse in foro conscientiae observandam d. § si ex fundo decis. Quoniam lex civilis iusta obligat in foro conscientiae c. quo s. 8 vide D. Tho. 1ª 2ae q. 96 art. 5 communiter recep tus a Theologis ibidem et a Pontificiis in c. 1º de constitutionibus Navarro in manuali Hispano c. 23. nº 46 et in latino nº 46 Alfonso a Castro lib. 1. de potest. l. penalis c. 4. ubi plurimum notat in optima q. Ioan. Gutierrez l. 1º canonicarum q. 3. c. 7 nº 20 et lib. 2 practicarum c. 180 nº 10. Ut in terminis d. § si ex fundo notant Ancarranus nº 12 Immola nº fi. in c. 1º de

l. de lib. quos refert Ant. Gom. 1. to. Variar. c. 6 n.o 9 Silvest. in summa. Verbo hereditas in 3. n.o 3. et seq. Quibus accedit quod illud ind. § n.o ex fundo et fundamento presumpt. quae ut satis supra n.o 13 inducere intent. non valet, sed in iuris dispositione quae non patitur quemquam testatum et intestatum decedere. d. l. ius nostrum ff. de reg. iur. ut consiori calamo scripsimus ind. § he reditatis pretia. arg. illud procedit quando in foro co scientiae, ut contrarium apparet liquidissime de verit. cuius tantum ipsam presumpt. alias n. etiam in foro co scientiae standum erit presumptioni legis, quae hic est liquidissima probat. gla. verbo ostenderis n.o fi. in l. penale. C. de periculo tutorum quam plene explicat, et exornat Menoch. de presumpt. lib. 2. presumpt. 35. 36. et 37

N. 33

Relinquitur igitur ex his etiam in hispano servandum decisum d. l. coheredi 41 § fi. cum similibus. Uno excepto casu, substitutum in solum bona habebit, quae specialiter pater designavit. Et in reliquis, quae aliunde pupillus habuit succedunt eius legitimi heredes: quia pater cum testator. non utitur verbis directis qualia sunt heres esto aut substituo sed obliquis, aut communibus restrictis ad certam rem. ut in exemplis traditis ab Ant. Gom. 1. to. c. 3. n.o 13. vers. ex quo deducit verbo scribit + quo talem substitutum heri loco fideicommissarii particularis

d. §. si ex fundo, et d. § fi. reg.ª hec limitata, ut ex[tat]
in L. cogi. 16. §. generaliter, et § sed similes
ff. ad Trebelliani, quod idem admittendum erit, [illegible]
pat. et (?) his obliquis et communibus non ad rem tan[tum]
sed ad omnia bona sua se referat: ea. n. sola pro[ve]
niunt ad substitutum ex causa fideicommissi, neque
ad reliqua bona pupilli substitutio habet. Ratio
ni pronunc. quod tunc non censetur pat. facere testamentum pupillo
sed eum gravare fideicommisso restituendo ad pupi[l]
laritatem [illegible] in L. [illegible] tertio § 5. § [illegible] ff. de leg.
1º in quo non veniunt bona ipsius filii d. L. cohe
redi 41. § cum filius [illegible] nisi fideicommissa propter fa
cultates filii tenebuntur. Sed haec quibus quae ad ex[pli]
cationem textus huius L. 1. [illegible] [illegible] quae mea [illegible]
destinius de Vulgaris et pupillaris
substitutionis formulis docet,
pertinent finem habent.
reliqua quae in § substituere.
de pupillari ponit commodius
ad L. 3. huius tit.
explicabuntur.
Iam ad Bart.
commentaria
videamus

D. Ricardus
Desubstitione vulgari
218

De substitutione Vulgari

N.° 34

Substitutionis Vulgaris materiæ exordia Bart. ex n.° 5 in commentariis huius l. 1. §. ex quo usque ad num. 13 generalia quædam subijcit quæ quasi frequenter ab omnibus recipiuntur, & substitutarij parum hæc cursim et nos prosequemur cum, et ex eis pleraque in nris ad tt. inst. de vulgari commentarijs fuerint enarrata. Quale illud vnde & quare hæc substitutio Vulgaris dicatur, Bart. d. n.° 9 post Azonis opinionem relatam quinque alias recenset, quas transcribit Intrigiolus de substitutionibus centuria 1.ª q. 1.ª [illegible] ex n.° 1. [illegible] loco ab Accursio [illegible] et Bart. parum discedo contendo quod Vulgaris substitutio inde dicta quasi communis et in usu omnium fere et ordinaria vnde et a quolibet, & cuilibet fieri potest, quo sensu in usu ijs dicimus Vulgarem actionem in l. quod cum filius 46 ff. de hæredibus instituendis, Vulgare pactum in l. Rebus 30 ff. de pactis dotalibus vulgaris uxor, quæ in usu communi Vulgaris [illegible] Vulgare prætium Vocemus Vulgaris [illegible] Vulgaria [illegible], Vulgaris quæstio Vulgaria [illegible] Vulgaris formula, & alia multa id genus in libris nostris et apud Brisonium lib. 19 de vs. fol. 697

Nec obstat si dixeris hanc notabilem fideicommissariae convenire: quod illum utique agitur Bartolus discessit quoniam verbum substitutio fideicommissariae excludit, quam non esse substitutionem supra ad rubricam observavimus

CNBS.

Simile quod dicitur eiusdem substitutionis Bartolus in Lb. in nostro 9. quam ex eiusdem verbis notabiliter in obscura deduces: et nos ubi supra numero 1. scribimus ut si id secunda sive ulterior institutio quam quis libet et admittit fieri possit ut cum aliis probamus ibi, et postea admittit in eisdem loco quod 9. Nec relucebit in nostra hac definitione substituendi illum directa quod d. n. 9 scripsimus. Nam nulla potest esse vere institutio sive substitutio quam directam, ut supra ad rubricam animadvertimus. Nec illa petenda verba ordinaria, quae praeceptores nostri addidere in casum non aditae hereditatis conceptae. Nam definitionis rei essentiam magis aspiciat, et eius effectus in sinuet: Iure non substitutus admittitur cum institutus non adit aut quia noluit aut quia non potuit, ut late infra ad n. 23 Bartolus. Satis in hac re expressimus illis verbis 2a sive ulterior institutio. Si meminerimus eorum quae supra ad rubricam docuimus, nam cum in paganis de aliis in solidum relictis heredibus de adire posse nullus sequens, quo casu substitutus admittitur, institutum non potuisse vel noluisse hereditatem adire: atque ita locum tantum substitutio dari in casum non aditae hereditatis apicibus antea cum scriptis

Quare aeq. vulgarij ex subst.e in vera facti . . . in-
morandum n.e . . . Triplex eq. inducendo xpressi-
mus itaq. ad nos . . . Et ut ea meritati, Ut caducaq. &
. . . accrescendi r.o casum. Unde miror multa sine inditio
eaq. in rem aduxisse Intriglestq ultis.a q.e II. N.36

Quotuplex ea sit querit Ut exponet Bart. ex n.o 6 ad
n.m 12. Concludit triplicem esse expressam. Tacitam partim N.37
Expressam partim tacitam. Hec ut explicat multa de expressa et ta-
cita . . . Et quis in omnibus p.bus sui distinctionis
memoriis com.e recipiat, ut constat ex Intrigliolo q. 32 n.o
1.o . . . stendo duplicem tm esse expressam, et tacitam.
illa est, que attestaverit directis verbis, sunt in vulgari for-
mula, hanc in reciproca expressam obtinet. tacita, que le-
gis auctoritate inducitur sub expressa pupillari, de qua in l. ex
hoc § ex. boett.o et multa s.a ad vul. et ad Sal. sp.
. . . Ant. Fab. lib. 19 iud. c. 11, Un. . . Ber-
. . . de eadem 32 errore 9 et dicad. 33 err. 1.o
4. 5. & 6, Qui eaq. r. tacitam ne quasi pupilari pendet
considerat clara inde deducens contro . . . disput. . .
. . . hanc expressam sub intellectum appellans inquam
. . . multum a superioribus discrepat
diversis nominibus significat. Alia nunc r. ex . . . modis
infra suis locis disputanturq. . . . Disputa-
tiones autem eas quas hic ex d. n.o 6. ad 12 Bart.
ponit et multis distinctionibus prout sui est moris.

in vim dictae [illegible] omissa in medijs [illegible] solummo eos
[illegible] eas [illegible] quia quo [illegible] dicat [illegible] substitutio
[illegible] in genere [illegible] dicat [illegible] in [illegible] quando dicat
expressa singularem quo [illegible] quo [illegible] mista [illegible] et
[illegible] magis, quam civilis [illegible] ingenij res est. Recen
set eas, [illegible] senio Diserunt Intricolibus Obi s. q 12, 13, 14
15, 16, 17.

N. 38 Colligitur igitur ex his substitutionem hanc quae frequentior est
[illegible] magis et [illegible] regulis generaliorem esse [illegible]
[illegible] substitutione, sive substitutio simpliciter prolata [illegible]
substitutionem vulgari [illegible] arg. in l. [illegible] hoc § A. ibi in vul
garem [illegible] casus [illegible] hoc [illegible] notat [illegible] in l.
[illegible] quando recte [illegible] non exprimunt [illegible]
[illegible] post [illegible] in testatore [illegible] Petrus, [illegible]
[illegible] vulgaris substitutus [illegible] substitutus videe
Segura Ant Gom [illegible] 3 n. 4 Menoq de praesump. lib. 4. c. 32 n.
[illegible] casus tum non adquisitae hereditatis admittenda quia [illegible] deferri
hereditatem testator voluit ut late s.a [illegible] n. 6.

N. 39 Sed obstat [illegible] in l. [illegible] vulgari [illegible] [illegible] in
vulgari substit. quae ex [illegible] moriar heres substitu
[illegible], recte substitutionem [illegible] intelligatur [illegible]
[illegible] vulgaris substitu. [illegible] in casu mortis, [illegible]
[illegible] in casu [illegible] adeundae hereditatis [illegible]. Necideo in
[illegible] vulgarem [illegible] impuberi fiat pupillarem [illegible] illam
[illegible] formulam ostendit [illegible] supremus

more

moreret l. ex duobus 34 infra hoc tit. l. q duos 9 ff. de rebus dubijs, que n' convenit vulgari p qm testato ri succedit ut pupilo [illegible] pupillare [illegible] in [illegible] inst. de pupi lari — sed omissa violenta Accursij interpretat. q [illegible] vul gari legit pupillare verius magis accedere videt Emanuel Costa in c. si pater verbo ac deinde filio n.° 19 docens [illegible] [illegible] intelligendum de substitutione compendiosa que ex di versis temporibus et casibus plures continet substitutiones. Nam, n' adita hereditate vulgaris est [illegible] et filio intra pubertatem decedente pupillaris, post pubertatem fideicommissa ria Bart. in l. centurio n.° 9 infra hoc tit. . Dictio [illegible] est proprie stat. [illegible] pupillare, que in ea substitutionis for mula continet. Nec verbis in vulgari eorum persuadere debet qd n' ad substitut. vulgare tam referendum e que locum tam hiet in casu n' existentis heredis sui n' adquisite hereditatis sed ad vulgare substituendi mos quo patres q plures filios habent solebant uti, p illa verba ei q supremus moreret d. l. ex duobus 34. l. 1 singulis 37 infra hoc tit. l. pen. ff. de bonorum poss. sec. tabulas § 1 singulis inst. de pupilla ri que formula ordinaria, et vulgarem ac in usu patrum fuisse credi par est, ut legitimas hereditates in [illegible] beros conservaunt, nec alienas successiones proprijs antepo nerent [illegible] sententia Papiniani in l. cum avus 101 ff. de condition. et demonst. que res eiunxit satis n' in eleganti a Bringonio substitutionem eam vulgarem appellari [illegible] ob servata [illegible] n.° 34. —

N. 40 los q scriptores nostri in interpretationi huic aquiescant, dicere
urgeo. Nam supponit Vulgaris ibi impuberibus filijs fac
tam fuisse, quod tamen ibi non constat. Qui scrupulus q removere
non posse, necesse quod cum ibi de vi substitutionis principaliter
non tractet, sed de acceptione sive interpretatione verbi supremus
in reliquis omnibus terminis habiles, narro ff. dispositioni
§ q .... ibi nisi aliud impediat ff. de testamentis.
Non tamen ille, qui in specie ... aliis heres substituit, quia
fideicommissariae successiones omnino excludunt ...
Bart. dolliter in l. centurio n. 19 in fraudem ... itaque
si prius audivimus nulla non est substitutio quae directo a testa
tore ad heredem non deferat hereditatem.

N. 41 Quam planius, et sincerius d. l. in vulgari accepio cum
Alciato, Rebuffo, Fornerio, & Goedeo ibidem, ut in vulgari
substitut. ita in pupillari vulgaribus verbis facta, qua
ei qui supremus morietur heres substituit, recte substitutus sit
ei si unicum heredem quis habeat vel unicum filium impubere
rem testator relinquat praecipua non disputo de interpretatione
verbi supremus ut sequentia eiusdem l. ita ex pluraque
in eadem sententia l. ex duobus 34 referunt ostendunt nec
contrarium probat verbum ei quo unius illius heres scribit
pupillarisque in sinuat substitutio non n. ff. testatoris subs
tituentis verba ei qui supremus moreret heres esto. sed Iuris
consulti sententia quae hunc bene sensum quotiens ali
quis substituitur ei qui supremus moriet hoc est in locum eius
que

qui superius moveo ut recte aliud agens vidi Poletij de vulgari 2ª particula n.º 28 quin imo et si testatoris essent verba adhuc vulgaris substitutio defendi posset arg.to eorum quae late s. c.ª n.º 18 adiecimus et facit etiam ex l. si ita scripsit § 1 filio ff. de bo. pos. secundum tab. quod et Albericus in rubrica huius tit. animadvertit sed iam ad Bart. commentaria redeamus

Ad Bart. n.º 13.

Quaerit Bart. n.º 13. quos casus ostendant verba hec vulgaris substitutionis si heres non erit? Et respondet, duos eis complecti: quae et voluntatis, et impotentiae quae instituti, s. nollit l. si possit heres esse. Adducit pro sententia in l. cum proponas 3.º ibi quod si ex aliqua causa primus heres hereditatem eam adire noluerit s. potuerit l. de heredibus instituendis. — Verum is textus Bart. sententiam non probat. ut post alios animadvertimus in principio instit. hoc tt.º sub n.º 20. Non enim ibi testator verbis fuit usus generalibus si heres non erit sed specialibus verbis casus exprimentibus. Ut et S. Pontifex in c. suscitata 13 ad finem de rescriptis — Praeterea s.º eius facit, nam nec unus nec alter iis casus ea conceptione debuit contineri. Non primus liberae et spontaneae voluntatis institutionis quia id admittimus et illud est consequens.

ab eius voluntate, et arbitrio illius effectum pendere, quo[d] ros
tyius in l. illa militi.o 32 ff. de heredibus inst. Non se
cundus impotentie, cum eo inducat substitutus ad
voty captande mortis instituti contra rationem l. fi.
C. de pactis c. quis pacts de pactis lib. 6.

N. 43 Quibus non obstantibus verissima est Bart. senten
tia infinitis pene auctoribus probata com[munite]r, quos nunc recenset
in Triolioly centuria 1. q. 17 confirmata[que] l. 2. tit.o
q. [illegible] 6. et Rex ipsa, nam conditio si heres
non erit aeque adimplet[ur] in casu voluntatis et impotentie:
cum utroq[ue] v[idelicet] sit heredem non esse. Pariaque sint quoad
effectum, et eventum nolle, et non posse l. 1. § a[illegible] ff. de
procuratoribus, et inducit text. in l. multum interest 6.
C. si quis alteri l. sibi militi. n. humanus actus omnis
et a volunt.e et pot.a. Et [illegible] q.o testator in d. l. eis
proponat casus q[ue] generalibus illius verbis si heres non
erit, continebant: et sane eodem modo, quo inirant.
~~in[illegible]~~ Rationes autem ille que et [illegible] d. l. illa militi
tio, et [illegible] d. l. fi. inducte [illegible], et generaliter in omnem
substitutionis usum, et ut probet eas adversus bonos mo
res esse, obijciunt, speciale [illegible] adversus vulgarem non
probant. et removentur a nobis in rub. n.o 7 et inst. Soc[ini].

N. 44 Superiorem in sententiam Bart. ex eigmente sequuntur
limitant add. ubi filius in potest.e patris substituit eidem
patri.

pupilr. Quasi verba conditionalia si heres non erit solum in pos
tentiæ casum includant, non voluntatis. l. 8 Iulia
nus § 6 ff. si quis omissa causa test. ibi quoniam filia patri
substituit in casum, non etiam adeundi eligendi relinquat, quia
verborum hic est sensus non alius. Longe tamen facilius verum sit
verius, ut in casu etiam voluntatis, id est si pater institutus
heres adire nolit, nihil ominus substitutum admitti. Ita ut
& tunc neque casus contineat illis verbis si heres non erit. Quod
in primis probatur ex d. l. Iulianus ibi sed si varia legata a
dodrante data sint, eorum prius ratio habenda, quæ a filio re
licta sunt. Ex quibus verbis cum constet filiæ substitutam legata esse
ex substitutione relicta præstare, eam ex substitutione adiisse sequi
tur, cum non alias legatorum onere gravabatur l. hæc verba 3. ff de
legatis I.º & nominatim probatur lex cum servus 25 ibi possidere
ex substitutione ff. si quis omissa causa testamenti. Quod si obii
cias, & legata etiam a patre relicta ex institutione præstari, ut
in sinuat verbum illud prius quod ipse heres est non filia.
Respondebo præstationem horum legatorum ex repudiatione
in posterius quam ex conditione fluere. Quippe quoniam pater
in eorum fraudem repudiavit ut probatur consultus in sinuat ibi
non. n. caveat dolo pater qui honori proprio omisso propter com
pendium alienam institutionem maluit. quod 5 & repudiatio
ne locum faciat substituto vulgari, quod filiæ ex
tenta tamen illius edicti tenet legata a se relicta præstare
ac si non repudiasset: quoniam testator non ei liberum ad
itum dedit, ut impune in legatorum fraudem omitteret

haeredis ex militi legaris gravatur. Et adeo ex sub stitutione de qua in l. Cogitare ... ampla ... quo mo recte ... acceperunt ... Azeved n.o ... n.o 19 Ripa n.o 87. Tomas Catanea n.o ... in l. si filius heres n.o 30 ff. de lib. et posth. Politus ... de vulgari 3.a particula n.o 101, quos sequitur ... in d. ... Soc ... n.o 22.

N.45 Neque obstat si iterum urgeas ex illis verbis quoniam filia patri substituit in casu ... in casu cum sit numeri singularis non videtur recte pluraliter ad ... ut duos ... Quoniam ut pluralis loquutio in ... in singularem ... resolvitur ... ff. de ... Et singularis casus ... sequuntur pluralis ... Et significat l. in ... 258 ... eodem ... ut ... ex ... casu ... explicat in d. l. Julianus et voluntaris, et impotentie ita tamen ut si militiae relictae ex substitutione ... incipiat, non tamen ideo minus ... ex illis edicti ...

N.46 Sed urgent adhuc dua alterum ex l. 1 § si proponat ff. si quis omissa causa testam. ubi quasi testator hanc ei dederit facultatem, quod cum substitui ... reg. 59 ... libera ... quae ... l. triduo 36 ff. de ad quiren

quaerendae hereditatis. si quis ff. qui institutus est, et ipsi substitutus est in medio in edictis si institutionem omittat, et de substitutione adeat. quo casu idem cassus sit patre instituto, et filia substituta propter rationem ind. § igitur et in d. § item vobis, cuius dispositioni voluntas testatoris conformis censetur liberum esse patrem ab onere legatorum ex institutione. Videbatur, cum ex testantis permissione ex substitutione nanciscatur hereditatem. Aliud ex eadem lege Iuliani et Sr. donique ubi cum pater filium substitutum, et de substitutione adit, nihil eum dolo facere Iulianus ait. l. Scaudi eum si nollet filium ex institutione adire ut ipse ex substitutione admi[illegible]tatur.

Sed dissimilis cassus d. § supponatur ab specie d. l. Iuliani non ubi idem sibi substituit inutilis plane esset substitutio nisi heredi permitteret ex institutione repudiare, et adire ex substitutione cum nullo alio modo posset effectum habere substitutio quod in casu voluntatis non in casu impotentiae. Quoniam si institutus non posset adire ex institutione idem impedimentum obstaret quominus ex substitutione adire posse. Unde ratio manet testatoris eo casu tribuere heredi facultatem an malit hereditatem ex institutione consequi, an vero ex substitutione.

N. 17.

si eam plenior sit ut in l. fi. § 1.° infra hoc tit.° idq est. q.d. Ulpian. ex p̃nte illis verbis in d. § si proponat
testi puro incidere, quasi testator hanc ei dederit
facultatem q cum substituit. Considero p̃terea quest
tionem g.ra edictum illud si quis omissa causa tt.! &c.
n̄ alio in casu posse admitti q̃m voluntatis. cum
cassus impotentie aptari pene n̄ possit d q̃ua j.
consultus ibi an incidat in edictum &c. Ubi v.°
pater instituit, filiusq3 ei substituit, h3 una p sona
reputet l. fi. C de impuberum § ei v.° q in l. de
inutilibus re triv.a ss. diversis, et quo ad certis effectus
ut hēt eadem l. fi. ex primic ibi eadem esse p sona pene
intelligat. decabq illis dictionibus pene intelligat, et
quis pater p filius ad hereditat admittat, id tn̄ ex le
gis potius potestate q̃m ex testatoris voluntate obtin
git bonus textus in l. q liberis 8. § hec verba ibi, et
ideo nec pater q p filium inctis illis verbis q.a n̄ ex
iudicio infra eodem l. q heredi 44 ff. de cond. et demonst
trat. utq3 ubi filius tenetur institutus sui ipsius impatris
contemplat l. fi. C de usufructu. Unde substitutio
p̃t effectum hẽre p cassus impotentie, mortis patris
anteq̃m adeat f alias eo adire impedito: et tunc filius
sibi querit ex substitut hereditat q.a hoc casu ratio p
ter q̃m ad initium eligendi concedit in d. § si proponat
quem iq3 s.a in sinnavimus g.° si filius proponat subs
titutus patris contemplat et ut ipsi querat hereditat
y.a termi

+
adiectis

D.o terminos tyus in l. filio fam. n. 2 ff. de conditioni
bus. Vide monstratione pat. posse in puncta dici ex
substit. nec adstringi solut. legatorum ab institut.
relictorum, quasi testator ei arbitrium eligendi conce
sserit, quae n. alia utilitas ex hac substit. filijs fac
ta patris contemplatione?

Deducitur ex eadem hac ratione interpretatio tex. N. 48
in d. l. Julianus §. s.o denique in quo ly pater substitutus
sit in utrumque casum et voluntatis et impossibilitatis, et si ipsi
ue filia nollit suae n. possit heres existere, ut contra
rium Verius tendit Socinus ibi n. 29 et Politius [illegible] p. V.
gari §. particularem l. 01 Baldus [illegible] succedens pro filio
repudiatione n. tenetur praestare legata ab instituto re
licta: quod utique credo testatorem dedisse patri eligendi
arbitrium, ut succederet ex substit. vel repudiaret filio
hereditatem: quia nemo filio patrem contra votum parentum
substitui credit, sed ei arbitrium eligendi relinquat.
Quae ratio est ex plurimis liber. Quod ubi pater fi
lio substituitur ea mente substituitur ut eidem concedat
dat filio facultatem repudiandi et patri ali
quarum arbitrium, ut eidem patri casu filia repudi
ante, hereditas ex substit. sequatur: nec alias ly
impotentiam filiae institutae hereditatis requiret ly pater
[illegible] [illegible] [illegible] per mortem filiae contra votum parentum
l. nam etsi parentibus §. 29 ff. de inoffic. [illegible] lege scripto

7. ff. unde liberi — quae est 2ª in speratio text. in d. l. Julianus tam in prima quam in 2ª § — cui, et textui in l. cum servus 23 illo th. nec obstat text. in l. Nesennius 22 § 1 ff. ad l. falcidiam vide cuiacium ad lib. 16 quaest. Papiniani, q. temporis habita distinctione rem componit. ut d. lex 23 & 26 ex sententia l. dicti: textus 2º in d. § 1. lex rescripto imperatoris procedat, de quo in l. si imperator ff. de leg. 1º. Manet ergo eam in casu d. l. Julianus utrosque casus, & voluntatis, & impotentiae illius alius heres non erit comprehendit.

N. 49 Sed an idem admittendum filio suo herede instituto et q. vulgari substituto dato? Magna est difficultas quam & Bart. & reliquos hic omisisse miror. Affines licet quaestiones attigerit in huius l. lectura nº 49 et nº 50 nam nº 49 quaerit an vulgaris substit. filio fam. a patre facta tum de necessario voluntarium heredem faciat? num. 50 an existentia sui heredis substitutionis vulgaris effectus impediat. Ego cum suis heredibus vulgarit. substitui posse, et eis ex partibus tam heredibus scriptis coheredes item dari, & utroque casu, et substitutum et coheredem admitti constet ex multis juris civilis locis dum maxime ex l. ex stractis 24 ff. de re iudicata, an admittatur casus uterque sive q. nollit. sive non possit filius juste dubitatur. Neutrum enim casum nec voluntatis nec impotentiae locum habere posse in suis heredibus, inde q. nec substitutum admitti, inutilem q. semper his exclusis

exclusis casibus vulgarem substitutionem probari videtur. Quod enim ad impotentiae casum attinet apertius ostenditur sive vivo patre, sive eo mortuo suus heres decesserit. Quomodo enim eum existimatur heredem esse non posse dices, cum testator superstes manserit: cum viventis hereditas nulla sit l. qui superstitis 27 ff. de adquirenda heredit. l. 1. ff. de heredit. vel act. vendita. Sane neque admittit, ut voluntatis casum ponas necessario prius et voluntatis casum admittas necesse est. l. is qui est nolens ff. de adquirenda heredit. Sic ut dicas eum propter impotentiam non fuisse heredem necessario, si decesse testatorem supponas ius extiti. Cum impotentia haec per sonam tamen non obiectum respiciat. Unde maneat impotentiae casum ita et voluntatis, sive in suo, sive in straneo herede cui substitutus est datus post testatoris mortem considerandum.

In aut impedito statu, in suis vulgarem substitutionem inutilem videtur nullius casus nec voluntatis nec impotentiae admittendum efficaciter. ratione probatur suus autem enim mortuo patre existat adeo ut recte subito et repente aparere graeci dicant. Unde nec aditio necessaria l. in suis 14 ff. de suis, et legit. nec in multis l. necessarijs 57 ff. de adquirenda hered. q. ipso iure heres est l. in suis 11. ff. de lib. et posth. dixim. late in prio. inst. de exheredatione liberis. et in 3 ita demum inst. de hered. qualitatibus et differentia. adeo ut si se abstinuerit idem ne admittendum dl. necessarijs l. cum quasi 30. § sed etsi suus ff. de fideicomiss. libert. et inducas l. 1. § si impuberi ff. siqs omissa causa N 50

mtantis cum adita heredit. vulg. spirat substitutio l. post aditam 9 C. de impuberum et idem operatur in suo existentia qd in extraneo aditio d. § qd etsi tunc l. sciendum 32 ff. de manumissis test. l. ita in 27 § si pater ff. ad Treb. l. filius qui se paterna 41 ff. de adquir. hered. et sic manifestum Uni ducis in solidum heredes et n. posse l. qd 3o. 142 § uni duo ff. de reg. jur. substitutum admitti nunquam posse sequitur. Quod idem, et ad coheredem trahendum videt. Cum cesset et expirat. accrescendi ius a coherede adita porcione sua heredit. l. 1. § in modum iuncta glosa ff. de usufructu accrescendo l. Unica § his ita definitis C. de caducis tollendis. Quid ergo substitutionem vulgarem nunquam admitte dum suo herede instituto dices? reclamant glosa universa et precipue eius in d. l. ex contractu 44 ff. de re iudicata. et et longissimae disputationes illae de qq. Bart et omnes in l. si filius heres 26. et in l. Galus in pr. 29 ff. de lib. et posth. an per dationem substitutionis vulgaris tollatur suitas? An et in casu Galli nepos posthumus ex substitutione admittat? Quas nugas fatearis necesse est. Si nullus casus nec voluntatis nec impos his verbis si heres n. erit in hac substitutione contineri defendas

N. 52 Igitur dicendum e vulgarem substitutionem suo heredi factam n. solum valere sed etiam statim atque is abstinet locum here. Non quasi facto illo voluntario huiusmodi substitutionem ut hac tenus ex receptiori senta in d. l. si filius heres creditum est.

sed.

sed q[ua]. q[uod] eo minus n[ecessa]rio heres maneat. t[ame]n n[on] heres est. qualis ee pat[er] voluit sol[ummodo] ad hoc ut excluderet substitutus cogitaverat. n[on] pat[er] de hendo tali herede q[ui] n[on] t[antu]m no[mi]ne sed effectu quo[que] ipse heres esset et rem hirit ut loquit[ur] Ulp. in l. 2 §. ad opinio[nem] de s[uis] sed si sint sui heredes ff. ad Tertullian. ac inde q[ui] creditoribus responderet. aut ut id faceret bonor[um] vendit[ionem] suo no[mi]ne pati cogeret quor[um] nihil convenit suo heredi se abstinenti cu[m] nec heres appelle[tur] neq[ue] a creditoribus magis conveniri et[ia]m ... possit quasi voluntarius heres fuisset, et repudiasset que est senten[tia] Gai. in d. l. nec[essa]riis § 7 ff. de adquirenda hereditate. dum ait necessariis heredibus n[on] solum impuberibus sed et puberibus abstinendi se ab heredit[ate] p[ro]consul potestatem facit ut quis creditoribus j[ure] civili teneant[ur] t[ame]n in eos actio n[on] det[ur] si velint derelinquere heredit[atem]

Quod si obijciat, q[uo]d que adm[odu]m p[raet]or ipse nec heredes q[ui] facere p[ote]st q[uia] quos aut[em] mitt[it] de bonor[um] possession. nec q[ui] est, esse desinere l. et si sine ... § sed quod Papinianus ff. de minoribus. ita nec testator ratione j[uris] mutare p[ote]rit. Nec eo minus vere et ipso j[ure] filius heredes esse, et de ... q[uo]d se abstinuerit, d. l. cum quasi 30. § sed et si sui cum alijs s[upra] n[umer]o 50 adductis. Unde, et in conveniens illud eod[em] n[umer]o 50 insinuatus ex d. § vni duo manere. Respondebo, id hic n[on] tan[tum] q[uo]d ratio j[uris] ferat inspiciendum, que q[uo]d pat[er] voluerit, et cogitaverit: cum agat de ... conditione

N. 52

illa quae ipsius institutioni adscripta si filius heres non erit. Certum enim cum sit in conditionibus omnibus inspiciendis voluntatem testatoris primum locum obtinere, eamque solam esse, quae recipiat ampliat moderatur conditiones. L. in conditionibus 19 ff. de condition. & demonst. cum aliis relatis a doctoribus congestis in decis. pertinet de emendat. mor. n° 202. Tanto magis, quod substitutus quoque ex eadem testatoris voluntate vocatur, non ex sola juris potestate. Inde illud tamen inferendum, quod testator sensit, quod voluerit cum filio suo heredi scripto substitutum dedit sub ea conditione si filius heres non esset nimirum quantum ad hoc ut substitutus admittatur ad bona defuncti: ipse enim est, cui conditio ea iniungitur. Quomodo loquitur Scaevola in d. l. ex contractu 44 ff. de re iudicata ibi et ita bona defuncti ad substitutum l. ad coheredes pervenerunt quasi haec semper testatoris fuerit sententia, ut filio suo instituto realiter et verbo et cum effectu non existente, eius bona ad substitutum deveniant (et sic sub eius, non sub ipsius testatoris nomine veniant arg. § 1. instit. de hered. qualit.) non ut substitutus sit heres. Cum enim suus heres semper heres maneat, etiam post abstensionem, fieri certe nequit, ut substitutus quoque heres sit. Sed tamen ut habeat utiles actiones bonorum possessione secundum tabulas concessa a praetore. Qui sicut suum heredem se abstinentem non habet pro herede, nec ullas l. in eum dat actiones d. l. varijs: ita substituto vel in substitutum eas ipsas dare cogitur, quae alioquin, et filio, et in filium ex jure civili competerent d. § sed quod Papinianus ff. de minoribus ——

N. 93

Ergo si sic argumenteris: Filius qui se abstinuit rema-
net nihil ominus heres, ergo substitutus vulgaris heres esse
non potest. Consequentiam hanc, ut fateamur necesse est: quia nec
potest praetor, nec senatus, nec lex ipsa facere, ut homini duo sint
ex asse heredes d. § uni duo. Non tamen recte ex eodem antecedenti
infers, quod substitutus vulgaris admitti non debeat, quasi
substitutionis conditione defecta, ex eo solo quod filius sit he-
res. Testatoris enim voluntas facit ut potius extitisse conditio
videatur. Quem, eo modo substitutum admissum iri ex eo evincas,
quoniam certus cum sit huius dispositionis, ita se conforma-
re credendum in L. si duo § 6 ff. de adquirenda here-
ditate. Quod si obijcias textum in d. § sed quod Papini-
anus ibi sine dubio dicit manebit qui semel extitit ubi servus
proprius cum libertate filio suo heredi substituitur, si filius se abs-
tinet, et si postea restitutione impetrata bona habeat, servus nihil-
ominus, et liber, et heres manet. Atque ita vides duos ex asse he-
redes uni esse testatori. Respondebo tibi ex illis verbis
si non est solvendo hereditas, abstinente se herede; ut D. Pius res-
cripsit, et imperator noster etc. loqui Papinianum in casu substi-
tuti necessarij heredis substituti in subsidium, qui cum et ex testa-
toris voluntate, et legis auctoritate heres fiat, et quidem necessarius,
eam quam ob causam fuit, et libertate donatus, et abstinente se fi-
lio eam invitus ipso iure civili fiat heres manet et postea eam res-
tituta filio hereditate. Est quidem singularis casus in quo ex impe-
ratoris rescriptis laxantur iuris civilis regulis. filius suus, qui se abs-
tinuit sui heredis nomen exuit, et si impetrata restitutione contra

87. abstensione bona heat. ~~...~~ Hic n. est sensus Moesti ... vz cum n. pupilus heres n. fiat sed utiles actiones heat quasi je consultus sensorit, duo eum esse heredes ex ave n. possint, et subs titutus in subsidium vocatus, et liber, et navius ipso j. fiar, et nec libertatem arreptam semel, nec nomen heredis possit ex suere, pupillum abstinentem se, et si postea restitutum beneficio pretoris herede n. esse, et inde n. directas, sed utiles actiones habiturum. Manet itaq. in hac questione quam agitamus; an suo herede existente substitutus heres esse possit cum tota pendeat ex jis rōe eam facere o.a substitutum in illa v. an suo herede existente videat extitisse l. defecisse conditio substitutionis, cum pendeat ex voluntate testatoris, que sane id hic p substituto i. eum esse admittendum, ut manifestius euinces ex his, que ad Bart. numeris seq.o et in expostatione L. pat. seuerinam 200 ff. de condition. aducemus. Pergamus ergo

N. 54 Illud. in antea quam hinc abeamus ex superiori resolutione ad notandum: falsum omnino esse. qd idem Bart. n.o 49. in hac L. 1. ut certissimi juris statuit (et ab omnibus coit nemine fere reclamante admissum laudio) substituum vulgarem filio suo heredi scriptum, cum de suo et navio voluntarium heredem eficere. Mouent Africani responso in L. si filius heres 16 ff. de lib. et posth. Sed nec ea sentia vera est, ut ex superioribus constat, quis ab infinitis fere secutam sterbet jus relatis Intrigliolius de

substitu.

substitution. centuria 1. q. 24. Nec md. l. si filius he
res probat. eius vz sentia et intestatus cum hac scriptori
mus in § ita demum n. 37 et 38 cum seq. mlt. de here
ditatibus quae ab intestato subsistendum hic n. e —

Ulterius inde ex inferentes n. maoi vz qd abeo
de Bart in hac ex l. 2. sub n. 80 tradit. q pe mea
q ed existentia sui heredis impediat substitutionem vulgarem N55
cum regularis existentia sui heredis videat aditionem ope
rari d. l ita tn 27 § si pat ff. ad Trebel. distin
ctione ex adhibenda an substitutio sit facta ex
necessit. ut ex cons. Galli. l. legis Belli ne rumpat
test. puta si testator filium instituerit et ex eo nepotem
nasciturum l. natum substituat. quasi tunc sui here
dis existentia excludat substitutionem ex qd. In eum tn.
casum videat admissus si suus heres heres est desinat.
An ex volunt. et si fuerit vulgaris expressa existentia sui
heredis n. possit here locum md. l. si filius heres sue
ro fuerit vulgaris tacita itenta sub expressa pupilari
tunc q. remaneat sutas, si existentia absit substitutio
hec n. ex hinoceat q. ea existentia pupilares tabulas co
firmat magis tacita vulgaris otinet. l. si filius q pa
tri 12 infra Bott. l. si filius q te paterna 41 ff
de vulgari adquirenda hedit. Distinctiones has commu
ni q. calculo secutas, ut ex numerosa autorum allegatione
quam concessit in Intuosiolo d. centuria 1. q. 48. ex n. 1.

constat, nugatorias esse. Fatendu. n. et si iure filius dum heredes ex abstinentes se, semp. tn̄ ciuili heredes manere ex l. ate anobis s.ᵃ obseruatis: siue substitutio ex caa necessaria, siue ex sola Volunt.ᵉ facta sit: substitutus tn̄ qua si admentes, et Volunteres testatoris impleta condit.ᵉ ad mittendus, n. ut herede, ne repugnet reg.ᵉ dig. vni duo sed ut bonorum possessore: Preterea n. minus ridiculus est, qd. ad hanc propositione ex dicta l. Gallus in pr.ᵒ, et § nunc de lege ff. de liberis, et posth. ad ducit: sig dz est longe verius, et anobis s.ᵃ in rubr.ᵃ serio ex obseruatus, nepotes Galli et Quinij Belei n. substitutos sed institutos fuisse.

ad Bart. nᵒ 14 & 15.

Ad Bart. nᵒ 14. et 15

N. 56

Sed superiore resolutione, et sententia, quas tam late s.ᵃ ex nᵒ 42. et examinavimus, et discussimus, qui pe hec verba si heres n. erit, et impos, et noluntatis casus comphendere difficile nimis redit Papinianus in l. Pat. seuerinus 100 ff. de condition. et demons. que tum et si d. nᵒ 14. aduerserit Bart. d.ᵃ conclusione et sententia illam ab omnibus postea pbatus communis substitutione in vnus casus recepto ad aliu extendi expresius multo s.ᵃ nos nunc est, ne mirum: illa conditione si n. nupserit (que generalis est. que ad illa si heres n. erit) cassus unum contineri, scilicet si noluerit nubere, si noluerit heres esse. f. longe minus contineret alt quipe impotentie illo vno tantum modo.

modo expresso, qui ad voluntatem refert.

Hanc difficultatem ut dissolvant interpretes multa adducunt Xo. d. l. Pat. severina, ut constat ex Aquilino in l. centurio nº 52 hoc tt. Antº Fabro lib. 1. emendationum c. 3. Forcatulo in neccomantia dialogo 30 Decio, Cagnolo, Mainerio in l. eius est nolle ff. de reg. iuris. Decio consilio 292 Polito de vulgari nº 6. Socino cons. 259 nº 3. lib. 2. Crebius in obtinuit, quod etsi impropria et stricta verborum significatione illis si non nupserit utrumque casum debuisset comprehendi, et voluntatis et impotentiae: quia tamen a proprietate verborum propter voluntatem defuncti recedi solet l. non aliter 69 ff. de leg. 3. l. voluntatis 7 C. de fideic. utrovique interpretes simodeptis Hmexpt. ult. volunt. lib. 1. solutione 2 col. 1. nº 12 et solutione 4 nº 15 col. 1. et solut. 7 col. 2 nº 6. Belonus cons. 82 nº 6. Iulio claro lib. 3. sententiarum § test. q. 76 Minoq lib. 1. de praesump. praesump. 26 nº 3. Papinianum mentem magis, quam verba sequutum generalia illa si non nupserit ad solum casum voluntatis referenda esse docuit: ut aperte significat ibi voluntatem potius quam verba considerari oporteat. Quae ad hoc bene expendit Costa in 5. § pr. nº 3. Carondas lib. 2. Verosimilium c. 11. Cuiacius lib. 8. responsorum Papiniani in d. l. centesima. N 57

Hanc testatoris voluntatem inde interpretes deducunt, quia legatum fuit filiae ademptum in poena, quod filio Philippo N 58

B

n. nupsisset, illud q. in eumdem Filium Philip. translatum: que pena culpam presupponit l. sancimus 22 C. de poenis c. quesivit 2. ad fin. de his que fiunt a maiore parte capituli. novella 92, novella 12 et Boscij in praxi crim. tit.o de inquisitione n.o 6 et Ipola [illegible] criminali q. 8 n.o 22 Socino regula 8 et Farinacij in praxi crim. lib. 1 tit.o 1 q. 7 n.o 2 Covar. in practicis c. 11 n.o 6. Et cum in filia ante nubiles annos decedente culpa considerari n. possit in n. nubendo poena affici n. debuit. l. aliud est fraus 131 [illegible] poena ff. de [illegible] l. si adeo et C. de his q. ut indignis [illegible] in prin. de [illegible] Ergo cum testator se[illegible] cum j.s dispositione conformare videat l. si duo 38 ff. de adquirenda hered. nullum adimere videt. legatum filie, si ipsa ante nubilem etatem decessisset. cum nulla ei culpa ei imputari possit. Ubi n. alicui poena imponit. si pr n. factum inp[illegible] lex ut locum habeat poena q.a noluit, n. q.d n. potuit l. si qs in gravi [illegible] in prin. ff. ad Silanianum. Que vos ad d. l. Pat. [illegible] scripsit Bald. in l. 3 n.o 8 C. heredibus instituendis cois sm Jas. ibid. n.o 23 Corrasio in l. post aditum n.o 26 C. de impub. Ant. Gom. t.o 1.o Variarum c. 3 n.o 20.

N.o 59 Sentent. hanc si ad multas oporteret hic illud queres, qd. a papiniano omissum in specie illa multi mirant.: quippe si fideicom. de quo ibi qd. Filio Philippo Papinianus n. debere respondit, ad que pertineat: an ad [illegible] severinam an ad testatoris

rii heredes? sane filiz heredibus deueri probat. Nam cum a
dempotio poenalis locus non habuerit, eo quod deuenerit feuerina
ante quam culpa, contraria ex prosa volunt. committeret, et eidem
esse legatum, sine fideicommissum utilibus sub conditione si Filio Ph.
nupsisset. Mansit legatum purum apud ipsam, et sic recte ad
eius heredes fuit transmissum. Idque ex quidem Papiniani mente
Bart. insinuat eo loco ad fi. C. Pollicius devuloari 6 P. n° 109
Foreatulus dialogo 30 n° 7. Quod si obiiceres, quod cum fide
icommissum hoc Seuerine sub illa conditione si filio Philippo
nupsisset fuerit relictum, et ante conditionem impletam decesserit illud
ad heredes transmittere non potuit ex reg. tex. in l. Unica § sin
autem aliquid sub condit. C. de caducis tollendis de qua mul
tanos in § ex conditionali inst. de verb. oblig. Responde
bo conditionem illam affirmativam si nupserit recipere in præstat.
consequentiam negativa si non nupserit ut sic quatenus negativa
deficiat affirmativa videatur existere ex (doctrina Bartoli
in l. Sticum quem meus erit insti. ff. de leg. 2° docentis. Quod si
statuto caveatur quod mulier non possit contrahere sine consensu du
rum consanguineorum ex parte patris si eos habuerit, sin ha
buerit ad hibeant ex parte matris. Si habuerit consanguine
um unum ex parte patris, illum adhibendum. Quoniam conditio
illa si non habuerit tunc existit cum constet primam in totum
defecisse. Quo fit ut affirmativa conditio nubendi, exy
tat cum Seuerina nuptijs non contradixerit: atque admittit con
trariam negativa existit, cum contradixit. Ergo cum Seueri
na nuptijs non contradixerit, non potest dici defecta conditione.

quasi exhiterit in ultima vitae spiritu quo tempore certum est

ex contra dicere non posse arg. l. ff. ... argum. est ff.

de conditionibus institutionum purificatam legatum transmi

ttitur ad heredes Severinae

N. 60 Nec quis arridere videant aliena tamen a veraiuris pruden

tiae. Verum non est, quod communis ratio, et interpretatio ad d. l.

Pat. Severinam supponit: legatum poenae nomine relictum digesto

de [illegible] valuisse, cum hoc novo Iustiniano fuerit introductum in l.

unica C. de his quae poenae nomine et ff. inst. de legatis quia

tempore iurisconsultorum non valuisse legata poenae nomine relicta post

alios, quos refert defendit Costa lib. 1. selectarum c. 12. et

lib. 2. c. 4. n. 3. Cuiac. [illegible] ad africanum. Contra eos

qui ius illud ad vetustatem iurisprudentiae retulit; Deinde

quia et si valeret legatum relictum poenae nomine, in specie in alia

proposita non potest dici fideicommissum poenale, sed con

ditionale: Quia ad distinguendam conditionem a poena volun

tas testantis magis, quam verborum figura attendit l. 2.

ff. de his quae poenae nomine. Voluntas autem testantis in d. l.

Pat. Severinam non videtur fuisse disponendi aliquid in poenam

Severinae, sed in commodum filii Philippi, in poenam non de

cet relinqui, quod post emolumentum pure quaesitum in poe

nam non impletae voluntatis testantis transferre in alium Cos

ta d. lib. 2. c. 13. n. 4. et constat ex exempli d. §.

ff. inst. de legatis. Ergo cum in d. l. Pat. non fuerit re

lictum Severinae pure sed sub conditione si filio Philippo nupsisset

et non

la n̄ impleta magis video ei n̄ datū, quā ademptū l. pecuniā 86 ff. si certū petat l. 1. § ult.º ff. de his quę in test.º delet.

Ulterius ex 8.º considero frustra quęri in d. l. Pat.º an filia fuerit in culpa: nā et si nulla præcesserit eoq̄ decesserit ante nubiles annos n̄ consequit legatum deficit. n. conditio morte ad implere debentis l. sitta ex ipsum 69 ff. de conditionibꝫ et demonst. et nominatī in eadē specie probat Bart. Aretinus in l. legatum 4 C. de conditionibꝫ in sertis l. in test.º 32 ff. de cond. et dem. iuncti eisdē in locis traditis, et à Decio cōsilio 785 Molina de primog. lib. 2 c. 13. ex n.º 23 Alfonso de Lara lib. 1. de capelaniis c. 21. (ubi multa ad varias in prax. quęstiones videbis) atq.º ita q̄ in filipum n̄ transferat n̄ hī pertinet ad heredes filię

Ergo tenendum erit ex hīs à contraria cōi sententia quam s.ª deduximus ex d. l. Pat. in petal.º Esse n. honor Verię Severina n̄ nubente cōditione deficere, et relictū manere penes heredē testatoris d. l. Unica § sin autē C. de caducis tollendis quoniā illa conditio si nupserit n̄ est ita accipienda si nuptiis n̄ cōtradixerit sed si cum effectu n̄ nupserit ut nominatī docent d. l. legatū d. l. in test.º — N 61

Sane id à Bart. doctrina quā s.ª in duximus ex numero finali in d. l. si cum qui minus erit, nihil inco — N 62

trarium probat. Docet Bart. propositis contrarijs conditionibus ex defectu unius resultere impleme[n]tum alterius: ut quatenus negativa deficit, affirmativa existere videatur. Quemadmodum impossibili naturalia opponitur: quod includit impossibile cuius contrarium est naturale. Ex qua dicti rationem soleo ego ultra alias animadvertere, impossibiles conditiones, et si quoad ~~[illegible]~~ sonum vocis conditiones appareant, conditiones tamen non esse. Ecce, lego sive promitto tibi centum si caelum digito tetigeris: id impossibile cum sit contrarium, quippe caelum digito non tangere est naturale. Ergo cum conditio sit, quae potest existere, et non existere, recte dicimus conditiones impossibiles et conditiones non esse, ut serio, et dilucide satis scribimus in § impossibiles ex n° 7 inst. de hered. inst. Non tamen ex illa Bart. doctrina (ut ad eum redeamus) sequitur, quoad modum implendi has conditiones affirmativam regulari a negativa. Quia conditio si non nupserit impletur per contradictionem filiae, quia verum est dicere eo casu filiam non nupsisse. Conditio vero si nupserit non impletur eo solo, quod non contradicat, quia requiritur factum: et ideo si toto tempore vitae suae tacuerit non est adimpleta conditio: quoniam numquam est verum dicere quod nupsit. Quae doctrina confirmari potest ex his, quae ad conciliationem l. 3. § in amittenda cum l. quemadmodum 8. ff. de adquir. possess. scribimus in § item extraneus ex n° 65 inst. de heredum qualit. et differentia.

Ergo communi interpretatione ad d. l. Pat. severinz rejecta frequens in his scolis ea recipit. Conditionem si nupserit eaz hinc tacita interpretatione si viripotens, si matura viro nupserit. l. hec conditio 10 ff. de condit. & demonst. l. penult.a ff. q.do dies legati cedat, quas ad elegantes, & quotidianas questiones exornabis ex traditis a Bart. in l. Titio centu § fi. ff. de condition. & demonst. in l. ab omnibus § cum quidam ff. de legatis 1.o in l. 2 § ad filios C. q.do & qq. quarta pars debeat lib. 10 Cuiac. lib. 13 obser. c. 40. Mantica de coniecturis ultimarum volunt. lib. 11 tt.o 18. Costa lib. 2 select. c. 12 Molina lib. 12 de primogenijs c. 13. Unde contraria si n. nupserit recipit eandem interpretatione si filia viripotens n. nubat contrariorum n. eadem est disciplina: atqz ita ea decedente ante nubilem etatem deficit conditio sub qua relictum e. Philipo. N. 63

Verum ea interpretatio q. conveniat casui illi ibi proposito n. tn generali responso Papiniani, quo definitr conditionem si n. nupserit ita esse accipiendam si filia nubere noluisset: eoq. solo casu p.dium deberi Philipo, ut probant illa verba Philipo p.dium ita datum videri si ei Severina defuncti filia nubere noluisset, et consequenter si filia post nubilem decesserit ante recusatas nuptias Philipi, p.dium Philipo n. deberet, cuius tn contrarium esset dicendum ex forma superiorum scriptur. admissa. N. 64

Dicendum q.o videtur legatum translatum esse in Philipum N. 65

in compensasione iniuriæ, qua afficeret filiã testatricis eius nuptias recusaret: Quæ iniuria cum non possit considerari nisi cum nolluit eum maritum habere, inde putat Papinianus conditionem non existere, nisi in casu quo Severina noluerit Philipo nubere.

N 66 Sed aduc adversus superiora, quoniam secundum mentem Bartoli in hac l. 1 n.º 14. ind. l. Pal. Severinæ Elius Philipus substitutus fuit Severinæ sub conditione, si ea ei non innupsisset: Quo casu instituto conditionem non implente, substitutum admittendum probat Bart. ibi in l. 2ª C. de institutionibus et substitutionibus ibi, Vel conditioni sub qua testamento matris tuæ heres instituta es si paruisti locum habet substitutio. Qui textus eo longe magis stringit cum loquatur eadem in specie Papiniani, in conditione scilicet contrahendi cum consobrino filio quippe sororis matris testatricis: qui eidem heredi fuerat substitutus, si ea conditioni illi non paruisset. Unde ergo argumento Elium tanquam substitutum admittendum docebant Paulus ind. l. pal. Severinæ n.º 3.º Baldus in l. cum proponas n.º 6. C. de heredibus instituendis Iass. in hac l. 1. n.º 25. Decius cons.º 273 n.º 3.º. Et generaliter instituto conditioni nuptiarum non parentem non admitti Bart. cons.º 119. Potest enim quis proprijs spe ad matrimonium invitari, ut eodem loci Iass. admonuit Villalobos lib. 6. comm opinionum tit.º 15 n.º 5, et n.º 17. Nec eo prætextu, quod consanguineo nubere iussa sit heres, sub eaque conditione instituta, si non pareat, excusatur:

turpitu-

turpitudinem n. nulla ea conditio hæc Xº. tertij in c. 1 de conditionibus appositis, et quæ in eius proposito inspectis adducunt Bellamera decis. 16 Oldradus cons. 168 Matrica d. lib. 11 tit. 18 Molinæ d. lib. 2 c. 3 &c.

Verum quod quod insinuet Bart. d. nº 15 aducens in quæstione, quam disputat d. l. Pat. Seuerinam quasi in ea Aelius Seuerinæ esset sub illa condit. substitutus, si ei Seuerina n. nupsisset (intempestiue n. alias eiusdem quæstionis meminisset, et ex post ius ignorantiam citati) longe verius nostra fert opinio. Quia in d. l. Pat. Seuerinam Aelium Philippum n. fuisse substitutum. Nam si substitutus fuisset in utrumque casum admitteretur, siue nollet ei filia nubere, siue n. posset propter ætatem: Xº. superiore doctrina Bart. tam late explicatam. Ergo cum posteriori hoc casu n. admittatur, filia quippe mortua vero immatura substitutus cum n. fuisse constat. Sed magis in eum fideicomissum translatum, ut supra nº 65 audiuimus, et aduersus alios scruit Cuiacius d lib. 8 responsorum Papin. in d. l. Pat. Sane substitutus ab eo in quem legatum aut fideicom. transfertur longe distat nam qui substituit n. mutat voluntatem collatam in priorem; qui transfert mutat voluntatem. Substitutioni n. inest ademptio, translationi inest l. sicut § ff. de adimen. de legatis. N 67

Quod si iterum instas ex hac l. sicut ibi quæres in persona Titij translationem translatam ademptionem continent N 68

qq. ubi probat translationem mox eius Philippi factam taci
tam ademptionem eiusdem fideicom. in Severine personam
supponere. Cuius contrarium dominatum sub n. 60 resol
ut mas docentes Severinam nunquam fuisse datam unde
quod neque ademptam neque translatam ab ea in Philippum esse
posse ex iuris reg. privatio presupponit habitum. Ac vul
garia Respondebo. quod cum in specie proposita filiae
datum legatum sub condit. fuerit et in defectum conditionis
in Philippum translatum. Quia non defecit conditio ex
adscripta filiae cum decesserit priusquam implere conditio
nem posset, neque in eius persona ademptio (quae eadem alterius
illam habent) neque in ullo legati translatio locum habere potuit

N. 79 Neque obstat textus in d. l. 2a. C. de institution.
Quoniam loquitur ubi alius substituitur non ipse, cui nubere
iubetur mulier. Tunc non cessat pro d. Papiniani coniectura:
Video utroque casu voluntatis, et impotentiae admittitur
substitutus: sic limitata d. l. pro Severina

N. 70 Ergo cum constet in ea neque extraneum, nec Filium
Philippum substitutum immerito Baldus pudorem, et silen
tium. Ticini iniecit (a Paulo Castrensi, et aliis re
ferentibus) cuidam Doctori iactanti se in materia ul
timarum voluntatum, de omni re quae in quaestionem vocaretur
ex tempore respondere posse cumque quaesisset ab eo Bald.
quo loco iuris reperiretur casus, quo substitutio vulgaris
in legatis

complecteret unum tm casum si prior legatarius nollet n' eis alterum sui posset. Et obmutescenti ostendit d. L. Pater severing, quasi id ponere mea. Inqua tn ut os tendimus nulla substitutio fuit

Infert deinde ex V.o eiusdem L. pat. mil. pstatio ne, quod si filia eius viri pstens Philippi nuptias recusauerit. statim admittet Philipus ad fiducom. Usq. adeo qd. et si postea mutata volunt. ei nupserit Seuerina, nihilo magis illud sequet. Nam condictio nubendi, quocumq. temp. impleri possit, et sedat curam disposit. L. conditionis cs. ff. de condition. et dem. Costa in L. cum tale § si arbitratu falentia 6. Hoc tn. procedit qdo adest substitutus f. alius cui ex repudiatione ius quesit, ut in nra specie cum qs. n. mutatio volun tatis n' tollit ius alteri quesitumqd. ad mil. pstal. d. L. notat Costa vbi s.a n.o 9 nisi mulier sit minor, que possit aduersus lesione stingente p. otraditione matrimonij restituit arg.to L. 3. § etsi heres de minoribus et retinet 25.s 6. n.o 5 N 11

Sed an si Seuerina recusatis Aelij nuptijs alij nubat eoq. defuncto vidua facta minor aduc 25 annis aduersus lesione p. recusatione stingente resti tui vellit, ut nubens Aelio phi. fideicomissi fore con tendo Cum conditio si nupserit de 1.a n. de 2.a nuptijs intel N 12

legit l. vobes 89 § hoc serm. ff de v. s. et magis inspectis in l. hec editio 20.
vbi antm nubendo postea l. hoc genus 106 ff de condit.

l. hoc et demonst. non obstante utrovis q. mi p[at]res costa in d. l.
cum tale § si arbitratu limitat. 6. n° 6 Molina lib.
2. c. 13. n° 16 induces marginem et tex in l. ex facto 17
§ ex facto ibi post deportationem vero suscepto quasi
ab alio non fideiss ff ad Trebelian. cui adde Cuiacij
lib. 3. observationum c. 10, et lib. 13. c. 295

N. 73 Relinquitur ergo ex tan longe petitis maxime ex § 6 Papi
niani decisis in d. l. Pat. Juveriny Bartoli traditionem
Bartoli traditionem d. n° 24 non removeri: quoniam quin-
imo vbi est substitutionem Ubi illis generalibus conceptis si
heres non erit utrumque casum, et voluntatis, et impotentie
contineri. Et idcirco admittende et denominati in unum
tm casum conceptasit: ut uno expresso casu velut
voluntatis, et alter impotentie expressus censeatur. Quam
conclusionem non in his solum terminis, sed et latius pate
re uius mi patres putant: dum docent extra hos etiam cas
sus dispositionem in unum casum conceptam extendi
ad alium similem, et habentem eundem effectum. Exor
nant Lasso hic n° 25 Benedictus in c. Raynutius
de testam. verbo si absque liberis in 2° n° 25. Covar. ibi
§ 4. n° 5. Ant. Gom. 1° tomo c. 3. n° 10. Mol.
lib 1. de primogen. c. 4. n° 24. Menoch. de presump.
lib 4. c. 65. Qui multa ex hac ccl. utilia deducunt.

Non tn desunt q indubitatq hanc p.tã assq in controversiq vocant in s. 1 n. Thomas Calaneo in hac l. 1 n° 6. et 7 putat substitu. vulgarẽ de casu ad casu extendi n posse q̃ cu sic dicta dispositio n sufficit coniectura voluntatis ad eã inducendã l. ubemq 2 q. l. dotti. 1 — Ab hac tn impugnat. Bart. defendit Costa in s. § p°. docens Bart. cc multis in p.is locis pbare. maxime l. 3 . l. fi. C. de inst. l. mulier. 22 in princ. ff. ad Treb. quis n obst. ind. § et q̃d n. Cingu Bart. hic allegat deciq inefstat. et anibi voluntatis an potestatis q°. disputet multa nos ad loci — Franciscus Ripa Bart. cc° omissa aliis docendi viis pponit substitu. de casu ad casum extendi simo similis sit et ideo conceptũ in uno casu impotentie extendi ad alios ia q̃ impotentiq vim habentes x.a d. §3 et q̃d sim negat n extendi de casu noluntis ad casu impotẽ f et conversiõ quoniã ss. oio dissimiles — Ut ingss. si admittendum: et. q. d. q̃ hi q̃ casus n sint similes quoad vba mente tn testantis inspecta ss. oio similes nã cum testatoris voluntas in faciendo vulgarẽ substitu. sit ne hereditas fiat caduca herede instituto nisi ipse decedat in testatus, et id veniret herede n adeunte tã p noluntate qm p impotẽ et idẽ effectus resultet in utroq3 casu d. l. 7. C de hered. inst. indicant similes et de unio ad aliu fit extensio ut post alios bene docuit Sarm. in d. § q̃d tm n° 26 qui p.is certissimi in aliis quoq3 casibq e admittendus —

Illus pbe mittere n possumq ad exornatq l. a 9 Tauri l. 18 tt° 9 l. 15 recopil. ~~[illegible]~~ cautus e ut poss. bonoru maioratus N 74

mortuo eo q[ui] sub ea [...]ione obtinebat trasferat in sequente [...]ministerio sine ulla apprehensione ad exemplum statutorum Galliæ, et Italiæ quæ refert Tir. [...] le mort. declarat [...] Mol. lib. 3. c. 12. n° 6. ut [...] d. ll. regiis loqui [...] cum maioratus alio m[od]o vacaverint quam per mortem na[...] si casus mortis fuerit expressus ab eis [...] regiis eorum decissio extendit[ur] ad alios per quos vacatio inducit[ur]. Ut in simili notat gl[oss]a verbo moriendo in clem. ne Romani [...] sane de elect. [...] in clem. § verbo mori, ut [...]dente, et in c. unico verbo [...] de renunciat. lib. 6. [...] ad declarationem dictæ L. 43. Denunciatio observant Mieres [...] 3. de maioratib[us] q. 3. Mol. lib. 3. c. 13. n° 59 Cristoforus de Paz de tenuta c. 34 per totum maxime n° 49.

N. 79 Aquo eodem fonte fluit int[er]pretatio [...] in L. [...] lib. 5 recop. Ut semestre tempus, concessum ad intentandum remedium illius L. in supremo consilio, computet[ur] a die vacationis contingentis alio m[od]o quam per mortem: ita ut sex mensibus elapsis n[on] admittat[ur] ea petitio. Ut bene notat Mieres d. L. 3. q. 29. Quod ita accipiendum est, cum constat [de] vacatione maioratuum in vita possesoris. Nam si de hoc n[on] liqueat, et si possesor in vita alii tradiderit possesionem ut fraudem faciat [veri] successori, expectanda est mors naturalis illius q[ui] posses[...] transfert: ut tunc maioratus possessio vacare censeat[ur], et ab eo temp[or]e sex menses computent[ur] quo m[od]o procedit sententia Molina, quam superiori adversarii vi[...]

lib. 3.

lib. 3. c. 13. n° 49. quę confirmari p[otes]t ex tradit[is] a Cass. cons. 65 n° 9. lib. 3. et cons. 14 n° 9. lib. 4. Tiraq. tt. le mort. 5ª p[ar]te declarat. 8. n° 5. et Latius ex his que ex scribit Cristof. de Cast. d. Decennium n. 3 et n° 5.

Sane lex 9 in l. commodissime 10 ff. de lib. et post. (ut ad rem redeamus.) quę Bart. d. n° 49 d. superiore ces adducit ad rem n[on] p[er]tinet quoniam omissis multis quę X. cam relatam recipies. tunc ibi, tunc in l. gallus a 5 et q[uo]d. si tam et in l. si. C. de postb. heres inst. Ruin. hic n° 42. Ripa n° 52 Fortunius in l. et q[uo]d si tam n° 86. Sarm. n° 29 Costa 5 p[ar]te n° 5. Paulus Leonius de vulgari n° 9. Mendoza de successionum creatione § 20. n° 177 Vivius lib. 2. communium verbi casus 281 Tiraq. tractatu de primogenijs q. 40. n° 194. Mascardus de probationibus volumine 3. conclusione 1136 Cravetta consilio 992. n° 5 p[ar]te 5. Afflictus collectanea 927 idem ibi n[on] venit casus o[mn]es. neq[ue] ad eum fit extensio quia n[on] est similis ex p[ar]te sed omnino contrarius. Contraria n[am] est huic conditioni si me vivo illa si me mortuo. una enim ex p[ar]te n[on] debet alia contineri sed potius excludi. cum sub una conditione datum, sub contraria censeat ademptum l. legata inutiliter 14. ff. de adimendis legatis l. qq. dib. 40 § quidam Titio ff. de cond. et dem. l. pecuniam 36. ff. si certum petat; atq[ue] ita instituens postbumum si se vivo nascat[ur]. N. 76

Videt. n. instituere nasciturum post mortem. Unde
in casu. n. continet. in expressioq. n. solum omittyt sed
specialiter videt. excludi.

Nec obstat d. l. fi. C. de post hum. her. inst. quoniam ibi
illa post mortem conveniendo ss. illis intra decem menses
qui ostendunt voluntatem testatoris fuisse excludere nascitu
rum post decem menses. qui testatoris filii esse n. poterat l. in
testato 6 § fi. ff. de suis, et legitimis l. 4 tit. 23. § 4.
n. eum, qui nasceret ei filius se vivo. Testator. n. qui
curavit ne agnatione posthumi rumperet testamentum tam
instit. fecit, ut omnes sibi nasituros filios institueret
nec debuit poenam preteritionis pati, q. filius n. poterit, ut
inquit ille § 9, quem post eristoforum de Castelione, et ali
os, quos refert. sic inspetus Costa, in 5 q.a p.i § n.o 96 Cona.
lib. 20. c. 10. n.o 2.o Nisi malis illam sententiam maioris sequi quae
probat d. l. commodissime corrigi nova l. fi. C. de post
humis heredi. quam post Cuiac. et alios eos n. invitus
admissi in l. Gallus in p.cio n.o 47, et probat Ant. Fab. lib.
9 coniect. c. 4. quem videbis et Boccum exponem in
d. l. Gallus in p.cio n.o 63.

N. 77.° Magis v.o stringit § 9. in l. si cum dotem in p.cio ff.
soluto matrim.o sic. in Ulp. ait si cum dotem daret pater
transitus. p. mulierem in unum casum pepigit vel in
divortium vel in mortem dm. e. in eum casum in quem repepigit
esse mulieri actioni et substit. in uno casu concepta ad
alium

alium extendi n debet. dicti hanc sic mil ptes declinant ut ea mire stractus ab ultimis voluntatibus separentur, ut nullius dispositio ad simile casum nunquam extendatur sed quis suis maneat in dispositione. Scor. nec strauiz probat textus in l. cum querebatur 240 ff de leg. l. siquis sic 57 ff. solu. matr. qd. n. ea in locis multis q alijs similibus traditum e pactum seu stipulatio de dote reddenda comprehendere omnes casus quibus matrimonium dissolui pot procedit cum concipit indefinite, ut ibidem omnes doctores obseruant non ubi ad certos casus restituendae dotis concipit pactum seu stipulatio quem admodum in d. l. Si cum dotem ex qua sic p intentores ordinarios obseruant Tiraq. de primoge. q. 40. n. 194. Costano de dotibus c. 62 Marsilano singulari 406 Casus lib. responsorum c. 2 Barb. in d. l. si cum dotem in prio et ex numero 29. et numero 51. ad interpretationem eius in l. si extraneus. 6. ff. de cond. causa da l. inter socerum. 26. § cum inter ff. de pactis dotalibus.

Huius positis legibus, quas Bart. d. n.o 24. aduersus pericos dictos cc. adduit, quippe vulgarem substitutionem in unum casum conceptam ad alium extendi. Et generalis dispositionem quem cum q extendi similiter ad alios casus coniungere, et alias possemus, quem n minus obstant: eas plerasque discussimus in nostris ad d. § et qd. si tm ex tolijs. ubi, et Emanuel Costa prope 5. p. fere tota. Aquilinus ibidem dts. sed ex N. 78

senta legis Covar. in c. reinuntius § 4. nº 9. Paulus Leonig de subst. c. 1º nº 72. Nisas eas facimus omnia. n. ~~seq~~ militutum nostrum n. pati.

N. 79

Denique Bart. nº 19. colligit substitutiones factas in unum tempus ad aliud non porrigi. Allegat Bart. text. in l. si ita quis 21. infra hoc tit. Veluti si quis ita scripserit si filius meus intra decimum annum decesserit seq. heres esto neque si filius ante quartum decimum post decimum annum decesserit substitutus non admittitur. n. n. Videt in hunc casum substitutus. Verum quis eadem iterum ab eodem Bart. obet in l. si mat. 33. § fi. nº 3. infi. infra hoc tit. sit 93. recepta communiter ut testat Jasso in l. cum proponas nº 10 C. de hered. inst. Decius in l. certi juris nº 10. C. de test. militis. Bero ius in c. reinunt. nº 339. Socino cons. 73 nº 5. lib. 3. Grato cons. 105 nº 2. lib. 2º maonque in hic dubitandi rationem. Tunc propter unum arg. a tempore ad tempus de quo in l. miles ita 52. in princ. Atº eaque in bonorum poss. de militari tit. quod tradet ut quemadmodum subst. de casu ad casum extendi, sic et de tempore ad tempus extendat: nullo. n. congrue differentia rationem inter utramque speciem dari posse, n. male argumentat Jass. in d. l. si ita quis nº 7. cum eadem quoniam text. in d. l. si ita quis ad vulgarem substitutionem non pertinet. Sed potius ad pupillarem. Concepta n. ibi substitutio fuit non in primum non existentis heredis casum de quo nos loquimur, sed in secundum existentis, et intra decimum annum decedentis.

Potuit.

Potuit n. testator pupillarem hic restringere, ut decimo etiam finito anno spiraret. d. l. si ita quis l. q. pluries 38. § 9º. ad hunc I. ex facto § 3. ß itaque quero in fra hoc titulo ad notavimus in § masculo nº. 3. instit. de pup.

Quibus, ut occurrant interpretes multa adducunt, ut constat ex Aleiato in hac l. 1ª nº 19. Carrasio in l. post aditam nº. 3. C. de impuberum. Praeceptores nostri illam differentiam constituebant, quoniam unius temporis expressio aliud quasi contrarium excludit. Huic n. conditioni si intra decimum annum filius meus decesserit, contraria est illa si intra decimum annum non decesserit. Ergo cum conditio temporis excludat casum contrarium: nam quod sub una dat. sub contraria adimitur, ut sepe sº audivimus, necessario debuit responderi Iurisconsultus in d. l. si ita quis substitutionem ad certum tempus limitatam, post illud non habere locum. Qui est sensus Iurisconsulti. fin. ibi n. n. videt in hunc casum substitutus quasi misisse et casum mortis filij qui evenit post tempus aetatem deligatam repugnare substitutioni intra certum tempus factae inspecta volunt. testatoris. Promissa n. ad tempus post tempus censentur prohibita. l. Stamlibrum 22. § Stiuum ff. de leg. 2º. l. imperator 8. ff. de postulando. Carosius decis. 76. qui huius regulae fallentias scribit Tiraq. de retractu conventionali § 1. nº 46.

Rationem eandem differentiae probo, et vide itidem Bart. ccº a fin.

afirmo n' tri pbari in d. l. si ita quis contendo. Quoniam ut s.° dixi n' in vulgari substitu.e sed in pupilari loquit.r Nec video qua rõe substitutioni vulgari Bart. cc.° sive ea dij ceptatio possit quadrare, ut substitutio ptrahat de temp.e ad tempus, que admij progat' de casu ad casum. Pertinet g.° resolutio hec ad tit.z & materia pupilarij substitutionis de qua latij Jasso. hic n.° 30. & in d. l. cum pponar. n.° 5 0.10 tino cons.° 106 n.° 8 lib. 4.°

N.° 82 Huic, et illa est proxima ex mente mi' pbum resolutio, nec de psona ad psona substitutione extendi. Socinus hic n.° 14 Ripa n.° 92 Menoch. cc. 326. n.° 8. lib. 4. Moventur d. l. commodissime 10. ff. de lib. & posth. cuius arg.tu ante alios sic docuerat Bart. in l. Gallus in p.cio n.° 9. // Verum ex g. ille in d. l. commodissime ut latius s.a notavimus, sentz ea n' pbat. Eadem n. n' alia est posthumi psona sive vivo testatore, sive eo mortuo nascat'. Diversitas namq.z temporis cc.a nativit.z n' mutat psonam. Sed casum l. Titius 25. § Lucius illo tt.° ff. de liberis et posth. x.a Cumanij mi' ptacz ibi n.° 2.° et in d. l. commodiss.e n.° 30. g.° ea cc.° que in se v.e est pbat' recte in l. si quis ita 16 § si quis cum ignoraret ff. de testamentaria tutela. l. quoties. 9. in p.cio ff. de heredib.g inst. Exornant Ant. Gab. lib. 6. com. opin.z tt.° de reg. j.s cc.e 10. n.° 10. Molina lib. 1. c. 4. n.° 4. Mantica de coniecturis. lib. 3. tt.° 19 ~~lib. 6~~ n.° 6. Burgos de Paz cons.° 34 n.° 13.

Ad Bartolum

num.o 16.

Quærit hic Bart. qq. verbis vulgaris substitutio incipiat. N. 263
Cuius formulam cum exprimit Modestinus in hac l. 1. sic.
Lucius Titius heres esto. si mihi Lucius Titius heres non erit,
tunc Seius mihi heres esto. Et in ea in primis institu- N. 84
tio præcedat, et præcedere necessario debere omnia iuris principia
cogant, miror, an substitutio sine institutione esse posse
Bartolus dubitasse. Aursius hic verbo Lucius Titius
sine scrupulo affirmat, institutionem omnino necessariam. Cuius
doctrina ab omnibus communiter recipitur teste Cass. n.o 32
Ripa n.o 100 Paulo Leonio de substitut. c. 2. n.o 44.
Bart. eam etiam sequitur illud tamen addens, saltem tacitam insti-
tutionem præcedere sat est. Movet, et quem sequuntur non pauci,
referente Intrigliolo cent.a 1 q. 16. tunc ex l. Gallus
29 in princ. ff. de lib. et post. ubi valet nepotis substit.o et
si instit.o filii non præcesserit: tunc etiam ex l. si quis ita heres
instituatur 62 ff. de hered. heredibus inst. quo in loco, etsi
sine instit. aliqua substineri substit. sentire videtur
Bart., quod ab aliis probatum refert Berous in
c. raynuntius n.o 265. Ant. Gom. l. 1. c. 3. n.o 3.
proclivior tamen mea est sententia, ut ex illis verbis si legitima
nostri vendicare hereditatem institutio legitimi heredis saltem
inducatur. Quæ admissa, et in pupillari substitutione conditionalia -

Vba inducunt instit. filij l. coheredi 41. § fi. infra hoc tt.° Repetit Bart. in d. l. Gallus in pri.° & in l. si quis cum 16. § fi. hoc tt.° sequit. Alciatus hic n.° 61. & lib. 3. paradoxor. c. 6. defendit Fortunius in d. l. Gallus in pri.° n.° 30, & in casu d. l. si quis ita ad mittit Foriatulo Dialogo 9 n.° 4.

N. 84 Peccat tn̄ Bart. in multis. primo quoniā nec in d. l. Gallus, & Galli cons.° nepotē fuisse substitutū ad instit. post, ut latius ibidē ex s.a etiā in rub. huius tt.i ostendimus. Nec ex illis Vbis si filius meus me vivo morietur filij instituti indu ci, cum fuerit, & ipse filius in primis nominatū institu tus, ut Scebola sese postea contestat maxime in § in om nibus euidē l. in cuius scoliis Accursium et alios sequuti serio etiā scribimus in pri.° n.° 39. Et generaliter Verius ex Vbis enunciatiuis, siue conditional. dispositiō n.° induci l. si quis subsid. 8. infra ff. si quis ommissa caā tt.i longe qm̄ minus induci debet instit.° aut substit.° directa tx.s elegans in l. ex facto 19 ff. de hered. instit. iuncta eo cuius infertur Quia habet, dubitari in eo casu, an Sueuis admittatur tanquam illis Vbis substitutus si mihi se cus heres n.° erit, quem antea n.° instituit. Ulpianus respondit. Ex quo ad mittendum cum multis communis probat teste Baldrado cons.° 121. Romano cons.° 65. Belono lib. 2 disputationum c. 16. Ant. Gobeano lib. 2. Variar. c. 16. Ant. Aug. lib. 2 emendat. c. 2 Scraspio de privile

giis

gijs turam.ti privilegio 92. Barisio n.o 30 n.o 41 lib. 2.
quis subtilius & a.a d. l. ex facto de ad mittendo sempronio
dubitat ibi fuisse considerent Thomas Calanca in hac
L. 1. n.o 25 Lobeanq d. c. 16. Quibus accedit q d cum ad
institut necessaria omnino sint verba, & sane imperativa
ad exemplum legis, que testandi potestatem dedit L. 1. § ult.
ff. de hered. inst. L. 3. ff. de lib. & posth. L. sub emq
29 C. de testam.ti eleganter Ant. Fab. lib. 9 coniec
c. 10. lex si maxime apareat de volunt.e testantis volui-
tis instituere que dispositive n.o vocavit sed in condit.e pos-
suit n.o in. dicet institutus. Facit ex q. iuncta milistat. gte
verbo liberos, in L. Iunius 85 ff. de hered. inst. cui ade Faguin.
lib. 4. controvers. c. 51.

Nec ex ius in d. l. siquis ita Bart.o favet. Non n. pro- Nec 85
bat legitimum heredem succedere ex tt.o: sed potius ab intes-
tato. Ut rectissime ibidem docuit Acursius & eo vindicante, q m
nemine relato sequit.r Ant. Fab. d. c. 10. Nec scriptum succe-
dentem in locum legitimi esse substitutum, sed potius institu-
tum sub condit.e. Ut insinuat ex q ibi heres instituat, quae
verba bene expendit Conan. lib. 10. c. 7. n.o 20. & illa puto
deficere conditionem tt.i que ostenderent heredem fuisse scriptum
sub condit.e & institutum n.o substitutum. Nam si esset substitutus
lex si defficeret conditio sue substitutionis, n.o ideo deficeret
tt.m sed potius substineret per aditionem primi heredis, q.
heres ille fuit institutus sub conditione. Et q m ad sum institutus

sub qualibet condit.ne ea existente pōt adire, & ea deficiente excludit: idq; stringit in specie a Cebola ibi proppositum, ut docte animaduertit Iass. in d. l. Gallus in pri.o n.o 32, & in l. siquis 26. § fi. n.o 7. infra hoc tit.o & alij relati ab additionatore Antonij Gom. 1. to. c. 3 n.o 3.

N.o 86 Sed te hic illud eq; obijcientem audio: qd cum ea admissa tam conditione, admittat ibi legitimus heres ante heredem scriptum, id q. ab intestato, violat in ea specie reg.o legis quā dic. 89 ff. de adquir. hered.te l. antequam 6. C. communia de successiōn. Respondet cōis, id prōpter voluntatem testatoris contingere: que pōt efficere vt in testati causa procedat. Quam in rem cum tyq; post Bart. & alios reputat singularem Baldus in l. 1.a ad finem C. de testamentaria tutela. Iass. in l. coniuncti n.o 160 ff. de leg. 3. Boerius n.o ult.o n.o 16. Ant. Fab. de erroribus 2 p. decade 36 errore 8. n.o 19.

N.o 87 Sed iterum, ne sine voce, urgebis n. posse testatorem quantumvis velit, id efficere, & si maxime id exp̄licauerit, ut successio legitima ab intestato successioni heredis scripti, que ex test.o est preferat ex reg. d. l. quamdiu coniuncta regula l. nemo pōt. 56 ff. de leg. 1.o ubi sic scriptum est nemine posse facere quin leges in suo test.o locum habeant l. 32. tt.o 9 p.ta 6. Bart. in l. ius publicum n.o 2 ff. de pactis, et in l. quotiens § si duo n.o 3 ff. de her. inst.

in l. om.

in l. omnes populi n° 65 ff. de iust.a et iu. Filing in c. pas toralis Columna 1. de exception. Clarg lib. 3. § test.ti q.e 61. cum seq.s et p.t Ioannes Annibales, Crotes, et Gutierres ug.di l. repetentes Mol. lib. 1. c. 19 n° 14. Spino rub. de test.s gl.a 2. ex n° 2. Ceballos practic q.ũ 4. 174. et c. 293 Unde cum, si test.or fecerit, et in eo herede scripserit sub cond.e, intelligendum est. ut is legitimo p̃ferat. q.a et hec testatoris voluntas videt, cum semp legibg et iuri conformis p̃sumat. l. si duo § 8 ff. de adqui. heredit. &c.

Respondendum tn est. testatorē in d. l. si quis ita heres iuris ordinē nec potuisse, nec voluisse p̃vertere. Admissit n. heredem ab intestato legitimum, quo casu scriptus heres ex test.o n. succederet. Institutus n. cum esset sub cond.ione, n. potuit ei ante conditionis implementū hereditas deferri. l. is qui heres 13. in pr.o ff. de adqui. hered. Atq. ita cum vindicante herede legitimo deficiat conditio sub qua scriptus vocat, perinde habetur ac si n. fuisset institutg, et legitimg suo i.e admitti potest q. dici cum n. tam potiorē, quã solum inveniri: ut aliãs inquit Papin. in l. 2. in fi. ff. q. potiores in pignore heant cui adest l. 27 tt.o 13. p.te 5. Grego. in l. 70 gl.a 9. tt.o 16. p.ta 3. et quis eodē temp.e destituat test.m et admittat successio ab intestato, ord.e tn intellectus prg destituit test.m p̃ defectum conditionis et tunc demum deferet successio ab intestato, q. n. violat regula d. l. quandiu. &c. N. 88

Verum hinc possita ad d. l. si quis ita inte. p̃tat.e iterum N. 89

eq in stabis, oleum, & operas q dedisse testatorem in ijcis specie, cum tt̃ũs ordinauit, qd. nunquam ante legitimam successionem locum erat habiturum. Nemo n. adeo infelix, ut sine legitimo herede decedat, ut recte ad notauit Acursius Vbo sine herede in l. ex facto 17 § fi. ff. ad Trebel cum alijs omnibus deficientibus saltem fiscus sit heres. C. unde uir, et uxor. L. 2 3. tt.º 2. p.ta 4. l. 6. tt.º 13. p.ta 3. Dueñas reg.la 37 Cephalus cons.º 53 nº 65 lib. 1. Couar. de successionibus ab intest. nº 11. Spino de tt.º glo 9. prin. nº 4. Ergo q sub ea conditione institutus é, si legitimus heres nolluerit hereditatem vindicare, quasi sub ea conditione institutus, quæ extitura nunquam est, inutiliter institutus videtur. Scrupulum hunc post alios sic remobet Emanuel Costa in l. § f. nº 76. in specie d. l. si quis ita solum illum legitimum unsoi inuitatum, qui proximus sit temp.s mortis testatoris. Quod recte ex coniectura voluntatis deducit, quoniam alias inutilis erat instit.º scripti heredis, totumq tt̃ũs illussorium: sumi autem semper ea debet interptatio, ut actus potius valeat, quam pereat, l. quoties 12. ff. de rebus dubijs l. illimus 61 ff. de aeditijs. Menoq. de psumpt. psumpt.e 52. nº 15 Rota Genue decissione 87 de mercatura, Simon de ptijs de inthe ris ultimarum volunt.s lib. 4. solut. 3. nº 2.º. Sic, et inducendum tabulis lex de legitimis heredibus, Vbi, proximus agnatus in pstabat q placebat inst.a de legitima agn. succ. ubi, et in rub. et prio tt. explicamus.

Unde recte idem emanuel pcitato loco animaduertit eam decissionem vix pcedere posse. Si filius in potestat.e testatoris

tuis constitutus fuisset possiues in condit.: quoniam cum ex illis verbis si filius meus hereditatem meam vindicare noluerit non inducat instit.°, eius preteritione esset nullum test.m quamvis eo cavente ex equitate convalesceret. §. filio preterito 17 ff. de iniusto rupto si filius se paterna heredit. abstineret.

Ex quo manet in d. l. si quis ita non dari substit.m sine instit.: neque legitimum heredem in condit. positum censeri institutum. Quem admodum nec filium in spe Galli, ut suo loco abunde adnotavimus. Et, quod in l. coheredi 41. § fi. infra hoc tit.° institutio filij presuponit: sed quia de ea non dubitabat. non exprimitur. Satis tamen aperte insinuat Iurisconsultus eam precessisse, dum ait substitutum vocatum esse ad partem in qua fuerat filius institutus. Que instit.° in parte nullatenus posset deduci ex verbis condition. quo conceptum fuisse substit.m refert Iuris consultus —

Denique ex his deducitur quod si in d. l. si ita quis in conditione possitus, non esset alias legitimus successor ab intestato, sed extraneus alius; tunc scriptus sub illa condit. si titius vindicare noluerit hereditatem nunquam conditione defectus videret. Quia possitus in illa conditione non poterat vindicare hereditatem. Nec ab intestato, quia non erat testatoris sanguineus proximus. Neque ex test.° quia non erat vocatus: cum ex verbis condition. non inducat instit.° Unde heres videtur scriptus sub condit. naria, que omnino esset extitura: post quam statim N. 90

aderi heredit. arg.to l. si pupill. 9. § 1 ff. de novationib.
qd. ad. d. l. si quis ita declarat notavit Alex. hic n.o
18. Socin. n.o 33. Iason n.o 34 Aretin. in l. si mat.
fi. col. 2. inf. hoc tit.o

N. 92

Nec mi obstet x.a hanc Bart. cet. Ultra eos ego, ex
n. semp. institut. substitutionem procedere sic probo. Servus est
liber heredes ee. in fraudem creditorum iussus lege AElia Sentia
nec liber nec heres ee. pot. § liber inst.a qq. ex cau. man. n. et
§ 1.o inst.o de heredit. qu. Permissum in ea lege est de
bitori q solvendo n. sit, ut uni ex servis suis et cui voluerit
libertatem dare possit, dummo uni duntaxat, et n. pluribus.
Adeo, ut si d.a legem pluribus data sit libertas, ei tm. compe
tat. qui priore loco scriptus fuit l. q solvendo 60. ff. de
hered. inst. Tunc n. sibi obstant invicem, cum nesciri
pot. qui prior nominatus sit, puta si duo simul eisdem n.ris
ut in casu, l. q solvendo 42. illo tt. Quoniam lex Aelia
n. aliam ob causam permittit ei q solvendo n. est, ut ... uni
ex servis suis ... libert. ut possit ille here heredis
narius sub cuius nomine possint distrahi bona hereditaria
sub hasta postulantibus hereditarijs creditoribus in eo qd.
famae existimationi defunc civis Romani consulat, quae origo
fuit instituendorum servorum, ut necessariorum heredum, quae ad
num Iustin. scribit in d. § 1. unde si servus cum libertate
heres institutus sit et liber homo substitutus q.a inst.o nullius
mom.ti est a substit. incipiendum docet lex 9 in l. si is q solvendo

57 ff. de hered. inst. q. ut sim. inst. Vulgaris substitutio d[icatu]r.
Quae Pauli senten. summe est difficilis quoniam cum ex
traneus fuerit substitutus, et sic institutus sub condit. si servus
primo gradu scriptus heres non erit aut quia nollit, aut quia non possit ut late
ad Bart. n° 13 tradita et in necessarijs heredibus nolutatis casus
non admittat existitui. n. omnino ss. heres, sive nolline sive velint
d. § 1 inst. de hered. qual. et ponamus cum testatori supervixisse
ac de eius success. agat, et sic similiter in pos casus excludat se
quens est substitutus tanquam condit. defectus sub qua heres fuerat institut.
nunquam admittendum. arg. tex. d. l. siquis ita § 2 et eo casu in
eius opposito tam late supra paulo ante observavimus
Sed non est minus difficilis huius difficultatis explicat. ex superiori
bus ex quibus fit itaque ex l. Aelia ei, qui in fraudem creditorum heres est
institutus observare libertatem, si nemo alius heres ex eo test. esset post
recte Paulus eo casu a substitut. incipiendum monet. ut ea ad inst.
redacta ex ploret. in primis an substitutus id est qui 2° loco vocatus — N. 92
fuit heres esse et possit et vellit, eo n. herede existente servus nec
liber nec heres esse potest fieret. n. in creditorum fraudem quod lex Aelia
Sentia vetat, et ideo libertatem impedit
Simile est quod idem Paulus ex Neratio scribit in l.
si is qui solvendo §§. isto tit. ut siquis 1° loco Sticum 2° ei
qui ex fideicommissi causa libertatem debebat liberum, et he
redem instituerit 2° loco scriptum heredem fore quia non possit vi
deri creditores fraudandos causa manumissus nec fere benef.
aliquid a defuncto sequutus l. si servo § A illo tit. et inducens
bonus tex. in l. 50 ff. de iure fisc. nup. l. tit. q ff. de hered. inst. l. Unum
ex familia 69 § si de falcidia ff. de legatis 2°

Ubi plura in proposito in ptes Tiraq. in l. si unquam. C. de revocand. donat. Vbo donatione largitus. nº. 106.
Nam qd s. diximus, ex pluribg servis, ab eorg solvendo n' ergt institutis, solum eum qui primo loco scriptus est et libertatẽ, et hereditatẽ capere d. l. g solvendo 60. ad illum casum ptinet quo ut qd. in fraudem creditorg manumissg fuerit: quo casu nihil est. qd. ceteris paribg dici melius possit, quã qd. Legis Aeliẽ sentẽ. Vbis ipsis cavẽ fuit, ut uti quisqs primg scriptus ẽ heres sit. Ergo eum primo loco institutus est. in fraudem creditorg, alt 2º quidẽ loco, sed citra fraudẽ ppt. duntẽ ex anteriori fideicommiso libertatẽ, p secundus ẽ 2º loco scriptus: ut citra creditorg in iuriã iustior defuncti voluntas conservet. Ex qg appaet n' nisi ex necessĩt. insitũ fuisse, ei g solvendo n' est. ut servũ suũ instituere posse, ac ita demũ si alium heredem n' heret. Resteg. Iulius Pau. in d. l. si is g solvendo 57. quasi nulla fecisset instit. eo casu a substituto incipiendum ait. nec tñ ideo vitiat superioris ~~[illegible]~~ tine instit. n' dari ex. Bart. nrã quoniã ubi nullg est primg grus servi institutio initium ~~ill.~~ a secundo sumit, ut bene vidit Accurs. in d. l. si is qui solven. 57. Vbo asubstituto, qui pro ea in ptat. adducit ex in l. 3. § fi. ff. de lib. et post. adde l. si filius 75 ff. de hered. inst. Quem tñ male accepit Sebastianus Nevius in eg notis existimans filium preteritum a primo gradu heredi in eo scripto substitutẽ ex vulgari substit. succedere: impug-

impugnanti q3 ttt.3 vulgarem substit. seruari cum filius ibi n. ex substit. et sic ex 2° gradu, sed g.a ttt. mixtum in de est, admitti.

Maneta q° in d. l. si is qui soluendo 57 repudiante substituto, aliquo ve ex capite herede eo n. existente, seruu ex instit. admittendum, Ex.a ex. que sic accipias velim in l. pot 88 inf. hoc tt.° sic. n. illa Verba. ut nouissimo loco in subsidiu f. seruu. nauiu herede instituat. accipienda sunt sic in casu d. l. 57 institutionis locum appellare placet, et si ea in primo gradu fuerit scripta, que ad mu, et pupilaus, si aparente 1° gradu scribat, substit.° est. n. instit.° in heredit. et testatoris bonis: conuersa licet scriptura ttt.3 ordine l. 2 § sed siquis ita infra hoc tt.° gd. ad d. l. 57 animaduertit nemo, que viderim.

N. 93

Verum magnus hic mijcit scrupulus, et Grauis sane aduersus superiora dis.a ex difficili Lege. ei q sol. 48. ff. de hered. inst. Fuit n. cum posse n. obstante L. Aelia Sentia, ut ab eo q soluen. n. e. unq instituerq seruq heres, maneat q heres ex si alius extraneq heres quoq. eodem testamento sit, Velati si ita testator dixerit. Stiuus seruq meus liber, & heres esto: si Stiq mihi heres erit, tunc Titia quoq mihi heres esto, quae, & n. heres erit seruq 1° loco institutq cui substitutq fuit datq in d. L. si is q sol. 57. illo tt.° 2. omissis tn. Varijs in pte errorib. respondedu est. mirabilis ee casum d. l. 48. inquo repugnatib.

ex l. Aelia sentia servi et libertas, et hereditas servo
debitoris non soluendo serbantur, et in fraudem creditorum
non competit antequam servi ex testamento heres existat, he
res esse non potest, cum institutus sit sub condit. quae non dum
extiterit: absurdum quod esset legem liberaliorem esse
testatore in deferenda hereditate. Esset autem liberalior
si hereditatem praeberet ei, cui testator non nisi sub co
ditione dedisset. l. facta 63. § si sub condit. ff. ad
Treb. lex enim custos non curator est ultimarum volun
tatum l. Pat. 20. § 2 ins. ff. de captivis. cum autem
semel extiterit heres servus non potest aditio efficere, ut
qui semel heres extitit desinat heres esse. Cum nec
ipsa lex Aelia sentia hoc facere possit. Quae si posset
faceret utique hoc casu in quo nulla subest necessitas per
mittendae institutionis servi necessarij cum libertate, cum
in datione futurum sit ut defuncti creditores fraudentur.
Ratio enim quae movit legem Aeliam sentiam ut unius servi
institutio cum libertate valere pateret, et in fraudem
creditorum, cessat eo casu, quo hereditas alium invenit
extraneum heredem, qui creditoribus hereditarijs satisfa
ciat. et sub cuius nomine bona vendantur: qui imputare sibi
debebit cur damnosam hereditatem adierit, cum ultro adierit
quam adire non cogebatur l. nec timere 16 ff. de jure deliber.
nam, et inde est quod dicimus, solvendo esse [illegible], quam cuiusque
quae invenit heredem l. libertis 36 ff. de bonis libertorum.
l. si heres 8 ff. ad l. falcidiam. Extra hunc ergo casum,
non alias.

n alias seruo, et hereditas, & liuertas conseruari
d. d. l. si is q soluendo. § 7. & d. quam in prestando
ratione accipies. et text. in l. si n. lix & 3. § 1 ff.
de heredi. inst. d. l. falta § ult. & vidibus Ant. Fab.
lib. 18. iud. c. 13. & de errori. pragmati. decade
27 errore 1. n. 16. & magis in iuris prudentia Pa
pin. tit. 6. prid. 3. illatione 1. 2. 3. & 4.
Sed iam ad Bart. nrum redeamus —

Ad Bart. n. 17.

N. 94

debere esse

Vbi quod concipienda est substitutio vulgaris agit Bart. supra n.
16. vers. 8. & principaliter, & in suma sub. n. 17 docet ea
que referuntur ad heredem sub negatiua, que ad substitutum affir
matiua, ut in exemplo huius l. 28. id est si aliquo contingere
expresse aliquo tacite cum communi receptione testatur Socinus n. 14 Pa
risius n. 19. Leonius de substit. c. 7 n. 48. Sfortia codem tit.
in studijs de opendiosa q. 4. Grasius § substit. q. 8. n. 7.
Baldus codem tit. de successionibus in mea vulgaris n. 9. et 1.
& alij relati ab Smitgri. centuria 1 q. 19. et ibat in l. 2
tit. q. prima —

Aduersus eam opinionem adduci solet text. in l. Titius
24. l. q tacita 25 ff. de hered. inst. in quibus ex verbis affirmati
uis suppositiuis, et sumus ut exeg. uiuit heres mihi esto induci
substitutio —

Quin recte respondit Odofredus in l. precipimus collat. C. de
impuberum putans heredem q sup vixerit admitti ibi qu
asi institutum repugnans in verba d. l. quoniam tacita substitutio

n̄ esse videatq. ut Bart. defendas dicendum l. in illa specie
sub affirmatiuis verbis n̄ esse affirmatiua illa verba s. si
alter n̄ superuixerit alter sit heres. atq ita utrumq vocat
ad ptem alteri datam per vulgarem reciprocam. Xo eumdem Bart.
in l. huius n° 4. infra hoc tto. quem ibi sequit Ripa. hic
Cobarr. in cap. rei nuntius § 7. n° 2. qua ratione motus idem
Bart. hic n° 17. dixit substitutio tacita docuit in spe
d. l. titius ideo vocari asse tibi substitutam tacitam quia illa
negatiua quae recipi solet vulgaris ex a Modestino in hac
d. l. referunt quippe si heres n̄ erit ibi n̄ exprimunt sed
N. 94 tacite sub intelligunt et sic fiunt aliis affirmatiuis
ut eorum viuat. Longe tm̄ elegantius ... primus contra
quod tacita substitutio n̄ esse videtur accepit Ripa hic n° 11
tacitam substitutionem ideo ibi dicit quod solus primus gradus expressus
fuit illis verbis ut eorum viuit heres sto. et sic sub. ...
alter gradus. ea n. vim hent ut si alter ex institutis n̄ sup
vixerit in locum eius alter admittat. l. si fundum. 41. § hoc
verbis ff. de leg. 1° l. heredes mei 97 § fi. ff. ad trebell. me
rito quod dicit tantum demonstrantibus

Quare tm̄ in specie illud summopere adnotandum hanc subs
N 95 titutionem tacitam in casu l. Titius admittendam tacitam in ...
deri in casu impotentia ibi s. alter ex duobus illis he
redibus viuo testatore morit quoniam illa verba ut eorum vi
uet ad tempus mortis testatoris referunt l. pen. ff. de testamē
taria tutela sic n. in simili tutelae casu. quia illa
verba ad tempus referunt mortis quia adest Bart. ad l. 2.
n° 2. ff. de fideicom. Rebuf. in l. verbum oportet ff. de
verb. sign. Socino reg. 137 n° 8 Unde fit si ut quaeq. superuixerit

testatori alt. tn decesserit n. adita hereditate aliis supsti-
tis ad alterius p. n admittat. ex substitutione que ad illum ca-
sum utpote contrarium n. pot. extendi l. commodissime
§. ff. de liberis et postumis sed admittat. ad vacantem
coheredis portionem jure accrescendi qd e sane itume utile ppt varios
effectus q resultant int ius succedendi p substitutionem tume iure accresce-
di, aut p ius accrescendi solum de qq late mi. sptis in l. ttº C. de im-
puberis, quis in predicto d. l. Titius casu ex alio decedente post
mortem testatoris ante aditam tn hereditatem substitutus locum habere
contendat Fulgosius in lib. fi. n. 2. Sed alius decedendo ad
moneo, quum postea latius qd de tacita vulgari substitutione sentie-
rim si rivo sbre animadverto verba illa d. l. qm tacite substitutio
ad ius accrescendi referri qd int coheredes tacita substitutio
solet appellari. fd. Bar. n. 16.

Vulgaris substitutionis effectus explicat ex hoc N. 96.
nº 18. Bart. illum pponit exterius illa verba si heres ne
rit heredi, qui sui iuris est institutio inc ptari, si neci
se heres erit, aut mutata condit. alium heredem n. fecerit:
in eo vº qui alieno iure subiectus e e converso, si alium
heredem n. efecerit, aut mutata condit. ipse heres n. erit. Bar-
toli doctrinam, que passim iuribus multis p Bar. tradit. ab omi
nibus sequuntur monet Baldus de substitutione in materia
vulgaris nº 11. Paulus Leonius eodem ttº in materia nº 37
Sforcia in pludijs compendiose 2a p. q. 5. Alciatus
lib. 2. dispunctionum c. 1º. Probant eam tex. in l. si pater
fam. 4º ff. de hered. inst. L. 3. C. eodem et fi. inst. de vulg.

N.97. Verum quamvis Loci his ... ea sententia mani-
feste tn ut in d. § fi. n° 7. advertit Viglius, ... val-
de eadem redunt difficiles tyq in d. l. si pat. et in d. § fi-
num in illis Locis coniunctim substitutus admittit, qd
effici nullatenus debuisse, et alias quoque multas iis voces
suadent, et pt quare conflictum Tiberium imperatorem
id constituisse in persona Parthenij, q tanquam ingenuus
heres scriptus adierat hereditatem cum esset cesaris servus
refert ex Sexto Pomponio eiusdem nominis iuris consul
tus, et hoc Tiberius 43. ff. de hered. inst. Divissa.
n. hereditas fuit inter Tiberium, et eum, qui Parthenio
substitutus erat. Quis n. ignorat ex iuris regulis eo ca-
su substitutum Locum negari, dum institutus admittitur
l. 8 ff. de adq. hered. ubi, et in d. § fi. dominus nec
utriusque concursum admitti ut Latius infra ad Bart.
audiemus. Nec ut coheredes ullo casu succedere permittit
tyq in l. Tiberius 7. infra hoc tit. vincta Accursiana
ex positione Tiberio quoque. Igitur casus propositi ambi-
guitas effecit, ut iuris reguli laxarent, Quod, et alias
in iure fit n semel, ut regula scriptum est in l. nam
... 65 § quoties ff. de reg. iur. ... necessi-
tatio aut dubitatio iuris movet de certis rei temperanda
aut Subiis Pacis exempla adducit Pinelus in l. 2 C. de rescindenda
... c. 4 n° 4. Adde pubertatum cassum in l. 2. ... iurisdictio
... temperanda ... Covar. ... Variar.
c. 14 ex n° 13 atque hoc ... Viglius ... Bartinoli.
si pat.

Ppt ius civilis repugnantiam dividi ~~heredit~~ heredis inter institutum, et substitutum vulgarem placuit Socino hic num. 13. X.a Socino
Jass. ind. l. cum proponas n.o 22. Bart. Bald. et coij ind. l. cum pat.
n.o 89 ff. de hered. inst. et alij relati ab intrig. hic n.o 4.
q. 5. Cravetta in l. cum filio 2. § n.o 236 ff. de leg. 1. Leon. ibid. n.o 36.

Sed repugnat valde quod ait Julian. ind. l. si pat. N. 98
H.o igitur mihi de casu. semisses ss. quisque asservo in semisses
duos. diviso semisse, alterum ut cum q domino ... institu
ti heredis fuit et substitutum equis portion. dividendo
in sinuans subjacente eundem ~~substituti~~ semisse alium percipu
um habiturum Accurs. ibi, et ind. § fi. heredes in quadran
tes dividi existimavit et ex ijs tres servi domino tribuit
substituto unum. Accursij opinionem sequuntur. Bart. ibi n.o
2. Bald. n.o 7. Alver. n.o 1. Conan. n.o 5 quasi verisimilem
sit J. cesarem ppensionem in ca. fisci sui sic decrevisse Alci.
vero substitutum qui et coheres fuit semissem unum. item et quadran
tem alterum habiturum Alciati sententiam magis probant
Gobean. observat. 6 Mising d. § fi. Donel. in l. cum
ponas n.o 3. q ex fide verisimiliori quem sic habuisse Alci.
predicat loco. Ubi heredes ind. l. si pat. coheredes reponit
quasi duo heredes principaliter instituti fuerint. unusquisque
institutus semisse ipse et servus liberij Partenij qui cohe
res etiam substitutus fuisset.

Sed neutra harum opinionum admitti post rem examina
tum(?) ind. § fi. et nunc V. putamus quod ... utrumque
in loco scripsit, et lib. 17 ~~observat~~ c. Et legendum ibi

as

ita ut A S. nutrale semis 99bant Vba illa equis portio nibq d. l. si pat. & illa naz diuisso hereditas est. d. L. et hoc Tiberius et illa melius substitutus in pte ad mittere d. § l. uncta l. nomen 164. § portionis ff de V. S. manet itaqz qd quis stricto J. portio nulla hoc casu ad substitutum venire deberet equitas tn cum ad mitti suggerit et sane in pte quisqz a cuiacij mlp. recedant donel. d. Laz ppona 9o Gilque. no 11. Cuibq tn fundamenta l. n. m. tuepide tuenda q. Doctiss. cz Fabro placet de error. decade 93. errore 7. no 2.

N. 99

Vo. q. admissa in pstat. usant quas Aleur. ibi et § si seruisse, et illa percipere quadrans de uno immo semisse diuidendo de ppo 6. alterius q3 penes serui domini maneret cuius usu seruus adierat hunc q3 tota hereditas fuerat posita qua opinionem comunic secutu testat. Ripa hic no 116 Polititus de vulg. 3 partic. Contrarius in l. post aditum no 85 C de impuberum. sed nec litera horum iurium quez s. retuli mus, nec J. et rõ hoc patit naz si in eorum casu equa ambigua fuit testantis voluntas in fauorem heredis, et substituti n'e cur maior pars uni quam alteri dec Vsa vice si in alterius fauorem magis J. et rões urgent maior ra volutatis considerari pot coniectura n' solum ad semissem sed et ad totam hereditatem consequendam valere debet. diuidenda q. hereditas i ut s. diximus & animaduertit Menes. de success. creat. lib. 1. § 5. no 54. et successionum progressu § 1o. numero 14. & 9.

ex 99

ex qq. ulunquit eaz Bart. doctrina d. n° 28 procedere tes- N. 100
tatore sciente sedi.. instituti servus sive eaz ignoret d. l. sup. cum
alijs. quae sic accipiunt Ripa ubi s.a n° 15. sfortia d. q. 3. m
prin. Crasus § substit. q. 8. in tigriols d. q. 20 n° 2.

Sed cum servorum penes nos hodie n. tam frequens sit N. 101
institutio an et in filijs fam. scriptis hered. d. l. si pat. decisio ad-
mittenda sit dubitant in ptes utiliter. Pone cum a testatore
scitum quod patr. fam. et credebat filium ee. et eo in casu
admittendam sentit. d. l. si pat. cum similibus docet Accurs.
in l. si quis fil. 7 glo. 2. ff. de adqr. heredit. munisex
Crauetta in l. cum filio 2 p. n° 23 quod esset sine scrupulo
admittendus in tiquo s. in specto quo pleno, et quo ad proprietatem
et quoad usum fructum pat. filium tota hereditas querebat
§ item vobis institutas quas personas ubi diximus sed
hodie post novas decisiones legis cum oportet 6. C. de bonis
quae liberis ex qua cum proprietas adventitiorum filio adquira-
tur, et solus ususfructus penes patrem remaneat. concursus in
patrem, et substitutus fit in usufructu duntaxat Corneg Lenz
§ ponas in s. casus n° 22. C. de hered. inst. Alexan. d. l. cum
filio ubi receptam opinionem testat. Ripa n° 50. quod ipse ab-
la dicebat. Cravetta illic d. 2 p. n° 29. Vigl. in d. § n° 2

Sed hinc illud videtur moveri quod superioribus ma- N. 102
xime obstat. et deducit ex d. l. cum § ponas 3. C. de
hered. inst. ubi eadem proposita specie de qua Julianus tractat eaz
q. 3 de volunt. et ait. Caesar docens quod testator credens

institutis primo Vbuz liberum, et sic sui [illegible] heredem instituere nec [illegible] cum alium quemquam heredit. [illegible] habere voluit ex titit [illegible] substitutionis substituto [illegible] hereditas delata est [illegible] substitutionis [illegible] ad ius relata [illegible] et [illegible] standa [illegible] Bart. doctrina servi [illegible] tinet —

Cumanus, ut nodum hunc dissoluat in d. L. si pat. n.° [illegible] quem sequuntur Viglius, et Balduinus in d. § fi. n.° 10. [illegible] ante illum Fulgos. eodem in loco n.° 4. existimant eo quod testator miles erat cuius sola voluntas in testando spectatur admitti substitutus ad totam heredit. — Verum ea solutio, et [illegible] tio mihi [illegible] nam in d. L. [illegible] de test. solemnit. [illegible] quam nudamquantumvis militis volunt. obseruamus dummodo ea legitime constet. ut late ad tt. de militari test. sed ad voluntatis quest. referenda [illegible] in statum coniecturali [illegible] qua in re maxime in [illegible] tat. conditionis si heres [illegible] minus pagani quam militis voluntas obseruet ut ex L. in conditione 19 ff. de cond. et dem. sepius [illegible] audiuimus hec [illegible] sive in pagano sive in milite testatore [illegible] minus faciunt [illegible] domino servi quam [illegible] substituto [illegible] quem conflictum. diuisa fuit hereditas in d. L. si pat. quoddi ad specialem illum casum (de quo consultus fuit Alex Severus) referamus [illegible] questio voluntatis sit quod insinuant illa [illegible] nec [illegible] ad alium quempiam heredit. [illegible] voluerit. [illegible] si testator [illegible] fuisset miles ad mittendus [illegible] conflictus [illegible] ambigua facit ubi certa voluntas testatoris [illegible] apparet quod si appareret ambiguitas nulla conflictus nullus in [illegible] nec opus nec locus [illegible] ut in vulgatis —

Accursius.

D.ⁿ Picardus.

297

N 103

Ad cursum q.ᵒ in eadem l. cum proponas ubi potuit dici ita no ta. existimat eum textum in utraq. p. intelligendum in quo cum q.ᵈ testatore de eius volunt. appareat voluisse heredem in stitutum sibi, et non alij quaerere hereditatem ut tunc substitutus ad totam admittatur. Quod si constet testatorem voluisse substi tutum admitti cum substitutus sibi, aut alij non quaereret here ditatem, tunc adeunte servo iussu Domini in totum excludatur substitutus repetit. in d. l. si pater, ita fr. imunis Rip. hic n. 115. et quo ad 13 p. admissus a Biblio in d. § fi. n. 10. Cuia cius d. lib. 17 c. 22. Merito non alijs disputari q.ᵒ credendum non est rogatum imperatorem talem ad lm in casu dubio cla ro respondisse.

N 104

Ideo dicendum est quaestionem ibi imperatori propositam diversam fuisse ab ea, quae tractatur in d. l. si pater et in d. § fi. in qua aperte praesupponitur testatorem existimasse eum quem institu ebat liberum esse non sic in d. l. cum proponas ex eo n. quod testator Iulianum ut libertum heredem scripserit non sequitur vario existi masse eum liberum cum possit sciens eum esse servum falsa illa demonstratione uti et libertum appellare, quod in d. lege est ut eum ante quam quis liber sit libertus appelletur l. ex his verbis 7. C. de test. militis ubi testator Fortunatum libertum appellabat cum adhuc in servit. erat ibid. quam in casu am biguo proposito necesse fuit distinguere an testator credens per errorem heredem esse liberum eum instituit ut tunc hereditas substituto quaeratur si heres appareat servus et per eum alij he reditatem adquiri noluit testator si vero de hoc non constet ne sit

determinet decatu isto imperator et ideo relinquat de cissioni d. l. si Pat. qd si sciens condi. per falsa de monstratione ius servi libertum appellavit tunc quum domino queri heredi. ad excludendum substitutus ergo in tis. qd si verba mutat casus, et loquit imperator in testatore sciente condi. servi ut recte Viglius, et Cuiac. relati intellexerunt, Unde appareat quare in spe illius libertas servo quem testator libertum appellavit non competat quia . esset ipsius testatoris militis atque ita cogendus videretur domino heredi dere l. 1. C. de coi servo manu. iuncta d. l. ex his. 1. C. de test. militis et his, que scribimus in . fi. inst. de dom. ut eum libero reputaret arg. l. duobus 30. ad fin. ff. de liberali causa et consequenter sibi querere heredi. et substitutus includere id. n. esset admittendus ut cederet ubi testator miles sciens condi. servi communis et libertatem relinquit. at in d. l. cum proponas loquitur imperator cum testator errans in condi. servi eum ut liberum constituit atque ita non habuit animum dandi libert. ar. . d. l. ex his in posteriori v. per falsa illa de monstratione usus testator libertum appellavit quem sciebat servum et domino heredi.

Ad Bart. n.o 19.

N 105 Docet Bart. admittendum ex vulgari subst. substitutum statim atque institutus repudiavit et his restitut. inmite-

In integrum aduersus repudiat. venire possit. Quod Portell. Marcia Ja.
et Accursius adnotaverat in l. 2. § expectandi et bone
pudiaverit ff. de bonor. poss. sm tabulas sequunt commu=
nem testantis Lasocinus hic n° 16 Ripan. n° 124 Corrasius in
l. post aditam n° 36 C. de impub. et Fabius ex l. et si sine
§ sed quod Papin. l. quod si minor 24 § scevola ff. de min.
Sed te iam vulgaris I. regula obijcientes audio quia
diu ex institut. adire hereditat. posse substitutionibus
cum nec l. quam 3. et 69 ff. de adquirenda heredit. quo
referendi ff. ex in l. cum instit. 36. in prin. ff. de hered.
inst l. denique ff. de inuisto rupto l. 2. § deferri ff. de
bonor. possess. sm. tabulas l. si post aditam C. de impub.
l. 4 tit. 5 p. 6. explicant a nobis relati in d. l. 3. Anton.
l. 1° c. 3. n° 24 ad fi. et c. 9. n° 50. vers. 28 facit quae rem quod te
nuis ibi sequimur patris nunc agimus — Respondendum
est d. l. 3. et eius regula procedere quando institutus post a=
dire se eo non speciali beneficio restitutionis quae non est in
considerat. antequam l. exceptiones 7. ad fi.
ff. de excep. ibi neque ipse ante haber auxilium quam restit.
uat l. 4 vers. 1. ff. de fideicommissarijs libertatibus quae
tm ad hoc expedit Bart. in l. mi stipulantis § 3. n° 7.
ff. de verb. oblig. exornat Tiraq. de retractu lin. § 32 glo.
1. n° 18. et est regulare ut futuri casus non sit
in consideratione l. Iulianus 6. ff. quod et aqq l. ff. de iu=
reiurando.

Quod si iterum obijcias et urgeas restitut.
gratis longe debiliorem esse restitut. iustitie et in anteque

impetret in consideratione esse l. in cedit 59 ubi q. res titui meruit. post ff. de conditioni. et demons. Respondebo q. actus de presenti post sortiri effectus restitutio non at tendit ad ipsum impedimentus. Ubi v. actus de presenti effectus non sortit veluti si sit conditio naturalis restitu tutis est in considerat. maxime ad ipsum actus substi nendum. Quomodo cedit tx. in d. l. in cedit ut post alios expli cane Crot. in l. si q. ff. emptore nº 70 ff. de usu capionis Alciat. de p. tempor. reg. 3. p. tempor. 33 Peral ta in l. si filio et nº 9 de leg. 2.

N. 107 Ex hac Bart. doctrina intelliges tex in l. 85 in pio de adquirenda her. qd. et si uerbe impeditus adire pt. uelut absentia uis petendi restitut. ad adeun dus, et petendorum bonorum poss. ad heredes transmittat ut ex illo tex notant Bart. et Bald. Alex. n. 172 volum. 2. Franc. n. 162. Ioan. Cons. 27 colum. 3. Craueta n. 728. Alciat. lib. 7. Sforcia de restit. la tn restit. que sic concedi posse non impediret quominus si Pantonis haberet substitutus vulgares posset adire he reditas ante quam restitutio concederetur

N. 108 Similiter, et ex superioribus inferes in terminis l. fin. C. de repudianda heredit. qua probat suus heredem etate maiores repudiantes posse declarationes de abstinendo re vocare intra trienium ante bona vendita minores suum potest. revocandi repudiat. here intra quadriennium

posquam

posquam maior factus fuit: ut ex illa l. observant Bart. Bald. Salicet. Iass. et multi Caballos practicarum communium c. 205 Bapt.a Costa. tit.u de rata q.e 126 n.o 9 Menoch. ad h. quoniam in prioribus § 21. limit.e 20. n.o 261 C. de in offic. testam. tit.o Incumbit igitur legis terminis observaris procedere Bart. doctrinam ut si abstinente filio statim admittatur substitutus non expectato triennio, aut quadriennio intra quod filius revocare potest abstensionem nam cum ea revocatio iure speciali concedatur impedimento esse non potest quominus substitutus bona habeat Bart. in l. 3. n.o 2. ff. de adquirenda hered. Alex. et Socinus hic n.o 16. Costa 2.a capituli p.o verbo subsequenter et filia n.o 16 et 17 quamvis contrariam sententiam quod per substitutus non admitti interim dum filius revocare abstensionem nequit posse. defendant Paulus, et Fulgosius in d. l. fi. Ruinus hic n.o 48. utilius quod ut periculum effugeat substitutus utilius faciet si petierit a iudice tempus filio statui intra quod velint suam expliceat, et declaret. sic enim admonet Vlpianus in l. quandiu 68. de adquirenda heredit. ubi late omnes adnotant Menoch. lib. 4. de praesump. c. 102 n.o 6.

N.o 109

Insignes tres questiones erant Commune disputare institutum nostrum non sinat Videndi ss. qui ad Saturich. eas tractant quod per an posquam admissus est substitutus heres minor per restitutionem et suus per revocationem abstensionis possint redire ad hereditatem disputat late et utiliter Fran. Caldas in l. in curatoris verbo lessus ex n.o 44 non est minus.

Controversum, an minor q. sic repudiavit t se abstinuit si decedat beneficium restitutionis ad heredes suos sic transmittat, ut substituto vulgari noceat Vide Ant. Fabrum de error. decade 34. errore 8. q. paulo ante de eodem 32 errore 10 contentiose etiam disputat an substitutus pupilaris admittat vivo impubere qui se abstinuit ff. in l. ptar. l. pat. fam. 28 ff. de bonis autorit. judicis possidendis

Ad Bart. nº 20.

N. 110 Ut ea quae Bart. hic de transmissariis heredibus disputat, et docet intelliges, quippe an sui vulgari substituto praeferant, et eum includant an e converso ab illo superent praemittas quod necesse est alterius hereditatem non aditam ad heredes eius qui institutus eam non adit non transmitti l. 3. § adquirere ff. de bonor. poss. l. si ex pluribus 9. in princ. ff. de suis, et legitimis l. quoniam 7. l. si infanti 18. vers. sin vº 3. C. de jure deliberan. l. unica § in novissimo vers. hereditatem C. de caducis tollendis l. emancipata 4. C. qui admitti Vlpian in institutionibus tit. 26. § 10 et facit lex 2. tit. 6. p. 6. explicat praeter alios Ant. Gom. 1. 7º c. 9 ex nº 1. - Aliud regulam hanc tribus casibus limitari in quibus licet non adita hereditas transferri. Primus cum ex potestate suitatis. Secundus ex potentia sanguinis. 3us ex capite juris deliberandi appellant transmissio ex potestate suitatis fit quando quis decedit testatus vel intestatus relicto filio suo et in potestate nam tunc si filius

decedat l.

decedat patrib. heredit. n. adita transmitti illa ad he
redes l. apud 8. C. de suis, et legitimis ex potentia
sanguinis q. d. decendens heredit. ascendentis in des
cendentes transfert ex Imperatoris i. Ibr. in l. unica C.
de his q. ante ap. tas tabulas ex pon. j. deliberandi que
a Iustiniano inducta fuit in l. cum in antiquio rib.
19 C. de j. deliberandi de transmittendo j. delibe
randi si heres neq. adita neq. repudiata heredit. in
tra annum quem hebat ad deliberandum decesserit obser
vat nominatus Gotofred. ind. § in novissimo lit. E. ipse
quid. Socinus reg. 173. Ant. Gom. d. c. 9 dd. in l.
de adquirenda hered. et ind. l. unica C. de his q. ante
ap. tas tabulas. Theodosij

N. 111

His positis quaerit Bart. hic n. 20 an trans-
mittant ssarij hi heredes idest hi in quos adeundi ius ex
tribus his capitib. transfert substituto vulgari p. ferant.
In summa resoluit Bart. transmissarium substituto p. fer
ri Bart. doctrina quis generaliter sit enunciata. X. supe
riores tn. casus distinguendae n. n. in omnibus sine dis
tinctione e admittendum. transmissarium Iustinianus
id est cum cui ex pon. j. deliberandi successio defert. in
distincte substituto p. ferri Bart. p. bat et sic. n. Verum
sit l. 3 heredem q. ante aditus heredit. decesserit heredem n.
fuisse in reg. Legis cum heredes 23 ff. de adquirenda ~~he~~
~~redit.~~ posses. § fi. inst. de heredum qualit. V. 3 ita est.
alium quisque heredem suum heredem fecisse ex reg. eius j. inst.

finali C. de heredibus inst. ergo substitutus excludet
salvum .n. fecit heredem l. si pater fam. 40 ff. de hered. inst.
Bartolus ibi quinta lass. n.º 48. Socinus n.º 18. Alciatus n.º 48
et aliis quos refert Mingriolus centuria 2. de vulg. q.e 27
Ant. Gom. l.º 1.º c. 3. n.º 25 et d. c. 9 n.º 50. Costa in c. si pater de testam.
hens n.º 22 Menoch. de successionis resolut. q. 8 n.º 24 Protrahendus q.º id et ad transmissarium Theodosianum hoc est

Bald. in L. si filius heres ff. de lib. & posth. idem Alexander cons. 101 volum. 3. Fulg. cons. 92. Roman. cons. 442. Longe tamen verius est, strictam illam eo tantum casu admitti, quo tantum casu factum est: quod cumque verba ostendam satis insinuant, et non obscure, quae in rubrastant.

Item, & eius secundae legis ratio, quae ex antiquit. petenda est. Constat non L. Papiam de caducis quo magis, ~~et alium~~ et rarum fisci locupletaret in duxisse, ut si heres vel legatarius, ante apertas tabulas decederet, hereditas vel legatum efficeret caducum. Unica quidem in L. C. de cad. tollen. aequa regula excipiebantur descendentes usque ad 3. gradum, dummodo soli essent instituti non cum extraneis: & dummodo scirent se heredes. Hoc corrigens Theodosius statuit ut omnes descendentes sive soli sint, sive cum extraneis instituti: sive sciverint, sive ignoraverint transmittant hereditatem ad descendentes. Unde sequitur strictam de ea hereditate transferenda agere, quae efficiebatur caduca. Cui proximum illud est, ut in successione ab intestato intelligi non possit in qua cessabat caducorum ratio. Denique illa verba .. alios quoque adversus avitum et proavitum desiderium & non ad substitutos esse referenda qui sim voluntatem testantium succedunt: sed ad fisci aerarios, qui descendentibus institutis ex tinctis, fortuitas forsan ob causas humanorum vel casui, sic quoque credit. effecta caduca, insperato eius fruebantur commodo. Redeamus ex diverticulo ad viam.

Tertius transmissionis casus est ex Iustinianea decisione ex ind. L. cum in antiquioribus 19. C. de iure delibe randi, quando nove descessit heredes scientes hereditatem sibi delatam N. 118

siue impetrato, siue n' impetrato t.[e] deliberandi decesserint, ius deliberandi, & adeundę hereditis intra annum, a die scientiae ad quoscumq. heredes transmittere, quod & Bispano t.[e] cautio in L. 2. tt.° 6. p.[ta] 6. E. t. pt ordinarios ex or nant. Tiraq. tt.[ae] le mort. 2.[a] p.[e] n.° 21 declarat. 9. Joannes dilectus de arte testan di tt.° 9.° cautela 1.[a] Menoq. de arbitrarijs lib. 2. casu. 1. n.° 4. Alesano colectanea. 959 Balasco decis.[e] 96. n.° 4.° lib. 1. An tonius Gom. primo t.° c. 9. n.° 20 et n.° 26. Greg. ind. L. 2. gta. 5. & 7. Spino in speculo tt.[s] 5 gtu 33 ex n.° 105. Ex.[a] quam p[ri]p[io] pue versat Bart. n[ost]ri g.° & disputatio d. n.° 20. An si is heres, qui n' adita heredit. decesserit, cuiq. ius deliberandi spectabat, substitutus vulgarę heat, sic illud ius in heredem suum trasmittat, ut heres is transmissarius substituto vulgari preferat., an e[con]verso substitutus transmissarium hunc vincat.? In qua docet Bart. transmissarium heredem vincere, et excludere substitutum. Ejus senta. est communis recepta ex Ripa in hac f. 5. n.° 182. Baldo de substitution. tt.[u] de vulg. n.° 13. Paulo Leonio. Lancelloto Polito, Sporeia, & alijs, quos retulit Intrigliolus centuria 1. q.[e] 27. Quicunq. multa arg.[ta] [contra] Bart. senta. construuant, & referant: cepcipue mo vent.[r] argum.° Dicentes. Vba illa p[ro] quae recipi v[ide]tur. [con]ditio vulgaris substitutionis si heres n' erit. Hunc sensum hent, si nec ipse heres erit, nec mutata [con]dit. alium heredę fecerit L. si Pat. 4. ff. de hered. inst. [et] [in] inst.[a] hoc tt.° lacc. s.[a] ex n.° 96. Ergo cum institutus alium faciat heredem, cum quippe in quę transmittit ius deliberadi.

cumq.

cumque eam transmissionem fiat, ut heres ipsius, sit heres testato-
ris: consequens est deficiente conditione vulgaris substitutionis
per eius transmissionem transmissarius substituto vulgari praeferri.
Deinde inducit eius in l. unica § cum autem C. de cad. toll. ubi sub-
stitutus vocatur ad hereditatem in casibus in quibus non fit transmis-
sio. Ulterius ubicumque transmissio datur ius adeundi
morte heredis non extinguitur, sed manet in hereditate transmittentis
illudque cum ceteris bonis hereditariis relinquit ita docente Accursio
in l. substitutio 42. glossa 1.a vers. et quantum ad ius deli-
berandi ff. de adquirenda dominio. explicant Bart. in l. qui
duos n.o 11. ff. de rebus dubijs Crotus in l. non solum § morte n.o
40. ff. de novi operis nunciatione quia cum ius adeundi reperiatur
in hereditate transmittentis, et ex eo possit adiri hereditas exclu-
dendus est substitutus per eum qui adit ex sua transmissa non tamen
quasi ex persona sua. sed tamquam ex persona transmittentis arg.
l. si quis filius 34. C. de in officioso test.o quasi tunc militet
reg.a l. 3. ff. de adquirenda hereditate. Nec dicet extitisse
conditionem substitutionis, et cum primus heres intelligatur heres fuis-
se, per fictionem iuris cum qua testator se conformare intelli-
gitur l. si quis filio 8. et c. ff. de adquirenda heredit. &c.

Contraria in opinione, quin imo in hac transmissi- N.119
onis causa substituti vulgarem transmissario potiorem esse a Bar-
tolum defendunt Angelus, Ripa, Crotus, Ruinus, Paulus Leo-
nius, Politus, Zasius, Capra, et alij relati a Nicolao Intri
ofiolo d. q.e 27. et nemine relato sequitur ab Ant. Fab. de
herroribus decade 84. errore 5. Ego, qui hanc esse veriorem.

pro. Paucis agam tm q̄ ... ostendere Bart. ar-
gumentum ex d. l. si pat. parum facere nihil qd ad rem
decisionis d. l. cum in antiquioribus qui imo duobus hijs col-
latis locis in dubitabiliter substituti causam veriorem ostendi.
Alijs alij satisfaciunt. Quin imo, et illius sententiam a forte-
rei, et his, quae Bartolum inducunt. Adeo res du-
bia apud interpretes, ut utraque et coij sit, & juris ration-
firmata satis. Sed ira ad Bart. ratiocinationem ex
d. l. si pat.

N.120 Sed quis non videt rem falsam Bart. firmare. qu-
omodo n. militis heres, qui heres nunquam fuit, alium potest face-
re heredem, si tam mortuus & sequente nullus est. Est n. ne-
cesse aliquem esse, qui alium heredem faciat non minus quam
illum qui ipse fieri heres vellit. Unde cum miles decesserit
ante aditionem sine qua nec heres fit nec alium heredem facere potest,
consequens est, transmisarium primi testatoris heredem non fieri. Mor-
tuum autem, ut adeat imo ut heres fiat etiam si aditio nulla esset ne-
cessaria prorsus est impossibile. Ergo, et transmissarium excludere sub-
stitutum erit impossibile, simpliciter n. d. 3 c. l. 3 non fuisse heredem, & inde
substitutionis conditionem extitisse. Praeterea n. minus errat Bart.
dum ab utili alegatione d. l. si pat. fam. & d. § fi. ibi nec
mutata conditione alium heredem fecit, quomodo n. conditionem mutavit
qui nullam hit nec habuit. cum nullus sit, qualis est mortuus. ali-
quis n. in primis esse portet, ut eius mutatio deo.

N.121 At dices, nec mirabilis huius juris deliberandi transmissionem
ab omni

ab instituto vivente fieri, n̄ ā iā mortuo, sic̄ ā Iustiniani cō-
stitutio hēr expse. Fatemur id n̄ in viti: n̄ tn̄ inde manet illū
alium heredē fecisse, cum nec ipse heres fuerit: qd est ōio n̄aiuz,
ut dicamus substituti vulgaris īdicē defecisse, ut atrans missato
hoc excludat; & q ipse heres n̄ maneat, alium tn̄ Herede fecerit
Et quis negavit in terminis d. l. si Pat. fam. & d. § fi. saltē
temporis instanti servum esse heredē Domini mutuata capacit. quē
ipse eodē momento heredem facit l. plane 7 ff. de adqu. hered.
ut consequens hinc sit hoes iuiū aligat. ad rē n̄ ptinere.

Nec qd de p̄tē transmissione a vivente facta subiecimus:
qua sane n̄ ab ipso instituto sed apteitate constitutionis ope-
rat, quae ē Antiqui p̄d corectoria ita, et duranimis, nec
in alicuis p̄iuditiū extendenda. Efecit. n. ut plus p̄il heret
heredis heres, quē heret ille cuiq heres est in mortis sue instanti. N. 122
Quod manifeste euinces si memineris. Ius deliberandi de adiū-
da heredit. tandiu durare, quandiu is q deliberat de heredit.
adeunda heres eē pōt. eamq heredit. adire. Alioqui delibera-
tio nulla n̄aiua in eo, q nec adire nec heres eē pōt. Frustra
.n. spectat euentus cuiq nullus sequit effectus, ut in vulgatib.
frustratoriū q. & ridiculū eius dicoiz deliberat. post qm.
nulla sequi pōt aditio. Certum autē est. eum q dum viveret N. 123
deliberabat an heres ee vellet, statim atq in cepit mori desiisse
heredit. adire unquam posse. Quoniā cum aditio sit qd.
in mortis articulo fieri nequit, fieri. n. debet p ipsum gradie-
n̄ p alium; Consequens est. ius ipsum deliberandi eodē illo
mortis instanti periisse, nec transijsse ad eius heredē posse.

instanti.

Alioqui dicenda plus j.s hēre transmissariam herede, quam
ciuis testatore, qd. ius n̄ patit̄ L. herede § 9 ff. de ug. j.s g.
cum ea Justiniani nova Lege antiquū ius ledat, & Verumsit
edict̄ uulgaris substitutionis n̄ deffecisse, at cum casum, quo insti-
tutus substitutū vulgarē hēt extendenda n̄ est. nullus.n. fabor a-
dest nec suitatis, nec sanguinis: cauit q. in cum casum testator
expssse, ut si pimus ex institut. heres n̄ esset secundus ex substitut.
ad mitter̄ cum ex psa substit. dispositio alias omnes morat.

Ad eumdem Bart.

d. n.o 20. Vs.o Itē potest dubitari

N.122 Ex his Bart. Vbis colligunt inspres, seruo herede instituto,
cui vulgaris substitutus ē datus, nolente adire, quis dominus, et
vellet, et iubeat substituto locum fieri ex L. 3. Vs.o potuit C. de
hered. inst., ubi salicetus col. 2. defendit corrasius in L. post
aditā n.o 45. C. de impuberum, et ex alijs Intigliolus centur.
1. q.a 28.

N.123 Falluntr tn̄, quoniā nec ea senta ex Bart. est nec v.a nec
coīs. Loquit̄ n. Bart. in casu, quo seruo nollente adire,
Dominus adire vult ad exclusionē substituti, f. adire vult, ut
seruus adeat, is tn̄ in sua p̄seuerat. nolunt. qq casibq quis
v.3 sit substituto locum dari: Quo autē temps? ? Ex mente Bartoli
Hallucinant inteⁿpretes. Cum verum sit, substitutum n̄ statī ad-
mitten

admittendum cum servus noluit adire, et repudiationem expressit: sed expectandum per totum tempus vitae suae an mutata volun tate velit adire. Servus enim, quemadmodum sine domini iussu non adit L. qui in aliena 6. in principio iuncta L. siquis mihi bona 25 § iussum ff. de adq. hered. ita nec repudiat L. servus dotalis 99 ff. soluto matrim. cui addes Cuiac. lib. 12 observ. c. 32 P. Bonb. in L. dotalem n° 13. illo tit.° sic enim iuris reg. habet in L. is pot 18 ff. de adquirenda hered. ut is repudiare possit, qui, et adire, et adire, qui et repudiare: consequens ergo servi repudiationem sine domini voluntate eo ve contradicente, nullam quemadmodum et eius aditionem domini in iussu factam —

quod si haec limittanda dixeris ubi servus habet vulgarem N. 129 substitutum quasi tunc videatur servo testatore dedisse facul tatem repudiandi etiam sine iussu domini arg.to L. 1. § si ipponatur ff. siquis ommissa causa test. quomodo salicetus in citato loco arg. id. diluebat. Respondebo, id sic accipi iuris rationem repugna: nam cum expressum sit, servo herede instituto, cui vulgaris substitu tus datur, conditionem illam si heres non erit sic accipi, si dominum, eius praecedente iussu, heredem non fecerit, aut is idem mutata conditione heres non erit: sic est semper exaudienda quae agitur inest. — Nec praeterea eidem sententiae favet d. L. cum proponas 3. Debuit enim is textus intelligi in servo nollente adire, et in eadem vol luntate suae potius nolluntate usque ad mortem perseverante. Licet enim se mel, et saepius in vito domino dixerit nolle adire poterit tamen

Ab eod. & moneri, & compelli id est iuberi L. 1. § 1 ff. si quis omissa causa test. qd. si adue nisus, compulsus, et coatus nol. luerit dom.o parere, et in ea volunt. perseverabit usque ad mortem ad mittet substitutus —

Quem, quis sibi consulere posse si aiud. fecerit servo tempus prestituit intra qd. nauo adire debeat, ut eo elapso substitutus admittat arg.o L. qui diu 6 ff. de adquirenda hered. quod in hoc proposito allegarunt putent Iass. & crotus ab in hi griolo relati quos non in viti peeptores nri hic ss. sequuti sr. cors tn salua pace, nec hoc casu substitutum admittendum, quandiu servus vivit putaverim, cuius in volunt. nunquam est positum domino preiuditium inferre nec adeundo nec repudiando citra eius volunt. Curator qo. bonis interim dandus si creditores hereditarij petant, aut iusta aliqua subsit causa ex rot. L. 1. § ff. de curatore bonis dando —

N. 125 Quid aut converso si dominus heredit. repudiet nolente servo, an eo casu substitutus admittat?? vide Politum de vulgari 3. p.e n.o 19, & 20 Intrigliol in d. q.e 28 n.o 12. Et an discrimen constituendum institutus sit servus sui ipsius an domini contemplat. ut huius an vero illius sit aditio, seu repudiatio attendenda. Vide eund. & menoquez de psump. lib. 4. psumpt. 22. Et quid si duorum sit servus institutus alt.d autem ex dominis adire iubeat alt. repudiare an eo casu instituti et substituti concursus det vide Bald. de substitut. in mat. vulgaris n.o 14 Poli. d. 3. p. n.o 20 Peregrinum de fideicom. art. 15 ex n.o 11.

Ad Bart.

Ad Bart.

num.o 21. 22: 23. & 24.

Una fere, et quasi continens est tractatio quę hijs numeris a Bart. absoluit de monacis, et filijs fam. institutis, qq vulgaris est substitutus datus, illis vel re pudiantib. l. nollentib. adire an substitutus statim ad mittat? An v.o ei monasterium suie par. pferant, vt ex sua sola aditione admitti possint. Quarum rerum explicatio, q.a summam cum dificult.e utilitatem iunctam hēt, et una quaq. sigilatim ~~agemus suo~~ ord.e — N.126

Ad. num.um 21.

Quærit Bart. an monaco instituto herede nollente adire substitutus an v.o monasterium admittendum sit? et post disputationem monasterium admittendum substituto excluso, ex equiori opinione concludit siue eam monacus repudiaberit hereditatem, siue ante quam eam adeat. decesserit: quasi nullum sit, eius factum in ea aditione narium sed solius monasterij. Quā senta pontificijs omnib. fere m.te ptib. placuit Ruinus hic n.o 62. Gillerm. Bened. in c. reinunt. tit.u de vulgari n.o 92. Covar. in c. 1. ex n.o 21. de tt. 4 cum infinitis Intiglio ubi s.a q.e 29, et conducunt, quę in non dissimili specie resoluunt Spino de testa. glā 12 V. n.o 176 ballos practicarum communium c. 342, et c. 606. Proquia consideravi solet monacum pfessum n.t here, nec velle, nec nolle — N.127

q.ª sequuta p fessione p monio hēc L. deo nobis 56. C. de episcopis, et clericis c. n. dicatis 12 q. 1. c. fi. de ttt. lib. 6. p̄ cum hereditatis aditio ex mera volunt.ª pendeat. § fi. inst. de heredum qualit.ª monasterium potuit adire n. monacus. Id nā q.ª ius sicut, et reliqua alia omnia, qua habuit, et translatum, et adquisitum fuit monasterio ex reg. auth.ª ingressi. C. de sacross. eccl. Unde ius ipsum adeundi, l. re pudiandi heredit. penes monasterium residere fatent om nes, ut cum alijs Spico, et Ceballos ubi s.ª docent. Qua ass.º ex eo fit aptior. Quoniā ius adeundi in bonis illius est. q adire pot. alias n. pscriptione n. amitteret, p ut amitti pbat l. 13. C. de iur. deliberandi, nec stimaret pecunia p ut stimat L. idem neratius 23 ff. ad l. Aquiliā. Er go cum monacus nihil possit hēre ppiū ppt paupertatis vo tum d. auth.ª ingressi, et magis in c. cum ad monasterium 6. de statu monacorum consequens est ius adeundi penes ipsum residere n. posse. quā opinionē ubiq. gentium gene ralli et consuetud.ª recepta ēē testant Benedictus, Spino et Ceballos ubi s.ª et p ea multa addit Intigliolus d. q.ª 29. ex n.º 2.º

N. 127 Sed si qui s.ª cam vitant et sane n. contemnendis ar gum.ᵗⁱˢ monaco nollente adire substituto locum e. Sic pla cuit antiquioribus quos refert Bart. in n.º 21. Quibus favet textus in d. L. deo nobis. ibi omnē parentum substantiā heredes quibus ab intestato spetit sm leges vrās sibi defendant p.

& qui.

et qui substituti ff. ingg non minor sed longe maior ro j. l.
adest. Deinde quia si maior servilis, quam monacalis subiectio.
(quod roe probat; quia dominus servum alere cogi non pot, si cuiusq
de relicto heat Politus de vulgari 3. particula. nº 26. et cogi posset
ad vendendum si nec pro de relicto heat, aut ei alimenta deneget, aut
nimis in eum saeviat, ut cum multis resoluit Sara de cor. nº in
l. siquis a liberis § solent nº 6. ff. de liberis agnoscendis Surdus de
alimentis tit. 8. privilegio 64. nº 2º. monasterium autem monacum
alere omnino tenetur Surdus ubi s.a tit. 1. q. 15.) Et tamen in ser
vo omnino expectanda est voluntas nec dominus solus sine eius
volunt. adire pot. d. l. cum proponas C. de hered. inst. l. servo
in vito 65 ff. ad trebellianum. Expectari ergo et in monaco
debet nec sine eo monasterium poterit adire. Tum maxime
cum adeundi ius heredis instituti personae cohaereat l. cum filio 3.
siqui liberis 8. § hac verba. infra hoc tit. l. potuit 4. C. de ius de
liberandi. Et inde adeo avelli, aut separari non possit l. ne
cessario § fi. ff. de periculo, et commodo rei venditae l. usuf.
57 ff. soluto matrimonio. Accedit pretea quia monacus per professionem
volunt. non ita privat, ut dicamus ea carere, sed here
debere conforme arbitrio praelati sic n. Summi Pontifices enu
tiant in c. quorundam 24. c. si religiosus 26. de elect.
lib. 6. Sic quod. inputandum est illud ~~dictum~~. quod passim ex d.
c. si dicatis circumfert. cum nec nolle nec velle here.

ro ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]

... [illegible]

ut quis patris, aut domini precedente iussu adeant, aut repudient n. alias: sine illorum tn voluntate pat. aut dominus nec adire nec repudiare possint l. si quis heres 13. §. si ubi gloss. Bart. et alij ff. de adquirenda heredit. Quomodo dissolvitur argumentum ex ponti ficijs adductum.

Ulterius parum q. de facultate adeundi dixim. remoratur: neque, quod dicatendum sit penes monacum residere, ut cuius coherede personae: hoc tm., non ut cuiuscumque inde eum sibi quaerere, sed ut monasterio adquirat hereditatem ex quo non sedit paupertatis votum sicut n. non dicitur locupletior hereditas per potestatem adeundi, quod in ea reperitur ad effectum, ut ex cusetur falcidia l. pretia rerum 63. vers. sed nec heredem. ff. ad l. falcid. Ita monacus non potest dici heres proprium. quis vis adeundi pendeat ab ipsius volunt. ex quibus hanc opinionem adversus pontificios defendunt receperunt eodem Bartolo an signano in l. hoc post. n. 12 et 13. ff. de adquirenda hered. quem a reliquis communiter sequuntur testatur Socinus hic n. 20. et similiter eam consuluit idem cons. 52. n. 19 volum. 4. Corneus cons. 18. n. 4. lib. 2. & nobis arguments et rationibus defendit Anton. Fab. de herroribus decade 26. errore 7.

Unde illud est consequens ut si monacus decedat antequam vel adeat vel repudiet admittatur substitutus: quia monasterium eo casu adire non potest monachi morte, adeundi facultate extincta. Ut, et Bart. noster infra n. 28. docuit commune

albim.

ab omnibus probatur teste Ripa n° 184. hic Corneo n° 3. n° 4. lib. 2. • Et ita tenendum e adversus pontificios.

Nec probo Andreae Fagu. distinctionem lib. 6. controversiarum c. 18. scivent, an ignoraverit monacus ante mortem sibi hereditatem delatam. Iure n. non probatur. Nec is e casus in quo possit hereditas non adita, aut eius adeundi ius transmitti item ut ex superioribus adversus eos longe verius quod ad rem spectat facit non parum monaco deferri non monasterio ut cum legatariis mei pluribus magis probat idem Fag. n° 6. pro.

In articulo secundum omnes quod si monacus invito monasterio ex parte, et nominatim repudiet poterit nihil omnino nisi monasterium. exclusionem cuius opinionis principalis fundamentum e quia monacus hoc casu equiparatur filio fam. cuius repudiatio novo iure non impedit quominus pater in cuius e potestate adeat hereditatem l. f. C. de bonis quae liberis l. 13. tit. 6. parte 6. Bald. cons° 144. lib. 2. Gutierres. inc. quod pactum. libro nullius ex n° 3 quam opinionem tenet Bart. hic n° 22. communiter receptus Ripa. n° 192 Lass. in d. l. cum oportet n° 21. et in l. 2. § et servum n° 11. ff. de adq. poss. ubi resolvit monacum et filio et servo equiparari quoniam uti huius fuerit monasterio quadere plura opinio. osual do et P. Joaquinei iam relata.

Repugnat valde superiori resolutioni. Ut tenet ea quae in d. l. fi. C. de bonis q. liberis deducunt mi. precij repudiante filio hereditatem in qua est institutus patrem adire posse et sibi querere non prodere quo casu filius vulgariter substitutus hic hunc non pa tri proferendum sit non cogit. l. non q. 3. verum substitutionis conditionis extitisse cum nec ipse filius fuerit heres nec alium here dem facere potuerit quin adierit admittendus patet est substitutus cum sic conditionis verbis inserviendum l. 1. ff. de exercito ria actione l. 6. q ff. de leg. 3. ... Menoquio de psumptione 2. p. tit. 4 presumpt. 139 n.o 9. Tiraq. de privileg. pie cause privilegio 44. Deinde quoniam, ut Bart. hic ait substitutus venit ex expressa hominis dispositione pater ex dispositione legis et autem certi sit expressa hominis existente legis provisionis cessare l. cum ex filio 39 § 1. l. ex facto 43. § item quero hoc tit. l. maritus 21. C. de procuratoribus. Praeterea quoniam successor qui a testatore vocatur preferri ei qui ex legis dispositione admittit l. 2. § si duo ff. de bonorum poss. 2. ... tab. l. fi. C. de necessar. servis hered. instit. auth. de hered. et falcidia §. si vero autem hoc amplius C. de fideic. Ulterius fortius adstringit quoniam si filio fam. heredi ab ex traneo instituto datus sit coheres, et filius repudiet coheres p. ius accrescendi totum ... et patrem excludit l. 2 ubi no tat Baldus C. ad orficianum. quare et substitutus patrem excludit cum vincat coheredes enim ius substitutionis iure acres cendi potentius l. quidam tit. 13. l. fi. hoc tit. l. unica § 1. § pro secundo C. de caduc. toll. et inde milletat reg.a Si vinco vincen tem te a fortiori vincam te l. de accusat. 9 14 ff. de diversis tem poralibus

poralibus perception. Paristus cons. 47 n° 18 ad fine volum. 13. Ant. Gabriel lib. 4 tit. de successionib. ab intest. cons. 4 n° 1. Surdus de alimentis tit. 1. q. 15 n° 95. ex qq et alijs sententiam hanc ut substitutus patri viventi ex dispositione d. l. si p. ferat defendunt Antiqui Iacobus de Benovisto Gillermus de Cuno, Guido, Ang. Alex. alijs quos retulit Intrigiolus d. cent. 2 q. 3. n° 1. Conanus lib. 1. c. 7 n° 4.

Contrariam tamen sententiam quod pe patri substituto vulgari praeferendum docet Bart. hic n° 22. communiter receptum. Ias. n° 44. Ripa n° 133. Alex. n° 24. Baldo de subst. n° 13 et 16. et alios relatos ab Intrig. d. q. 3. n° 1 propter... Ut si multa construat argumenta contra paucis agant cum videatur omnes quotquot extant regule in hac materia patri post. novam hanc defecisse

ut ex d. § si duo et ex d. l. fi. aduximus intelligendum est ubique vocat a lege in subsidium nesciat d. iuris regulas, ut contigit in coniuncto, ne testator decedat pro parte testatus, et pro parte intestatus contra regulam legis iuris nostrum ... de reg. iuris ... quae legis dispositio cessat ubi testator huic incon-venienti providit. At in nostra questione, et casu pater non vocat a lege in subsidium, sed equum principaliter ut institutus d. § similis quo modo ideo quod eo volente adire substitutus non admitti.

Denique quod ex d. l. 2. C. ad Tertullian. aduximus ad rem non facit. Ioannes n. ... ubi filiusfam. decessit non repudiata hereditate: quo casu pater non potest eam adire, sed substitutus admittitur, et eo deficiente coniunctus. Quoniam Iustinianus in d. l. fi. C. de bonis quae liberis facultatem adeundi sine filio concessit patri, eo casu quo filius in vita patris repudiasset, ut recte hic idem Bart. n.° 23. docet receptus communiter ex ... n.° 153. Alciatus n.° 93. Polito. de valo. 3 particula n.° 36. Baldo. ... 494 volum. ... ad. num. 23. et 24.

Ad numerum 23. et 24.

Ex quibus et illa expedita est questio, quam a Bart. n.° 23. et 24. (N. 133.) ponitur, quid si filius, aut monachus, ante aditam vel repudiatam hereditatem decesserit: An eo casu vulgaris substitutus admittatur? Nam quoad filium attinet probata est ab omnibus Bartoli superior. Doctrina. ut constat ... ex intigriolo ubi ... q. 31. ... accedit

leg. in l. si infanti 18. C. de iure deliberandi ubi filio mortuo ante aditionem ita demum patri quaeri hereditas, si fuerit infans: secus si maior extiterit. Licet nanque tum specialis habeat. Xº. Accursius in l. 1. et lib. in liberos C. de his qui ante apertas tabulas et in l. 2. glo. C. ad senatusc. Tertull. ut hereditas [illegible] ascendentem in descendentem et descendentem in ascendentem non adita transferat et si ut hoc tantum in casu. et ascendens, et descendens substitutum excludat: in aliis id non admittendum consequens est. Quoad monachum idem est resolvimus s. nº 128. ad finem et Pergamamus. Ad. Bart. nº. 29.

Ad. Bart. nº. 29.

N. 134 Successive Xº. effectus vulgaris substitutionis quaerit hic Bart. nº 29 quid si ille qui repudiavit habet substitutum vulgarem, habet, et alium fideicom. et fideicomm. petit eo[?] qui illum adire Xº. l. nam quod 14. § si quis compulsus est aliis ff. ad trebelianum, et aditam hereditatem restituere: substitutus autem vulgaris repudiatam hereditatem sibi substitutionis delatam, a [illegible] utrumque potior sit quaeritur? Respondit Bartolus quod si fideicommissum sit repetitum a substituto tacite vel expresse, fideicommissarius praefertur substituto vulgari: si vero non sit repetitum praefertur substitutus. Xº. qua distinctionem est accipienda alia eiusdem Bart doct.ª quae indistincte fideicommissarius praefert in l. facta 63. § Iulian. ff. ad Trebel.

Commu.

communis ex Alex. in L. 1. n° 27 Jass. n° 49 Socino n° 23 Ripa n° 16 in hac L. 1. Corrasio in d. L. post aditam n° 48. C. de impub. Pereg. de fideicom. art. 2 n° 69 ... to § substitutio q. 9 n° 9, et alijs relatis ab Intrigiolo d. centuria 1ª q. 32 quoniam hoc casu conditio illa substitutionis si heres non erit non ad aditionem voluntariam tm, sed et ad necessariam referenda est, nimirum, si compulsus non adierit. Sciebat n. testator institutum adire nollentem, et reluctantem a ptore cogi posse adire, et restituere fideicommissarij periculo. Ergo, et de ea aditione cogitavit. Qua extante cum vulg. sit gra. scriptis heredem est substitutus admitti nullo modo pot L. 3. ff. de adquirenda heredit. Quem eo tm casu testator admitti voluit cum fideicom. defecisset q. fideicommissarius nec institutum adire cogit, nec agnovit illud cum ... et Crassu observant citatis locis. Nec hoc casu dici pot ex itera condit. substitutionis institutio repudiante, quinimo fideicommissario dato omnis facultas aditionis, et repudiationis effectus sublatus concedit auctoritate Senatusconsulti Pegasiani conditione inducta Pereg. ubi s. art. 42 n. 22. Quo referendum est Lex in L. recusare 6. § Titius ff. ad Trebellian. et in L. facta 63. § Julianus Matth. ... glo. ... Julianus ... alij, et in L. ... eodem. Ex qua, et illud addes, qd si iussus adire, et restituere, in fraudem fideicommissi adire recusaverit, et decesserit: et si eo casu, substitutus vulgaris adire ex substitut. posset, coget dum nihil omnimus est, fideicom. praestare, et si ab eo nec ... nec ex pose fuerit repetitum, ut ex illo ... adnotarat

40 Bart. Bald. & Salicetus. Oldradus cons. 105. Panormi. n.o 490
1. p. & videbis Menochium illustrium controversiarum c. 2. n.o 6. ut in
ducere d. § Titius vers. nam et si legitimus. l. nam qd 14 § 1. ff. ad Tre
bellianum l. 2. § fi. ff. de suis, & legitimis unicus tradit,
à Costa in c. si pater verbo censendum de test. lib. 6. • Itemque & Iason
in l. qui plures 38. § si apparere hoc tit. de vulgari. ex quibus
omnibus affirmare cogor indistincte fideicommissarium ius, ut
institutum heredem adire, et restituere compellere possit loge
potentiæ tunc ex jure substitutionis quia substitutus non tacit
tantum, neque expresse fuerit rogatus, ut Bart. hic contendebat.

N.o 135 Huic non favet difficilis textus in l. si patroni §§ § actiones
ff. ad Trebellianum. quo ipse movetur in vers. plane si fideicom
missum, quoniam non debet intelligi in substituto, quoniam dividit here
ditatem post repudiationem heredis scripti, ut multis argumentis probat Al
ciatus hic n.o 97. Et itaque illud insuperabile, quia eo ipso qd.
institutus adiisset, eo casu extincta maneret substitutio, ex juri
bus s.o adultis: C. regula d. l. post aditam §. C. de impuberum.
Sed in emancipato præterito vincente hereditatem contra tabulas: cum
antea quam impetret possit scriptus heres adire, et restituere fidei
commissum, sed quia actiones in fideicommissarium transferri usque ad
tempus quo si emancipatus obtineat extinguunt actiones quæ
in ipsum translatæ fuerunt arg.o l. 2. § 1. l. 3. ff. de dis:
tione videbitis l. Papinianus vers. § si ex eadem ff. de in officioso
test.o Præterquam si fideicommissum generale sit repetitum a venien
tibus ab intestato nam tunc emancipatus tenetur illud præstare

l. gener.

L. generalit. 24. § ex ttt.° ff. de fideicom. lib. L. ex ttt.° 29. C. de fideicomm. Bart. n.° 20. Alex. n.° 193. n.° 1.° lib. 2. Fulg. n.° 71. Oldradus n.° 171. Quomodo procedit textus in d. § alt. vers.° plane. manet q. fideicommissarium indistincte vulgari substituto potiorem. Vno excepto casu si institutus decedat antequam cogatur adire: extinguit. n. tunc fideicommissum l. ille a quo 13. § si dettt.° ff. ad Trebellian. et in-ducens d. l. n.° X.a 34. C. eodem. ~

D. D. P. de Veo.

264

Ad l. X in l. a Diuo Pio 15 ff de rei iudicata

N. 1°

Quia parum prodesset senta contra nos lata ad uis nostri consequendum si ad efectum non perduceret ideo constitutum est ut si ab ea apellatum non sit id est si ita indubitata manserit ut nullo remedio recindi possit statin executioni mandet ut in pio nostre l. ibi sententiae exequantur l. elegans c 3 § 1 ff. de condictione indebiti l. 1. C de executione rei iudicatae l. 4. § si ex conventione 4° ff hoc tit. l. 15 tit. 4° p. 3a l. 1. tit° 25 lib. 4 recopil. docent Maranta de ord. iuditiorum ult. p. tit° de execut. menoquig de arbitrariis casu 84. Ant. Gabriel lib. 2° tit° de executione rei iudicatae Brisonius lib 4 selectarum c 2 Cobarr. in practicis c. 19. n. 29 Zuares in l. post rem iudicata q. 6. ff hoc tit° notauili 1° Parlad. lib. 2 rerum cotidianarum 1. p. c. fin. § 1. ex antiquis Bart. et Iass. in psenti nostro Cumanus n° 1° et quia execut. sentis peculiaris tractandum erit de iudice a quo exequi debet sententia item de forma in execut. servanda quae ppria est et germana nostre l. disputatio de qua singulatim agemus

N. 2°.

Et in primis quedam premittamus.

Queri solet quo iure hec sententiae executio fieri petatur in qua questione verum est executionem fieri per iudicem sui iure impl. officium et non alio. l. 4 § hoc autem 8. ff. de damno infecto l. si pignora 50 ff. de edictionibus l. si per err. 75 ff de iuditijs docet Bart. et ceteri in hac l. a divo pio § sententiam Romae et in l. intra dies 7 ff. soluto matrimonio. Baldus in l. 2. C. de execut. rei iudicatae non unquam tamen iudex suum impertiri solet officium non postulatum in his scilicet que ad ius publicum et crimina expectant, ut in casibus quos enumerat Socinus reg. 200 et DD. in l. 1. ff. de iurisdictione omnium iudicum ubi quod officium iudicis nobile, quod mercenarium sit reperies, et quando ita procedit non amplius queritur quam indicatum sit ut id statim executioni mandetur — si vero actio iudicati et in factum agatur quia iudex postulat maiorem causae cognitionem via ordinaria procedit ita docet Bart. in l. intra dies 7. ff. soluto matrimonio et communiter ubi resolvit immola n° fin. qui mobenl iureconsulti ubi in d. l. intra dies ibi, quamvis iudicati agi non possit verbum n. agere quod ibi estat ad viam ordinariam referri solet l. licet 42 § si plures 6 ff de procuratoribus qua consideratione non obstante dicendum est ex sola actione iudicati peti executionem sententiae non vero alia actione sola n. iudicati actio, et res iudicata competit l. miles 6. § ult. et penult. l. intra dies 7 ff. soluto matrimonio l. grege 13 § 4 in fine

ff de

ff de pignoribus l. si dominus §. l. Soc. 1ª ff. de solutionibus l. 1. C. de receptis arbitris in qui bus, et alijs pluribus, in quibus act. iudicati mentio fit non alterius, nec quod competit actio in factum haec n. actio subsidiaria est. et in locum deficien tis actionis datur, et cum alia actione non concurrit l. 1ª et 2. C. de edictis de scriptis. verbis unde cum ex iudicato actio competat consequens est dicere actionem in factum non competere neque obstat si ob ijcies textum in l. actori 8. C. de rebus creditis ibi actori delato seu relato iureiurando si iuraverit seu ei remissum sit sacramentum ad similitudinem iudicati in factum competit actio ex quibus verbis deducitur dici ex iudicato in factum nasci actionem et si iterum obijcies textum in l. cum antea 5. C. de receptis arbitris. ibi sed etiam actori ex nostro numine in factum actionem quate nus possit sententia eius executioni mandari facilis est solutio nam in d. l. actori ide ex iureiurando actio in factum nascitur ad similitudinem iudicati quia leges, quae de actione iudicati loquuntur nullam faciunt mentio nem iurisiurandi seu confessionis in iure sed cum ratio dictet ut confessus in iure pro iudicato habe atur l. 1. ff. de confessis tamen quia non est res iudi cata quia id solum pronuntiatione iudicis fit ut in l. 1. huius tit. sed pro iudicato habetur ideo ex prudentum rationes interpretatione ad similitudinem iudicati actio in fac tum datur. et similitudo non reperitur in eo quod tam

ex iudicato qm ex iure iurando actio in factum nas
catur cum ex iudicato iudicati actio producatur l.
§. posita fa. l. ex iure iurando in factum actio
datur d. l. actori §. sed similitudo non eo est qd
quemadmodum sententia iudicis damnatur quis ita confe
ssione sua damnatur d. l. 5a. ff. de confessis ita do
cent Duarenus in d. l. miles 6. § ult. ff. hoc tit. Co
rrasius in l. 1. C. de iuris et facti ignorantia n. 12
Parladorus rerum cotidianarum lib. 2. c. fi. q. 6. §
1. a n. 11. — Textus vero in d. l. cum antea q. accepi
endus est. de sententia arbitri sine pena assumpti quae
solum exceptionem duntaxat producit quam sententiam
actionem etiam in factum producere nobis constituit
Iustinianus sua constitutione quae extat in d. l. cum an
tea de qua re latius dicemus inferius dat. ergo ad tramite exe
cutione sententiae sola iudicati actio directa, & nomi
nata non vero in factum ut d. Accursius, & alios tenet
Duarenus Corrasius & parladorus d. 25

N. 3. Et quamvis hec iudicati actio spectat ad execut.
sententiae non tamen via ordinaria procedit alias n. lites ex
litibus orirentur qd maxime leges abhorrent l. 3. C.
de fructibus et litis expensis cum alijs docent Sua
res in d. l. post rem iudicatam §. 2. n. 9 ff. hoc
tit. Greg. in l. 2. tit. 27. part. 3. glossa 9. — Neque
obstat a Bart. expensum in d. l. in tradicas
mobile, aut amovere nos debere q. quoniam
tex. & restringatur ad personalem actionem l. actio

28.

2°8 ff de action. & oblig. in qua est latissima significatio, que & personales & realem et & extraordinarias persequutiones complectitur L. actionis verbo 34. L. pecunie verbis 178. § 2. ff de verb. signif. persequutiones autem extraordinarie sunt que officio iudicis expediuntur docent Petrus Greg. lib. 21 syntagmatum c. 8. n° 20 Ant. Fab. lib. 4. coniect. c. 17. Vulteius in princ. inst. de action. n° 38. et seqq. Gedius ad d. L. actionis verbo 34 ff. de V. S. n° 3. cum seqq. Donelus lib. 21 com. c. 2 quorum DD. scripta pete, ut latius persequutionis extraordinarie naturam asequaris.

Quequidem sententia ad hoc ut executioni mandet valere debet alioquin si nulla sit sententia neque res iudicata intra mereatur neque actio ne iudicati parit neque executioni mandatur neque ab ea apellare necesse est L. 4. § condemnatum ff. de re iudicata L. si expressim 19 ff de apellationibus L. 1. § fin. ff quod cuiusque iuris L. Statutis 3 C de sententiis ex periculo recitandis Docent Covar. in practicis c. 29 in princ. Gutier. lib. 3. practicarum q. 29. n° 7. Didacus Perez in L. 2. tit. 15 lib. 3 ordinam. glo. Acebedo in L. 2. n° 23 tit. 17 lib. 4 recop. ex quibus & aliis iuribus & DD. deduci potest quando sententia nulla sit. Remque nostram ut facilius percipiat in sequentia cap. divisam propono. c. primum de iudice qui exequitur sententiam. N. 4.

Caput Primum

De iudice, qui exequitur sententiam

N. 1. Iuridicum est Magistratus Pop. Romi. qui ijs de ribalis a magistris non acceperunt. l. cui precipua 52 §. 1.° ff. de V. S. ubi Gedius ar.° 4. Petr. Greg. lib. 47 Syntacmatis c. 12 n.° 2 et quorum potestas Magisteria dicit l. magisterij 6. c. de iurisdict. omnium iudicum, et officij magisterium l. quicumque 25 C. de curatoribus de certis duntaxat causas solitos fuisse cognoscere, et iudicare l. 2. C. de pedaneis iudicibus quarum aliquas enumerat Donelus lib. 17 Coment. c. 22 Menoch. lib. 1.° de arbitrarijs q.° 2 n.° 11. in pluribus autem causis pecuniarijs et privatis non iudicabant sed iudices litigantibus dabant lege 1.a ff. de iurisdict. omnium iudicum unica l. 3. ff. eodem l. cum pretor 12. l. iudicium 13 l. uict. 58. ff. de iudicijs. d. l. 2. C de pedaneis iudicibus. l. 2. C de execut. rei iudicatae l. ibi iudice accepto. Docet Duarenus in l. iurisgentium § et ideo Vers.° actionem ff. de pactis Corrasius lib. 3. Miscelan. c. 10 n.° 2. Gobeanus in l. cum qui ff. de iurisdict. omnium iudicum Ant. Fab. lib. 4. coniecturarum c. 7. et plures in ferius referendi — Qui iudices varijs appellant nominibus modis, nam iudices dati dicuntur ut in nostro textu ibi: iudicium assidatorum l. 3. et l. 1. ff. de curis dict. omnium iudicum. l. cum pretor 12. l. iudex 46 l. penult. ff. de

ff de iudiciis toto tit. C qui pro sua iurisdict. iudices dare dari ve possunt. Et ideo dati appellant. quia non sumunt a liti gatoribus ut solet sumi, et adiri iudices ordinarii sed quia iudi ces ss. litigatoribus non alia ratione nisi quia dati nolant Donel. lib 17 com. c. 22. Item delegati iudices dicunt L. a iu dice g. C. de iudiciis cuius illa verba iudex delegatus de iudice dato accipit Gotofr. ibidem dicunt autem delega ti quia ad causam cognoscendam, et iudicandam delegantur Item speciales iudices L. Cuius ult. ff. de off. praetoris L. presbyterii g. ff. de off. praesidis ita dicti quia dant specialiter de re certa. et non amplius item Pedanei iudices quorum mentio fit in L. 3 g. 1. ff. ne quis eum qui in ius vocatus est. L. 4. ff. de tutor. et curator. datis ab his L. 1. g. removet. Et 3. item sena tus consulto ff. de postulando L. si quis aliquid 38 g. iudices pedaneos 10. ff. de poenis toto tit. C. de pe daneis iudic. ita dicti eo quod iudicarent sedentes ex imo loco ac summum pedibus calcantes non ut magis tratus. qui conscendentes tribunal locum s. sublimem et editum quo per gradus conscendebant sedentes in sel la iudicabant de cuius tribunalis forma elegant. Re bordus per tribunalium c. 7. Petrus Greg. lib 2. de repub. c 6. n° 11. Hotomanus ad L. 8 g. 17 ff de transactionibus docent haec omnia eleganter. Done lus d. lib. 17 com. c 22 item iudices arbitri di cuntur ut in nostro textu ibi f. arbitros, et in L. fusci dog ff eodem et in aliis pluribus interpretandis infe rius →.

N. 2. Quamvis hoc arbitri dicti. Et an iudex datus et
arbiter idem sit, et diversi dubitari solet in presen
ti in qua dubitatione verius dicendum iudicio arbi
tros ita dictos fuisse quia ad mitior arbitrium
ex utraque partibus eligebant l. observandum 45 l. si
in iudiciis 80 ff. de iudiciis. Roma enim certus
fuit civium numerus ad hoc destinatus, ut magis
tratus ex eis iudices darent, et causas dele
garent. quorum nomina tabellis inscripta in urnam
coniiciebant. Unde quod praetor iudices sortiebat ut constat ex
Suetonio in Augusto c. 32. notat Petrus Greg. lib. 47 syn
tagmatum c. 23. n° 6. cum sequentibus Tiraquellus de iure
primogeniturae opinione 8a n° 34. et sequentibus. Ca
rolus Sigonius lib. 2. de antiquo iure civili c. 28. pagina
234. cum sequentibus.

N. 3. Qui iudex datus ex urna assumptus litigatoribus
proponebat ut vel in eum consentirent vel recusarent quod
recte fieri potuit durum enim et periculosum visum fuit
antiquis coram suspecto iudice litigare l. apertissimi 16.
C. de iudiciis iunctis his, quae circa recusationis materiam
congessit Mola in emporio l. p. tit. 20 in p. iudiciis
an. 173 cum sequentibus Cobar. in practicis c. 26.
et constat ex Cicerone in orat. pro Cluentio pag. mi
hi 376, et ex Plinio in panegirico ad Traia
num ibi sors, et urna iudicem assignat, licet reiicere, licet
exclamare hunc nolo. Et si adversarii in eum con
venissent iudex ex consensu datus dicebatur l. ex con
sensu 23. ff de appellationibus, ubi dubitatur an à

sententi

senta iudicis ex consensu litigantium dati posset apela
ri Cuius l. dubitandi ratio nata fuit ex eo quia asta
ta compromisarij, ex consensu s. partium asumpti ape
lari non potest. l. non distinguemus 32. § cum quidam
19. ff. de receptis arbitris l. 1. C. eodem cum neque
actionem iudicati neque exceptionem pariat. l. 1. et 2.
ff. eodem. cui dubitationi respondit iure consultus recte ape
lari posse a senta iudicis ex consensu litigantium dati quia
non est compromisarius iudex, sed iudex datus. quod ex parte indi
cant illa verba, citra compromisum – ita non legendum
est. non vero circa conpromisum, ut in pluribus codicibus
reperitur notat Gotof. in eadem l. ex consensu. Cuiacius ibi
dem l. 29 responsorum Papiniani Sine fit ut iudex datus
iudex ex conventione addictus dicatur d. l. si in iudicijs 80.
ff. de iudicijs quia utriusque consensu sumebatur non alteriutrum
d. l. observandum 47 ff. eodem. huc etiam pertinet frequ
ens mentio, quae reperitur in iure addicti iudicis ut in l.
cum furiosus 39. l. iudex 46 ff. eodem l. de minori 59 §
fin. ff. ad senatus consultum Tertullianum. l. 4 in fi.
ff. de eo quod certo loco —

Ex qua observatione accipit lucem lex alias obs N. 4
curus in l. in privatis 77. ff. de iudicijs, et in l. quin etiam 6.
ff. de receptis arbitris ubi pater filium et filius patrem iudicem
habere potest. Cuius decisio obscura, et nimium dura videtur
pugnat. nam ex parte cum l. qui iurisditioni 10. ff. de iurisdic
tione omnium iudicum ubi, qui iurisdictionem praeest. neque sibi

B

neq. liberis suis, neq. alijs sibi coniunctis personis iui
dicere potest, quorum iurium pugna augetur ex eo quia pat
non est idoneus testis filio nec filius patri l. testis 9
ff. de testib. non minus quam in re sua l. nullus 10 ff. eod.
l. omnib. 10 C. eod. item quia nemo in sua causa iu
dicare seu ius dicere potest toto tit. C. ne quis in sua cā
iudicet seu ius dicat. Quorum iurium omissa concilia
tione Antonij Fabri in rationalib. ad Pandectas
in d. l. qui iurisdict. & in Papinianea tit. 1. prīo 4.
illatione 3, constituentis differ. inter ius dicere, & iu
dicare. Omissa etiam alia Gobeani in l. 1. ff. de iuris
dict. omnium iudicum an. 1. cum seq. distinguentis
inter causas publicas, & priuatas. alia Cuiacij tit. 3.
ad Africanum in d. l. in priuatis distinguentis inter posse
quæ iuris, et de more quæ honestatis, & omisis alijs
alijs solution. adductis a Pascio ad tit. de iurisdict.
omnium iudicum, centuria 1. q. 57 & adductis a Nicol.
Genoa legum conciliatore in conciliatione d. l. qui iu-
risdictione cum d. l. in priuatis. & pluribus adduc
tis ab Osualdo in donelo lib 17 comm. cap. 29
lit. H. Dicendum puto patrem posse iudicem ha
bere filium, & filium patrem iudicem habere posse si ad
uersarius consentiat et non contradicat in d. l. qui ne s
ciant 6. ff. de receptis arbitris. & in d. l. in priuatis
quorum iurium ratio dubitandi nata fuit ex patria
potestate. Cui occurrit per l. quippe 78. ff. de condit.
ubi

L.

ubi quippe iudicare publicum munus l. filij fam. 9 ff. de his qui sui vel alieni iuris l. Meaguo 13. § fin. l. nam legd. 14. in pr. ff. ad Senatus consultum Trebellianum ita docent eleganter Duarenus lib. 1. disp. c. 91 et ad tit. ff. de iurisdict. c. 6 n. 5. & de iudicijs. C. de his qui iudices dari possunt, & ad tit. ff. de recep. his arbitris. Petrus Greg. lib. 49 syntagmatum c. 3 n. 6. omnium optime Donellus d. lib. 17 c. 25. ex quo quod consensu litigantium iudices datos arbitros dictos credo —

N. 9

Nec me latet, alios adduci rog. ab interpretibus ... iudex datus dictus ... arbiter dicatur ... in iudicijs strictis absolute iudex ... sit in bonae fidei iudicijs arbiter ... respectu ad formulam, quae a praetore accipiebat ... docuerunt Brison. de verb. sig. verbo arbiter Carolus Sigonius lib. 2 de antiquo iure civili c. 18. ... Gilbertus ... c. ... in § 1. inst. de action. ad quod discrimen ... iungi te ... in §. actionum ... seq. inst. de action. — Olim. n. ... actiones in albo descriptas habuerunt l. siquis id. quod. 7. in pr. ff. de iurisdict. omnium iudicum l. 1. § edere ff. de edendo. iuncto tit. ff. de albo scribendo observant ... & ... d. § edere Cuiac. lib. 8. observ. c. 15 Duarenus lib. 1. disp. c. 13 ... de albi ... verbo edere ... in particula ad tit. ff. de edendo n. 9. Rebardus ... c. 4. Portad. lib. 2 vers. cotidianarum c. fi. § 9. n. 2. Quas quidem actiones cum solemni formula litigantibus

dabant L. 2. C. de formulis & impetrationibus L. 2. § inde ex his leg. ff. de orig. Iur. iuncto D. Vlt. 23 Comm. c. 4. Quae quidem formulae actionum in stric tis iudicijs ita concipiebantur si apparet Titium centum Medio credidisse Medium condemnato. Quae quidem formula ad Vnguem debuit observari, quambis equi tas aliud suaderet. notant DD. & instituentes in d. § actionum. Et ideo iudicis dati officium vertebatur in cognoscendo an Titius eam quantitatem Medio credidisset, et si apparet condemnare tenebatur quibus oponeret compensatio a Medio, aut pacti con venti exceptio L. cum fideicom. 7 ff. de confessis iunctis his quae observat Cucat. ttt. S. ad Africanum d. L. cum fideicom. Quoniam tempore exceptis iudicijs quia iudex cum formula dabat eam exceptione contestari deberet & vivo, ut formulae exceptio illa adijciat si modo Titius pactus non fuerit se eam pecuniam non petiturum, et hac de causa exceptio dicitur conditio in L. exceptio 22 in pricipio ff. de exceptio nibus habito respectu ad veterem formulam quia sub condi tione concipiebatur exceptio, ut in L. 2. & in L. si ave 9 ff. C. de exceptione rei iudicatae docet Duarenus Varijs exem plis in L. iurisgentium § 1. ff. de pactis ibi actione ap... dandum. Vnde dicendum est exceptione ibi definiri a concep tione formulae, & in L. 2. ff. de exceptionibus ab effectu, licet in vulgaris Codicibus non recte legi exceptio est contradictio. Vt legit Petrus Greg. lib. 21 sintacm c. 17 n° 2 quam vulgarem lectionem reprobat Petrus Fab. in L. cum pro 154. ff. de reg. iur. Sed conditio legendum est ex s. dicta

voce

voc. quod quae exceptio in dubium pro conditione accipitur ita ut distinguantur promissio pure facta, et sub conditione concepta l. si proprietarius 22 § 1. l. quidvas 31 § 1 ff. de damno infecto. ubi exceptio conditionem significat explicat eleganter in d. l. exceptio 22 in principio Donel. lib. 22 com. c. 1. et ad rub. C. de exceptionibus n° 11.

In bonae fidei vero iudiciis ita concipiebatur formula pretor, si paret Lucium Titium centum dedisse ex bona fide Dare. Lucium Titium iudex condemnato, et similia verba docent Duarenus in d. l. iniuriarum. ubi proxime, et ordinarius Hottomanus in d. § actionum. Caroltus Sigonius de. lib. 2. c. 18. Ant. Fab. lib. 19 coniect. c. 1. et lib. 16. c. 3 et de erroribus praecedent. 1 p. decade 9 errore 3. ex qua quidem formula ampla iudicandi potestas iudici dabatur l. quo tantundem 7. ff. de negotiis gestis l. Lucius 24 ff. depositi cum similibus et ideo in his iudiciis exceptiones inesse docet consultus ... in l. Seiugnui 84 § qui servus 5. ff. de legatis 1. iuncto Fabro lib. 2 coniect. c. 15. Don. lib. 22 comm. c. 8. Cumque in his iudiciis iudici liceret ex bono et aequo arbitrari, quid alterum alteri praestare oporteret iudicium arbitrium in his actionibus dictum credunt Donel. in dicto cum Brisonio, et alii supra positi DD. quibus fulcire videtur Seneca lib. 3. de beneficiis c. 7. N. 6.

Quae omnia licet vera sint tamen a superiori voce non recedo, expresse enim arbitros vocat imperator in l. aptissime 16. et in l. fin. C. de iudiciis eos qui litigantes N. 7.

elexerunt judice recusato qui iudices arbitri perin
de sunt, ac si fuerint ab imperiali culmine dele
gati, et communes arbitri non solo respectu ad actiones
bonae fidei, aut stricti iuris neque ad formulas sed dun
taxat ad consensum litigantium, qui eos elegerunt
quibus omnibus fungitur ff. in d. l. ex consensu C. de
appellat. Quoque ut clarius reddat advertite generaliter
hos iudices datos dici iura et arbitros ea ratione quod dantur
et quia ad instar arbitrorum ex consensu litigantium recipi
untur. item et cognitores l. unica C. qui pro sua iurisdict.
iudices dare. interdum specialibus ex rebus magis arbi
tros ut in bonae fidei et arbitrio iudicio ut in l. si fidei
commissum penult. ff. de confes. l. arbitrorum g. l. si arbi
tro 20. et qui satisdare cogantur l. 1. in princ. ff. de edat.
ibi l. si alia nupta 20. in l. coheredes § utrumque
l. in iudicio 47 l. Menius § 2 § arbiter ff. familiae
erciscundae in quibus, et alijs pluribus iuribus arbitrorum
mentio fit quod arbitri iuris ab doctoribus vocantur. probat
omnia optime Ubaldus in Don lib. 27 comm. c. 2. lit. F.
Ex quibus omnibus deducit ratio propter quam arbitri dicuntur
iura (deducit, arbitros, et iudices datos in effectu differre
sed convenire in omnibus fuisse meo quod necesse possit
sua sententia exequi debet non magistratus, qui dedit
eos iudices eorum sententiae executioni mandare, ut in nostro
casu. —

N. 8. Sed adversus omnia, quae diximus variae offerunt
difficultates quarum 1a est arbitrorum sententia minime exe
cutioni mandari potest, neque iudici dato qui eam tulit

neque

neq. a magistratu, qui eum dedit ea rõe q. senta arbi
tri paratã n. hẽt executionẽ eã n. senta rei iudicatẽ nn
n merect neq. actionẽ iudicati ꝓducit neq. exceptionẽ
L. 2. ff. de receptis arbitris L. 1. C. eod. neq. ab ea
appellare necesse est. L. n. distinguemꝰ 32. § cum
quidã 19. ff. eod. ibi etiã si appelari n. potest. Sed sti
pulatio in ꝑvenit ut pene nõe quid ꝓmitit si n. pareat
unde metu pene parendum est. L. diem ꝓferre 27
§ stari 2. ff. eod. ut si pena adiecta n. fuerit eo
promiso sed simpliciter sentẽ stare quis promiserit in
certi actio adversus n. parentẽ in id. qd sua interest com
petit victori d. L. diem ꝓferre § fin. c. ꝑ tuas 9 extra
de arbitris notat Gotof. in L. penult.ª C. eod. Parladorius
lib. 2. rerũ cotidianarũ c. fi. § 2 n. 1. Cum a hic arbi
tri senta paratã executã n. heat minime ꝑ ab ipso ma
gistratu exequi poterit is n. eam sentẽ exequit, que
sentẽ nn meret, ut in nro tpu ibi sentẽ exequant &c.
quo nõe destituta est senta arbitri L. quid ꝑo 13. § ex com
promiso 6. ff. de his qui notant infamia. Et de sentẽ
que exequenda est plura adducunt DD. Guttier. lib. 3. pra
cticarũ q. 25 Did. Perez in L. 2. tt.º 15 lib. 3
ordinamt. gta L. Cobar. in practicis c. 25 in pñio
Acebedo in L. 1. & 2 tt.º 21 lib. 4 recop. Commu
nit DD. in L. post rem iudicatã ubi Rod. Zuares
in pñio notabili 1. & ibi Bart. tt. Soc. tt.º

Cui difficult. satisfacies si dixeris in rigorem N. 9.

esse differentiam inter arbitrum a magistratu datum, et arbitrum ex compromisso. ille .n. est quem magistratus dat, ut in nostro textu. et in l. arbitrio 9, et in l. si arbitro 10. ff. qui satisdare cogantur l. pen. ff. de con fessis cum similibus. is vero quem partes elligunt qui ex re ipsa vocatur arbiter, et ex pacto litigantium ad invi cem penam compromittentium arbiter ex compromisso ut in l. Pompon. 13. § arbiter ex compromisso ff. de receptis ar bitris cum similibus, et disceptator l. 3 § 1. ff. eodem. et compromissum, dicitur electio ipsa pene ad iectione vtrin que promisse, siue pecunia, siue res alia pene vice promit tatur l. litigatores 11 § 1 et 2. ff eodem. Que compromis sa, quia ad similitudinem iudiciorum redacta sunt. et ad fi niendas lites pertinent l. 1. ff. eodem ideo pretor sua au toritate ea tuetur, et pollicetur se cogere eos, qui arbitrium receperunt sententiam dicere l. 2 § ait pretor ff eodem eo in casu, quo pena compromissa sit et simpliciter sententie stari promissum d. l. litigatores 11. § 1, et 2. d. l. Diem proferre § fin. Cogit enim pretor sententiam dicere non vero qualem sed eam duntaxat, quem ipsi arbitro videtur l. qualem 19 in principio ff. eodem competit .n. arbitro libe ra facultas proferendi sententiam, quem sibi equa visa fuerit l. item si unus 27 § tide Pompon. 3. iuncta d. l. qualem in principio. Unde si arbitrium fuerit com promissum, ut certam sententiam dicat arbiter. Nullum est tale arbitrium, nec cogendus est talem sententiam dicere ff.

ad.

ad ptorem non ptinet quale sentam dicat arbiter sed tamen dicat d. l. 2. § ait ptor. d. l. quale 19 in prio nec valet arbitrium inquo libera facultas arbitro sentam psequendi non est futura. dicta l. si unus 17 § inde Pomp. Sed obstat tex in l. si convenerit 26 ff. de re iudicata ubi si convenerit inter litigatores quale sentam dicat iudex valet conventio, et potest iudex cuiusmodi sentam ferre, que lex expresse pugnat cum d. l. quale 19 ubi non decidit conveniri inter litigatores non posse. ut certam arbiter dicat sentam hic vero id posse pponit crescit difficultas ex eo quod iuditium redit in invitum l. inter stipulantem 83. § 1. ff de verborum oblig. cuius decisio obscura videtur ex d. l. si convenerit 26. ubi inter consentientes ex ipsorum met conventione iuditium est. et senta fert- N. 10.

Cuidifficultati ut satisfacias, et pro dicta l.ra concilies observa duo esse iuditiorum genera necessarium unum voluntarium aliud. necessarium est magistratuum, et iudicum ase datorum quod redit in invitum ex d. l. inter stipulantem 83. § 1.o et voluntarium est arbitrorum quos sponte sua litigantes eos elegerunt de quo iuditio agit in tit. ff. et C de re ceptis arbitrijs notat donelus lib. 17 comm. c. 3. et lib. 28. c 10. cum sequentibus. Quibus cognitis restat inquirendum, que sit diuersitatis ratio inter utramque legem ut ~~cum~~ s. ind. l. quale 19 non valeat compromisum, ut tale sentam dicat arbiter valeat tamen in d. l. si convenerit infra hoc tit. inquare omisa interpretatione Cuiacij lib.

12 Pauli ad Edictum in d. L. qualem, & Julij Pacij centuria 7. q. 5 accipientis d. L. qualem de conventione inita inter litigatores, ante litem incoatam, & vero in d. L. si convenerit post litem ceptam tempore quo ferenda est sententia ita ut priori casu valeat. 2.° vero minime. omissis etiam pluribus solutionibus adductis a Nicolao Genoa L. conciliatore in conciliatione legis iuriumque omissa alia Donelli lib. 27 commen. in eadem L. si convenerit dicendum est cum Zacio lib. 2.° antinomiarum nullam esse conventionem, aut compromissum ut ceptam in individuo sententiam proferat iudex seu arbiter quia per talem conventionem tollitur libera facultas proferendi sententiam d. L. litem si unus § inde Pomp. et in hoc casu accipienda est d. L. qualem validam vero esse conventionem si non in individuo, sed in genere conveniat inter partes, ut iudex non ad totam causam respiciat, sed ad ea, que magis sunt controversa veluti, ut in spensis, non condemnet victum et quod simile de quo casu accipi debet d. L. si convenerit in fine hoc tamen quam Zacij interpretationem sequitur Nicolaus Genoa ubi supra n.° 19 & 20.

C. N. 11. Pene eamdem conciliationem adducit Osualdus in Donel. lib 17 comm. c. 3. in notis lit.ª D. docens vero esse generaliter iudicium redi in invitos, & d. l. inter stipulantem 83. § 1. Alleg.do tamen inter consentientes iudicium esse. et inter eosdem ex ipsorum met conventione, & voluntate sententiam ferri, ut in d. L. si convenerit. que non pugnat cum d. L. inter stipulantem § 1. quia preciso vero

V.^s est. qd reus iuditiu detractare n. potest. Qui sensus est. d. l. mil. stipul. §. 1. Interdu tn reus bo ng fide agnoscens si qd prestare necesse est. sponte sua, vl libens potius, quz coactus postea poterit convenire utcurta senta ferat, qua utrigz litigantium f alter de i.^e suo certior sit qpl rem iudicata. Itz ut maior fides fiat remi extraiuditialiter gestis pos sunt partes petere, vt ad initas conventiones serba das condemnend, ut si deinde alt. apiacitorz fide recedere Velit autorit. rei iudicate parata executione hentis cohibeant ita psequit Duardus. l. tit.^o cd. cuiz pauca vba hic transcripsimus.

Quo cognito discrimine int arbitrum amagis tratu datum. et arbitru ex spromiso omissis alijs difris quaz precipua est. in causa efficiunte arbitrum n. datum, iudicem facit magistratus, qui dat. ar bitru v.^o ex compromisso utergz litigato. ut ex l. ^{d} s.^{ta} aductis collegit dicendum est i.^e consultu in psenti n. agere de sententijs arbitrorz ex compro miso sed de sentijs arbitrorz quos magistra tus dederunt notat Donel. in hac l. a divo Pio in pcio ubi communit DD. Unde ad argutu s.^d n.º 8. psitum, respondendum est ea omnia que dicto arg.^{to} comp.^s hendunt intelligenda esse de sentijs arbitrorz excopromisso n. v.^o de sentijs arbitrorz datorz amagistratibus. Vlz. ut senten

N. 12.

arbitri ex compromiso infamiā n̄ irroget q.ᵈᵃ n̄ & omnia
senta est. L. qd qᵒ 13. § ex compromiso G. ff de his
qui notant infamia. cuius rei ratio est q̂ quamvis com
promissa redacta sint ad instar iuditiorū idest ad ins
tar sententiarū a iudicibꝫ latarū L. 1. ff. de receptis
arbitris tn̄ id n̄ fit in omnibꝫ sed duntaxat in eo
qd. finiant lites tan sentē iudicum, quē arbitria
in compromisis. Ideo n̄ senta ex compromiso lata nec
irrogat infamiā nec res iudicata dicit nec & omnia
senta est q̂ arbitᵒ nullā hēt iurisdictionē, quē ex iᵉ
publico n̄ ex consensu privato consequit. L. priv atque
consensus 3. C de iurisdtᵉ. omniū iud. & quamvis
senta arbitri stari oporteat L. diem pferre 27 § sta
ri ff. de recepti arbitris id fit solo metu poenē n̄ vᵒ
autorit. sentē ex qua nec actio nec exceptio rei iudi
catē nascit sed tn̄ poenē petitio uti dictū est. L. 2.
ff. de receptis. arb. L. 1 C eodē ut sᵃ visum est.

N. 13. Sed ne quid intactū relinquamus illud pro com
plem.ᵗᵒ huius articuli notandum ppono qd. olim
ff.ᵃ iᵉ ex senta arbitri ex compromisso actio iu
dicati n̄ nascebat. L. 1. C de receptis arbitris et
similibus sed ei parebat metu poenē. d. L. diē
pferre § stari. C. postea vᵒ Iustinianus sua cons
titutione quē extat in L. 4. C. de receptis arbi
tris statuit ut si compromissū iurisiurandi
relig.ᵉ vallatū sit vel apertis vᵉ eius ab arbitro

senta

senta iuris per actione in factum per conditionem
ex lege producerer. Quod postea correctum fuit
in auth. de iudicibus § quarto collat. 6. que cor
rectio extat etiam in auth. decernit C. de receptis ar
bitris, et tendit ut ius iurandum non aponat. Tamen
proponit dicta correctio a Iustiniano in l. cum
antea C. eodem. Ubi etiam compromissum etiam sine poena
fieri posse, et sententiam arbitri actionem in factum producere cui co
sonat regia lex 35 titulo 4. partita 3. ubi greg. plura tradit
et Regia lex 4. titulo 21. lib. 4 recop. ubi Acevedo plu
ra examinat explicant Roder. Quares in d. l. post rem
iudicatam notabili 8. n.° 2. Gutierrez in l. nemo potest.
n.° 91 et cum seq. delegantis l. in 7.ª q.e Bart. Porla
dorus lib. 2. rerum cotidianarum c. fin. 1. p. § 2. plures
Iure autem nostro Regio senta arbitri paratam executio N. 14.
nem habet, et res iudicata dicitur actionem etiam et exceptionem
producit, et ab ea appellari potest d. l. 4. titulo 21. lib. 4
recop. iuncta d. l. 35 titulo 4 partita 3 si modo inveniant
ea omnia, in prolatione sententiae, que exigit d. l. 4. Quorum
1. est. quod compromissum scriptura publica Tabellionis fi
at. certam poenam otinens ex l. 23. et 26. titulo 4 partita 3.
et ex d. l. 4 recop. 2.° quod tale compromissum et
simul senta a publico Tabelione signata exibeat iudici
qui executurus est. Unde quamvis testibus quis probet
compromissum factum fuisse, et sententiam latam. id non sufficiet
ad executionem. Defendunt plures quos refert et sequitur

Acebido in d. l. 4 recop. n° 177 Meneses in l. cum
te C. de transactionibus Gutier. in d. l. nemo post. n° 443.
cuius rei ratio est, quia non tam de compromissi probatione
quam de solemnitate serbanda agit d. l. 4 recop. docet
Castillo in l. 27 Tauri n° 20 vers. ulterius. Prose
quuntur Acebido Gutierres & parladorius ubi proxime. 3°
Ut arbiter sententiam proferat intra terminum sibi prefixum l. 27
tit.° 4 p.ta 3. quod etiam olim iure civili Rom. dispositum fuit l.
non distinguemus 32 § Itema 3 ff. de receptis arbitris
l. 1. C. eodem notat Petrus Greg. 3. p. sintaematum
lib. 47 c. 39 n° 19 Hipolitus singulari 423 Ac
cebedo. secundo n° 179. 4.° Ut sententia de his rebus proferatur
de quibus compromissum fuit. & libera arbitrandi po
testas iudici data d. l. 23. tit.° 4. p.ta 3. & de anti
quo iure est text. in d. l. non distinguemus § de officio 15
& ideo facta contra formam compromissi non subsistunt
l. 26. tit.° 4 p.ta 3. d. § de officio 15. Arg.to text. in c. fin. § por
ro de restitutione spoliatorum. Nec convalescunt c. exa
minata 7. de confirmatione utili & inutili docent Greg.
in d. l. 23. verbo sino gta 18. Acebido in d. l.
4. 5.° & ult.° ut is qui executionem petit obligetur
ut fideiussoribus datis caveat se restituturum omnia bona
virtute executionis capta in instancia appellationis aut
reducat ad arbitrium boni viri ex d. l. 4. quia ea omnia
expresse comprehendit: non tamen declarat iudicem, qui sane
sententiam executioni mandari debet. sed ita [illegible]

iudicis

iudicem cui condemnatus subditus e executore esse sine requisitorijs literis docent Bart. in presenti § 1. in fine Petrus Greg. 3. p. sintag. lib. 47. n.º 39, & 40. Portadorius d. lib. 2. c. fin. 1.ª p. § 2. & hec oblig.º & fideiussor condemnati eis p. n. petente prestari debet docet Gutier. in l. nemo post. n.º 93 et Acebedo in d. l. 4. n.º 188. plura huc pertinentia require ab Acebedo ubi s.ª Gutier. & Portad. in d. locis

Prez hec duo arbitrorum genera de quibus hactenus egimus tertium est arbitrorum, qui arbitratores appellant l. societatem et 3. §. arbitr. ff pro socio d. l. 4. recopilat. ibi amigos arbitros arbitradores, & in l. 23. tit.º 4. p.te 3. ibi que quiere tanto dezir como albedriadores, & comunales amigos, quorum arbitrorum nomen incognitum fuit Iurisconsultis apud ipsos n. arbitrorum tamen nomen habebat d. l. societ. § arbitrorum cum alijs in quibus invenies hoc arbitrorum nomen, & hoc verbum arbitratores usurpat a doctoribus, quem admodum dicimus interesse pro eo quod interest dictatem pro suo herede, & alij ex nostratibus [illegible] alia vocabula precipue Acebedo hic in d. l. 4. n.º 139, & alia, que invenerunt DD. antiqui precipue Portad. lib. 2. rerum cotidi. c. fi. § 2. n.º 1. cum alijs diferunt n. arbitri ex compromiso, & arbitratores in eo, quod arbitri de iure debent iudicare arbitratores v.º, qui compositores amicabiles appellant non de iure sed in facto cognoscunt ut est in l. 23. N. 15

tt.º 4. p.ta 3. Acebedo in L. 4. tt.º 21 lib 4. re
copil. nº 137 cum seq.s ubi alias dispas inducunt
& proponit & ab utriusq. senta reclamar ex d. L.
4. recop. Hoc admisso qd senta arbitri eius est
naturæ a qua proprie appellet, at vº a senta arbitrato
ris nº proprie appellat sed reducit ad boni viri arbi
trium, & ab ea proprie reclamat ex d. L. 4. recop. et no
tandum est qd hec arbitratoris senta proprie lau
dum appellat = Qui aut sit iudex competens ad quem re
ducat arbitrium eius qui sentam protulit arbitratoris, queri so
let in qua quæstione plures quos refert Aceb. nº 147 in ea
ss. opinione comm. ut doceant iudicem competentem apud
quem talis reductio petenda sit tractanda est esse iudicem
rei condemnati apud quem de causa illa agendum erat si
compromissum non esset, quem reductio non solum per iudicem
fieri sed vocatis per iudicem bonis viris, quorum arbi
trio corrigat. ad L. 3. et 23. tt.º 4 p.ta 3. ibi
diuese endereçar, y emmendar segun albedrio de bue
nos varones, que sean escogidos para esto delo jue
ces ordinarios de aquel lugar. Hoc tn nunquam
praxi obserbatum est ut afirmat Greg. Lop. in d.
L. 23. gla 14. vbo omes buenos sed qd iudex
loci solum sine talibus bonis viris cognoscat de ad
vitratu, et eius arbitrio corrigat, & emendet. qd
cum ita obserbatum sit credit Acebedo d. L. 123.
exigentem bonos viros cum iudice quo tis reclamat
ad.

(,). don P. de Vego

Ad reductione potius concilii, que necessitatem inducat nº 148. cum seq. Si vº a senten arbitrio appellet et quaeri quis competens iudex sit in hac appellat. instantia in qua q. tenendum est appellandum ee ad iudicem ipsius arbitri qui co petens e' in hac instancia docet Cov. lib. 2. va riarum c. 12 nº 2. Potuit et appellari ad superiores iudices cancelarie omisso medio & desp. hendit ex d. L. 4. recop. ibi fuere confirmada por el prede te q. dolores, et ibi pero si por el Ques inferiorex quibus Ubi desphendit adiri posse iudice infe riore, qui iudex est arbitri l. adiri posse iudice supe riore appellationis q. omisso medio ad principem pot appellari secus vº in inferioribus Rex n. Hispanie nost. Sordinarius est cunctorum subditorum L. 18. tit. 23 p. 3. ibi esto es porque el Rey a señorio sobre todos q puede los Juzgar L. 1. tit. 1. L. 14 tit. 18. lib. 4 recop. qd et in summo Pontif. set locum c. si duo iis 7. de appellat. c. ad Romane, & c. si quis 2. q. 6. prosequit Aceb. d. numeris.—

Et Ut ultimam manu apponamus animaduerte- ndum est qd. multoties res ad boni viri arbitrium redigi tur tan in contratibus, que in ultimis voluntatibus ut ex bono, & equo adimiteret, & hoc in casu virum bonum • V. 16.

non intelligimus iudicem qui pro boni viri off.º fungi debeat l. 4. § 1. ff. familie erciscund. sed quemcumque virtutibus instructum iustum fidum ignocentem docet Cuiacius lib. 2. observ. c. 2. Donel. lib. 8. comm. c. 15. ... huius arbitrij boni viri mentio fit in l. verborum 18. ff. iudicatum solui l. si quis arbitratu 43. ff. de verb. oblig. l. multa 6. in princ. ff. de conditionibus et demonstrat. l. si sic legatum 69. in princ. ff. de legatis 1.º l. 1. § 1. de leg. 2 l. fideicomissa 11. ff. de leg. 3. cum alijs adductis a Don. in comm. ad tit. ff. de verb. oblig. in d. l. si quis arbitratu cuius quidem arbitrium non debet esse liberum, sed regulatum, et quale boni viri esse solet docent. Don. in d. l. si quis arbitratu ubi prosequitur, et enumerat differentias ... inter arbitrum ex compromisso, et arbitrum bonum virum. de cuius arbitrio ad institutiones, legata, fideicomissa, et contractus post plura a. Covar. in c. cum tibi de testam. Gometio in l. 31. Tauri Matienço et Acebedo in l. 9. tit. 4. lib. 9. recop. Mol. de iust. et iure t.º 2. tract. 2 disp. 257. Cenedo ad decretales collectanea 67 Farin. ... 2. select. c. 6. et lib. 8. in l. 1. ff de leg. 2 ubi communiter DD.

N. 15. Cognitis his, que circa arbitros ex compromi-

so

so praxi, & legib. Regijs introducta sit cogniti ex ijs que co[n]tra eorde[m] J.[ur]is Romanor[um] introducta fuerint. Sig do constat J.[uris]consult[os] n[ost]ros n[on] de arbitris ex compromisso quocumq[ue] modo sumptis sed de iudicib[us] datis qui ex s[upra]d[icta] r[ati]o[n]e arbitri dicunt quos hodie J.[ure] Regio iudices ordinarij litigantib[us] dant quotiens recusat ipsi qui vocant acompañados. ut simul cu[m] iudice ordinario cognoscant, & iudicent. Quor[um] sentent[ia]m n[on] exequunt ipsi sed ordinarij qui eos dederunt De quib[us] in L. 1. tit. 16 de las recusaciones lib. 4.

Secundo dificilis redit nos[tr]a q[uaestio] dum docu[i] magistratus Pop. Rom. senten[tias] iudicum a se dator[um] s[ive] arbitror[um] exequi debere. innuens ipsos iudices exequi n[on] posse q[uo]d convinci videt[ur] ex t[ex]tu in l. fi. C. de iu[ris]dict[ione] ibi, executore[m] negotij cui mandata est iurisd[ictio] c[um] examinatio &c. que v[er]ba demonstrant iudicem datu[m] exequi posse sua[m] senten[tia]m, & optima cum r[ati]o[n]e q[uia] quotiens cause cognitio committit committunt et ea omnia, que ad causa[m] p[er]tinent l. 2. ff. de iurisdict. omniu[m] iudicum l. 3. § fi. ff. de serbitut. rusticor[um] l. ad rem mobile § 6 l. ad legatu[m] 62 ff. de procurat. — Huic t[e]x[tu]i n[on] satisfacit, qui dixerit eu[m] in d. l. fin. intelligendum esse de iudice delegato eo[dem] s[cilicet] cui mandata est iurisdictio n[on] duplici

N. 18.

roe convinciit Sec. Wlucio l. g.ª Iudex delegatus is .s. qui mandatam hũe iurisdictionem de quo in l. 1. § qui mandatam ff. de off.º eius cui mandata est iurisdictio minime exequi potest suam sententiam ut ex adverso tunc deduxerunt cum gla. verbo a se Simancas in pstenti in prio Alex. n.º 6. Jass. n.º 3. et in d. l. f. C de iudicitijs n.º 9. Alc. lib. 2. parad. c. 4 n.º 3. et cap. 9. Menoq. de arbitrarijs lib. 1. q.ª 79 n.º 4. = et 2.ª q.ª ad misso ad loquato d. l. fin. de iudice cui mandata est iurisdictio. Admiso etiam qd. delegatus possit suam sententiam exequi (qd valde controversum est inter interpretes) adhuc eadem manat diffas qª aliqd dicitur de iudice delegato et dici de iudice dato, utrumque n. datur a magistratu et utrumque ad causam cognoscendam et iudicandam delegatur, et utrumque tam datus, quam delegatus dicitur l. a iud.e 4 C de iudicitijs iuncta glosa in notis ibi de q.º si delegatus exequi potest, poterit etiam et data sed quibus omnibus accedit qd. d. l. fin. C de iudicitijs nullam iudicis delegati mentionem facit sed iudicis dati, et ei exequendi potestatem tribuit.

N. 29 . . . Cui diffi.ª ut satisfacias observa qd. licet valde controversum sit an iudex delegatus possit suam sententiam exequi. An vero eius executio ad delegantem

gantes pertineat, ut constat ex adductis a Gab. Henriq.
primario quondam apud nos legum interprete in pecu
liaribus comm. ad hanc legem a Divo Pio an.o 8.
cum seq.e a Novis in emporio 1.a p. tt.o 2 q. 17
per totam, et ab alijs ab his adductis. Verum est
iudicem delegatum suam sententiam exequi posse. Cuius ratio
est quia executio sententiae ad mixtum imperium pertinet
ad illud. l. quod iurisdictioni cohaeret l. 1. in fine ff.
de off.o eius cui mandata est iurisdictio quod impe
rium potestas est exequendi, et vocatur modica co
ercitio in l. fi. ff. de off.o eius, sine qua coercitione
sive mixto imperio nulla datur iurisdictio, et ideo man
data iurisdictione cum ea transit hoc imperium d. l. fi.
ad hoc ut ad effectum perducatur quod iusserit iudex. Un
de cum delegatus una cum iurisdictione coercitionem
habeat recte suam sententiam exequi potest docet omnium
optime Don. lib. 17 comm. c. 6 — Datus vero iudex
non potest exequi sententiam, et ideo eam exequitur magis
tratus, qui dedit, ut in nostra l. ratio est quia iudex
datus sine iurisdictione datur cum sola notione causae
l. ait praetor § ff. hoc tt.o l. penult.a ff. de iudicijs l.
ult.a C. ubi, et apud quem cognitio in integrum. ad
hoc ut cognoscat et iudicet, et non amplius, idest sine
exequendi potestate et clarius sine iurisdictione ut in exemplo

tur. l. Unde iudex datus a summo iudicare
potest non tamen ius dicere, quia diversa sunt et tanquam
diversa proponuntur tit. C. nequis in sua causa iudicet
vel ius dicat, et in l. quidam 57 ff. eod. tit. ubi iudex
fecit, sententiam vero protulerit. iudicat quod [illegible]
sua prolata nullum aliud est ei officium quod desinit esse
iudex l. iudex posteaquam ff. eod. tit. At vero ius dicit quod
exequitur. exequitur autem coercens non parentes sue sententie
pignoris captione, et distract. l. 1. & 2. C. de exe
cutione rei iudicatae l. iubere cavere ff. de iuris dict. om
nium iudicum notat Don. in presenti d. lib. 17 c. 6

N 20. 2o Observa notionem dum esse generale quod
comprehendit duas species quarum una est cognitio
altera iurisdictio l. notionem 99 in princ. ff. de verb
orum sig. est autem cognitio sive notio potestas cog
noscendi de re controversa et iudicandi, iurisdictio
autem est potestas cognoscendi iudicandi quod et exequen
di potest. [illegible] consistit ex adultis a Donel. d. c. 6 99.
autem ita cognitionem costat iurisconsultus in hac nostra
l. non agere de his iudicibus quibus mandata est iuris
dictio, quos delegatos vocamus, sed de iudicibus
datis qui dati iudices exequi non possunt sententias ex
supra posita ratione delegati vero possunt in c.
significasti c. praeterea c. suspicionis ex. de off. delegati.

21.

Quibus praemissis fundamentis facilis erit resolutio proposita dubitationis q.^a 5 in d. l. fin. C. de iudiciis. lucem accipiet qua indiget nimis obscura eius contextura et decissio verba .n. illa et exegutore negotij cui mandata est. Vexant interpretes qui varie ea accipiunt ut connotat ex ceteris ibidem ubi mancipante Bort. sic n.º 2 lag. n.º 10. Menoquio de arbitrarijs q.^e 6. n.º 19 — quorum, et aliorum omissa resolutionibus dicendum est. imperatorem in d. l. fi. loqui de exegutore quicumque iudice dato datur ad exequendam sententiam dicitur .n. datur iudex ad cognoscendum, et iudicandum ita solet dari exegutor ad exequendam, l. et si non initio q. C. si stra iur. f. vel utilitatem publicam. unde cum in d. l. fin. datus fuisset iudex et exegutor, et iudex recusaretur arbitri q. 3. t arbitri in eius locum subrogati fuissent dubitatum fuit an exegutor similiter fenseret recusatus an vero non obstante recusatione arbitri f arbitrorum cui dubitati respondet dum executorem exequi debere q.^a is manet executor quis iudex removeatur, et tale esse sensum illorum verborum, et executorem negotij cui mandatum est succissime eius executio imminente et docet Cui. lib. 9 obs. c 23 q.^a omnium optime declarat quod lex fi. ita intellecta non pugnat cum nostra lege a divo Pio

Nam in d. l. fi. iudex datus n̄ exequit̄ sent. sed exe-
cutor & §. si talis exequutor datus n̄ fuisset executio
sent. ad eum, qui iudicem dedit esset referenda, ut in
nro tex.

N.22. Cumq. d. l. fin. n̄ loquat de iudice dato
exequente sed de executore neg. de delegato ut ma-
le accipiunt interpretes delegati n. in d. l. fin. nec ullu
est verbum n̄ obstabit ea consideratio desumpta ex
l. a iud. 5. C. de iud. ubi iudex delegatus datus
dicit, & datus delegatus q. convenient in noē
n̄ conveniunt in effectu, & potest. conveniunt in noē q.
uterq. datur & delegatur a iudice ordinario differunt
in iuris dict. quam h̄et delegatus ut constat ex
s. dictis, & ideo n̄ q.d q.d dicit de delegato, si
delegatus intelligamq eum cui mandata est iuris
dictio, dici debet de dato nstat Donel. d. c.

N.23. Viso de sententijs iudicu datorum qu-
as exequunt magistratus, qui dederunt restat in
quirere an possint exequi sentas a se latas ma-
gistratus, qui propriam iurisdictionem vel
delegatam habent in qua questione decen
dum est. quod n̄ possunt exequi sente
tias iudicum a se datorum, qui eos dederunt
ut.

in nostra lege a fortiori sententias a se
latas exequi poterunt l. praeses 27 infra
hoc tit.o l. qui restituere 68 ff. de rei
vindicatione. notat Don. Ubi s.a. cuiac.
lib. 12. observ. c. 1. quibus absolvitur
textus.

Quotuplex sit possesio, an vnica, an multiplex.

D. Don Pedro de Vega.

Ex superioribus celebris nascit dubitatio possesio si N. 1.
licet de qua agimus quotuplex sit, vnica an duplex. Ex cuius
resolutione ad varia iura patet aditus. Hic n. noster de
possessionis adquisitione, et amissione tit. nullus difficilior
continet disputationes propter varias dissentientium interpretum opi-
niones, et propter varia iuris loca, quibus singuli nituntur, vt con-
stat ex adductis a Socino hic n. 209. Prima ab glossa opinio est
existimantium possessionem non vnicam, sed duplicem esse, civi-
lem vnam, naturalem aliam, quam sequuntur post Ioannem et antiqu-
os glosatores Dinus regula sine possessione de regulis iuris
in 6. Iass. eorum appellans hic n. 1. Ferretus hic n. 4. Cobar.
in reg. possesor de regulis iuris 2a p. in initio n. 4. Ant.
Gom. in l. 45. Tauri n. 19, Baconius lib. 2. declarationum
c. 31 et 34. Hotom. lib. 9. observationum c. 1.
Cuiacius lib. 27. observationum c. 7. et lib. 9. c. 33 [illegible]
quinus lib. 8. controversiarum c. 5. et adducti a Holg.
de vsucapionibus 2a p. membro 3. c. 3. n. 32. Pro quibus
sequentia iura in primis ex quibus in hac nostra l. 1. ibi: *na-
turaliter ab eo teneri*. Et in d. l. 3. § verba. 13. ibi: *qui
adeo ingenti valemus naturaliter possessionem nancisci possimus*. l.
1a. § deijcit ff. de vi, et vi armata ibi: [illegible]

qui naliter possideat l. 3.a § si ff. ad exhibendum
ibi non solum eum qui civiliter, sed et eum qui naliter
incubat possessioni. l. Pupuli 11 ff. de adquirendo

l. 2. § qd. vulgo ff. pro herede. vel domino, ibi, et neque possessione, quae est naliter
ibi ut possessionis ...
ad m... ff. hoc tit. ibi nulla possessio l. nemo 10 C. hoc tit.
ibi possessionis duplicem esse vocem alteram quae iure consistit, aliam quae
corpore. l. 3. § genera ... ff. hoc tit. ubi iureconsultus
species possessionis infinitas esse docet. d. l. Clam possidere 6.
§ qui ad nundinas. l. si id 25. § fi. ff. tit. in quibus iuribus
absens qui neminem in fundo reliquit animo retinet possessi-
onem l. l. quis 46. d. l. 3. § saltus d. l. 1. § ...
... ff. de vi armata, et qui clam ingreditur adquirit pos-
sessionem d. § qui ad nundinas ibi videri eum clam possidere
et quod duo in solidum possidere non possint d. l. 3. § ex contra-
rio d. l. si ut certo § si duobus vehiculis ff. commodati, re-
linquit duplicem esse possessionem. quibus et aliis fundamentis
in civilem, et naturalem dividunt. Sed in assignanda cuique
speciei natura dissentiunt interpretes antiqui. n. naturalem appellant
qd corpore adquiritur, et retinetur civilem vero eam, quae solo
animo retinetur. Cuiacius vero lib. 2 ... observationum c.
existimat possessionem civilem esse, quae non solum corpore ad
quiritur sed etiam animo existimantis se dominum esse,
et ex iusta causa possidere naturalem vero possessionem esse cor-
poris incubationem cui ... ius aliquod inest veluti
in incubatione pignoris rei commodatae, et similibus. Aliter
atque aliter ... lib. 9 observationum c. 2. Baconius
d. lib. 2. declarationum c. 32 Cuiacius in paratitla ad tit.
C. de

l. de adquirenda possess. oio videndus.

2.a opinio est eorum qui credunt triplicem ee possessionem, nalem, ciuilem, et corporalem, quem tradit Bart. in presenti nº 7. in fi. referunt Faguinus controversiarum illustrium lib. 8 c. 5. et plures a Hug. adducti de vsucapionibus 2.a p. membro 3.º c. 1.º nº 34. qui nalem possessionem vocant detentionem rei vel alicuius iuris vt in vsufructuario, qui nalr possidet l. nalr 12 ff. hoc tt.º de quo exemplo, et alijs elegant. Cuiacius vbi proxime. Ciuilem dicunt rei detentionem, quem constat iure, et animo domini, detentore credente se esse dominum, et detinente rem ex iusta caa. Quali e quem hent bone fidei possessores, quem et vsucapionem producit § et servus qui in fuga 29. huius l. 1.ª et aquisitionem fructuum l. bone fidei emptor 48 in prio ff. de adquirendo rerum dominio, et alios effectus, quem quidem possessio ita nalis dicit, q.a nalr res tenet. Corporalem possessionem vocant eam, qm. quis adquirit corpe in re aliena sine aliquo iure cuius extat exemplum in d. §. qui ad nundinas d. l. 1.ª et q.d 29 § fin. ff. hoc tt.º ibi vt potior sit illius corporalis possessio. l. qd servus 24 Affeo de ibi ignoranti tibi n corporalem possessionem &c. Cuius corporalis possessionis effectus enumerat Bart. sr nº 10.

3.a opinio est Jas. hic arº 70 existimantis triplicem esse possessionem ciuilem tm nalem tm, ciuilem, et nalem simul. quem ad duas species recte referunt,

4.a et vlt.a opinio quem et nos sequimur plurium est docentium vnicam esse possessionem, quem corpe et animo adquirit, animo, et corpe retinet, animo, et corpe amittit eotem paramento de quo sepius egimus quem tenent post antiquos glosatores ab Accursio relatos hic glo. ait, et in l. 3 § 5 n

posse l. Svett.o riga in presenti n.o 38 Cumang 10. Et relati a Gomecio in d. L. 45 Tauri n.o 19. Corrasius in d. L. naturalis §. nihil cōe in studiis n.o 6. Menochius de successionis creatione § 21. n. 108. Zacius in L. 2.a n.o 5 de origine iuris Costang lib. 3. comm. c.e 10 n.o 5. Petrus Greg. Tol. Sintacmatis lib. 1.o c.e 13 n.o 15 Concius lib. 1.o disp. 3 c.e 9 Madera lib. singularium animadvertionum c.e 8. Parladorius lib. 1.o rerum cotidianarum c.e 9 n.o 9 et 23 Donelus d. l. 5 comm. c.e 7. Et ibi Osualdus qui plures refert. Phil. de Usucap. 2.a p. membro 3. c.e 1.o a n.o 36. quibus sequentia ff. iura —

N.o 5. In primis textus in d. L. 3. § ex contrario ibi in suma possessionis non multum interest iuste quis an iniuste possideat. Exquibus in d. L. 3. §. genera. 21 ibi, Et in suma magis est unum genus possidendi, species infinitae. Ubi genera et species non usurpantur significatione Dialectica, ut in l. hais 41 § item quero 8. ff. de fideicomissariis libertatibus L. in stipulationibus 54. ff. de verbis oblig. ubi docte Donelus in commentariis ad eamdem L. L. 2.a in princ. ff de rebus creditis ubi communiter Doctores sed potius accipiuntur pro titulis, et causis possessionis ut exempla ibidem adducta demonstrant observat Osualdus in Donelo d. c.e 7. l. D. 3.o roborabat quod possessio quae animo retinetur in d. § qui ad nundinas, et similibus eadem est cum ea, quae prius quaesita fuit cum animo et corpore, non diversa, nam si diversa esset antiqua amitteretur et nova aquireretur, et consequenter interumperetur antiqua, et usucapio non procederet, quae exigit continuationem possessionis L. 3. ff. de usucap. L. servitutes 14. ff. de servitutibus docet Donelus d. c.e 7. —

sed

Sed hec una possessio duas species sive qualitates hent. Una est iusta alia est iniusta ut colligit ex d. § ex contr.°, que divisio n. ad substam posse ssionis ptinet, sed ad possidendi mos seu qualitates teste Donelo, et osualdo s.° Que qualitates alijs etiam vocibus declarant Veluti possessio, aut bona fide est, aut n. bona fide, d. § genera vs.° it. etiam ita alia dicit nalis, alia civilis d l. 1.ª § deijcit 9. ff. de vi et vi armata, que omnes voces tn. idem recidunt. id est possessio iusta, bone fidei, et civilis idem st. — in iusta v°, male fidei, et nalis pro eadem accipiunt, ut ex sequentibus clarius apparebit. N.° 6.

Iusta possessio est in qua caa sive titulus, bona fides, et voluntas tradentis reperiunt. Titulus in quo vnus s. ex illis, qui Jure civile cause st. adquirendi dominij d. § genera. quos alij numerant in d. § genera, et in l. 3. et 4. et seqq. ff. de publiciana in rem actione de quibus elegant. Donelus d. lib. 5. c. 14, 15, et 16. — Bona fides, idem ut possessor heat iustam causam putandi rem ad se ptinere l. ita veniunt 20. § pl.° hec l. sed et si lege 25. § consuluit ff. de petitione heredit.is Veluti si rem ex causa ad dominij translationem ptinente accepit an. Dom.°, quem dominum putabat § si quis an. Dom.° inst.ª de rerum divis.e; alienatione ei non interdicta l. qui aquolibet 27. ff. de contrahenda emptione. Vel cum sciret n. dominum putaret tn. eum ius alienandi hre Veluti procuratorem, tutorem, et similes l. bone fidei emptor 109 ff. de V. S. d. l. qui aquolibet 27. de qua bona fide elegant. Donelus lib 4 comm c.e 24. et lib. 5. c.e 17 N. 7

Et Strovig. Ubald. Itz Voluntas transferentis naria est Vt iusta sit possesio id in casu, quo quis transfert. Sine qua Volunt. q iusta sit caa, n tn est iusta possesio sed in iusta, & possesor predo est. l. si ex estipulatione §. l. fundi venditor 33. ff. hoc tit. de qua Volunt. videndus est Donel. d. lib. 5. c. 10.. Que quidz possesio q. a iure ciuili apbat Vt pducat varios efectus. ciuilis dicit l. si cum, qui 26. ff. donationib. in. Vnde iusta bone fidei, & ciuilis sui respectib. Vocat.

N. 8

In iusta V possesio ea est in qua nec caa nec bona fides nec Voluntas antiqui possesoris reperiunt, & ideo his tribus Vocibus declarat in iusta, male fidei, corporalis, seu nalis. Nalis inquq, Vt cecernat a ciuili, que a iure ciuili apbat, Vt certos pducat efectus, n qd iusta, & ciuilis possesio nalis n sit. nz detentio rei a iure apbata, naturalis est iusta, & ciuilis Vt in pcio huig l. ibi nalis, & est optimus tg in l populi 11. ff. de adquirendo rerz Dominio Vbi possesio naturalis appellat ea, que ciuilis est, hali to respectu ad originz. Nz possesio ez iusta n e iuris ciuilis origine, sed nalis idest iuris gentiz q a possesio iusta, causa dominij est. & Dominiz a nali possesione cepit. § Dominiz l. huig iure l. 1. & dicit q. possesio nalis, Vt distinguat ab ea, que nalis, & ciuilis est. idest. Vt distinguat nuda detentio rei a Vera possese. Vel ideo nalis dicit q a hes hid, quod est primz in possese a quo ipsa ortz habet sz ocupationz, & detentionz. Observat eleganr Madera lib. singul. animadversionz c 21 . Hilg.

d. 2.

d. 2.ª p.ᵉ membro 3. c.ᵉ 1.º, an.º 36. In cuius rei exemplum adducit obligatio n.ᵃˡⁱˢ et ciuilis neque quambis utraque obligatio dicatur l. fideiussor 16. §. fideiussor 3. ff. de fideiuss. tamen quoad vinculum obligationis ciuilis efficax est. Nalis vero non efficax, et impropria d. l. fideiussor §. nales 4. l. nales digestis de actionibus, et obligat. et ideo absolute n.ᵃˡⁱˢ vocatur per quem falsum magis demonstramus quam quod iure ciuile referrimus obligatum l. nec serbus 41 docet Portad. d. c.ᵉ 9 Carondas. lib. 1.º vero ciuilium c. 6. Otualdus cum pluribus d. c.ᵉ 7. lit.ª E, et F. — N. 9

Quibus preiacis fundamentis facile consequi poterit sensus iure consultorum in d. § ex contrario ibi et quis an in rei possideat et in d. §. genera vero 4 eorum ibi ut possideat aut bona fide, aut non bona fide et in d. l. 1.ª §. deiicit ibi siue ciuiliter siue n.ᵃˡⁱᵗᵉʳ possideat in quibus et similibus iuribus ciuiliter possidere est legis approbatione possidere ut in l. 3. §. fi. ff. ad exhibendum. et non ciuiliter possidere est sine ea approbatione tenere l. Tigni § 1.º ff. ad exhibendum ibi quambis tenere ciuiliter non possideas, et clarius in d. l. cum heredes 23. § fi. in fi. Naturaliter vero possidere varie accipit, cetera quod breviter noto

Naturalem possessionem triplicit accipi. I. n. n.ᵃˡⁱˢ possessio dicitur vero et iusta rei apprehensio, ut in presenti verbo n.ᵃˡⁱᵗᵉʳ et in l. cum heredes 23. in pricipio verbo n.ᵃˡⁱᵗᵉʳ d. l. Pupillus 11 ff. de adquirendo rerum dominio, quae ex ratione supra adducta non pugnat cum l. possessionem 19 ff. hoc titulo — N. 10.

que de iniusta seu corporali rei insistentia accipienda
Lest. 2º dicit nalis possesio ea, que iniusta est, ea
s. que civili, & iuste opponit, ut in d. l. 1ª § dixit
& hec in ldis improba appellat, l. improbo 7. C. hoc tt.º
interdis corporalis l. qd servus 24 ff. hoc tt.º & quicq
habet mala fide possidere dicit d. l. 3. § genera tts.
vel eq — 3º Naturalis possesio accipit p insistentia,
corporali, & in cubatione, ut in l. 3. § 5 ff. ad exh
hibendis l. 2ª § quod vulgo ff. p herede & l. 3. § ver
ba, que quidq in sistentia v. possesio non est. nec qui eam
hent possidere dicunt cuius rei exemplum sepius in usufru
tuario ostituimus, qui q nalit rei incubet, & ppt hoc na
turalit possidere dicat l. nalit 12 in pcio ff. hoc tt.º
Non tn possidet l. adquirit 10. § 5 ff de adquirendo
rerq dominio, & in colono qui q corp. rei insistat
eaq de causa dicat nale possesione here d. l. 2. § qd
vulgo. vere tn possesione n hét l. n solum 33. § qd
vulgo ff. de usucap. — Qui & similes q possidere n
dicant dicunt tn in possessione esse. l. generalit & l.
siquis ante 10. § 1. ff. hoc tt.º, que diversa sunt. ut observat
Blom. lib. 3 observationis c. 1º sicut et diversa sunt possesso
rem esse. & possesionem here l. sciendum 15. § credi
tor ff. qui satisdare cogant. et sicut eq diversa sunt possi
dere. & alieno nomine possidere. l. qd meo 18. in
pcio ff hoc tt.º — Interdum tn absolute possidere di
cunt l. que situm 40. ff. de adquirendo rerq do
minio l. in rebus 9ª § meminisse ff. de pcario, sed
hoc improprie, & p abusionq dicit, ut notat Petrus
Greg

Greg. L.ª p̄. sinctam lib. 1. c. 13. n.º 24. Unde interp.
retandus est tex. in d. l. clam possidere § qui ad
nundinas. ibi clam possidere, et ibi possessionem, de cor
porali incubatione ut constat ex textu in d. l. si id
qd. 25. § fi. ibi aliq corp. ingressus sit, n.º 5.º de
vera possessione docet Baconius lib 2. declaratio-
nis c.e 39. n.º 11.

Quibus ita positis et hac nostra recenta sentent., non N. 11
obstat 1.ª opinio quæ in natal. et civilem dividit posses.
quæ divisio q iure regio sprobat in l. 45. Tauri. Disputationibus
in nris n. placet. Neq. faciant negotiis gerea
1.ª adducta iuris quorum solutio ex proxime dictis iam patet
Restat solum interpretandus tex. in d. l. nemo 20 C. de ult.º
Dum possessionis duplicem rationem assignat aliam in corp. a
liam in iure, Ubi verbum rationem duplicem accipiendum
est primo ut in l. clam possidere C. in princ. assignat
q. imperator. duplicem possidendi modum alium qui in iure
consistit cum s. quis e fundo egrediatur tunc animo retinet
possessionem. alia Alium, qui consistit in corp. q. cum
possessor vere et corporaliter rei incumbit, ut docet Donelus
d. lib. 5. c.e 6. Restat etiam explicandus tex. in d. l.
quæ admodum 8.ª ibi nulla possessio, quæ verba non eo pertinent
ut inducam duplicem esse possessionem in sua substantia sed po
tius, ut modos, seu qualitates demonstrent iuste et
in iuste. Unde sensus iureconsulti talis est nullam posse
ssionem quocumque modo queratur sive iuste sive iniuste
sine corp. et animo aquirere et amittere possumus
ita Donelus s. sed sic positione quæri potest et dico.

plures ve. eandem rem in solidum possidere possint in qua dubitatione Paulus noster in d. § ex contrario negat. t. cui consonat lex duo 19 ff. de precario. Et Utroque Doctores cuius rei ratio evidens est. Tandem petita ut ex exemplis a Paulo adductis deducitur.

N. 12 Sed dubitationem movet textus in L. 4 § meminisse ff. de precario ibi eam possidere ubi expendenda sunt. Illum eam, et illos possidere. Et in L. habet 15 § cum qui ff. eodem ubi expendenda sunt. ubi illa sibi possidere, et nancisci possessionem in quibus verbis, qui precario rogavit possidet. et eam dubitationem movet textus in L. certe 16. § is qui rogavit ff. eodem ubi rogatus eam possidet quem iuris si iungantur cum d. § ex contrario duos possidere in solidum reperies

N. 13. Bacilare videtur. Sed possita decisio ex textu in L. 3. in principio ff. uti possidetis. ubi aperte probat duos in solidum possidere posse. Et fluctuandi causam praebet textus in L. Luccio 4. ff. de aqua quotidiana et extiva.

N. 14. Quibus non obstantibus et omissis varijs distinctionibus adductis ab antiquis glossatoribus, et a Bart. Albirico, Dino, Jason Cumano, Zatio in d. § ex contrario. quibus probare nituntur duos in solidum eandem rem possidere posse, unum civiliter alium naturaliter vel unum vere et alterum apparenter, quas convincit elegantissime Vilg. de usucap. 3. p. c. 12 n. 16. Tenendum est cum Paulo non posse plures in solidum eandem rem possidere, id est eodem modo observatis ijsdem conditionibus, et circunstantijs eisdem de eodem, non equivoce ut inquit Arist. lib.

de

de int'ptione in suis Clenctis. in cuius rei exemplum a
duco usumfructuarium et dominum proprietatis, qui q. am=
bo possideant n' tn' eodem mo. Usus fructuarius n. res
petu propriet.is n' possidet, sed duntaxat tenet natur. d. l.
natur. 12. d. l. adquirunt 10 § fi. d. l. certe 6 § is qui
rogabit ff. de precario. Et hac de causa nullo temp. propri
tatem eius rei, in qua usum fructum habet potest acquirere
l. ness. fructuarium 6 C de usufr. l. iusto errore 44
§ n' mutat ff de usucap. possidet tn' pro usufructuarium
dominus rei ut ex d. iuribus deducit. quoad ius v.o utendi
di fruendi possessore hit, et competit int' dictum divi. et
uti possidetis L. 3. § in id cum seq. ff de vi et vi armata l.
f. ff. uti possidetis unde prescribere pot' predictum ius longo temp.
l. fi. C de longi temp. prescriptione. Dominus q. et usufr.
possidet sed diversis respectibus et conditionibus n' eisdem de eodem
De quo nos alibi diximus s. cap. de affectu possessoris circa res
possessas n.o 8 cum Donelo. Alii in p'senti cum Hilg.
d. 3 p. c 12 an.o 22 cum seq. d ubi sibi et alia exem=
pla in Sanesem de emphiteuta, et similibus adducit

Ad iura in contrarium adducta accedentes p.o occur- N. 14
rit lex 4. § meminisse cum similibus ad quorum solutionem dicendum
e' eum qui precario rogavit n' possidere. d. l. certe § is qui ro
gavit possidere tn' dominum per eum d. § is qui rogavit 8. l. et
habet 8. sed cum n' v.o utrumque d. l. duo in solidum corporaliter
teneat, qui rogavit. a quo cumque temp. revocare pot' do
minus precarium l. cum precario 12. d. l. t. ff. precario

Unde respectu domini q' rogavit n' possit respec
tu v.o alterius pro suorum possessore, et ideo si in sua poss.e turbet

ins dictus usus possidens adversus omnes tanquam posse
ssor utipossidetis l. qui precario 17. ff. eodem et tanquam pos-
sessor commoda et fructus ipsius rei interim percie-
pit l. Lucius 32. ff. de donat. Ex quo intellectus Ant.
Fab. lib. 2 coniect. c. 19. de qua est videndus Gifa
nius ibidem. Sed si obijcies is qui commodato rem est
emolumentum percipit l. in commodato 17 § si quid ff.
commodati, et tamen non est possessor l. rei commodatae 8 ff.
eodem facile satisfacit ex paritate precarium et commo
datum, nam qui commodatum accipit ad certum usum
determinatum, sive expresse sive tacite accipit. d. § si quis
qui vero precarium quo ad incertum usum, et incertum tempus
accipit quando quandocumque revocari potest l. 1. n.º 5 ic. ff.
de precario. et sic incerta perpetuis comparantur. l. su-
spicit ff. de condict. indebiti, et hac de causa, qui preca
rio rogavit possessor dicitur non vero qui commodatum accipit
ita explicat Hilgier. d. 3 p. c. 12. n.º 12. l. si quis
ante 10. § labeo l. pignoris 35. ff. hoc tit. cum alijs
ubi precario rogavit quoque possessionem non vero solum dete
ntionem consequi.

N.º 16 Ad quorum iurium solutionem advertendum est
duplicem rem precario accipi 1. modo cum corporaliter
rem teneat quis d. l. ante § 2 qui rogavit. 2.º modo
ut possessionem etiam sequatur ind. l. habet 15 § cum quis d. §.
ex contrario Cassius Sabinus d. l. si quis ante § idem

Pom.

Pomponius et § fin. cum seq. et hoc 2° casu uti q.
possidet. d. l. hec. §. cum q. precario. Sed n. misslid
neq. eisd. circumstantijs. eiusdem de eodem qd ne per
. . . . md. §. ex contrario d. l. duo 19. quem de
versitate precarij et int. stante dictum Hisanus in d. § ex
contrario n° 55.

N. 17.

l. si tunc v. md. l. 3. in princ. ff. uti possidetis
que valde obscura est varie accipiunt interpretes
cuiacius lib. 9. observat. c. 23. et lib. 17 c. 2 re
fert ad controversiam int. sabinos, et proculianos alit.
interpretat. Ttulq. de usucap. d. c. 12. an° 16. usque ad
20. alit. alij accipiunt quorum omnium interpretatio
nibus omissis. Dicendum e cum donelo lib. 15
comm. c. 32 in fi. Gifan. in md. §. ex contrario n° 54
duos possidere md. l. 3. in princ. n. simplr. neqz in
solidum sed qd attinet ad int. dictum uti posside
tis et ad genuinum intelligendum d. l. 3. in princ.
constituendi ff. tres possessores 1.° s. q. v. possessor
est qui q. absens retinet possessionem 2.° qui eo au
sente ingreditur clam 3. qui hunc clam ingressorem vi
exigit et int. 1 & 3. agitur int. dicto uti possidetis
et uter q. se possidere dicat et cum 3.° a primo
ne vi ne clam possidere dicat n. vincit et cum
primus n. dum amisserit possessionem q. n. dum deiectus e

Et Tertium per vim 2us factus natus sit poss[ess]or minimus, quo ad hoc m[od]o dictum sufficit l. 2 ff. uti poss[idetis] quia possessionem solo quoad se ideo nunc vinc[it] quo et in alio sensu donanda e[st] d. l. 3 in p[ri]n[ci]pio.

N. 18. Textus vero in d. l. Lucius 4. et similis respondendum e[st] loqui de rebus incorporalibus quas plures in solidum possidere possunt cum nulla impediatur (?) commeare quod tu illud et itinere se si ratione usus aliqua contro versia oriet[ur] arbitrio iudicis dirimenda erit arg[umen]to l. certo 13. § fi. et l. imperatores 17 ff. de servitutibus rusticorum ita docent Gregorius d. c. 12 n.o 26. cum seq.[69] ubi et aliis exemplis plures possidere res incorporales demonstrat cum quibus principiis huius nostre leges L. solutio

Licenciado Queipo

288

Ad Titulum de rebus creditis ad Rubricam

A Nostro tt.º 3.3 ff. orsi p3 inquam Iustinianus in l. 2.ª 4.º in P.º C. de veteri I.º enucleando quam ... indicet continuat. omnes in ... ambiguum ... apud ... lib. 1 observationum c. 23 apud ... Mercatorem lib. 2. notatorum c. 26. nullis esse tt. generales ... sed speciales omnes ideoque ... speciales esse ... arbitrat ... placet ... lib. 1 comm. c. 1. n.º 2 ... pluribus ff. ... tt. ... videlicet ex tt. ... de ... de bonorum poss. & ... notarum ... lib. 2 animadversionum c. 26. ... in l. ... rubr. n.º 1.º ... esse generales ... tt. ... dubie ... ex tt.º C. de rebus creditis ... c. ad lib. 4. Codicis

In quo de contractibus tractatur l. ex nra l. 1 ubi Ulpianus generice significat ubi creditor[illegible] res, diligenter ostendit si ampliaret tt. generalis non esset nullius ponderis & momenti lex illa, cum dubio cresceret, ut optime adducit Donellus ubi s.a n.o 12.

Constituendum igitur est nri tt.i inceptio qui partitur l. per ius stricti in illis verbis de rebus creditis quae generalia s. ad omnes contractus qui in [illegible] ff. [illegible] sic commune [illegible] significat s. de contractibus ut post Accursium docent Jas. n.o 16. [illegible] n.o 8. Bolognetus n.o 22 Donellus n.o 2 in nra rubrica Bart. n.o 6. castrensis & alexander in prin. in l. 1. [illegible] duarenus in [illegible] tt.

2.a pars rubricae versatur in illis verbis si certum petatur quae diversimode add. accipiunt ut constat ex variis interpretationibus relatis, & [illegible] ab Alex. n.o 2. Jas. n.o 16. Bolog. n.o 47 in nra rub. et late Donello in nra 2.a p. rubricae.

Communis tn. sententia amplectenda existimo quae potest specialem mutui contractum illa verba indicare [illegible] manifeste patet ex tt.o C. si certum petatur docent Accursius & omnes dd. s.a relati qui in voce redenda [illegible] quam verba illa p. mutuo accipiunt et dissentiunt [illegible] assignavit castrensis ubi s.a [illegible] reiecit Alex. in d. n.o 2 in fine ubi alios [illegible] quos sequitur Bolognetus ubi s.

1a qq tn ueclty p fecunda eusco qug ex ceno
& Baldo refert Alex. 1o n. 3 vs qd illa verba
certy petat fuerunt prium edicti ptoris quo
si certum petetur ex mutuo l. ex alia cau
negotiis sequent edita ordinis secundum edita
exordiebant & illa causa tuc edit. opponebat
ut ex tit. si quadrupes pa. fe. di. & ex tit. si quis
ius dicendi n. obtemperavit ut ex alijs pluribz
optime notat donel. in 2a p. ntre rubr. n. 5.
contugs. receptis c'ut ex tlis primis verbis tot
edicty & in l. 1. in pricio
ff. et in l. 1. § ult. igit ff. et in alijs
quos ad hoc notat donel. ubi s. no 8 alcia
tus in ntra rubra n. 12

Ex qua doctra intelligendus est tex in l.
1. ibi ea actione verbo si certy petat ff. de condict.
indebiti caria nq. omissa in ptac. e Bart. & alia A
lexandri in ntra rub. no 3. intelligendus e illex
at putat act. opponente edicto ptoris cuiq initium est
si certy petat ut elegant aduertit Alciatus lib.
12 parergon c. ult. & donel. d. l. 1. n. 6. igit ad
extractus mutui in decat. illeg edicti verba in ntra
rub. collocata ff. Ex ppt rationes traditas a done
lo 2 p. rub. n. 6. & ex ppt traditas a castrensi
& 2 Alex. ubi s. ... & ult. pars ointet in illeg
de certi condictione de qua anobis agendum e l. certi condict. p...

Ad l. 1. ff. De rebus creditis

lex nra l. intelligit verbu credere n. solu ad contractus vz sed ad omnia facta, nudo referri, q. in omnibus alienam fidem sequimur, ut patet ex l. cum inspleg [illegible] § [illegible] natura ff. de reg. jur. in omnibus n. multis contract. referentibus [illegible] alicqd dicl. fiat l. 1 in princ. ff. in § 1. et in § adeo ff. de pactis credere autem dicimur, qd. de alicuius aut negotio ~~[illegible]~~ ad liberum cum aliquo cuius fidem sequimur, valent lex inde aliqd. fiing receptum, ut in nro textu docet. Verum nro ad contractus mutui magis proprie verbu credere referri videtur ut in simulare videt. Ja. in l. 2. § 1. 9o c 4o. et in l. creditores 10. cum l. sequenti ff. de V. S. ut ex facit Zona in lib. 1 omnium c. 2. n. 3. et oleri ita receptum fuisse agnoscit Bolognetus hic n. 49. id tn si vz est existimo factum fuisse ppt specialem fidem que in contractu mutui cernitur, ut dicemus in d. l. 2 § 1o. n. [illegible] ppt. non verbu credere quod in omnibus conventionibus aequaliter reperitur, ut ~~[illegible]~~ in nro textu et in d. l. 2. § creditores

lex.

Et quia doctrina de Campora ex nra l. deducit q. qd Porçel y Carvajal
legatarij nullo temp. sunt creditores quamvis eius
hic dicamus de bonis legatum legata duntaxat et ex qu-
asi contractu nisi heres adeundo quasi contrahere cum le-
gatarijs intelligit l. 3. § Item ff. ex qq. causis in pos-
sessione mittat l. 9. in § heres in ista de oblig. que
ex quasi contractu et ibi docet Covarr. et alij intelligit
Ant. Costa in c. si pater de testam. Fusarius de substitutione n. 10
Menchaca de successionis creat. § 17 n. 80 Greg. Lo-
pez in l. 10. gla 2. tit. 6. p. 6. quasi contractus
in aliquo facto cuius duntaxat consistit veluti in
facto adeundi hereditatem vel administrandi res
alienas in quo partes consentiunt non desideratur
si maxime esset ut in casu nostro ex contractu et acti-
one oblig. nascitur non ex quasi contractu ne ob
tione ad verba Dom. l. 9 amicus c. 24 de eo qd dicitur
contractus in ipso disponitur non sed loco in quasi contrac-
tu ut ostendit in l. 2. § ex contra l. decio 26.
ff. de conditionibus et lata disputat Tiraq. post leges
connubiales glo. 9 ex n. 110
Neque obstat qd contrahere dicitur et q. quasi con-
trahere obligat in d. l. 3. § ult. cum l. seq. ff. ex qq.
causis et ipse quasi contractus appellat contractus in l.
sed et cum § 16. ff. de neg. gestis et in l. et contracti
b. 42 ff. de oblig. et act. et in l. eam de 9 ff. de duo-
b. reis illud non sit improprie ut in ips. d. locis notat

Respon. ad 2. Reg. q. fl.. S. hac cast. & appellat. contractus latissime sumpta ut d.
doct. glo. in c. ult. ubi Jud. a contractus extra deforo co-
petenti, & colligit ex l. omnes 20. ff. de Iudiciis & ubi
l. omne obligat. ff. contrahendo Sed & ea traditio que
verba improprie talis significantur ut constat ex l. in-
ter aut. 78 & § eum ff. de leg. 3°. iuncta l. mercedes 20
ff. de V. S. docet Bart. in d. l. 19. § ult. Jass. in § 1.
n° 89. inst. de act. Ant. Fab. in coniecturis lib. 17. in d. l.
16. et in d. § pt. in d. l. omnes doceat Sic n. 28. Dilib.
17 comm. l. 14 in pr. quo doctrina in praxi plurimu
conducit ad statuta prohibentia aliquis contrahere ve-
luti cum mulieri prohibetur contrahere sine licentia mariti
an prohibeatur etiam quasi contrahere, atque inde adire
hereditatem. S. res alienas administrare de qua re dis-
putant Bart. in d. l. 3. § ult. cum l. mortis et ibi
Jd. ff. de adquirenda heredit. Jass. in l. Barbarius
Philippus ex n° a ff. de off. pl. et in § 1. ex n° 35
in st. de actionibus. palaccios Rubios in repetit.
rub. § 65. ex n° 12. latissime Tiraq. d. l. 1. a
fortasis propter hoc doctus mulieribus rogatis for-
mam adeunde hereditatis prescripta est ... in l. 54
Tauri & ea nos contrahendi generaliter prescribere
in l. 55. Tauri.

Cum igitur heredes ex contractu, & conventio aliqua
legatarijs teneantur. ut patet ex l. a. d. l. ut ex parte tra
ditio in d. § heres, & in l. siqs. 9. § heres ff. de act. emp.

D.

Et ... omnibus docet Bart. in l. 2.a n° 6 [illegible] aliis
legatis ff. de cond. indebiti Cass. consil. n° 84 mil.a
[illegible] dominus legatarios non videre neque ex
[illegible] heredis fide non sequuntur
Urget tu gravior 32 [illegible] sentit ad creditores
appellatione [illegible] omnes qq. [illegible] qualibet
[illegible] debet l. creditores 10 [illegible] leg.
ff. [illegible] ipsi legatarii creditores appe
llantur in l. qui ex heredibus infra [illegible] l.a ff.
de actionibus et oblig. l. 1 C. qui manumittere non poss.
[illegible] in fraud. a 6 [illegible] ff. [illegible]
[illegible] Bart. [illegible] creditis [illegible] creditoris [illegible] Sic
n° 31 quem sequuntur Castrensis n° 12 sed contra
[illegible] Dd. [illegible] Cass. n° 4 [illegible] Bolog. n° 46
Faquen. lib. [illegible] controversiarum c. 93
[illegible] legatarii non [illegible] proprie credi
tores sed ex eo usu loquendi creditores nuncupari
ut docuit Butrigarius doctor Antiquus quem sequi
[illegible] Albericus [illegible] quos sequitur refert
Bolog. n° 42 [illegible] n° 17 [illegible]
in [illegible] nullibus [illegible]
legatarii dicantur creditores q. in eis [illegible]
[illegible] ad [illegible] sequuntur [illegible] dispositio [illegible] de
bet l. illud ff. ad l. Aquil. [illegible]
l. legatum ff. de legib. [illegible] sententia [illegible] n°
46 [illegible] Cass. [illegible] l. 2 C. qui manu. non poss.

obligationibus

ex aliis creditoris appellat. legatarius ... heri
q. in l. Aetio sentia cautus fuit ut colligit
ex d. l. in fraudem ... falli ... seq. ... sentum
ego ex ... in d. l. creditorum ff. de ... ubi
fraudi non esse creditoris loco cum quis alia ali
quo debeat, quod quam nequaquam dici potest respectu quo
... legatarius et ... Ubi creditor ... in l. cum
... non ... ff. de ... quaeritur non ...
est ... tractans de creditore respectu ...
exigendi debiti ... respectu ... ut ... perfecte
exigere possit dicantur creditores ... omnibus
... eadem ... et eadem l. ... et ... quod
de eo ex debito aliquid debetur de quo ... adduc dd.
in l. ... 1.a statuti ... doctores maxime ... duc
ad statuta ... quae de creditoribus agant
ut in ... quaestione ... Bart. Roma
... Fulgos. Alex. et Alciat. hic Bologn. ex n.o
48. ... in ... 86. q. 1. ... tag
lib. 12 ... 71 et 72 ... 3
2.o deducitur ... ut creditore dicamur
quod statuti ... receptum ut ...
dicere videtur ... receptum ... dicho
in ... receptum ... textus et gloss. ...
par. 2 ff. de vulg.
Ex qua doctrina inferri videtur quod ... in die
sub conditione aliquid debetur non sit creditor quia non statim
recep

receptus i. sed post diem aud(i)enti(o)n(is) ut de eorum in
diem debet(ur) .. l.° in l. cum confessus 46 in
princ(ipio) de act. et oblig. l. cedere diem ff. de verb. sig. et
qui stat obligatus in diem certum designatum deferri .2.° q.ª
debitor aliquid in diem debet(ur) quis obligatio statim nascitur
cum actio in ante diem non competit ut probare vide
tur .. in l. 4. ff. de separationibus .. in § om
nis ... in diem ... de verb. oblig. ubi ante diem
in petendo ... agere ac prosequi
actio ... in primo .. de actionibus, quod
similiter ... videtur in l. .. 41 § ult.
ubi dicit adiectus effectus ne peti die pecunia
debeat ff. de verb. oblig. qui verba ad obligationem
referri non posse cum hoc ante diem nascatur
in d. l. cum confessus quare ratio videtur
actione accommodentur, quia ante diem non oritur domini
Per eius doctor antiquus relatus a Bart. in l. certi
conditio n.° 34 ff. ... si ita stipulatus fuis
n.° 9 ff. de verb. oblig. ... in l. unica n.° 96
.ut actiones ... quod
similiter indicare videtur in l. si ita stipulatus
45 § ... ff. de verb. oblig. ubi legatum
in diem certum relictum ante diem ad legatarium
non pertinet nec potest repudiari iuxta regulam
in l. si is qui heres .13. et in l. si post ... ff. de ad
quirenda hereditate. quia cabet eius posse repudiare

q petere, et adquirere pot. — Creditores
autem recipere debemus qui ab alio aliquid pe
tit ut vel sibi tradit, in l. sic q. 42. § 1. ff. de
act. et oblig. et ipse ille cui in diem aliquid debe-
tur est recepturus aliquid statim neque ante diem habet
actionem sequitur manifeste quod non sit creditor.
Obiiciunt sub condicione aliquid debere ex p.... n. 11. ...
testimonia, quod pendente conditione nihil de
beat neque obligatio nascatur sed ex adiectione
eventu obligationis et actionis nativitas pe
deat ut ex sequentibus patet 1. ex ... § ex co
ditionali ... de ... obl. ubi et stipula
tione conditionali ... esse ... ut debeat tradi
...co creditori conditionali actionem non competere do
cet ... in l. conditionalis 54 ff. de ... et ex
... conditionali non esse natam obligationem pe
dente cond. docet ... in l. grege 13. § si sub
cond. ff. de pign. et l. cedere diem 213. ... ubi
sub cond. ff. de ... et ma... nifeste ...
... sub cond. 16. ff. de ... in debiti et in l.
... 5. § ... ff. de ...
tione legatum. ubi ... debitum conditionale
per errorem solutum repeti posse pendente cond.
...issime aut ... quod ad ... petitionem ... pe
... soluti sufficit obligatio naturalis ut docet Bart.
in l. 1. n. 17. Iass. n. 29. ff. de cond. indebiti
Donellus

Donel. lib. 24. com. c. 11. Gilqueinij in rub. C. eodem tit. nº 6. Oyselbat 59 in l. mutie 13. ff. in l. fusi qd domina 67 ff. eodem tit. Finali ... obligat. l. fideiussor 16 ... finali ff. de fideiussoribus ... de quare in ... videndus est Ferreri in rub. ff. de ob. obliga. nº 16. Otomanus lib. 13 observat. ... c. 2. Vazquez lib. 1. declarat. ... c. 21 ... nº 19. Thesaurus lib. ... 2 ment. c. 2. lit. E. 6.

Que ... euident. confirmat. ... adnobationem faciendam sufficit, ut posterior contractus ... animo nobandi celebratus obligatio. finali ... l. m ... ff. de nobaccion. ... posteriori contractu nobandi causa ... nullus fit ... dente ... l. cum ... 56 § ... l. quoties ... ff. de nobacion. ... adendum ... nº 11. Donel. nº 12 ... § ... l. Julianus 60. § ... ff. de ... de quo in ... videndus est ... Fab. lib. ... c. 4. Donel. ... nº 10 l. ... 3 ... ff. ...

2º confirmat eandem sentiam ... l. penultima § ult. ff. ex ... causis in possessionem eat ... de cuius scilicet ... l. in poss. 6. eodem tit. ... dendi ff. Cuiac. lib. 10 observationum c. 32 Don. lib. 23 coment. c. 11 ... ibi lit. L. Ant. Fab. lib. 19 ... c. 6

Tertia ratione videtur q(uo)d de legatario

ideo concurrit traditur in l. in fraudem 26 § ult.

diversa causa est ff. q(uae) in fraud. cred. et in l. in quibus

quod ff. de oblig. et act. de quarum in spe (?)

videndus est Ant. Fab. in d. c. 6 ...

a tomo de erroribus errore 10 in prin. et confirmat

... in l. si cum fideicommissa 16 § si sub

... ff. q. et tagg.

...probat ... l. quod Romae 122 § ... ff.

de verb. oblig. de cuius ... videndi sunt Bona

lib. 6 comm. c. 13 et Duarenus post tit. de

verb. oblig. ... speciale commentario ad d. § 4

ut cum pluribus relatis Covar. practi. q. c. 39

et Donellus in d. § ... l. si ita scriptum 69 l.

a testatore ... ff. de conditionibus et demonstra.

de quarum intellectu videndus e(st) Donel. lib. 8

commentariorum c. 15 et lib. 15 comm. c. 12 ubi q(uo)d

servat in qq. ... dispositio conditionalis ...

pendente ... nullus producit effectus ut neque

ad heredes vel in plenum ... transmittat.

Ult.° suadet q(uonia)m debitor et creditor sunt co

rrelativi ut patet sed debitor e(st) ille a quo invito

pecunia exigi p(otes)t l. debitor 108 ff. de V. S.

ergo creditor dicet(ur) tantum ille q(ui) pecuniam ab invito

exigere p(otes)t hoc autem facere n(on) possunt in qq. sub

conditione debet quo solo fundam. Bart. s. n.°

32

ut docet creditorz conditionalz proprie creditorz non est sed improprie, et quia Alciatus hoc nº 78 prosequendam veritate convenit, non fecit satis sin. Bolognini nº 89 et Bart. sentit secundum communem antiquorum ut testatur Pisa. nº 100 Iass. nº 48 sic ... quoque lib. 12 controversiarum c. 7 Morla in emporio ... q. 7 nº 6 ... tradidit glo. in ... ... obligationum ubi Angelus quoque notavit, et hanc sententiam esse ... etiam doctores ... credere docuerunt ... et talia ... quos, et ... refert Alex. hic nº 16. et hanc ... elegantem esse, et in praxi ... ... Bolog. hic nº 88.

Contra ... receptus est creditorz ... cum proprie creditorz ... conventio in die ... conceptus simul cum obligatione ... ... docet Bart. in l. si stipulans nº 89 ff. de verb. oblig. Alci. hic nº 78. ... in l. creditores nº 15 ff. de ... Dominus ... Ant. Gom. 2º tomo Variarum c. 11 nº 21 ... in ... omnis nº 27 inst. de verb. oblig. ... proprie creditorz esse tradit Alciatus, et ... ... a Bolog. hic nº 93. Ita ... c. 74

Ego tamen verius existimo quod contractus in diem certum celebratus non ... actus ante diem ut supra probavi et docet Donel. in l. cum ... quotiens nº 41 ff. de verb. oblig. nec contrarium suadent plurima

... ducta a Bal. et ceteris comm. ubi sic quod solum
debitore posse denuntiari ante diem solvere, et admittit
col. 1 sentiens docentes id procedere in vero credi-
tore ... Bart. comm. ubi 2
... Latissime defendit Donell. in d. § quo
... ut n. 47 ... comm. ... Maria
in Impetio ... q. 21 quis defensam ... stipulatio ... ff. de verb. oblig.
... inde sequitur quod ante diem actionis petitio ... cre-
tione possit urgeri ... conditionali
pendente conditione solvere pot. l. ... cond. 16 ff.
de solut. ... conditionalis ...
... nemo ambigit.

Quod creditori conditionali ... con-
tendunt esse ... creditores ... conditi-
onalis pendente conditione ... plures ... ef-
fectus ... ut docet Alciatus
... n. 71 Fulg. n. 30 ... Biglia n. 8 9
... refert Faguin. in d. c. 74 ... sententia
... difficiles in l. quod si in die 16 ff.
de petit. hereditatis ubi quod ... conditione ...
... deduci, ... faciendum ... illud
debere ... in l. ... quemadmodum ... 5 ff. de
iudiciis ... fundam. difficultas augetur ex
... difficili in l. cum ... si hominem ff. de verb. oblig.
ubi ... stipulatio ... conditionalis ...
sim.

sm'ta in l. pecuniæ 36 ff. de V. S. et in Vtriusq. stipulationis cond. pendente mora contrahit ut ex his ibi traditum mora aut esse non posse ubi petendi facultas non est l. si pupillus 127 ff. de V. O. oblig. l. x. qq. deducit qd pendente cond. debitor conditionali peti potest.

2º eadem senten. conducit Reg. tex. in l. si filius 67 ff. de V. O. oblig. l. que legata 16. in fi ff. de reg. jur. ubi tempus quo contractus celebrat. inspiciendum esse docemur qd intelligendum est ut ex eo temp. vires contractus accipiat, ut mel probat tex in l. si usufr. 26. ff de stipulat. servor.

3º l. x pendit. nra differ. inter legatum conditionale et contractus cond. nam illud expirat, et in manifesto si legatarius pendente cond. decedat l. 4 et 5 ff quando dies legati cedat l. unica § 2 et alleg. sub cond. C. de caducis tollendis — ex contractu vero conditionale idem ius ad heredes transmittit. qd hinc desumptus si inveneris tex. ex § ex conditionale inst. de V. O. oblig. apparet ex quo differ. plus juris esse in contractu conditionali quam in legata.

4º urget eadem senten. qd creditori conditionali prefert illis creditoribus postea susceptis pendente cond. 2 tex. in l. qui balneum 9 § ampliu. et in l. potior 11. ff. qui potiores in cond. existente intelligit ab contractus ab initio qui celebratus conditionario

8. ff. de periculo et commodo rei vendite.

5.° Probat ex l. sub conditione 16. ff. de solutionibus ubi transfertur dominium pecunie tradite vivente creditore conditionali, et tamen ad dominij translationem necessario desideratur ut aliquis creditor precedat l. nunquam 31. ff. de adquirendo rerum dominio atque ita sequitur quod creditor conditionalis perfectus est et habilis ad dominij translationem.

6.° in Lemic confirmat eamdem sententiam quod de creditore conditionali traditur in l. si cum ff. de dicto missa 16. §. si sub conditione et in l. in fraudem 27 ff. q … ubi libertas per conditionalem creditorem impeditur. et quod traditur in l. in possessione 6 ff. ex quibus causis et in l. 4. ff. de separationibus in quibus creditori conditionali per missionem in possessionem cautione consulitur.

Ult.° confirmat ex textu expresso in l. creditores 10 ff. de V.S. et ex l. si cui 42. ff. de oblig. et act. ubi traditur creditorem esse eum cui aliquid sub conditione debetur.

Hec in fere omnia Lemic, et mihi necesse est pro dicti heredis sententiam respicere nam 1.m fundamentum ex d. l. quod si in diem evanescit si textus ille intelligatur cum glossa ibi in 2.a solutione. et sim. textus in l. si quo tempus 41 ff. eodem titulo cuius interpretatio post Bart. ibi communiter recepta est ut testatur Cagnolus ex

L

p. lection 160 ff. hoc tt. § ex Re mig (?) ... aliis
provenient cum donato lib. 9 ... c. 13 ... dist.
quod eius supra ... Ant. Gam. Fab. in ratio
nali ... ff. ... l. 16 ... ibi debitor conditionalis
non conveniatur act. personalis et tamquam debitor sed ta
men possessor rei, quae ad heredes ex pertat sub con
ditione ... in l. ... 15 § ult. ff. eod. tt.
... aut in d. l. cum § si ... omnes res mon
ibi fuisse contractus ante ... stipulationes conditionales
quam ideo ... lata non fuit quia eius stipulationis temp.
... missus ... non erat ... in l. q. 72 §
... responsum est ... ff. de solution.
... docet Bart. in d. § si ... quos ille sequuntur ...
... et ... n.° 12

Nihil urget ... dist. ... reg. ... in d. l. si fi
lius cum simili ... ad casus ... adquisitio
nis referenda est. nam ad cognoscendum cui deferri
sit commodum proveniens ex contractu filii vel servi in
spicimus tempus ipsius contractus ut sive pure, aut
sub conditione fiat ei adquiratur in cuius dominio, aut
potestate tempore contractus fuerit ut docent Bart. et
castrensis in d. l. si filius in ... et done. ibi in
fine et in l. si rem n.° 1 et ... ff. eod. tt.°

Doctrinae cuius rationem reddit Bart. ... se
... castrensis ubi ... et plures refert Jass. ibi, et alios
tradit Alciatus ... 29 et alios ... in d. l. ...

Et plures esse relatas in iure [illegible] Tab. lib. 15 rubr.
[illegible] nobis assignat ibi c. 7 [illegible] decade Siemoreto
in pr° q. omnibus pene quosdam [illegible] in s.
si uxorum [illegible] petentis C. de condition. insertis et ad
missio Joann. Tab. in § sed cum falsum. in f.
inst. de stipulat. servorum Tass. ubi s. n.° 4.° [illegible]
nelo ubi supra.
Ad 3.m autem difficultatem plures diversas rationes au
tores proxime citati reddiderunt et eas infra assig
nabo ubi unde quartam diff.am adiungo
Quarta vero diff.as d. l. sub conditione 16 ff. de solution.
maxime perstringit [illegible] in l. sume in [illegible]
in fine pr. 34 l. Gabsenii 38 § 1 ff. de condictione
indebiti. l. si ego [illegible] de iure dicit. [illegible]
datum sub conditione in accipientem non transfert
pendente conditione cui diff.ti occurrere cupiens
plures in se stationes assignavit, et ipse Cuiacius in d.
l. Gabsenii existimavit textum in d. l. 16 in fi. emendatione
indigere ut legatur facta esset aqua emendatione
sit omnium pandectorum ipse Cuiacius [illegible] lib.
44 ff. Juliani in d. l. Gabsenii § 1 [illegible] illa verba
nec obstare quod ante ea pecunia facta est [illegible] in se [illegible] s.
non obstare quia falsum est ante eius fieri pecuniam sed
intellectus iste Cuiacii est non verus Pomponius [illegible] l. auto
ris qui affirmative dixit pecuniam ante eius fieri [illegible] non
obstare nec verissimile est aliud sensisse Pomponium

nam

nem [illegible] tenacis intellectus finxerit, et proponeret sibi
difficultates quas nullo iuris loco nixit ratione
intenderet.

Dicam nova in re placitum illustrari ex illis posse
existimo si intellectionem pomponius [illegible] non asserere
pecuniae semper acceperit fieri ante consumptionem sed
aliquando fieri id quod tunc non obstare quominus debitor
existente conditione liberetur. probatur [illegible] id [illegible]
[illegible] similiter [illegible] ex aliis locis de numeratione
facta [illegible] l. [illegible] non vobis [illegible] et quae tra
dit donet. lib. 1. [illegible] in veniemus [illegible] quod.
ubi dominium pecuniae non est translatum per traditionem [illegible]
[illegible] ipsius pecuniae a domino [illegible]
[illegible] quod posset ipsius domini translatio atque ita
tempore consumptionis is qui pecuniam accepit eius domi
nus esse censetur l. si filius fam. 24 ff. si ego 18 ff. de
numeratio 19 ff. si pupillus ff. [illegible] dominium
pecuniae alienae quod per traditionem ex causa mutui transla
tum non erat per consumptionem transferri intelligitur et
eo tempore contractus qui ab initio non valuerat
ita similiter quod pecunia debita sub conditione sub eadem
soluta et tradita creditori cuius per traditionem eius non fiat si
non ab eo consumatur eius tunc fieri intelligitur per consumptionem
quod tamen non impedit tamen adveniente conditione debitorem li
berari, et ratio est quod intelligitur sic tractus traditionis
tempore ut tradidit [illegible] in [illegible] ipsum [illegible]

respexisse Pomponius ex ultimo

Pro 6. dixi notandum quod creditor in diem vel sub condit. quamvis ante diem vel condit. debitum exigere non possit ut constat ex supra dictis possunt tamen ex causa bonis debitoris venientis cautionem a debitore postulare veluti si debitor in diem vel sub condit. post contractum fiat suspectus de fuga vel bona dilapidare coeperit, aut denique aliquo casu fiat non solvendo ut est text. in l. omnibus 41 ff de iudiciis ubi in iudiciis vel si creditores 16 in fi. ff qui satisdare cogantur docet Bart. et Iag. ibi, et latissime et solide in praxi Suarez ad leges fori tit. de los complacientes § ult. ex n. 19 Palacios Rub. in cap. per vestras § 9 et post eos Anton. Gom. 2 to. variar. c 3 n. 6 et c 11 n. 37 et in l. 66 taurin. n. 2 et 3. Molina lib. 1. de hispan. primog. c 15 n. 11. Ioann. Gut. de iuram. confir. 1 p. c 16 n. 22 et 23. Menochius lib. 2. de arbitrariis q. 87 Barbosa in l. 2 2 p. n. 28 et in l. divortio § interdum n. 17 ff soluto matrimonio Castillo lib. 1. de usufructu c 19 n. 11.

Quae doctrina procedit in omnibus contractibus bonae fidei tunc existente ut docet et late probat gloss. in l. ob aes in ver. indicijs in d. l. omnibus ubi docet Bart. in fine, et castrensis in princ. Palacios Rub. in d. c. per vestras § 31 in princ. Barb. in d. n. 186. et sine dubio idem sentiunt Vidal

Ant.

Ant. Gomes in locis s.a citatis quae sententia semper ad
mittenda est quasi Cuiac. lib. 11 q. Papiniani in d. l. in
omnibus contendat pro dictis doctoribus restringendam quoad actus
contractus bonae fidei, et Ant. Fab. in rationali ad pd.
in d. l. in omnibus existimet solum procedere in credi
toribus conditionalibus —

Quibus suppositis ex superiori doctrina inferendum
est textus in d. l. in possessionem ff. ex quibus causis ut si credito
res conditionales soleant in possessionem mitti propter contumaciam de
bitoris in non praestanda pro dicta cautione bis non suspecta
sit et creditori cavere recuset propter eius contumaciam mitti
creditori in possessionem quamvis ante diem seu conditionem debitor sol
vere non teneatur ideo propter cessationem in solutione non erit credi
tor mittendus in possessionem l. penult. § ult. ff. ex quibus causis
quae sic sunt intelligenda, et declaranda per eius glossam in
d. l. in possessionem verbo soler in quinta solutione et Bart. dic.
et Jas. eandem doctrinam intelligendus est textus in l. 4 ff. de
separationibus, neque per illa verba cum cautione intelli
genda ff. de cautione supra dicta de qua in d. l. in om
nibus ut in d. l. 4 docuit glossa verbo cautione in 2a so
lutione quam ibi sequitur Bart. nec distribuit Cuiac. lib. 12
qq. Papiniani in d. l. 4 quos alios in [illegible] Ant. Fab.
lib. 13 coniecturarum c. 4 in medio —

Similiter ex eadem doctrina intelligi potest textus in d. l. Titius
fideicommissum 16. § 1 ff. de cond. et dem. et in l. in fraudem 27 in principio
ff. quae in fraudem credit. ubi impedit libertatem propter creditores conditionales.

qd. ea roe nitit ne sine spe remedij debitor insolidi
tus creditoris fiat in soluendo qua libertas, que semel spe
tio revocari n̄ pot l. ait Praetor. 7 alia lex & si sine 8
§ sed qd Papinianus l. si ex causa 9 § ult.o l. minor 18,
§ 1.o ff de minoribus, ex q̃ in § semel mst.a q manumittere n̄
possunt docent omnes doctores in p.d. locis & Morla
in emporio tt.o 8. in prio n.o 9. Barb. in l. 1 p 9 n.o
80 ff. soluto matrim.o Donel. lib. 21 com. c. 12 in prio
Et cum ius ciuile in casu in quo conditio existat creditores
conditionales securi redere desiderit ideo libertatis da
tione in ol dixit [struck] qm. creditori p iuditiis possi
inferri legatariis aut conditionalibus p libertatis pro
bitione succurere noluit qua eis sufficere existimauit
cautione de qua in tt.o ff ut legatorum seu fideicommisso
rum noe caueas & hanc ratione esse rationis dispo existimo
omissis alijs congestis ab Ant.o Fabro & ab alijs relatis sua.
Nec obstant multa in litat ult.o dispone ex d. l. creditores
10 cum l. sequenti ff de v.s. & ex l. his qui 41 ff de
obligationibus, et ait. Ubi p d q d q qq sub condit.e de
bet dicunt creditores quorum in num.o n̄ sunt legata
rij conditionales possunt n̄ q z p d.a j.a intelligi de
creditoribus respectu missionis in possessione, pro stima
eius debitoris in n̄ p standa cautione de qua s.a legi
mus hoc n. respectu omnes enumerati in p d. legibus
recte dicunt creditores, et optime excludunt legatarij
conditionales, ut ex s.a dictis constat que intellectus assignauit
Acursius.

Accursius in d. l. huiusmodi [verbo] creditores, & latissime per Segur. Cumac. in d. l. creditores, & fulciri videtur ex verbis textus in [verb.] quod si natura usque dispositio minime procedere posset nisi lex illa [per] d. modo intelligatur quod ubi adest obligatio naturalis ex conventione [per] data creditori fide debitoris Segur. l. cum amplius [§] 84 & huiusmodi natura ff. de [reg.] iur. ideo in d. [verb.] quod si natura non dicit non esse creditorem illum cui natura debetur sed solum habet nomen loco creditoris, quae [obbarnigh] [pretate] denotant. Ubi igitur dicitur ergo ita constat quod [?] agit de creditoribus respectu alienius effectus civilis duntaxat & cum effectus ille non tribuatur illis cui natura debetur neque legatariis conditionalibus rectissime intelligere possumus effectus illos esse quem docuit Accursius ubi supra.

Unde verissime existimo ex contractu conditionali pendente conditione neque obligationem aliquam oriri neque ius aliquod esse [pro]ductum. ut ex supradictis constat et nihilominus censeo esse [per]pie creditorem cum cui sub conditione debetur aliquid. asserendo unico duntaxat, aducor fundamento quod contractus sub conditione celebratus quoad sui substantiam et esse [per]fectus est ab eo tempore quo perficitur non sive consistat in [solo] consensu. Lex [?] in principio institut. de oblig. quae ex consensu fiunt celebratur Lex [?] in principio instit. de verb. oblig. sive re contrahatur obligatio omnia quae naturalia sunt ad contractus [per]ficiendum concurrunt & adhibentur quando contractus conditionalis celebratur non aliter fatendus esse quo tempore

quo conditio existit contrahentes consentire debere ac con
sequenter quod si pendente conditione unus ex contrahe-
ntibus decederet spes illius contractus periret cum post
mortem consentire non posse. hoc autem falsum est nam quo
cumque tempore conditio existat contractus in vivis degno
rantibus contrahentibus et post eorum morte obligatio
actus producit ut constat ex § ex conditionali inst. de
verb. oblig. l. navio 8. ff. de periculo et comodo
rei vendite l. 2 C. quando liceat ab emptione re
cedere. unde colligitur quod tempore contractus ad subita
fuerunt omnia quae ff. de subita contractus atque
ita quod ab eo tempore quo ad dicta subita et effectus
perfectus fuit ut post Accurs. in princ. inst. de em
ptione et vendit. et hoc contra dicit tradiderunt Bald.
Carthensis et Salicetus in d. l. 2. Covar. practi.
quaest. c. 3 nº 6 la sarte de decima venditiones
c. 5. nº 1. cuius autem contractus effectus nempe oblig
ationis impedit conditio, nam quae admodum effectus
futuri existentis in filio impedit conditio potes
tativa sub qua heres instituitur l. 4. de heredibus
inst. l. ult. ff. de conditionibus institutionum.
In qua contrarium nitit illud vulgare pius de
Duc ex d. l. navio b quasi in contracta emptione
in periculo ut ex l. si a reo 7o § sub conditione b ta
dem si stat ab initio res pure ff. de fideiussoribus
l. potior 11. § videamus in fi. ff. qui potiores in pignore
heant

heant. in gg. tradit. q. d. d. conditio contractus ex istat intelligitur ipse contractus purus ab initio celebratus nisi s. fictione de contractibus impletum conditionis retro trahitur ad tempus contractus, ut docent Bart. in L. si quis pro emptore n.° 46. et ibi Iason Alex. Iass. et x.° 41. ff. de usucap. Ant. Gom. 2.° t.° Variar. c. 11. n.° 3.° Lasarte ubi s.° c. 15 n.° 13. et rō ē q.a ab eo tempore contractus dicitur habitus, & ff. accepserat, que doctrina verissima est. quis dicenpat Donel. in L. si filius 7. 6. n.° 6 ff. de verb. oblig. Q. Antonius Fab. lib. 15. Dectur. c. 1 ideo ccª capacitas contrahentium inspicitur tempus contractus L. usus fructus 26 infra ff. de stipulat. servus & similiter cc.ª commitetur rei in contractus deductis L. in stipulantis § sacra ff. de verb. oblig. docent Cuiac. in d. §. et Bart. Iass. & Cuiac. in d. L. si rem meam d. ff. eodem t.° & cc.ª solutione Gabelle ut debeat adduci q. erat tempore contractus et qd n. debeat ex contractu conditionali facto tempore nundinarum immunis quis conditio post nundinas existat in d. cassibus contractus tempus attenditur ut docent Ant. Gom. in d. n.° 3.° d. t. tertij effectus Lasarte in d. c. 5. n.° 10 Parladorius lib. 1. rerum co tidianarum c. 3. § 3. n.° 25. Acebedo in L. 1. et x.° 696 t.° 17. lib. 9. recopil. Gutierres de gabellis q. 86 n.° 1. cum sequentibus.

Ex eadem doctrina colligitur rō illius L.is principij

docentis qd. spes conditionalis stractus ad heredes tran
sit ut tradit. ex d. § exeditionali et in d. l. marco et
in l. sigs. § 7 ff. de obl. oblig. l. veteris 13. C. de stipu
lationibus et omittenda stipulat. et de l. nro. ...
tum e in l. 1 a tt. 11 ... § ... mig. ...explicando co
munis mi ... et Antonius Gom. in d. c. n. 36 Pe
tro Greg. lib. 24 Syntagm. tit. 1 n. 27 Conang. lib.
6 ... c. 18 n. 11 Damin. de stipulat. ... c 6.
Nam omissa roe tradita agita in d. § ex edit. ...
...cit admissa a Bart. et omnibus antiquioribus
quos refert, ... Ant. Gom. in d. n. 36. et ...
relo in d. l. sigs. n. 5 nec displicet Pichar. in d. § ex
ditionali n. 10 et omissa alia roe tradita a Cuiac.
in d. l. sigs. lib. 53 ff. ... Iuliani quas eis ...
roe tradit Ant. Fab. decade 31 errore 10 in
... sed ... Donel. ubi ...

V. ratio in eo consistit qd. stractus conditiona
lis ... ab eo temp. quo celebrat, et ideo si
conditio semel existat intelligit pure factus ab i
nitio atque ita obligatio ab initio intelligit nata et
... ac consequens natio intelligendum est qd.
obligatio in heredes transire ... heres in omni
iure defuncti succedat l. heres in omnem ... de adquire
da heredit. l. heredes ff. de reg. iur. l. novatio 24
in fi. ff. de novationibus quas roes nullus ...
... fontibus ... Iuliani ... in vestigare

Ex quibus in simili re videamus Petrus Fab. in § quae legata l. 8 ff. de reg. iu. Riccar. in d. § ex conditionali n.º 7. Ant. Fab. lib. 15 coniecturar. c. 7 legata v.º conditionalia ad heredes n.' transeunt si legatarius pendente conditione decedat l. Hugini 13 ff. q. dies legat. cedat l. 2. ff. de condition. & demons. l. si ita scriptum 79 § 2. ff. de legat. 2. l. unica § sin autem ... C. de caducis tollendis l. 14 tit. 9 part. 6. & ibi docet Greg. glo. 6 Ant. Gom. 2 t.º var. c. 9 n.º 9 Covar. in c. Reinaldus § 1. n. 2 de testam. Sp.º in speculo glo. 14 n. 18. Surd. de test. in trib. c. 4. n.º 7 cum rei plures rationes redidere ... relati dictiones ... conditionalis ... omnibus ex positis ... in eo consistere ... ultime voluntates l. 12 tabul. confirmata. ss. l. Verbis legis 120 ff de V. S. ... inita de lege Falcidia auct.º de nuptiis § disponere alioquin valere n.' possent cum in tempus in habile conferant ... post mortem l. 1. ff. de test. ut optime advertit Antun. Fab. decade 44 errore 7. in prin. et cum effectus ex confirmatione legati conditionalis testator in tempus quo conditio consistat ... l. Hugini 13. § quando dies legati cedat ante id tempus n.' e' legatus illud ... confirmatus qua ... testatori voluit ... confirmat ut constat ex d. l. Verbis legis cum similibus ideo ab eo temp. duntaxat legatum illud vires hec, et legatario ius

tribuere post. Unde si ante legatarius decedat
nihil habet quod ad heredes transmittat ut nota
vit Barb. in rub. 1 part. n° 36 in § ff. soluto ma
trim°. neque fictio retrotractiva in legatis conditio
nalibus locum habere non potest quia ad tempus test. non potest
referri siquidem in eo relicta in tempus mortis con
feruntur d. l. 1 ff. de test. atque ita quasi in
dispositiones post mortem factae censentur neque
quae in tempus conferuntur in tempus mortis
collata ff. facta videntur l. Titio cum morietur
§ 1 ff. de usufr. l. qua in hoc tempus ff. de do
nationibus mortis causa l. Stichus § ff. de manumis
sis test. neque potest referri ad tempus mortis quia
testator id noluit neque quomodo rei legatae pendente
te condit. provenientis ad heredem spectare voluit
l. mulier 22 § si heres ff. ad Trebellianum ideo
lex confirmando legatum conditionale respexit du
taxat ad tempus existentis conditionis quam ra
tionem publice ut solet nobis tribuit Ant.
Faber lib. 9 conject. c. 7

Ex qua doctrina, et ex aliis quae supra di
ximus remanet satisfactum argumentis adductis supra
pro contraria sententia, quae docet creditorem con
ditionalem non esse ex posteriori creditore ex quibus
argumentis tria duntaxat speciali indigent solutione
1. ex nostra conclusione mox quae variis modis
accipi

ut constat ex glo. Sii castrensi n° 13. Fulgosio n°
ac Cagnolo n° 20 et frequent. firmit. dicti
potest ut in l. si adrogator 22 ff. de adoptio
nibus l. 2a. C. ad l. Fabiam de plagiariis ut no
tant DD. dicti

Dixi ex l. q. Rome § Agerius ff. de verb.
oblig. sed procedit illa lex in conditione potestativa
in qua non admittitur retrotractio et qua semper
nec potestas implendi illam conditionem ad heredes
transmittitur sicut docent Bart. et reliqui DD.
quos refert Covar. c. 39 n° 1 practicarum quaestionum
quam sententiam defendit Donel. in d. § Agerius et
Ant. Gom. in d. c. 11 n° 3 vers. limita tamen, et plu
res alias interpretationes ad illum textum refert Covarrub.
ubi supra.

Ultimum negatur ex l. debitor ff. de verb. in
quo dicto nititur contra Bart. nec multum urget quia
licet creditor conditionalis potest ab invicto exigere
cautionem quod conditio existat, et hoc sufficit ad corre
lationem cum debitore quem non constituit in actuali
exercitio sed impetere fieri quia verba in definiti
onibus non docent actum sed aptitudinem, et haec de
hac lege.

nis legis 1ª ff de reb. cred.

Adxu

Ad tex. in l. 2. in prin. et in § mutui datio et in § appellata ff de rebus creditis.

Contractus mutui re ipsa fieri, et celebrari, tex. in prin. cons[t]ituta quoniam mis recontrahitur obligatio lex 1. in prin. ff. de obligationibus [illegible] lex [illegible] in prin. ff. de pactis lex rogasti 11. § ult. hoc [illegible] lex [illegible] [illegible] numerata pecunia ideo de rebus quarum traditur contractus iste fieri potest tota [illegible] l. [illegible], et requisitum ad eius celebrationem [illegible] [illegible] de quo nobis disputandum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] notandum est quod ad mutui perfectionem [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] generale requisitum est in omnibus contractibus l. 1. § conventionis ff. de pactis l. in omnibus rebus 55 ff. de obligationibus et act. nam traditio nuda non posset dominium transferri l. numquam nuda [illegible] ff. de adquirendo rerum dominio [illegible] ex nuda conventione [illegible] traditionibus 20

ut ff. 70 d. ...
ex ini § [illegible]
ex m § [illegible]
[illegible]

In pactis ideo requirit ut ante pedis conventio praecedat que nisi duorum consensu fieri non potest lex 1 § 1 ff. de pactis l. 3 in princ. ff. de pollicitationibus et in contractu mutui traditio expressa in l. si ego § si inpiis ff. [illegible] et in quo dominium pecuniae est in accipientem transferatur q. d. tractus donationis solo donantis consensu perfici non potest lex si tibi 25 lex nuda 26 ff. de donat. [illegible] docet [illegible] nadi, [illegible] Castrensis donationis tradita ab Soltomino in tit. de donat. qui refert, et sequitur Hispanus [illegible] de donat. n. 26. et tradunt [illegible] de [illegible] n. 13. Ant. Gab. [illegible] 4 errore Hispanius ubi s. n. 31. Neque mutui contractus solo accipientis consensu contrahi potuit ut ex l. dictis ostatur ibi tradit [illegible] docent Castrensis, et Las. n. 1. et optime Donel. n. 2. Et quamvis consumpta pecunia is qui accepit condictionem teneat illa condictio ex mutui contractu non nascitur quia contractus mutui, qui per defectum consensus nullus fuit propter consumptionem pecuniae convalescere non potest ut ibi notant Bart. n. 5. Castrensis n. 3. Las. et Donel. n. 4. [illegible] Alciatus n. 12. Condictio illa est conditio sine causa quae competit quotiens res datur ex causa, quae secuta non est, lex 1. § penult. ff. de condict. sine causa et quia ibi pecunia data proponitur ex causa donationis, quae secuta non fuit ideo merito competit s. dicta condictio, ut ibi explicant Castrensis, et Donell. ubi s. post Accursium relatum ab Accursio ibi verbo condictio —

§ Hanc in doctrinam [illegible] impugnat difficilis [illegible].

in

vt l. cum nos corpus [illegible] ff. de acquirendo rer. do
minio. Vbi dicitur q. in causa dandi, et accipiendi impeditur d.
[illegible] translatio huius [illegible] gravissima est [illegible]
in d. l. [illegible] Vbi [illegible] casu [illegible]
[illegible] nunquam [illegible] in causa dandi
et accipiendi [illegible] contrahentes nullus [illegible]
[illegible] atque ita traditio [illegible]
[illegible] in d. l. [illegible] dicunt ad
translationem dominij duplex causa concurrit, alia immediata, et
proxima, et hec est traditio [illegible] in § per traditionem [illegible]
[illegible] contrahentes [illegible] debent [illegible]
[illegible] impedit dominij translationem
[illegible] in venditione [illegible] ff. de contrahenda empt.
[illegible] cum [illegible]
Pomponius [illegible] ff. de rei vendicat. [illegible]
[illegible] per traditionem [illegible]
[illegible] quod [illegible] sed
[illegible] ad causam [illegible] causa [illegible]
[illegible] ad dominij translationem [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] causa [illegible]
causa [illegible] contrahitur ad dominij translationem [illegible]
[illegible] traditio [illegible] appellata, et
[illegible] ff. de donationibus ideo [illegible] accipientem
dominium translatum [illegible]
[illegible] ff. [illegible]

et Dominium in d. l. si ego [illegible] et [illegible] comm. c. 18
sed in concordanda dispositione d. l. si ego [illegible] traditionem
Titio [illegible] in [illegible] Alciatus [illegible]
in d. l. si ego. et Cuiacius ubi Lucius Cervicius quod in d. l. si ego
dominium ex traditione transferri quae adhuc in d. l. certum
[illegible] causa donandi, et [illegible]
contrahendae ex pactis [illegible] per quam domi-
nium effectu translatum esse dicatur quod in [illegible]
accepisse faciat Cuiacius; sed Donellus ubi supra oppositum dicit non
posse quod inspecto initio traditionis dominium translatum fuisse
se faciendus [illegible] sed quia ei qui donavit pecuniae existentis sive
consumptae conditio datur ideo respectu huius finis et exitus dicitur
quod dominium non transferri [illegible] ut in l. aliud
est capere 71 ff [illegible] cum l. 139 § 1 ff de reg. iur.
Plurimi [illegible] interpretationes [illegible] sed ex pro-
pensione et studio antiquorum traditiones defendendi pro-
fectas sensere nam doctrina Cuiacii manifesto [illegible] quia
in d. l. si ego non agit de consumptione tanquam de modo ad-
quirendi sed quia ex consumptione [illegible]
is qui accepit [illegible] redere [illegible]
sumptio autem [illegible] adquisitione quod is qui dedit de
[illegible] ut in l. nam et si fur 13 ff. [illegible]
[illegible] potestatem non habeat, ut in l. [illegible] numeratio ff. eo
dem § si pupillus [illegible] consumptione a restitutione liberum
velut possessor bonae fidei, qui fructus extantes non [illegible]
sumptos restituere tenetur, atque [illegible] consumptione
quia

adquirit̃ p̃ sicut, & irrevocabile dominium adquirit
l. 4. § sinit lanã ff. de usucap. l. 4. § post litẽ ff. finium
regundorum lib. 3 in § singulis aũ. Cod. mil. 1 de exceq. di
ctis ff. lex certis 22). C. de rei vindicat. que ita intelligen
da dom. Pinellus in l. 2. q. 2. Cap. 4 n.° 9 2. C. de resci
ndenda venditione Ant. Fab. lib. 3 coniect. c. 17. Vul
teium scolasticarum disputationum c. Vlt.° Fagianum lib.
Dionys. c. 9. + sed in d. l. si 29 2 si qui dedit dominus rei
et alienandi potestatẽ habens, nãq. p̃ consumptionẽ accipiens
ab onere restituendi liberat̃ ipso iure dm. est, quod p̃ consump
tionem n. adijcitur adquisitionem aliquod p̃ factũ percipere in
Bart. Castr. Angelo, & Alex.° cedimus in d. l. si 29 ap
reatiam quod si pecunia ñ dum consumpta vindicat̃ licet eam
de exceptione rerum, hoc 2 pecu. consumpta pecunia p̃ textum
hunc in l. si. ubi 29 ff. de donationibus. Q. distinct. dure Ci
nus, Baldus, Fulgosius et alij citati a Iaff.° in d. l. si eg
n.° 9 in fi. quos sequit̃ Donell. ibi n.° 9 — quos

Nec Donelli interpretatio potiore, si nititur q.ª ratio, quę §
moveat consumpta pecunia p̃ exceptionem eliditur, & petitio
eius de pecunia, ppt eamdem exceptionem in alijs est. ñ difficultate
autem esse, circa dominium vel translatum, & quesitum ñ intel
legi translatum, & quesitum ppt actionem, & petitionem in ani
mo, de in l. nro perinde sit ñ habere actionem, ac habere
eam, quę p̃ exceptionem infirmatur lex et elegans in
§ verbus pactionis ff. de dolo lex nihil interest 112 ff. de
regulis iuris exceptione quibus in l. nro ñ dicitur quod dominus ℥

respectu finis [illegible] exitus [illegible] respectu initii ut patet in
possessore bonae fidei [illegible] fructus percipit l. [illegible] bonae fidei
emptor ff. [illegible] ubi [illegible] interim [illegible] esse de acquirendo
rerum dominio l. qui scit [illegible] bonae fidei emptor, [illegible]
nam et servus alienus ff. de usuris [illegible] quis
in [illegible] Romani [illegible] de rerum [illegible] cum aliis [illegible] relatis
ab [illegible] Pinelli [illegible] Fab. [illegible] et [illegible] de [illegible]
[illegible] eadem [illegible] quare [illegible] traditionis [illegible] do-
minium transferet in d. l. [illegible] initio [illegible]
Ulpianus [illegible] Deinde nam Ulpianus dicens dominium non
transferri [illegible] reddit rationem [illegible] alia opinione [illegible]
[illegible] ratione non transferendi dominium [illegible]
[illegible] causa dandi [illegible] accipiendi [illegible]
[illegible] dominii translationem impediri [illegible]
quia [illegible] ad aliam [illegible]
nat Ulpianus [illegible] dicat rationem Ulpiani ad finem [illegible]
exitus referri [illegible] alia opinione accepit nummos eius non
fieri respectu finis quia scilicet eos restituere tenetur obstat ma-
xime nam [illegible] Ulpianus ibi [illegible] consumpta pecunia
condictio accipienti tenetur [illegible] supponit do-
minium esse translatum [illegible] ne [illegible] dictionis [illegible] de
actionibus [illegible] Ulpianus non potest negare dominii translationem
respectu omnis restituendi nam [illegible] pugnantia traderet ne
[illegible] dominium non fuisse translatum, [illegible] contra [illegible]
[illegible] consulto admittendum non est. [illegible]

§ Ultimo accedit [illegible] doctor Fulgosi [illegible] relata in qua conveniunt

Cuiac.

cuiae. Et Doinel. cc.a in p̄stanz tex in d. l. cum in corporis falsi-
sima. Videt q.a cum unus cogitet de donat. et alius cogitet de
mutuo nō reperit neg.o v.o neq. ficta donatio neg.o. verius neq.
fictus contractus mutui neq. ad v.m contractum duorum consensus
est necess. lex 1.a § conventionis ff. de pactis et ad contractum fi-
ctum seu imaginatum etiam imaginatus consensus duorum est
necess. neq. fictio nam rei verae imitat. lex g in § minorem
inst.a de adopt. docet Bart. in l. si is qui pro emptore in
2 i. ff. de usucap. quae admittit n. consensus unius verum
contractus nō facit ita neg.o cogitatio unius poterit imagi-
natum contractum inducere ac per consequens q.do unus co-
gitavit de uno contractu et alius de alio traditio sequuta
esset nuda q.a nō procedit ex iis contractus neg.o imaginatus
ideoque dominium transferre nō poterit. text.a in d. l. nun-
quam nuda ff. de adquirendo rerum dominio.

Cui fundam. suffragat., q.d ad translat. dominii nō suf-
ficit, q.d v.a et ficta causa praecedat, sed oportet etiam ut q.d
ex eadem causa pecunia recipiat, ut ex p.te tradit in l. cum
quis 38 § si debitore ff. de solutionibus, ubi si post revo-
cati revocatus procurator lucrandi animo pecuniam accipi-
at. ea solut. debitor nō liberat; et ratio est q.a pecuniae
dominium nō transtulit, et solut. pecuniae ita dominium
liberatio contingit si dominium transfert rat. lex nō omnis nu-
meratio 19 § si pupillus ff. sol. et l. ex empto 11 § est
in primis ff. de actionibus empti, ratio autem quare debi-
tor nō transtulit dominium est, q.a quamvis ipse ex v.a causa

tradidisse procurator tn ex alia causa accipere cogitauit
nempe furandi animo, atque ita in eo nulla adquisi-
tionis causa reperit sicut euenit in casu relato in l. si
serbum § 7 in fi. ff. de adquirenda rerum dominio cui
adenducet Donel. lib. 5 comm. c. 20 in fi. Hispaniq in
l. qui mihi 13 ff. de donationibus Duarenus in l. 1 § si
serbum ff. de adquirenda poss. Et in si procurator ex
ea causa acceperit ex qua sibi pecunia tradit dominium
esset transferendum vt refert in d. § si debitori nam ad do-
minij translationem non requiritur quod in dante, et accipiente vna ca-
usa procedat, sed sufficit quod a tradente, et accipiente, de
eadem causa sit cogitatum ut ex qua causa quis tradit, aut
tradere existimat ex eadem alius accipere intelligat ut eue-
nit in procuratore post mandatum reuocatum nam si reuocatio-
nis ignorantia adsit ex parte debitoris soluentis, et procura-
toris accipientis dominium transfertur, et liberatio ipso jure
contingit, lex eius qui in prouincia ff. ibi si modo ip-
se quoque ignoraret ff. so... ita ... sic intelligendus in l.
vero 12 § si quis ff. de solut. et sic contra omnes intelli-
gendum esse textum ex ultima in d. § si debitorem ut tunc scili-
cet procurator post mandatum reuocatum pecuniam fixo animo
furandi recipiat, et liberatio ipso jure contingat quod reuocationis
ignorans solutionis causa et tanquam verus procurator pe-
cuniam recepit non tunc de causa solutionis ut quod cogi-
tabit, alias autem quando unus cogitat de una causa, et alius de alia domi-
nium non transfertur ut in d. § si debitori. Et quod dictum existimo intelligendum esse
ut ff. de

ff. de condict. indebiti, ut tunc s. ex solut. per erro-
rem facta dominium transferat q.do accipiens in eod. erro-
re versat, ut sentire videt Iasso. in d. l. si ego n.o 5. vnd.
constat manifeste qd ubi nulla vera causa in dante, et
accipiente reperit nec de una et eadem causa cogitatum
est n. poteut ex traditione dominium transferri, ut rec-
te docet Ulpianus in d. l. si ego, qui secundum s. s. princi-
pia procedit.

Neq. obstat tex. in d. l. cum in corpus pro eius int-
pretatione supponendum est 1.o qd ibi pecunia n. fuit
ex causa mutui recepta neq. de mutuo in illo tex. ulla
aliqd reperit sed duntaxat pponit fuisse pecuniam
receptam quasi creditam. Verb. aut creditum generale
est et accipit pro eo qd ex quacumq. causa debet, ut
constat ex nro tex. in § creditum, et qui mutuo qd pstat
dicit in creditum ire, ut constat ex nro tex. in § mutui
datio ac per consequens pecunia, que ex mutuo debetur
recte dicet pecunia credita.

Secundo supponendum est qd causa solutionis est ma-
xime favorabilis tex. Arriani 1 ff. de oblig. et act. ideo
quamvis invito beneficium tribuere n. liceat pro missus tex. in
vito 69 ff. de reg. jur. tex. Sor. s.o 19 § n. pot ff.o de dona-
tionibus receptum tn est ut pro debitore in vito et igno-
rante, quilibet solvere possit ita ut ex ea solut. de-
bitor ipso j.e liberet, tex. solvendo 39 ff. de negotijs
gestis tex. si stium 26. §. Ult.o in fine ff. de novationibus

lex solutione 23. ff. de solution. lex 32 § 4. n.° 12
sta q. & ratio est. q.a cum obligatio favore cre
ditoris sit contracta. ut constat ex eius definit. re
lata in prin. inst. de obligat. in eius dissolut. credi
toris voluntas duntaxat attendit. q.a eius solis in vers.
obligar. & n. dissolvi, ut docet Ant. Fab. in rationali
4.a col. in d. l. solvendo ~

§ Quibus suppositis apparet verus intellectus ad tex. in
d. l. cum in corpus, ut intelligat de eo qui pecunias sibi
traditas a debitore suo ex causa donationis ipse recepit
pit quasi creditam hoc est quasi debitas id est soluti
onis causa, & ideo recte transfert dominium q.a verus
contractus int. dantes & accipientes processerat. et quamvis
de solut. n. cogitaverit is qui dedit sufficit tn. qd ex
ea causa creditor acceperit, ut ex 1.a d. costat, quem intel
lectum confirmat series illius tex. in quo de tradit. solutio
nis causa facta tractare cepit, p.e simul sic interpretati ff. illius
tex. Accursius ibi, Uo. differentiam in prima solutione
Bart. Castrensis, Alex. Jass. & Alciatus in d. l. si ego cum
Alciatus lib. 5 parergon c. 19 Gotofr. in notis ad tex.
in d. l. cum in corpus Hilbertus Regius lib. 2.o enuntiatio
num cap. 20. Iulius Pacius centuria 3. q. 67, & plures interpre
tationes refert Ostualdus in notis ad Donellum lib. 1. comm. c.
18. quas latissime prosequitur Nicolaus Genua in conciliati
atione tex. in d. l. cum in corpus cum d. l. si ego folio mihi
230 ~

conve

Convenire igitur co.ᵃ contractum mutui dicunt scribentes, ut §
ea agere non ut eadem res mutuo data reddat, sed ut reddat ta-
lundem in genere suo, ut hinc iste in prin. et ubi iste in prin. sup-
plenda quae inter reconciliabile oblig. l. iis 1. § re contrahit ff. de obli-
gationibus et actio. sed puto si quis accepit eandem rem reddere ut
tradere videtur iste in d. prin. instit.ᵃ quibus modis recontrahit
obligatio vers. ubi quod. nec licet idem corpus restituere non tene-
atur ut iste hinc hoc in favore debitoris cautum est cui ipse
renuntiare potest lex penultima C. de pactis c. si diligenti extra
de foro competenti sic nostri iste intelligendus est. ut gloss. verbo
speciem Bart. n.º 3. Iass. n.º 2.º in presenti, Antonius Gom.
2.º tomo Variarum c. 6. n.º 2. et ubi iste infert Corrasius n.º 2.º
Donel. n.º 9. in presenti et late prosequitur Picardus in prin. ins-
titutionum quibus modis recontrah. obli. iis n.º 50.

Nostri autem iste ea ratione vident quod ex mutuo ad hoc res dat §
ut ea utatur is qui accepit, et cum contractus mutui in his rebus dum-
taxat consistat quae pondere, numero, mensura ve constant ut tradit in
nostro textu in § mutui datio, et omnia haec usu consumantur ut
iste in § constituo instit.ᵃ de usufr. ideo ut res ad utilitatem accipi-
entis debet ratio mutui constituta, et accipi esse debet, ut non eadem res sed
tantundem reddatur ut Ant. Gom. in d. c. 6. n.º 1. et Donel.
n.º 9.

Res vero quae reddenda est eiusdem generis esse debet, ut
tradit in nostro textu et in d. l. 1.ᵃ § re contrahitur ff. de oblig.
et act. et in hoc consentientes convenire debent scribentes
neque si de alio genere reddendo consenserint non erit mutuum

sed stractus nominatus. l. si illis, quae referunt in l. naturalis § si de praescriptis verbis dicit glossa in praesenti, et post Bart. n. 4 reliqui antiquiores. hoc autem ea ratione placuisse existimat Ant. Gom. ubi s. et d. n. 6. ut cum aequaliter res redat, et hinc creditoris praeiudicio quando cum res eiusdem generis in solutione recipiat [illegible] tex. in § mutui datio.

§ Mihi autem hec non displicet quando sit pro creditore id fieret cum liceat unicuique iuri pro se introducto renunciare ut s. dixi valeret mutuum in quo a creditore ex parte ageret, ut aliud sibi redi possit nam aliud pro alio solvere non est permissum renuente creditore secus vero ipso volenti, ut constat ex nostro textu in § mutui datio in fi. ideo mutui stractus sonet perfectus non vitiatur si creditori volenti aliud genus solvatur, ut docet Bart. hic n. 3. communiter receptus ex castrensi n. ex. Alex. n. 4. Iass. n. 2. et probatur hic et in l. pretij causa, C. de rescindenda venditione, iuncto textu in § item pretium inst. de empt. et vendit.

§ Quare censeo ratione in eo consistere quod mutui stractus ultra partium conventionem rem postulat cuius tradit. stractus praecio instituta quia mus re stractus oblig. d. l. 1. § re contrahitur ff. de oblig. Bart. ideo quis ad minimum non potest obligatio contrahi ultra id quod datum est. lex rogasti 10 § ult. ff. si certum lex si tibi 17 in princ. ff. de pactis lex cum alleratur C. de non numerata pecunia ita neque contrahi potest nisi ad

oblig.o

eodem

ide gen. Quando v.º res commodata ut eadem red[di]
da contractus ille, aut erit commodati, aut depositi
nam tex. et lex vlt.ª ff. de praescriptis verbis nam in commoda
to dominium vel possessio non transferuntur. §. praeterea commodatum
remanente. l. rei commodatae vel eius l. si ergo ff. commoda
ti l. 3 et 9 ff. de rei vindicat. tex. in § possidere inst.
de in defens. l. 1. lt. 1. p.º §. et cum res commodata ad usum
dum datur. l. 1 ff. commod. ideo commodatum non pot. consistere
in rebus, quae pondere numero mensura constant. l. 3.
§ vlt. ff. com. ... com. c. 2. ... g ...
rerum usus in abusu ... consumptione consistit ...
... ...
... ideo reddend. ... commodatum
consistere pot. ... ff. commodati vbi
legendum est dicis gratia et emendatione Antonij Au
gustini lib. 2. emendationum c. 2. quem amplexus est
... lib. 4. miscellanearum c. ... Forcatulus in necioma
... dialogo. 7. Duarenus lib. 1. disp. c. 4. ... lib.
9. obseruationum c. 33. ... Covar. lib. 4. variarum c. ...
... lib. ... partiorum c. ... tex. q. ita legen
dus est. in l. ... dat. § ff. ex qq causis maiores ... in
... ... not. ... qta ... deposi
ti ... Bart.

Res depositum custodiae causa datur ... l.
... ff. depositi l. 1. § is quoque ff. de oblig. ... tex. in
... inst. qq ... re contrahitur oblig. ... l. 1. lt. 1. p.º §.

& proprietas, & possessio penes deponentem remanent L. 1
§ 1 § rei depositae ff. depositi cui addendus est Duare-
[illegible] [illegible] c. 1 & de sacris eccles. ministerijs l. 10
Petrus Gregorius in paradoxis c. 22 Contractus l. 8. 1.
verisimilium c. 6 Donel. lib. 3 comm. c. 13 & [illegible]
[illegible] eius res custodiae causa traditur, ut eadem resti-
tuatur depositum contrahi sine dubio. ita intellige
[illegible] Bart. n. 4 Castrensis n. [illegible]
[illegible] n. 6 [illegible] Alexander n. 49 Corne-
lius n. 9 in [illegible] n. 20
Varcarius [illegible] cap. 7 n. 2 Pala-
tius [illegible] c. 6 § 6 in principio
Donellus lib. 14 commentariorum c. 2
Ubi deponere

Sed ait contra nostrum textum obsti-
tat graviter L. Lucius 24 L. de ex-
ponsalium 25 § qui pecuniam L. [illegible]
[illegible] 26 § [illegible] Titius [illegible]
[illegible] Caecilius [illegible] [illegible]
[illegible] 9 § si ex permissu [illegible] depositi
[illegible] traditae quod si convenerit inter depositarium, & depo-
nentem, ut depositarius pecunia deposita utatur, & tantun-
dem in genere suo reddat, nihil omnino contractus depositi
[illegible] manet neque contrahitur mutui celebrari quod quis
ibi ita expresse non tradatur ex eo tamen manifeste colligitur
quod.

qd usuras ex mora deberi referre, Et cum explorati iuris sit in contractibus stricti iuris usuras non deberi nisi ex pacto vel stipulatione promittantur Lex 3. C. de usuris, et de stricto mutui traditur expresse in l. Titius 24 §. fin. respondit ff. de praescriptis verbis, ideo mutuum non contractum sed depositum remanere fatendum videtur nam in contracti bus bonae fidei usurae ex mora debentur Lex mora 32 § in bonae fidei ff. de usuris cum aliis congestis per gloss. in d. l. 24 verbo pecuniae inst. Et in l. in bonae fidei 13 verbo haberi C. de usuris Et depositum inter bonae fidei contractus enumeratur in § actionum inst. de act.

Ex hoc fundamento plures impulsi asserere in specie tertii paragraphi remanere depositum ubi Bart. ibi Castrensis n. 2 Iass. n. 6. Ripa n. 10. Alciatus Et Corrasius n. 5. in suo Iure inspicio Conanus lib. 7 Comm. c. 4 n. 8. sed fatentur depositum illud irregulare esse quia terminos depositi excedit, ut traditur in d. l. Lucius Et in d. l. 31 Publia in eo via § Lucius Titius inst. nam quoties res quae pondere, numero mensurave constant neque clausa neque obsignata deponitur dominium in depositarium transferri, et tantundem in genere suo duntaxat reddere tenetur, ut expresse traditur in l. in navem Saufei 31. §. fin. idque ff. locati qd expresse probatur extat in l. Quintus 4 §. 3. ff. ubi notat Greg. lo. gloss. 4 Sic intelligens textus in d. l. Lucius cum similibus qd depositi genus irregulare dicitur ut post gloss. in d. l. 31. verbo solveret tradiderunt doctores supra citati ex qua

§

doctrina quae in d. § castelli originis practicanda est plures effectus in praxi utiles deducimus quos notarunt nostri Pit. Sar. in pria. mtt. geminis reconvensio et obligat. lib. n.° 69 Morla in emporio tit. 8 in pio lib. n.° 26

§ Quae in sententia fortis impugnatur per textum in l. cum in dicta q. § et possessio cum l. seq. ff. hoc tit. lex l. § si pecunia 13 ff. depositi in quibus si creditor simpliciter tradit depositario permittat pecuniam depositam uti statim mutuum contrahitur ut docet text. in d. § depositi neque illico transfertur dominium et possessio, ut docet dictus ibi. et lib. 9. commentariorum c. 1 cum fi. Mercerius lib. de opinione c. 11 Ant. Fab. 3 t.° de erroribus decade 7 § errore 7, et si scribendo creditor uti pecunia permittat mutuum contrahitur existente conditione l. quod si ab initio 10 ff. depositi d. l. 1.a § si pecunia, quae sic intelligendae cum fulgosio n.° 2.° Castrensi n.° 3. Jasson n.° 1 et Dom. in d. § depositi Covarr. lib. 1 rment. c. 1.° n.° 6 unde constat mutuum contrahi quoties depositarius ex volunt. creditoris pecunia deposita utitur, si absque ejus volunt. utat. furtum committit lex 3. C. depositi [illegible]

Inqua difficult. vos in l. praeced. referunt et reijciunt Pich. Vu. 1.a n.° 16 Morla in d. tit. 8 in pria n.° 29, sequitur autem idem Pich. n.° 19 praeceptoris sui sententiam docentis manere depositum si ab initio tempore depositi stabit conveniret, ut depositarius tantundem redderet, et ita intelligendam esse in d. l.

Sunt

Stanq. cum similibus scias v° si ex in d. valo, quod post perfectum contractum depositi id eveniret quod fiunt mutuum contrahi, et ita intelligendum esse textum in d. § depositi, quem in spem textum ex amplectitur Merla ubi d.° et prius indicit Bartolum in d. § depositi, et ibi expresse traditum est. in f.

Verum hec omnia juris civilis tros, et metas egre di videtur 2.° q.° quod ab initio venit ut depositarius pecuniam depositam si voluerit, uteretur mutuum contrahi videtur sistente postea conditione, ut expresse probat in d. l. quod si ab initio, et in d. l. 1. § si pecuniam et cum contrahitur conditionaliter existente conditione intelligitur ab initio fuisse, ut lateretur in l. 1. Sic ergo fatendum erit quod ibi ab initio tempore depositi in ipsa pecunia depositam mutuum fuisse celebratum. Et q.do post perfectum depositi contractum depositario per missum est pecuniam depositam uti non semper mutuum contrahitur, ut patet ex l. si saculum 29. § si ex permissu ff. depositi, quem intelligendum esse de permissu addito post perfectum contractum lit. ipsorum textus indicat manifeste et si mutuum non esse celebratum constat quod usuras sine stipulatione debentur atque ita l. docta distinctio a Pesardo relata manifeste convincit.

Probat quod ad translationem dominij sit traditio requisita lex nunquam nuda 31. ff. de adquirendo rerum dominio sed contractus depositi non est idoneus ad dominij translationem et hoc negantes grasse loquuntur et errare fatetur Balduinus in presenti n° 22. Nam singuli contractus

intra certos t(ermin)os, et Cancellos inclusis s(upr)a agg(ressu)s resilire
reg(ul)as n(on) est. cum n(on) aliqs o(n)tractus intra et t(ermin)os alte
rius incedit, aut appropiis exijt, in illos o(n)vertitur aut vi
tiat(ur), ut ex seq(uentibu)s patet. 1.° ex o(n)tractu mandati nam
debeat esse gratuitum lex 1. ff. mandati. ex q(ua) in § in
summa inst(itutionu)m eod(em) t(itul)o. lex si tibi 22 ff. de p(rae)scrip
tis verbis vitiat(ur) si spe aliqua lucri o(n)trahat(ur) d. lex
si tibi ibi nisi q(uo)d ultra. Similis o(n)sequentia esse in 2.°
ex o(n)tractu mutui quia hic meta circumdat ut tantu(n)dem in ge
nere suo sit reddendum. ex q(ua) inq(uit) ex q(ua) in p(rinci)pio et 2. ex q(ua)
in p(rinci)pio inst(itutionu)m q(ui)b(us) m(od)is re o(n)trahit(ur) obl(igati)o. lex lucius 24. t(itul)o
n(umer)o si ff. de p(ro)positi. Aqua si efficiat q(uo)d possit o(n)tingere q(uo)d
minus sit restituendum vitiat(ur) o(n)tractus mutui ut p(rae)ciat ex +
d. l. fil(ius) f(amilia)s ubi inq(uit) cunta g(ene)ra verba ex cadat

3.° ex o(n)tractu locationis cuius domicilium in o(n)sti
nit, ut mercede o(n)stituta res ad utendum tradat(ur) vel quis operas
exibeat lex 2.a ff. locati. l. n(atur)alis § § at cum do ff. de p(rae)s
criptis verbis ex q(ua) in § adeo inst(itutionu)m de locat(ione) et o(n)duct(ione) l. 3 t(itul)o et
p(raeteri)ta q(uia) dominium aut possessio penes locatorem manet l. si duo
§ cum inquilinus ff. uti possidetis l. colonus 12 vers. igitur l.
cum fundum 18. vers. neque n(on) ff. de vi, et vi armata ideo
si dominium transferat(ur) fit transitus de o(n)tractu locationis ad
o(n)tractum emptionis et venditionis l. 2. ff. locati ex q(ua) in
§ adeo quaerit(ur) inst(itutionu)m eod(em) t(itul)o

4.° id(em) confirmat o(n)tractus o(m)modati in quo res co(m)
modata ad usum certum et determinatum q(ui) tacite vel expresse
certum

certj tempus stineat secdu l. si ut certo § si sed interdum
§ in commodato l. 1. § sicut ff. commod. Vnde si aliq.
usus, et temp.s pfinit. res concedat. n. erit comodatum, sed
p carium l. 4. in pno, & ing. ult. ff. de pcario, & ij in c. ult.
ex tra eodem et qm disting. assignatur. qua md. s. sunt bbon
offiiunt, & Bart. ibi ac Bart. & coit. doctores in nro. tu
Ant. G. lib. 2. Variar. c. 4. n. 1. ubi ex plithis Covar.
lib. 3. Variar. c. 19. n. 7. Menoc. lib. 2. de adic tarijs q. 23
Donel. lib. 14. in c. 2. & c. 34. glis alij distinctio
ne Cuiac. lib. 4. observationum c. 7. qm impbat & alij
redit Ant. Fab. 1. 4. de erroribus. decad. 7. errore 2.

§ 5. Ex donat. caa mortis, que hoc circulo claudi
tur, ut reuocari possit l. mortis caa 16 ff. de donation.
causa mortis, l. mortis caa 12 ff. de donatione l. si fr. et. 29. fra
s donatio. u. int. viuos est irrevocabilis l. cum filiccarij
4. et l. seq. C. de revocandis donationib. Vnde si donati
o caa mortis a suo circulo exeat, & in ordinari tros dona
tionis int. ceteros velut si fiat, ut revocari n. possit, n. erit
donatio caa mortis sed in donat. int. vivos transfundit
Q. ex. ipsum in l. ubi ita donatur 27 ff. de donat. caa
mortis. ubi coit. in pprio domo, & Covar. de ult. i in 2. p.
rubrica n. 13. ubi. 1. a. Ant. Gom. 2. 1. variar. c. 4. n. 22
Borb. in l. que dotis ex n. 113 ff. soluto matrim. Ant.
Fab. 2. 1. de error. decade 45. errore 1.

§ 6. Ex tractu emptionis, & Venditionis cui minim
ty n. est ut semp dominium transferat sed duntaxat qd possir

transferri ideo Venditor si rei venditae vacuam possessionem tradat et caveat de evictione liberatur quia res alienae tradat lex ex empto 11. § et in primis ff. de actionibus empti l. alienatio ff de conditione causa data causa non secuta ubi per textum et Doctores relatus ab Accursio ibi et habetur expressius in 2ª solutione ad missas a Bart. castrensi Iasone et aliis antiquioribus ibi, et a Taquineo lib. 2. controversiarum c. 5. lex 6. 2ª § 1. lex 8. in principio et in § primo ff de actionibus empti l. in vendendo 56. ff. de contrahenda emptione l. venditor 8. ff. ff. de evictionibus quia emptor dominium perpetuum ferri tenetur ut docet glossa in d. § et in primis et rem distractam assignavit quam ibi verbo facere cogitur quam sequitur Bart. solutione ibi Iason in § actionum n° 12. mihi de actionibus Corr. in l. ultima 2° 4 ff. de evictionibus Menoch. lib. 3. controversiarum iuris frequentium q. 30 n° 3. Paz in praxi 3 p. c. 6 § 2. n° 4. et melius ex pluribus Donel. lib. 13 comm. c. 5 in principio licet dissentiat Ant. Fab. lib. 6. coniecturarum c. 9 et 9. t° de erroribus decade 96 errore 3° Carondas lib. 3. verosimilium c. 12. Vbi semper in parattitla ad titulum de actionibus empti n° 7. Et in si contractus emptionis et venditionis ea lege fiat ne dominium rei venditae transferat vitiatur ille contractus et in alium transfunditur lex cum manu data 80. § ult° ff de contrah. empt.

Alt° idem constat ex contractu mutui, et ex contractu commodati in quo si res pondere numero mensurave constat

ad

ad usum concedat si dominium transfert erit mutuum, ut constat ex nostro textu si vero dominium non transferat erit commodatum lex 3. § ult.o cum l. seqq. ff. commodati

§ Idem idem erit observandum in contractu depositi qui intra sequentes metas circumfertur: primo quod rei depositi possessio penes deponentes remanet l. licet 17. § rei depositae ff. depositi. 2.o penes eundem deponentem dominium remanet ex d. § rei depositae. 3.o quod eadem res specifica deponenti restituenda sit ut constat ex nostro textu in principio et ex l. 1. § hi quoque ff. de oblig. et actionibus, et ex § preterea instit. quibus modis re contrah. oblig. ult.o quod custodiae causa res tradatur l. 1. in principio ff. depositi. Quare contractus depositi ab his circulis exeuntem notissimos depositi terminos transgredi, et eius modum excedere traditur in d. l. Lucius, et in d. l. Publia ad verba § Lucius Titius in fi. ff. depositi quibus non manere ibi depositum ostendit, ut constat exemplo contractuum quos supra retulit, et evidentius probatur per textum in l. Titius in fi. ibi quod ipsum iuris, et causae pecuniae creditae excedat ff. de praescriptis verbis ubi verbo excedat iurisconsultus aperte dicit non manere ibi contractum mutui per praedictos terminos traditum contra verbo excedat igitur idem dicendum erit in d. l. Lucius Titius, et in d. § Lu. Ti. ubi eodem verbo utitur iurisconsultus Paulus.

§ Constat igitur aliter intelligendum esse textum in d. l. Lucius cum similibus quarum intelligentia supponendum est omnium rerum permutationem fieri posse, sive in specie, sive pondere, numero mensura ve constent. Sic textus in l. 1. ult.o in pr. ff. de permutat. Verum vero.

ff. de rerum permutatione lex penult. & ult. C. eodem tit. ut 2a
Bart. in dicta lege n.o 6 Castrensem n.o 19 Jass. n.o 8 do
ct. Pinel in rub. C. de rescindenda venditione 2a p. n.o 20 Co
varruvias lib. 2 miscel. c. 15 Baconius declarat. 27. Menoch.
lib. 3. q. 3 praesumptionum c. 39 n.o 9. Mendoza lib. 3. disputationum
c. 9 n.o 8. Lasarte de decima venditionis c. 17 n.o 1

§ 2.o promittendum quod in pecunia deponenda duplex
contractus celebrari potest alter pure, & alter sub conditione pure co
trahitur contractus depositi, ex quo ad custodiam restradit nec do
minium, aut possessio transferri potest, ut supra. domini sub conditione v.o
celebratur contractus permutationis triplici modo. 1.o quando pecunia ex
causa depositi neque obsignata neque clausa traditur 2.o quando
quod initio ita tradatur, ut depositarius ea possit uti, & dumtaxat
tandem reddere teneatur. 3. quando post perfectum contractum depositi depo
sitario permittitur pecunia depositata uti in quibus casibus vel tacite
ut in primo. vel expresse ut in aliis duobus inter deponentem, &
depositarium permutationis contractus celebratur sub hac condi
tione si ea pecunia depositata uti voluerit, nec tenetur datur
hic pecunia ut alia tantundem dum quod genus contractus vel donat
dicitur inter quem ex contractu permutationis nulla est differentia modo
idem esse tradunt DD. supra citati

§ 3.o promittendum quod res subrogata in locum alterius
habet easdem qualitates, & circumstantias quas habebat res
in cuius locum subrogatur. quae iura ex pla. in l. imperato-
rem 70. § ult. cum duobus seq. ff. de leg. 2.o lex si donatio-
ne 3. C. sponsus ff. de donat. inter virum & uxorem lex cum dotem
22

22 § Alt.o nis ff. soluto matrim.o. ex in c. eccla S.te Ma
rie 3. ut lite pendente ubi docet gta. Abb. subrosserunt &
pter ordinarios in pdictis fo. Mol. de primogenijs. lib.
4. c. 4. n.o 27 Mieres de maioratu 1 pt. q.e 11 n.o 4 pt.
q.e 1 limitat.e 2. n.o 1. Menc. de successionis. crea
tu... § 12 n.o 6 Rod. Suares ... allegat. 2 et n.o 25
Vt Baides in eius aditione lit.a G. Atq. ita q.do pecunia de
posita p mutationis causa de possitario dat., ut tantund.
in eius locum redat pecunia, que redit in locum eius, que da
ta e. subrogat., atq. ita cum eisd. qualitatib. & circumsta
tijs

§ igit. 23 p dicta notata intelligendus est typus sive l. lucius
l. die sponsalitiorum § qui pecuniam l. Publia Mevia § lucius ti.
l. Quintus l. cuilibet l. si sacculum § si ex permissu ff. depositi
lex in nave Saufeii 31. ots. id. ssi ff. locati ingg.
rei traditione custodie cam facta contractus depositi pure
fuit celebratus contractus v.o p mutationis fuit ab initio sub
conditione celebratus sub ea v. si ea pecunia depositarius
uti voluisset et impleta condic. dominium in depositarium
ex contractu p mutationis transferi, et hac roe conventio
illa qd depositarius tantd. redat l. qd pecunia depositaveta
tur condic. nonissimos depositi tros, et eius mens excedit q.a
efficit n. p manere in ea pecunia depositum. Sed ex contrac
tu p mutationis dominium in accipiente transferit qd e. sed de
positi n. ex quo nec possessio nec dominium in depositarium
transferri pot. ut s.a dixi sed q.a in contrahentes agitur.

n.o ...

ut pecunia, quae reditura succedat in locum primae depositae ideo quando cumque redierit censebitur depositum ipso doctrina s[upr]a latam, et per eamdem doctrinam pecunia reddita, aut reditura privilegijs depositae pecuniae [illegible] videbit quia is qui accepit ad causam depositi tantundem reddere tenet ideo debent usurae ex mora in iudicio depositi ut in p[raedicto] d. §. 3. cavet, quae ad instar iudicii litigiosi locum habet in re subrogata in locum rei litigiosi [illegible] text. in d. c. eccl[esi]a sanctae mariae neque in ea pecunia locum habebit compensatio neque exceptio non numeratae pecuniae, et ipsa poterit ad libitum revocari, ut docent post alios noster Picardus in p[rin]c[ipi]o inst. qq. mis. recontrahit oblig. ex n° 1. Morla in emporio tit. [illegible] in p[rin]c[ipi]o n° 26. quamvis in ratione et causa huius effectus erraverint. Quoad periculum vero, alia quae praedicti DD. iudicandum censeo quod infra exponam.

§ Nostra vero interpretatio evidenter confirmatur ex textu difficili in l. in navi Saufei 31. ff. locati ubi sic sumitur in hoc nautae locatum sit ut vehat. l. locat. fabro argentum ut vasa faciens dominium transferri tradit quae textum Cuiacius lib. 7. observationum c. 39. et Donellus lib. 13. comm. c. 9. dicto intendum, duplici modo intelligunt. Primo ut mutuum contrahatur, et ex ea causa transferatur dominium sed ab hac interpretatione discedit uterque et conveniunt ex causa locationis dominium transferri sicut ex causa depositi transferri existimant in d. l. lucij Titij cum simili loco, quae interpretationem assignavit pro Fulgosio in in nro textu n° 9.

Sed tur

Sed turpit. deceptos et d. ex p̃sa jis testimonia locutos fuisse euidenter ostendam, nã ex caã locationis nunquã dominiũ mutat, aut transfertur l. n. solet 39 ff. locati immo eo ipso qd dominium transfert locatio esse desinit, et incipit contractus emptionis l. 2. ff. locati l. Sabinus 20 ff. de contrahenda emptione et si de locatione facti tractet, ut in d. l. in navi Saufei ad hoc ut sit locatio requirit qd dominiũ rei in qua factũ expendit eiqdẽ domini remaneat, cuius fuerat facti temp. Qd texs expsum in l. convenit 65 ff. de contrahenda empt. nam si absq. facie dominiũ transferat in eum, q ptiũ, aut merceds pstat n. erit ibi locatio sed contractus emptionis, ut tradit. in d. l. 65. & in d. l. Sabinus & in § itẽ quirit inst. de locat. & conduct.

Quare verus intellectus illius texs erit ut ex pmutationis caã dominium transferat, quẽ in pstatio manifeste colligit ex eodem textu vs. qd si separatiũ ibi n. potuisse nos pmutat. facere. quibus verbis ostendit qd si triticum nautẽ tradat ita ut separatẽ in navi existat n. intelligit pmutatio fieri q. hoc facto n. possumus pmutat. facere, & ratio est. nã ut pmutatio fiat requiritur qd dominiũ rei traditẽ in accipientẽ transferat. Qd texs expressum in l. 1. ff. de rerũ pmutat. ubi autẽ triticũ traditur, ut separatẽ ponat eo animo est dominus ut idẽ triticum semper retineat, et sibi restituendum sit, & ideo recte docuit ex eo facto, & traditione pmutat. fieri n. potuisse q. deficit in eo animus transferendi dominiũ immo adest contrariũ sic n. verba illa intelligenda, & interpretanda ss. ut recte docet ibi Accurs.

Ubi non potuisse igitur constat ea ratione ibi dominium translatum non fuisse quia contractus permutationis deficit ergo constat quod in principio eiusdem l. ubi dominium transfertur fit ea translatio virtute contractus permutationis

Quod etiam probatur evidenter ex textu in l. scribit 34. ff. de auro, et argento legato, ibi si aurum tradat quis aurifici ut ex eo anullum faciat non transfert dominium in aurificem ratio est quia deficit ibi contractus permutationis nam ita ei dedit aurum ut ex eo ipso non vero ex alio aliquid sibi fieret sic enim intelligenda est illa verba. si aurum dederit ita ut ex eo auro aliquid sibi faceret secundum Hoddfredum. et post Bald. et Oswald. dicto loco 13 cum c. 9. lib. D. quis in principio collegit evidenter ex eodem textu in versiculo quod si aurum ubi in eodem casu tradit quod auro dato aurifici, ita ut non ex eo sed ex alio aliquid fieret dominium transfertur per hanc rationem quia permutationem fecisse videntur igitur constat ex hoc versiculo ideo in primo casu dominium auri non fuisse translatum quia cum ita datum sit ut in eo ipso aliquid fieret, et ipsum redderet permutatio contradicitur fieri non potuit sicut videlicet in navi saufei versiculo quod si separatim per rationem supra relatam ad mentem illius verbi, et similiter constat quod ubi aurum ita datur aurifici, ut aliud reddatur transfertur dominium ex contractu permutationis ad conclusionem sine dubio dicendum erit quod ubi res conductori traditur ut in ea aliquid faciat si ita detur, ut alia reddi possit transfertur dominium ex contractu permutationis si vero ita detur ut ipsa reddenda sit non transfertur dominium quia deficit permutationis contractus ita patet evidenter ex d. l. scribit vers. in aurifice

et

& Ant. qd. si aurum in gg. de locationis contractu cum aurifice | inito tractat, ut constat ex d. Ant. in aurifice ibi; & tm videt mercedem pstationem p opera aurificill si dominium transferat hoc fieri p stractum pmutationis tradit in d. Ant. qd si aurum. ibi quippe quasi p mutationem fecisse videant.

Unde colligit s. in d. l. in navi Saufei in pncipio ~~ex ita~~ triticum cum ita fuisse datum, ut aliud triticum reddi posset. q. traditum fuit conductori, ut cum alio tritico pmisceri posse quo cassu navio commune fieri debebat ut ex in l. adeo 7. § voluntas ff. de adquirendo rerum dominium & si duo ex insta de rerum divisione atque ita ex stractum pmutationis dominium tritici translatum fuit ut constat ex pxime traditum et ex eodem textu in Ant. qd si separatum ut sa. diximus.

2o. colligit qd in eadem l. in Ant. sicuti cum vestimenta ideo vestimentorum dominium translatum n. e q. ita vestimenta data ff. ut eadem redderent atq. ita ea traditione n. potuit pmutatio fieri sm textum in d. Ant. qd si separatum, et sm. textum in d. L. scribit Ant. in aurifice q. defecit stractus pmutationis, et ex ca. locationis transferri n. potuit ut s. probavi —

3o. colligit textum in d. l. in navi Saufei in Ant. veluti cum ~~ad~~ argentum intelligendum esse. sm textum in d. Ant. qd si aurum neq. admittendum esse sententiam Hotom. lib. 4. observationum c. 10 asserentis textum in d. Ant. veluti cum tunc pace pugnare cum textu in d. l. scribit Ant. in aurifice, et in eorum responsis etiam eorum responsis. Jc. consultum dissensisse. q. ex doctr

s. relata constat casus relatus in d. §. veluti ex argentum in
telligendus ee. 2a distinctione tradita in d. l. scribit pp
ex reg. 3 quae in l. n. l. nobis. 26. L. sed et posteriores 28
ff. de legibus cum notatis a Donel. lib. 1. comm. c. 13 et cum
supra in d. §. veluti cum argentum conveniat cum textu in
d. §. quod si aurum, et ibi dominij translatio per mutatio
ni tribuatur ratio fatendum erit ex eadem causa dominium tran
sferri in d. §. veluti cum argentum

Ult. colligit quod in d. l. in navem Saufei in §. idem
iuris ideo dominium pecuniae depositae in depositarium trans
ferri quia tradita fuit ita ut alia reddi posset non si clausa
et obsignata traderetur ita ut eadem reddenda esset non transi
ret eius dominium in depositarium 2a textum ex prosum in l. Iacu
lis 29 in princ. ff. depositi haec autem desiderare in alio funda
mento admitti nisi quia in 1. casu ubi datur pecunia ut alia
redatur transit dominium ex contractu per mutationis sicuti eve
nit ubi datur aurum ut aliud redatur sine textu in d. l. scribit §. 1
quod si aurum in 2. vero casu ubi pecunia deposita eadem est
restituenda deficit contractus per mutationis qui ea traditione
fieri non potuimus ut in d. l. in navem Saufei §. quod si separa
ratim et cum ex causa depositi dominium transferri non valeat
ut supra probavi ideo deficiente contractu per mutationis non tran
sfert atque ita constat evidenter quod in d. l. utrique et similibus
dominium ex causa per mutationis non vero ex causa depositi tran
sfert.

Sed dicta nostra in oppositione due obstant difficultates 1. ex l. quod si
ab initio

initio 10 ff. hoc tit. et ex l. 1. § si pecunia ff. depositi ubi
si ita pecunia deponat ut depositarius si voluerit
ea utat existente condit. transferit dominium ex causa
mutui etc. sed ratio quod ibi contrahentes voluerunt existente illa
condit. a deposito discere et mutuum contrahere quod de qua po
tuerunt cum ex iterum pecuniae traditio et conventio de mu
tuo contrahendo etc. ea quae in specie huius l. dixi. at vero in d. l.
lucius non cogitaverunt de mutuo sed in contractu depo
siti permanere voluerunt ita ut pecunia quae reddenda es
set ad causam eiusdem contractus reverteretur. ideo contractus
permutationis ibi accessorius fuit contractui depositi, et ea
ratione pecunia quae debet ex permutatione peti post iudicio
depositi sm. tex. in l. de re sponsali § 1. ff. depositi nec
actio quae descendit ex contractu principali spetie et ex illo
contractu incidenti et accessorio sm tex. in l. fundi pr.
79 ff. de contrah. empt. l. si sterilis ff. 21 § si tibi ff. de
act. emp. nec accessorius sm principale iudicat quis si ipse ex
teret haberet aliquid nec sm tex in l. sup. 10. 6. et ibi glossa ubi
non hodie de probendis in 6. l. cum auro 19 § ult. ff. de auro et
argento legato docet Ancar. cons. 62 Mantica lib. 1.
de contract. tit. 13. n. 40. et lib. 5. tit. 3. n. 65 —

Secunda difficultas pendet ex l. conven. 65 ff. de con
trah. emp. cum similibus s. relatis ex quibus probavi ut ubi
dominium non transfert de uno in alium non potest esse contractus
permutationis atque ita videtur quod ubi dominium ex contractu
permutationis in artificem, aut alium conductorem transfert.

cum ipse conductor tradendo locatori rem factam ex alia materia veluti ex alio auro vel argento eiusdem materiae dominium transfert. hec dominii translatio contractum locationis debet impedire. Illo respondet quod materia in qua artifex opus ... inventum cepit facere locatoris fit ab eo tempore quo ab artifice ad illud opus destinata est nec cum processerit contractus permutationis et locator qui dedit aurum voluerit aliud aurum ab artifice sibi dari in quo idem artifex aliquid faceret ipse locator habuit animum possidendi aurum destinatum ab artifice ad illud opus artifex autem destinando aurum ad opus alieno nomine incipit possidere nempe locatoris atque ita ei tunc quaerit dominium et possessionem iuxta textum in lege quod meo ff. ad quirenda possessione quare non mutatur neque alienatur materia in qua opus fit siquidem ante inceptum opus ex contractu permutationis fuerat effecta locatoris.

nihil dicit

Ex nostra autem sententia relata infero 1.° ad praxin quod ubi ab initio temporis depositi permittitur depositario uti pecunia deposita si voluerit sicut 1. explicavimus transfertur dominium in ipsum depositarium pendente conditione ut manifeste colligitur

arg.°

arg.to tex. in l. qd si ab initio 10 ff. hoc tit.o et is l. 1. § di
pecunia ff. depositi ideo qa pendente conditione depositarium esse duntaxat spectat, et n tenetur nisi virtute contractus
depositi atqz ita ex dolo et lata culpa tex. tex. in l. qd
Verba ff. depositi l. contractus 22 ff. de reg. iur.

2.o infero qd depositarius q ex voluntate deponentis pecuniam depositam consumpsit, eius dominium eius quae sunt est debitor quantitatis atqz ita nullo casu fortuito liberatur tex. in l. incendij 11. § hoc tit.o l. ult.a tit.o 1. p.te q. Sed si depositarius ille eamdem pecuniam vel aliam separaverit, et eam ad eius usum eiusdem depositi destinaverit n tenebit nisi tanquam depositarius. atqz ita si pecunia illa casu fortuito sine dolo et culpa illius perierit n tenebitur ipse sed detrimentum erit deponentis [illegible] ut ratione clarius videre possim pmittendum est primo qd potest quis adquirere possessionem animo suo, et corpore alterius lex ea quae civiliter 53 ff. de adquirenda rerum dominio l. 1. § per procuratorem ff. de adquir. poss.e 2.o quod pendente animo nro possumus ignorantes per alium adquirere possessionem lex possessio 49 § ult.o ff. de adquirenda poss.e 3.o qd quesita possessione per alium ex contractu habili ad dominium translationem dominium quoqz transfertur l. traditio 20 § ult. ff. de adquirendo rerum dom.o § ex his inst.is per quas personas 4.o qd is q possidet si vellet possessionem suam in alium transferri poterit id efficere si pendente voluntate alterius ipse velit nomine illius possidere l. qd meo 18 ff. de adquiren. poss.e l. quaedam mulier 77 ff. de rei vindicatione. docet late Tiraquellus

de p.° instituti 1. p.° n° 2. sufficit q. qd ipse possessor fa-
teatur se nõe alterius possidere, ut docet glo. in l. ab
emptione Verbo constituat. ff. de pactis quã complu-
ribus relatis sequt Tiraq. ubi s. 2ª p. amplatione 2
n° [redacted] 8. — Quibus positis iã apparet vera ratio nã
si q. deposuit pecuniã et pmisit depositario ea uti ut s.
diximus voluit ut in eamdẽ depositi causã alie pecuniã
sui depositarius redeat atq ita ubi depositarius pecuniã
separat et in custodiã depositi causa redigi incipit nõe
deponentis possidere cuius voluntas cc.ª hanc possessionem
iã praeserat ideo q. et possessio et dominium a grã et de-
positarium incipit esse dimitti speciei ut constat ex tex. in
l. talis scriptura 30. § itẽ si legat l. plane 34 § sed hoc
ita ff. de lega. 1. C. quod hec vero evidentr confirmat p textũ
in l. quarta § et si lavero multo p tunc in potestatẽ ff. de
usucap. ubi propt antecedentẽ voluntatẽ deponentis, et
novã voluntatẽ depositarii possessio in deponentẽ trãs-
fert, et qd ipse depositarius ex casu fortuito tunc n.
teneat ex pte pbat ex tex. in l. 1. § si rem 25 ff. depo-
siti

3.° in fero qd si depositarius pecunia deposita
uti voluerit atq ita ex mutuo p mutationẽ pecunie de-
positi dominus effectus sit. si pecunia consumpta n.
fuerit sed apud ipsum extiterit n. tenebit si casu fortui-
to perierit, ut pbat ex d. l. in nave saufei in p. et
sed et in datis esse, ubi si pecunia extiterit, quae tradita
est.

conductori, et cum effecta e ex contractu mutationis n' tenet conductor si pecunia illa casu fortuito perierit, et ro est q.a debitor quantitatis respectu certe speciei liberat' si casu fortuito species perierit. Ut q.a t.x in l. illeste 2 ? § si rigm. ff. de nouatibus l. Titia textum & 6 § ult. l. q.d 2 ff. si tibi ff. de leg. l. md. aute ut.o sed ita dat' conductor ille erat debitor quantitatis respectu certe speciei ut respectu illorum nummorum quos penes se habebat quem rationem tradiit ibi Bart. et Cast. ut illi qui cum quemadmodum in pecuni n traditur ex causa depositi dicendum erit in ea idem esse constituendum precipue q.a fortior ratio urget in contractu depositi nam ille deponentis gratia duntaxat celebrat' l. 1. ff. deposi. § precum incid. q.a quis ut trad. obligo adut Ant. Gom. 2 t.o Varz. c. n.o 2 sed ratio, que redit in d. l. sed si ita datu est. q. contractus conductionis utriusque gra celebrat' nempe eius gra dantis pecuniam q. ubi dantis duntaxat causa pecunia traderet' minus teneretur is q. acceperit ut colligit' arg. t.x in l. Ting 2 q. ut.o sed in ipsis ff. depositi cuiusq Ut q.a in sp.tate B. olomin. in l. q.d te mihi n.o 3. 1 ff. hoc tt.o

Quarto infero q.d si is q. mercede constituta pecunie portandae ad aliu locum suscepit ita tn ut ex contractu mutationis eiusdem pecunie dominium adquirat' intros d. l. in navi saufei prout s.a explicaui, et in via a latronibus spoliatus sit vel alio casu fortuito bonis nudatus fuerit ex s.a dictis cognoscit' cuius periculum esse debeat

Nam si eandem pecuniam et aliam in eius locum substitutam portabat ipse liberabitur, et periculum erit tantum quoad res tradita in l. 2. tit. 3. libro 5. Recop. ... si vero pecunia non fuerit sed alias merces ad hoc pecunia ex illarum venditione redacta solveret in loco destinato, et aliquam accepere ipse tenebitur neque casu fortuito liberatur quod est damnum quod antiquitatis ad eum omne periculum spectat l. incendium C. locati.

... Ultimo infero verbum mil partitarum ad legem in l. 2. tit. 3. part. 5 in illis verbis fueras ende si fuere daquellas que se pueden contar pesar o medir si quando las recibiese le fuese dado porque nenso por peso o por medida entonce pasaria el dominio. quae verba desumpta fuerunt ex d. l. in navem saufei ... quod legis partitarum ex jure civili desumptae fuerunt ut tradit in l. 2. in fi. tit. 1. part. 1. et ideo debent intelligi et suppleri et limitari per ius commune ut tradit Greg. Lop. in l. 10 glo. 10 tit. 15 part. 6. neque eius ... corrigere intelligunt nisi ita in illo expressum est ut docet Greg. Lop. per text. ibi in l. 6 glo. 8 tit. 13. part. 6. unde cum ratio quare ... in d. l. in navem ... ad quam tradere pecunia ... mittere videtur depositario ... ut tantundem redderet et illa ... existente dominium ex causa permutationis transferat ut supra late dixi ideo dicendum erit quod d. l. 2. eadem ratione ... et quod eodem modo intelligi debeat ad quod ita in praxi servandum esse quod supra tradidi in l. 2. tit. 3. libro 5. ... siquidem ex illa ex juris civilis fontibus

aurise

auivje obtat ex gg d. lex ex 2ª transsumpta est. atq ita sm eodem debet intelligi l. Quare constat cavendum ee ab Ant. Gom. lib. 2. Variar. c. 7 nº 3 et a Piedas. in prio mlª. gg mij reconstrahit ea. et a Morla in emporio tt° 8. impiio nº 26 asserentibus depositarium mensure laco md it. l. Lucius Titius cum alijs similibg et md. l. 2 tanquam debitorem generis, & quantitatis teneri deomni casu fortuito. q.ª huius mis latebras n' caluerunt nemo in gentia vosa imoblbere sub gg. eius 1.us misteria qui novit. nota fecimo sepulcra, et in mista. et ne tanta caligine iacebant mp dicti inciderunt errorem

Quibg huic legi finem imponere decrevi

neq q3 ad 2 q3 res mutui pertinent

nempe ad traditionem lato cala

mo prosequuntur Piedas

dus et Morla

Ubi supra

Ald. xxij.

Ad tx̃u in l. qd te mihi § ff. de rebus creditis

Hanc l. cum laudis pfactione ex oiu Bart. et in praxi celebrẽ & cotidianã esse testar Bolom. in pri̇o cuius materiã clariorẽ et utiliorẽ doctrine gra p con clusiones ex pedire decrevi.

1.ª Conclusio.

Proponit 1.ª cõ. & probatur.

Si species debita sine dolo, et culpa debitoris ante moram casu fortuito perierit debitor ipso iure liberat ut constat ex n.º tx̃u a contrario sensu, et ex l. si ex legati 23. l. si stichus 33. l. cum filius 49 § ult.º l. si homo 69 l. in stipulantis 83. § penult.º l. si servum 92. in pri.o, et in § sequen. ff. de v. oblig. l. si decesserit 4 ff. q satisda re cogant. l. cum duobus 52 § damna ff. pro socio l. stac lus 23. in p. ff. de reg. iu. l. quę fortuitis 6. & C. de pig noraticia act. l. 1 ... tit. ii. ... 9. Docent Bart. n.º 9. Jas. & Alciatus n.º 2. Bolom. n.º 14 in p.º et Bart.

Et ytern coit upetentes ind. l. si ex legati, et in juribus s. relatis Duenas reg. 17 g. Sebastianus Medices de fortui tis casibus 1 p. q. 11. n. 32. Donel. lib. 26. comm. c. 2. et ind. l. si ex legati et impsenti Scipio Gentilis lib. 2 tit. 36. q. 2. Fraleria ad rub. tit. q. 4.

Primum fundamentum. Dispositio vitiatur ad eum casum deveniendo a quo incipere non potuit.

Quae ex nitiv ex iuris princ. cave vitiari dispositio ad eum casum deveniendo a quo incipere non potuit. Quod mL. p. 11 ff. de servit. l. q. in cum 16 ff. ad L. aquilia l. 3. § ult. ff. de his, quae pro non scriptis hent. tex in § si servus ibi unde. inst. de nox. alibi auth. de nuptiis § si vero decretum et collat. quod docet Bart. in l. plures 140 § et si placeat n. 3. et ibi Alciatus n. 31 ff. de verb. oblig. et Eginarius, et Corrasius ind. l. § p. Petrus Greg. lib. 4 syntagmatis c. 1 n. 7. Ant. Gom. 2 t. Covarr. c. 10 n. 19 vs. neque.

Secundum fundamentum. Eius rei, quae non est in rerum natura, neque esse speratur non potest ab initio obligatio constitui.

Si post obligationem contractam res debita ad eum casum devenerit, obligatio debet corruere quia in principio impossibilis esse.

q. obstat neque quae admu. eius rei, quae non est in rerum natura neque esse speratur non potest ab initio obligatio constitui sm tex in princ. inst. de inutil. stipul. q. impossibilium nulla obligatio potest constitui l. impossibilium 185 ff. de reg. jur. l. homo mortuus 69 ff. de verb. oblig. ita similiter si post obligationem contractam res debita ad eum casum devenerit obligatio debet corruere quia in principio impossibilis esse qm rationem assignavit Fulg. n. 1. Jas. n. 2 Alciatus n. 3. Bolog. n. 14 in pst. Donellus ind. c. 2. vs. de inceritu. estimatio autem in pdicto casu non debet lex in ratione 30 § res tn ff. ad l. Falc. l. cum res 47 § ult. ff. de leg. 2. q. nunquam fuerat in obligatione cum res tm promissa fuisset docet Donel. ind. c. 2. vs. interitu. et Fraleria ubi sa.

Obi. 2.a

3.a quae doctores intelligendus est textus difficillimus in l. si fideiussor 19 ff. de dolo ubi cum fideiussor promissum hominem ante moram occidisset venditorem principalem ipsius liberum remanere docet Papinianus, et traditur in l. cum filius fam. 49 in principio lex mora 88. ff. de verb. oblig. l. sticum 93. § tametsi ff. de solutionibus l. mora 82 § ult. ff. de usuris eadem si promissor servum fideiussor heres sit si alius occidisset l. arbitrio 18. § ult. ff. de dolo quae in s.a consideratione, et ratione retinenda sed quid de actione, quae contra fideiussorem decernenda est, desidere in de videntur non 2.a cum, actionem ex stipulatu competere docet textus in d. l. mora 88. et in d. l. sticum § tametsi, actionem vero de dolo tribuit textus in d. l. si fideiussor, et utilem ex stipulatu competere docet textus in d. l. mora 82 § ult. et in d. l. cum filius fam. hunc in duas actiones in uno et eodem casu concurrere non possunt quia actio de dolo competit duntaxat quando alia deficit l. et eleganter 7 in principio ff. de dolo l. penult.a § ult. in f. ff. de in integ. restit. et utilis actio decernenda non est nisi deficiente directa l. 1. et 2 ff. de praescriptis verbis ac consequenter cum directa actio ex stipulatu competat, actio de dolo, et actio utilis ex stipulatu cum ea non possunt concurrere in qua difficultate opposuit Donellus in d. l. cum filius fam. n.o 7, et lib. 15 comm. c. 40 vers.o 5 species, et Ant. Fab. lib. 2. coniect. c. 12 dissensisse iure consultos profitentur, et ne Papinianus in d. l. si fideiussor a se ipso dissentiat in d. § tametsi

Si ante moram sine dolo et culpa homo promissus moriatur debitor liberatur.

suadere conantur in d. l. si fideiussor Papinianum aliorum sententiam
retulisse duntaxat sed non probasse. Sed hanc interpretationem meri
to respuit Vulteius disceptationum scholast. c. 1. n° in principio &
Omissa alia interpretatione Bart. in d. l. si fideiussor et in d. l.
mora 88. quam ibi Castrensis, Alex. & Iass. sequuntur re
probant d. Cumanus n° 4 & Alciatus in p. in d. l. 88. &
Ant. Fab. in ration. in d. l. si fideiussor & omissa alia
interpretatione Accursij in d. l. mora 88. verbo conveniri potest
in 3 solutione quam etiam admisit in d. l. si fideiussor verbo ante mo
ram & in d. l. mora 32. § ult° verbo dabit & amplexi sunt
Albericus n° 2 in p., & Alciatus n° ult° in d. l. 88. sed
reprobant Cuman. ibi n° 4. & Ant. Fab. in d. c. 12 &
omissis alijs duabus interpretationibus traditis ab Accursio in d.
l. 88. quas refert, & vincit Genua in scilicatione legum
folio 99 & omissa alia interpretatione Cuiacij lib. 7 ad Africanum in
l. cum quis 38. § penult. ff. de solution. & lib. 28 q. Pa
piniani in d. l. sticum § tamen si, quam reprobat Ant. Fab. in
d. c. 12 & in ration. in d. l. si fideiussor &c.

Unde pro vera interpretatione supponendum est, quod si fideius
sor ante moram debitoris promissum animal accidere siue occi
sionis tempore esset in mora constitutus siue non esse remanet
ipso iure liberatus ab obligatione fideiussoria ut docet Ia. in d. l.
si fideiussor in fine ff. de dolo, et ratio est quia cum obliga
tio principalis sit ipso iure extincta ut s. dixi obligatio fideius
soria cum accessoria sit § fideiussores inst. de fideiusso
ribus cum l. fideiussor 16. § fideiussor ff. eodem tit. remanere
nullo

nullo modo possit principali obligatione sublata l. in omnibus 43 ff. de solutionibus l. ubi cumque 60 ff. de fideiussoribus l. debitor sub pignore 58 ff. ad Trebell. l. cum principalis 178 ff. de reg. iuris ideo in presenti dicto casu actio ex stipulatu, que contra fideiussorem tribuitur non est directa sed utilis ut traditur in d. l. mora 32 § ult. et d. l. cum filius fam. 49 de qua actione intelligendus est textus in d. l. stichum § tametsi; et in d. l. mora 88. neque d. l. 49 et d. l. 88. eundem habet ~~et~~ autorem nempe Paulum qui in d. l. 49 contra patrem post mortem servi utilem actionem de peculio et contra fideiussorem utilem actionem ex stipulatu concedit et cum de eodem casu agat in d. l. 88. dicendum est de ea re utili actione sensisse ita ~~docuit~~ Accursius in d. l. 88. glossa ult.a in principio, et ibi Jas. n.o 3, et Melius Alciatus in l. si servus 91 § sequenti n.o 4 ff. de ~~V~~. oblig. Castrensis in l. cumquis 38. § penult.o in principio et n.o 2 ff. de solut. et de eadem actione intelligere debemus textus in d. § tametsi post principium reg. textus in l. non est novum ff. de legibus

Quo promittendum est quod dicta reg.a textus in l. et elegan-ter 7 ff. de dolo, et in l. penult.o § ult.o ff. de minorum restitut. qui docet actionem de dolo cum alia actione con-currere non posse intelligenda est veniente reo, et respondere recusante sim. textus in l. itemque si cum exceptione 14. § cum quis 13 ff. quod metus causa ff. quae hoc modo intellectum id docuit ibi Aginarius, et Donel. lib. 15 comm. c. 40 versu 2.o species.

Et Cuiac. in d. l. cum quis § penult. et ind. l. stium § tametsi, et comprobat ex ratione tradita in l. 1. § ait praetor ff. de dolo, quae rei favorem duntaxat respicit cui posse unumquemque renuntiare notissimum est l. penult. C. de pactis c. si diligenti extra de foro competenti ideo alia actio famosa potest cum actione de dolo concurrere etiam in vito, et renuente reo secundum textum in l. 1. C. de dolo. quam sic rectissime intellexit Ant. Fab. l. 1. de erroribus deca de 9 errore 3. reprobata 1. in glossa Accursij ibi verbo de dolo com. ab antiquioribus recepta, et item Cuiacio lib. 3. observat. c. 37 et Donello ind. c. 40 vers. 4. species

Ultimo permittendum est fideiussorem qui permittit animal occidit actione de dolo posse conveniri quia praesumitur dolo occidisse secundum textum in lib. cod. ad l. corneliam de sicarijs l. si non convitij C. de iniurijs docet Bart. in l. aurelius § idem nº 2 ff. de liberat. legata Decius in c. in praesentia nº 29 extra de probationibus Alciatus in tract. de praesump. reg. 3. praesumpt. 30. vers. unde aliter dicas menochius lib. 5 de praesump. praesumpt. 3 nº 45 // Vel potest creditor contra eum restitutionem petere secundum textum in l. cum quis 3. 8. § pen. ff. de solut. quae restitutio per edictum, aut actionem de dolo fieri non potest nam ea actione aut edicto nulla concedit in integrum restitutio ut probat Donel. lib. 21 comm. c. 5. vers. nisi, quae facto nostro [illegible] oddus in tract. de in integrum restitut.

[illegible]

1.a p.e q. 1.a art.o 16. Inquo errabit cuiacius in d. § penul. in titulo ins. edicti de dolo, ea restitutione fieri et eund. captus fuit Castrensis ibi n.o 2.o existimans per istam equitatem ipso jure huiusmodi restitutionem fieri, nam dicendum est fieri ex edicto ex quibus causis maiores, ut docuit ibi glosa verbo ex edicto, et Ant. Fab. lib. 2 coniecturarum c. 12. qua restitutione utilis actio redditur d. lex mora 32 ff. ultimis ff. de usuris quia directa cum semel extincta fuerit non potuit revivescere L. in stipulante 83. § sacram in principio ff. de verb. oblig. L. qui res 98 § aream ff. de solution. L. Mevius 66. § duobus ff. de leg. 2.o docet Castrensis ibi supra et Acursius in § rursus verbo rescissa, et ibi Iass. n.o 81 post. Din. et Ioan. Fab. in l.a de act. Ant. Fab. lib. 3 de erroribus dacade 70. errore 9.

Ex quibus iam apparet vera solutio ad difficultatem supra positam in d. l. si fideiussor actio de dolo creditori competit, quam sequitur nisi fideiussor respondere recuset, et in eodem casu ea competit creditori beneficium restitutionis in integrum per quam utilem actionem ex stipulatu consequitur ex quibus duobus remediis datur creditori arbitrium eligendi, sed quia hoc ultimum nullo modo a rei voluntate pendet, ideo de eo quia magis frequens, et securum est, crebrius a iuris consultis memoratur, ut patet ex d. l. mora 32 § ult.o et ex d. l. cum filius fam. et ex d. l. mora 88. et ex d. l. Sticum § tametsi, ubi notandum est non docere Papinianum actionem de dolo non competere sed non desiderari id est non esse necessariam, et ratio est quia ad eundem effectum.

actio utilis ex stipulatu creditori competebat. In primo vero casu a Papiniano relato in l. § tametsi cum actio utilis ex stipulatu contra debitorem non competere actionem de dolo dari dicens recte idem Papinianus docuit, et hoc discrimen ibi voluit ostendere. Secundum quem doctrinam intelligendus est textus in l. ser. vus 92 § nunc videamus ff. de verb. oblig. ubi tradit contra fideiussorem ex commissum agat occidente actionem perpetuari quod id intelligendum est non de actione directa sed de actione utili ex stipulatu vel de actione de dolo per quam subrogationem directa perpetuari dicitur arg. textus in l. vetus quaestio 66 § fetus cum l. seq. ff. de usufructu. l. ex diducta 58 § heredis ff. ad Trebel.

Sed controversum est an nostra conclusio admittatur in debitore quantitatis respectu certae speciei, ut pereunte specie ante moram debitor ab obligatione quantitatis liberetur et negativam probare videtur textus in l. hominem 37 ff. mandati cum aliis relatis ac ibi verbo actio ubi si perierit homo cuius contemplatione quantitas fideiussori debetur obligatio quantitatis remanet. Secundo conducit in eadem rem textus in l. vir uxori 6 ff. de dote praelegata ubi mortuis mancipiis remanet legatum quantitatis illorum contemplatione relictum.

Tertio facit textus in l. in stipulatis 115 § item si quis ff. de verb. oblig. ubi ab obligatione contracta intuitu rei certae quis res pereat debitor non liberatur. Quarto eam de sententia probat. Textus in l. fundum Cornelianum

Et quaestio est an debitor quantitatis respectu certae speciei pereunte specie ab obligatione liberetur. hoc ante moram, et probatur negativa pars.

Secundo probatur.

Tertio probatur.

Quarto probatur.

l. 8 ff. de novationibus, ubi ille qui fundum et eius esti
mationem promisserat non liberatur in totum nec pro par
te quia pro toto et pro parte fundus periit. Ultimo pro ea
dem sententia expendit quod emptor, respectu rei venditae
obligatur ad pretium, et tamen quia res vendita, sine mora
et culpa debitoris periit emptor ab obligatione qu-
antitatis liberatur lex necessario 8 in principio ff. de periculo
et commodo rei venditae Lex ult. C. eodem titulo l. si in
emptione 34 § penult. ff. de contrah. emp. ex quibus fun
damentis hanc sententiam docuit ut quod Rafael Fulgosius in
presenti nº 3 et Cumanus in l. Titia textores ff. de leg. 1º.

Ultimo pro Castr.

Sed contrariam sententiam nempe debitorem quantitatis
respectu certae speciei liberum remanere si ante moram spe
cies periit validissimis suadetur fundamentis ut constat ex
l. electio 26 § si is qui ff. de noxalib. Lex 1. § et cum
etiam ff. si quadrupes pauperiem fecisse dicatur l. Titia tex
tores 36 § ult. l. quidam 96 § ult. l. filius fam. 114 §
ult. ff. de leg. 1º l. si quis in principio 22 § ult. ff. de leg. 2
l. 1 § ult. in versiculo primo ff. si cui plus quam per legem falci
diam l. si servus communis 61 in principio ff. de furtis, et hanc se
ntentiam docuit Bart. in presenti nº 4º quam cum hac limitatione
admisit Castrensis in presenti nº 9, ut procedat quando debitor qu-
antitatis respectu certae speciei potuit solvendo speciem
creditori etiam invito ab obligatione liberari quia talis
quantitatis debebatur ut ex [illegible] et quia facultatem
solvendi speciem habuit, et sententiam Bart. restrinxit et.

Contraria affirmativa pars pro Castr.

Limitatio huius opinionis sec. Castrensem.

Limitatio s.ª dicta respondit ad Leoes. et opinione Fulg. et Hum. adultas.

et intellectum, in hanc Castrensis limitationem admiserunt omnes antiquiores, quos ipse vidi, et sequuntur Alex. n.º 9. Iass. n.º 15. Aliciatus n.º 9. Bolomn. n.º 31 in prin. Faguin. lib. 2.º controversiarum c. 12. Helguerius in l. incendium n.º 6. C. si certum petatur Greg. Lop. in L. 18. tit.º 11. p.ta 5 glosa 1. Qui omnes ad Leones adultam opinione Fulgosi, et Cumani respondent non liberari debitorem quantitatis respectu certe speciei quando non erat in eius facultate et electione speciem soluere.

Et quis ab hac sententia in iudicando, et consulendo non facile recedendum sit propter communem, et universalem consensum in proposito in eis irruentium solutio in eorum, ad aliqua fundamenta Fulgosi substineri non potest neque in primis tollitur difficultatem ex d. l. hominem 37. ff. mandati nam in debitoris principalis electione, et facultate erat fideiussori extimationem servi, et ipsum servum soluere, ut constat ex l. fideiussore ditionis 15 ff. de dolo malo, et metus exceptione ex quo probatur quod ubi quantitas est in obligatione respectu certae speciei debitor speciem soluendo liberatur quod etiam probatur text. in l. si 1.º 64 § ult. ff. sol. matrim. in qq. locis id notat Bart. atque ita quis in d. l. hominem in electione debitoris fuerit et extimationem et ipsam speciem soluere non tantum ab obligatione quantitatis liberatur per in teritum speciei.

Neque similiter tollitur difficultatem text. in l. ita stipulatus 139 § item si quis ff. de verb. oblig. nam ibi in electione debitoris fuit Panfilum, aut centum soluere, ut constat ex l. 1.

§ item

§ ltē si ita ff: ad l. falcidiā l. cum tñe 19 l. si pornum 29. ff. q. do dies legati cedat

Deinde p dicta eois senta dubia udit̃ ex eo q d obli g. quantitatis respectu certe speciei cum electione sol uendi speciē l quantitatē erit oblig. alternatiua cui g naa e. ut ex rebg pmissis altera tm̃ soluenda sit. l. si duo 12 ff. de vb oblig. l. si illud 2 ff de leg. 2. in alternatiuis aut oblig. una re pereunta alteram obligat. remanet l. sticū 95. § 1. ff. de solut. g simi liter. idē erat constituendum in debitore quantitatis re spectu certe speciei — Argū contra doctrinā

Unde s.a d. coē sentē intellēd. indē. & restri gendā ee censeo ut admittat. tibg requisitis concurre tibg 1.o qd quantitas debeat respectu certe speciei. 2.o qd in elect. debitoris sit speciē soluere, que duo requi sita ap d.a coi sentia desiderant. §3 aut adendum exis timo qd qd spes sit caa fin. ut quantitas debeat ut recte docuit Bal. in l. mcendiū n.o 5 C. si certū petat. quē sequit Alciatū ib. n.o 9. tunc n. pereunta spē ante mo ram debitor ab obligat. quantitatis liberat. q cessante caa fi: in quacumqz dispositione ipsa disposs. cessat. l. qd dictū 3 ff. de pactis l. adiice 7. § generaliter & ibi gl. a ubo generaliter ff. de excusatiōn. tutor. l. generaliter 91 seō C. de episcop. & cler. l. Titia seio 87 § usuras, et de notat Bart ff. de leg. 2. l. ult.a ff. de hered. inst. sm coē antiquiorū mt. ptatē. relatā a Pichar. in ppositione — Conditiones requisitae ad Q3 opinionem. — Cessante caa fi. in quacumqz dispositione ipsa dispositio cessat.

n.º 16. in l.ª qq. in his verbis insinuent docent Tiraq. cum pluribus relatis in verbo cessante causa 1 p. n. 263. Matienço in l. 3. tit.º 1. lib. 5 recop. glo. 2. n. 3.

Solutio ad arg. in d. l. si hominem

Qua doctrina admissa difficultates supra adductas dictorum textuum solvere oportet et ad textum in d. l. hominem omissa intellectu Angeli relata ab Alex. 5. n.º 3. qui eius sub sono mine sequitur Faquin in d. c. 72 et omissa alia tradita a Bolognet. 5. n.º 80 versic. sexto in dicta l. facilis occurrit solutio quod ibi debitor principalis duplici respectu fidei iussori erat obligatus. 1º propter servum a fideiussore solutum 2º propter estimationem illius servi ad tempus solutionis relatam ut notat ex eodem textu et notavit Forner relatus a glo. ibi verbo debere in fi. ideo quamvis species periret remanet illa servi estimatio cuius respectu debitor principalis obligatus permanet non qualitas alicuius dispositionis. Duae causae finales reperiuntur altera deficiente propter alteram remanet dispositio sum. textus in § a simili quoque in l.ª de nupt. et in auth.º de nupt. § si vero etiam rationabile l. si venter q. § in bonis ff. de privilegiis creditorum docet Bart. in l. ita stipulatus 115 n.º 13 ff. de verb. oblig.

Respondet ad arg. in l. ita stipulatus

Ad 2um diffic. ex textu in l. ita stipulatus 115 § ita si quis rem quod in 1. casu in quo quis stipulatus est Pamphilum et si in dicta stipulatione est centum si pamphilus ante moram promissoris decedat ab omni obligatione liberatur debitor sum. textus in l. si homo mortuus 69 ff. de verb. oblig. et ibi docet Accurs. verbo mortuus in fi. et post alios antiquiores tradit ibi Bart. n.º 1. Iass. et Alciat. n.º 6. et Cast. in d. § ita si quis verbo sed in eo n.º 2. quia casus fortuitus superveniens excusat a poena l. si vehenda 10 § 1 ff. ad l. Rhodiam de iact.

Casus fortuitus superveniens excusat a poena

Tamen:

Tamen 2 v° casu q. de stipulatio poenalis principi addictione hoc modo vt pamphilus n. dederis centum dabis quamvis Pamphilus ante moram decedat stipulatio poenalis committit neque propter eius interitum liberat debitor ab obligat. illa quantitatis sui tenus ex psum in l. illa stipulat. ff de verb. oblig. quam distinctionem notarunt Bart. ind. l. si homo mortuus n° 1. Alciatus n° 4. & Castrensis ind. § item si ita legatum pot. n° 2. Et differentia ratio in eo consistit quod in 1. casu duae sunt stipulationes altera pura et altera conditionalis et hoc in terminis quae propter l. 3 atque ita h. n. missa in 1ª stipulat. e causa finalis, ut quantitas in 2. stipulat. petitur ideo causa illa cessante obligatio quantitatis deficit et doctrinam s. tradatam quam nos veriss. iudico quam alij tradiderint Alciatus in l. l. si homo mortuus n° 6.

In 2° v° casu n. e nisi unica tantum stipulatio conditionalis quae continet quantitatem ut constat ex textu in l. 1. § item si ita legatus est° idem quod ff. ad l. falc. l. si poenam est in ff. quod dicitur legati cedat docet Bart. in l. 1. n° 2 ff. de poena legata et ind. l. ita stipulatus n° 13. Castrensis ubi s.° Cuiac. lib. 2. q.° Pagin. in d. l. ita stipulatus Gobea. ind. § item si ita legatum. Donel. lib. 8. com. c. 24. et s. n. ide probandus, et Gualdus ibi lit. F. Et cum in condition. ad factum duntaxat attendat l. quidam 132 ff. de verb. oblig. l. mevia 59. ff. de cond. & demons. ubi conditio illa quoniam cum quis extiterit stipulatio committet existet autem conditio cum servus in ditione possitur a promissore dari n. potuerit quod

inuenit p morte serui ff. memorijs ut tradit in d. l. vir sti
pulatus § ite si quis eos utraq. pot. ff ibi docent Bart
n.o 13. Castren. n.o 2o. Iass. n.o 27. Donel. n.o 24 et
Cuiac. quis dissentiat Alciatus ibi n.o 7 et 2 lib. 2 parado
xoru c. 11. et ratione redit Bart. ubi s.o stipulatio
igit illa quantitatis n.o fuit pe conditione factam sed
fuit suspensa p illa ideo existente conditione committet

Ad 3.m argum.tu

Ad ultimam difficultate, qd in obligat. alternativa
utraq. res eque principaliter comittitur, et eque principaliter
debet l. si duo rei. ins. ibi q.o utraq. res ad obligat. co
ponit ff. de obl. obl. n.o q.o fcire utraq. res in oblig.
sit ut docet Bart. l. 2. § sed similiter ff. eod. t.o An. tal
in ratione i. fo. in l. si unus 27 § sed si stipulatus ff de
pactis neq. qd utraq. res sub conditione debeat ut voluit Al
ciatus in d. l. si duo n.o 13. et Donel. lib. 15 com. c. 2.o
eos incerto se dq. debet utraq. res cum incertitud. neq.
tn hoc huic oblig. est similis obligationi generis l. cum
in b. § ult. ff. de condit. indebiti, ergo qd debet in
certo est neq. ad solutione l. cum incertus 13. ff de leg. 1.o
ubi notat ota eos incertus, et Bart. ibi, et in l. 2. § et
Gaium n.o 20 Iass. n.o 39 ff. de obl. obl. et cum pluribus ceta
tis An. Gom. t. 2. Variar. c. 11. n.o 50 eos. 4.a opinio ubi
aute quantitas respectu certe speciei debet. como, quas.o
Cos. fimus, et refertur in juribg adultis p sentia Bart. speciei
nullo modo est in oblig.e l. si qs sub condit. ff. de leg. ing. missa
caa. ttt. sed tm i in facultate solvendi l. q.o juris beneficio
ferrab.

cum alternative due res debentur obligo in hoc casu similis est obligationi generis.

De rebus creditis

contrahentium volunt. idq missum e, est tn causa finalis propter quam quantitas debeatur, qua cessante obligatio quantitatis debet extingui. Secunda contra s.o traditam obligatio vero alternativa non contrahit in unam propter alteram, sed in qualibet eque principaliter ut dixi. ideo una pereunte in altera obligatio remanet. d. l. stipulatio 95. § 1. ff. de solution. l. 2. § scebola, alias lex non utique. 3. ff. de eo quod certo loco l. statu liberum 11. § 1 ff. de leg. 2°. l. 23. tit. 11. partita 5. ubi videndus est Greg. lopez glossa 3. et Ant. Gom. in d. c. 11. n° 40. vs. unum tn post Bart. in d. l. stipulatio n° 5. ita predictam diffam exponit Bart. in presenti n° 11. et veteris Ant. Go. ubi s. n° 40 vs. adventendum tn

2ª cl.° que in ntri textu ma deducit talis est. in obligat. s. quantitatis, et generis omne periculum ad debitorem spectare ita, ut neq. ante moram casu aliquo fortuito ab ea oblig. liberari posse. sm text. in l. incendium 11. C. si certum l. in ratione 30. § incertum ff. ad l. falcid. textu in § ita in cui multa gg mis ra contr. oblig.° l. ult.ª tit.° 2. partita 5. ubi notat glossa 2. docet glossa in presenti verbo factum, et Bart. n° 4. Castrensis n° 5. Jass. n° 14; et ceteri communiter repetentes in d. l. incendium, et ubi Hilg. et Donel. Ant. Gom. 2° t.° variar. c. 10. n° 50 vs.° 3. Et ratio est. quia qui debet quantitatem generis non debetur res aliqua certa, ut s.ª dixi, sed quedam res illius generis, que usque ad solutionem incerta est ideo quis illius generis plures res perierint dici non potest rem debitam perisse d. l. in ratione 30. § incerte. ipsum autem genus ita natura comparatum est ut nullo modo.

aut sane rarissime perire possint ut docent Bart. et Jas. ubi s.a Fulg. in d. l. incendium n.o 4. et Donel. ibi n.o 2. et lib. 8. com. c. 23 in fi.

Xa quae doctrina intelligenda est ex g. in l. cum quis 38 § qui hominem ff. de solut. ubi debitor hominis in genere statu liberum praestando non liberatur nam ex g. ille intelligendus est de obligatione generis, ut Accurs. ibi docet verbo solutione, et Bart. et Castrensis n.o 1. et Cuiac. lib. 7. ad Africanum in d. § qui hominem cui non obstat ex g. in l. Neratius 62 ff. de condict. indebiti, et in l. statu liberum 9 § illud ff. de statuliberis in quibus agitur de homine certo debito, qui in d. l. Neratius facto debitoris, aut post eius moram ad statum libertatis pervenisset ideo eius solutione non liberatur debitor. sed in d. § illud casu fortuito ante moram debitoris conditio illa libertatis scilicet advenerat ideo in totum debitor liberatur [illegible] 13 et § s.a traditis sic non pro d. l.o [illegible] Accursius in d. l. Neratius verbo dederit, quem sequuntur Bart. et Fulg. ibi et Cuiac. in d. § qui hominem quem stratiorum iurisconsultorum esse dixerit Ant. Fab. lib. 2. coniect. c. 7.

Sed 2.o nam certe obstat gravius ex g. in l. Titius 29. ff. de praescriptis verbis, et in l. in navem saufei 31. ff. locati, in quibus debitor quantitatis casum fortuitum praestare non tenetur sed ad ex g. in d. l. Titius dicit contractum de quo ibi agitur favore creditoris duntaxat interpositum fuisse ea ratione omne periculum ad creditorem pertinere debere, ut docent J. Jass. n.o 15. in fi. et Alciatus n.o 12. de in praestatione [illegible] ex g.

in d. l. in

in d. l. nam sanguis copiose a nobis dicto a[nn]o in l. 2. in fi. hoc tit.

Nostro tamen cc. locum non hab. si debitor creditori quantitatem debitam obtulerit, nam post huiusmodi oblationem si pecunia quae oblata fuit casu fortuito periit debitor liberatus sm. tex. in l. si debitor 30. l. si solutur 39. melior tex. in l. qui decem 72 in prin. ff. de solut. l. si opera 6. ff. de dolo malo; et mutuus exceptione l. in dum 19 § ult. ff. de act. oblig. quod intelligendum est si pecunia illa casu fortuito absque dolo debitoris periit sm. tex. in l. illud 17. ff. de periculo, et commodo rei vendit. lex si mora 9. ff. soluto matrim. nam qui dolo desiit possidere qui possessore hab. l. qui dolo 173 l. parum 192 ff. de reg. jur.

Sed dubium est si amissa illa pecunia casu fortuito, et sine dolo debitoris culpa in aliqua illius interveniente debitori liberatio contingat in quare dissentire videntur in d. l. si mora, et d. l. qui decem in qua debitor liberatur exigitur quod sine culpa illius pecunia periit at vero in d. l. si mora de dolo duntaxat non tamen de culpa debitorem teneri expresse traditur idem quod probare videt tex. in l. si sit emptor 9 ff. de periculo, et commodo rei vendite ubi venditor in emptorem transfert omne periculum cui ipse subiacebat praeterquam si dolo eius acciderit

In qua diss. communiter receptum est per oblationem pecuniae debitae non liberari debitorem a periculo interveniente culpa ipsius videlicet vel levissima quam contractus ex quo obligatus erat

recipiebat de qua agit in l. qd. nerba ff. de aq. sti, & in l. cotractus ff. de reg. jur. ubi com. scribentes late sequuntur. & Donel. lib. 26. comm. c. 7. quae sententia probat ex textu in d. l. qui decem, & ratio est quia cum debitor quantitatis de casu fortuito etiam teneat secundum nostram senten. satis debitori consulitur si per oblationem quantitatis ab illo casu fortuito liberet quis de culpa ratione rediu teneat, quae ratio locum non hec in d. l. si mora, ubi fundus erat in obligatione neque ius casum fortuitum ante moram stringente maritus praestare debebat & sic ut tradit, ut egit per oblationem fundi commodum aliquod maritus consequatur, & aliquid incommodi mulieri adiiciat, necesse fuit, ut etiam de culpa maritus immunis maneret. ita docuit Bart. in d. l. si mora n° 8. quae communiter omnes DD. sequuntur teste Jass. ibi n° 14. et scribit in tit. de mora axioma 28. Barbosa. in d. l. si mora n° 12.

Aliam tamen huius sententiae rationem asignauit Fulgos. in d. l. si mora. scilicet qd. si post oblationem quantitatis pereat ipsa quantitas non tamen certum est rem debitam perijsse propter rationem quam supra tradidi ad moram sed idem debitori non post liberatio stringere nisi ex equitate propter rationem traditam in d. l. qui decem in principio hec autem equitas pro debitoris culpam excludit, atque ita ea iniuriente cessat in debitore liberationis causa. Quando vero species aliqua debet si post oblationem perierit ipso jure debitor liberat, quae liberatio pro culpa debitoris non excludit siquidem ipso jure.

propter.

ppter defectu rei contingit ut in 1. lect. dixi, & hac ratione procedat tex. in d. l. si mora, quam Fulgosi ratio nem probavit Jass. ibi n° 107.

Sed s.a istam doctrinam generalit. urget tex. in d. l. qui decem in fi. prin. ubi agit de restitut. servi, & quantitatis dotalis, quae si post oblationem pereant. ipso jure debitorem liberum remanere tradit, per quem tex. rō Fulgosii et Jass. corruere videt., & praeterea per eundem tex. sententia com. Bart. s.a relata convinci videt. nam agit ibi de spe debita et etiam de quantitate et per interitum utriusque eodem modo liberationem contingere docemur, et qd inutiliter aedit. rō assignata a Bart. praecipue q.a in d. l. si mora ubi species debebat nempe fundus n. tenet post oblationem culpam praestare maritus sed in d. l. qui decem. etiam agit de marito debitore speciei nempe servi fo. etiam ibi culpam praestare n. tenebit, et cum eque et simul de quantit. agat. dm erit in eius interitu idem admittendum ee.

Quare ad dicta com. sententia recessit Bald. in d. l. si mora n° 1. docens recte posse defendi post oblationem neque dolum neque culpam debitorem praestare debere, quam sententiam sequuti ss. alii relati a Bart. in d. l. si mora n° 19. in fi. et in puncto iuris defendi posse tradit Alex. in additione ad Bart. in d. l. qui decem litera C. et eam sequutus est Donel. lib. 16. comm. c. 13 vers. qd si ea, qui validissime in . . . tex. in d. l. qui decem ubi in prin. docemur, qd amissa pecunia sine culpa debitoris eius liberatio contingit qd verissimum quod est neque . . . in specie in post idem in . . .

cuius culpa perierit ut constat ex eod. tex. in fi. prij. iun ta d. l. si mora

Ego in hanc sent. neq. primo admittendum sed distinguendum constituerem int. contractus bonae fidei, et stricti iuris ut in contractibus bonae fi. post oblatam quantitatem debitam culpa debitor praestare teneatur, et in hijs procedat sententia proxime relata, et tex. in d. l. si mora, et in d. l. quod decem in fi. prij. At vero in contractibus stricti iuris culpae ratione debitor reddere teneatur, itaque si post oblationem casu fortuito culpa non eius interueniente pecunia oblata perierit ipse obligatus remaneat, et de hijs contractibus intelligatur tex. in d. l. quod decem in princ. Rationem differentiae in eo constituo quod in contractibus bonae fid. si quantitas oblata casu fortuito perierit debitor ipso iure liberatur, ut constat ex ipsa d. l. quod decem in fi. prij. quam ea specialiter in causa dotis procedere defendat Barb. in d. l. si mora n.o 16. Sed in contractibus stricti iuris non liberatur debitor nisi per d. casum nisi per exceptionem iuxta tex. in d. l. quod decem. in princ. l. in o dy 74. § ult. ff. de verb. oblig. l. buigmi 84. § si cui homo ff. de leg. 1.o quam differentiam ca.a liberationis ita docuit Accurs. in d. l. qui decem verbo ipso iure in 2.a solut. quam sequitur Donel. in d. c. 13. v.o sane, licet alij interpretes aliter sentiant quorum sententias refert Barb. in d. l. si mora n.o 18. Qua supposita distinctione et iuncta ratione differentiae Anilogossi, et Lassonij supra relata recte concludit in contractibus stricti iuris post oblationem non liberari debitorem culpa eius interueniente

Atque

p qm equitas excludit qua huiusmodi liberatio initio sciens

V. in contractibus bone fidei in qq. ad equitatem recurrit

cum in eis ipso jure liberatio contingat

Qua senta quis dicta jus pia ee. videat quod in anobis pro

vil in suum emissa i osulo ut in iudicando, et osulendo as. d.

Senta Bart. non facile recedat cui non obstat tx in d. l. si

emptor ff. de periculo, et commodo rei venditae nam optime

respondet Barb. ubi supra nº 13. & addendus i. Donel. in d. c.

13. M. sed meminerimus, & Ant Fab. l. 1º de erroribus

decade 22. errore 5. & ad materiam illius tx adenda est

lex 2 q. tit 5. pta 5, et ibi Greg. gla 2. et Covar. prac

ticarum qq c. 3. ex nº 6. Et ad tx in d. l. qdecem

in fi. pij, et ad d. l. si mora respondet Barb. ibi nº 20 spe

cialiter in dote procedere, de oblatis aut effectu agit late

Menoquius lib. 2 de arbitr. q. 232. & qualiter fieri

debeat docet Bart in l. ait pretor 20. § si quis paratus ff

de novi operis nuntiat. & Castrensis in l. de pupilo § §

si is cui ff. eodem tit. et Barb. ubi supra ex nº 45. et Menoquius

ubi supra ex nº 20.

Perfectius autem liberat debitor pro consignatione pecuniae

debitae nam tunc quoque solum a casu fortuito liber redit sed et ab

oblig. 2 ex tx in l. acceptam 19 C. de usuris lex obsignatione

9 C. de solution. l. si soluturus 39 ff. eodem tit. l. si rem

9. § ult. ff de pignor. actione lex 8 tit 14 p. 5. in qq laciis

docent communiter in pteris. Qualiter autem huiusmodi consigna

tio fieri debeat docet Barb. in d. l. si mora nº 81, et Menoq

d. n.º 20 & de consignationis efectu a… Late Menoy. ind. q.º 132. Donel. lib. 16. comm. cap.º 19. Ant. Fab. decade 22. errore 5.

3.º ce.º oblig.º speciei propter moram debitoris perpetuat. nam licet res casu fortuito perierit perinde debitor obligatus remanet ac si res staret ut constat ex nro. textu, & ex l. si ex legato 23. l. nemo 82 § ult.º l. si servum 91. § sequitur ff. de verb. oblig. l. si usus fructus 6. ff. de usufructu legato l. si filio 29 § si post ff. soluto matrim.º l. quanti 14. vers.º quod si ante l. promissor 23. ff. de constituta pecunia. l. 18. tit.º 11. p.ta 5. quae ex.º communiter recepta est. post glossam in presenti, & Bart. n.º 9, et ubique ibi patres communiter repetentes in nro textu et in d. l. si ex legato. ubi Cuiacius et Donel. idem Donel. lib. 16. comm. c. 1. ratio huius axiomatis 38. cum sequentibus quod in odium morae, et ne ex contumatia debitoris creditor in damno … ut in presenti docet Fulg. n.º 1. Jas. n.º 3. Alciato n.º 13.

Non solum autem propter moram … debitorem oblig.º perpetuat sed etiam … eius fideiussores l. cum filio fam. 49 in prin.º l. mora 88. l. si servum 91. § nunc videamus in fi. ff. de verb. oblig. l. si quis 24. § 1.º ff. de usuris. l. si a colono 50. § ult.º ff. de fideiusso. nam … mora rei obligationem fideiussoris augeri non soleat l. cuius capitis ff. de eo quod certo loco, & ibi docet Cuiac. et Eringius in tit.º de fideiuss. c. 24 n.º 124. in nro tamen casu non auget sed non minuit, et sicut propter moram debitoris esset iniquum fideiussoris

unoris obligat augeri qua alteri per alterum non debet in qua conditio inferri lex ex duobus 2 § ff. de neg. gestis l. Pat. fam. 44. ff. de hered. inst. l. non debet ff. l. in condemnat. 133. § uniuscuiusque ff. de reg. iur. l. mora 32. § penult. ff. de usuris dicunque sciliat cum l. penul. ff. de duobus reis videndi ss. Petrus Fab. vel Reb. ind. § uniuscuiusque. Donel. in tit. C. de duobus reis c. 9. Ant. Fab. lib. 11. coniect. c. 18. Barbosa in l. si constante in prio n.° 113. cum seq. ff. solu. matrim. ita similiter per debitoris mora fideiusso. reus obligatus minime esset in qua, ut tradit Donel. in tit. de mora fol. 118. Igitur quod tradit ind. l. mora 88. cum similibus ut debitoris mora fideiussori noceat intelligendum quo ad perpetuationem obligationis, ut docet Accurs. d. l. mora verbo fideiussori, et ibi Bart. et Cast. Iass. in l. 2. § ult. n.° 15. ff. qui satisdare cogant. Borcolt. in tit. de action. c. 3. n.° 7. Ezinguin. ind. c. 24. n.° 15.

Ex qua doctrina effectum est, ut fur, et violentus possessor de omni casu fortuito teneatur quia a tempore delicti sunt in mora constituti lex in restitutionem § vel ex causa l. quis furtum 10. lex ult. ff. de condict. furtiva l. 1. § hic ipsissimus perpe. ff. quod vi et vi armata. l. ult. C. de condict. ob turpem causam.

Ex qua doctrina est intelligendus textus in l. 1. § si reus 25 ff. depositi ex quo deduci solet, eundem effectum operari dolum quod mora, quoad perpetuationem oblig. et post dolum perinde de omni casu fortuito debitor teneatur ac si post moram res perisset. Contrarium tamen docent videlicet textus in l. Venditor. 21. ff.

Propter dolum debitoris ex re propria obligatus non perpetuatur oblig.

ibi. n. ii. ff. de hered. l. alt. vend. l. iii. ex stipulatu. ff. de oblig. et act. // In qua dicta differentia constitui debet in rem propria, quae dominio alterius pertinere obligatus est, ut in his propter dolum debitoris, non perpetuatur oblig. et sic intelligatur Iason in d. l. Venditor cum similibus, et in rem alienam, quam quis domino restituere tenetur veluti rem commodatam, et depositam, ut tunc si debitor hanc rem dolo alienaverit de casu fortuito propter dolum teneatur, et sic intelligantur DD. in d. l. 1. § si vero, quam distinctionem assignavit Castren. in pr. n. 4. Iass. n. 4. Alciatus n. 3. Zasius n. 36 rationem vero solus assignavit Ioan. Bolom. in pr. n. 22 quia per distractionem rei commodatae vel depositae furtum committitur per ea quae in § placuit inst. de oblig. quae ex delicto l. si sacculum C. ff. depositi. atque ita a tempore distractionis debitor in mora constitutus secundum doctrinam supra traditam in re autem propria hec ratio locum non habet quia rei propriae furtum committi non potest, ut docet gl. in § furtum de obligat. inst. de oblig. quae ex deli. et in l. 1. de obligat. rei ff. de furtis.

Sed 2a ista distinctio urgere gravius DD. in l. 4. § item Labeo ff. de usucap. ubi cum quis bona fide possideat casus, quia re fert in d. l. 1. § si rem contrarium non statuit, sed relictis aliis solution. dicendum existimo praedicta iura non esse contraria, sed diversa: nam in d. § si rem agitur de vitio personali scilicet de dolo, et mora depositarii at in d. § item Labeo agitur de vitio reali furti, quod per recuperationem rei tollitur nam redit tunc res in potestatem domini ut

dixi

dixi in l. 2. insi. hoc tt.° de vitio autem personali n̄ agit̄ md. § ita Labeo qd quidem sublato vitio reali remanere p̄st lex qui ea mente 65 ff. de furtis, ut q̄s. ita in hac p̄. suspendur est ille tx̄9 § sextum md § n̄ viam. ut ibi do levi glā et bo teneri in q. solutione, quam seq.ᵗ Bart. Castren. et Cuiac. md. § ita Labeo in p̄cio Blognetis in d. n.° 22. et late prosequit Morla in Emporio tt.° 8 in p̄cio n.° 39

Sed 2.ᵐ nrā cc. obstat gravit. tx̄9 in l. si plures q.ᵗ § 1 ff. depositi l. ita si venerat tum is § ult. cum l. seq. ff. de rei vind. l. ita 14. § qd. si homo ff. qd metus cāa l. si is q 56 ff. de jure dotium l. ult.ᵃ § 2. ff. ad l. Rodiam de iactu l. si alius 7 § est, et alia ff. qd. vi, aut clam magis tradit, qd. si res eque penes creditorem peritura fuisset quis post moram apud debitorem pereat, qd. ipse debitor liveret in qua difficult.ᵉ Donel. md l. si ex legati n.° 11 et lib. 16. comm c. 2. insi. docet, qd. si res peritura fuisset apud creditorem quo ad corpus, et quo ad p̄tium q.ᵃ s. n̄ erat distracturus, et res nalit. perie talit qd. apud ipsum creditorem ea periret debitor liveret, et sic procedat, et intelligat. tx̄9 md. l. si plures § 1. cum aliis supra relatis, secus v.° si dominus venditurus fuisset nam tunc si post moram perit debitor obligatus remanet q.ᵃ q̄s. nalit. pereat n̄ fuisset eque peritura apud creditorem nam potuit here p̄tium, et qui p̄tium hēt rem ipsam here videtur l. q.ᵃ 39 ff. de usufr. et sic intelligat nrā cc.°, et nost tx̄9 cum adductis in eius confirmatione, quam senten. prius docuit Martinus

relatus agit in d. l. si plures § 1. Verbo inveritura esse,
in nro textu verbo detrimentum sequitur Et optime explicat Jaso.
n° 8 § 6. Castrensis n° 11. Et in puncto magis sibi pla
cere testatur Jaso. n° 18. quem sequitur Faquin. lib. 2. contro
vers. c. 72.

Contraria sententia in studio et disput. verior esse videtur
nimpe quod post moram indistincte de omni casu fortuito
debitor teneatur quis eque nalis peniscendo fuisset respe
situra ut suadet textus generaliter nri textus. et ex l. si ex
legati 23. ff. de verb. oblig. et ex alijs in nri concludens
textus confirmatis adductis, et ex parte glosa verb. vindicet inat.
d. filio 29. § si post et omnimodo detrimentum ipse presta
vit ff. soluto mat. l. cum res 47. § ult. ff. de lig. 1.
l. si res nostra 8. ff. de rei iudicata quam sententiam post Bonum
glosatores antiquam relatam aylas. Bar. ibi admissa et Bar
toli n° 20. et post Jorge Cum Zabicium Ripam Socinum
et alios hanc sententiam communiter receptam esse testatur Jaso. ibi
n° 20 Alciatus n° 13. Saturn. n° 20. quam sequitur Fab.
lib. 16. coniect. c. 19 et 2. tomo de erroribus decade 26.
errore 10 et 8. Casse videtur l. 26. n° 11. f. 9 que
generaliter, et sine distinctione loquitur

Cui sententiae non obstat textus in d. l. si plures § 1. ff. de
possess. quem Caius in d. statim Accursius ibi et in nro textu
Verbo detrimentum Jaso. n° 28. et in l. nemo 28. § ult.
n° 4 ff. de verb. obl. Decius n° 12. Ripa n° 30 existimo.

Neq3. obstat tx9 in d. l. ita si uberatz 15 § ult. ff. de re iudicata nam Bart. ibi n° 20. com̃r receptus Im. Iass. n° 7 27
admitti in action. realib9 ad sibendos et dictis quae ex Fulg. et Donelo utuli sed gl. in d. § ult.° & ibi mora ad quam Bart. se remittit pluribus distinctionibus utit, ut hanc difficult. componat, sed ego existimo differentiam tm̃ esse istinuendam in reum, q iuste litigauit, et eum qui in iuste. nam ille cum
litis incertis in mora n̄ instituat l. illud 40. ff. de petit. hereditatis l. si quis solut. 24 ff. de usuris de casu fortuit.
in n̄ tenet. ut expse cabet in d. l. illud. et in d. l. itaq. 16. ff. de rei vindicat. in iuncta in pstat. Doneli lib. 20 comm.
c. 9. vs. sed hic. sic. eum intelligendus est tx9. in l. pen. ff. eo- de tit.° ubi si post litis incertatam. homo petitus decesserit n̄ habent fructus. nisi ad tempus quo mortuus est. h.° et ratio est.
q possessor iustam causam habuit litigandi atq3. ita cum perierit.

Tomo sini mora possessoris, et casu fortuito ipso j.e ab eius
p̄stat[i]one debitor liberat[ur] quare cum post mortem h.o v.e n.
exstet. neq.d j.s in p̄stat[i]one esse intelligat[ur] n[on] possunt ex eo temp.
fructus intelligi eius hominis, ut in p̄stat[i]o ibi gl[os]sa. Et ad.
Tame in l. solut.e secus v.o esset si possessor. iustam causam litiga
di n[on] habet nam cum p[er] litis contestat[ione]m in mora continuat[ur]. l.
sed et si lege. 25. § si ante. ff. de petit.e hereditatis l. si homo 45.
ff. de rei vindicat.e de omni casu fortuito tenet[ur]. ac si res sta
ret q.a j.s in p̄stat[i]one. s.a morossum res vincere intelligit[ur] ut
s.a dixi ad 33 cc. ideo hom.e mortuo pendente lite fructu
um. estimatio facienda est. usq.d ad tempus rei iudicatae quo
ad num si res viveret s[ecundu]m text[u]m in l. Iurtiliang 17 § 1. l. fruc
tus 23. ff. de rei vindicat.e si n. p[ro]d. j.a intelligenda et
in l. se delkanda d. cum Accurs. ubi s.a Castrensi, et Ant.o
Fab. in d. l. penult.o id est Ant. Fab. lib. 2. coniect. c. 6. qui
in ipsos j.e consultos dissensum admittat Cuiac. lib. 9. ob.
serv. c. 34.

Ille v.o q[ui] actione reali conventus in mora constitutus
i[n] p[er] litis contestat[ione]m q.a iustam causam litigandi n[on] habuit si
res pendente lite casu fortuito periere n[on] semp[er] tenebit[ur] sed
ad ~~debita~~ habita illa distinct.e quam refert in d. l. ita vulne
ratus § ult.o et ratio e q.a cum conventus actione reali n[on] sit ali
qua obligat.e adstrictus s[ecundu]m text[u]m in § 1. inst.a de action. n[on] in
pot[est] post interitum rei aliqua oblig. que p[er] s.s in p̄stat[i]one
p̄petuet, et cum pereunte rei dominium actoris esse n[on] postulat
equitas, ut post interitum rei alie actori consulat[ur] nisi e

quod.

qd. in dominio n' esset ppt contumaciam, et moram possessoris ideo si eque res penes ipsum erat peritura possessor liberat q^a ex ea morte et post moram possessoris secuta nullum detrimentum actor patit (Que int'pretatio suadet ex txu in l. si pecuniam §. § ult° ff. de condictione causa data ubi ecc^a restitutis pecuniae manumissionis causa data eadem adhibet distinctio an servus eodem mo penes Dominum fuerat periturus ut tunc pecuniam restituere teneat q^a itq eueniret si pecuniam n' accepisset, attendit igit tm' ne damnum ex pecunie receptione sentiat n' v' ut lucrum capiat sic gm' dictus intelligendus est txs in l. dedi 3. § ult° verbo moram Castrensis in d. § qd si ita Donelus lib. 14 comm. c. 21. quis alio intellbat Cuiac. ibi et Fisquit. lib. 2. contractu 4. q^l. Bt sm hac distinctio etiam intelligi pot txs in l. ult^a ff. de condict. causa data et in concordiam reduci cum l. naliq §. § 2. tit. de cond. ff. de praescriptis verbis sm' glam in d. l. ult^a verbo possunt in 2. solut. quamvis alit int'pretet Cuiac. lib. 23. obs. c. 29. Duarenus ad tit de cond. causa data. c. 4. Donel. lib. 14 comm. c. 21 et ad tit de praescriptis verbis c. 7. Fag. lib. 2. controv. c. 73. Corrascius lib. 2. miscell. c. 9. Ant. Fab. lib. 6. coniect. c. ~~15~~ 10 Fisq. lib. 2. contractu 4. q. 4. Stat igit qd domino rei que perit eatenus succurrit quasi n' ex ea morte detrimentum sentiat n' v' ut lucrum reportet ideo in action. real. adhibet distinctio relata in d. l. itq si verberatum § ult°.

Maioris diff. continet txs in d. l. itq 14. § qd si homo ff. qd mens causa cuiq difficult. summe extollit Bart. b in p'cio et totus

esse delendum qd tendit Ant. Fab. lib. 16. conject. c. 19 sed ppt temporis angustias brevit ab eius dissimulat. me expedi-
stant. Duplex ibi refert casus 1us est qdo ho post post con-
demnaz perit et de isto agit usqz ad tts hec respont. alt vo
qdo ante l.z sentz perit de quo agit in tts. si autz usqz ad
tts zq. in quo et in tts. sed. iterum de 1o casu agit ut sit
sensus illius tx9: qd si res perijt. post condemnatz intra tempg
tri iudicati pena tripli. reus omnino pstare teneat simplu.
Vo idest stimatz rei tunc soluere cogat. qdo res n erat eodez
mo penes creditorem peritura secus vo si eodez mo peritura
fuisset ita tradere Videt tx9 ille in pcio unctotts. sed et si
quando Vo ante condemnatz perit et post condemnatz et post
tempus iudicati absolute. et simplicit sine distinct. sti-
matz reus pstare tenet qd docere Videt tx9 ille in tts. si autz
si tx illy. in pstanz e Alciatus. cuius sentz magis aptere
fert Bart. ibi in pcio sequunt Bald. ibi no 3 et Hmae
qui in d tts. sed et si n existimat negatz illam abundare
dicere tollendam

Verum intus ille nullo mo pot hebstinere ppt
ultimaz tts illius §. ibi utaqz in d.

Portillo. 336

Ad principium tituli de senatus consulto Tertuliano.

Ratio dubitandi est quia post senatusconsultum plures sunt casus quibus mater filiorum successione privatur ut in exemplis de quibus in l. omnem 6. C. hoc titulo in l. sciant C. de legitimis heredibus et alijs infra referendis ergo falso generaliter senatus consulto Tertuliano filiorum hereditas matri defertur dico.

Ratio decidendi, est quia si l. Duodecim Tab. in spectaretur nullo iure mater filio aut filij matri posset succedere non suitatis ut patet non agnationis vel consanguinitatis prio § titulo primo in i. huic rigori medela fuit ad iuris equitate pretoria ita ut bonorum possessione titulo unde cognati mater filij filij matris legitimam hereditatem vindicasse quia bonorum possessione omnes cognati admitebantur deficientibus suis, et agnatis l. 1a. et titulo unde cognati ut ad huc aliud ... necessit tempus quo plenius huic successioni succursum fuit Claudij Neronis imperatoris constitutione introductum quo intestati filij hereditas ad matrem pertinebat liberis non relatis simodo mater quatuor peperisset filios unde Sueton. in claudium Cesarem inquit concessisse feminis ius quatuor liberorum quem istituerio ita demum procedebat si mater liberos in partelio amitteret serbitio principis aut

aut resp. in prin. l. de excusationibus tutorum in prin. obser
babat Valduinus hic n.º quod Ricardus A. Antonii in se
natus consulto temporibus D. Aurelii, Antonini Pii. Ter
tullio et Licinio Sacerdote consulibus hoc Senatus consul.
ab antiquiore consule. Tertilio appellatum est Tertullianum
ii. n. Antoninus Pius successor fuit in imperio Adriani
imperatoris patris adoptantis ipsius et ideo Adrianus nomine
patris nuncupat, ut dic. et in l. deducta 58 §. acceptis
ad Trebellianum in l. acceptis. iuncta l. in A. ad l. falcidiam
cum aliis de quibus per Cuiacium hic. hoc quod Senatus consulto
cautum fuit ut generaliter ingenua mulier tres haberet liberos
libertina 4.or eorum vindicasset legitimam successionem mat.
quantumvis esset in patris potestate (cum ante l. 29 Tauri
filius aut filia non eximerent matrimonio patris potestate l. 2 quod
si in patris soluto matrimonio) sed tunc iussu in cuius erat dic
tione debebat hereditatem adire ut in l. si quis aliena C. de acqui
renda hereditate in l. filius mat. C. hoc tit. neque in hoc casu ista
successio avo aut sororibus, et fratribus tamen matris lucrosa cum
dividenda sic me eo mortuo avo quod ullius est matri ali
quem habere quorum nihil quod hodie non procedit cum contractum ma
trimonii filia [illegible] emancipata habeat nec filius hereditatem
avo acquirat ex d. l. 29 Tauri neque obstante supra dictis textu
in d. l. omnem et in d. l. sciant quoniam respondes matrem ibi
filiorum successione [illegible] si intra annum post mortem viri
non suscepta filiorum tutela non petierit tutorem filio suo quod idem
in ceteris consanguineis procedit d. l. sciant si autem filiorum suscep
ta tutela non petita tutore filiis ad 2 vota transmigrabe
rit dicendum est statim in pena huius omissionis matrem succedere.
filii

filij repellendo d. l. omne nisi minor fuerit annos 25. et in l. 2ª C. si adversus delicta ita scribentes in § quod ad nos infra hoc tit.º Unde latius dicemus Ant. Gom. in L. 12 Tauri nº 18.

Ad tx in § preferunt hoc tt.º

Ratio dubitandi si vinco vincentem te a fortiori vincam l. de accessionibus 14 de de diversis, et temporalibus praescriptionibus l. claudius qui potiores in pignore habeant sed sic est quod abus patri excludit eum de qui filius l. equissimus in fine hoc tit.º pater autem matre l. 2. § obijcit eodem tt.º ergo abus matrem excludet falso igitur hic ratio decidendi eodem senatus consulto si sint liberi filij praemortui sui heredes in potestate. l. qui sunt heredum numº 55. emancipant et generaliter descendentes omnes cuiuscumque sint et liberi adoptivi matri praeferunt d. l. 2. § liberi hoc tt.º item pater non ij matrem excludit d. l. 2. § obijcit. non vero pater adoptivus d. l. 2 § pater l. 3. hoc. tt.º ro autem differentiae inter filium adoptivum excludentem matrem, et patrem non excludentem ea est quoniam adoptivus filius dum durat adoptio tanquam legitimus iudicatur in omnibus § intestatorum ad neque interest. sed de hereditatibus quae ab intestato d. l. 2. § liberi et ideo matrem tanquam naturalis excludi quae ratio in patre adoptivo [illegible] quoniam ergo ut pater suo filio ab intestato decedenti succedat necessario filium emancipatum esse fatendum est alioquin quomodo de eius successione tractari posse. qui dum est in potestate nihil proprium habere valet nisi castrense peculium in quo filio intestato mortuo pater

iure peculij & adquisitionis succedit n. hereditario L. 2. de castrensi peculio, filius autem emancipatus a patre adoptivo ex extraneo hered. sicut pat. d. L. 2. § pat. merito. mat. eum ut extraneum excludit ex dictis iuribus avus autem l. paternus matri n. praefert nisi cum ea solum concurrat ut hic in sed cum me. cos, si vero pat. sit in medio, tunc ex persona filij eius de qua patris nepotis avus praefert ut evitet circuitus de quo in d. L. quisitimum §. si ex filio in L. 5. §. 1 si quis a parente fuerit manumissus quo casu limitat regula si vinco vincentem te de qua in d. L. de accessionibus cum similibus ex roe dubitandi adductis ea roe q. n. est eadem causa vincendi te, & vincendi vincentem te avus vincit matrem ex persona patris matrem vincentis quia sublata vincit avus a matre ut notat Nicasius hic in fine. Item frat. consanguineus defuncti ex eodem parente natus ut agnatus proximus matrem excludebat eodem senatus consulto Tertu. soror v. consanguinea coniunctim cum matri admittebat si vero sint Fratres, & sorores consanguinei mat. autem tribus onerata cum frat. excluderet matrem n. tn. sororem sed coi efficiebat hereditas int. cos arg. tx. in § 2 l. tit. proximo in L. 2. §. si sit consanguinea in L. si quis 1. hoc tit. in L. 6. C. de legitimis heredibus in L. 2. C. de nuptijs in C. Teodosiano notant scribentes hic. ad §. sed nos hoc tit.

Ad § sed nos hoc tit.

Ratio dubitandi ex textu celebre in L. Lucius 11 de iure fisci ubi pandectarum iure unici filij legitimam successionem mat. vindicat quod idem lt ante Iustinianum Theodosij

tempus

tempo[ribus] s[ecundu]m Bari videt[ur] ex l. 4. C. de iure liberor[um] ubi omnibus matribus ius liberor[um] concedit s[ecund]o falso id nobis soli arrogat Iustini[anus] hic. Ratio decidendi senatus consulto Tert[ulliano] antiquo itq[ue] et claudi antiqua constitutione relata in nobata Iustiniani noba dequa in l. 2. C. de iure liberorum in l. ult[im]a C. eod. t[itulo] et si nullos mulier sive ingenua sive libertina liberos habuerit sed eu[m] eam vetatummodo de cuius successione agit[ur] eius legitimam hereditatem vendicabit mat[er] ex dictis iuribus tum p[ro]p[ter] d[icta] fabor[um] sexus muliebris cuius fragilitati imperator[um] scripti maxime succurrit ut hic, et in dicta lege ult[im]a l. 4 C. de legitimis heredibus l. assiduis Cod. qui potiores in pignore habeantur hinc eq[ui]d quoniq[ue] n[on] e[st] imputatum matri cur n[on] fuerit enixa ingenua tres liberos, libertina 4[or] cum illud pendeat ex voluntate divina c[um] nasci s[ine] 6 distinct[ione] et iste defectus foret imputandus potius viro quam mulieri d. l. accedit hic q[uo]d casus fortuitus nemini imputat[ur] arg[umento] l. incendium C. si certum petat neq[ue] obstat l. 1[o] tex[tus] in d. l. huius quoniq[ue] respondes verba illa ibi atq[ue] ita omnis hereditas ad matre[m] posthumi devoluta est. intelligenda est n[on] iure civili sed p[rae]torio bonor[um] possessione unde cognati l. 1[o] tex[tus] in prin[cipio] s[upr]a hoc t[itulo].

Neq[ue] iterum obstat tex[tus] in d. l. 1[a] C. de iure liberor[um] neq[ue] verba illius legis. ad l. iulia[m] et Papiam s[unt] referenda ita ut sensus sit ut quis p[er] dicta l[egem] . ine alias illa foret statuta pena c[ontr]a illos, qui matrim[oni]o contracto filios n[on] procreabant nempe ut solidum ex coniugi p[rae]mortui heredit[ate] habere n[on] possent sed decimam t[antu]m p[arte]m ut ex Ulpiano deducit[ur] tit. 15

de decimis nisi a Principe ius liberorum impetrasset. Ex eo de Ulpiano tit. 16. cum traditis a Duareno lib. 1°. disp. c. 40. Ant°. Aug. lib. singulari de legibus c. de lege Papia, Osualdo Adonello lib. 2°. comm. c. 13 lit. F. quam et alii poenam ab eodem Theodosio infirmatam in l. 2. C. de infirmandis poenis celibatus et orbitatis cuius l. inscriptio, et 2ª pars eadem est cum d. l. 1ª. Ut observat Cuiacius ad Ulpianum d. tit. 16 §. sensus erit quoad evitandam praedictam poenam L. Iuliae, sublatis poenis celibatus, et orbitatis, a Theodosio et Arcadio omnibus ius liberorum concessum non vero ut mater unico filio possit succedere nisi post Iustinianum hic et in d. l. fi. ut Mesing. Pichardus, et Hermanus vult. hic.

Ad tertiam ins. sedem antea hoc tit.

Ratio dubitandi ex auth. et cum solis, et auth. defuncto C. hoc tit. ubi sive cum solis fratribus sive cum solis sororibus mater ad intestati successionem legitimam vindicatam filii praemortui concurrat in virilem tamen portionem vocatur, quod falsum hic. Sic cum sororibus concurrat in stirpes si vero cum fratribus in capita divisio fiat. Ratio decidendi temporis varietate successio matris variationem accepit. Tertiali anno mater succedebat cum sororibus non vero cum fratribus X. §. praeferunt. Sed postea aliorum Caesarum constitutionibus ante Iustinianum, si mater ius liberorum habebat filius vero defunctus patruum aut filii praepositi patrui omnes hic cum matre simul admittebantur in d. §. hereditatis et L. ni... tit. et lege ult. C. hoc tit. quod si defuncti fratres superstites essent tertiam tamen partem mater habebat

habebat fratres vero alias duas vindicabant, si erant et alij succedendi iure partim matri fauorauilis partim odiosi de quibus in d. iuribus et in l. 1a. cum sequentibus de legitimis hereditatibus in C. Theodosiano. Iustiniani tamen constitutione de qua sic, et in d. l. Alt. mater siue dissolut. ad filij successione admittitur exclusis omnibus alijs legitimis heredibus nisi defuncti sint fratres tunc ... cum quibus si fratribus et sororibus concurrit mater in capita succedit: cum sororibus autem solum in stirpes ... tantum tribuatur agnatis, aut cognatis feminis quantum viris ex s. dictis tit. proximo nouiore iure ipsius Iustiniani de quo in d. auth. et cum solis, et in d. autentica defuncto mater siue cum sororibus siue cum fratribus, siue mixtis in capita viriili portione succedit. que successio aprobata fuit in l. 4a. tit. 13 p. 6. apud nos autem nouissimo iure omnes ascendentes serbata cuiusque gradus prorogatiba succedunt descendentibus nario exclusis omnibus legitimis heredibus colateralibus ex l. 6. Tauri cum seq. l. 4. tit. 8. lib. 5. recopillationis obseruant Greg. in d. l. 4. part. 6 Matienzo et Acebedius in d. l. 4 recopilationis Palatiis Rubius Ant. Gom. et ceteri scribentes in d. l. 7. Tauri Casaneus in consuetudinibus Burgundiae rub. 7 § 6. cum relatis.

Ad textum in § sed quae admiximus hoc tit.

Ratio dubitandi ex textu dificilis ... vulgari in l. 3. qui petant tutores ubi mater ... pioribus tutoribus excusatis teneri alios tutores petere filijs impuberibus alioquim successione eorum arceri probat consultus ... ex diui seueri constitutione idque probat textus in l. 2a.

§. mat. hoc tit. q° falso hic anni spatium concedit matri ut possit filijs suis tutores petere. Ratio decidendi ut equale ius constituat sicut imperatoris Iustiniani constitutione matribus succursum fuit ita et filijs eius eamque omnino ut si mater liberis tutores non petierit vel in locum remoti aut excusati iusta causa intra annum a die mortis patris vel excusationis tutoris alium petere neglexerit ab eorum impuberum morientium successione arceantur l. 2a et §. et fere ff. qui petant tutores l. 6. l. nepotibus 11. C. eodem tit. d. l. 2. § mat. cum seq. d. hoc tit. l. omnem C. eod. tit. l. 10. tit. 16. p. 6. quod idem in ceteris consanguineis cognatis sanguinis procedit qui ab intestato sunt successuri pupillo l. sciant 10. C. de legitimis heredibus. Que decisio non procedit si filij puberes decedant l. Matres C. hoc tit. quo casu mater succedit filio ex tacita ipsius volunt. nam cum adveniente pubertate possit filius testamentum facere nec fecit tacite matri hereditatem relinquere videtur argumento l. 2. § si furiosus de iure codicillorum quem nos observavimus Baldus in d. l. matres. Hec tamen nostri textus regula limitatur in matre minori 25 annorum ex l. 2. C. si adversus delictum, et in prestanda est quod mater non petit tutorem quod ipsa tutrix nominata que contraxerit matrimonium ante petitionem tutorem filijs ipso iure non spectato anni spatio successionem amittit d. l. omnem. Neque obstat d. l. 2a qui petant tutores cum sequenti quoniam procedunt iure antiquo tempore constitutionis divi Severi ante Iustinianum quo tempore mater tenebatur confestim idest primo quo possit filijs suis tutorem petere hodie autem ex d. l. sciant et nostro textu anni spatium conce=

redit in Bald. in d. l. omne. Ant. Gom. in d. l. 24 Tauri n.o 1. 8. cum relatis sup. in prin. huius l.

Ad l. lxij in § Alt.o hoc tt.o

Ratio dubitandi ex l. siquae illustris § ad orficianum ubi filius spurius siue vulgo quaesitus matri succedere non potest quoniam nec mater filio sup. n.ris lxij cum successio legitima reciproca sit l. fi. in prin. C. de legitimis heredibus auth.a quibus modis naturales efficiantur sui § filij v.o vs.o nullus tamen collat. 6. in prin. infra de seruili cognat. vs.o sed est alterum. = Ratio decidendi non solum filijs legitimis verum vulgo quaesitis, et expurijs idest sine certo patre mater succedere valet l. 2. hoc tt.o l. si ex puris ff. unde cognati auth.a § vs.o ij q.o C. de naturalibus liberis l. 6. tt.o 13. p.ta ea ratione quia mater semper certa est. Neque obstat d. l. ex siqua illustris quoniam specialiter procedit in matre nobili cuius n. castitatis obseruatio precipuum debitum est d. l. siqua illustris unde ea pena pleditur inter alias ut neque ipsa filio neque filius ei succedere possit l. 11. tt.o 13. p.ta 6. l. 9 Tauri ubi notat Ant. Gomez ex n.o 4 § persequuntur scribentes hic ubi Picardus n.o 6. aduertit filium naturalem matri etiam illustri succedere posse de quo latius in § nouissime. infra tt.o proximo.—

Ad tex. in principio de senatus consulto Orphiciano.

Ratio dubitandi ex textu in L. sacratissimi &c. ad Tertilianum ubi principis oratione legitima matris hereditas ad filios pertinet idem probat Ulpianus in fragmentis tit. 26. vers. penult. § in Orphiciano senatusconsulto illud fuit statutum = = Ratio decidendi fuit Tertiliano mater ingenua tres hens liberos libertina quatuor ad mittitur ad eorum legitimam successionem sic senatusc. Orphiciano, Cornelio Scipione Orphicio, & Bellio Rufo consulibus Divi Marci, & commodi temporibus filius succedit matri ab intestato sive filius sit, sive filia, et in aliena potestate exclusis omnibus agnatis, & consanguineis matris L. 1.a ff. & C. hoc tit. L. fi. C. eodem tit. L. qui in aliena C. de adquir. hered. L. 2a in fi. Unde legitimi & quis senatusc. filij primi gradus tantum ad miterentur idem tamen postea in nepotibus, & pronepotibus fuit constitutum, & deinde ceteris constitutionibus imperatorum de quibus in L. 4a C. de legitimis hered. in C. Teodosiano, quibus consonat L. 8. tit 13. partida C. noviore iure L. 6. Ibi ubi observant scribentes Rojas de successionibus ab intestato c. 3. Pinelus in L. 1.a 1 §. ex n.° 29 C. de bonis maternis Bellonus lib. 4 disputationum c. 5. ubi advertunt iure pandectarum ante constantinum in L. 1.a C. de bonis maternis patri adquiri, generaliter L. placet de adquirenda her. in legitima

aliena

aliena insti. eodem tt.° nec refragari consultum in d. l. sacra-
tissimi quoniam tx. ille in ordine succedendi inter statu non miscetur.
Neque iterum obstat d. l. sacratissimi oratione dubitandi adduc-
ta quoniam advertes senatum etiam postquam princeps reserbavit si-
bi potestatem condendae legis eamdem retinuisse ex l. unica C. de
senatuscon. in l. 1.a ad Trebelianum in l. 1.a ad Belleianum.
Et ideo boni principes senatusc. serbabant, et orationes su-
as recitabant in senatum ut confirmarent abeo q.d in usu fu-
it usque ad temp.a Iulij Cesaris, qui tiranica potest.e illud usur-
pabit ut notat Gotofiedus in l. 7. C. de pr.dijs, et alijs rebus
minorum insti. Qua ppt plura principum oratione et statuta
senatusc.° tribuunt quomodo inter statuum iura alias striaria
in d. l. sacratissimi cum nro txu, et Ulpianus d. tt.° 26
txum in l. cum ij ff. de transactionibus cum l. elegant.
C. 3. § item de conditione indebiti tx. in l. 1.a de rebus
eorum cum l. 1.a et 7. C. de pr.dijs minorum et alijs tra-
ditis a Cuiacio lib. 1.° observationum c. 18. Ozialdo ad
Donellum lib. 1.° commentariorum c. 6. lit.a E. Bri-
sonio lib. 1.° antiquit.m c. 16. Gotofre. s.r Petro Fabro
lib. 1.° semestrium c. ult.°

Ad § secundum hoc tt.°

Ratio dubitandi legitima successio, qualibet capitis dimi-
nutione perimit l. tutelas 1.a in prin. de capitis diminutione
l. capitis 11. cum similibus de suis, et legitimis heredibus; sed
et successio, quae defert filio bonorum maternorum ex orfiticiano
legitima est ex.a nro tx.u ibi hereditas legitima d. l. C. 3.

§ Ult.° Unde legitimi, & ars.° tx. in §. senatusconsulto s.° De iure nati. q.° qualibet capitis diminut.e finiet s. nro tx. Ratio de cidendi cum hereditat.es, quę matri, & filio ex senatus consultis deferuntur, nõe nati d. dicto filij, aut matris deferantur merito minima capitis diminutione earũ successio non perimit, cum ratio natu. minima capitis dim.e non perimat, l. eas obligati ones 8.° de capitis dim.e § fi. s. De legitima agnatorũ tutela quia ipsę hereditates, seu successiones novę id est: quę ex senatusconsultis, aut constitutionibus s.° relatis deferuntur tantummodo maxima, & media capitis dim.e finiunt non mini ma d. l. tutelas vers.° ex nobis l. 6.° §. capitis ad Tertulli. quo mõ Riccardus hic n.° 9 n.° in subtilit. me ptat. t. Lum in d. l. sacratissimi, & in puo s.° hoctt.° ibi & lz si alieno iuri subiecti sint. id est. lz tempore mortis matris filius mini mã capitis diminutionẽ passus fuerit cum se adrogandum pręstiti. Hereditates autem antiquę id est: quę ex l. duode cim tabularum defertur omnibus modis capitis diminu tionis perimit § minima s.° de cap. dim.e d. l. Tutelas ea rõe Ulpiano ad hiuta quoniam hereditas, quę ex sena tusconsultis defert legitima dicat, ex traditis rõe du bitandi tr. defert matri, aut filio natibus nominibus ut cognati, siue consanguineis, quę v.° l. 12 tabul. civili nõe agnatorũ, aut suorum defert d. l. tutelas un de civile non qualibet capitis diminutione finit d. § fin. Ita Bart. in d. l. tutelas n.° 1.° Duarenus ad tt. de cap. dim.e c. 2.° Ant. Fab. in Papinianea ad eumdem tt. Donelg. lib. 3. comm. c. 16 cum relatis ab Osualdo ibi

Ad §

Ad § Novissime hoc tt.º

Ratio dubitandi ex auth.ª ex complexu C. de incestis nuptijs iuncta gl.ª ibi et l. si qua illustris §.º C. hoc tt.º ubi filius vulgo quesitus suae expuriis matri non succedit ex orficiano. q.º falso hic = Ratio decidendi sicut Tertiliano mat. filio suo expurio succedit §. 3. s.ª tt.º ff. et ximo ubi diximus sic et ex orficic. filius vulgo quesitus matri succedit l. 1.ª §. sed et vulgo. ff. hoc tt.º l. 2.ª l. modestinus unde cognati l. undecima tt.º 13. partita 6. l. 9 Tauri non est patri quoniam vulgo quesitus patrem non habet, que demonstrare possit mat. autem semper certa est l. quia 3. cum sequenti de in ius vocando l. vulgo. de estatu hom. bonus textus in l. nibus de captibus l. luius de condicionibus et demonst.º unde elegant Carsurnius Flaco cum ageret de puero filio spurio in hoc inquit nescio qd sit indignius. utrum patris origo que incerta est an matris que certa est. unde cario vis ss.. tibi ambiguas fratres uterini, quos patrueles qd illi certi sint fratres, hi incesse existimentur, ut colligere est ex Homerica historia ubi Licaon Priami filius ne ab Aquile interimeret quasi Hectoris frater ob interemptus ab Hectore Patroclum Aquilis amicum monet se non esse Hectoris fratrem uterinum. Quam ob rem Atheniensium more cum Germana ex eodem Patre diversis tamen matribus matrimonium fuit quasi esset incerta soror non cum uterina = Hec tamen nostri legis decissio iure authent. et Partitarum cedit ob legitimi sex

ex. aniibus liberis nisi mater esset nobilis et illustris quo casu legitimis adstantibus liberis spurius non succedebat C. l. si qua illustris. et l. 11 § ex traditis a nobis in § licet. s. tit. proximo. noviori in iure apud nos aliud observatur nempe. ut adstantibus filijs legitimis nec nales, neque expurij matri succedant ex testamento. post quod aut ab intestato alimenta tamen sunt eis prestanda a filijs legitimis et cum haberet de eo qui duxit in matrimonium si vero nulli sunt legitimi nales, et expurij ex testamento possunt matri succedere ab intestato non nisi in alimenta patri, matri autem in solidum ex traditis per doctores in l. 9 Tauri ubi de ceteris filijs natis ex damnamili coitu monacorum, aut clericorum quod observat agit in l. 2 tit. 3. lib. 5. ordinamenti.

Ad textum in § ult. hoc tit.

Ratio dubitandi legitimi heredes non sunt iuncti nisi legali coniunctione ut patet idest ex l. dispositione quatenus in eodem gradu sunt. et si plures supra de legitima agnatorum successione sed ex coniunctione legali ius accrescendi non datur l. et gradu 20 de leg. 2o l. legatarius 3 ff. de legatis 1o. ergo legitimi coheredis portio deficiens adeuntibus non acrescit, ut probat imperator hic = Ratio decidendi quia l. 12 Tab. ad legit. heredit. proximus agnatus non singulari invitet si tamen plures sint in eodem gradu omnes admittunt equalibus portionibus d. §. si plures ubi diximus, quorum si alter repudiaberit aut mortuus fuerit vel non adierit ceteris eius portio acrescit, qui adierint non

exadu-

ex aliqua coniunct. (ut quidq admittentes in J. accres cendi nãa legale coniunctiong autumant quorũ iudicia uertimus. l. 2a in § eadq res. de legatis) sed ex nãa succes sionis legitimae, que seruata cuiusqz gr[adus] prerogativa ꝓximiori defert auth.a defuncto C. ad Tertul. d. § si plu res cum similibus. Unde si tres V.G. sint in eodem gra[du] et alterius portio deficiat ceteris, adeuntibus eius portio accrescit quasi solis ꝓximiori gr[adu] manentibus ex nãa successionis n ex aliqua coniunctione. quomodo satis fit ra tioni dubitandi. Adeo autq adeuntibus accrescit de ficientis portio ut ad heredes adeuntis repudiantis pars acrescat etiã si ante repudiatq alterius, qui adiuit dece dat Xo. nru text in fi. l. 2. § sinemo ad Tertul. l. si ex pluribus. q. de suis, & legitimis he redibus cum similibus adductis a Ceccar. hic ubi nº 6. m[agis] ꝓtat l. 1. C de his, qui ante ap[er]tas tabulas Donel. lib. 9 comm. c2 Antº. Fabro de erroribus decade 49 erro re 2º.

ADITITULUM DE PACTIS

Don Francisco de Cañas.

Ad Rubricam

Et si de rubricarum continuatione quærere supervacuum existimavit Corrasius in rub. ff. si certum petatur nº 9. Gomecius in rub. institutionum de actionibus nº 2. Baconius a baciaria lib. 4. verbal. 51. nº 1. de qua huius ad præcedentes connexione agens Ferdinandus Mendoça lib. 1. de pactis c. 1. quasi collationes titulorum iuris arbitrariæ fuerint, et potius ex libera Iustiniani Teophili, et Tribonianii voluntate processerint pluresque. Ideo ex antiquis continuationem rub. necessariam non esse confirment, alij tamen quorum opinio communis est. Ut cum iam et alijs testatur Baconius ubi proxime Barb. in rub. 1. ff. nº 11. ff. soluto matrim. Verius esse aiunt titulos semper connexos præcedentibus applicari oportere arg. text. in l. 2. ff. de statu hominum l. cum Delanionis § asinum ff. de fundo instructo l. 2. § quæ iussus C. de veteri iure enucleando, et saltem utilitatis non nullas dimitte eius liberando, et

N. 1.

alijs agnoscit Ricciardo vol. in lib. 3 de iure sanctorum n.º [illegible] 25

N. 2. Quare ut quæ in titulo caut. [illegible] post ti. de in ius vocando, et de edendo vero explicent, animadverto, in ius vocatum olim aliquando dimitti quæ si cavisset iudicio sisti, et de re transegisse l. neque miscuisse 24 ff. de in ius vocando quia, et qui caverit [illegible] alium eo [illegible] libera ri, quæ si ad diem designatum veniret, vel ante transactionem faceret l. 2. ff. si quis cautionibus, et [illegible] explicant Rosing lib. 9. antiquit. Roma. c. 1. ad finem Rebardus ad l. 1. et 2. Fab. c. 9. Cuiac. observationum lib. 10. c. 30. Duarenus lib. 1. disput. iuris civilis c. 1. Petrus Faber lib. 1. semestrium cap. 19 operi [illegible] de pactis transactionibus quæ statim agere [illegible] conmixtim uno titulo: ut in C. Gregoriano, et Hermogeniano vero separatim, ut in pandectis, et iustinianeo C. de pactis l. 3. et enim pactio nunc pactum genus transactio autem species nec aliud quam pactio, quæ fit inter duos plures ad negotia et aut litis decidendæ ca. l. 1.º et 2. ff. de transactionibus, unde, et pactio pro transactione sumitur in l. 3. in princ. ff. illo titulo, et qui transigit pacisci dicitur l. qui cum tutoribus 9 § qui pro falcidiam ff. eodem a genere vero ad speciem commodius pervenire varia iuris testimonia demonstrant, et quæ tradit D. Thom. 1.ª 2.æ q. 85. art.º 3.º et seq. pro convenienti nostræ rubricæ collatione singulariter notat Cuiacius d. c. 30. Ho tom. ad pandectas lib. 2. tit. 49 n.º 1.º Donellus hic num. 7, et Hilligerius 1.º a quibus parum distant antiquiores, quos refert, et sequitur Eyca de pactis in princ. nec merito ridet Mendoça [illegible] 5. d. c. 1.º

Sed adhuc dubitari recte poterit cur in hoc C. Iustinianeo inter tit. de edendo, et de pactis inseratur tit.us de in ius vocando cum in pandectis 1.o de in ius vocando, imo et 8. tit. intermedium deinde de edendo, et successive de pactis unde nil miru si aliquis dixerit id vitiose admissum, cui dubitationi, et si Bart. non satis faciat satisfacit Donelus ad tit. C. de in ius vocando n.o 6. Ubi Hilig. in preludijs n.o et 6. quod si iudicij ordinem spectemus actus in ius vocandi l. tit. locum obtinet § fi. inst. de poena temere litigantium et si ordine agendi prior est in ius vocatio posterior editio actionis, si vero ordinem cogitandi, et ad futuram vocationem comparendi consideremus tunc prior est editio, sequitur deinde in ius vocatio precedit non cogitare de testibus instrumentis et alijs, quae ad fulciendam causam pertinent unde diversis rationibus prior ordo servatus est in pandectis, qui rectior videtur posterior vero in edicto perpetuo Iuliani, et in presenti. N. 3.

Ex quibus constat non recte Ant. Fab. in l. 1.a ff. de edendo contendere priorem editionem actionis impetrandae apud pretorem, quam in ius vocationem esse nam et si discrimen hoc inter editionem actionis impetrandae apud pretorem, et editionem actionis impetratae apud iudicem datum. elegans sit utraque tamen precedit in ius vocatio, quae fiebat ante quam ad pretorem ventum esset ut colligi potest ex ijs, quae scribit Rebardus pro tribunali c. 4 et 11. N. 4.

Ceterum hic explicari solet unde nomen pacti descendat de quo Ulpianus in l. 1.a ff. hoc tit.o Vibius Isidorus lib. 5. ethimo. c. 24. et in c. pactum de verborum sign.e Lipsius in l. decembirali 43. Conan. lib. 5. com. c. 1.o Mendoça lib. 1 de pactis. N. 5.

c. 19 q. 4. Morla in emporio iuris 1a p. tt. 3. n. 2o Robertus lib. 2o senten. c. 19, Deinde definitio pacti de qua idem Vlpianus in d. l. 1a vbi communiter scribentes Duarenus lib. 2o disp. c. 6. Mendoça d. lib. 1o c. 8 q. 9. Morla vbi s. ex n. 3. Cuiac. lib. 2o obseruationum c. 15 Olbom. in disp. de pactis in princ. Petrus Greg. lib. 21 sintagmatis c. 7. Don. in presenti ex n. 2o et vbiq. interpretes, Tandem, et vltimo pactorum multiplices diuisiones de quibus late agunt Donel. et Cuiacius s. Vbesemb. in paratitla huius tt. n. 3. vbi etiam Thomas Freigius Atmanus Bultius in disp. de pacti c. 1o et 2o. Petrus Greg. d. lib. 21 c. 6. per totum Mendoça s. lib. 2o c. 9, et lib. 3. c. 1o in principio.

Finis rubricæ

ad l. 3

Ad L. I. C. de Pactis

Don Fran.co de canas.

N.º 1.

Explicationi huius rescripti initium praestat casus propositio
qui difficilis reputatur, et talis est. pater duobus filiis heredibus re-
lictis Filinio, et Licinio Frontone decedens testam.to aut codici-
lijs petijt a Filino, ut si sine liberis decederet portionem suam Lici-
nio fratri restitueret Filinus fideicomiso gravatus cum temp. divisio-
nis heredit.is nullos liberos haberet veritus ~~...~~ ne non susciperet cupi-
ens q. propriam portionem cui velit relinquere egit cum Licinio fratre
fideicom. ut quod sextante portionis suae duabus uncijs spem fidei
commissi remitteret liberamque sibi de toto portionis residuo disponen-
di facult.em faceret cumque ~~...~~ conditio hec Licinio placuisset
et secundum hanc conventionem hereditatis divisio facta esset inter fra-
tres Filinus postea filium suscepit Filinum eiusdem nom.e illum ipsum
qui hoc rescripto consulto proponitur eoque superstite diem clausit ex-
tremum Filinus v.o respiciens postea fidei commissi conditionem de-
fecisse atque ita nullum fuisse fidei commissum quod Licinius remi-
teret conqueri cepit de pacto inter patrem, et patruum inito, et
pariter agere ad repetendum sextantem portionis patris, quasi
sine causa, et inique Licinio datum imperatores autem liberum

et Antonius negant eum audiendum qd conditionis incer
tum eventum cum inter fratres iniquis rationibus contentione finitum
esset.

N. 2. Sed prius quam ulterius progrediamur, et tradamus rationes
que prebuerunt causam imperatoribus responsioni oppositae
oportet scrupulum removere quem inducit san. leges positas sub
tit. de iudicatis et seq. de transactionibus post statum faciendo
ut eum sibi vindicet quo etiam vitio videtur laborare lex cum
proponas 16 infra hoc tit. et de reciproco fideicommisso in ea
extrema proponat. L. si admittimus has leges suo, et proprio tit.
collocatas fateri debemus eamdem vendicationem competere tit. de
pactis adversus tit. de transactionibus, ut restituat legem de fi
deicommissis, et hec aliaque similis in proposito species alibi cum nos
tra l. 1a — sed ut hanc l. collatione tueamur. considero
proprie transactionem dici eam, que fit de re dubia, et lite in
certa l. 1a ff. de transactionibus Ubesemb. in paratitla de
transactionibus n.o 15. l. de lite que timet moveri l. 2 in
fra hoc tit. quo supposito quando in positioni, et in l. 16 neque
lis erat inter fratres nec sperabatur dici pactum, et colloca
tur hec leges sub tit. de pactis non transactio nec collocantur
sub tit. de transactionibus maxime etiam quia certa res ius
que certum pacto hic remittitur et enim neque an deciderer libe
ris relictis nec ne filius incertus sit quo inspecto reetius po
tuit collocari d. lex undecima sub tit. de transactionibus
et dici pactum ibi transactio ad similitudinem proprie
transactionis cui prebet ocasionem lis incerta presens vel fu
tura, et ad hec sunt reducenda que in presenti tradit Stilq.

ex n.o

N. 3

ex n° 6

Igitur non iniquis rationibus decreberunt imperatores gal- tum de quo inpresenti sublimet quas idem tres esse aiunt Ti- nus, Sicardus, Salicetus, Decius, Alciatus, Hilg. et reliqui fere omnes. 1° quia hoc pacto impediri bolus captande mortis grabati d. l. de fidei comm°. quod quam sit odiosissimum clare indicat Iustinianus in l. fi. hoc tit°. et alia scribentes ibi nost. Cobarrub. in c° quis pactum in initio 2 p. n° 2°. et in rub. de testam. 2ª p. n° 12 Conanus lib. I° Comm. iuris civilis c. 9 Ant. Fab. de erroribus pracmaticorum Decade 13. errore 10. et Decade 24. erro- re 2°. Plures quoque quos congerit Castillo lib. 3. cotidianarum q. 3 c. 9 n° 15 Fleronimus Torniel lib. singulari ad l. Gallus de liberis, et posth. — 2° quia fratres ita ad e- qualitatem quoad possunt rediguntur quam modo eos maxime serban- da est. l. cum pater 77 § dulcissimis ff. de legatis 2°. l. ut liberis. l. illud. C. de collat. autt°. de nuptijs § alt°. collat. 4. — 3° quia cuilibet licet mittere iuri et fabori pro se introduc- to renunciare l. penult°. infra hoc tit°. l. si quis in conscri- bendo C. de episcopis, et clericis c. ad apostolicam de regula- ribus quibus adde Socinus in reg. 419. Duenas 190 limi- tatione 4. Belincasius in prefatione ad tit. institutionum de actioni- bus n° 137. Riminaldus in l. 1° ar. 153 institutionum quibus alienare licet n° Tiraq. de retractu lina. § 26 gl. 2ª n° 4° Suares allegat. 3. n° I° Faquineum 2° controversiarum iuris c. 59 et seq. Anto. Fab. de er- roribus decade 7. errore 8.

N.4 Nec ratio causæ cesantis, quæ ex filio Filini est ad verso obijci potuit ad inducendam repetitionem sextantis imperatores movere debuit, quos liquet minime facere dati ob causam repeti posse. causa non sequuta l. 1.a et 3 ff. et tutum de condictione causa data l. 2. C. de condictione ob causam constat tamen non ignorasse sequutam fuisse causam nempe remissionem incertitudinis, et spei fidei commissi conditionalis ob quam sextans Licinio datus est potius quam ob defectum liberorum, ut non magis condici possit inde quod sit quod postea Filinus liberos suscepisset arg. textus in l. si. ff. unde liberi, ut exponit glossa hic verbo re filio. Bart. n.o 6. Sicardus 3.o Paulus 4.o Alciatus 2.o Cagnolus 25. et seq.ti quin imo, et si Filinus hoc animo fuisset, ut liberis susceptis sextantem repeteret quod nemo dicet cum factum Filini asserbe illi adversetur, nihil adhuc filinio profuisset si nominatim conditionem hanc non adijceret ut ex l. si repetendi C. de condictione ob causam advertit Donellus hic n.o 10.

N.9 Quod vero magis urget ut dicamus rescindi oportere pactum de quo in presenti et revocari sextantem Licinio datum illud est quod non potuerit Filinus liberis suis sextantem adimere quibus ex iudicio defuncti, et quidem iure fidei commissi tacite portio patris restituitur debuit nec facere ut quod quod de ea portione alienatum fuisset in liberorum fraudem dominum revocari ab eis non posset arg.o textus in l. si. § penult. et auth. res quæ seq.ti C. communia de leg.is at certe dicendum est voluisse testatricem liberis extantibus post hinc

patris.

patris eis restitui cum in fidei commissi conditione eos posuerit nec in conditione positi tacite ex testam.to videntur vocati ut colligitur ex eo sole responso relato in l. Lucius Titius 85. ff. de heredibus instituendis quae late exornat Menochius lib. 4. presumptionum presumpt. 76. art.o 3.o Et in huius sent.ae favorem principaliter cum adducunt veriorem et humaniorem esse dicentes Albericus in l. 1.a n.o 3. C. de conditionibus insertis Bald. Salicetus Fulgosius Pereg. alij ex antiquis, et recentioribus quos refert idem Menoch. ubi proxime n.o 2.o et consilio 152 n.o 13 lib 2. et consilio 323. col. 1.a et 2.a lib 4.o Covar. in c. Raynuncius § 3 n.o 2.o de testam.tis Padilla in l. cum acutissimi n.o 46. C. de fideicom. Costa in c. si Pater cum filio aliquibus liberis n.o 54. de testam.tis in 6. Mantica lib. 11 de coniecturis ultimarum volunt. 3 tit. 2. n.o 1.o Vid. sed diversa sent.a Corrasius lib. 2.o miscellanearum c. 19. Hotom. quaestionum illustrium c. 12. Ant. Perez de fideicomm. art.o 2.o in princ.o

N. 6.

Huius autem arg.ti difficult.e plurimi opressi varias afferunt ad nostrum tex. decidendi rationes, sed quae probabilior visa est Decio hic n.o 49. ad finem, Ripa 7.o ea est quod negent filium in conditione positum quantumlibet ex fidei commisso tacite vocatum credamus impugnare posse alienationem extraneis a patre factam quod cum patri successerit, qui de fidei commisso. factum fecerat sequitur eius factum stare omnino teneri l. cum a matre 14. C. de rei vindicat. l. venditrici 3. C. de rebus alienis non alienandis l. sive possessio 14. C. de evictionibus

l. vendicantes 17. l. seq. 13. ff. eod. cum late adductis a Al-
niello in l. 1a. § p. an. 79 C. de bonis maternis Cobas-
rub. lib. 1o. variar. c. 8. n. 6. Decianus in reg. 28. limi-
tatione 1a. Ant. Gom. in l. 49. Tauri n. 195. Thomas Gra-
maticus decisione Neapolitana 93 n. 8. Joannes in l. quo-
niam in prioribus ampliatione 7. n. 6. C. de in officioso testa-
mento Borboga in l. 1a. § p. n. 20. ff. soluto matrim.
Vt Hec ratio sustineri non potest. 1o quia non apparet Filium
filium hic heredem extitisse patri. verumque quod est hoc minime pre-
sumi sed probandum esse ab eo, qui contendit filium et heredem
ut post tex. in l. 1o. C. si minor ab heredit. se abstineat l. 1a.
C. de iure deliberandi censuit Menochius verbo heres extiterit
in l. si cum dotem 23. § transgrediamur ff. soluto matrim.
Ut comis Doctores quos probat Menoch. d. presumpt. 76 n. 17. 2o &
fortius quoniam alioquin in illa ratione tamen repellendum impera-
tores rescripsissent Filium quod patris pactum inicuum non fuisset
neque filio ex propria persona petenti parum ea ratio potuisset nocere
sed illa potissimum quod extitisset heres patri illi quod pacti paterni
facultatem improbandi ademisset d. l. cum amatre cum exceptio-
ne doli summoveri posset quod heres de edictione tenet. Ut bene
considerat Ant. Fab. de erroribus pragmaticorum decade 26.
errore 6.

N. 7o. Quare hac et alijs quas refert singulatim, et refutat
Meno. quia d. presumpt. 76. n. 15 usque ad 20. stil-
quenius hic non fin. facile supra dicti argumenti dificultas cessabit
si fundamentum in quo nititur auferamus. neque frequentiori cal-
culo receptum est filios in conditione positos ex fidei commisso
vocatos

Vocatos n. ee nullo discrim.e ad Simito, int. descendentes, et ex
traneos ut ex Accursio abbo liberos in d. l. lucius refert
ipsa in l. centurio n.o 159 et 161 ff. de vulgari Cobas.
d. n.o 2.o Padilla 96. Costa 94 ubi s.a Ant Gabriel
4 communiu opinionu tt.o de fidei commissis con.e 4.a Boe
riu decisione 159 ex n.o 17. Menoc. ubi proxime an.o 14
et praesumpt. 89 n.o 51. Mantica d. tt.o 2.o n.o 1. Molina
de hispanor. primo geniis lib. 1.o c.o 6.o n.o 1.o Peregr. Fidei
hic n.o 55, et donellus Ant. Fab. lib. 17 coniecturaru c.
19, et in allegata decade 26 ex 1.o errore usq. ad 13 Ant.
Pereg. ubi s.a ex n.o 9. quibus varia iuris textim.a apprime
suffragant, et maxime tex. in l. siquis sub conditione et ubi
iuris n. legatarius ff. siquis omissa caa testam.ti l. Galtus
in prio iuncto § in omnibus ff. de liberis, et posth. l. siquis
cum 16 § ult.o ff. de vulgari l. filius fam. 114 § cum
quis de legatis 1.o l. ex facto 17 § ex facto l. heredes
mei 57 § cu ita ff. ad Trebelia. l. iubemus 6. Ceod.

Qua verissima senta retenta n. obstat d. l. lucius N. 8.
de heredi bus instituen. in tx.o nam prudens quod
ibi scriptu est liberos in conditione positos praeferri subs
titutis intelligi oportet ab intestato quasi proximiores
n. ex testam.to quasi tacite vocatos, ut ibi explicat Ac
cursius et doctores coie qd evidenti arg.o probatur nam si vo
cati essent ex testam.to liberi, et positi est intelligi deberet
in dispositione vel directo succederent vel per fideicomissum
sed neutro mo succedere possunt q.o nullo maior, et com
patet, minor probat q. institutio vel substitutio directa fiere

Ubi ex sola volunt. n. inducit l. heredes palam 21 ff. de testam.tis l. ubi eniq. 29 C. eode l. 1.o de hered. 69 inst. notant oes in l. ubi ciuitibq 7 ff. de vulg. Covarr. in c cum tibi n. 4. de testam.tis Acosta in § ~~ligi~~ et qd si tn legis Gallq in 1.o p. n. 21. Baconiq lib 4. declara. c. 55. Cuiacius in d. l. 1.o Donelq Comm. 6. c. 21. fidei commi. autq, et si o3 hic qd vulgo credit nuda volunt. sine ubi induci posse. l. cu pponebat 66. de leg. 2.o l. penult.ma de leg. 1.o l. cum virum C. de fidei commissis qd egre fert Ant. Fab. l. 19. coniecturarq c 2.o et in d. decadq 26. errore 1.o contendeni opus fuisse ad hoc tempq constitutionibq imperatorq et autorit. senatus prudentq interpretatione n. satis suffi ciente ex d. l. filiq fam. 114. § ut quis heredq institu d. l. ex facto in pcio, et l. unum ex familia 67. § ult. de leg. 2.o In comperto est intercidere institutio ante aditq hereditq decedentem l. ille aquo 13. § si de testam.to in fine ff. ad Trebelianq, ut, et qd qd in testam.to scriptq l. si ne= mo 9. ff. de testamentaria tutela sed ut nemo unquam dixit ~~[illegible]~~ ex his qui d.o nos sentiunt libero in conditio ne sola positos in sp. dictq l. Luiq qui nec voce nuncu= pati heredes et neqz scripto iure substitutionis directe p ferri ita similit n. erit cur magis affirmare audeat admitti debere tacite qd ex testam.to vocatq intelligi iure substitutioni fidei comissariq, qui sane n. minus ex pru denti concilio testantis p latis tenerent substitutis ubi eorq pat. idq qd frater testatoris prius quam hereditq adiret decederet, ut in ipse inquit l. ubi ea q. inde quo casu

Locq

habere minime posset fidei comisaria subsbitutio d. §. si lectestam. L. ille aquo 13. nec alii admitti ad patrui bona quae ab intestato, ut per tuenda in praestatione Scaur cij. et aliorum argute cum Socino considerat Costa d. n° 54 cum seq.

N. 9.

Rursus quo magis pronuntiari irrita deueret ab imperatoribus hic traditio sextantis Licinio facta frequenter inducunt interpretes nostri Constantini rescriptum in L. si unquam 8° C. de rebocandis donationibus, quo quidem liberorum post venientium fabore inductum est, rebocari donationem perfectam ab eo qui liberos tunc tempus non habuit quasi defecta conditione sub qua tacite fieret manere quod in arbitrio, et potestate donatoris ~~eam rebocare~~ quidquid donatione continet sed contra admittit plurimum interesse inter unum et alterum rescriptum nec unicum discrimen esse sed multiplex. Nam quia constantinus de donatione proprie sumpta loquitur hoc est mera simplici, gratuita, et liberali at severus et Antoninus hic de mutua, et ob causam quae pro mutatione nis meritum iudicat arg. tex. in L. Aquilius regulus 27. ff de donationibus L. sed si L. § consuluit in fine ff. de petitione hereditatis, et quos Cuiacius 5. velit observationum lib. 20. c° 5. in fine post Saguineum lib. 3. controversiarum iuris Venuis longe est. propter liberos postea susceptos irritum non fieri ut cum Baldo, Socino, et alijs probant Tiraq. in d. L. si unquam verbo donatione largitus n° 11, et sequentibus et ex n° 126. Padilla in L. cum acutissimi n° 11. C. de fideicom. Costa in d. c° si pater verbo si absque liberis n° 16. Covarr.

in practicis c. 38. n.º 12. Menoq. lib. 4. presump. 89. n.º 152 Baeça de n. meliorandis c. 9. n.º 63. Tello Fernandez in l. 27. Tauri n.º 8.º Matienço in l. 11. gla 4.ª tt.º 6. lib. 5. recopilationis. Ant. Fab. lib. 7.º conjectur. c. 14 & 19. idq in distincte constituens in omnibus contractibus ultro citroq. obligatoriis in quibus n. tm inspici debet mens donantis sed etiam accipientis. Deinde etiam diversitas in eo consideratur qd. lex in d. l. si unquam de donatione iuris quaesiti tractat, ut innuit dbu revertatur qd plane significat dominium rerum donatarum apud donantem fuisse. l. obq. redendi 94. de solut.ª sed nostra lex de remitione iuris n. dum quaesiti, quae n. ita invidiosa est l. 9. autem 6. ff quae in fraudem creditorum — c.ª et principalis differentia in eo versatur qd. ratio, & coniectura pietatis quae nititur Constantini rescriptum ad revocandas donatio nes liberis postea adonatore susceptis ea est q.d. credibile n. sit ita donaturum si de liberis postea susceptis cogitasset ut nec sine causa sobolem alienam propriae anteponeret, ut ad similem Papiniani coniecturam in l. cum avus 102 de conditionibus & demonstrationibus notat Jusli. in l. eam acutissimi 30 C. de fideicommissis, at haec ratio cessat utique in specie nostri lex in qua n. ante conditionis liberorum incertum finiri potuit inter fratres ratione sextantis quae pos... de liberis suscipiendis postea nec ne cogitatum esset. ut ex multis hic docte animadvertit Lass. ex n.º 6.º de cig. 7.º Ripa 5.º Alciato 17. Escardo 42. Hilig. 48. & seq.º Cagnolo 31.

N. 10. Quibus Magnorum discriminis ratio amultis adiungitur quod.

qd imperatores nri de donatione rei modicę, ut puta sextantis agte agant cum tri constantini constitutio ad omnium bonorum et. saltem ptis dimidię donationem referat ut tradere videnl. eius ubi ibi bona omnia et. ppaliqm facultatem accedit etiam pprietas ubi largitur, qd dovie eadem constitutio usa est qd effusam quandam, et abundantem donationem significant autt. unde si parentes ubi donationem immensam fecerit iuncto ibi, q largitatem meruit l. de inofficioso testam. hinc illud tuli ppverbium mo officiorum largitio fundum n habet hoc est. stulta et immodica liberalit. quantaslibet facultates efluere, et largitorem apud Ausonium pprodigo usurpari, et parco veluti opponi dum ait.

Vitę parcus agas aliblidi laceralere famam
Et largitorem grabis censura notabit

ut et largitatem parsimonię apud Terentium

Vexemens in utramque partem Menideme es nimis
Aut largitate nimia, aut parsimonia.

quibus huic parti magis aderent Baldus, Aretinus, et alij, ex antiquis diligent à Tiraq. congesti ind. l. si unquam ubi omnia et pp aliqm no 10. quibus ex nris asentiri etiam videnl Ant. Gom. 2o variarum c. 4. no 11 Matienço in l. 7. glo 9. no 1. tto 10. lib. 5. recopil. et alij in l. 66. ibi ogran partida dello tto 4. p. 5.

Sed alij in saeg. frequentius pbarunt constitutionem constantini ad 3am parte et 4am alterius ve cuius que N. 11.

p.^is facultatis donatoris ꝑ tinere quin imo, et ad res
singulas donatas, quas minime ꝑsumat donatarius
se donator si deliberis postea susceptis cogitasset et
Bart. in l. Titia seio 89. § imperator n.º 9. ff. de leg.
2.º Decius n.º 10. Ripa 6. Donello 9 hic idem Ripa
in d. l. si unquam n.º 16. ubi Tiraq. in d. verbo om=
nia n.º 13 et 29. cum seqq. idem tacite sentiunt cō
mitentes iudicis arbitrio, quae res modica sit inspectis fa
cultatibus donantis, et utriusque ꝑsonae qualitate tam do
nantis, quam donatarij, et quatenus coniectura hanc pi
etatis admitat, quorum n.º ss. quos refert idem Tiraquelus
n.º 26. s. Ripa d. n.º 16. et cum Menoch. de arbitra
rijs casu 133 Fagni. lib. 3. controversiarum c.º 88 Gre
gorius dicto verbo. o gran partida dello. in d. l. 8. p.te
quae senten in primis comprobat arg.º tex. in l. generalis
16. § cum autem in fine ibi, quae omnia, et in legatis, et
fidei commissis specialibus locum sorte saniung. C. de insti
tutionibus, et substit.^bus deinde ex eodem tex. in l. si unquam.
ubi n. simpliciter imperator, partis facultatum donatoris me
minit sed ad verba dictionis illa, quae visu acnaa res quaslibet
singulares significat § praeterea in testatus insti. de fideicom.
hereditatibus l. hec stipulatio 14 ff. ut legatorum seu fideicom.
et... ut post quae et ipse. ex bonis sint ex quibus bona cō
sistunt l. si quis cum testis 7. in prio et in § ult. ff. de except. rei iud.^tae facult. quae idem
valet l. nam qd. 12 § ult. iuncta l. cogi 16 in prio ff. ad. Treb. unde in legato
partis bonorum et legatum rerum singularum nihil aliud me esse
constat, quam qd. in legato ꝑtis bonorum electio heredi dat.
ut dict res singulas an rerum stimationem. l. n. amplius
26

26. § ult. ff de leg. 1°. Nec urget nos proprietas ubi largi
bus; quo semel, & iterum ubi constantinus proponit, quippe
qui sciamus non semper vigentem effusam q. donationem significare
quin imo sepe largiri pro donare usurpari, ut l. in remodi
ca l. si mat. 7. C. de inofficiosis donationibus l. ut si
detur 9. l. si filij 16. C. de donationibus inter l. 2
C. de natalibus liberis, & ab eodem constantino in l. res
uxoris 24. C. de donationibus inter, & a Cicerone multis
in locis quos refert Tiraq. ubi s.a n. 20.

Post s.a dicta etiam constat quam parum noceat im
peratoribus nostris constantini rescriptum in d. l. si unquam
quod certius affirmandum sit specialiter agere, & intelligi
oportere de donationibus quas patronus in libertos contu
lerit minime quod ad alios donatores protrahendum arg. tex.
in l. si u.° 64. § de viro ff. solut. matrim.° l. quod consti
tutum 25. ff. de testam.° militis, & quia super vacue alias, et
inepte de patrono duntaxat locutus esset imperator praeser
tim cum non specialiter ad patronum aliquem, & supponi
dente facti specie rescribere, sed generaliter ad perfec
tam proprio ut quia semel perfecta donatio nullam conditio
nem recipiat l. perfecta 4.a C. de donationibus quae nullo
modo nec revocari possit sine ex penitentia l. uelis necne
C. de revocandis donationibus sine ulla ex causa alia
l. 1.a ff. de donationibus l. ubi ita donator. 27 ff. de
donationibus causa mortis praeterquam ex his, quas nomi
natim Iustinianus comprehendit in l. f. C. de revocan
dis donat.b inter quas super venientia liberorum non enumerat

N. 12

Vig.ª ratio rebocand. donationis ex tacita concessione Volunt.is pietatis q. paterne urgentis mirum in liberty (quippe beneficium manumissionis n. tm patrono sed eius libe ris omne debet honorem reberentiam, obsequia, operas, ali menta, et alia id genus plurima quin et bona moriens ex testam.to et ab intestato certis conditionibus l. siquis ali beris 9. § 1. et § solent ff. de liberis agnoscendis l. 1.ª et 2.ª C. de in ius vocando l. officio 9. C. de nego tijs gestis § sed nra institutionum de success.e libertorum cum pluribus alijs) quem in extraneum donatarium agnosci sit hoc dum de iure ex senten. Augustini, que extat in c. ult.º 17 q.e 4 ibi in potestate habeat episcopus n. videre sed iure fori hoc est iure publico legibus constitutio nibus, et moribus que omnia iubet iudex in foro observa re p.rio institutionum de officio iudicis

A Ill.

Ad librum 12 Codicis Iustinianei tt. 1. de dignitatibus.

Nobilitatis arcana penetrare nodosa quae uti enigmata dissolvere antiquaris quae dignitatum ordines prelibare favente deo hoc anno nitimur, materia sane reliquis omnibus, quae in vasto iuris pelago continent praestantior ut constat ex cap. ad hanc a Dist. et ex locis tam veteris quam novi testam. relatis a Tiraquello. tt. de nobilit. c. 21 D.

ut eam ordiamur quae continuat et rubr. ex quo spectat attinet Bart sic reliquis superioribus continuat quod cum hucusque dictus sit de variis qualitatibus personarum dignitas nihil quod aliud sit, quae quidem qualitas ut latius infra animadvertes, recte praeponit tt. de dignit.bus post superiores. Et commodiores doctrinae gratia ab eo initium lib. 12 huius Codicis Iustiniani mapie quae denominatio acceptior est. Omissis quae proponit Platea in principio sequitur Rebuf. et idem Bart. in l. 1.ª infra ubi Lucas de penna

Quoad verba dignitas de quo in rubrica nostro lati=

Ill.º Magno

1619

latissime [illegible] est generice sumpta significat honoris [illegible] eminentiam gradum [illegible] ceteris praestantiorem l. [illegible] sed etsi servus ff. de [illegible] inspiciendo. illic [illegible] publice non inveniet parvus [illegible] ut ordinum dignitas familiaris [illegible] [illegible] [illegible] l. neque famosus 2. [illegible] maior dignitas 3. [illegible] hoc 4º optima [illegible]. [illegible] dignitas in c. denique [illegible] tinct. [illegible] sedes [illegible] de rescriptis [illegible] [illegible] dignitates in c. [illegible] nulli [illegible] de clericis non residentibus, [illegible] haec triplex dicitur altera privata altera familiaris, altera publica. Privata accipitur pro statu opinionis et existimationis alicuius digna loquitur [illegible] in l. cognitionis 5 § existimatio ff. de variis, et extraordinariis condicionibus in quibus tantum quilibet dicitur dignus qui non reperitur indignus. l. cum quidam 2. ff. de leg. 2. l. fideicommissa 11 § quod si ita sit. ff. de leg. 3. l. servos 20 l. testamento § 2 in [illegible] ff. de manumissis testamento. l. Tais 41 § 2 ff. de fideicommissariis libert. Familiaris dicitur excellentia, qua [illegible] quis inter ceteros eiusdem familiae, et [illegible] [illegible] in maioratibus [illegible] dicitur dignitas primogeniturae, et maior natu caput familiae docent Baldus in l. cum antiquioribus n. 14. C. de [illegible] deliberandi, Covarr. 2º variar. c. 15 nº 14. Gomezius in l. 40 Tauri nº 2. Molina de Hispan. primogen. lib. 1. c. 13. nº 2. [illegible] est quod dicta familiaris dignitas consideratur inter servos eiusdem familiae [illegible]

in l. fin. cum gl. 15. et sequentibus ubi secundus ordine de dignitatibus manicipiorum ff. de excus. l. Valerianus 4. et 6 et l. 2. C. de dignit. lib. 12 ... ff. de Veneris inspiciendis

mittendo.

Publica dignitas seu politica de qua ea ratione in hoc nostro titulo fuit honor propter merita legis et principis beneficio alicui impensus et hec multis variisque officiis et publicis administrationibus aliquando separata vel officio ut colliges ex l. 1. de postula. ff. de senatoribus l. 1. et 2. ff. de albo inscribendo l. 1. C. ... hoc titulo, vide extra dispendiis et dignit. Scilicet quidam de nobilitas ita alia sit generis alia virtutis alia mixta, que ex utraque participat, ... nobilitatis divisione commemoravit Rodericus Alfonsus partitarum ... in l. 2. tit. 21. part. 2. ubi: la una por linaje, la otra por saber, la tercera por bondad. Ubi Greg. gl. 6. et seq. alias divisiones tradentes Bart. in l. 1. infra hoc tit. ... Tiraquellus in c. de nobilit. n. 1. extra de praeben. ... Archidiaconus in c. primo de treuga. ... col. 6. Romanus ... 9 de praeben. Boerius decis. 286. Quintana dueñas lib. ecclesiastic. c. 4. Tiraq. de nobil. c. 1. Valdes in eodem tit. 2. p. c. 4. Vallarrag. in l. 26. del fuero ... numero beinte y tres.

Cæterum pro dilu. p nobilitatis, de qua nobis est sermo varie tradunt diffinitiones, seu descriptiones ut vitatis ex Aristotele 2º Retoricorum ubi ait quod nobilitas est quedam maiorum claritas, et 4 Politicorum ait quod est virtus, et divitie antique Boetio lib. 3º de consolat. prosa 6. ubi ait, quod nobilitas est quedam laus veniens de meritis parentum, cui congruit, quam tradit Bald. in l. fi. art. 4. C. de servis fugitivis ubi ait quod nobilitas est quedam dignitas a parentibus derivata que denominatur a potentiori causa. Clitoveo sermone 26. ubi Ototio Lusitano lib. 1. de nobilit. c. 2. et 4. Clitoveo et alijs relatis Cataldus de nobilit. 2 p. c. 1. n.º 1. Adamo Florentino, quas refert, et refutat Bart. in l. 1. nº 27 infra hoc tit. Verum, quam ipse ibi nº 61 tradit et communiter recepta hec est. Nobilitas est qualitas illata per principatum tenentem, qua quis ultra honestos plebeios acceptus ostenditur. Dicitur qualitas quia pot. adesse, et abesse sine subiecti corruptionem ut apparet in muliere plebea, que si nubat nobili statim nobilis efficitur l. mulieres 13. infra hoc tit. l. femine 8. ff. de senatoribus praeterea dignitas que adest pot abesse ut in muliere nobili que nubit plebeio l. 1. supra ubi dicemus l. in eo qui propter delictum perdit dignitatem ubi cognitionem

9. 3.

5 § minuit ff. de Variis et extra ordinariis cog
nitionibus ... ut dicit ... infra doc
tt.o et 5 pot quis in uno tempore esse nobilis et
in alio ignobilis Unde sumpto ... tempore ad
factum qd validus est l. viris 22 ff. ...
... ff. de condit. ... late ... Bizardus in
locis legalibus ... a tempore ad ... ius ... hominis
... ...s loci pot esse nobilis, & ignobilis, ut in
Sarraceno nobili capto ab aliquo pirata con
siderat Bart in l. 1. infra n. 63. hic ... Blanca n.o 6

Dicitur in definit. illata q.a nullus pot asserere ipsum dig
nit.s here sed alios, qui potestatem in ferendi hnt, et ne
quis hac auctorit. cum nobilis n. sit se nobilem dicit in
crimen falsi incidit ff. in l. iulia maiestatis l. 7. in
fine ff. ad l. iuliam maiest. l. ... l. eos 27 § fin. ff.
ad l. corneliam de falsis, Iulius Paulus sententiarum tt.o
25 § 11. ultra ordinarios in d. iuribus docent Cuia
tus in d. § 11 Canonistae in c. crimina falsi Bossius †licio de
in praxi tt.o de falsis n.o 2. Vella de falsis panis della
... c. 7 n.o 1 & 9. pendet n. nobilitatis collatio
ex mera concedentis gra qd denotat verbum illata
ut probat tt.s 9. in auth.o ut iudicis sine quoquo su
ffragio fiant § vlt. q.i collat. 2. facit lex unica s.a
de metropoli Beryto lib. 11. docent Tiraq. de no
bilit. c. 4 n.o 9. Granarius disceptationum forensium

tom. 2. c. 12 ... n° 4. Verumtamen possunt
aliquæ causæ procedere, quæ sunt necessitate ex
proprio in competitum concedentur, ut Viriates, quæ
in merentibus respicientur faciunt ... in
præm. ff. de vestib. l. fin. C. de ... et magis
nibus l. ... C. de off. rector. provinc.
l. unica infra de quæstoribus, et magistris off. l.
infra ... lib. 12. tit. 2. & recebiendo gualar
donas por los bienes que fizieron tit. ...
notat Platea in d. l. unica Greg. in d. l. 2 glo. 2
dicit ... in definit. ... principatum tenentem
... ille qui principatum tenet ... cedere dignit.
l. 2. l. fin. ff. de natalibus restituendis l. ... cons
tat. 12 ff. de appellationibus c. 2. de ... cum
credenior ... q. 2. fac. Casaneus in catalogo
gloriæ mundi 6. p. consideratio 17.

Plursus ... dictis ... videt ... nobilitas
quæ alicui ... ex privilegio quod aliquid est ...
... in ... ut est illud quod conceditur ha
bentis certum numerum filiorum l. 2 § ... ff. de ex
cusationibus tutorum ... eod. l. semper ... §
demonstrat ff. de jure immunitatis l. si quis ... C.
24. ... de decurion. lib. 10. l. ... 6. supra de his
qui in numero liberorum se excusant eod. lib. tit. 2.
tit. 17 part. 6. ubi Greg. glo. 2. ... in ...
ad.

ad tit. de excusationibus tutorum pro quo Mar. de Alto-
dang. de exequendis mandatis lib. 1. c.° 9. n.° 29. et
ff. pro alias causas, mys. ex pras. dig. in tit. ff. de va-
cat. muneris, aliud in corpore Juris non est inclusum sed ex
Volunt. principis pendet arg.° l. 1. C. ff. de constitu-
tionibus principum § sed et qd. principi placuit dein. na-
turali competit non nobilitas, aut ex privilegio ut
diximus, aut ex cupl. [illegible] Baldea g. p.e c. 7, aut ge-
neris origine l. 1.° in fin. l. 3. tit. 29 part. 2. ex quo
[illegible] Casaneo ubi s.a Decal. [illegible] in l. mulieres
C. de dig. lib. 1.° de incolis lib. 10. et hic ex predicta [illegible]
in definitione posita, et principatus tenentes vide
[illegible] de notare dignitas que ex privilegio ema-
nat non ex reliqua [illegible] eveniant, et confirmat
[illegible] s.a d. [illegible] sit tenent. arg.° [illegible] l. lege [illegible]
ff. de [illegible] s. [illegible] a d. ubi, et in
l. 3. § de illo ff. ex [illegible] a Belono 3. reputatio-
nis c. 7. Pinelo [illegible] l. 2. de bonis maternis p.e p. n.°
4. Alciato 3. Paradoxorum c. 7.

B

Denique illa [illegible] in definit. adjecimus, que a-
que intra honestas plebeios acceptus ostendes ob
id qd nobilitas consistit in eo qd superior, aut lex
quos acceptos faciat ex quo deducet qd si plebe-
ius aliquis ex integritatem vite, ne temporis virtu-
tibus omnibus plenus viveret principes eum deligere.

plebiis adhuc remaneret donec in eum trans
ferret dignitatem seu nobilitatem per quam a plebeis il
lum separaret, et distinctio, seu ablatio haec
fieri potest, aut ipso facto verbis hoc continentibus, de
nullo erit dubitatio l. ille, aut ille § 3. § cum
in verbis ff. de legatis 3. aut tacite, et tunc debet
fieri in aliquo actu hoc quasi de necessitate impor
tante. argumento l. per decem § 20. § Papinianus ff. de
adquirenda hereditate. veluti si concedat alicui
aliquod beneficium quod habet nobilitatem et dignitatem
annexam veluti Ducatum aut Marchionatum l. ho
noris sq. in principio ff. de muneribus et honoribus c. 1. quis
6 dicatur dux § marquio in usibus feudorum, vel si con
cedat alicui aliquod officium quod illud habere in
illo loco vel civitate, vel provincia nobile reputetur
argumento l. si in principio ff. de muneribus, et honoribus
illis verbis, quae sunt quoque in aliqua civitate, in
honoris et hoc docent Bart. in l. 1. in fine C. 3.
ubi minoquius in additionibus litera C. Innocentius
in c. de multa extra de praebendis ubi animadvertit
qualiter sit formandi articuli cum aliquis vult
probare aliquem nobilem esse. Prosequitur Decius
in c. 1. n° 3. de appellationibus. Salicetus in l. providendum
C. de postulando. Felinus in c. 1. n° 9. de testibus. Garcia in tractatu de expensis c. q. n° 41
et de Nobilitate gl. 1 n° 3. Baldus 3. p. c. 16.

Vir

Verum n.° d. nobilitas habuit nos
gros qui Romani imp[erii] temp[ori]b[us] in vsu fuerunt
et si aliquis tunc illustris, aut clarissimus vo
cabat. id virtutis, aut scientiae epitheta erat. non ho
noris, aut dignitatis significatio erat. q[uo]d et in
dignitatibus ecclesiast. obseruabat in quibus an
te constantinum Caesarem raro admodum legimus
episcopos, aut pontifices tit.° aliquo honesta
tos fuisse cuius rei ea potuit esse causa, q[uo]d tunc
m[ul]t[a]s seuas Caesarum, et tirannorum in Christianos p[er]se
quutiones episcopi, et ecclesiae pastores in late
bris delitescerent, et preciosa nomina respicere non pote
rant. sic legimus Diuum Cyprianum literis quas
ad Cornelium Romanum Pontificem scripsit eum pro
prio tantum nomine salutasse ut constat ex lib. 2 epi
stolarum epist.a 10 et epist.a 11 Cyprianus
inquit Cornelio fratri salutem sed post, dei dono
Constantinus Christianae religionis fuit professo
ris ecclesiae praefecti summos ut decebat honores
~~sunt~~ acceperunt ut constat ex Diuo Hieronimo e
pist.a 4 . 123 . 124 ad damasum Ro
manum Pontificem Dominum, et Beatissimum
appellat. ut et eo dionysius epist. 8 . 12, et in
Cyrillo epist.a 74 . Basilio 56, et ex prohe
mio epist. et ... fine ... omnia illustri
quam Beatissimi eiusdem ciuitatis episcopi lege.
52

pallam

paravolani l. 8. l. nulli 28 b. fi. C. de episcopis et cleri. epist. ad redintes C. de summa trinit. autt. de sanctissimis episcopis per totum V. bri. ecclesiae praelatis hii SS. considerati titulis Religiosissimi deo amabiles, et Romanus Ponti. Beatissimus, et Sanctissimus est appellatus notant Vopiscus in Feliciano, Panciro la in thesauro Variarum lectionum lib. 2 c. 1

Romani vero principes initio solum imperatoris nomen obtinuerunt qui titulus pro insigni personae insigni potestatis Caio Iulio Cesari perpetuo dictatori creato est impositus. inde ceteri, qui in principatu Romanorum successerunt imperatores SS. vocati et Octavianus ex sententia Munatij Augustus idest sanctus hic magnus conditione venerandus amplissimi ordinis decreto est nominatus, a quo eius successores Augusti SS. dicti notant Suetonius in augusto c. 7 et Dio Casius in eodem. Postea paulatim alijs verbis fuerunt decorati ut ipsi de se loquentes dicere consueverunt. nostra serenitas [illegible] l. unica C. quum imperator in pupillum, et viduis tranquilitas l. unica C. de novi operis nunciat. clementia l. 1. C. de summa trinitate, pietas l. unica C. ut nemini liceat in emptione speciens [illegible] l. 10 Mansuetudo epistola ad clarius C. de summa Trinit. Magnificentia l. 1. infra de ueteranis

hoc.

hoc lib. 12 nrj numen l. iubemq 34 C. de appellatio
nibq. celeste oraculum. l. iubemq nullq 10. C. de
sacrosanctis eclesijs. sacri afflatus l. sacri 6. C. de di
versijs rescriptis. nra maiestas l. digna vox 4 C.
de legibus. qd nn. maiestatis l. alio honoris cele
bre dictum est. hodieqz personis imperatorq, et regum
ut peculiare reservatz prosequunt. Vltra prq. libq indi
oletiano. vicunq lib. 2q. sq. sq... analium
in iustiniano. Dion in Augusto ubi alios imperatorq
titlos enumerant.

Impersonis vo senatorq et eorq qui ipsa principq
sideraret varij dignitatis gradus postea inveniri fu
erunt, et qz ni nulli tres consederunt, alij quatuor
ut constat ex gestis a Faquineo lib. 12 controver
siarq c. 90. Petrolgreg lib. 40 sintagm. c. 22 an
12 eorq sententia est. eos quinqz fuisse. illustres, spec
tabiles, clarissimi, perfectissimi, et egregij, qui
ad destinguendas illustres personas instituti fuerunt.
illustrium nn. imperante Augusto originq habuisse
fuerunt interpretes is. n... 19 senes quindecim se
natores singulis mensibq eligebat quorq concio in
expediendis negotijs utebat postea viginti annos
a senatu accepit et abeo obtinuit atqz qd qd cum eis
ac tiberio alijs qz abeo convocandis statuisset ratq
esset ac si ab toto senatu decretq fuisset. hi postea tam-

conceilio

mittebantur. Et Patritij fuere satis dicti q[uo]d primi
post in alijs urb[ibus] q[ui] vid[e]rint ... patricij esse
Ubi patriciatus dignitas a Zenone [illegible] post
ma vocat. ut constat ex Dion[ysio] lib. 3 ... Sigonius
lib. 1. nominat. ... tum q[ua]e infra de consulib[us] hoc lib.
p[ro] filiis fam[ilias] ... qq[ue] maj[or] in patri[a] p[o]t[es]t[a]te hos loco
hodie cardinales Romae, qui pontifici assistunt
in magnis negotijs ... qui auditores qui ...
[illegible] Regij ... et prefectus praetorio
numerabatur. ut aug[usta]lis praefectus praetorio qui immedia
te subest principi, et praest omnibus alijs iudicibus et
excellentior est magistratibus omnibus ... a spe
cialiter ... ut ... eius sententiae ... res
tituant ... praefecti ... ff. de minoribus cum ad ...
... lib. 1 c. 12 et lib. 2 ... in ... ap
pellat. l. unica ff. de off[icio] praefecti praetorio supplicare
tamen admittit l. unica C. de sententijs praefectorum praetorio
Ulterius p[ote]st leges condere legibus principis non contra
rias l. forma C. de off[icio] praefecti praetorio ...
... speculator in tit. de ... in ...
et appellationibus p[ro] Videndum ...
in ... tit. 1 part. 1 ... praefectus praetorio
qui principis provinciae sub territorio, et militibus praeto
rianis illum ...
... in ... imperij orientalis ... infe
riores senatus Clarissimi vocabant l. femina 8 ff.
de

de senatoribus l. ult. C. ubi senatores clarissimi ad Virtuu Fenestela de potestatibus Romanorum lib. 2. c. 23. Leonardus in tit. de magistratibus regni Neapolitani c. 3. Pancirolus lib. 1. c. 2. Pancirola in tesauro Variarum lib. 1. c. 85 ubi animadvertit verba legis fi. ff. de senatoribus de illustribus tractantia Ulpiani non esse sed a compilatoribus parum de quaestiis antiquarum notitia curantibus addita.

Postea vero imperante constantino medius spectabilium ordo est in certus tresque senatorum ordines facti illustrium spectabilium et clarissimorum quos recenset Isidorus etimologiarum 9. c. 4. hisque notis denotabantur V. I. idest vir illustris V. S. idest vir spectabilis V. C. idest vir clarissimus ut si legas s.a inscriptiones, quae passim occurrunt intelligas spectabiles vero erant proconsules comes orientis Prefectus augustalis et alii relati a sinone in l. unica (lat. omnes iudices tam civiles quam militares a Pancirola lib. 1. sed illustres hoc prae ceterum a reliquis hebant ut rei crimine non facti a nullo quam a principe vel eo cum princeps causam delegasset possent iudicare a reliquis vero iudicabantur inconsulto principe condemnare non poterant sed tamen absolvere l. ult. C. ubi senatores et clarissimi a turpibus quaestibus abstinere debebant.

Villa

Nuntiam tunc usum capere l. eos 2 ff. § 1. C. de usuris nec illam uxorem ducere poterant l. 1. de naturalibus liberis. Et si id postea fuerit sublatum auth. quibus modis naturales efficiant. sui § si collat. 4. autentico ut liceat matri, et aviae § qui vero collat. 8 habebant quae hec et alia privilegia ut colligitur ex textu in auth. ut ab illustribus et qui sup. ea dig. nit. ff. collatione 9. notant Ang. et Jacobus et Bald. in dictis locis

N. 12

Duces hodierni, ut et id animadvertas exemplo illustrium superioribus seculis appellabantur. Ducum enim nomen antiquissimum est et olim pro exercitus imperatore accipiebat l. 2. in princ. ff. de his qui notantur infamia postea vero pro his qui numerum militum in aliqua provincia ferant. Unde provinciarum duces l. unica infra de commitibus et tribunis scolarum infra hoc lib. l. 2. infra de commitibus rei militaris eodem lib. Ta citus lib. 2 Histor. dicunt et duces locores in l. 3 in princ. ff. de rei militari. Marquiones pro illustres dicunt marquia id est a marquia, et marquia limen imperii seu maritimus locum significat cui praefectus marquio dicitur ut docet Nicephorus lib. 7 Histor. Romanae. Comites a Constantino ff. inveniri, qui proximi essent illustribus

Et

De Clarissimis et spectabilibus ut testis est Cas-
siodorus 6. Variarum c. 22 l. 3 tit. 1 ... ubi
illustres personas son llamadas en latin las perso-
nas honradas e de gran guisa ... ubi los que-
des e otros ... los que decienden dellos ubi Greg.
glo. 2a ... Eugenius lib. 1 de vita Cos-
tantini c. 1. et glo. ... magnificentissimus
in auth. ut a ... illustribus et qui supra ea digni-
tate ff. Platea in l. fin. ... de decurionibus lib.
10 Speculator in tit. de ... an. 1. abbas in
cap. ... nobili ... de maioritate et obedientia
Greg. ... ubi glo. 1. cum speculatore anima d-
uertit quod ... illustres appellabat Papa impera-
tor consul consenior ... lib. 12 ...
Variarum c. 90 de ... de illustribus et spectabili-
bus, et clarissimis.

Post quos inventi fuerunt a Constantino per- N. 18
fectissimi qui equitibus digniores, et senatoribus in-
feriores erant ut constat ex l. 1. Codicis Theo-
dosiani de dignitatibus ... impetraverunt et col-
ligitur ex ... in l. 1. infra de equestre dignitate
hoc tit. ubi equites secundum post clarissimos lo-
cum haere dicunt quia eos perfectissimi precedunt erat
quia illi, qui olim ad regendas provincias mittebantur
ut presides Arabiae, et Dalmatiae, et Magist.

B

Sensus quin[que] refert in l. Decurius 3 in fra de + palatinis sacrarum
Largitionum Cod. lib. 12 qui omnes habebant privi
legia que recensent in l. Diuo Marco 5 ubi gl.
verbo asperget C. de questionibus hadie v.o cum
quo ad ius ~~quo ad ius~~ dicendum que libet civi
tas sit instar provincie gl. ~~ver~~ idest in l. vlt.
C. de prescript. longi temporis et qui in minoribus
opertis medium inter perfectissimos possunt numera
rari deniq[ue] post perfectissim[os] inventi fuerunt
egregij, qui nec senatores neq[ue] equites erant aliquo
tamen ipsi honore digni, l. 5. de decurionibus in codi
ce Theodosiano hic erant scrinarij principes
et olim notarij palatij advertit Cassiodorus l. vari
arum epistolarum 4 ubi loquens ad senatum de pa
tre patricij candidati sub Valeriano prin
cipe gessit tribuni, et notarij laudabiliter dignitat[em]
honorq[ue] tunc dabat egregijs demad imperiale
secretum tales ostendi illegi in quo res senatoris viti
um nequeat in venire prosequunt Panciroli in
notitia imperij orientalis cap. 2. et Ant. Baca
in Rubrica de Senatoribus Panciroli ubi 1. c.
7. ubi plura epiteta recensent qui diversis pos
sessionis viri et olim et hodie in seculis nuncupant
~~tur quos illud apud~~

N. 14.

inter quos illud apud nos i[n] prescripcione ex s. notabilis aliqu[ando] + appellat

appellat. Nulla siquidem dignitas qua Fidalguia
dicit. decus et complem. Verum est disputandum
et nobilis dicat a noscibilis. ab eo nosco et sic nobilis
idest eum qd notus. Unde Virgilius e loco Italiae medio sub
montibus altis; nobilis hic et illi qui propter eg... no
ti ss. nobilis dicunt. Hieronimus in Helvidium Ser
tium nobilis factus in urbe et Demosthenes ad
Laidem Corintheam decem millium dragmarum pett..
iss. e nemo tanti penitere ob illegans meretricium
et nobile scortum idest notissimum. Alij existimat
nobilis dici quasi n vilis refert Sancti Ge
rebat lib. 12 c. 20 alij quasi [illegible] notabilis
docet lex Regia 2. tit. [illegible] p.a 2. et fidalguia
est nobilitas ex antiquo ge[illegible] p venient [illegible]
21 p.ta 2 ibi fidalguia es nobleça que viene
alos hombres por linaje que [illegible] dicit
dicat generositas cum animi magnitudine [illegible]
ta l. 6 tit. 9 p.ta 2. ubi Greg. lop. l. 3 et 4 tractat
tam nobilis moribus preferre nobili genere tm adde
Divum Gregorium in dialogis, Divum Crisostomum in
matheo Plutarchum in lib. 3 nobilitatis [illegible]
sermone 84 Maximum sermone 63 Laertius
de vita philosoph. in vita Antistenis Garcia de no
bilit. gl.a 12 n.o 6. Otalora in eod. tit. 2 p. c. 3 a n.o 13

Sed unde dicat. Fidalgui ou hidalguia — N. 15.

Cum nobiles in hispania ita appellentur controversum est satis v. ff. qui expressiment hidalgos quasi hijo de Godo. Sou de de candiente de Godo in quo labuntur manifeste nam ex Gothis quidam nobiles, quidam ignobiles erant ut constat ex l. 1. tit.º de la election de los princi pes lib. 1 del fuero iusgo ubi dum de elect. principum est sermo hec verba leguntur en o dicto de fidalgo
ensallido de fora de la cidad ni in el castello de paços ni de villa
ut ex constat non recte inferri decendi ex Gothis
fidalgus notat Garcia de nobilit. gla 18.
Quare alij verbo italico affirmant dixi
dari vita Italica lib. 2 c. 3 n.º 5 Saxon. l.
folictaris l. fi. sed displicet Garcia ubi s.ª et
adversus eos pondera verba in l. lusitanica ff
de censibus ubi dum Vespasianus Caesarienses
colonos fecit non adiecto ut iuris italici essent
sed tributum capitis eis remisit, ubi ex iure italico
erat quasi nobilitatis quod aliquid concedebat a principe
ceterosque nobilitatis aliqua contempla?
Quare alij respondent dici arbitrabantur quasi fidelis
Regibus hominibus Regibus exhibere debent ita
Garcia ubi s.ª sed his omissis verius est quod fidalgus dicitur quasi hijo de algo hoc est hijo de bien
ut ex pre doctore Peg. in l. 2 tit.º 21 p.tida 2 ibi
por esso los llamaron hijos de algo que muestra
tanto

tanto como ijos de bien et album bien acci
pio: et pro sanguinis claut. et proclaris animi vir
tutibus et pro rebus bene a ga hispania dicit ho
las et dominus dicit hidalgo señor de basallos de
lanigos quod idest est quod dominus vasalorum ut colligi
tur ex 3 tt.º 25 p.ta 4. l. 37 tt.º 9 p.ta 6. l. 2
11 et 24 tt.º 1. lib. 6. compilationis et ex
historia Regis Alfonsi 11 cap.
101 et Regis Petri cap. 9. ali
js quod ijs locis id comprobat
et prosequitur. Ioannes Gar.
de nobilit. gla 18 a n.º
2.º cc.º illam furiosam
investigationem qua-
re dicatur hidalgo
de devengar
quinientos
sueldos
Undecobarr. in tractatu de vete
rum nomismatum collat.
cap. 9 n.º 7 et alios
ubi supra num.º
7 et 14. qui-
bus absol
vitur
Rubrica.

Laus deo et Virgini
concepta absq. labe
originali

Aadtz

ad § in l. 1. C. de dignitatibus lib. 12. Magueda.

Ad § in l. 1. C. de dignitatibus lib. 12

N. 1.

Et si nobilitatis splendor eo clarior illustrior, et eluculentior soleat indicari qd. a viris potius quam a feminis origine trahat, vt constat ex antiqua illa Ægyptiorum lege quam Diodorus lib. 2. refert dum nullus ex eis genitus spurius habebat: Dicebant n. patrem esse generis autorem matrem v. nutrimentum, et locum infanti tm̃ prebere qd. et confirmant nri § tx ibi in l. exemplo 36 ff. de decurionibus lib. 10. dum statutum, aut consuetudinem improbant inducentem, quam nobilem, aut ignobilem ex origine Materno iudicandum, vti docent, in d. l. exemplo Bart. Angelus Platea, et Rebuffus, Gillermus Benedictus in repetit. cap. rei nuntius in prin. n. 15 extra de testam. Matheus de afflictis in c. 1. vers. sexta nobilitas, quis dicat dux l. Marquio in vsibus feudorum Benedictus Pinel. 2o select. c. 17 an. 29 Tiraquelus de nobil. c. 16. n. 22. tamen non adeo contrahenda est. feminarum causa, vt eis nobilitatem clari tas denegetur parvi ve pendatur, nam ut Herodotus.

lib. 1.° Historie Licios referet quod peculiare habent Ut si quis obiter percuntaret, quis nam, ex quali ve familia ortus esset, a matribus aviisque origine genus referebat, quod ex Xanteos observasse autor est Plutarcus in lib. de claris mulieribus c. 6 [illegible] testim.a consonant Ovidius n. Ulisse introducens hec loquentes ita lib. 13. methamorph. ait: Est quoque per matrem Cyllenius addita nobis — Altera nobilitas deus est in utroque parente. Et 1.° fastorum: Hinc fuit Evander qui quanquam clarus utroque — Nobilior sacri sanguinis matris erat. Et Virgilius 11 Aeneidos — Genus huic materna superbam Nobilitas dabat incertum de patre ferebat et in j. viro mulieres nobiles et illustres dici colligitur ex text. in l. si qua s.c. ad senatus consultum Orfici. Et in auth. de restitut. fidei commiss. §. manifestum (?) illum v. collat. ex text. in c. accedens 10. extra de procuratoribus, c. ex tenore 11 de foro competenti, c. ex parte de appellat., c. consuluit, c. insinuante 7, qui clerici l. voventes matrimonium contrahere possunt.

N.° 2.°
Proponit el.°

Neque non immerito Antonius Gesar in hac via l. 1.a mulieres, que ex patre, proavo, et avo consulari originem traducit, si non privatis conditionis hominibus sed clarissimis nupserant clarit.

geni

generis sui retinere statuitur quod, et praesensarat consultum in l. 1. l. feminae 8. l. liberos 10. ff. de senatoribus l. 1. §. sed si ex patre ff. ad municipalem. confirmant caesares in l. eos 22 in l. exemplo 36. l. nullus 42. §. de decurionibus lib. 10. l. filios 3. 5. de municipibus et originariis eodem lib. de iure regio comprobant l. 3. tit. 21. partita 2. l. 2. tit. 11. partita 7 illustrant Bart. in praesenti an. 39 lucas de pena Joan. de Platea Bald. Rebuff. et Cuiac. Franciscus Duarenus ad titulum de senatoribus c. 2. Petrus Greg. lib. 3. sintagm. cap. 8. n.º 9. Tiraq. in tract. de nobilit. c. 19. et alibi in eodem tract. 2a part. c. 2. et J. Barbosa in l. qui tale 14. n.º 28. in fine ff. sol. mat.

Verum si dictum imperatoris axioma ex casu, difficile redditur quod filii de quibus in eo fit mentio non patris, aut avi sed potius matris aviae que conditionem, et classem sequi debebant quod non difficulter probant jura in l. et eorum qui §. 2 ingenui ff. de statu hominum l. idem Pomp. §. 3 idem scribit si eque ff. de rei vindicat. l. huiusmodi 24. §. legatum ff. de legatis 1º l. partus 7 C. de rei vindicat. l. 1ª l. de praediis tamiacis lib. 11. ex quibus satis colligitur liberos matris et non patris conditionem sequi confirmat regia lex 2. tit. 21. part. 4. igitur mulierum de qua in praesenti non patris, aut avi, sed matris potius aut aviae

N.º 3
Cur quod ff. cum.
filios non patris sed matris aviaeve conditionem sequi debebant

nobilitatem retinere debuerunt. Nec difficultatem effugi es si dixeris quantum ad statum liberos matris condictionem sequi, ut sic dicta [illegible] quoad honores patris claritatem retinere ex nostro [illegible] similibus [illegible] in eius confirmationem adductis nam tunc diffi cultati obstat imperatoris decissio in l. nati 29 § de decurionibus lib. 10 C. l. ingenuo 4 § de agricolis, et mancipiis dominicis lib. 11. ex quibus [illegible] 60 deprehendit liberos quoad honores non patris sed [illegible] matris conditionem sequi, et sic remanet in suavi difficultas.

N.° 4.° Angli [illegible] nobilitatem paternam in liberos non transire.

Rursus imperatoris decissioni dum docet militias paternas claritatem transire, adversat quod cum nobilitas sit quaedam qualitas seu privilegium alicui a Principe concessum, potuit in filios transire, sed potius debuit cum patre extingui l. regula legis cum probrum 25. ff. de legatis 2. l. [illegible] ff. de immunitatibus l. [illegible] [illegible] rebus ff. de [illegible] in [illegible] 69 statutis [illegible] immunitates personis concessas cum eis extingui nec in heredes derivari. Crescit difficultas ex eo nam [illegible], et avus de quibus in genere claritatem adepti fuerant per officium consulare seu proconsulare l. quoties 3. C. [illegible] senatores [illegible] clarissimi l. primicerius C. [illegible] domesticis, et protectoribus lib. 12. at nobilitas, quae

com

competit alicuius officij dignit. heredis morti illius qui tale officium exercens est tamquam l. medicos 6. Quinta quatuor (Cod. de professoribus, et medicis lib. 10 l. fin. ibi substitutis vel patribus, aut maritis illustribus l. 1. de mineris ubi notant Rieg notabili 3. Fulgosius 2. pluries relati a Thoraq. in Ill. cessante causa 1. p. n. 101 qui mortuo patre proconsule, et non consulari filius eius adhuc in pote. ti. posuerunt pro dicta paterna l. ... dignitate uti.

N. 5.

Q. 3

hec in causa n. 55. ut a s. d. Antonini imperatoris doctrina recedere possimus. Cuius ratio ex eo dimanat quod cum nobilitas a maioribus quaesita in posteros deribet, ut ex nostro textu constat et ex d. l. femi nae ff. de senatoribus cum similibus s. n. 2. adductis, et ex traditis a Baldo in l. cum antiquioribus n. 9. C. de iure deliberandi ubi ait quod nobilitas a progenitoribus seminata transit in filios sicut hereditas l. 3. tit. 21 p. 2 ibi que el linage face que la aian los omes asi como herencia. Unde Cicero in officijs optima hereditas a parentibus traditur liberis, omni patrimonio prestantior gloria generis, et virtutis. Et prov. Verborum 8. gloria filiorum parentes eorum. Et quo antiquior eo melior I. 62. § que omnia tit. sedit Anatolij ibi Vir a antiqua stirpe, et legitima

procedunt C. de Veteri jure enucleando, lex providendum
l. 6 de postulando, vel aut maiorum antiquitate gestis fe
cit, aut Veterib. l. 1. C. de Cons. aurum coronarium
clarissimorum antiquior l. 1. ff. de censib. ubi nobilis
ex Ponticis fuit semper antiquissima § 2. ibi per
q. quo magis declaratur tanto maior erit consuetudo
quia d. l. 1. ff. de censib. quam cap. in catholo
per glossam de mandatis et consuetudine ... Lucam
Episcopum ... et Matthaeum de Afflictis de nobilitate lib. 2
cap. Unde cum filii de quibus in hac nostra l. 1. Magistro
possuerint se descendere ex avo consulari, et patre
pretorio in eas genere clarum nominatum fuisse Anto
ninus respondit docuit Vernum Bartholum, et Lu-
cam de Penna in Pencis Italiam, et Barbosam in locis re
latis n. 2. Mattheum de Afflictis Panormitanum, et alios
relatos a Tiraq. de nobilit. cap. 15 n. 1.

N. 6

Nec supposita difficultas obstare, ut si solum
prior est retinenda est ibi tradita distinctio, ut quando
ad ingenuitatis statum filii matris, et non patris conditionem
sequuntur. Idque prudentes ex eo stabiliverunt quod cum
respectu patris in generatione Vocium considerat tem
pus in quo ipse est causa efficiens partus in matre
plura considerant tempora quo ad statum ingenuitatis
et servitutis l. 5. ex rubrica § 5. Ingenui ff. de statu
hominum ubi dixit si quis intellexit de ingenuis libertatis

que

quæ causa tantu in h. nostro ꝗ sequat. fabore l. ge
neraliter 24 § siquis servo ff. de fideicom. libertat.
§. si. vist. de donationibus. ptꝫ in hoc matris con
ditio quæ patris expectat. Ceterum quantꝫ ad hono
res n. matris sed patris status attendit, ut ex nro tex,
constat, et ex similibus h. in eius confirmat. aductis, et exp.
se decidit regia lex 3. tt. 21. ptæ 2. ibi que aun a
ger la madre sea villana e el padre fidalgo fidal
go es el ffijo que de ellos nace. Neque aduersus hac
resolut. faciunt h.a in confirmat. arg.ti aducta in d.
l. nati, et d. l. ex ingenuo. Nam et si regulariter filij
patris, non matris originem sequant. l. filios 3. l.
de municipibus, et originalis lib. 10 C. tn plures
casus in quibus matris origo, quæ patris spectat. l.
1. cons. l. vissi forte ff. ad municipale docent. Covar.
3 Var. c. 13 nº 4. Bened. Pinelo lib. 2. selectar.
c. 17. nº 19. Cuiac. in d. l. nati ubi ille casus p
ponit. q.do s. quis nascit ex inquilina s. colona
dominica, et patre curiali is namq. coloniꝫ s. incli
natu sequit. ꝑhuic, quæ curiæ, quo modo lex ex po
nenda est d. lex ex ingenuo 4. c.a de agricolis et
mancipijs dominicis s. fiscalibus lib. 11. ubi natus
ex ingenuo, et ancilla colonisue matris condit. sequuntur
qd et colligit ex tex. l. mulier 16. c.a de agricolis
et censitis lib. 11. ubi cuiacius et in d. l. ex inge
nuo Ioan de Platea in d. l. nati n.o 1. ubi lucas

de pena Tiraq. d. c. 18. n.º 29

N.º 7.º

Difficilior sane est 2.º loco adducta ratio D. Ill. Joannis Antonini in praesenti. Pro cuius solut. aduertes quasdam esse dignitates maiores, quae ob earum praeminentiam reddunt simpliciter nobiles eos, qui illas obtinuerunt quasdam vero esse minores, quae simpliciter nobilitatem non conferunt, ut docent Alciatus lib. 3 dispunctionum c. 4. Tiraq. de nobilit. c. 8. n.º 10. Quo praesupposito cum dignitas consularis, et praetoria sint ex maioribus, simpliciter et indistincte effecti sunt nobiles illi qui eas obtinuerunt, et consequenter etiam sine distinct. in posteros nobilitatem transmiserunt, ut in nostra hac l. 1. in qua imperator filios parentum clarissimorum retinere affirmat. Quod non in alijs minoribus dignitatibus obtinet, quae simpliciter non reddunt nobiles eos qui eas obtinent, sed tantum ijs accidunt, ut sic non transeunt nec transmittuntur nisi aliquando usque ad tertios nepotes l. filij 22 § senatores et primo ff. ad municipalem aliquando ad solos filios l. sed et milites 10 in prin. C. eod. hic autem ff. de excusationibus tutorum aliquando ad mulierem viduam tantum l. foemine 8. in fine ff. de senatoribus d. l. filij § vidua cum vulg. l. fin. 1.ª de incolis lib. 10. Seniore apud Lusitanos lib. 9 in § penult. n.º 43 lib. 2 ordinationis Gama decis. 179 n.º 29. Aliquando morte

intelli

in toto ex tenore textus in l. medicos C. iuncta glo. Bald. et filiis de professoribus, et medicis lib. 10. et in d. l. fi. C. de iniuriis, quos sequuntur Tiraq. ubi ex parte causa 1.a p. n.º 107, et in legibus connubialibus glo. 2 n.º 58. Barb. in l. q.º inter 14 a n.º 29 ff. soluto matrimonio. Otalora de nobilit. 4 p. c. 8. Didacus Perez in l. 1 tit. 24 lib. 6 ordinam.

N.º 8.

Constat quoque ex supra repetitis in filios transire patris, et avi nobilitatem, quam impiratores [?] mentione facit in matris, aut aviae, ut ex eo colligatur ad obtinendum in causa nobilitatis hispanice, et vulgo hidalguia, filium patris probare non matris nobilitatem probare debere, quod [?] tradit ex textu in d. l. 3 tit.º 21 p.ta 2. Ultra ordinarios in posterioribus docentes Sarm. 1 selectarum c. fin. n. 5. Otalora 2 p. 3 p. principaliter c. 3. Nec inficiamur nobilitatem maternam plurimum decoris filiis adjicere ut colligitur ex textu in c. de nemine bilis C. de episcopis et clericis quis dicit nobilis [?] parente et ex textu in c. vicariantis de electione et electi potestate [?] alii DD. vel nuntii a matre cognomen sumpsisse notantes [?] forte erat nobilis [?] Menesius [?] in prin. n.º 7 ff. de praescriptis verbis Cassaneus in catalogo gloriae mundi 8 p. consideratione 6 in Paulus Pucb. in repetitione rub. § 3 2 Sarmiento [?] n.º [?] ut aliquis sit castellanus

ex

requirit qd sit nobilis ex patre, et matre l. 6 ibi de buen linaje de padre e de madre. Ubi Greg. gla 1. ... nibi quisiera fidalgo de ... mente de padre e de madre. Ubi Greg. gla 2. tit. 16 p.a 2. Hinc etiam habuit originem statuta ordinum militarium de Alcantara et Calatrava, et similium ubi requiritur nobilitas ex utroque latere. Hinc etiam Greg. lop. infert in l. 3 tit. 21 p.ta 2 gla 1. valere conditionem in maioratu appositam qd in eo succedens non sit ... cum plebeia sed cum nobili ex utroque latere. Ubi etiam disputat an predicta conditio verificet si succesor ... cum ea, que ex privilegio generosa facta est, et in parte affirmativam procliviorem ... celebrem in l. cum ex orat. ff. de excusationi. tutorum

N. 9 Colligitur etiam ex superioribus qd cum ... de nobilitate a parentibus in filios veluti ex radice clari ... sanguinis coruscat. scribit ... illud Iuvenalis satira 8. stemmata qd faciunt? qd prodest Pontice longo sanguine censeri pictos ... ostendere vultus gla in l. stemmata ... 1. ff. de gradibus ... tradit ... n.o 5. in filios adoptivos non transfertur, et sic ... ex nobilitate parentis, qui eos adoptaverunt non nihil illustriores reddant ... parentis nobilitatem non retinent cum lex que ob sterilitatem ... malignitatem ... adoptiones introduxit, ut elegant ... Covarr. ... comment.

ca ...

cap. 15 ... hanc nobilitatis qualitatem quae cum sanguine transmittitur adoptionis figmento non traduxerit consentiunt Tiraq. de nobilit. c. 18. n° 9. Otalora 2a p. 3a principalis c. 3° n° 4. Neque huic verissimae resolutioni adversat tex. in l. senatoris 9. et in l. liberos 10. ff. de senatoribus nam nec quamvis filius adoptivum senatoris eius filium non esse, nec ex eius familia nequaquam tamen esse talem filium in quem generis claritas transeat ex 1a dictis sentiunt Tiraq. et Otalora ubi s.

3° colliges resolutionem ad eam quaestionem an nobilitas transeat in filios naturales, et utque in quibus, et observare satis in hac re ab inceptibus tradunt clare quod et quaestio procedit in filiis qui proprie naturales dicuntur. Hi enim et si olim illi essent qui fuerant procreati ex ea muliere, quae et uxor non esset uxoris tamen loco domi retinebatur, et cum qua neque stuprum, aut in cestus commitit poterat unitis aliis requisitis congestis a Ripa in l. ex facto 17 § si quis rogatus ad Trebel. Paleotto in lib. de nothis spuriisque filiis c. 12 pluris relati a Carlancio in l. 11 Tauri n° 124. Hodie tamen naturales appellantur nati ex illis qui tempore conceptionis et nativitatis matrimonium contrahere poterant absque pontificis dispensatione et a patre recogniti proponuntur d. l. 11. Tauri ubi repetentes l. 9 tit. 8 lib. 5. recop. ubi Matien. glo. 2. ex n° 3. Cobar. in 4°

N. 10.

resp. 20 n. 3 [illegible] n.º 3. Et hinc infertur quod naturales filios parentum nobilitas non transiret per ea quae in l. cum legitimae ff. de statu hominum l. filios ff. de senatoribus ubi patrem sequuntur liberi tamen ex legitimis nuptiis procreati ex quo Bald. in d. l. cum legitimae ait quod stante statuto ut nobiles sint de consilio et alii excludantur, quod legitimi cum rustica non nascuntur nec possunt dominari d. l. cum legitimae l. Vulgo concepti de statu hominum l. Item de incestis nuptiis. Tamen de iure regio, et ex generali consuetudine parentum nobilitas in filios hos naturales derivat l. 1. ibi o amiga que tenga conocida mientre tit. 11 part. 7 ley 11 de Tauro, que est ley 9 tit. 8 lib. 5 recop. docent Greg. in d. l. 1. glos. 3 et ibi [illegible] a fo. [illegible] Avalos [illegible] ad Capitulos c. 8 n.º [illegible] Garcia de nobilitate glos. [illegible] n. 36 et glos. [illegible] n.º 33 Matienço in dial. [illegible] eiusdem tit. glos. [illegible]

N. 11. Quarto colliges quod in spuriis, in hac parte Herbert, et spurii dicuntur vulgo concepti [illegible] S. P. [illegible] denotabant quasi sine patre nati [illegible] Simancas in c. 4 n.º 47 de Catholicis institutionibus lib. 6. Covarr. in 4. 2.ª p. c. [illegible] n. [illegible] ubi [illegible] nominantur mancipes, nothi, adulterini, [illegible] incestuosi, et bastardi. Hi spurii appellantur frequenter italiani [illegible] restituunt eos [illegible] proponentes [illegible] de [illegible] spuriis quod filios [illegible] c. [illegible] ex [illegible] Roxas in tit. de [illegible] ad [illegible] c. 29 Plaça 1.º de delictis c. 41 [illegible] Matienço in l.

[illegible]

nona gl.a 2 tit.o 8 tt.o q. recopila. Ex Sing.o ex spu
rijs q. n. nulli magni nois. abonarz artium auctoribus
et a nostrijs referant ut ex ovidio ostat 3 metham. ubi
de Vaco ita ait —— potuit de pelice natus. Vertere Mgoni
os pelago qd immergere nautas — Et ex Tiraq. de nobi
lit.e c. 15 ubi n.o 31 ex aliorz testimonijs firmat spurios fu
isse Herculz, et Alex. Magnum in rei militaris peritia ex
trenuos viros, Demostenez in sione oratnz, et ex nostrijs Jo-
annez Andream: Bartolum qz. ex ijs que ipse scripsit in l.
qui doz cum filium 132 n.o 6 ff. de V.O. obquod bastardos
Principz magnatz domorz nobiles esse, id qz. de consuetud.e
aliquibus in provincijs observari testat. Tiraq. ubi s.o n.o
25 in f.e cori inspecto Verius est: nobilitz parentum in
spdictos filios spurios n. transire. qd collegit ex l. si spuri
dus 4. ff. unde cognati ubi J.s consultus docet spurij ex p.e
patris nullz agnationem, nec cognatz retinere igit nec no
bilitz docet gl.a ubo liberi in clementina 1. de Baptismo
et Bald. ex l. libera 6. C. de legitimis liberis et in auct.a si
quas n.o 9. C. de sacrosanctis eclesijs. Adstipulat. hijs q.d
cum spurij n. dicant de agnat. neq. de familia patris sic nec
possunt eorz insignia, seu arma deferre Bart. in tt.u de
insignijs et armis col. 2 idz in l. tutelas in p.cio ff. de ca
pite minutis, et ita fuisse in quest.e emergente de cissum tes
tat.o Bald. Angel. et alij plures relati a Tiraq. d. c. 15 n.12
Facit text. in cap.o si gens anulorz 56. dist.e iunctis traditis
a Guillermo Benedicto in cap.o rei nuntius in p.cio n.o A 2

Jnij

de tislam.to Lij & a Bald. in l. 1. de iis que pene nõe re linquuntur ubi refert Bonifacium Martinz dixisse hanc pro lem n. esse hominib. honorabilem, nec deo amabilem neq. in bello securum, & fortem neq. in fide stabilem, et de ea sa pientia 3. scribitur filij adulterorum in consumat. erunt, & ab iniquo toro semen exterminabitur et siquidem longe vite erunt in nihilum computabuntur, et sine honore erit nobis sima senectus eorum. Ad quod respiciens glsa in autto. de nup tijs in pria ait solos filios legitimos genus perpetuare hu manum, Unde sapientie 4 c. o quam pulcra est casta gene ratio immortalis est n. memoria illius quoniam & apud Deum nota est, & apud homines prosequuntur Gillermus ubi s. nº & relati a Tiraq. d. nº 12 Matienço d. l. 10 tº. 8 lib. 5. recop. glsa 8. nº 4. Didacus Perez in l. 1 tº. 7 lib 4. ordinam. Garcia de nobilit. glsa 21 nº 32

N. 12 Quinto colligitur quod dicendum sit in pretero dubio quod sepissime in regali cons.º certat, & hijs ... regij celsi tudinem per supremos auditores consultam fuisse testatur Greg. Lopez glsa 10 vl.ª sed dubium est l. 4. tº. 15 p.ta 4 ubi dixisse in dubium relinquit: An filius legitimatus gau deat nobilitate patris talis ut si pater erat nobilis ut hispa ne hidalgo filius sic legitimatus gaudiat tali privile gio libertatis quod ab omnibus tributionibus ad quas nobiles ex patrio jure n. tenentur. & questio n. procedit in legitimatis per subsequens matrimonium hic namque quoad omnia

perinde

perinde ac si ab initio ex legitimo matrim.° nati esset habereñ gl.a recepta v.bo legitimi in c. tanta 6. extra qui filij sint legitimi doant in terminis Cobar. qui plures refert in q. 2.a p.te c. 8. § 2 n.° 21. Ioann. Garcia de nobilit.e gl.a 21. n.° 62. Poterat q.° procedere in legiti matis p oblationes curie de qua legitimatione loquuntur j.a in l. 3. C. de n.alib.s liberis auth.e qq. mis n.ales efficiant sui § 1.° cum sequentib.s collat. 7 § quib.s mst.s de here ditatibus, que ab intestato Regia lex 5. tt.° 15. p.ta 4. sed cum hec legitimatio ab usu recesserit ut testanẽ Ange. in d. auth.e qq. mis n.ales efficiant sui § qd v.° Mantica lib. 11. coniecturaꝝ tt.° 10 n.° 1. in pr. pupessimus, et alij relati a Cobar. ubi s.a § 7. n.° 4. remanet tm̃ 3.a legitimatio nis species p quam princeps aliquem illegitime natus restituit antique ingenuitati, et ne lex qua omnes legi timi iudicanẽ ut ait Bal. in d. auth.e qq. mis n.ales efficiã tur sui in prin.° et in § illud tm̃.

Et qd hi legitimati gaudeant nobilit.e parentũ ex seq.s colligit.r 1. nã qui esse legitimus et illegitimus ad j.s censura ptinet l. legitima 6. ff. de pactis sed lex ipsa disponens cc.a ea, que ss. j.s verius in ducit ex ?fitiones l. si unus 28. § pactus ne peteret ibi nã et ipso j.e sicut tollit stipulatio p stipulatõ ff. de pactis q.° et princeps, qui lex animata est § ult.° in auth.e de consulib.s collat. 4. q.do legitimat aliquem verius inducit ex que admis depulsa sorvit.e quis liber remanet q. ff. N.° 13

manumissione de regio liberta l. manumissiones ff. de jus
titia et j. sic depulsa illegitimatis macula per legitimat.
de regio legitimitas, que ex j. nature omnibus hominibus
inerat cum omnes legitimi nascerentur § licitus igitur mau
tentio quod mis naturales efficiantur legitimi collat. 6 et § si
quis q. filios in d. autt. quibus mis naturales efficiantur sui.
Secunda pars huc probatur ex eo quod legitimati per rescriptum
nihil differunt a legitimis d. autt. quomodo naturales efficiantur
legitimi § sequenti licentia ibi nihil a legitimis differentes, et
autt. quod mis naturales efficiantur sui § quoniam vario ibi nihil
dissimiles legitimis expendo dictionem negativam cuius natura est
ut potentius neget, quam afirmativa afirmet, ut notat in l.
hoc genus ff. de cond. et demonst. docent decis. 21. 3 n.
4 Crabeta 21. 294 n. 6 igitur si legitimati nihil a le
gitimis differunt, sunt in legitimorum parentum nobilitas tra
sit ex tex. nro ita et in legitimatos. Qua ex causa in substitu
tione ita a testatore concepta substituo Titium Sempro
nio si sine liberis legitimis decesserit legitimatus Titius subs
titutum excludere docent Oretius in l. ex facto n. 9 et 12
ff. de vulgari Alex. in l. generaliter § cum autem n. 2 C. de inst. et
substit. Ripa in l. ex facto § si quis rogatus n. 44 ff.
Trebellian. Paulus 21. 30 n. 2 volum. 1. plures relati a
mantica de coniecturis lib. 11 tit. 10 n. 9. Denique pro hac
p. expendi potest tex. in l. 12 Tauri in v. pero en todas
las otras cosas ibi mandamos que ninguna cosa difi
eran de los hijos nacidos de legitimo matrimonio

81. v.

contra.

N. 12

Contrarium quod in praedictis filios legitimatos parentum nobilitas non transeat probatur nam haec verba deribatur [?] mei quod,
qui filij sunt at filij illi dicuntur qui ex viro et uxore nascuntur l. filium ff. de his qui sunt sui l. vicinij C. de nuptijs
sed legitimatus non est natus ex viro et uxore ergo non est proprie filius. 2° id probatur nam quod est per fictionem tale non est
proprie tale l. lex cornelia in fi. ff. de testamentis l. 2 § 2 ff. de usufructu earum rerum quae usu consumuntur sed legitimatus legitimus efficitur per quandam fictionem seu maquinationem d. auth. quibus modis naturales efficiantur sui § filium vero ubi dicitur ex quadam maquinatione et generaliter ibi dicit per quandam aliquam maquinationem quod non est proprie legitimus cum naturae veritas legis autoritate mutari non possit l. asumptio ff. ad municipalem. 3 probatur quod facit textus in c. I. § naturales si de feudo fuerit controversia in usibus feudorum ubi filius spurius non succedit in feudo nobili nisi ex pacto id in legitimatione concedatur ex quo Ioan. And. quem ceteri sequuntur in c. fi. de filijs presbiterorum docet quod in impetratione legitimationis mentio de patris nobilitate expresse facienda est, ut a principe filio sic legitimato nobilitas concessa videatur alias nunquam legitimatio ad id extenditur, ut in terminis docent Bald. in c. I. n° 23 de constitutionibus ubi legitimationem alquimiae similem dicit, quae facit apparere esse aurum quod non
possit efficere aurum ex aere [?] in c. per tuas n° 2 de maioritate et obedientia et in l. fi. n° 1 C. de his qui veniam aetatis. Iass. in l. cum acutissimi n° 4 C. de fidei com.

V

Rolandus, Ruinus, & alij relati a Mantica de coniecturis de ult. lib. 2 tit. 10 n.° 37 Otalora 2. p. 3 principalis c. 3 n.° 4: Covar. lib. 3 resolut. c. 6 n.° 7 vers. eadem equidem Moli. de Hispanorum primogenijs lib. 3 c. 3 n.° 9. constat igitur ex his quam difficilis sit huius dubij expositio ~

N.° 15 Sit ergo resolutio nostra in propositione si pre intelle dubitet an filius legitimatus sit vere legitimus, quia legitimatio est actus juris civilis reddit quem aliquem idoneum ad ea, que deferunt ex jure civili degg. Aretinus Alex. Ripa, & reliqui supra in confirmat. amplioris sente adducti late Sag. in rub. de lib. & posth. n.° 10, Ant. Gom. in L. 12 Tauri n.° 66, & tunc negari non potest quin legitimatus principis rescripto sit vere & proprie legitimus sicut et adoptivus filius quamvis nullo natali vinculo sit subnixus legitimus dicit L. 1. & per totum ff. & C. de adopt. & inter legitimos heredes enumerat L. 1. § ult.° ff de suis, & legit. heredibus. Aut non dubitat an legitimatus sit vere legitimus originaria legitimitate, que ex matrim.° inducitur, & tunc fatendum est legitimatum non esse vere legitimum quia ex maritali coniunctione non est procreatus sed pro tali accipitur L. qui in provincia § divus in fi. ff. de ritu nupt. iuntis traditis supra 2.ª senta. Unde cum nobilitas tantum deriv in filios, qui vere, & proprie legitimi sunt, ut ex Sac nostra L. 1. cum similibus supra in confirmat. adductis constat

Vel ex

ut ex l. cum legitime 19 ff. de statu hominum. non transit ad eos, qui ex post attenta legitimat. legitimi appellantur q. s. filiorum legitime nati dicunt. et ita qui genitur adulta p. 2a. senta dum probant nobilitatem in filios rescripto principis legitimatos non transire id q. declaratum est quadam pragmatica facta & promulgata vallisoleti 10 mensis marcii anno salvatoris nri 1542 ubi dicitur ex ea verba ibi porque nuestra merced y volũtad no es que las personas que tienen o tubieren de nos legitimaciones se estiendan ni entiendan a las hidalguias ni por ellas se escusen de pagar pechos y contribuciones a que erã obligados antes que fuesen legitimados, quas habetur in l. 12 tit. 2 lib. 6. novae compilat. id. qz. ex postea expressum et confirmatum fuit in l. 20 tit. 11. lib. 2. novae compil. ubi Cheb. Otalora 2a. p. 3o. pricalis c. 8. an. 4o. ubi animadvertit qd et Iohn. And. 1a. n. procedit ut tunc legitimati gaudere parentis nobilit. cum lis. sibi id a principe in legitimat. concessum fuerit qd. et animadvertit Garcia gla 6. n. 39 vers. ad 13. argo

N. 16 Deniq. pro huius articuli complem. disputarem libere qd esset observandum in filiis natis ante obtentam patris dignit. sed quoniam huius q. elucidatio, & vera resolutio pendet ex misstat. tex in l. si senator in fin hoc tit. qm postea deo dante sumus relecturi ideo ibi hac

q̃ missũ facio. licet ut qs obtineat in nobilitatis cau
tela ꝓbare, ut d. n.º 6. Et si dixissimus se esse
filiũ legitimum, & nalẽ attenta ꝑ regni alicuius no
bilis, de cuius filiatione ꝓbat. Verba autem in l.
filius ff. de his qui sũt sui vel alie. iuris, et in l. divinis
C. de nuptiis. latissime Lucas de Pena in d. sacra
l. 1. et l. 3. ꝑ nostro part. inspecto tenere quoq ꝓbare
nobilitatẽ ascendentium arg. ad ... quam l. 2. tit. 21
p.ta 2. ibi esponende fijos dealgo que deben ser
descendidos que vinieren derecho linaje de p.e e
de aguelo fasta el 4 grado: tñ cum ꝓ dicta
ꝓbatio difficilima iudicaret, neq cum hominum
vita hijs seculis brevissima sit vix reperiri pote
rant testes, q de predicto deponere possent ex quo
passim eveniebat ut nobilis tam vetustas proa
vor nobilitatẽ ꝓbaturus succumberet, ne id accideret
levior ꝓbatio admissa est, et ex.a decisis duig
nrg l. d. et pragmaticis sanctionibus id fuit tempera
tum, et cautum, ut sufficiat ꝓbare de se et de pa
tre oculariter adeo, ut de avo satis sit ꝓbari de audi
tu l. 7. 8. et 9. tit. 11. lib. 2. nove recop. docent Otalora
3.a p. c. 6. n.º 6. et c. 7. in princ. Villadiego in pro
logo l. 8. del fuero juzgo n.º 88. Joan Garcia
gla. 12. ubi late disputat, que requirantur ad
obtinendum tam in possess.e quam in propriet.e nobilit.
Quid autem dicendum sit q̃do filius n̄ potest ꝓbare patris

nobilitatẽ

d. l. V.

nobilit. q.a pat ipse sua culpa eam amisisset, nec amplius his immoremur breviter dic qd cum nobilitas in suum filio pervenit a maioribus, et tunc licet pat in vita sua eam amisserit per delictum q. contributiones ad quas ignobiles tenent id filiorum nocet, quo minus ipse obtineat ex textu celebri in l. 3 ff. de muneribus et honoribus adducto a Garcia glo. 6. nº 42. Si vero talis nobilitas pervenit ex privilegio, et tunc si pat eo non sit usus legitimo tempore prescribendi filio nocet. Vid. Garc. dict. glo. 6. accedentibus ex extra de privilegiis, et ex lege 42 tit. 5 p. 3. ibi No usaren dellos hasta 30 años del dia q. le fueron dados et sequitur Garcia d. glo. 6 anº 88 que videas. Et hec de priori enunciatione.

Qua, que ex nro textu colligitur est, ut si mulier nobilis private conditionis viro nupserit, eius nobilitatem non acuit, et privilegia nobilitatis amittat, qd ex verbis nri textus a contrario sensu colligit ibi Viri private conditionis hominibus nupserint. Et ipse probant p.º in l. femine 8 l. nuptae 12 ff. de senatoribus l. 1 et 2. C. de uxoribus militum mulieres que honore maritorum erigi generis nobilitant effectus q. ex eorum personis ex statu deiectae relinquerunt ex textu l. mulieres q. s. de incolis lib. 10, et in l. mulieres 13. infra hoc tit.º concinunt j.a in l. medicos 6. et in l. gramaticos ut s.a de professoribus et medicis. N. 1

lib. 10 l. eos q 6. s.a de fabricensibus lib. 11 l. 2 in
fra. de comitibus consistorialis l. sacris q l. Regis 11 de pa
latinis sacrorum scriniorum infra cod lib. 12 hispanis
qz sanctionibus idem est cautum ut colligitur ex l. 3.a
tit.o 21. p.ta 2. l. 6. tit.o 2. lib. 4. ordinam. l. 9
tit. 3.o casada muger hidalga tit.o 11. lib. 2 nove compil.
illustrant Bart. in presenti n.o 3 4 Ioann. de Pla
tea in prin. Tiraq. q alios refert in tit.a de nobi
c. 18. n.o 16. et ad. Leges connubiales gl.a 1. n.o 18
Pradilla in l. voluntas n.o 3. C. de fideicommissis Pala
cios Rub. in repet. rub. de donationibus inter § 31
& seq. Otalora de nobilit. 4 p.te c. 3. Ioan Gar.
in eodem tit.o gl.a 1. § 1. n.o 44 Azebedo in d. l. 9
recop. n.o 3.

N. 128. Cum ergo annunciationis ro ea sit quod mulier con
ditionem mariti sequatur d. l. mulieres C. de incolis lib. 10 cum
similibus unde si maritus est plebeius ipsa quoque plebeia
iudicatur unde Plutarchus in praeceptis connubialibus, qui quo
niam ascendere in vehiculum aut molitia corporis im
pediti nequeunt, eos debent flectere & procumbere docent,
ita & qui nobiles opulentas que uxores acceperunt non se
quoque praestantiores reddunt sed illas comminuunt & demi
titant, facit & quod ex libro Tiraq. ubi s. n.o 27 re
fert de Virginia Auli filia Patricia Volumnio ple
beio nupta, quam matronae sacris prohibitae patriciae arcuerunt

quoniam

dicemus, que plebeio nupserat privata esse decisisset. Ex
quo dimanat qd. etsi inter coniuges donatio nulla sit l. 1
ff. cum hic status ff. de donationibus inter vir. subsistat in quo
tamen ex causa remunerationis fit l. qd. autem 6 § si vir ff
eod. si vir ignobilis uxori sue antea nobili constan-
te matrim.o donaverit dotem vel similiter tales donatio va-
lida erit quando videtur facta in compensatione sive remunerationis
nobilitatis quam uxor ex tali matrim.o perdidit ut plane gla
sive textus percipiat in l. si volunt 4 C. de don. ante promissio
ne & in terminis docent Bart. Bald. Jass. Angel.
Cumanus, & alij plures relati a Tiraq. d. c. 18 n.o 19
Palacios Rubios in d. rub. de donat. inter vir. § 82 n. 7 vel
Barassona in additionibus lit.a E. Covar. de spons. 2 p.
c. 3 § 3 n.o 2. — Rursus, & illud ex s.o dictis fluit
ut mater ex tali matrim.o nobiles iudicent nec poterunt
virtute nobilitatis, que ante matrimonium in matre erat
se excusare a muneribus, & contributionibus quas ignobi
les praestant regia lex 3. tit.o 21 p.e 2.a ibi mas si nacie
se de hija dalgo i villano no tubiere por bien ni
por derecho que fuese otrado por ijodealgo prosequitur
Baldus l. fi. C. de servis fugitivis ubi duplicem hanc
rei rationem assignat Jass. Decius & alij relati a Tiraq.
ubi s.a n.o 20. Paladorius 1.o rerum cotidianarum c. 17
Salaçar de usu, & consuetud.e c. 1. n.os ubi animadver
tunt qd. etsi nobilis non possit condemnari, ut palinodiam
decantet vulgo desdecirse l. 2 tit.o 10 lib. 8 copil.

mulier tn̄ nobilis plebeio nupta cum efficiat conditio nis mariti tali pene subiicit

N. 19 Procedit autem d. nra enunciatio n̄ solum res pectu temporis quo mulier nobilis plebeio nupta i. V. z. ut dr̄ vidua facta sit nec aduc in infima illa cōdit. p durat nec pristinum decorem recuperat q. ipsa ex eo tenz vidua moris dum vidua est censet esse ac stare in corpore matrim. l. ult. ibi sive in priori matrim. p manere voluerit C. de bonis mat. l. de emancipatis t. 3. ibi priorem thorum servaverit C. de legitimis heredibus gta 2bo restituendis in l. unica § exactio C. de rei u xoriæ act. et 2bo retinere l. iubemus 16 infra de eroga tione militaris annone hoc lib. 12. Bart. Bald. Salic. et reliqui cōit in d. l. ult. idem Bald. in l. pignoris 10. n.o 2 C. de pignoraticia act. ubi ait viduam esse V. 3. virum mortui imaginem. Quod et D. Hieron. confirmat l. 1. in Jobinianum exemplo Valerie Mesalarum sororis que cum post mortem Servii viri sollicitaret a propinquis ad alte ras nuptias negavit se velle alteri nubere interrogata q. 3 cur id faceret respondit sibi semper Servium ma ritum vivere. A quo n̄ distat qd idem D. Hieron. ubi s. refert, de filia Democionis Areopagite, que mortuo Leosthene sponso negavit se alteri nuptiam qd adulte rum acciperet n̄ maritum illum n. n̄ dum sibi mortuum esse. Ut portia minor Catonis filia Romane nobilitatis

animum

animum ostendit nã cum apud eã forte mulierque dã
que iterum nupserat laudaret: Tacete inquit, nã neq. fe
lix neq. bene morata, aut pudica esse pôt femina, que
2º nubit. Et T cornelia Graccorũ mat. a Plutarco mag
nopere laudat. qd vidua qm regina esse maluerit q pe,
que regis Tolomei regni, & diadematis communionem
sibi offerentis nuptias respuerit. Et T Ioaquin Pontif. Iudith. 15.
Iudith ladavit, qd alteri viro n nupserit, & Beatus Pa
ulus 1º ad Corinthios 7 mulier, inquit, aligata ẽ legi q.to tem
pore vir eiq vivit, & dormierit vir eiq liberata est cui, au
tem vult nubat tm in domino beatior tn erit si sic p̃ma
serit 2ũ meum ↄsiliũ. debet. n. optima matrona que vi
dua est p̃petuo putare cum cui semel cõsensit cuiq̃ad
hesit vivere veluti si peregre militie ve esset. ex quo
in viduis ↄditio viduitatis n reijcit, auth.a cui relictũ C. de
in dicta viduitate tollenda cũ in primis nuptijs sit di
versum l. cum ita legatum 62 l. hoc mõ 63 ff. de
condition. & demonst. ubi traditis a Costa in §. si ad
ultratu. ampliatione 3.a Cum q.º vidua intelligat. ẽe
in coniũ matrimº. eiqde ↄditionis iudicabit ac erat cum
maritus in rebq. existebat humanis. Rursus id suadetur
ex arg.to ↄfecto a contrario; qd validum ẽ ut ostat ex. tex. a
in l. 1. § huiq rei ff. de off.º eiq, at mulier ygnobilis vidua
que nobili nupsit existente in viduit. gaudet nobilit.
viri l. femine 8. ibi tandiu igit clarissima femina e;
rit q.diu senatori nupta est, aut separata ab eo alij inferiorj

dignitatis si nupserit ff. de senatoribus l. filij 22 § vidua ibi mariti domicilium retinet ff. ad municipalem l. y ibi e aun despues que fuere muerto su marido la llamaran asi sino casare con otro de menor guisa tt.º 2 p.ta 4. l. 25 tt.º 11 lib. 2 nove compilationis & apud Lusitanos est textus in l. regia lib. 2 tt.º 43 ad finem. Notant Bart. in l. fi. n.º 2.º C. de dig. Pinel l. fi. n.º 4.º, § 18 C. de bonis maternis otalora 3. p. c. 8. quod intelligas de vidua honeste vitam agente alias si in honeste vixerit talia privilegia non habet arg.º l. hos solos septima. ubi de ceteris C. de revocandis donationibus l. 9 tt.º 21. lib. 2 compilationis ibi otrosi alas mugeres que fueren casadas con ijos de algo mantubieren despues castidad l. 18 tt.º 14 lib. 6. ejusdem compilationis ibi no casando y mantemiendo castidad facit lex si patrona 13. lex senatoris 47 ff. de ritu nuptiarum ubi gl., ut eodem modo nobilis, quae nupsit ignobili dum vidua est perseverare debeat in ipsa ma illa conditione in qua fuit constante matrim.º quod verissimum est inspecto jure comuni, ut ex supra dictis constat, ut docent Guido Papa decis. 34 9. Tiraq. de c. 1.º 8 n.º 38. Jure vero regio idem emendatum est, ut statutum, ut mortuo marito ignobili mulier pristinam dignitatem recuperet l. 6 tt.º 2 lib. 4. ordinam.ti l. 9 tt.º 11 lib. 2. nove compilationis ibi pero si muriere el marido despues de su muerte goce como ija de algo salvo si casare otra vez con ombre que no sea ijo de algo. docet Acebedo in d. l. 9.

Superior nra enuntiatio que docet virum nobilitẽ N.20
Vxoris n. decorari limitat, ut n. procedat si vxor fuerit
regina, nã tunc si nupserit plebeio, plebeiũ nobilitavit, ut
nominatim docet Bald. in c. significavit 36. nº 3 extra de
rescriptis in eius confirmatẽ adducit 1ẽz in l. unica ibi quos
nostri lateris commitatus illustrat infra de professoribus labo
rum hoc lib. 12 — sequunt. Decius, Alciatus, et alii rela
ti a Tiraq. d. c. 18. nº 27 qd et comprobavit lex regia
9 tt.º 1. p.ta 2.a ibi Laterera raçon es por casamiento
y esto es q.do alguno casa con dueña ques heredera del reino
que maguer no benga de linaje de reies puede llamarse Rey
despues q. fuere cassado con ella Ubi Greg. Lopez Molina
mar. et biles in prohemio capitulis perrus nº 15 Otalora 4
p.te c. 3 nº 19 Didacus Perez in l. 6. tt.º 2.º lib. 4. ordinam. gloss.
q. no sea hijo de algo Garcia de nobilitate gl.a 1.a § 1. nº 38
ubi advertunt id. Observandum in eo plebeio q dupserit mar
quionẽ aut comitissẽ ut strati matrim.º marquio, aut comes
appelletur, et in mulieribus descendentibus ab Antonia Gar
cia qq id privilegium inductum est. ut q eas uxores duxerint
a gabelis immunes heant l. 32 cum duabus sequentibus
tt.º 26 lib. 9 recopil. advertunt Didacus Perez. ubi proxi
me. Otalora 5. p.te c. 8.º nº 3.º Acebedus in l. 9 nº 8 in
fi. tt.º 21. lib. 2 recop. qq his commentariis finẽ impo
nimus —

[illegible]
ioc tt.° de dignit[illegible]
[illegible]

Finis 1.æ Lectis

Ad. [illegible]

Ido Maqueda

Ad textum in l. neque famosis 2 hoc tit. de dignitatibus lib. 12.

Quam variis afficiant poenis, atque ignominiis, qui ab optimis segregati vitam turpem, et sceleratam agunt passim veterum iurisconsultorum monumenta demonstrant ut constat ex l. 2 ff. de off. assessorum l. 1. § 2° loco, et § remobet ff. de postulando l. 1. et per totum ff. de his qui notant infamia l. his qui 4. l. qui accusare 8. ff. de accusation. l. rei capitalis 2a. l. capitalium 28. l. quod ait 29 ff. de poenis l. in poenas 6 l. relegatorum 7 ff. de interdictis, et relegatis l. 1a. ... per totum C. ex quibus causis infamia irrogetur l. foedissimam 20 l. cum vir 31. C. ad l. Iuliam de adult. Constatque ex hac nostra l. 2 in qua constantinus caesar infames et notatos ab honoribus, et dignitatibus separat. Videlicet cum Cabo la teste l. quidam 14 ff. de iure codicillorum, cum non antea sui ratio quam persona quaerenda sit perlibandum iudicio quod infamis, qui et ignominiosus solet arestis appellari La

N. 1.

citant leges que declarant poenas impositas infamibus.

persona quaerenda est prius quam sui ratio.

infamis vocatur ignominiosus.

§ ignominiæ l. qd q.° § poena gravior ff. de his q notant. infamia l. nullus 24. C. ex qq causis infamia irrogat. dicit sine fama nq particula in privat. ut hic, cui adiun git propria significat. Et sicut fama dicit illesæ digni tatis status legibus ac moribus approbatus l. cognitionum 5 § fi. existimatio ff. de variis, et extraordinariis cognitio nibus et ut Cicero 2.° de inventione, est alicuius honesta, cultu, honore, et verecundia digna autoritas, ita eodem modo infamis dicit sine fama hoc est sine tali existimat. Appellat etiam famosus nam. n. hoc frequentius in malo sumit sic. n. apud j.s consultos legimus famosos fures, famosos latrones pro infamibus improbioribus l. nq salutem 3. ff. de off.° p̄fecti vigilum l. famosis 7 ff. ad l. iu liam maiestatis l. capitalium 28. § famosus ff. de poenis. Notati dicunt q ipso jure non infames non sunt, habent tamen in eis ma cula quedam, ut q inter requirendos, adnotati sunt et q edictio pu blico rei in vinculis sunt, damnati tamen non sunt. sic. n. notatio ab infamia discriminat jurisconsultus in l. 3. § lege Iulia ff. de testibus docent Bart. Platea, et Pena in tit.° 5.ª de infami bus lib. 10. Dinus in reg.ª infamibus de reg. jur. in 6. Iacob. Cuiac. in p̄senti damnatus Donelus lib. 18 comm. c. 6.

Famæ definitio.

alia ex Cicerone

infamis etiam appellat famosus.

denotatis.

N. 2.°

Cuius infamiæ ea recepta divisio est, ut una sit juris altera facti glo. ubi infamia in c. infames § Porro 3 q. 7. Bart. in l. de minore § tormenta ff. de quæstion. Abbas n.° 6 Fe linus q in c. testimonium extra de testibus Beroius in c. n.° 14

divisio infamiarum

de accusatio-

de accusationibus Petrus Greg. 3. syntagm. c. 29 nº 6 Duarenus 1. disp. c. 42. Silvest. in summa verbo infamia nº 2º. Iuris infamia incidum incurrit ipso facto incidit, sine iudicis sententia ipso facto ex causis relatis in edicto de his qui notantur infamia ut ex initio et fine l. 1. de eisdem ff. constat veluti si miles ignominiose a militia missus sit ex ipsa causa ignominiae l. 1. in princ. l. 2. § ignominiae causa ff. de his qui notantur infamia. Vel ex ipsa causa ob quam missus proponitur, nam tunc si causa ignominiosa sit etsi non adijciantur illa verba ignominiae causa notatur, ut textus si ita exponendus, et ad concordiam reducendus cum d. § ignominiae in l. milites 13. § missionum ff. de re militari, cui concinit l. ex 4. nº 6. p. 7. docent Petrus Fab. 1. semestrium c. 17 Pacius centuria 2. solut. 58. Ant. Fab. in rationali ad textum d. § ignominiae. Unde si miles, exauctoratus fuerit hoc est si dux insignia militaria ei detraxerit et misserit etsi verba illa ignominiae causa non addiciat infamis iudicatur cum exauctorare plus sit quam verbis ignominiosis quem ab exercitu dimitteret d. § ignominiae verbo sed et si d. l. 4. nº 6. p. 7. quod intelligitur quando miles exauctoratus fuit ex causa sufficienti ad irrogandam infamiam, non si causa insufficiens fuerit veluti si ideo exauctoratus quod eo animo militiae se dedit aut subegit obtentu privilegiorum hoc est in tractatu illorum se adversario facere infamis non erit l. qui cum uno 4. § non omnis ff. de re militari notant post Accursium in d. § 6º Bart. in d. § ignominiae nº 2º. Fran. Duar. 1. disputationum c. 4. Pacius

infamiae iuris divisio. quando incurritur in infamia ipso facto.

miles exauctoratus ex sufficienti causa remanet infamis.

De ijs qui in scenam prodeunt questus gra.

centeria q. solut. 29 — Infames sunt eo ipso ille qui in scenam prodeunt questus gratia d. l. 1. d. l. 2. § ait pretor ff. de his qui not. inf. secus si virtutis verius ut ostentationis causa l. athletas 4 ff. eodem l. unica C. de athletis lib. 10 ubi Bart. idem, et reliqui DD. com. in l. qua actione § si quis in colluctatione ff. ad legem Aquiliam Fab. in rationali ad text. in d. l. athletas Greg. in d. l. 4 tit. 6 p. 7 fta 4. 5 & 10

N. 8.

De lenonibus

iu+

Infames sunt eo ipso illi qui lenocinium fecerint hoc est qui questuaria mancipia, aut liberos habuerint d. l. 1. l. athletas 4 § ait pretor ff. de his qui notantur infam. auth. de lenonibus collat. 3. l. 1 tit. 6. l. 2 tit. 22 p. 7 tamen et si dominis, et parentibus in servos, et filios [illegible] olim vite necisque concessa esset [illegible] videretur dicendum posse de eis disponere arbitrio tamen cum reip. intersit ne quis re sua male utatur et lenocinium facere non minus turpe sit quam corpore questum exercere. l. palam 43 § lenocinium ff. de ritu nuptiali merito infames iudicantur qui questuaria mancipia, aut liberos habent eiusque potestatis amittunt l. si lenones 13. C. de episcopali audientia. In quo interim praecedit, ut ex Pomponij sententia, qui in servit. peculiaria mancipia prostituta habuit post libertatem notetur d. l. athletas § Pomponius

Patres filiorum, domini mancipiorum potestatem perdunt si eos ad turpem questum imposuerint.

Cuius rei ratio ex eo dimanat, nam servus perinde ac liber homo delictum committit nec quod per manumissionem novus homo evadat l. si Pamfilo 30 ff. de ([illegible]) legatis ea res.

De mancipijs, que mancipia ad turpem questum prestiterunt. post adeptam libertatem eo ipso infamia sunt, mancipia vero ad turpem questum prostituta non [illegible] infamia

tares facit ut eo minus ex delicto teneat cum noxa ca
put sequat. l. licet q. l. an servus ex suo facto, unde cum
pretor edicto suo factum notaverit eius q lenocinium fecerit, verum
est, sit eum ipsum esse servum hunc q lenocinium fecit, et si ma
numissus proponatur mirum videri non licet ei infamiae esse post
adeptam libertatem iudicium in quo deterioris conditionis est qm
meritrix l. imperator 2 q. ff. de his q not inf. cui quaestus
in servitute factus non nocet q. non sicut lenonis nam ita et me
retricis factum pretor notavit ut cum DD. docet Faber in ratio
nali ad d. l. imperator. Et de cetera lenonum materia vide
DD. ff. l. ibi in l. 1. § fi. ff. de extraordinarijs crimini
bus in l. q. domum 8. in l. et si amicis 9 ff. ad l. Iuliam
de adulterijs, et in d. l. si lenones C. de episcopali audi
entia, et in d. l. 2a tt. 22 p. 7 et in l. 4. 5 et
10 tt. 11. lib. 8. compilationis Petrum Greg. 36 sintacm.
c. 11. Iulio claro sententiarum § fi. q. 68 n. 23
Greg. in d. l. 2. p. 7 glo. 6. X — Vella de poenis de
lictorum c. 20

Et est infamis ipso iure q eam quae in potestate eius
est genero mortuo cum eum mortuum esse sciret intra
id tempus, quo virum elugere moris est, antequam
virum elugeret, in matrimonium collocaverit: q eam sci
ens uxorem duxerit non iussu eius cuius in potestate erit, et alij
de quibus in d. l. 1. inf. l. genero 8. cum sequen. ff. de his
q notant infam. Cui q. competat suar ut cum verbis

nox a sequit caput.

N. 4

de ijs qui eam quae in potestate
hent viduam antequam elu
geat maritum in matrimo
nium collocant. Et de ijs
qui tenent viduam nondum
eluxisse maritum contra volun
tatem suorum parentum in uxo
rem eam ducit.

deijs qui depugnantes cum bestijs operas suas locarunt.
De meretrice que palam corp. suo questum facit.
De ea que in adulterio comprehensa est.
De illis qui improbum genus exercent.
De hereticis.

depugnaret locaverit l. 1. § 2. loco et § remobet ff. de postulando. Et que palam corpore suo questum fecerit que vel in adulterio deprehensa fuerit l. Iulia de adulterijs notat l. palam 43 in prin. et in § que in adulterio ff. de ritu nuptiarum. Quique improbum genus exercent l. improbum 20. C. ex quibus causis infamia irrogetur. Et qui crimen heresis commisit l. Manicheos 4. l. arriani 5. auth. Gazaros C. de hereticis c. Vergentis 10. c. ex comunicamus 13. extra de hereticis c. statutum 15 eodem tit. in 6. Prosequuntur Bar. et Bald. Dinus Duarenus, et Petrus Greg. ubi s.a Donel. d. lib. 18. com. c. 7. Ant. Fab. in rationali ad d. l. 1. § ff. de his qui notant. infam. et ad d. l. 1. § remobet ff. de postulando

N. 5.

infames per iudicis sententiam
De his qui ex iudicijs civilibus provenientibus ex delicto et contractu. civilia iudicia ex delicto sunt et sunt infamiae condemnati ex aliqua istarum causarum.

Per iudicij sententiam incurrit infamia, ex civilibus iudicijs, que ex delicto et ex contractu dimanant aut ex criminalibus famossis. civilia iudicia ex delicto sunt septem quarum quatuor priora sunt furti, vi bonorum raptorum iniuriarum de dolo et fraude relata in l. 1. vers. qui furti ff. de his qui not. inf. Tercia vili quasi. actio expilate hereditatis l. sive. 12 C. ex quibus causis infamia irrogetur de sepulcro violato l. 1. ff. de sepulcro violato, et que opponitur adversus mulieres missas per calumniam in possessionem bonorum hereditariorum ventris nomine l. notatur 15 ff. de his qui notantur infa.

infamia l. 1. § p. calumnia ff. si mulier ventris noe.

Qui actiones famose ss. q.a facta sequuntur singularis turpitudinis, et pt cetera animaduertende, ut docent Donel. ubi s.a c. 8. Ant. Fab. in rationale ad d. l. 1. et d. l. notat. Ciuilia, que ex contractu dimanant ss. actiones pro socio, tutele, mandati, et depositi. d. l. 1. et l. qd pro socio ff. de his q notant infamia l. 6. tit. 3. p.ta §. l. 5. tit. 6. ff. et ex qq actionibus damnati suo noe, directo iudicio, ob dolum infames ss. ut ex d. i.b. constat et ex traditis a Bart. Paulo Cast. Iaso. in d. l. 1. et in l. furti 6. § 1. ff. de his qui notant infam. Belono 2.o supputationum c. 29. Greg. d. l. 6 p.te gla 4. et in d. l. 5 gla 8 et 9. Dixi suo noe ut sic in bellio amas, procuratore, tutore, curatore, dum dominus ex his causis iudicio defendunt, condemnatis infamia n. notari l. furti 6. § siquis alieno noe ff. de his q notant infamia notat Belonius d. lib. 2. suput. c. 29. Dixi, directo iudicio, nam contrario iudicio quo ex periculis q mandatum susceperit aduersus eum q mandauit l. si v. 12. § contrario ff mandati. Damnatus infamis n. est et merito nam in contrario iudicio n. de fide rupta agit sed de calculo hoc est de indemnitate eius qui offm. suscepit d. l. furti 6. § p. in fi. l. ei q in prio ff. depositi. Ex upit ex iudiciis contrariis casus cum is qui mandavit vicissim fidem dedit mandatario suo se quid prestaturu neg. pstitit ut scribit Ulpianus notat in d. l. furti § mandati, et Accursius et bo n. esse in § fi. eg de Legit. Dixi ob dolum nam ob culpam in superioribus iudiciis

Ciuilia iuditia dimanantia a contractu.

qui pactus fuerit in actioni bus his, qua ex contractu dimanant n. est infamis in actionibus que ex delicto pactum infamamat l. in actibus 7. cum gla. ff de his qui

Procurator tutor et curator q.do condemnat ex aliqua causa famosa n. remanet infamis nec dominus causa.

Damnatus contrario iuditio n. infamatur.

q.do quis contrario iuditio damnatus infamat

Lata culpa equiparatur dolo.

q.d ob culpā n damnat intelligi culpā levē.

aliquis damnet infamis n erit qd colligit ex Ulpiano in d. l. furti § fi. ubi ait contrario iuditio damnatos n esse infames q. de... fidiā corpn agit, igit idē in directis erit admittē dū quoties dolus strahentis n adest. Rursus id diserte colligit ex suspecto tutore, de quo in § suspectus instit. de suspectis tutoribus ubi Iustinianus, suspectus autē remotus si quidē ob dolum famosus est, si ob culpā n equè cum q. hec distinctio admisa sit in suspecto tutore, q gravius delinquere videtur cum removeat a tutela, n dum finita multo magis in eo admittendum est, q in ecora peracta tutela actione tutelę svenit.

si dat levis culpa in tutore remoto a tutela in ul magis in eo q finivit tutelā. N. 6.

Verum huic resolutioni ędicti verba obstant q quia cautū ut siquis ex superioribus causis damnatus sit suo nomine n strario iuditio notet infam. neq quā adicit ut sit damnatus ob dolum igit generalit edictū est accipiendū nec superior distinctio est adhibenda sicut neq. adhibet in omnibus edictis, & legibus generalit, & indistincte susceptis l. imperator & ff. de postul. l. metum § q. ani inadvertendū ff. de eo qd metus caa l. de pretio 10. Ubi sumarium Bart. ff. de publiciana in rē act. 2.o obstat tx. in l. in re mandata 21. C. mandati ubi Cesar Constantinus in re mandata n pecunię solum cuius est certissimū mandati iuditiū v. & ex existimationis periculū ee ait nec distinguit ut ad periculū hoc subeundum, quis sit damnatus ob dolū an ob culpā. 3.o obstat tx. in l. q breviter ff. de... §.

1. tx. in l. contra q. d. q. plane dolus n ee naturā.

23. q. tx. plane n ee distinguendū ut quis damnet ob dolū an ob culpam.

Ubi.

Ubi Ulpianus tutele damnari n̄ ee ꝓbum nāa ait sed ee ciuilis, et more ciuitatis declarat q̄z. si hoc est de eo dicere q̄ culpe & desidie n̄ doli noie damnatus sit dum subijcit id. ideo ꝓbrum esse more ciuitatis n̄ nāa q̄. nāa ꝓbrum n̄ sit qd pōt est in homi idoneus incidere pōt q̄. in homines bonus incidere culpa levis & n̄ nulla imperitia dolus v. & lata culpa cadere n̄ pōt igit ut quis s.ª dictis iudicijs notet n̄ est necessarius qd ob dolum suū damnet.

3.ᵘˢ arg.ᵗᵘˢ ꝓbans qd. est ob leuem culpam quis infamatur

Sed s. dicta resolut. verissima admissa et recepta n̄ obstant s.ª considerata n̄ primum nā licet ubis edicti nulla sit distinctio doli aut culpe at in edicti senta sistit et sic in edicto cum ubum ex legibus intelligat tamqd ex legum senta, que qd ex ubis l. nominis 6. § 1. ff de ub. sig. unde cum ut s.ª consideravimus ꝓtor nominatim excipiat strarium iudicium qd in eo n̄ de ꝑfidia conventi agat d. l. furti § fi. apta est mens ꝓtoris ne sit infamis qui ob ꝑfidiam et dolum n̄ damnat. Ad 2.ᵐ respondetur Constantinum in d. l. in re mandata tm̄ asserere in re mandata periculum esse ne damnatus infamiam incidat ex quo n̄ sequit damnatum ex causa mandati esse infamem sed fieri posse ut sit infamis id q̄ metuendum esse, unde questio adhuc remanet, q̄do s. sit infamis, ex alijs l. is decidenda l. ꝑcipimus § 2. insi. C. de appellat. Ad 3.ᵐ ex d. l. ꝓbrum dicimus ee Ulpianum ibi sensisse, que ob leuem culpe tutele damnati

N. 7

Respondet ad arg.ᵗᵃ ad 1.ᵐ arg.ᵗᵘᵐ

ad 2.ᵐ arg.ᵗᵘᵐ

ad 3.ᵐ arg.ᵗᵘᵐ

Arbr. esse. V3 idem similis sent. ciuilis. Hoc est in re
quirentes idest in ore hominum in ciuitate de talibus damna
tis iudicantium potuis sententia p fide administratam
quam de culpa aliqua tum pdictos tutoris damnatis fuis
ff. ... l. ex qq. stat superior sentia p dictis quatuor in
dictis damnatis ff. actio s. tutelę, mandati, depositi,
et si simpliciter in edicto dicatur infamia notari nulla
doli, aut culpę distinctione adhibita & tn alibi notari
qui si damnati ff. ponant do dolum. Quid V. di
cendum sit si de culpa lata, quę doli exitum patiso
let vide l. 1. § hec actio ff. si mensor falsum modus dixerit
l. qd Nerva 32 ff. depositi l. quesitum 8. § cum quod 3.
ff. de precario, aliquis ex s. dictis causis damnet vide tam
Cibo q ff. sotio ind. l. 5 ff. de his q not inf. & ultra anti
quiores in l. tutor 3. § fi. et in l. impuberibus 7 § si ut fraus
ff. de suspectis tutoribus, & in l. fi. C. eod. vide Conanum
7 comment. c. 1 n° 1 Ant. Fab. in Papiniana ad tt. de suspec
tis tutoribus pūo 1° illat. 6. Donellus d. lib. 1°. comm. c. 8
col. 5 vers. hec in in ceteris causis Greg. gla 1. in l. fi. tt. 0
18 p. 6.

N. 6 Ex reliquis aut actionibus, que ex stralbe dimanda
damnati n notant nq cum edicto tantum quatuor superi
ores ponantur in ceteris existimatio concessa intelligit
ex reg. l. cum pretor 12 in pricio ff. de iudiciis, et probatur
ex l. cesat 39 ff. de oblig. et act. ubi in conditionibus

iuditia plasignata, ex stralbe dimanantia famam sanrß.

quis

quis ex famosis causis pendeant edictum cesar. Sed ius tas, et indagandae veritatis animo inquiris cum tendanus ob dolum. & culpae latae mihis quatuor iudicijs in famis sit in reliquis aut non ita ut puta in iudicio emptionis Venditionis, locationis, actionis pignoraticiae nique cum bonae fidei sine g actiony mst. de cast. nominus bona fides, quae in s. dictis requirit, quae etiam adesse deme in commodato, et p cario in quo omnes vident qui beneficio afficiat is cui uscommodata, et p cario sessaest, quae non reddere, et fidem quae expedit observari Vero bono non licet neque ut Cicero I officiorum in beneficio aut etiam referre in iniq. hoc eiusmodi est. quod videat omniquae pessimum et indignissimum. Cumque in his omnibus causis fidem observari expediat imo maiore quam in alijs dum benef. afficit is, qui trahit, ut in commodato de p cario nulla congruenta ro reddi pot aut et in iisdem sadditis condemnatus non notet.

Ciceronis autoritas. s.a migrato.

Verum si qua huius subtilis indagationis ratio excogitari pot ea est, quod in omnibus s. dictis iudicijs idsit cum aut ab eo qui fatit ex quo fidis violet tri. in quatuor superiores, et reliquos ea differ quod in superioribus quatuor violat fides data p specie amicitie, et propter hanc ipsam credita quod est omnium iniquissimum, et turpissimum in ceteris vero non item. Quod Cicero in orat. p sexto Roscio a Merino eleganter in actione mandati exposuit. In privatis, inquit, rebus

CN.

rao quare reliqua, p^t quatuor iuditia n^o sit famosa ex cicerone

nquis rez mandatz n' mo maliciosiq gesserit, sui quesstus,
aut commodi caa V.S. ez nobis enim eum maiores su
mum admissise dedecus existimabant ita q. mandati con
stitutz est iuditiu n' minus turpe quã furti. Cuius reiratz
posquã in superiori loco in hanc sentz idez Cicero am
pla disseruit subiunxit: q°, inquit, turpis hec culpa est qd
duas res sanctissimas violat amicitiã & fidẽ, nã neque
mandat quisquã nisi amico neq3 credit nisi ei quem
fidelẽ putat p ditissimi est igitur hominis simul et
amicitiã dissoluere, et fallere eum, qui lesus n' esset ni
si credidisset. Quẽ omnia de mandato dicta in socie
tate tutela, et depossito militant nã et q mandat et qui
deponit indiget mandatarij, et depossitarij opera et fide,
q mandat, ad suum negotiũ gerendũ vel faciendũ q depo
nit ad suã rez custodiendã, mandat q3 et deponit pe
nes eum qez amicum iudicat. Et qui societatẽ cum
aliquo contrahit easdẽ causas ad contrahendum het
et qui societatẽ accipit amicum sese fitet, et fratrem,
cum societas genus fraternitatis inducat l. Verũ ff
pro socio in tutela eedẽ causẽ reperiuntur, et qd guber
natore sit opus pupilo ad ez eiq tuendã, et q d tuto
ri tutela tanquã viro bono committat. Cum q quã
tuor superioribus causis n' solum interveniat fides.
data indigentibus p specie amicitiẽ V.S. ez amici
cia merito pena infamiẽ coercet, qui hanc violare
extitit.

Mandãti iuditium n'. est minus turpe quã furti sm. ciceronẽ

Societas genus fraternit.s

Quod in reliquis contractibus cum a fide discessery N.10
n' aperitur in qq nihil alieni suscipimus amicitie, &
officij causa sed aut rem sequimur n' p sonam, aut si quid
suscipimus alieni nra causa n' eius cumquo contrahimus
facimus ut in emptione n' emimus amicitiae venditoris
sequti sed ob rem quam ptio ab eo consequi volumus
nec vendimus alia ex causa quam ut p rem ptium consequa
mur. Et in commodato, si qui cum accipit beneficium
accipiat n' tn' accipit dantis causa qd qd quam eo inter tan-
quam amicus ptet sed sua qd. sibi, et indigentie sue
consulat, nec q commodat ideo commodat quia egeat com
modatarij operam sed quia illum res sua egere videat. Rur
sus qui accipit ideo principaliter accipit, ut eo utatur
consequentia autem p beneficio rem diligenter curare
cogit, ut domino petenti redat qd facit ut si quid
adversus eam curam peccans nec videat contra fidem in
eo ~~peccato~~ contractu datam peccasse nec contra amicitie ullam
susceptam cum in omni re qd principaliter agitur ex pectetur
l. 1. ff. de autorit. tutorum. Mandatum, autem, tutela,
depositum sic causa amicitie atque officij suscipi
antur, suscipiuntur principaliter alterius causa societas
nostra quidem et socij simul, et sic principaliter fidem
debet conservari. Unde si in his aliquis eam
fidem fallat merito notatur d. l. 1a. ff. de his q not.
inf. q sequuntur, ex Ciccrone Agelio et Marco Ca
tone; Corrasius 4. o miscelan. c. 19. Donel. d. l. 16.

Comm. c. 8. Et hic de infamia, quae imanat quo tui quis notat ex civilibus actionibus.

N. 11 Condemnatus quis criminalie ex publicis iudiciis infamat. inf. e calumniator. inf. e p'uaricator, inf. e tergiversator.

Ex criminalibus solet etiam quis notari veluti ex crimine, quod publici iuditij est, seu quod publici iuditij causam habuit l. infamem ff. de publicis iuditijs l. 4. ubi Greg. gta 7. tt.° 1. p.ta 7. Aut ex criminibus, quae in publicio iuditio admisa ss. qualia ss. calumnia praevaricatio, et tergiversatio. Calumnia est falsa crimina intendere, vel fraude, vel frustratione alios vexare l. 1. ff. de calumn. l. 1. § pro calumnia ff. si mulier ventris nõe l. 1. § ad senatus c. Turpiliani l. si calumniet. 2 3 ff. dicto s.° docet Iulius Paulus 1.° sentent. tt.° 5 § 1.

Quid. sit calumnia

Praevaricatio est vera crimina abscondere id est simulare ea crimina, quae alias opposita ad causam maxime faciunt l. athletas 4.° § calumniator ff. de his q. no. inf. l. 1. ff. de praevaricatoribus d. l. 1. ff. ad senatus usil. Turp. Docent Petrus Greg. 32. Sintag. c. 2. & 3. 1. Ant. Fab. in rationale ad. d. l. 4. § donelus d. l. 28. c. 8. damnatio ex his causis infamia notant l. ict. qui in iuditio ff. de his q. no. inf. l. si is 4.° ff. de praevaricatoribus l. ex puris 6. § 9. iuditij ff. de decurion. l. 1. C. ut intra certum tempus criminalis quaestio terminet. Docent Donel. Fab. & Petrus Greg. ubi proxime.

Quid. praevaricatio.

Tergiversator est qui imposito alicui aliquo crimine fals. ante sententiam tergaverterit

N. 12 quibus fustibus irrogat infamiam

Qui fustibus caesus est infamia notat cum ictus fustium irrogat tanquam poena legitima criminis famosi, ut.

Liuerto.

tuo ingrato erga patronum l. 3 cum patronus ff. de off.° pf. urbis, aut calumniatori l. fustibus 16 C. ex q. ca. inf. irro. aut p iniu l. si duo 13. § fi. ff. de jur. etenim ictus fustium tantum posse sine ca pp° quam damnatus id pati meruerit n infamat. l. ictus 22 ff de his qui no. inf. nec ss. adversatur tx difficilis in l. in servorum 10 ins. ff. de poenis ubi fustibus cesus ex ca furti, quia famosa est, l. 1 ff. de his q. no. inf., infamis n fit igit cons est afirmare n semper ictus fustium infamiam importare, etiam si ca pp° quam id pati quis meruerit sit famosa nam respondetur in d. l. in servorum fustium poenam fuisse irrogatam ultra poenam legitimam furti n. poena nec manifesti dupli; manifesti v° quadrupli est § poena institution. de oblig. quae ex delicto. & quoties ultra poenam legitimam ictus fustium irrogat° quis ex ca famosa, ut in actione furti de qua ibi tunc infamiam n irrogat n q. poena ipsa p se n sit famosa, sed q. duriori senta, in qua poena gravior corporalis n pecuniaria continet°, videt° cum reo transactum de existimat. l. ad q. 13. § poena gravior ff de his q not. inf. l. ad tempus 15. ff. de decurion. Nec tunc obstabit tx in l. 1.° l. athletas 4. § fi. ff. de his q notant° inf. ubi transactionem pactum ve famem delinquentis nocere Ulpianus docet nam id intelligendum est. quoties delinquens v. sup crimine p mala conscientia paciscit° ptio in° veniunte d. l. 4. § fi. l. furti 6. § pactus ff. eod. l. n damnatos 18. C. ex q. ca. infa. irrog. l. 3 ibi decohechase dando algo

q.do iudex dedit aliqui maiorem poenam quam delictum commissum pete ~~[illegible]~~ n infamat. hoc i in pena corporali et ita intelligit tx. in l. in servorum 10 ins. ff. de poenis

transsactio famem delinquentis n infamat delinquentem

sin mandado del juzgador. tit. 6. p. 7 ubi Greg. glo. 6.

At vero quoties iudex ultra poenam legitimam maiorem irrogat, sua sententia ex qua videtur cum reo transactum, non resultat ex hac quasi transactione in conveniens de quo supra sicut non resultat, ex vero et reali transactione facta in suppletoriis et pretio intercedente, ut constat ex d. § pactus insi. docent ultra ordinarios in d. § Iass. in § penales nonas inst. de action. Salicetus in l. 4. C. ex qq. ca. ins. iroq. Sanctitud. in ration. ad lex in d. l. 4. § fi. et in d. l. furtis § pactus

Transactio facta in suppletoriis quamvis interveniat pretium non infamat.

N. 13

Verum supra traditae resolutioni adversatur tex. in l. ordo. 15. ff. ad municipale. ubi post quam Papin. dixit in noviter poenis, quae leges permittunt subiectos ex crimine aliquo famoso nihil omnino in infames fieri rationem adiicit his verbis cum facti quidem quaestio in potestate iudicantium sit aut autoritas non sit significans posse iudicem de crimine ita pronuntiare, ut iudicet admissum esse aut non esse. At cum semel admissum sit non habeit succedere poena delicti; quae in iudicis potestate non est quidem a Papiniano proposita est. eo in casu, quo iudex leniorem poenam imposuit non est iure non idem dicat tex. cum iudex graviorem imposuit. Plurisque pariter idem efficere non posse, ut furti, aut iniuriarum damnatus non sequatur infamia ex probatur tex. in l. non post 6. ff. de furtis, et in l. divus 40. ff. de iniuriis. Sed adversus superiori doctrinam admissam dicendum est Papin. in d. l. ordine

Iudex non potest imponere reo ex crimine famoso minorem poenam quam leges permittunt. excepto in casu supra posito.

In potestate iudicis est admittere probationes criminis. vel non. post admissam debet imponere poenam quae tali crimini competit.

recte.

velle affirmare autorit. s. iu in potestate iudicij n̄ esse.

Ut minus posse graviori sexta poena al. impositam remittere utramq; p. piis rationibus nam qd autoritas juris in potest. iudicis n̄ sit, ex eo p venit qd iudex n̄ pot tollere legem que certam poenam imposuit, et ea violuit reipub. satisfieri mio ad eius offi. p tinet legem tueri, et sn̄ens iudicare poss. inst. de off. iudicis c. I. extra de rei iudicata cetereum iudex, qui unam poenam remittens aliam graviorem substituit nihil c.a iuris autorit. facit quin imo hoc ipso maxime sentit L. conservat dum in talis rei p sona statuit qd ceteris exemplo sit ad maleficia deterrenda l. bona fides 31. ff. depositi l. si poena 20 ff de poe. Praeterea n̄ obstant d L. n̄ pot de penitus, et d. l. diuus ff. de iniuri. js nam ea j. sunt intelligenda quoties iudex, rl alit quam furti; aut in iniuriarum reum damnavit, ut puta ita dixit qa furtum fecisti in duplum, aut quadruplum te condemno. sic tn̄ ut salua sit tibi existimatio nam hac adiectione n̄ pot liberare reum ab infamia, quem prius furti damnaverat. At quoties maiorem poenam corporalem adidit valet p dicta exceptio, qa p dicta maiori poena in locum infamie substituta n̄ minus satisfactum ē legi, et reip. quam si detracta alia poena in iuria mansisset, d. L. qd qo s. poena gravior d. l. ad tempus ff. de decurion, advertit Donel. ubi s.a d. c. 8. Faber in ration. ad tyt. md. s poena gravior.

Stellionatus crimen ullum infamiam damnato irrogat.

qdo iudex imponit reo maiorem poenam corporalem satis facit legi. atv. qdo imposuit pecuniariam ~~corporalem~~ aut ex p sit nolo ut sis infamis tunc n̄ liberat. ab infamia qa n̄ satisfacitur legi et maiori corporalis poena in locum infamiae substituit.

Crimen stellionatus & infame sit.

N. 24

controversum, quae per duo Vlpiani responsa, quae male sibi pugnare videntur, unum in l. 3 § quod si ff. de iis qui not. infam. ubi crimen stellionatus infamiam damnato irrogare, et si publicum iudicium non sit, affirmat, alterum in l. 2 ff. de crimine stellionatus ubi stellionatus iudicium famosum non esse sed coercitionem extra ordinariam habere scribit. Ex quo interpretes tum veteres tum recentiores dum conciliationem quaerunt in varias distrahuntur sententias, et novissime Ant. Fab. 4. coniect. c. 2. negationem tollit ex d. l. 2. Cuius sententia omissa, et alia in scholis tradita, quae tenet tunc crimen stellionatus infamiam irrogare cum iudici quando visum fuerit id in sententia exprimere, et tandem omissa Bulgari, et Martini sententia in d. § si quis fin. quae tradit. Ioan. ibi, et recentiores sequuntur ea est, quod stellionatus iudicium tunc famosum non iudicetur cum admissum est in his contractibus quorum actiones privatae non sunt famosae, veluti cum debitor rem aliena alii obligatam creditori suo pignori dat, aut venditor eam distrahit, ex quibus causis oriuntur non infamis quae probatae sunt actiones quae is tenet adversus debitorem pigneratitia contraria l. 1. in fi. ff. de pigneratitia actione adversus venditorem ex empto l. ea quae ab ff. de contrahenda emptione. l. tenet 6. § si ff. de action. empti. Verum stellionatus crimen tunc erit famosum quando ibi factum adest ex privata actione ob quam infamia irrogatur damnato quod et tunc accidit ex

talis

Reiicitur sententia probans crimen stellionatus infame esse cum iudici visum fuerit id in sententia exprimere.

Quando committitur crimen stellionatus et quando irroget infamiam quando vero non.

talis actio privata, quæ eo nom.e competit, solumm.e actio de dolo videlicet ea, quæ dat.r adversus impostorem hoc est deceptorem, qui cum venditor rem distrahebat, et dixit eum non dabit mil. vini, et affirmavit debitorem et venditorem esse hominem idoneum facultatibus, ut in l. 3. §. ult.o et s. quis ff. de crim.e stelionatus tunc. n. cum adversus hunc nulla alia sit actio, quæ de dolo, n. pignoratitia contraria q.a pignus n. dedit, n. ex empto, q.a n. vendidit, si fuerit condemnatus infamis erit ita ex Joan. Pang. ... bilicorum sciliationem hanc sequunt. Iacob. Cuiac. lib. 13. ob servationum c. 26. Donel. d. l. 1. com. c. 8. §. ult.o de crim.e stelion. plusculum difficultatis est, Duaren. lib. 1. disputat. c. 42. Et sic de infamia juris —

Quis nam sit impostor.

Infamia facti dicit. illa quæ quis contrahit ex eo quod cuius opinio apud bonos, et graves viros gravata est ut colligit. ex l. 66 hæc Abaev. (cui adde Fabrum 6. coniectu. c. 6.) ff. de his quæ not. inf. l. honori 2. ff. de obsequijs parentibus, et patrono præstandis l. eos 12. ff. de decurionibus. l. eaque 13. l. dum 27. l. in eloquutio 19. C. ex quibus causis infam. irrog. ex quibus j. constat infamis notam pati eum qui apud bonos, et graves viros male audit quia eum laborare dicit. porque famæ est restitutus ut ex Plauto in Persa constat, hominum, ait, immortalis é infamia, eum tum vivit cum eu credas mortuum. Et T. Claudius Cesar, ut Duarenus 2. disp. c. 42 refert, cum cuidam

N. 19

Quæ nam sit infamia facti.

Quis infamis infamiâ juris, sine famæ est restitutus à ... apud bonos viros notam infamiæ facti patit.

notā appositiā de p̄canib⁹ familiarib⁹ ademisset.
literatura tn̄ in quie extāt docent Lucas de pen̄a
in platea in 2º dictu in reo. in famib⁹ ubi Petrus
Peckius nº 9º d. reg. jr. in 6. Salicetus in d. l. eaque
& in d. l. Verum Bald. in l. 1. C. de secundis nup.
Covar. in practicis c. 1 nº 1. Costa. 1º selectarum c. 3
nº 6. Fran. Duar. d. lib. 1. disp. c. 42 Ant. Gom.
1º tomo Var. c. 15 nº 3 & Et sic q. 3 coīs. senten. sit ex
dictis, lz consider. uelx tyu in hac nrā l. 2. aquam
indagando, et consulendo n̄ ē recedendum, ppt l. regiam
2. tt. 6. p. 7 ibi enfamado de fecho equel. Et si con
tradicat Donel. d. lib. 18. comm. c. 6. cuius fundamenta tn̄
eminime notatum apud graves viros n̄ eē infamem infa
mia jis n̄ tn̄ ideo sequitur n̄ eē infamē infamia facti, ut
ipse Donel. si attente legal. fatet. d. lib. 18. c. 12 vs. unum
genus causę. cuius infamię effectus congerunt Canoniste
in c. 1º extra de exception. item in c. 3 causa 9 vs. qui
dā. V.º alij de pbationib⁹ gla. v.bo infamia in l. nullā
14. C. ex qq. causis infam. irrog. Bald. in l. fratres nº 2.
C. de inoffic. test. Io. Ioan. de Platea in tt. Costa. Covar.
& Gomezius ubi sª Greg. in d. l. 2. p. 7 gla. 6.

Ex Donelo n̄ colligit. n̄ esse infamiā facti sed hac infamia notatus, n̄ eē notatus infamia juris

effectus huius infamię p Canonistas videbis.

N. 16.

infames infamia juris facti ve. & notatos, adultos honores n̄ possunt admitti.

Huic p̄habitis Cesar constantinus in hac nostra l. 2ª statuit, famosos hoc est infames infam. jis, & notatos hoc est, qui infames n̄ ss. heret tn̄ in eis macula quędā, l. q. delati l. q. in vinculis sunt ut in d. tt. x.ª nº 1. in fi. aut quos vitę turpitudo inquinat.

inquinat, & ab omnibus coetu segregat. ob id qd infames infamia facti ss. ad ullos honores admittendos n. esse. Cui sententia confirmat. ex txu in l. 1a ff. ad L. Juliam de vi privata. l. reus ff. de muneribus, & honor. l. infamia & de decurionibus lib. 10. l. unica de infamibus eod. lib. c. omnipotens 2o. ubi glo. extra de accusation. regia lex 7.a tit. 6. p.ta. + exornant inp. Bart. Lucas de Pena Joan de Platea, Rubusus, Alciatus, et Cujac. Petrus Greg. lib. 31 sintag. c. 29 Duar. d. l. 1. disput. c. 42. Greg. Lop. ind. l. 7 p. 6 Paz in praxi in prio ult.o adnotat. no 26. & q. Inerusq rei confirmationem facit quedam lex Gratiani, & Valentiniani relata in C. Theodosiano lib. 9 tit. 27. hi, inquiunt, q in republica talis ss. sinistre p. petuo sibi omnes dignitates sciant esse preclusas et recte, nam ut Theofrastus, quem refert Plato in lib. de filosofia interrogatus, qd. nam vitam humanam conservaret honor inquit et poena ~~ut~~ et ut Cicero, pro Sexto Roscio Amerino, quos ipsa natura in officio retinere n. potest magnitudine poenae malefi cio sumoveri debent, et improbi, ut Aristotiles 10 ethicorum c. ult., q voluptatem afectant virtute relicta perinde ad q. iumenta dolore, et poena ss. aficiendi. & summus recte pfert Alex. 3. in c. cum in cunctis 7. § fi. extra de electione, dignum est n. ait, ut quos Dei timor amalo n. revocat, celestiatis saltem coerceat severitas disciplinae. faciunt j.o in c. pterea 7. ubi glo. a bo suspendas, extra de usuris c. in dilectos 12 ubi glo. s. de excessibus platorum ubi clerici usurarii, & aleatores penis degg ibi coercent. Et, & quo.

Lex Gratiani, et Valentiniani in confirmat. sententiae

Ciceronis autoritas.

alia Aristotelis

alia Alexandri 3.

veteres nil cognitionis genera iudicij existimationis retulerunt l. cognitionum §. ff. de varijs, et extraordinarijs cognit. neque integrum hominem esse iudicarunt qui infamie nota est irretitus l. popularis ibi ... Gofredi ex possit. ibi ff. de popularibus act. faciunt ... in l. is qui quarta l. q. accusare ... ff. de accusation. cum simi libus ... adductis docent Petrus Greg. Fran. Duar., et ... qui ubi ... Covar. 3. var. c. 3. n.° 3.

qui infamia e notatus non iudicat integer homo

N. 17

Sed Constantini decisioni ... adversant plura, et ... ex l. q. ult. 2 ... ff. de poenis ubi ult.° suplicio ob vitia cele ra damnatur, ad testificandum admitti. ... Ulterius adversat lex Pedius 7 ff. de receptis arbitrijs ubi infamem arbitrum iudicem esse posse Ulpianus diserte scribit, at qui est iudicem est ad publicum, et honorificum l. quippe 7 §. ... ff. de iudi. admissa ... ad instar iudiciorum ... redacta l. ... ff. de receptis arbitrijs ... infamis pot admitti ad officium publicum, et honorificum. Tertio spurius infamis est ut ex textu in l. fi. ... C. de naturalibus liberis docent Tira. in tr. de nobilit. c. 15 n.° 24. Covar. in practicis c. 19 n.° 6. ... ex eo neque ad sacros ordines nisi dispensatione habita pot promoveri c. cum in cunctis 7. in prio c. in nobis ... extra de elect. c. 1.° de filijs presbiterorum c. 1.° ... eodem tit. in 6., nec ... doctorare ... Tiraq. d. c. 15 n.° 13. At spurius ad decurionatus dignitatem pot provehi l. generaliter. 3. § spurio l. spurij C. in prio

Primo argumentum probantia infames ad honores admitti

1 argumentum probans ult. suplicio damnati ... testes esse.

2 argumentum probans infamem arbitrum iudicem esse posse.

3 argumentum probans spurios esse infames & ad sacros ordines non admitti. verumtamen ad dignitatem decurionatus promotos esse.

C. in prin. ff. de decur. q. 4. & alt. pugnat ex di ametro dificiectis tx. in d. l. generaliter 3. § fi. ubi iudai cos superstitionem sequuntur ad honores, & dignitates admitti posse. Ulpianus affirmat, at iudei infames sunt ut colligitur ex tex. in l. fi. C. de iudeis c. cum sit 16. c. ex speciali & ex tradeindis c. nulla 19. 3 q. distinct. c. constituit 3. l. 17. q. 4. l. 3. tit. 24. p. 7. igitur Constantini decisio legum in presenti iure consona non est.

Argum. 43 probans iudeos ad honores & dignitates admitti posse

iudei sunt infames. hoc est qui iudaicam superstit. sequuntur

His tamen non obstantibus aduertenda est. cc. ex nro sta deducta, quae superioribus arg. non opprimitur, non ex tex in d. l. § ultimo 2 § ff. de p. oenis, nam, et si verum sit ad tes tificandum non esse admittendas personas nisi integre existi mation. c. 1. extra de excep. c. 1. fere per totum extra de testibus l. 3. ff. eodem tamen necessit. urgente et indefectu aliorum ad eruendam veritatem admittuntur illi qui alias non admitterentur l. consensu 8. § sin autem et § sup plagis C. de repudiis c. cum delectus 32. tit. et si tres de elect. l. fi. de testibus cogen dis d. l. qui ole insi ff. de poenis ubi damnatis deest ser dari, ut de eo in alio questio habeat unius et positio non plena sed qualem quamque probationem efficit ut ait Gomecius 3 t. c. 12. no 20. Rursus non aduersatur tx in d. l. pedius 7 ff. de recep. arbit. quae intelligenda est de arbitris electis a partibus, qui nullam iuris dict. habent neque preuentionem tendunt iudicem non facit eum, qui iurisdictioni non praeest l. priuatorum 3. C. de iuris dict. omnium iudicum. Unde etiam in arbitro

N. 25

Res. ad 43 argum.

cum non inveniuntur homines integrae famae ad testifican dum admittuntur infames ad eruendam verit.

Ad 2m argum. respond.

Arbit. electus a partibus nullam habet iuris dict. nec dignit. itaque infamis hoc modo arbit. esse poteru

sic electo nulla consideretur iurisdictio nec dignitas velle in
famie elegi poterit. d. l. pedius. l. 7 ff. de his qui notantur infamia si
ubi Jurg. glo. q. tit. 6. p.te 7., & partes sibi tenentur im
putare, dum tales arbitros elegerunt l. diem. 32. § str.
ri ff. de recep. arb. . Nec quod arbitria ad instar iudicio
rum sint redacta, quicquam facit, nam id procedit in ord.e iu
ditiario, ut fra processu l. rem. n. novum 32 § 4. C. de iudi
tijs l. cum antea. c. § sin autem, & § altera C. de recep. arb.
n. d. in iuris dict. & potest. iudicum docet Socinus reg.
43 Pechius in reg. in fam. n. 8. de reg. iur. in 6. Aret.
Fab. in rationali ad tex. in d. l. 10. & d. l. pedius ff.
de recep. arb. . Ad. 3.m dicendum verius esse

R. ad. 3.m arg.tum

spurij non sunt infames.

spurios infames non iudicari ut defendunt Paleotus in
tr.u de spurijs c. 5. Covar. in practicis c. 19. n. 6. id
quod expresse colligitur ex tex. in d. l. 3. § spurios & d.
l. spurij 6. ff. de decurion. ubi spurij ad decuriona
tus admittuntur ad quos non admittuntur infames l. 12
ff. de decur. . Nec refragatur spurios repelli ab
ordine, & beneficio ut in c. 1. de filijs presbyterorum cum
similibus, nam propterea non sequitur eos esse infames, nam &
bigami, & irregulares a sacerdotio repelluntur, & tamen bi
gami, & irregulares infames non sunt.

multi repelluntur a sacris ordinibus, et beneficiis qui infames non sunt.

N. 19

R. ad. 4.m arg.tum

Maioris difficultatis est ultimo loco proposita dif.as ex
tex. in d. l. generaliter 3. § fin. ff. de decurion. iuncta l. fi.
C. de iudic., quia opposuit Accurs. ibi plures solutiones refert.

qua

que ɔsultatione n(on) indigent. Unde verissime dicen
dum est Ulpianum ind. § fi. ibi, qui iudaicam superstitionem
sequuntur non loqui de iudeis sed potius de eis, qui cristi
anam religionem suo temp(or)e sequebantur. Etenim cum ipse sub
Alexandro Imperatore, qui tunc imperium administrabat
gentilitiam superstitionem sequeretur fidem n(ost)ram quam primum cristi
ani in iudea receperunt iudaicam superstitionem vocat, eam
q(uo)d eo nom(in)e ab ethnicis appellari constat ex Plinio epist.[a]
1° ad traianum Cornelio Tacito lib. 15, 18. et 22.
annali Suetonio in vita Tiberij, et sic legitur Ulpianum
q(uod) rescriptum imperatorum Verij, et Antonini refert, ubi
concedit eis, qui iudaicam legem sequuntur, ut possint ad hono
res promoveri, de cristianis fuisse locutum. Cuius rescrip
ti concedendi causa tam n(ost)ros, quam antiquitatis observa
tores ɔsulas ea fuit, q(uo)d cum Romanorum exercitus in bello
contra Barbaros maxima aque inopia laborare pluresq(ue)
q(uo)d ex militibus siti perirent p(re)cibus cristianorum militum adeo
optimo maximo plubie fuerunt impetrate, cum q(uo)d in certa
men prodiissent tali fulmina hostium faciem p(er)strin
gebant impetus q(uo)d grandinis ita eos exterruit, ut Roma
ni victoriam vix sperata(m) reportaverint. Inquis rei gra
tia imperatores, et si ethnici, rescripta ɔ(tra) mulgarunt
q(uo)d Cristianos accusari prohibuerunt, et ad honores, et dig
nitates eos aspirari posse p(er)miserunt, ut ex d. § fi. cons
tat, eos q(uo)d capaces efecerunt, ut ex tit. ad quirere possi
sent ut sic p(rin)cipias verum sensum legis 1. § C. de

catholica fides quia primum in iudea recepta fuit iudaicam supers titionem vocabant gentilles.

cristiani gentilium temp(or)e ad honores admittebant ex rescripto Verij, et Antonini imperatorum concesso ex miraculo in favorem Romanorum p(re)cibus cristianorum.

sacrosanctis ecclesiis quae aliás nullo, organe dubitandi rationem haberet stante decissioni l. orbis legis [illegible] off. [illegible] quod privilegium collegio Christianorum Constantinus concessit ob sanctitatem sibi mirabiliter creditum observat ex Tertuliano et aliis Alciatus in l. quis doc. de decurion. lib. 10 lib. 3. dispunctionum c. 16 Romanus singularium 679 manet quod ab impugnatione libera imperatoris constitutio in hac nostra l. 2. dum infames à dignitate removet, et repellit.

N. 20. Tandem glosa 5. inquirit utrum infamis possit curatoris officium exercere et in breui compendio simul cum quaestione de omnibus personis, quae in iuditio solent intervenire sermonem faciamus. De iudice constat quod debet esse viri integrae famae l. cum pretor 12 [illegible] lege ubi glosa verbo moris ff. de iuditiis. Late Casaneus in catalogo gloriae mundi 8. p. consideratione 38. Iste fonus Gratiano de acceptationum forensium c. 284 n.° 23. ubi advertunt quod est tamquam nobilis salutandus, prosequitur Tiraq. de nobilit. c. 20. n.° 1. et 2.° et Driuus in l. iudices infra hoc tit. De advocato in dubium vertitur ex eo quod liberti non sequuntur aureorum anullorum ad dignitates ellis non possunt l. 1. C. ad l. Visellia l. 1. § si serui aut Liberti ad decurionatum aspiraverint lib. 10 sed liberti possunt esse aduocati l. 2. C. de postulando et accessori l. 2. ff. de off. accessorum igitur si in officio aduocati nulla est dignitas.

Infamis non potest esse iudex quacumque infamia sit notatus.

iudex tamquam nobilis est salutandus.

dubitatio in numeratis probans quod officium aduocati non est dignitas

Liberti possunt esse aduocati et ~~adiuitori~~ accessores

dignitas infamis absq impedim. nrę l. potuisse advocari, Et Accur. in l. moran. in l. ab Anastasio l3 C mandati dicit qd aduocati ora malamoverunt et in huius rei confirmat plura congerit Tiraq. de nobilit. c. 29 an. 1. usq. ad 10.

Contrarium colligit ex tex. in l. laudabile q. C de aduocatis diversorum iudicum l. providendum 1. ibi, aut meritis nobilissimos fecit C. de postulando c. 9. episcopus. ibi laudabilis nrę 3. q. 3. c. infames in prin. ibi n. possunt esse patroni causarum 3. q. 7. Faciunt fa. in l. 2. § servius aut sulpitius. ibi Patricio et nobili viro et causas oranti. ff de origine jur. et l. fi. C de postulando ubi iudei n. possunt ee aduocati et in l. nequis 3. l. sancimus C de aduocatis diversorum iuditiorum, ubi aduocati ab omnibus muneribus personalibus sunt exempti iuncta l. neque infames 12. s. de decurion. lib. 10. ubi infames immunitate n. hent. Et ist. ius C Tiraq. de 29 n. 19 ait plures scr. q in laudem huius muneris affirmat dominum nrum Jesum cristum aduocati partes sibi sepius sum psisse, ut cum Luce decimo cap. Magdalenam c. Martam, quae in sorore sua maiorem diligentiam desiderabat, et Luca 7. adversus confidentem illum fariseum, qui ta a Magdalena tangi nolebat, et Mathei 26 Marci 14 contra discipulos indigne ferentes, qd eadem Magdalena cristi capud et pedes pretioso unguento inunxisset, ac mirabili pietatis exemplo defendit. Nec qd superius de liveritino alatum est, his adversatur nam hodie

N. 21

Solvit dubit. dicendo ex variis locis aduocatos esse nobiles et in regum famę ideo qd infames n. possunt isto off. frui.

aduocati ab omnibus muneribus personalibus sunt exempti

secundum plurimos autores Redemptor nost. sepius vices aduocati legit.

Rtu ad legem iudicis infra hoc tto. dubitatum qd infamis possit esse aduocatus ex erquod.

Liberti n' obsequento [illegible] anullorum aureorum ad ullas dignitates admitte bant. et tn postulabat hoc intelligi debet in temp. auth. ut liberti in quo temp. p[ost] istam ma numissionem sine concessione aureorum anullorum servi efficiebant cives Romani simulq[ue] ad dignit. [illegible] ad mittebantur.

p[ost] illam manumissionem sine concessione aureorum anullorum servi efficiant cives Romani, auth.[o] ut liberti de cetero auro n' indigeant gla. in d. l. 2. C. ad l. Vis. ceteraq[ue] possunt eas dignitates consequi docet Tiraquellus ubi supra n.[o] 16. Bart. in d. l. 2. § fi. ubi Ant. Fab. ff. de postulando, et in l. 2. § in honorarijs ff. de varijs & extraordinarijs cognitio. decius in l. femine n.[o] 13 de reg. j. Pinel. in l. 1. 3.[a] p. n.[o] 62. vers. 28 infer. C. de bonis maternis Gugor. in l. 4. tt.[o] 6. p.[ta] 3.

N 22.

Dubitat. et infamis possit esse tabelio & notarius.

Tabelio atabulis.

Notarius anotis.

Notarij, et tabeliones servi publici dicunt.

De tabelione, & notario eas solet dubitari, dicit aut tabelio atabulis, l. locum 3. § si tabulas ff. de tabulis exibendis l. ult.[a] § hic quoq[ue] ff. de muneribus & honor. Notarius anotis qq. publica instrum.[ta] confici ebant de qq intelligens j. in l. Lutius 42 ff. de militari tt.[o] l. Thais 41. § sei. ff. de fideicomm. libertat. l. 1. § ludi ff. de varijs, & extraordinarijs cognition. Et q[uo]d infamis, ad officium tabelionatus possit admitti ex eo p[ro]bari videt[ur] q[uo]d notarij & tabeliones servi publici dicunt[ur] l. n' alit. 18 ff. de adeption. l. 2. ff. rem pupili salvam fore igit[ur] n' adhoc off. admittune illis q[uo]d nullis sine l. q[uo]d attinet 38. ff. de reg. j. et infamis admitti debent. Ulterius facit lex universos 29 5.[a] de decurion. lib. 10. universos inquit, imperator decuriones volumus atabelionis officijs separari ubi Aursius, & alij ideo id statutum fuisse dicunt q[uia] tabelionis off. est.

pest vide notant plures relati a Tiraq. de nobilit. c. 30 n.º 6. Contrarium s. qd. ad off.m tabellionatus infamis admitti n. possint colligit ex txu in l. laudabile ibi clarissimorum notariorum C. de advocatis diversorum iudicium l. 1. C. de primicerio hoc lib. 12 l. maximarum 13. §. de excusationibus muneris lib. 10 ubi excusant a muneribus de qq. in ea lege et §. s.a dicta p.o loqui videant in notariis principis in reliquis m̃ inferioribus idem observasse testat Covar. in practicis c. 19 à n.º 12 ubi communem sententiam dicit eam qs. probat et confirmat idq. evidenter probat ex txu in l. 2. tit. 29 p.ta 3. ibi debuma forma Ubi Greg. glo. 4. Pax in pra- xi in proco Anotaciones colt. n.º 9. Nec obstat d. l. in- alii cum similibus hic omissa relat. Covar. ubi s.a et alii quos ex Tiraq. ipse refert. Verissimum e. olim servos publicum appellari quem civitas publicis tabulis praeficiebat obq. servus civitatis dicebat l. fin. ff. qd. cuiusq. univer sitatis nom. V.s postea statutum fuit ne servi sed libe ri publicis tabulis praeficerent l. ff. C. de servis reipubl. manumittendis l. 3. §. de tabulariis lib. 10. ex quo n. sequit indistincte posse servum tabularium ee. et p. co sequens posse infamem ad id munus admitti. Nec idest ligit ex d. l. universos ubi decuriones prohibent tabelliones ee. cuius prohibitionis ro n. est, quam minus recte ex cogitavit Accursius ibi sed ne decurio ab off.o abcere eum n. possit utroq. munere uti ut ex l. 3.

resolutio, infamis n. pot ee tabelio nec notarius.

Tabelliones, et notarii a baliquibus muneris bus excusant.

Statutum fuit nota rios et tabelliones n. esse servos sed liberos

Ait. l. lib. 12 Codicis Theodosiani a qua d. l. uni versos desumpta fuit probat Covar. ubi s. n.

Tandem quod ad Curatoris officium spectat etiam infames illud ad id admitti non posse ut docent Boerius decisione 222 Aufrerius in capitibus pars c. 8. de off. curatoris n. 29. Larr. ubi s. n. 31. Ant. Fab. ... ad ... in ... Petrum ff. de receptis arbitris ubi ex ... in fi. ... de exceptio. Covar. d. lib. unico practicarum c. 19 n. 4 ubi ... de procuratore ad negotia loquitur ... rationum ... ubi vide esse indicat ... alterius patrimonii ... procuratori ... quem vulgo maior domo dicimus procuratorem qua ... hec ... ad ... ministerium ... non ... tale ... ut prosequitur Covar. ubi ... videas quibus ... finiunt ...

Infamis ad tabellionis [struck] procuratoris officium non admittitur.

...

Ad textum in lege Maior dignitas 3.a C. Qui 1.o de dignit. lib. 12.

Quod ex constantino Imperatore in q.ti colligit, posse quem dum maiori dignitati est cooptatus minoris dignitatis pri vilegia eo obtinere difficile est satis ex g.li regula qua statu tum extat nemine duas dignit.es simul here posse l. liber tus 17 § precipitio ... sed eode temp. ff. ad municipalem l. 1. que adme civilia munera inducunt s.r lib. 10 l. hu militoribus 14. s.o de suceptoribus prepositis, et arcbarijs eo dem lib. l. hac § 20 ins. de proximis sacrorum scriniorum hoc lib. 12 l. is qdem 5 ... in posterior ins. q militari possunt eode lib. mag ... nemine duas dignit.es obtinere dupli ci vel fungi off.o posse manifeste ... idem collegit ex tex. in l. fi. C. de accessoribus ubi inc dicit negans si mul gerat. offis advocationis, et conciliarij neque ad utrumque festinat neutrum bene peragrat. Vbi Acursius notavit qd qui binos lepores insequitur neutrum capere solet, ex quo beneficiorum pluralitas jure canonico prohibita, ut ex varijs concilijs ostat Placentino. s. in c. sanctorum 70 d. Calcedonen si c. clericum 21. q. 1. Aggatensi in c. unum abbatem eadem caá, et q. Lateranensi in c. q. n nulli ... clericis n residentibus

N. 1.o

Et ex alijs Rom. Pontif. decretis ut constat ex c. dudum 54 § nos igit. de electione c. de multa 28. de p̄bendis & dign. c. literas 9 de concessione p̄bende c. 1 ex eppis 28 c. cum singula 32 de p̄bendis in 6. extravaganti execrabilis eod. tit. Trid. ss. 7 de reformat. c. 7 cum tribus seq. & ss. 24 de reformat. c. 17 Regia lex 3 tit. 16 p̄ta 1. & Lucas de Pena in d. l. hac p̄. infra de ex[illegible] sacror. scriniorum hoc lib. 12 n. 2 animadvertit q. si testator legaverit decem singulis canonicis alicuius eccl. et alijs ex dispensat. heat. ibi duas p̄bendas legatum n. 3 in duplicat. q̄o sicut q̄uis n. p̄t duplici off. fungi ut Imperator in d. l. hac p̄. docet ita nec duplici iure debet honorari.

Sic etiam si in statuis p̄ penal. factis iudex n. potest instrum. efficere ut idem Lucas de Pena ubi ex[illegible] n. 8 animadvertit & in l. 1 n. 2 inf. de primiceria hoc lib. & Arist. 2 Politicorum c. 9 improbandum e. ait, ut idem homo pluribus magistratibus p̄sit nam ut p. Plato 2 de rep. impossibile e. unum plures artes bene exercere & lib. 3 singuli singula recte conficere possunt plura v. minime. & Osorius lib. 1 de regis instit. in publicis muneribus qui plus fungi cupit oneribus ipsis cum magnanimis succumbit. Cum ergo quis duabus dignitatibus p̄esse n. possit n. est cur imperator contrarium statuat.

N. 2º Verum s. dictis n. obstantibus Cesarij haec instit. defendenda est in qua n. statuit ab imperat. ut q. p̄esset.

posit duas dignit.es simul obtinere qd. ex s.a dictis
ad admittendum n'e; sed qd Constantinus docet illud
est ut si maior dignitas alicui sup(er)venerit n' tollat mi
noris dignit.is p(re)cedentis p(ri)vilegia ~ Aliud n' est
qd quis obtineat duas dignitates qd lex nost(ra) n'
[illegible] bat aliud longe diversum qd obtenta maiore dig
nit.e privilegia minoris durent qd n' repugnat et sic
prior dignitas expiret in memoria p(re)cedentis dignit.is p(ri)vile
gia durant arg.to L. Unius [illegible] § serv[illegible] ff. de questio
nibus L. fi. ff. de decurion. Unde si silentiarius
ex primus sacrorum scriniorum inter senatores electus est reti
net privilegia, que silentiarijs, et primis sacrorum scri
niorum principum consistoriis concessa sunt. L. eos 12 s.a de
[illegible] excusationibus munerum lib. 10 L. decurionibus 3 infra de
silentiarijs hoc lib. L. 1. infra de [illegible] L. iubemus 4
infra de primis sacrorum scriniorum hoc cod. lib. Et sic
Magist.r L. doctor huius, aut alterius universitatis si
cuti eppus aliam ve dignit.s sequat(ur) n' propterea pri
vilegia universitatis amittit ut p(ro) doctores iuriu(m) arg.to col.
legio, et ex eo qd honoris augm.tum n' debet ei p(re)iudicium facere
arg.to L qd favore 6. C. de legibus. L. legatus [illegible] 24.
ff. de adimendis legatis ubi docemur inducta ad aug
mentum n' debere operari diminut.em in cuius rei confir
mat.em expendo tex. in L. falsa 33. § sed si cui ff.
de cond. et demonst. ubi legatum relictum alicui quasi li
uerto n' idcirco legatum amittit quia postea anulos ab.

B

Imperatorie acciperat vidit q. Juris consultus ibi ratione qa honor eius auctus est non conditio mutata qd. et Papin. confirmat in l. 1. in prin. ff. de jure annul. aur. exornant Lucas de Penna Platea, et Cuiac. h. ide. Cuiac. lib. 2. respons. Papiniani in l. libertus 17 § conscriptio ff. ad municipalem et ind. l. 1. ff. de j. aur. annul. Oseda de incompatibilit. benef. 1 p. c. 11. & 20.

N. 3º. Nec superioribus adversantur j.ra in c. relatio. & in c. illud 21. q. 2. ex qq. constat posse unum duos episcopatus simul retinere cui difficultati non satisfacit Gratianus in c. unum Abbatem 21. q. 1 et eadem causa, etq. asserens s.a d. j.a procedere de jure speciali, quae solutio convincitur ex eo q. d. ius speciale nunquam presumitur cum iuris com. derogationem inducat tunc etiam quia ex l. d. c. relatio constat episcopum elegica ibi obtinuisse duos episcopatus contra j.s com. regulas non vero virtute dispensationis, ut indicant ea verba. com. vita necessario ostenda esse providimus. Unde verius dicendum est sm. episcopatum in titulum fuisse episcopum Fundensi concessum in d. c. relatio eo q. d. eius episcopatus 1.9. ab hostibus captus erat ut constat ex illius [illegible] originali apud D. Gregorium lib. 2. epist. 13. cum illa sit legitima causa in aliam ecclesiam transeundi in c. postquam 29. 16. q. 1. et q. retineat 1.3 ecclesiam sic translatus episcopus ut dicitur in d. c. illud. adhuc non obstat episcopo aliqua incompatibilitatis obiectio cum alt. episcopatus propter hostilem residentiam non habeat sicut non est considerabilis incompatibilitas

in duobus.

in duobꝫ beneficijs curatis si in uno n. essent parrochiani arg. gt. ubo parrochialis eccle. in c. Jean n. de elect. in 6. quæ ita obseruat Panor. in c. de multa n.o fin. extra de prebendis

Plurimus n. aduersant. s.a in l. unica et ideoq. C. de no- N.A.
vo codice faciendo et in l. 1. in p. de primicerio hoc lib. quæ probari videt. et eumdem plures dignit.es ~~quæ tendunt~~ obtinere posse. Nam omissa senta eorum qui docent ea j. intelligenda fore de pluribꝫ dignit. quæ tendunt ad idem et possunt. simul obtineri: quæ s.a dictis j. ꝫ n. conuenit. Verius dicendum. ea j.a intelligenda fore de duabꝫ dign. quarum altera offm. habet anexum, altera honorem duntaxat absque offo. et ministerio, quæ simul obtineri posse constat ex nro. txu. similibꝫ.

Deinde n. obstat txꝫ in l. iii senatores infra N.5.
hoc tt.o ubi imperator retinet consularem dignit. quam obtinebat ante ademptionem imperij. nam txꝫ ille in imperatore loquit. qui omnes dignitates in se retinet, et ab eo tanquam a fonte dimanant, ut notat Jass. in l. 1. n.o 2.o ff. de offo. eius cui quibus absol viter hic txus.

nis Legis tertiae huius tt.i C lib. 12.

Flad [illegible]

Ldo. Maqueda

Ad tex. in l. senatores 4. et l. nemo 5. l. quoniam 7. l. viri senatores 8. l. proceptus 14 hoc nostro tt.° lib. 12 C. de dignitatibus.

Senatores de quorum origine Livius 1. ab urbe condita. N. 1°
Valentinus in historia ... Romani lib. 1. ... Casiodorus 6. variorum c. 1. & 2. Volaterranus in philologia lib. 29. in tt.° Romani magistratus, Curia Pisana lib. 1. c. 1.° n.° 2. & 3. ubi Acebedus in addition. n.° 7. quod proprie concilliarii principis dicunt, & auditores regiae audientiae, ut Curia Pisana ubi 5.a c. 11. n.° 8. animadvertit in quos, & ipse princeps, enumerat ut constat ex hac l. nemo 5. ibi curiarum nostrarum & ex hac l. viri 8. ibi viri ordinis in quo nosque ipsos numeramus ex l. quisquis 5. C. ad l. Iuliam maiestatis ibi pars corporis nostri sunt. Facit textus in c. ad apostolicae de re iudicata in 6. ubi Romanus Pontifex dicit Venerabilium cardinalium eorumque ipse fratres appellat [illegible] cum si [illegible] familiaris in c. cum dilectus 14 de clericis non residentibus. Ex quo a senatoribus regiis decreta perinde ac si ab ipso rege subscripta fuissent. hinc l. unica in f. ff. de off.° praefecti praetorio cum addit Donellus lib. 21. c. 11. l. 1. C. de off.° vicarii l. 19 tt.° 9 p.ta 2. l. 29 tt.° 4 lib. 2 recopil. ibi bien asi y tan cumplidamente como si fuessen firmadas de nuestros nombres.

Aliquibus cassibus exceptis de qq in l. 10 tit. 9 lib. 2 recop. Ubi inquam senatores eorumque ... et eorum homines hoc est procuratores predictorum actores, et coloni, liberi sunt ab omnibus sordidis, et extra ordinarijs muneribus adeo, ut si prefectus urbis maxima habeat potestatem ut constat ex l. 1. et 2. infra de prefectis pretorio hoc lib. adhuc potestatem iniungendi munera senatoribus non habet, ut constat ex hac nostra l. nemo 9. quod et in iudicibus statutum est in hac l. quoniam 7. et l. praecipimus 14 infra hoc tit. Cuius rei ratio in praeexcellentia senatoriae dignitatis consistit, ut colligitur ex text. in l. 1. tit. 20 § illiensibus ubi ... non sint alii ... ff. de excus. tut. et ex l. 3. § 1. ff. de mun. et hon. ultra Platea, Perez, et Cuiac. in sup. d. iuribus docent Bart. in d. § illiensibus n. 1. et Tiraq. de nobilit. c. 20 n. 172 et Cuiac. lib. 10 obser. c. ...

N. 2. Sed ex 10 ... dictorum iurium decissio difficilis indicat quod praestationum immunitas nemini quantacumque dignitate praefulgeat, concessa est. l. 1. uncto rubro ... de immunit. nemini concedenda lib. 12. ex quo omnes omnino pensitationem teneri, et ad oblationem functionum publicarum urgeri debere constat. Constantinus docet in l. omnes 4. et 5. ... de annonis, et tributis lib. 10, adeo, ut nec virtute cuiusvis privilegij nullus possit se excusare l. in fraudem 7. eodem tit. de ann. et tributis l. 1. de indiction. ... lib. 10. Nec dicas ... dicta ... in privatis loqui, et ad senatores sublatas non esse

n. esse protrahenda, ut indicat tex. in hac n.ra l. se
natores q. cum similib. nam pt qua gd. tex. ind. l.
omnes, & ind. l. 1. generalit. loquit. constat indictio
nes, que ex reb. ipsis pstant. cetera q. onera realia ad
o reb. ipsis inherere, ut in quem cumq. possessores transe
ant, et ad eam pstationem ratione rei possit obstringi ex.
legem sipendentes 17 § si qd ff. de usufr. l. quero res ff.
de usufructu legato l. imperatores ff. de publicanis, & vecti
galib. l. 1. ubi diximus s.a de annonis, et tributis lib. 10. q.
adeo v. est, ut neq. primi pilaris neq. veteranus, aut mi
les alius ve privilegio aliquo subnixus nec Pontifex eius
modi pstation. possint se excusare, ut jurisconsultus notat in l.
munerum 18. § patrimoniorum vs. ab huiusmi ff. de munerib.
& honorib. Concinit Imperator in auth.o de defensoribus
civitatum, § audiunt vs.o si qua ff v.o ibi sancit unum
quemq. nobilem semp functionem agere civitatum, collat.
3. Et s. quo ad munerum vacationem deterioris conditionis
ee senatores, quam reliquos Scebola docet in l. his 3. vs.
senatores ff. de vacatione munerum igit. Senatoria dig
nitas munerum immunitat. n. pstat, ut Cesares in hac n.ra
l. senatores cum similib. docent

Hanc dif.es ut cesset meminisse iuvabit qd ecsi vbs **N. 3**
munus varie soleat usurpari ut colliges ex tex. in l. sed et necno
in ff. de off.o proconsulis l. plebiscito 120 ff. de off.o fidij
l. cum plures 13. § fi. ff. de administrat. tutor. c. 11. n.

nulli 104 cum seq. l. 9. 1. cap. statutum 11 § insup. de rescriptis in 6. l. in 194 l. munerum 214 l. pupillus 239 § munus ff. de V. S. Proprie in accipitur pro onere, quod nacio subire nos oportet. Lege, more, imperio, vel eius, qui iubendi habet potestatem, de quo loquuntur in l. l. & per totum ff. de muneribus & honoribus tit. de muneribus patrimoniorum cum quatuor seq. C. lib. 10. Qua munera quae publica, seu civilia dicuntur, aut personalia, aut patrimonalia, aut mixta sunt. l. 1. l. 3. § fin. l. rescripto 6. § sciendum l. munerum 18. ff. de muneribus, & honoribus l. omnes, & fere per totum C. de annonis, & tributis l. fin. C. de immunitate nemini concedenda lib. 10. l. 4. tit. 1. part. 2. l. 11. tit. 28. part. 3. l. 1. cum sequent. tit. 14. lib. 6. novae compil. Praeterea alia dicuntur munera extra ordinaria de quibus loquuntur in hac nostra l. senatores 4. cum similibus in l. maximarum 12. l. sordidorum 13. l. ab illustribus 16. C. de excusation. munerum lib. 10. late Brisonius lib. 11. de V. S. verbo munera. Escardus in suo Lexicon verbo munus publicum Bart. & Platea in l. unica C. de mulieribus. Et in quo loco munera C. lib. 10. Jass. in l. placet 9. C. de sacrosanctis eccles. Petrus Greg. lib. 18. Sintagma c. 12 art. 6. Otalora in tract. de nobilit. 1. part. c. 2.

N. 4. Hoc supposito resolvendum est senatores a muneribus personalibus, ut sunt tutela, cura, & similia immunes esse l. Geometrae 25 l. iurisperitos 33 ff. de excus.

excusatio tit. l. fi. C. eod. l. fi. infra de silenti
arijs hoc lib. l. 3. tit. 17. gta 6. docet gta . . .
in l. q. immunit. § . 1. ff. de mune. patrimonior. lib. 10
ubi Bart. Lucas de Pena, Platea, & Cuiac. idem Bart.
& Cuiac. in d. l. superior, Ant. Fab. in ratio. ad lex in
l. vel § 12. § ex facto ff. de minor. Ioan. Gar. mitt. de
Hispania nobilit. gta 35 n° 39. Rursus immu
nes ss. a muneribus extraordinarijs patrimonialibus l. cui munus
12 ff. de mun. & hon. d. l. sordidorum 13. cum tribus seq. l. de
excusat. munerum lib. 10 l. 1. 2a & l. fi. infr. de palatinijs
sacrarum largitionum hoc lib. 12. Probat nostr. tex. in hac l.
senatores 4. ibi ab omnibus sordidis extraordinarijsque &
vilioribus muneribus iuncto ibi atemonarijs oneribus . . .
rum . . . ex positione ommissa gta in . . ., quae ita expo
nit id est temerarijs . . . Cuiacio qui aurum tironicum
. . . atemonarijs exigebat dicit, & ex positionibus eorum
qui ita legunt telonarijs ut constat ex Brisonio lib. 18.
de . . . Hoc temones magis consonum videtur quod ex Yea
dem gta in . . . Lucadepena in d. l. maximarum 12
et Platea 5. colligit, ut temonarij onus a temone, hoc
est ligno curru infixo, quod appendit . . . iugar boum dicat,
et . . . id intelligat munus sordidum ad vehendas res mi
litum vulgo Vagaje de soldados agito munere, & aere
liquis sordidis exteris que praestationibus quas iudices descri
bere solent senatores immunes ss. . . . ob . . . ex celeritate sue
dignitatis ut notavimus 1a n° 1° infr. & ut . . . honorum

Et Teodosius in l. unica inf. de pp. positis laboris hoc lib. immunit. Digni ss. quos nostri lateris commitatus illustrat concinit hodie l. 7 tit. 5. lib. 2. recop. ubi auditores regij excusant a muneribus extra ordinarijs his pane de la Romana y sisa. docent Lucas de Pena Platea Cuia cius, & reliqui in d. l. unica idq. Lucas de Pena in d. l. 1. & 2. ff. infra de palatinis sacrarg. largitionum Rebu. in d. l. munq. dicts. pag. 163 ... prestatur Borrig in tit. de autorit. magni Consilij n.º 1. & 2.º Rota dec. n.º 376, & 879. Greg. lop. gl.ª 2.ª in l. 20 tit.º 18. p.ª 3. Ioan. Gar. d. tit.º de nobil. gl.ª 39 n.º 39. Ex quibus omnibus constat qd. q. senatores ab extraordinarijs muneribus eximant. & solus Princeps ad eorum pilationem eos cogere possit. l.ª nrq. l. nemo 5.ª ubi Rob. & Odofr. ... n.º 1. notant: ab ordinarijs patrimonialibus exempti n. ... ut ... s.ª n.º 2.º adductis ostat qua ita ad concordiam cum textu in hac l. senatores cum similibus reduci debent. Unde caute legendus e Ioan Gar. d. tit.º de nobilit. gl.ª 6. n.º 9 dicens in hac l. senatores ... in hac l. quamq. 7 in favorem exemptorum ... dignitatum generalis ... distinctione suppositia alegata ... cum ... senatores senatoria dignitate nobilitati nobilesq. ... ab omnibus mun. sint immunes ut nobiles s. n.º 7 eadenquo q3. et ipsi immunit. gaudent ut lateris ... animadvertes.

N. 9 Rursus adversus hec nra ... n faci ... qd adducimus s. n.º 3. infra ... in d. l. his 3.ª tit.º senatores ff. de vacat. mun. ubi senatoris vacatio, que ... reliquis ... n. hent. ... qd ille ... in navibus, quas senatores hent n. possunt.

ex ...

ex prohibitione L. Iuliae repetundarum, ut ex d. Sti. senatores sstat.
Quod et ex L. Claudia lata adversus senatum a Quinto Claudio tribuno plebis statutum fuit ne quis senator, qui ve senatoris pater fuisset maritimam navim, quae plus quam trecentarum amphorarum esset, haberet, eam. n. satis esse ad vectandos fructus ex agris, nam quaestus omnis patribus visus est indecorus, ut autor est Livius lib. 21. Iulius actione sta. in Verrem, quod etiam praesidibus provinciarum prohibitum fuit, ut constat ex L. aufertur 46 § quod a praeside ff. de iure fisci L. unica C. de contractibus iudicum vel eorum qui sunt circa eos ultra ordinarios in dictis locis notant Tiraq. de nobilit. c. 33. n.o 6. Cuiac. in paratitla ad tit. C. de contractibus iudicum, & lib. 61 observat. c. 36.

N. 6.

Tandem superioribus praecipue huius nostrae L. quoniam 7. ubi probat senatores non teneri conferri ad opera, quae a iudicibus in aliquibus civitatibus ex termini non adversantur posita in L. ad instructiones 7. C. de sacrosanctis eccles. & in L. absit 4a. s. de privilegiis domus augustae s. a lib. 11. ex quibus probat senatores ad refectionem pontium, et murorum ipse tenori. Nam respondendum est aliud esse, quod senatores teneantur ad refectionem pontium, ut ex p. d. locis constat aliud longe diversum, quod et teneantur conferre ad opus quod de novo construitur ad quod non est cogendi ex a. nostra L. quoniam. Ratio ex eo dimanat, nam illud quod confert ad refectionem ordinarium munus iudicatur a quo nullus quantacumque dignitate praefulgeat, potest se excusare, hoc vero quod est ad constructionem

munus extraordinarium est. & ad id senatores non tenentur ex
tradita a nobis s.a n.o 4. Unde cum reficiendi, et de
novo construendo ratio sit diversa elegans tex. in l. sed timor
§ fi. iuncta l. qd si vir 24. ff. de don. int. v. et l. inde
3. § reficere ff. de itinere actuque privato l. intra C. de
operibus publicis. q. senatores ad refectionem alicuius operis teneantur, non
tenentur ad edificium, qd de novo construitur, docet gl. in hac l. quoniam ubi
Rebuffus, et Platea. Albericus in l. 1. sequitur edificium ff. de novi operis nunt.

N. 7 Quo ad nobiles vero de quibus in l. 1. s.a hoc tit.o quaerimus an a
muneribus excusentur advertere nobiles sive coi inspecto ad munera
obstrictos esse, ut colligitur ex d. l. munerum l. 6. § patrimoniorum ff.
de muneribus, et honoribus ubi n.o 3. id s.a nobiles nostri temporis Bart.
notat asserens qd a muneribus patrimonialibus nemo excusatur Al-
bericus in rub. ff. illo tit.o. Et quero nunc qd nobiles ubi Bald
ad munera personalia extendit per tex. in d. aut. de defenso-
ribus civitatum § audiant collat.e B.a qd idem colligitur ex p.q
s.a n.o 2. adulis et ex tex. in l. omne territorium 4. C. de cen-
sibus lib. 11. ubi olim onus patrimoniale, seu sensus qui
hodie dicitur pecho real imponebatur universo patrimonio
et omni territorio ac in impossid. huius sensus nulla
ratio habebatur nec sexus, nec ordinis nec nobilitatis
sed ex fertilitatis tm, et sane agri fertiles supplebant
ne quid censui deesset, ut constat ex d. l. omne territorium in
v. ex tit.o C. de omni agro deserto eodem lib 10., et ex congestis
a Polidoro Virgilio 2.o de inventione rer. c. 3. Dion Cassio
lib. 54 Suetonio in Augusto. Budeo in annotatio posterioribus

ad pan

ad Pandectas in l. munerum § iudicandi quoq. necessitas ff. de muneribus et honoribus. Petrus Greg. lib. 3. sintag. c. 7. & lib. 47 c. 25 n.º 10. Unde, qui rem esset possidebat in suo peraequatore, eam alienare non poterat. l. fi. C. de... tt.º de censibus idque fiebat, ut pro noscerent, quod ab uno quoque exigendum foret. Excipiebant tamen milites actu in castris existentes l. 3. § his castris ff. de muneribus, et hono. et non nulli propter nobilitatem civitatis ubi nascebant, aut vivebant. d. l. non tamen 20 § 1. ff. de excusation. tutorum. Notant Bart. Pena, Platea, & Cuiac. in d. l. omne territorium. Salicetus in l. rescripto § ... ff. de muner. & honor. Bonus de Curtili in tt.º nobilitatis 5.ª p. privilegio 21. Ripa responso 4. n.º 6. quod in hispania eam fuit observatum, usque ad tempus Comitis Sancij. ut ex Cronica generali constat: postquam fuit inductum, ut nobiles ad patrimonialia munera non tenerent, & hodie est. &c. in l. 8 et 9 tt.º 11. lib. 2. novae comp. l. 14 tt.º 14. lib. 6. eiusdem compill. Excipiunt tamen illae provinciae, & civitates in quibus ob peculiarem rationem introductum est, ut eam nobiles non sint a tributionibus immunes, ut quo ad Beticam provinciam statutum est regia l. 17 tt.º 14 lib. 6. compill. ibi en el andalucia donde todos comunm.te pechan asi caballeros como los de alo p.o iguales quier la qual se acostumbro siempre hacer por el bien comun y defension de aquella tierra. docet Mena lib. 2. variarum quaestionum q.e 1. n.º 247 Otalora de nobilit. 3. p.te c. 9 n.º 10.

notat Garcia de nobilit.e gla 6. n.º 13.

Ex quibus infert quod cum jus nostri doctores sint nobiles. N. 8

inicio

Lex. n. 8. tt.º 31. p.ta 2. dize cos ee. Caballeros e señores Scholerice. ota Vbo Sabiduria in l. 3. tt.º 20 p.ta 2. notant. Cinus Perusium ibi in l. providendum C. de postulando Bart. Pena, et Platea, in l. iudices infra hoc tt.º Ripa in l. cuntiuio nº 18 ff. de Vulgari. Rebuf. in tt.º habita privilegio 49 C. ne filius pro patre Didacus Perez in l. 8. tt.º 2º lib. 1. ordinamenti. Matienço in l. 4. tt.º 10 lib. 5 recop. glosa 2. nº 3. Faciunt pro in l. 2 ff. ibi dicit aut hec nobilis Vlpianus de tribus tutelis l. divus 4 in fi. ibi scribit aut et Vlpianus nobilissimus hec eadem ff. de excusation. tut. vbi Vlp. ob hanc iuris scientiam nobilissimus nuncupat. Lumus eccle prol in c. 1º de reliquiis, et venerat. Santorum in 6. ait. Vniversi orbis corpus per doctores quasi luminosas fasces, tenebris profugatis, vel ut sidus iradiale matutinum: et velut luminaria explendescere. dicunt in c. multi 42 de poenitentia dist. 2. & velut stelae in perpetuas eternitates mansuri ad iustitiam valent plurimos erudire. c. fi. de magistris. cum inquam iuris doctores nobiles iudicentur a muneribus immunes debent iudicari. Ellegans textus in l. medicos 6. s.ª de professoribus et medicis lib. 10. ubi constantinus imperator ita ait medicos grammaticos, et professores alios literarum, et doctores legum una cum uxoribus, et filijs nec n, et rebus, quas in ciuitatibus suis possident ab omni functione, et ab omnibus muneribus vel ciuilibus vel publicis immunes esse percipimus &c. ex quibus constat doctores varijs privilegijs condecorari. Quod

etiam est.

ut colligit. ex textu ind. L. 8. tit.º 32. p.ta 2. Vbi pro illa priuilegia illa recensent. s. que debem ser quitos de pechos, e non son tenudos de ir en hueste ni de tomar otro oficio. sin suplacar. Et apud Lusitanos l. tit.º 47 in lib. 2 ordinationum notant Bart. in L. 1. s. hoc tit.º n.º 2. 4. & 12. Lucasdepena in L. unica. Arº 27 infra de professoribus in urbe constantinopolitana. Greg. ind. L. 8. glo. 1, et 9. Auiles in capit. ptorum in probemio n.º 21. Ioan. Gar. de nobilit. glo. 35. n.º 4. & glo. 48. §. 3. n.º 7. ubi animaduertit quod cum Doctores nobiles esse dicent, et s.a dictis immunitatibus gaudeant debent cum nobilibus assidere, et ad nobilium officia admitti.

Vel. dicij qui urbe.

N.º 85

Sed an s.a d.a priuilegia doctoribus, q legunt tm concessa sint an u generaliter omnibus, qui doctoris titulo in signiti sunt magna contentio est. Et quod doctor non legens s. dictis priuilegijs n gaudeat auctor Bart. Rebufus Paulus & alij relati a Baeça in tit. de inope debitore c. 16 n.º 127. Platea ind. rub. de professoribus et medicis. Vs.º fallit, et in d. L. medicos n.º 2. Vs. Item intelligo de doctoribus actu legentibus. Pro qua facit, q d. n. doctor de quo in d. L. medicos n signiftcat titulatem doctorem, ij. n. ut Baeça ubi s.a et alij ab eo relati notant eo tempore cognitus n erat, sed docentes ut probatur ex textu ind. L. medicos ubi posquam imperator Constantinus priuilegia resensuit addidit mercedes eis,

[S]ulariа reddi iubemus, quo facilius liberalibus studiis et memoratis artibus multos instituant. Ex quibus constat privilegia, de quibus ibi vocat institutionis praestita esse, quod idem colligitur ex textu in l. si duas § 1 fi. ff. de excus. tut. ibi qui publice iuvenibus praesunt. Et ita quoque exponendus est textus in l. fi. § fi. ff. de muneribus et honor. Rursus haec sententia confirmatur ex textu in l. magistros 7 C. eodem titulo de profes. et medicis ubi posquam imperator docuit in quo doctores excellere debent ut constat ex illis verbis doctores excellere oportet moribus 1.º Deinde facundia adiicit quod non debent ad hoc munus temere prosilire, sed potius cum facultate decurionum loquitur aperte constat DD. de quibus in illo titulo eos dici, qui actu legunt, alias nec facundia in eis requireretur nec necessaria esset decurionum licentia. Tandem quoque Bart. pondero textum in l. fi. C. eodem titulo de prof. et med. ubi imperatores statuunt quod medici, grammatici, et filosofiae praeceptores propter privilegia iussa. md. l. medicos et in aliis legibus illius tituli non possunt cogendi hospites suscipere, cum tamen sint professores, ut constat ex verbis illius legis ibi haec autem professoribus memoratis eorumque [illegible] liceris deferenda mandamus expendo verbum illud professor quod omnem videtur ambiguitatem tollere. Facit quod Aelius Lampridius in vita Alexandri Severi ubi de his quos Alexander audisset hoc est inquit Romae grammaticum Scaurinum Scaurini filium doctorem celeberrimum. Ubi grammaticum appellat doctorem nemo autem affirmavit doctoralem

tit.

Itt Gramatico concedi sedi deo doctore sequeriniz appellari qui publice docebat sicq. diuu Gregorium, Ambrosium Hieronimuz, & Augustinum doctores appellamq, qd docendo, & scribendo eccla illustrarunt. Et iT deniq Bart. faciunt ex ptua Dba D. l. 8. tt. 31. p. 2. ibi que mustran los sabieres enlos studios ex qq Bart. doctrina fulcita remanet quoad hoc. s. ut quis priuilegijs de qq in D. l. medicos gaudeat debbet publice docere nec sufficit qd tit doctoris habeat, nisi, et aduelegat Bartolus sequutur Platea, et Rebuffus md. l. medicos Paulus Castrensis in Sermio codicis Lass. in 8 penalis n. 10. mst de alto. Greg. md. l. 8. sc. 10 7 Lean. Garcia gla 39 n. 4. et 9. Baeça in tit. de inope debitore. c. 16. n. 139 ubi ita iudicatum fuisse in regio granatensi senatu testatur omissa Gudonij ape otraria senten que ibi refert, et rejectat.

Nus. dictis obstat 59 in l. professio 6. 1. de muneribus patrimoniorum lib. 10. ubi philosophi professores amuneribus patrimonialibq immunes n. 11. nam lxus. ille cedit in phis q ex propria professione pecunias contemnunt ut ex Crate Tebano constat qui cum doctissimus esset. et ad philosofandum Athenas pgeret magnuz auri pondus abiecit credens n posse virtutes simul et diuitias possidere. Unde saluianus 2o. de diuitijs loquens impedimenta, ait, hec ss. n ad iumenta n subsidia, possessorum et usu n fulcitur religio sed euertit. & seneca lib. 1. epist. 17. licet ad philosophiam puenire et epist. 18. nemo.

alius Deo dignus quam qui opes contempserit. Unde cum philosophus de quo in d. l. professio magnum vivendi tramitem servare videret dum non ob avaritiam in alicuius damnum patrimonalium munerum volebat vacatione laetari sed potius voluntarie in utilitatem patriae pecunias tribuere debebat ut ulpianus ait in l. sed reprobari 7. in princ. ff. de excusat. tutor. et Papinian. in l. in honoribus § philosophi ff. de vacatione munerum merito ab imperatore in cupatur in d. l. professio ubi docet Bart. Lucas de Penna et Platea n. 2.

N. 11. Praeterea Bartoli sententia admissa non obstabit si opponas non sufficere quod quis publice legat ut praedictis privilegiis gaudeat sed insuper fore necessarium ut graduatus sit in Salamanticensi Universitate vel Vallisoletana vel Complutensi, aut in collegio Bononiae ut constat ex textu in l. 2. et 9. tit. 4. lib. 1. recopil. nam dictae leges 8. et 9. procedunt et loquuntur in immunitatibus tributorum quas non gaudent nisi illi tantum qui in praedictis universitatibus gradum doctoratus vel licentiae recipiunt quo ad cetera tamen privilegia ex quibus in d. l. medicos cum similibus et in d. l. 8. in ista re remanent et tamen correcta sunt per d. l. 8. et 9. recopilationis quoad tributa habebunt etiam immunitates, et indulgentias quae ex statutis earundem universitatum competunt graduatis in eisdem notant Garcia gl. 31. n. 10. Baeza ubi s. et sequens in puncto p. s. videri videtur.

Contrariu, ut pote equitati magis consonam. sequit Guido Papa q. 88. q. 388. ubi X.a eam in del[..] Knato cons.o decisu fuisse testat. n. nullis fundam. [...] ocs. fecimus ilt. neq si constantinus Cesar in del. me di[..] ios voluisset privilegia de qq ibi actu legalibus tm co[m]petere satis erat professores numerare cum v.o post eos legum quoq. DD. connumeret ne cathedra frustra p[...] videant ff. de doctoribus titulas tis in tellioenda eius ponderationi ad missa Bart. sententia potest satisfieri dicendo mentem Constantini ibi eam non fuisse sed potius de clarare personas, que p dictis privilegijs gau dere debebat neq. n. superfluu dici pt quod ad maiore claritate ponit. l. debitor 39 in prio ibi filia sua idest testatoris ff. ad Tre bellianum. l. in 43 go. ut p. ea v.o p. ibi idest. quod a coherede accepit ff. ad l. Falcidia notant Bart. in l. 1. § si quis ita n.o 9. ff. de lib[er]is. Corrang. in comm. c. 6. n.o 7. Alcia. reg.a 3. presumptione 34 n.o 10. Ripa v.o in l. centuria n.o 16. ff. de vulgari et X. alcius sententijs de trinquit in privilegia, qua docentibus ff. decessa, et que co[n]cessa ff. signati doctores, ut hec doctoribus titulatis co[m]petant illa v.o legentibus. Verum qd qd sit hanc p.s ut pote equitati magis conformem ultra Guidone in distincte defendunt idem Ripa in l. 1. n.o 133 ff. so luto matrim.o ubi affirmat se consuluisse ff. Doctore in legere.

qui n̄ teneret. ad onera ospitandi milites. Cagnolus in
l. Semio ff. de off. in 3 vol. n. 255. Menoch. de arb.
casu 237. n. 6. et casu 379. n. 9. Tiraq. de nob.
c. 29 n. 15 Petrus, & alij relati a Iacobo Benio.
de priuilegijs iuris consultorum 3 p. priuilegio 96. n. 5
quorum iudicium equitati est magis conforme, & prudens
iudex poterit expendere. &. talis doctor n̄ oc tenus doctor
sit et Alex in dubia. tamen adquisiuerit n̄ alia ex ca-
nijs ut immunitate & exemptione gaudeat, nam tunc Bart.
senta admissa iubere poterit ut tamen ei obseruentur pri-
uilegia concessa universitati in qua gradum recepit. &.
si scientia eminens fuerit, & talis ut omni sit auxilio uiua-
dus poterit Guidonis & sequatium sententiam obseruare.
Quid v. in Licenciatis sit dicendum notat Garcia ubi
1. n. 20, & 30. ubi animaduertit gaudere priuilegijs uni-
uersitatum a quibus gradum receperunt, & si gallijs pa-
trocinium prestiterint priuilegijs, de quibus in n. sequenti.

N. 13. Et doctiprudentes q. aduocati quos virtus
& eruditio commendat. quique n̄ minus prouident hu-
mano generi quam si prelijs, atque uulneribus patriam
parentes que saluarent l. aduocati 14. C. de aduo
catis diuersorum iudiciorum sic qui nouillissimi appellantur
l. prouidendum 7. C. de postulando, & de praesfato off.
clarissimi l. 1. C. de aduocatis diuersorum iudicum.

Vbi

Ubi Baldus eos militibus aequiparari advertit et quod gau-
deant privilegio militari in eo ut si possint capere ff. de re
ri sicut milites notat glo. in l. milites C. de bo. facere ff.
de re iudicata. ubi Alex. nº 8. Jass. 9 idem Jass. in rub. ff. de
Vulgari nº 11. ubi ait advocatum habere illam prerogativam paucis
notant. quod s. possit sicut milites substituere directo maiori post
aditam hereditatem et quod advocati gaudeant privilegiis de quibus in
d. l. medicos docet Guido Pa. decis. 88. Mantua
lib. 2º observationum. c. 17. Tiraq. de nobilit. c. 29 nº
13. idem quod moribus esse receptum et in granate in s. pretorio
observatur. advertit Baeza ubi s. nº 191

Limitatur tamen supradicta in regiis tribunalibus nam advocati non N. 14
munes nº 11. 2º etiam Paulo, Jass. et Alex. in d. l. milites
militat ut advocatus non gaudeat privilegio militari in his
quae militibus conceduntur in iis ignorantia recedunt. 3º Limi
ta in advocato rabula circumforaneo, aut blateratore mo
lesto quem indignum praedictis immunitatibus prudentes iudicat
ff. tamen concesso advocatis doctis viris peritissimis optimisque vi
ris, et quidem semper oculis habent, qui quidem solam rem
venit quae sequentes causa lucri assequi pollent ut sequuntur
Paulus Jass. et alij ubi proxime Lucas de Penna in l. mulie
res. 13 infra hoc tit. Joan Garcia d. gla 35 nº 28. ubi
nº 32. idem in Vacalauro advocato admittit dum tamen sit

Eminens scientia ingenio q. et erudit. excedat fauit.
Glo. 1. in l. 1. de Cannonis civilib. lib. 11. Vbi doctor
Bacalaureus simplici doctori q. scin n ita emineat perfectur
aduertunt Ripa. Alex. et Baldus relati a Garcia
Vbi supra f. mi num. 34. quem videas
et Bacam d. c. 6. n.º 147.
Gomecius in l. 83. Tauri
an.º 17 Vz. hij haec ld
qum elucidati finit
cedat in laude
Dei Beatiss.
Virg. Badwca
et Virginis
mariae

Ad textum in l. nequis 6. hoc tit.° C. de dignitatib. lib. 12

Ut quod Caesar ... docet vilissimarum artium, seu mecanicarum negotiatores: ad dignitates aspirare non debere, et rectius explicetur, et percipiatur melius: quae sint artes viles, seu mecanicae in primis est videndum. Et ... huius rei cognitio difficilis iudicatur ut constat ex traditis a Genofonte de reipub. dialogo. 6. à seneca in lib. de studijs liberalibus, et epist.a 88. dicendum est artes viles, et mecanicas dici, quae ab hominibus ignobilibus, et infimae conditionis exercentur, et magis manuum, et corporis labor intellectui praevalet, quae admittunt liberales ... in quibus intellectus praevalet corporis labori ut colligitur ex traditis à Casaneo in cattalogo gloriae mundi p. 11. considerat. 27. Cicerone 1. officiorum Tiraquelo de nobilitate c. 34. Alciato in l. mercis n.° 12 ff. de V. S. idem de praesumptionibus reg. 1. praesumpt. 48. n.° 22. ubi animadvertit consuetudinem loci hac in re attendendam esse.

N. 1.

Neque huic resolutioni obstat quod ex Salustio. N. 2

Et alijs Tiraq. aducit d. tt.° de nobilit. c. 32. n.° 1.
in agricultura s. magis corporis vires quam ingenij exer
ceri. Et in artes liberales connumeratur a Cicerone l. 3 offici
orum his verbis agricultura nihil melius nil uberius
nihil dulcius nihil homine libero dignius. Et in oratio
ne pro Sexto Rocio a Merino rem rusticam suavissimam et
honestissimam esse dicit, et adeo in pretio et honore fuisse Tira
quel. ubi s.ª an.° 9. testatur ut ex ea multa familiarum cogno
mina sint profecta plurimique agricolas consules creatos fuisse
nam respondet agriculturam propter nobilitatem que sibi nobilem
iudicare ut ex Cicerone, et Tiraq. ubi s.ª qui pluram in
laudem agriculturæ congerunt constat.

Neque huic resolutioni obstat l. colonos 18 s. de agri
colis et censitis lib. 11. ubi agricola ab omni dignit. removetur
quia non loquitur simpliciter de agricolis sed de colonis adscriptitijs
ad militias et honores aspirare non possunt nec agrorum domini
prejudicent ut ex d. l. colonos et l. 1. illig tti. ostat. Nec deniq. obstat
l. duodecim tab. que in hec verba scripta erant plebei agros co
lunt. namque ut Balduinus in comm. eiusdem l. animadvertit pd. lex à
nobilibus non fuit admissa. Ex quibus constat s.ª traditam resolutionem quo
ad cognitionem vilium, et mecanicarum artium v.g. ec. adde. legem 3.
RS. Cotro si siendo publico tt.° 2. lib 6. l. 2. versiculo
item mandamos. que los oficiales ministrales de
manos titulo 12 libro 1. compillationis ubi
Ubi.

Ubi n. nullæ artes mechanicæ referunt.

His prohabitis cæsares docent negotiatores vilium et mechanicarum artium ad dignit.es non esse ad mittendos repelli et in pristinum statum reduci comprobant ipsa in l. nobiliores 3. C. de comertijs. et mercatori bus l. quidem ionauiæ 26. s.o de decurionib. lib. 10 l. 1. et 2. s. de murilegulis lib. 11. l. unica s. de pistoribus eodem lib. l. 1. inf. negotiatores ne militent l. si cohortalis 12. inf. de cohortalib. hoc eodem lib. 12 l. 9 tit.o 1.o lib. 4. ordinam.ti faciunt ipsa in d. l. 3. tit.o 1. lib. 6. et in d. l. 2. tit.o 12 lib. 7. recop. illustrant hus is commentarijs Bart. Pena, Platea, Rebuffo. Alciatus, Velmac. q. et in d. l. 69 Tiraq. de nobilit. c. 27. 32. 34. Fornerio lib. 2. selectionum c. 3. Petrus Greg. lib. 25 sintag. c. 19 n.o 8. et lib. 47. c. 11. n.o 18. Cifuentes in l. 79 Tauri col. 2. vers. 7 fallit Baeça in tit.u de inope debitore c. 16. n.o 5. et n.o 32. Ribedo in d. l. 3. tit.o 1. lib. 6. recop.

N.o 4.

Cuius prohibitionis ratio, ut bene aduertit Rebuffus h. n. fuit, ut perperam n. nulli voluerunt ob id quod exercentes viles artes infames fuerint, et sic porta dignitatum eis patere n. debent l. 2. s. hoc tit.o: namut Calistratus in l. cos 12. ff. de decurion. eos qui utensilia

N. 5.

indicentur.

negotiant. et vendunt et si ab edilibus cedant n. por-
tet quasi viles p. loñas negligi & sic constat
q. sibi h. hanc infamia n. nili. sed potius ineo qd ut A-
rist. 3. politicorum c. 3. animaduertit in bene institutis
ciuitatibus Viles artis operarij in consilio nobiliu admitti
n. debent facit d. l. eos 12. ibi in honestum, et indecoru
est. uterim si tales admitterent publicus dignitatis decor
offenderet. sic q. apud hebreos ut ecclesiastici 38. constat
lege statutu fuit nec pigmentarij, fusores, arquitecti, Fa-
bri, et figuli in eccla transilirent, neve sup catedra iudi-
cis sederent. Et filostratus in vitis sofistarum lege fuisse p-
hibitum tebas nequis villus artifex statua in olimpis ha-
bere posset facit tx. in auth. de testibus § 1. vs. sancimus collat.
7 ibi, et n. quosda artifices ignobiles neq. uilissimos neq. ni-
mis obscuros ad testimoniu pcedere. p. sequunt Bart. l. 1. in
ff. s. hoc tt. Bald. p. stum ibi in d. l. nobiliores C. de
commercijs, et mercatoribus Baeça ubi s. Didacus Peres.
in l. 9 tt. 1. lib. 9. ordinam. ubi animaduertunt nobiles
p. exercitium artium vilium nobilitate amittere.

N.º 6. Sed s. dicta nri tx. cc. sic exornata, et illustra-
ta et s. dd. sententia tx. & qq. destrui videt. nā nobili-
tas est iur sanguinis uti diximus in l. 1. s. hoc tt. et n.
dificulte colligit ex tx. in l. emancipatu 7 § f. in ff.
de senatoribus et iu. sanguinis ut pote naña nulla con-
stitutione ciuili dirimi aut tolli possunt. l. iur. 8 ff de
cap. mi.

cap. minutus § fi. mst. de legitima agnator. tutela. c.
possint de suff. p bene. igitur affirmandum n est
exercitiu artis vilis nobilitatem amitti

Quod ulterius ea efficaci et solida voce fuit n.° 7
ut nam iniquu et parum congruu misericordiae vi
detur ut maioru nobilitate amittat q angustia rei fa
miliaris mecanicas exercet artes nec se alere nec quod
aliis debet ex soluere posset inecabilis ti. nova misse
ria nobilis q dum se superioribus ad strictum videt
ob exercitium vilis artis videat nobilitate a maioribus
traditam amissam dare q3. aflicto aflictio quod leges n
mittunt l. si ff. de dotis

3.° denique permittit nri ex q. sena de iuss. ex q. N.° 8
md. l. cos. 12 ff. de decurion. ubi callistratus loquens
de his q ut utensilia negotiant et vendunt ca pitulit
Uba denique n esse p se biti huiusmi homines decu
rionatus aliquu honore in sua patria petere ex qui
bus Ubis quam a ste bene p dictas personas ad
honores posse admitti. ignorat nemo

Verum his non obstantibus ad hue supra
tradita verissima ss. nec prior consideratio obstat nam
et si fateamur nobilitatem a sanguine descendere, et
derivari iura q3 sanguinis, ut poste naturalia nullas

constitutione civili infringi negamus tamen effectus nobilitatis posse suspendi etenim ius civile statuit ut nobiles varijs privilegijs, et prærogatiuis condecorentur. quod idem statuit ut si nobiles viles, et mecanicas artes exercuerint nobilitatem amittant. hoc est nobilitatis privilegia. — Quod ita intelligendum et temperandum est. ut nobilitas non exhinguatur et amittatur in totum sed potius interrupatur unde si nobilis desinat exercere artes viles privilegia nobilitatis recuperat. argum. tex. in l. mcenuas cum glossa de mcenijs manus missis capituli fi. extra de vita et honestate clericorum clem. 1 eodem tit. docent in terminis Tiraq. de nobil. c. 27 n.º 5. Guido Papa decissione 195 et 217 Placa de delitis c. 1. n.º 4. 1.º n.º 9 relati a Barça de inope debitore cap. 16. n.º 33. Acebedus in l. 3 tt.º lib. 6. recop. n.º 10. Exquisitus ibus. lex secunde considerationi s.ª adducta. satis.

V 10. Verum lege nostro hispano qua utimur. affir-

mandum

mandum est nobiles per exercitium artium vilium nobilitatis privilegia non amittere, ut colligitur ex textu in l. 9. tit. 9. lib. 5. comp. ubi Matienzo glo. 1. Otal. de nobil. 2. p. c. 3. n. 1. et 9. p. c. 7. in fi. Garcia in eod. tit. glo. 1. § 1. n. 56. Baeça ubi supra d. n. 83. quod intelligendum est in nobilibus ex sanguine, quos vulgo de solar conocido vocamus, ut advertimus in l. d. supra hoc tit. ceterum si non ex sanguine sed potius ex privilegio nobiles sint, vulgo caballeros pardos exemptionem, et privilegia nobilit. amittunt dum viles et mecanicas artes exercent, et cum plebeis contribuere tenentur ex d. l. 3. tit. 1. lib. 6. recopil. Ratio huius differentiae in aperto est cum enim non est tanto honore dignus qui habet nobilitatem accidentalem ex privilegio ac ille qui eam ex genere, et a maioribus est consequutus. Ex quo differentia plura exponunt Tiraq. de nobilit. c. 15 n. 3. Garcia, qui alios refert in eod. tit. glo. 7. n. 17 ubi advertunt nobilitatem ex genere perpetua in posteros descendere ex privilegio vero non nisi usque ad pronepotes sequuntur doctores glo. I. ibi in l. divo Marco 11. C. de quaestion. et in l. 1. de privilegiis eorum qui in sacro palatio militant infra hoc lib. 12.

Ad. 3. ex tex. in d. l. eos 12. ff. de decurion. ex quo probari videtur exercentes artes viles non prohiberi hon- N. 11.

honores petere in propria patria Dicendum est concedendo quando non sunt alij honesti viri, qui possint predicta offitia exercere, ut in simuat juris consultus in d. l. 1o. et maxime, et colligitur ex textu in l. ut gradatim ss. § quo ties ff. de mun. et hon. Unde si in aliqua civitate aut opido sint sex officia, quae a nobilibus sunt exercenda si non reperiuntur nisi quatuor nobiles tunc ignobiles debent admitti limitata sic regula nostri textus docet glossa ubi omnium in l. quis tam in veneri ... s. de decur. lib. 10. Garcia glossa 35. nº 66.

N.º 12. Diversum quippe esset si sex nobiles in venirent naturae nec ignobiles ad dignitates admittuntur predicti nobiles possunt iterum eligi uti in specie docent ... de ... li de mun. 3. ... nº 66. Joan. Garcia d. glossa 35. nº 67. Nec contrarium colligitur ex textu in l. ab ... nominibus ... s. de mun. et honor. non minuandis lib. 10 ubi idonei ad munera illi qui iam functi sunt non iudicantur quod debet intelligi quoties reperiuntur alij habiles qui honores possint exercere quibus defficientibus possunt iterato elligi ex sic dictis.

Et sic his absolvitur hic textus.

ad textus in l. libertorum filios ... hoc codem titulo.

Ad textum in l. libertorum filios. C. hoc eodem tt. lib. 12. C. de dignit.

Cum patris, et filij persona, una, et eadem in iure nostro iudicetur N. 1.
l. fin. C. de impub. § ei vero institutionum de inutilibus stipu
lation. consequens est. affirmare quod. sicut pater libertus ad
dignitates non potest admitti l. unica C. ad l. Viselliam. l. 1a.
§. 1a si servus aut libertus ad decurionatum aspiraverit lib. 10.
ita, et eodem modo neque filius; qui patris persona iudicatur. Qua
dubitandi ratione non obstante contrarium Caesares hic statuunt affir
mantes non prohiberi filium liberti dignitates petere, et exercere
cuius decissionis ratio in obscuro non est, nam cum filius liberti
ingenuus sit l. fi. C. de libertis, et eorum liberis precio institut.
de ingenuis. ingenui quod. ad dignitates admittantur libertini
filius, qui ingenuus est. ad eas debuit etiam admitti. uti conside
rant Lucas de Pena, et Platea h. Neque in contrarium fa
cit textus ind. l. fi. C. de impuberum ubi institutio ita facta
Titius cum filijs suis ac Sempronius heredes sunto ad duas
partes rediguntur ex quibus una ad Titium cum filijs suis, al
tera ad Sempronium spectat quod admittendum non esset si
patris, et filij persona non esset eadem sed potius tres partes

fuerint l. siqs atio & ff. de usufr. accrescendo: naz quo ad casum d. l. si: Patris et filii persona eadē pene intelligat, et quo ad adquisitiones d. §. ii v. § si quis alii militii de inutilib. stipu. Iass. in l. qd. dicit 130. ff. de vb. quo ad honores tn, ut ea quā publicū ius ss. paterna potestas in considerat. n est l. naz magistratus q. cum duab. seq. ff. de recep. arb. l. naz qd. 19 ff. ad Trebelia. Ex quo merito Cesares h. libertorū filios clarissimaz dignitz adipisci posse affirmavit. Hodie tn cum per manumissionez serui ciuez Romani efficiant autt.o ut liberti de cetero eslat. 6. gla in l. 5.a s.a si seruus aut libertus ad decurionatuz aspiraverint lib. 10. ad dignitates admittunt notat Lucas de Pena h. in fine. quib. absoluit hic tx.

Ad tx. in l. seueraz 10.

hoc tt.o C. de dignitatibus lib. 12.

N. 1. Et si tormentorū inventum adeo alienum a christiana pietate iudicet ut aduersus eius usum multa pie, & elegant scripserit D. Aug. l. 19 de ciuit.e Dei c. 6, D. Ciprianus in lib. ad Demetrianum, Petrus herodig. reus iudicatarū tt.o de questionib. Valerius Maximus lib. 6. c. 4. ubi questiones refert. qq. aut creditum n est, aut temere fuit habita fides: dilaceratu quippe ingenuus homo per eruendo delicto, qd. forte n commisit,

cum

cumplures adeo impatientes sint, ut in quovis mentiri quam pati tormenta velint l. 1. § quaestioni fidem ff. de quaest. tamen eius usum summe necessarium pro bono publico cum in ipsius scola afficiet quem eius delicta, et crimina clam comittant vix quod aliter veritas possit eruei reipublicae quod expediat, ut facinorosi poenis afficiantur. Unde tormentorum, et quaestionum usum in christianam rempublicam modo iudices caute legitimis indicijs praecedentibus eis utantur comprobarunt Spoletius in l. 1. nº 11 ff. de quaest. Ludovicus carrer. in praxi criminali in principio nº 188 Franciscus Brunus in titulo de indicijs, et tortura Paulus Grilandus in titulo de quaest. Gandinus in titulo maleficiorum in rub. de quaest. Plures relati a Covar. unico practic. c. 23. nº 9, et a Gomesio 3. tomo var. c. 13 nº 2. Julio claro lib. 5 receptarum § fi. q. 64. Pax in praxi c. 3. § 2 p.is tomi 1. § 12 per totum

Est autem quaestio seu tortura inquisitio seu indagatio veritatis per tormenta et corporis dolorem suspecti et infamati ut colligitur ex textu in l. 1. § quaestionem ff. ad silanianum et in l. item apud labeonem 15. § quaestionem ff. de iniurijs docent Azo in summa C. de quaest. nº 1. Zing. in rubr. C. eodem q. 1. ubi salicetus, Hipolitus in rub. ff. de quaest. Gandinus, et Brunus ubi supra quae inquisitio non semper et in omni casu debet adhiberi, sed tantum in atroci, et gravi in eo s. in quo veniat imponenda poena mortis seu saltem corporalis ut constat ex Augusti edicto a Paulo relato in l. edictum 8. ff. de quaest. docet Ang. in l. fi. nº 4 C. eodem titulo Paris de puteo in titulo sindicatus in § verso de indicijs 2 col. in fi. Brunus fi. 3ª 20. q. 3 Julius clarus d. q. 64 nº 4. N. 2

N. 3.

Cum in inquisitionib., aut torturae species Vtrimq. de
cissa n. reperiant, et arbitrarie iudicant usq tn duas in
venit aque s. ū corde uti aduertunt Gomecius t. 5. nº 5. Prax
ind. c. 3. anº 69 modus tn q in tortura debet adhiberi
arbitrio iudicis relinquit l. questionis modum 7 l. de minore
10. § torm.ta ff. de quest. Debet tn iudex misericordiam
p oculis hre cum vera iustitia mitiore delinquentib9 c.
vera 15. q 5 d.e et ut eleganter D. Greg. in c. licet eadz 45
d.e plus erga corrigendos agat benevolentia quq se
ueritas plus cohortatio, quq comitatio plq caritas quq po
testas. nec leuius inditijs ducat sed potius ijs que ase
comprobata ss. q.do s. unus testis de visu deponit de ipso
facto et delicto singularis gl.a. Abo coniunctus in l.
3. C. ad l. Iuliz maiestatis f. q.do reus extra iudicialit
delictum confessus est, elegans gl.a fi. in l. cap. quinto ff.
de adulterijs f. q.do de delicto constat p. fama, et duo
aut plures testes deponunt de fama publica et dicunt qd
publice referri delictum commissum esse a Titio l. de mi
nore 10. §. torm.tae ff. de q.o9 et ibi gl.a Abo existimati
onis l. testium 3. § eiusdem b. alias Veluti consentiens fa
ma confirmat ubi gl.a ff. de test. f. ~~testium 3. § eiusdem b. alias Veluti consentiens~~ q.do post commissum delictum
reus aufugit fuga n. facit, ut s.a eum p̄sumat, erit su
fficiens indicium ad torturam l. lege cornelia 29 ff. ad
Silanianum l. in pubertib9 7. § Preterea. et § fi. ff. de
suspectis

suspectis tutoribus et incurrentibus alijs inditijs de qq. Gom. d. 3. t.º c. 13 an.º 19 Iulius clarus d. lib. 5. receptare § fi. q. 22 et q. 64. n.º 29

Quæ omnia locum hent non obstantibus alijs legitimis N. 4. probationibus tortura n. tm inventa est. in defectu legitimarum probationum. unde si exactis plena, et legitima probatio dimanaverit ad torturam n. est descendendum l. edictum 8. l. D. Pius. 9 in princ. ibi si aliter veritas inveniri n. possit ff. de q. l. quoties 12 C. eodem ibi si alijs probationibus veritas illuminari n. possit docent Ling, et Ang. in l. fi. C. de question. Gandinus mattu. demaleficijs in rub. de q. 3 in princ., plures relati a Gomecio ubi s.ª n.º 20. et a Pal. in loco superius citato qui materiam hanc latissime prosequuntur —

His probabitis cesares in Ba. l. severam 10 docent nobiles torqueri n. posse qd. idem persensit Paulus iuncta expositione Gotofredi ibi in l. edictum 8 illis verbis. Neque semper in omni causa, et persona ff. de question. et in militibus, et ijs quos vulgo fidalgos vocamus, et doctoribus comprobant Cesares in l. nullus 4. C. ad l. Iuliam maiestatis in l. milites 8. l. Divo Marco 10. l. Decuriones 16 C. de question. l. 24. tt.º 21. p.ta Q.ª l. 2. tt.º 30 p.ta 7 ibi nin cavallero, nin maestro de las leies o de otro saver nin ome q. fuese consejero l. 4, et 5. tt.º 2. lib. 4. ordinam.t et quoad Lusitanos est lex q. in nobili doctore legum, et canonum loquitur in § fi tt.º 64. lib. 5. ordinationum. Ex qq omnibus constat id privilegio nobilibus

militib., et doctorib. scessum esse, ut in causis in qq religui torqueri p emenda Veni. ipsi torqueri n possint ut ex nro text. colligit., et ex d. l. 2. tt. ibi esto es por la honrra de la ciencia, e por la nobleça qs. ausi, et ex d. l. 4. ordinam. ibi ea si mismo mandamos q. ningun fijo dealgo pueda ser puesto a tormento porq. antiguamte. les fue asi otorgado por fuero —

N. 6. Est. n. aequum, ut in poenis corporalib. mitius cum nobilibus, et in dignit. cstitutis agatur quam cum ignobilib., et alijs psonis vilioribus L. Pedius 4. ff. de incendio ruina et naufragio L. eiusdem 3. § leges ff. ad l. Corneliam de sicarijs L. sacrilegij 6. in pnio ff. ad l. Juliam peculatus, l. aut facta 16. § psonae ff. de poenis c. pastoralis 26. in fi. prij. de off. deleg. ind. deleg.. Et summus orator Quintilianus lib. 6. institutionum oratoriarum c. 6. Periclitantem, inquit, commendat dignitas studia suceptae in bello cicatrices, nobilitas, et merita maiorum. Et Julius 2o. rethoricorum de depcatione loquens: haec, ait, ignoscendi ratio queret ex his locis, si plura, aut maiora officia, quam maleficia videbuntur constare, si qua virtus, aut nobilitas erit in eo q suplicamit. Et Valerius maximus lib. 8. c. 1. Scaurus minus salus ppriis obrruebat criminibus, ppt vetustissimam in nobilit., et recentem patris memoriam absolutum fuisse testat, et apud Suetonium in Augusto c. 5 Caius Lestonius adolescens in depcanda graviori poena adulterij natales inter cetera allegat. Et ait qd tradit Hostiensis in c. 2. ex tra. de maleficiis, ut si poenalis cstio. ex pte deccat nulla misseri cordia

cordeq ex quopiam delicto delinquentes consequuturum ut
in casu d. cap. 2. in si is qui ita deliquit fuerit nobilis, quem
non decet publice poenitentiam agere de qua ibi textus loquitur
et paratus est magno pretio suis elemosinis peccatum redimere
audiendus est. Hostiensem sequitur Panormitanus ibi. nº 5.
Unde merito Caesaris h. seuera indagatio per tormenta quaerendi
a clarissimo remouenti docent Bart. Lucas de pena
Joan de Platea Rebuffus, et Lucas d. l. cum Bart. et Li
nus ind. l. a diuo Marco C. de quaest. Julius Clarus ubi
supra numº. 16. et 17. Tiraquellus de nobilitate
~~..~~ cap. ~~...~~ 20 numº. 134. Covarrubias lib.
2º. variarum cap. 9 numº. 4. Gomecius d. c. 13. nº
3. Otalora de nobilitate 4 parte. capite ult. nº 4.
Greg. ind. l. 2. gl. 4. et 5. Didacus Perez ind. l. 4 in
d. nam. glo. verbo. pueda ser puesto a tormento. Bobadilla d. § 12
nº 44. An autem clericus qui dicitur miles celestis militiae
gaudeat hoc privilegio ne possit s. torqueri sicut miles
armatae militiae disputat late Caldero in adicionibus ad Ber
nardum dies c. 125. lit. A.

Sed an s.a dicti nobiles qui non possunt torqueri possint terreri controversum est et veri breviter est resoluendum quod N. 7º
si terror, et comminatio torturae fuerit realis, et propinqua ipsi actui, quem admodum nobiles non possunt torqueri, ita nec terreri. ratio
ex eo dimanat nam quoties aliquid in genere prohibitum est prohibita est indicat, quaelibet species per quam peruenio ad illud l. quod dic

tum 33 ff. de pactis uentis traditis a Don. lib. 22. com. c. 3. l. cum lex 47 cum vulgatis ff. de fidei iss. Rursus nam comminatio, quę actui torturę propinqua est, et tortura actualis paria iudicant arg.to tx. in l. nouissime 7. v.o qd si compulsus ff. qd falso tutore autore ubi excusat quis qd fecerat tum compulsus qz timore compulsionis igit eodem modo paria erunt confiteri in torm.ti aut metu tormentorum; et hanc sententiam sequunt Baldus in l. in possitas n.o 6. C. de transaction. Gandinus in tit.u maleficiorum rub. de qs.bus v.o quę confessio dicat facta formidine tormentorum Hipolitus in l. 1. n.o 25 ff. de qs.bus —

N. 8 Nec aduersat tx. in l. 1. § impuberi ff. ad Silanianum ubi impubes, qui torqueri n. pot. l. excipiunt 14 ff. eodem tit.o potest terreri nam tx. ille procedit in eo q n. pot torqueri propter etatem, qd lz. torqueri non possit potest terreri et habena vel ferula cedi. d. § impuberi secus tn est in eo qui n. pot torqueri ex priuilegio, ut nobilis, q nec terreri pot ex sa dictis. Terror autem hic, ut s.a dixi debet intelligi de eo q est proximus actui torturę secus v.o si remotus fuerit tunc n. cum leuis reputetur recte poterit interponi elegans tx. in l. itz apud labeonem § quęstionem ff. de iniurijs. l. metus 3. ff. ex qq. causis maiores. docent Bart in l. 1. § Cd. Seuerus n.o 2 ff. de quest. Gandinus ubi s.a Gomecius d. c. 13. n.o 4. . Ex qq damnandus Ioan. de Platea d. qui generaliter affirmauit nobiles posse terreri —

N. 9 Ulterius ex s.a dictis dimanat qd sicut nobiles n. possunt torqueri nec terreri ita, nec poena ignominiosa possunt affici.

Unde

Vnde cum poena laquei ignominiosa sit omnium q. penarum
Villissima, ut probatur ex numerorum 29. cap. ubi Deus optimus,
et Maximus quibusdam idolatris sacerdotibus hanc poenam velu
ti grauissimam, et infamissimam infringi iussit; et Josue iudex
et Princeps iudeorum hac poena, ut atrocissima plurimos reges
ethnicos affecit, ut Josue 7. et 10. constat, et ex Liuio lib. 2. de
cadis 5. loquens de morte Quinti Fabij quem serui manecu
biculum ingressi laqueo dependentem inuenere hic inquit se
de morte perijt, et Plinius lib. 14 c. 10 in veteri Romano
rum religione nefastum fuisse ait libare dijs vino vitis X.a
quam hominis mors laqueo dependerat, et informe
id genus mortis appellat in c. sceleratiorum 33. de poenitentia
dist. 3. et fa. prohibent lugeri eos qui talem mortem pass
i sunt. l. liberorum 11. § non solent ff. de his qui notantur infamia. cum
in quam poena laquei ignominiosa sit nobiles eo ge
nere mortis affici non debent, sed aut decapitari, aut
alia poena non adeo graui, et ignominiosa damnari
l. moris 9. § sed et si fere ff. poenis ibi neque furcae sub
iaci ff. de poenis glossa laudata et ab omnibus recepta
quod torquent in l. desertorum 3. § 1. ff. de re militari
docent Bart. ibi n.o 1. idem in l. capitalium § serui ff.
de poenis Abbas in c. pastor. 28. in prin. extra de off.
et pot. iud. deleg. plures relati a Couar. 2. var. l.
c. 9. n.o 3. Tiraquel de nobilit. c. 20. n.o 5. quod
idem in popularibus diuitibus admittit ex Bart.
Greg. glossa 6. in l. 9. tit. 29. p.ta 7.

N. 10. Praeterea ex eodem principio dimanat quod si regu
lariter, quando bona non sunt unde poena pecuniaria de
licti soluatur corporaliter puniatur l. 1. § fi. ff. de poenis
l. si quis id quod. 7. verss. an in seruos ff. de iurisdictione omnium
iudicum l. fi. ff. de in ius vocando l. ultima in fine C. de sepul
cro violato. illustrant Bart. in d. l. 1. § fi. Jass. in d. l. si quis
id quod. num° 28. idem in § penales n° 18 inst. de act. Pala
cios Rubios in rub. de donat. inter § 9. n° 19. Covar. 2° Varia
c. 1. n° 8. Id tamen in plebeis procedit non vero in nobilibus quorum dig
nitati in hac parte deferretur notant Bart. in d. § fi. Jass.
in d. § poenales. Palacios Rubios ubi proxime Covar. 2°. Varia
c. 9 n° 5. verss° octauo. Defertur enim nobilitati, ut nobiles
ob delictum ad triremes non condemnentur, sed honestioris eis poe
nae imponantur putat ut seruiant en Oran o en otra frontera.
c. 22 Nec fustibus, aut flagellis caedantur. Unde iuste D. Paulus
in actibus apostolorum de tribuno conqueritur ob id quod cum ipse
esset nobilis, et ciuis Romanus contra ius eum flagellari fe
cit notat Otalora d. tract. de nobilit. 5. p. c. fi. n° 5.

N. 11. Denique ex eadem ratione dimanat quod in casibus in
quibus nobiles possunt incarcerari, ut pro debitis regalibus
vulgo rentas reales l. 4. & 5. tit. 2. lib. 4. ordin.
tit. 2. lib. 4. or. et pro debitis descendentibus ex delictis
et quasi. l. 79 Tauri ubi Gomecius.

L.do Cerbera

413

Ad Legem licet Imperator 74 ff. de leg. 1.

N.º 1.º Celebris acq. illustris rescripti Divi Severi, et M. Antonini interpretatio ab Ulpiano tradit. in hac n[ost]ra L. licet imperator. In eo imperatores rescripserunt, ut legata relicta ab instituto censerent repetita a substituto, exponit h. L. si Titio 61. § Iulianus ff. de leg. 2.º L. non iusta 4. 6. ad Trebellianum. Verum ut rectius mens imperatoris percipiat. adverte heredes in p[rese]nti n[ost]ro duplici cosiderari, nempe, aut instituti, aut substituti L. 1. in princ. ff. de vulgari instituti s. qui 1.º loco ad hereditatem testamentariam invitant. substituti v.º qui 2.º aut ulteriori gradu veluti Titius heres esto (qui institutus est) cum ei proprie hereditas defferat.) et si heres non erit Sempronius heres esto, qui substitutus erit d. L. 1. § 1.º et plerisq. dict. ff. de vulg. princ. inst. eodem tradunt Alciatus, Ludovicus Gomezius in rub. ff. de vulg. Lassart in d. L. 1.º n.º 31. Gomezius 1.º t. Var. c. 3. n.º 4. Donel. lib. 6. comm. c. 22. ubi Osual. nec Rebuffus in rub. et princ. inst. de vulg. Praeterea instituti aliq. s. vulgares, aut pupillares vulgares appellant qui dant instituto in subsidio heredis

ditas a Deo adita non fuerit d. l. 1. § 1. ff. de vulg. l. post aditam C. de impuberum Pupilaris qui liberis impuberibus in potestate constitutis, et intra pubertatem decedentibus tantus Lege secunda digestis de vulgari. Principio institutionum de pupilari at cum hoc rescriptum imperatorum sit tam ~~pupilari tam~~ tum utile in casu substitutionis vulgaris ut advertit Paulus in presenti numero primo Castren numero 99 Cuiacius in Lege siquis a filio 32 supra hoc titulo de legatis primo de pupilari tractare supersedeo

Tandem adeunte repudiante herede instituto, et substituto adeunte testamentum et eius valere incipere a gradu substitutionis ita, ut omnia antea facta consideratur tanquam si intestatum scripta non essent [illegible] celebris in l. si a primo § ubi omnes ff. de leb. et posth.

N. 2° Hic verbis in modum cuiusdam piersus in [illegible] habitis pono quod testator in suo testamento duos heredes gradus constituisset ita instituo Titium heredem legavi quoque ab eo Sempronio centum et Caio domum, et si Titius non fuerit heres esse substituo ei Lucium nihil quoque a Lucio legavit, et hereditate non adita a Titio, atque ita delata Lucio, et ab eo adquisita Sempronius, et Caius legatarius legata ab instituto sibi ipsis relicta a Lucio substituto petebant Lucius recusare

eum

eo intuitu recusabat qd ab eo nihil ipsi relictum erat aditi sup hoc Imperatores Severus, et Antoninus rescripserunt licuisse substitutum obnoxium debere esse legatis etiam si nihil ab eo expresse testator reliquisset. et sic constituerunt duci voluntate tacita testatoris ut legata ab instituto relicta censeantur repetita idest iterum relicta a substituto ex quo nost. d. l. si Titio § Julianus d. l. 4. C. ad Treb.

Huius rescripti ratio ex eo efficitur quoniam substitutus qui subrogatur in locum instituti ut tradit Petrus Greg. 2. p. sintag. lib. 42. c. 10. n. 2. Gobeanus in rub. ff. de Vulg. n.o 4. eodem jure metiri debet quo institutus arg.to ex quo in l. sicuti. 26 §. idem dicendum esse ff. siquis caution. sique legata ab instituto relicta praestare teneb. rubat quia iure rationi congruit, et equitati ut substitutus qui commodum hereditarium consequitur sustineat etiam onus ipsius hereditatis ex reg. ex quo in l. 2. § sicuti ff. de heredit. vel actione vendita l. si heres 9. § si extraneo ff. de legatis praestandis neque ferendus est, qui lucrum amplectitur et onus ei anexum contemnit l. unica § ff secundo C. de caducis tollendis // Tandem his accedit ratio aliqua quae in tacita testatoris voluntate nititur quae quod principaliter N. 3

Imperatores moti fuerunt, ut ex nostro textu constat ibi vi
deri voluntatis testatoris etc. nam cum testator
magis institutum, quam substitutum diligere credat
cum eum 1° loco ad hereditatem vocaverit. l. Publius
Mevius 36. § 1 ff. de cond. et demonstr. (de cuius in
tellectu ne obstet legi eius saturninus ff. ad Trebe
lianum vide Cuiac. lib. 26. observat. c. 21.) uin
ter traditis a Tiraq. in tract. de le mort. 2 p. declara
tione 9 n° 6. et ipsum institutum onere legatorum
pregravaverit verisimile est substitutum quem mi
nus dilexit onerare voluisse testatorem quam pro rec
te ut docemur ex rescripto imperatoris contemplatio
ne iuditij testatoris legata relicta ab instituto cen
seri repetita —

N. 4° At cum hoc nostrum rescriptum testantis volu
tate tacita et coniecturata fundetur ut satis apparet
ex nostro textu et presumptio legis in coniectura funda
ta alia eminentiori coniectura tollatur l. cum in
debitis 25 ff. de probat. notat Paulus hic n° 10 Jas.
ex Bart. n° 4. summa cum ratione Ulpianus docet
repetitionem hanc legatorum ex rescripto ita accipiendam
esse si non fuerit evidens voluntas contraria testa
toris nolentis legata ab instituto a substituto deberi

que

que ex multis colligit, veluti si testator aliquam rem a substituto reliquit eidem legatario s. fideicommissario quam ab instituto non reliquerat, quia credendum non est testatorem substitutum duplici voluisse gravare ex post. et tamen quod admittendum erit, et si eidem legatario ab instituto decem, et decem a substituto legaverit quia tantumdem decem debentur, ut resolvit Ant. Gom. l. 4° Var. c. 12. n° 36. Ubi quod autem Ristringimus coniectura in favorem substituti si certa causa fuerit cur ab instituto reliquerat, qua in substituto cessaret quia cessante causa effectus etiam cessare debet l. adigere § quis ff. de iure Patronatus l. quod dictum ff. de pactis c. cessante causa de appellationibus V.G. si testator pupilum aliquem heredem scripserit et quod tutorem Titium dederit cui postea a pupilo legatum relictum esse debebit a substituto pupilo dato si vulgariter cisme cessit quia causa legandi ab instituto cessat in substituto legatum non relictum fuit Titio, ut tutelam pupili instituti susciperet at cum substitutum maior fuerit locum repetitio legati non habebit quia cessat in eo causa legandi argumento text. in l. nesennius § 2 ff. de excus. tutorum vel si testator rem pro pupillo instituti existimans suam esse legaverit tunc non et si legatum valeat

l. Unum ex familia §. si rem tuq ff. de leg. 2. sub-
stitutus non minime tenebit eam redimere et simul
praestare legatario quia tenetur institutus quae ratio quae
in eo consideratur non militat in substituto arg. tx. in
d. §. si rem tuq = Tandem deducit contraria volun-
tas testatoris quae secundo testatur legatarium et fideicommissum
ex quo cum Titio substituit 1° instituto non ex eo quod una
substitutio eodem jure censeri debet in substitutis ut las.
d. n° 22. ait quae hec ratio, et si ad. non recte adaptat.
ad Sum propositum sed potius ex eo quod testator voluit
ut legatarius contentus fuisset de legato et substituto
ut adiecit. [illegible] a filio [illegible] conclu-
dendum [illegible] cum Ulpiano [illegible] tx. 9 receptum [illegible]
here in obscura [illegible] volunt.

N. 5 Fluit ex dictis 1° in j. nro evidens, et mani-
festi vitij quod ex dictis a lege approbatis deducit, ut ex nro
tx. [illegible] quidam tit. ff. de [illegible] Bart.
Palus. [illegible] et Alexand. 5. [illegible] de legibus [illegible]
gl. 7. n° 64. concludunt notata per Molina de pri-
mogeniis lib. 3. c. 4. n° 39. Castillum aliis a se
relatis lib. 2. de usufr. c. 9. n° 53. = Secundo repe-
titione quae in substituto admittitur fieri cum omnibus
conditionibus, et qualitatibus quae in instituto relicta

fuerunt

fuerunt legata quonq substitutus qui subrogat in locum
instituti debet in dui naz ipsius d. l. si cum § qui
iniurias ff. si quis cautionibus aduertit Jass. 5. n.° 25
et ideo si sub conditione fuerint legata ab instituto re=
licta fuerunt sub eadem condit. et dic debebunt a substi=
tuto l. cum pat. 77. § ab instituto ff. de leg. 2. ubi
Bart. et ceteri notant post glo. in l. si cui 55 § ult. ab eo
pure ff. de leg. 1.° ubi Cast. n.° 3.

Hoc tn admitti n debet si legata ab N. 6.
instituto relicta sub condit. l. indic testator a substitu=
to simpliciter, et ex pse repetierit naz tunc pura erunt, et
statz debebunt qd maiori ratione recipiendum erit si in
psona substituti inutile legatum foret dic l. condit. re=
petita ex q in l. si quis a filio 32. in prio l. si cui 55 §
ult.° lege servo alieno 116 § si ad impuberem ff. de leg.
1.° tradit glo. in d. l. si cui § ult.° ab eo pure et ibi Bart.
et Paulus, Jass. et Ridliam. in d. l. si quis a filio Gymecius l.
1.° Vaunes c. 12. n.° 26 inf. neq. obstat ... lex in repe
tendis 61 ff. de leg. 3. ubi Juliano pbat repetitis a testa=
toribus facta ad conditiones, et dies referendam esse qd
omisso errore Cuiacij in d. l. si quis a filio in prio explicanti
mantis ex illum intelligendum esse de repetitionibus
legatorum factis a testatore in psona substituti dicendus
est. pseconsultus ibi loqui casu quo repetitio fit in psona.

instituti, et legatarij veluti si Titio legauerit centum sub condit.e et die, et postea simpliciter repetat ita item heres meus damnas esto dare eidem Titio centum tunc re. recte I.C. consultus docet, repetitionem factam censeri cum eisdem conditionibus, et diebus quibus primum legatum relictum fuit quia videtur eodem animo affectus testator in utroque legato, quae ratio cessat quando a substituto simpliciter repetijt testator quod sub condit.e reliquit ab instituto cum diuersae personae sint et diuerso animo affectus sit circa institutum, et substitutum ita glosa ibi verbo in repetendis ubi Bart. Donel. lib. 8 comm. c. 32. Praeterea constat rescriptum nostrum admittendum esse in coheredibus qui inuicem substituti videntur l. si Titio 61 § ult.o ff. de leg. 2. et ideo si ab uno ex heredibus legata, aut fideicom.a relicta fuerint, et pars illius deficiens coheredi alteri accreuerit tenebitur omnia legata, et fideicom.a praestare tamquam si ab ipso relicta fuissent l. quod si alterius tre. 77 ff. ad l. falc. d. l. si Titio § ult.o // Ult.o loco aduertendum est repetitionem legatorum de qua supra praetractatam esse etiam ad libertates, siue directas, siue fideicom ita ut substitutus teneatur eas praestare l. cum in substitut.e 75 ff. de leg. 3. facit lex 9. in l. in generali repetitione 80 ff. de V. S. notat Osualdus in Don. lib. 8. com. c. 29. lit.a D.

CV

Illud in dubium reuocatur ab interpretibus circa

explicat

L.o Cerbera

417

Por el 3 Carca Sal

explicat. nri tx9 An censeant legata nominatz relicta ab instit.o a substituto repetita; et negativa sententia ex sequentib9 fundam.tis probat. 1.o q.a rescriptum nrum n admittit nisi in dubia volunt. testatoris, ut ex fine nri tx9 constat // At dubia n est. q.do nominatz ab uno ex heredib9 legat. Secundo ex tx. in l. si plures 96. ff. de leg. 1. ubi Paulus ita. Si plures grad9 sint heredum, et scriptz sit heres meus dato. ad omnes gradus hic sermo pertinet sicuti hec verba quis quis mihi heres erit ita q. si quis velit n omnes heredes legator prestatione onerare, sed aliquos ex his nominatz damnare debet ex qq. verbis satis constat legata nominatz ab institutio relicta a substituto n deberi // Tertio ex l. celsus alias pater meus 29. §. qd. alicuis ff. de leg. 2. ubi celsus docet legata nominatz relicta ab uno ex heredib9 n deberi nisi ille heres stiterit unde subijcit ibi coherede cui pars eius agico nominatz legatz est accrevit minime legatum prestare teneri q. nec substitutz tenebit l. si Titio 61. § ult.o ff. de leg. 2 // Quarto ex l. 1. § id. qd ex substitut. in fine ff. ad l. falcidiz ubi docemur legata a coherede nominatz relicta correspondente n augeri si pars illa hereditatz ad substitutz coheredz pervenit

Secundum quam inductam verba illa non augeant debent intelligi id est non debebunt ut Angelus, et Imola notant ibi Jass. 5. n° 36. et seqq. = Tandem adstipulatur huic sententiae sequens consideratio quoniam testator, qui proprium nomen heredis expressit (tunc non dicitur nominatim legare, fidei committere, Christo eorum sententiam quam tradit 5. Jass. n° 36. in principio Alex. n° 9. Socinus in l. quae conditio n° 15. ff. de cond. et dem.) ad personam magis quam ad hereditatem videtur respicere, et ideo grauamen tanquam personale cum persona debet in extingui arg. text. in l. non solum 19 § tale ff. de liberatione legata, at vero quando simpliciter legatum relictum est nomine heredis appellatiuo censetur relictum habita consideratione ad portionem, et ideo eam legatum comitatur tenent hanc sententiam Bart. ind. § quod alicuius, et 5. ubi Jass. n° 31. et alii, quos refert Menoch. de praesump. lib. 4 praesumpt. 108. n° 26. Mantica de coniectu. ult. voluntatum lib. 6. tit. 2 n° 11. Julius Pascius si facie cum alegare centuria 6. consiliat. 14. Gomecius 1. to. Variarum c. 12 n° 36. —

N. 8 Contraria tamen sententia nempe legata a substituto deberi eo in casu quo nominatim ab instituto relicta fuerunt probatur 1.° ex d. l. 1. § id quod ff ad l. falci. perpendendo verbum illud non augebunt quoniam si non augeant legata accedere nominatim

nominatz relicta in persona coheredis substituti saltz ab eo debent. 2° ex l. n° iuncta q. C. ad Treb. ubi nominatz legata relicta fuerant ab alia herede institutta, et nihil ominus imperator ait motus rescripto nostro coheredem nepotem eumdz qq. substitutz ad ... fideicommissi urgendum esse. 3°. q. si rescriptz nostrum in hoc casu inutile fuisset nihil novi induceret neq cum ita legat. heres meus damnas esto dare n° ex ui rescripti sed ex proprio grauamine compellendz substitutus et coheres est absolutz legatorz cum ille sermo omnes grus comprehendat dita l. si plures. 4 coadiuuat hec sinta ex l. 2. ff. de his que in testam. delent. l. debitor § si primo ff. de leg. 2. iuncto txu. in l. nominatz 88. ff. de leg. 3. Ult° q. si testator nominatz grauavit institutz quz magis dilexit multo magis censet grauare substitutz minus dilectz d. l. Publius Mevius § 1. ff. de cond. et demonst. defendunt gla. ind § id. qd ex substitutione ... nominatin quaz sequunt Castelion, Cuma. Paulus, et alij a Iass. ... relati n°. 36. Tiraq. de priuilegijs pie cause priuilegio 36. Alciatus de presumptio. reg. 2. presump. 35. Caquinus lib. 5. controuers. c. 39. Cuiac. in l. cum pat. § cum pat. ff. de leg. 2. sub lib. 8. respon. Papiniani Donel. lib. 6. com. c. 29 Ant. Fab. lib. 4. coniect. c. 13.

N. 9 In hac igitur controversia semper posterior sententia mihi verior visa fuit neque in praxi a bea recedendum esse propter legem. §. tit.° s. parte 6. ubi Greg. Lopez nudo neque ea retenta obstant fundamenta contrariae opinionis non primum quia testator, qui nominatum institutum gravavit expresse non voluit substitutum immunem esse ab onere relegatorum imo ratio, quae causam dedit huic rescripto omnino viget hoc in casu ut diximus supra n.° 7 in ult.° fundamento.

N. 10 Ad reliqua, ut satisfaciamus meminisse iuvabit apud iurisconsultos, qui ante rescriptum imperatoris floruerunt controversum fuisse an legata nominatim ab instituto relicta ex tacita volunt.e testantis censerent repetita a substituto, quod interdum aliqui volentes ex clementi testatoris ducti inducebant sed frequentius repetitionem hanc legatorum denegabant existimantes eundem testatorem voluisse legata, aut fideicommissa (in hoc n. nulla differentia constituenda est inter fideicommissa et legata, ut aliqui voluerunt, et si quoad alia inter se plurimum differant, ut notatur in L. 1. ff. de leg. 1.°) relicta nominatim praestari si gravatus heres extitisset, ut constat ex traditis a Duareno ad tit. ff. ad L. falc. c. 8 versu cuius insi. Ant. Fab. d. lib. 4. coniect. c. 13 in principio quapropter testatores, ad tollendam hanc ambiguitatem in suis

in suis test.is apponere solebant vulgarem illam clausulam: Quisquis mihi ex s.a scriptis heres, heredes ve erunt de omnibus damnas sumpto dare, quod cuiquam infra legabero praestari, fieri ve iussero, et ita volo omnia, quae infra ordinata sunt firma esse. l. cum quis 35 § codicillis l. post emancipat. 38. § fi. ff. de leg. 3. adque ibi vide Fabrum lib. 2. coniecturarum c. 19. quae clausula generale caput appellabatur l. generali 32. ff. de usufructu legato, ubi Cuiac. et tunc legata a coheredibus relicta substitutus praestabat non ex tacita volunt. sed potius ex expressa tradit Cuiac. lib. 4. observat. c. 25 post Lass. hic n.o 38, quod etiam admittebat quando sub. noie heredis et impersonaliter legabatur et fidei committebatur ita Seio centum dari volo. d. l. si plures ff. de leg. 3. l. si Pat. 47. § fi. ff. de fideicommissariis libertatibus sed imperatores finem imponentes his difficultatibus statuerunt legata nominatim relicta et si generalis clausula omissa fuisset a substituto praestari d. l. si Titio § Iulianus ff. de leg. 2.

Ex hac observat. diluenda non diff.as N. 11
orta ex d. l. Celsus § fi. ubi docemur legata nominatim relicta non deberi nisi heres grabatus extiterit nam iurisconsultus celsus huius sententiae fuit, opponit multis retro seculis ante rescriptum imperatorum ut ex l. 2. inf.

ff. de origine juris notat Fulgosius in l. non multam 4. n.° 2. C. ad Trebellian. atque ita secundum opinionem quae suo tempore praevaluit respondit ita demum fidei commissis et legatis nominatim relictis deberi si heres extiterit ille a quo relictus est quae opinio est indetecta omnes abiit post rescriptum nostrum ad vertit glossa in d. l. celsus § si. verbo extitisset in fi. et in d. l. non multam verbo Coruptitium Paulus ibi n.° 3. et in l. ea quae n.° 6. C. de fideicom. Donel. et Faguin. locis supra traditis Cuiacius in notis ad Ulpianum in fragmentis tit.° 12. sentit Fab. d. lib. 4. coniecturarum c. 13. Duarenus lib. 2. de jure accrescendi c. 2. // Hinc deduces reiiciendam esse interpretationem Iulii Pacii ad d. l. celsus quam Osualdus amplectitur in Donel. d. lib. 8. comm. c. 29. lit.a F. dicentis responsum celsi accipiendum esse quando ita nominatim legat ut ex praesenti testator voluerit tamen gravare heredem a quo legatum est longe non verius est dicendum illa ante rescriptum prolatum fuisse —

N. 12 Ceterum, ut verba d. l. celsus § ult.° totaliter percipiatis quae glossa ibi verbo. non intellexit illud animadvertendum est cum Fabro d. lib. 4. c. 13. l. Iuliam, et Papiam quae ius accrescendi sustulit ut constat ex Ulpiano in fragm.

in fragm.ᵗⁱ tt.° 17 l. unica § pp 2.° C. de cad. tolle. notat Fab. lib. 13. coniect. c. 16. iugum suum imponere libe beris, et parentibus intra 3.um grum recusase. d. l. unica in ps. pris C. de cad. toll. atque ita ius accrescendi eis conser vasse cuius virt.e portio deficiens cum legato tibi iniunc to filio accrevit in d. § qd alicuius in fi. ubi ius antiquum accrescendi Ius appellatur respu l. iulie et Papie que nove leges dicunt ut observat Cuiac. lib. 4. obs. c. 4. Otom. lib. 2. obser. c. 17 unde intelliges l. fin. ff. de reg. cat. ubi scriptum est Caton. reg. non pertinere ad ll. novas. s. ad l. iuliae et Papiae | ff. de regula Catoniana
Ratio est quia reg.a catoniana ea tm legata apprehendit quorum dies a morte testatoris cedebat l. 3. ff. eodem tt.° adque vide Valduinum in §. in extraneis instit. de heredum qualit. et differ, et ideo respicere non potuit ad s.a dictas leges, quae diem legatorum ab aptura tabularum cedere preceperunt tra dunt Cuiac. et ho Otom. ubi s.a Fab. lib. 12 coniect. c. 19 in fi. Donel. lib. 16. com. c. 13. Petrus Fab. ad l. 102. ff de reg. iur. Rebardus ad l. penult. ff. eodem //. eodem modo est notanda est responsio Celsi in princ.o legis ubi legatum qd est in causa caduci fisco non vindicatur sed apud heredem remanet quia temp.e Celsi legata quasi caduca in fiscum redigerent ex l. Iulia, et Papia d. l. unica § pp 2.° C. de caducis tollendis quia heres fuit instit.a filia testatoris in qua constitutio l. iuliae, et Papiae vires suas amittit d. l. unica in princ.o iunctis traditis ubi proxime. —

N. 13. Sed adversus inibi p(ro)bat(a) trad(it) n° 10 ad d. l. celsus. §. ult° insurgit idem iurisconsultus in p(rinci)pio eiusdem l. ubi filia instituta tenet(ur) p(re)stare fideicom. a liberto nominatim relictum concubine testatoris mortuo liberto, vivo ipso testatore q(uae). legata nominatim relicta temp(ore) celsi repetita erant ab instituto aliasq(ue) tenetur filia concubine fideicom(m)issum dare V(erum) omissis aliorum erroribus dicendum est. i(uris)c(on)sultum celsum ibi ea rat(ion)e respondisse filiam ad fideicom(missum) teneri q(uonia)m voluntas testatoris fuit, ut pecunia illa omnino ad concubinam p(er)venisset nam cum inhonestum ei videret(ur) filie sue fidei committere. ut pecuniam concubine p(re)staret liberti fidem elegit ei q(uod) legatum reliquit n(on) ut eum legati commodo afficeret, sed potius, ut concubinam prospiceret adquam emolum(entum) fideicommissi p(er)venire voluit, ob id q(uo)q(ue) n(on) inspecta media p(er)sona celsus docet filiam obnoxiam remanere fideicommisso. arg(umen)to l. 3. §. item si quis cum §. seq(uenti) ff. de leg. p(re)standis l. avia 76. § Titio ff. de condit. et demonst. cui adde donelum lib. 8. comm. c. 32. in fine facit lex legatarius 27 iuncta glo. in l. Nessenius ff de excusationibus tutorum verosimile n(on) est testatorem concubine fideicommissum illud reliquisse ut ei damnum resarciret f. ne deinde alterius concubinatum experiret. Alias difficult(at)es patitur d. l. celsus in p(rinci)pio quas tradit ibi gl(ossa). et b(ene) vivo testatore quas ut effugias prec(ibus) d(ic)to ordine Vide Bart. in quas l. ... lib. 103 respons. ... ff. de adimendis ...

Lᵃᵒ Cerverá

421

Ad legem Necessario 8.ª de periculo, & commodo rei venditæ

n.º 1.º Iuris consultus Paulus in hac nrã lege antiquam exordiatur materiam periculi rei venditæ nãrio sciendum esse ait q.do perfecta sit emptio, & venditio. Est autem emptio, & venditio iuris gentium contractus, & ideo consensu perficitur l. 1. inst. ff. de contrahenda empt.e l. 1. inst. ff. locati, princ. inst.a de oblig. ex consensu, contrahit.r q.d statim, ut convenerit de pretio certo, unde re quæ veneat, etiam si res vendita n. tradatur neq.ue pretium oventij solutum, princ. inst.a de emptione, & vendit.e textus nrer ill. illico in princ. notant oēs institutisti, ind. princ. de empt.e et ven. Donell. lib. 13. com. Conanus lib. 7 comm. c. 6. n.º 2.º Robertus lib. 1. animaduers. c. 8. Cuiac. in hac nrã lege lib lib. 33. ad edicty Pauli. Ant. Fab. lib. 2.º coniect. c. 4. Ant. Gom. t.º 2. Variar. c. 2. in princ., & alij relati ab Osualdo in donell. d. lib. 13. c. 1. Ant. Gom. t.º 2.º Varr. c. 2. in princ.

Emptio, et venditio iuris gentium contractus est et consensu perficitur.

Emptio contrahitur cum de pretio et re convenerint et res n. tradatur neq.ue pretium statim solvatur.

Statim igitur, ut emptio, & venditio contracta fuerit videbimus ad quem periculum rei venditæ pertineat nam perfecta emptione, & vendit.e periculum

n.º 2.º

emptione, et vendit.e contracta periculum, et com. ad emptorem pertinet, hoc est cum perfecta sit emptio.

ad emptore respicit. itaq. si homo venditus mortuus sit. vel aliqua parte corporis laesus, aut aedes venditae totae vel aliqua ex parte incendio consumptae fuerint, vel alio modo deterioratae sine culpa, et dolo venditoris, periculum istud ad emptorem pertinebit, ita ut cogatur pretium venditori connumerare. etsi nactus non fuerit rem venditam ex. nrat. tex. l. 1. et per totum C. de periculo, et commodo rei vend. l. quod saepe 35 § in his ff. de contrahenda empt. l. Lucius 10. ff. de evictionibus 69. l. cum emptor 5. ff. de rescind. vend. § cum autem inst. de empt. & vendit. de qua Reojo l. 23. tit. 5. parte 4. ob seruant post antiquiores in l. bona fides ff. de action. emp. omnes institutistae. in d. § cum autem. Ant. Gom. ubi supra n. 32. Conan. d. lib. 7 comm. c. 10. Covar. in practicis c. 3. n. 6. Cuiac. ibi. Ant. Fab. ubi supra Don. ad d. l. 1. C. de periculo & commodo rei vend. Alex. ... tit. de ... controversijs Iacobi Cuiacij. c. 16. Duaren. in paratitl. ad tit. ff. de peric. & comm. rei vend.

Huius principij ratio redditur a Bal. n. 3 do. in rub. C. de peric. et comm. rei vend. n. 1. quoniam perfecto contractu, emptionis, et venditionis. illico potest ipse emptor oblato pretio agere, aut ex empto, ut sibi res vendita tradatur ex in l. Iuliano 14. § offerri ff. de actionibus empti, nam sicut emptor tenetur, ad pretium de quo conventus est, aut ex vendito, ita similiter venditor ad rem ipsam venditam tradendam, et ad cautionem de evictione

aud.

Emptione perfecta fundi. si deterioratus fuerit sine culpa, et dolo ~~domini~~ venditoris periculum ad emptorem pertinet cogiturque pus tare pretium venditori etsi non nactus fuerit rem venditam. l. fundum.

* ~~emi si fundum ... Africa~~

~~+ Davis Argente in~~ notis uris in hunc tit.

Ratio est quia statim ac perfecit emptio potest emptor oblato pretio agere, ex empto ut sibi res vendita tradatur.

Contra emptor tenetur ex ~~emp~~ vendito tradita re a venditore ad pretium persoluendum de quo conventus est.

aud ex empto l. 1 ff. de rerum permutat. l. ex empto 11. ff. de action. empti, et ideo si negligens fuerit in oblat. pretij sibi imputandum est, et mora sua ei nocebit, ut damnum sustineat arg. tx. in l. in condemnat. 134 vers. uni cuiq. ff. de reg. iuris c. mora 25 eodem tt. in 6. et Venditor cum debitor speciei efficiat, ut ex s.a dictis constat ubi si dominus ante tradit. rei remaneat § vendita. inst. de rer. divis. pereunta speciei sine dolo, et culpa sua hoc est, re vendita debet omnino liberari l. si ex legati cau. 23. l. si Stichi 33. de verb. oblig. l. qd. te mihi 5 ff. de rebus creditis. l. penult. ff. de solut. l. 1 C. tt. 11. pta. 5. Sequunt. exornantes hanc mag. rationem. Gomez ubi s.a n.o 32 Fab. d. lib. 2. c. 4 Don. in d. l. 1. n.o 12. C. de peri. et comm. rei vend. qua ppt ipse emptor tenebit pretium solvere quis rem n. accipiat. et si accipiat deterioratam in hoc. n. damnum ipsius consistit. d. § cum autem inst. de empt. et vend. notant Gom. et Donel. ubi s.a. ex hac roe facile intelligi cur iurisconsultus nost. 5. scribat emptionem imperfectam esse qdo n. appareat quid, quale, quantumve vendat qd cum alio res vendita certificari n. possit l. ubi autem ff. de verb. ob. ubi Cuiac. et Duar. n. poterit dici rem, quae vendita est periisse.

n.o 4o Praeterea deducit mil. pratio ad nrm txm ex s.a dicta roe in eis qd si sub. ibid. ubi ait consultus, tracta empt.

si emptor fuit in mora in ferendo pretij sibi imputandum est. et damnum sustinebit.

Venditor quis ante tras ditionem dominus remaneat. ideo debitor speciei efficit.

debitor pereunta speciei sine dolo, et culpa sua a revendita liberat.

emptor tenet. solvere pretium eisi n. accipiat rem. aut deterioratam

adhoc ut sit perfecta emptio debet apparere quid, quale, quantumve vendat.

Emptio sub cond.e deficie[n]te ea nulla e[st] emptio, et ita q[uod] periculu[m] nu[n]quam p[er]tinebit ad emptore[m]

Argum.[ento] 3.a expressime d[icta] p[ro]bans emptione[m] et ve[n]dit.[ionem] sub cond.[itione] e[ss]e pendente perfecta[m] e[ss]e. —

sub conditione, & desiciente ea periculum nullu[m] p[er]tinere ad emptore[m] q[uonia]m tunc nulla est Venditio q[uo]d difficile redditur ex eo q[uonia]m emptio, et Venditio sub cond.[itione] c[ontracta] contracta e[ss]e capendo[?] te p[er]fecta est ut p[ro]bat ex § emptio inst.a de empt.e & Vendit.e ubi Iustinianus ait emptione[m] contrahi posse s[?]pure [vel] sub cond.[itione] notat gl[os]a 2 in l. 1. C. de per. et com. rei vend. gl[os]a II. ubi p[er]fecta[m] Bald. Salic. Paul. Cast. in l. 2. C. q[uan]do liceat ab emptione recedere q[uonia]m si p[er]fecta est, et si conditio deficiat periculu[m] ad emptore[m] p[er]tinebit ex p[ri]o n[ost]ri 79. ubi p[ro]bat p[er]fecta emptione periculu[m] emptoris e[ss]e —

Responde[n]tur ad arg.[umen]ta

Sed hac difficult.[ate] minime refragante decisio J[uris]c[on]sulti summa r[ati]o[n]e nitit[ur] q[uia] emptio, et ve[n]ditio sub cond.[itione] facta deficiente cond.[itione] hab[et]ur tanqua[m] si nu[n]quam contracta fuisset ex n[ost]ri tex.[tus] in l. si fundum ff. de contrah. empt.e et ideo n[on] p[ote]st emptori imputari cur obla to p[re]tio rem venditam n[on] petijsset cum ex tali emptione et ven. nunqua[m] actio [vel] oblig.[atio] nata fuisset. l. cedere die 213 ff. de V.[erborum] S.[ignificatione] l. grege 13. § sub cond.e ff. de pignoribus obid quae nec ve[n]ditor potuit conveniri neq[ue] e[ss]e[t] ei debitor, sp[ec]ialiter ut perempta ipsa liberaret ex co[n]sequens ins. decem 116. ff. de V.[erborum] oblig. ibi q[uonia]m nec tenebit cum condit.o stipulationis defecerit nec Medio pendente stipulationis cond.e recte pot[est] conveniri. Qua p[ro]pter deficiente r[ati]o[n]e tradita s.a n.o 3. dicendum remanet in hoc casu periculu[m] rei ven. semp[er] ad venditore[m] p[er]tinere, ut Paulus n[oste]r ait —

Ex venditionibus conditio nalibus n[on] sequuta condit.e nulla actio, nec oblig. oritur.

n[on] p[er]fecto contractu emptio[n]is, et vend. semp[er] periculu[m] ad venditore[m] p[er]tinet.

Neq[ue]

n.º 9º obstat

Neq. obstat dicere emptione conditionale pendente adhuc cond. perfecta esse quia id tantum procedit quoad formam contractus, et ad hunc effectum, ut non liceat contrahentibus ab emptione discedere pendente condit. non vero quo ad nativitatem obligationis quia quo usque conditio extiterit dici nequit perfecta ut elegans in l. boum 43. § si sub condit. ff. de edilitio edicto probat Bal. quem allegant ex hoc nostro textu in verbo quod si pendente ibi 2. ex l. 2. § si sub condit. ff. pro emptore l. 4 ff. de in diem adiect. quatenus docent re tradita pendente condit. non posse emptorem eam pro emptore usucapere. Et quod pretium solutum est a venditore posse condici, et fructus medij temporis venditoris esse quia adhuc venditio dici non potest pendente condit. observant Covar. practicarum c. 3. n.º 6. Tiraq. de retractu linagier § 1. glossa 10 n.º 34. Osualdus in Donel. lib. 15. comm. c. 11. lit. A. Et ad hoc ut periculum ad emptorem pertineat perfecta emptio debet esse perfecta quoad omnia et sic intelligi nunt Dd. in principio.

emptio conditionalis pendente condit. perfecta est quo ad formam non quo ad substantiam itaque non possunt contrahentes ab emptione discedere.

quis res tradat pendente condit. emptor eam pro emptore usucapere non potest. et si pretium fuerit solutum potest repeti. fructus quoque medij temporis ad venditorem pertinent.

n.º 6º

Hinc est fit periculum pertinere ad venditorem si res vendita interierit pendente condit. etsi postea cond.º extiterit ut probat ex hac nostra l. in vers.º plane ratio est. quia est in hoc casu emptio, et venditio nulla habet nam sicut emptio contrahi sine re quae veneat minime potest l. neq. emptio 8. ff. de contrahen. empt.

si res vendita perierit pendente cond. et postea impleat periculum ad venditorem pertinet.

Asignat ratio.

Sicut emptio nulla est si non extiterit res quae vineat. ita nulla erit si tempore impletae conditionis res iam perempta fuerit.

ita nec poterit contrahi si tempore conditionis existentis in rebus humanis non fuerit res quae vendita est si quidem cessat ratio supra tradita numero 3. quia ipse emptor nunquam potuit offerre pretium ut sibi res vendita traderetur cum nunquam habuisset actionem neque venditor debitor speciei effectus fuit, ut ea perempta liberaretur ut diximus numero 4.º infra.

Argumentum contra probans quod quis tempore existentis conditionis res non sit, tamen periculum ad emptorem pertinere. et ratio est quia existens conditio retrotrahit ad tempus contractus.

Et si dixeris adhuc dicendum esse in hoc posteriori casu de quo modo quaestio plane periculum emptoris esse. quamvis tempore conditionis existentis res non sit quia existens conditio retrotrahit ad tempus contractus et potius e existente conditione obligatio ipsa, ut placuit Otualdo in Done lib. 9 comm. c. 6. litera F. versu verius tex in l. qui Balneum l. qui potior ff. qui potiores in pignore habeantur tex gener. §. et si contractus conditionalis habeatur pro puro, et ideo nullum aliud corpus inspicere debeamus ut res mea veniat in emptione quam id quo contrahimus non quo conditio venit l. si fil. fam. ff de verb. obl. // Respondebit regulam deductam ex d. l. qui balneum d. l. potior d. l. si fil. fam. minime procedere in hoc nostro casu, quia ad hoc ut habeat locum retrotractio illa. Cum sit fictio dicta l. potior ibi si semel conditio extitit perinde habetur etc. Verba enim illa perinde habetur fictio nem aperte importantem duobus temporibus extrema habilia necessaria scilicet tempus ad quod extendit et tempus a quo incipit

Respondetur ad argumentum dicendo regulam d. l. qui balneum et seq. non habere locum in hoc nostro casu

ad hoc ut habeat locum retrotractio duobus temporibus extrema habilia necessaria scilicet in nostro casu cum res non existat tempore conditionis impletae non habet locum fictio

Incipit ex doctrina Bart. in l. quoties in fi. ff. de nouationibus, et in l. pecunia in fi. ff. ut legatorum nomine caue. ac. Angeli, Imolae, Cumani, et Iassonis in d. l. dis. fam. An. Gom. to. 2. Var. c. 11. n. 29 ad 3. et pertinet ad principalem. Et in nostro casu tempore, a quo debebat filius bitis capere idem tempore existentis conditionis extremum habile non sit, cum iam desierit esse in rebus humanis, non potuit filio locus haere et ea non habita ratione contractus emptionis perit ut in nostro casu idem Gomecius ait d. to. 2. c. 2. n. 32. in fi. eodem quod in intelligeres ex dispositione in l. quoties sq. ff. de nouatione l. si rem meam §. 1. l. existimo §. ff. de verb. oblig. non dat. filia quando extrema habilia minime reperiuntur quod vellim, ut intelligat quando res in stractus de dicta fin. c. l. tempore deducit non ... quando persona est incapax ut recte aduertunt ad inst. stat. tex. in l. si usufru. ff. de stipulatione seruorum glossa Bart. Paulus, Iass. et omnes in fi. in d. l. si rem meam.

N.º 8.º Illud ex sententia dubie in dubitatis remansit periculum rei vendite sub conditione debere pertinere ad emptorem si conditio venditionis extiterit, tamen, que venditur si deterior eo tempore in rebus humanis fuerit ut probat ex nostro textu in § quod si pend. ibi 2. in fine ibi sane si res extiterit deterior effecta potest dici damnum esse emptoris l. 26. tit. 5 partita 5. nam extante conditione venditionis et re vendita.

Periculum rei vendite sub conditione si conditio extiterit, et res vendita extiterit deterior, ad emptorem pertinet

+ legatorum nomine

Emptio conditionalis impleta condit. et re vendita extante p pura hic obligo retrotrahit ad tempus contractus

extante hic ipsa venditio ac si a pricipio pure celebrata fuisset q. oblig. retrotrahitur ad tempus contractus d. l. q bal num 9. d. l. potior. 11. ff. q. potiores et 9 nech. in § 1. quod si pendente [illegible] ibi quasi iam contracta emptione intelligitur ea q3 rone fit ut venditor a pricipio obligatus intelligatur, et debitor speciei efficitur, adque deterioratio illa ante existentiam conditionis sine culpa sua proveniens n. debet pertinere d. l. si ex legati causa d. l. si stichus §3 ff. de verb. obl. aliis n.o 3. adductis, sed potius sed potius ad ipsius emptore que omnia eleganter consideravit donel. in d. l. 1. n.o 29 C de peric. et comm. rei vend. in quo animaduertere debes

Si ambo vel unus contrahentium mortuus fuerit ante q.m impleatur conditio, et postea sequuta fuerit ad heredes transit oblig.o

nihil interesse an conditio venditionis extet vivo venditore et emptore an utroque mortuo vel uno ex his q. in quouisque casu venditio habenda erit pro pura ita ut heredes obligati remaneant, ut Paulus not. probat in § quod si pend. et 1.o cuius rei rō traditur a Iustiniano in § ex conditionali inst. de verb. obl. dum ait spem in debitum iri ad heredes transmitti. cur aut oblig.o conditionalis existente condit. retrotrahat per glo. in l. si uxor. C de don. inter virum Bart. Iass. Paulus, Cucac. Duar, et donel, in d. l. si filius fa. ff. de verb. oblig. et Pet. Fabri in l. que legata ff. de reg. iur. Anton. Fab. lib. 19 coniect. c. 6. in sec. vbi videlicet rōes adducit ex qua intelligi cur ad heredes spes transmittatur. n.o 9.o

Sane p difficile est investigare adque pertineat.

pertineat periculum rei vendita. quando aliquid emptum est sub contrariis conditionibus. V.G. si ita venierit illud esto mihi emptum sive navis ex Asia venerit sive non quod pertinet ut videamus an pura vel conditionalis sit talis emptio

Dubitatur utrum venditio sub contrariis condit. sit pura vel conditionalis, et ad quem pertineat periculum rei venditæ.

quoniam ex resolutione istius questionis quod in primo dicendum erit apparebit in qua questione noster Paulus insti. pius noster legis ex Juliano docet pertinere esse in hoc casu venditionem conditionem quo. neque certum sit eam contractam esse quia est pura idque ita probat consultus in l. Julian. 60 ff. de condit. indebiti quatenus ait eum qui promissit sive navis ex Asia venerit sive non minime repetere posse. si ante quam certum venisse vel non eum solverit alias n. si non pura sed conditionalis promissio fuisset repetitio ei competeret l. sub condit. 16 ff. eodem tit. l. 5 § 1. ff. de liberat. legata. præterea adstipulatur lex si pupillus 8 § 1. ff. de novation. dum probat conditionem omnino extituram non reddere dispositionem conditionalem cui adheret sed puram quia cum certum sit unam ex conditionibus extituram venditio pura iudicari debet, quam sententiam tenet glossa in d. l. Julian. verbo præficiscie ubi Paulus no 34. asserit

Probatur quod sit pura et ratione quia certum sit eam contractam esse.

res promissa sub contrariis condit. et tradita ante quam aliqua conditio impleatur repeti non potest.

si promissio est conditionalis et ante conditionem res promissa tradatur potest repeti.

si conditio omnino extitura est non reddit actum conditionalem

no 20 minime conditionalem esse

Etiam tamen conditionalem esse probatur quia casus incertus quando quis certus an venturus sit aliquid conditionalem reddit cui adheret ex ml. 1 ff. de cond. et dem. notatur Gom. 2. to. Var. c. 11. no 21. quia contrarium.

Probatur, et verum quod sit conditionalis et ratione quia casus incertus est quando eventurus est quamquam existentia certa sit

defendat Donel. lib. 15. comm. c. 11. Cuiac. lib. 15. obseruationum c. 1. in f. at casus existentia seu n. conditionis quis certus sit an euenturus est. incertus. Ergo quod emptio de qua loquimur est conditionalis. Praeterea pro hac opinione facit n. ipse de emptore cui sub contrarijs venditum fuit ante verificationem unius ex his agere quoniam causa ex qua debinc procedere semper debet, neque certum est. alterutrum futurum esse omnino debibil, qua ratione motus Iurisconsultus in l. huiusmodi 13. ff. quando dies legati cedat. affirmat legatum sub duobus contrarijs conditionibus ulictum conditionale esse quatenus docet legatarium non transmittere ad suos heredes tale legatum nisi alterutro casus viuo legatario extiterit aliter si purum fuisset sine dubio transmitteret l. 5. ff eodem titulo quasi fundamentis motus intrepide affirmandum esse existimo venditum seu alium quemlibet contractum sub contrarijs conditionibus celebratum conditionale esse. hanc quoque sententiam probat glossa 5. verbo perfectum Bart. in d. l. Iulianus ubi Iass. n.° 27 Cuiac. ibidem sub lib. 3. quaestionum Pauli Duar. ad titulum ff. de condict. indebiti c. 6. vers. sed verius in fine

antequam impleat una ex ex(?) conditionibus emptor non pot agere ex empto contra venditorem.

quare legatum sub contrarijs cond. legatum conditionale est. nec transmittitur ad heredes legatarij nisi viuente legatario nulla conditio extiterit

legatum purum ad heredes transmittitur.

Neque obstant fundamenta contrariae opinionis n.° 11.

deg. s.° n.° 9. n. primum deductum ex hac nostra l. in fi. ne prius quatenus docet talem venditum perfectum esse. quod facile diluitur ex notatis s.° n.° 5. ubi diximus venditionem conditionalem perfectum esse. quoad formam et esse contractus et ad haec ne non liceat contra.

sub contrarijs conditionibus venditio conditionalis perfecta est quoad formam contractus hoc est nec liceat contrahentibus ab contractu discedere.

1426

+ praeter. contrahentibus a contractu resiliri ut per praedictos relatos tenet Mozla in emporio 1 p. tit. 8. q. 7. n. 6. inf. et alij ab eo relati et in hoc sensu accipiendus est, quia nostro casu in illis verbis statim perfectam esse venditionem, non quoad omnia, sed ut non sit conditionalis.

n.° 12 Non obstat deinde d. l. Iulianus ff. de condictione indebiti dum deneget condictionem indebiti eo casu quo id quod promissum est sub duabus contrarijs conditionibus pendentibus ipsis solvat, quia id non fit ex eo quod talis obligatio sit purus sed potius quia in omnem eventum promissum sub talibus condition. deberi debeat cum certum sit alterutrius futuram esse quod sufficit ut repetitio denegetur etiam si stractus conditionalis sit cuius tit. et causa solutum est. ex in l. nam et si cum moriar 17 ff. de condictione indebiti de cuius versu Legis sub condit. ff. eodem debet intelligi quia incertum sit an ventura sit nec ne conditio quia tunc repetitio competit ita Duar. ubi proxime post glossam in d. l. nam et si cum moriar ff. eodem tit. et in § ex conditionali inst. de verb. obl. Fab. hic q. coniect. c. ult.° Donel. in l. cum quis 41 § quotiens 25 ff. de verb.

Quae omnia nanc intelligenda sunt in contractibus non in ultimis voluntatibus ratio est sim. secundum traditionem auctores quia in contractibus spes indebitum iri transmittitur ad heredes § ex condit. inst. de verb. ex nostro tit. et eo casum certum sit alterutram ex conditionibus futuram esse minime.

arg. quod obtinet sunt contrarijs purum esse, ex quo denegetur promissori sub contrarijs conditionibus condictio indebiti et haec denegatio provenit ex eo quod promissum, ex quo cum ass. eventum debetur.

quando conditio incerta est conditio dari non potest.

Quae intelligenda sunt in contractibus non in ultimis voluntatibus

in contractibus spes indebitum iri transmittitur ad heredes.

repeti post solutum in ultimis V.° voluntatibus cum n[on] trans
mittat spes ad heredes ratio debet existere una ex his con
dition. vivo legatario ut sit causa aliqua legati debiti
ad hoc ut n[on] possit repeti et ut ad heredes transmittat
ex mi l. huius mi ff. q.do dies legati cedat n.° 13

Eandem ad d. l. si pupillus § 1 ff.
de nouation. dicendum e[st] condit[io] o[mn]i[n]o extituram vel cedere dis
positionem conditionalem q[uan]do certum e[st] eam futuram esse. an etiam q[uan]do
Velluti d[icitur] si digito celum n[on] tetigeris intra annum et si vero
Anni preterierint neque cum huius mi conditio in certum, et
necessarium eventum conferat p[ro] pura hac et de hac debet in
telligi d. l. si pupillus § 1. secus v.° est q[uan]do conditio est cer
ta. an incerta tri q[uan]do ut ex ea de qua loquimur q[uonia]m est
Vera, et propria condit.° et suspendit actum. Gom. ubi s.a
d. c. 11. n.° 21.

Cum conditio omnino extitura sit et est infallibilis tunc n[on] redit disp[ositi]o conditionalis. at v.° q[uan]do sunt Due conditiones quarum certum est unam ex illis extituram cum dubium sit qualis redit actus conditionalis.

Videmus ig[itur] emptionem sub contrarijs condi n.° 14
tionibus celebratam n[on] puram sed conditionalem esse. ex qua
resolut. aparet q[uo]d dicendum erit circa periculum rei vendite
sub talibus condition. et nemini dubium erit periculum esse
Venditoris si res vendita perierit antequam altera ex his
condition. extiterit ut p[ro]bat ex n[ost]ro textu. mitto. plane
et ex his, que late diximus s.a n.° 6. extra hunc casum
semper ad emptorem pertinebit, cum certum sit alteram
ex conditionibus futuram esse. spem q[uo]q[ue] in debitum iri ad he
redes transmitti et in hoc differt venditio celebrata

resolutio. emptio sub contrarijs condit.° conditionalis est.

Si res perierit antequam impleatur aliqua ex condit.bus periculum ad venditorem p[er]tinet
alias ad emptorem p[er]tinet spes q[uo]q[ue] in debitum iri transmittitur ad heredes

sub.

sub conditione quae potest existere vel non, ab hac de qua loquimur quia illa potest infirmari, aut quia res perit pendente conditione aut quia conditio non existit in quibus casibus secundum nostrum textum periculum venditoris erit, ista vero de qua loquimur nullo modo annullari potest nisi eo in casu quo res perijsset ante certitudinem alterutrius ex conditionibus non ex defectu conditionis cum certum sit alterutrum futurum esse. et si extra illum casum periculum emptoris erit et haec quoad literam nostri textus.

Venditio conditionalis dupliciter annullatur aut perempta specie. aut ex conditione non sequuta. ideo quia periculum ad venditorem est.

Venditio, quae sub contrarijs annullatur in casu quo ante quam ulla impleatur conditio species perit et quia periculum vend. et praeter hos casus periculum emptoris est.

n° 15 Disputavimus in superioribus quod venditio perfecta dicatur, ut periculum rei venditae emptorem sequatur et de ratione huius principij nunc restat ut me premunt quaedam jurisconsultorum dicta, quae nostro textui adversantur et in primis textus in l. lectos. 12, et in l. quod sine quis. 24 ff. hoc titulo de per. et comm. rei v. ubi lectis imperio aedilis fractis non aliter periculum emptorem subire quam si traditi ei fuissent quoniam tradiderint alias vero damnum venditoris esse.

Argumentum contra dicta probans ad hoc ut periculum pertineat ad emptorem res iam tradita esse debet.

n° 16 Huic tamen difficultati varie me potes satisfacimus sed omissis meis stribus [illegible] ibi verbo lectos et in d. l. quod si dies. ait venditorem periculum in se suscepisse. vel in genere lectos vendidisse. quae sequitur Misino. in § cum autem n° 4 institutionum de emptione et vend. et alia [illegible] tit. 8. ad Africanum in l. si fundus ff. locati Duare. in parafrasia hunc titulum propre finem dicendum est me ea quae ad officium aedilium curulium pertinebant de quibus sicut Duar. lib. 1. disput. c. 26. Conan. lib. 7. comm. c. 1. illud scripimus

ut adqd. vie in eundo impedim.to esset tollerent notat
Conanus ubi proxime. igit si lecti venditi ita possiti
essent a venditore & ut impedim.o via publica esset fuisse
esse et eos. Ac dictis rei de rit recte iuris consultis docet
periculum venditoris esse. ita si traditi n. fuissent em
ptori et per eum n. extitisset quominus traderet quia
casus ille stringit n. fortuito sed culpa debitoris q. in
via publica lectos reliquit ita ut edilis eos frangeret
quae in statio venit. obis legis lectos explicat An
t. Fab. lib. 2. coniectu. c. 4. —

Rt. ad hoc ut periculum n. pertineat ad debitorem debet accidere si culpa ipsius at in hoc ea sua culpa fuit debitoris ponere eos in viam publicam absque traditione

Verum adhuc refragatur difficile
admodum jcti responsum in l. si fundus ... lo
cati ubi fundo sine culpa debitoris publicato ante
traditionem jcs consultus ait, venditorem aut ex empto te
neri pretium restituere. qd accepit & n. acceptum remittere
qd minime fieret si culpa emptoris fuisset ex inst. cum
aut inst. de emp. et v. l. sicut periculum. 12 C. de act.
empti. et in eodem consultus in l. Lucius ff. de evictioni
bus asserit periculum emptoris esse. qua diff.e opressus
Othom. ind. §. cum aut, existimat hac vere diver
sas fuisse jis consultorum sententias sed eius opinio improbata
et alia Cuiac. ind. l. si fundum, quam eleganter pris
tiniount. Ant. Fab. d. lib. 2. coniect. c. 4. Othom. ibi
proxime et lib. 18 epitom. tit. n.o 4. a qua ipse nunc eius
recessit.

n.º 17

Argum.m probans qd periculum rei venditae sine culpa venditoris contingens, ad ipsum pertinere. 2.o aliud responsum jis consulti contrarium probans.

recesit ad tt.ᵐ C. de periculo, et com. r. D. alia cum Pas
li Cast. in d. l. si fundum. quam amplectit' et Hom. sui
immemor d. lib. 18. epitom. tt.ᵒ 6. n. 27. Mising. in d.
§. cum aut, et alios quos refert. Osualdus in donelum
lib. 13. comm. c. 2. litᵃ D. Respondendum est. cum
Ant. Fab. ubi supra duos casus distinguendos esse
in hac nra mãa 1ᵘˢ est. qᵈᵒ ipsa res vendita mi
nime pstari pot ex cãa aliqua extrinseca. 2ᵘˢ
qᵈᵒ ff. ipsam rem venditam sit quominus pstari possit.

N.º 1[illegible] In Primo casu qᵈᵒ ex cãa aliqua
extrinseca pstari n' possit f qᵃ fundus publicatus fu
it f servus venditus furto subtractus cum ipsa res ad
huc extet in rebus humanis recte emptor intendere pot
ut sibi res pstet, venditor vᵒ cedendo actiones quas
het liberabit l. cum ff. hoc tt.ᵒ l. si ca res 13. ff.
de action. empti l. cum qui l. si venditus ff. de furtis
§. cum aut inst. de emp. et vend. At si nullas actiones
heat quas ipse venditor prestet emptori f q. servus
venditus alienus erat. qᵒ fugit aut fundus publicatus
equitati congruit eum saltem ad ptium restituendum te
neri, cuius equitatis rão in eo consistit qd cum n' tra
diderit eas res venditor, quas tradi rerum naa n' impe
dit cum possit, et rem alienam redimere. Ds fundus pu
blicatus sparere equum e ad ptij restitm teneri &.

Respondet cum dixe qd res vendita n' pot pstari a venditore qᵃ publicata fuit ata men in rebus huma nis extat periculum venditoris e'. at vᵒ qᵈᵒ res vendita n' pot tradi qᵃ in rebus humanis desijt ee periculum ad emptorem ptinet

in 1ᵒ casu venditor libe ratur pstando actiones quas het dᵃ publicata re, et si nullas habue rit restituendo ptium

In secundo v.o casu nempe quando per ipsam rem fit quominus praestari possit veluti si domus vendita collapsa fuerit vel servus decesserit emptor tenetur pretium praestare cum in sua potestate fuit statim stracta emptione soluto pretio rem consequi ut diximus supra n.o 3. et reperenta venditor liberatur cum convenire non possit, ut rem praestet quae in rerum natura desijt esse. ut in exemplis a Iustin. propositis in d. § cum autem.

in 2.o casu emptor tenetur praestare pretium rei quam eam non accipiat, aut deterioratam.

Facit pro hac opinione, et sententia quod Iustinianus docet in d. § cum autem ubi superiori distinctioni consentire videtur dum exempla proponit in speciebus quae res extincta deterior ve facta est. de quibus agit usque ad vers. quod si fugerit docet quod in ipsis omni modo emptorem teneri ad pretij solutionem, tunc subijcit si homo venditus fugerit, aut surreptus fuerit sine culpa venditoris (quo in casu, ut supra diximus non rerum natura sed causa extrinseca rei venditae traditionem impedit) non antea liberatur quam vindicationem, vel conductionem emptori exhibuerit. sed quid statuendum sit si venditor nullam actionem habuerit quam emptori cederet Iustin. non decisit in d. § cum autem sed supplendus est iste casus ex l. quod saepe §§ si res vendita ff. de contrah. emp. ubi Caius Iurisconsultus docet damnandum esse venditorem quod non potest aliquas actiones cedere in eo quod dampno consistit ut remittat pretium vel restituat, non vero in id quod interest ex.a lex in d. l. si fundus ff. locati

Confirmatur distinctio supra proposita.

aliud quod res impedita sit quae non existit et tunc non tenetur venditor. aliud quod impedita sit aliquo eventu extrinseco tunc cedendo actiones liberatur venditor si casus non hoc remittendo, aut restituendo pretium

n.o 19

Ubi

Ubi fundum publicatum ee n̄ ob delictum venditoris ut voluit glā ibi ar. nullius recepta sed ut militibus in p̄miis assignaret, & similius est. alias n̄ solum ad p̄tij restitu. sed ad id qd interest venditor teneretur l. 1 ff. de act. empti.

n°20 Neq. huic distinctioni impugnat d. l. Lucius 11. ff. de evict. ubi obstante cāa extrinseca traditioni cum fundus publicatus fuerit Paulus respondit periculum ~~...~~ emptoris ee. ita ut teneatur integrum p̄tium soluere. q̄a diuersa longe species illa est ab ea de qua in d. l. si fundus nam in d. l. Lucius p̄dia tradita fuerunt emptori et ideo periculum omne evictionis etiā ex cāa extrinseca p̄ueniens ad ipsum respicit n̄ ad venditorem ut consultus ibi ait in d. l. si fundus n̄ fuit tradita res vendita ibi itaq. prius quam vacuum traderet publicatus fuerit. in quo casu militant rōes traditae s.a nōs. et rem esse traditam in d. l. Lucius aduertit Azo relatus a glā ibi v̄bo assignatas p̄bat q. euidentissime ex v̄bis eiusdem L. ubi Paulus respondit futuros casus evictionis &c. nota v̄bum evictionis qd demonstrat in tuitu evictionis emptorem defendere in eundem esse, q. tradita ei fuit res alias n̄ potuisset illo p̄textu questionem elidere cum evictio traditionem p̄supponat, ut v̄bum ipsum demonstrat, et p̄bat j.s consultus in l. in vendendo 66.

Alia distinctio inter l. si fundus. Lucius q. d. res tradita n̄ fuit an te publicat. ita q. periculum venditoris esse. in L. Lucius res tradita fuit emptori ita damnum se p̄tinet ad emptorem.

ff. de contrah. empt. ibi quedam prestanda ss. Velut ne fundus euincat. tx. ex le. ex empto ss ff. de act. empti ubi postquam docuit Paulus venditorem oportere rem tradere ait, que res (hoc est traditio) siquidem dominus fuit venditor facit, et emptorem dominum, si non fuit tantum euictionis nomine obligat. Quibus verbis demonstrat ante traditionem oportere precedere ut nomine euictionis venditor obligatus sit facit etiam tx. in l. 3 ff. de act. empti l. venditor §. et totus tt. ff. de euiction. constat ex congestis a Gomescio d. t. Varr. c. 2. nº 33. Donel. lib. 13 comment. c. 2. Obisemb. in parath. ad illum tt. nº 1. tenet ex professo Faber d. l. 2 inclu. c. 4. fol. mihi 94 mss. quo fundamento sententiam Azonis amplectitur Olbom. d. lib. 18. epitomat. tt.º 16. nº 4. Cuiac. in d. l. si fundus ttª ad Africanum.

ad hoc ut teneatur euictio debet precedere traditio rei venditae

Ex qua institutione (?) intelliges omnia asserta tradita accipienda esse casu quo res tradita emptori non est nam si tradita fuerit absque dubio, et contro- nº 2

cum res tradita est emptori sine dubio ipsius est periculum.

uersia periculum emptoris erit in omni euentu cum dominium rei venditae ipsi adquiratur § vendite v. res inst. de rerum diuis. not. Gom. ubi supra nº 32 / Preterea animaduerte ita demum ad emptorem periculum respicere contracta emptione si sine culpa venditoris acciderit tx. in l. si vendita ff. hoc tt.º l. quod si pe § si res ff. de contrahenda empt. l. 3. 4. et 5. C. hoc tt.º d. § cum autem ideoque

eam

eam diligentiã venditor pstare debet quã commodatarij in rebus commodatis pstant l. custo diã ff. hoc tit.

n.° 22 Restat nunc ut disquiriamus ad quem periculum respiciat eo in casu, quo veniunt res quae in genere consistunt. Veluti oleum, frumentum, vinum, et alia his similia, qd plenum litigijs et controversijs reperies ut constat ex notatis a Gom. ubi s.a DD. pd. Conan lib. 7 comm. c. 10. Donel. in l. 2 C. de p. et com. r. ven. Covar. in practicis c. 3 n.° 6. et 7. Lasarte de decima venditionis c. 5 n.° 29. D. nro Pint. in d. § cum autem n.° fin sed ut facilius quae in hac controversia ab aliis pstibus minus sunt pcipias hoc casus distingue, aut vinum vel aliud huius generis venditum est ad mensuram et ad pondus, vel ad numerum, et ante mensuram, pondus, vel numeratum omne damnum vini mutati, aut amissi venditoris erit, sive designatus sit locus unde deduci debeat sive generaliter et simpliciter nullo loco designato venditio effecta sit tx in l. 1. § post mensuram ff hoc tit.° l. qd. sepe § in his ff de contrah. emp. l. 2. C. hoc tit.° notant in terptes ubi ratio tx in, ratio est qa in huiusmodi casibus non simpliciter sed sub conditione vendo. celebrata intelligitur hoc est si metiantur, apendantur, vel numerentur d. l. qd saepe. Pinheir. pendente autem conditione periculum non ad emptorem sed ad venditorem ptinere docet nec mirum est. accedit qa in casibus legum loquuntur non in specie

[margin:] disputatur periculum rei venditae in genere ad quem ptineat

[margin:] Ponitur distinctio aut genus qd venditum est fuit ad pondus numerum vel mensuram aut non. si non periculum erit venditoris quamvis designet unde deduci debeat qa hec venditio conditionalis existimatur

genus perire n. pot.

Sed in genere venditio fit, at cum genus perire n. pot. l. in roc
la 2. § certu ff ad l. falcid. l. in vendit. C. si certu petat. n.
liberat debitor p. interitu vini t deteriorationis quapropter
resultat h. illico in p.io ait narit ee ut apareat qd, quale, quan
tu re veneat ut perfecta dicat vendo. ad hoc ut emptoris sit
periculu hoc e narit ee ut spes veneat n. genus, hinc intel
liges cur periculu vini mutati ante mensuram contingens
venditionis sit et si postea ad mensum fuerit. quis re dete
riorata pendente condit. periculu deteriorationis eadem
niente emptore sequat ut n. h. tex. sane q.a vino ven
dito ad mensura n. solum sed condit. sed et vinu nullu certu
venditu intelligit post mensura v. pondus t numerat.
cum sit p. fecta venditio, et ideo de re que veneat emp
toris erit periculu ut in l. 1 ff. hoc tit. q ita debet intelligi
ut Don. et Gom. in p.stant ubi s.a — n° fin

Si v.o tales res vendant tanqua species
t certu corpus veluti si frum.t aut vinu qd sit in tali dolio tunc
periculu emptoris erit q.a venditio facta i. de certa specie ut in
d. l. qd. si p.e. § in his ff de contrah. emp. l. 1. in p.o sed si ff hoc tit.
l. 2 in p.o. et aut C. hoc tit. facit. l. sed si certos § 1 ff. de leg. 1. nisi
in hoc casu actu sit ut degustet qd unq. n. dani qd ante de
gustatio contingerit ad venditore p tinebit q.a e conditionalis vendo.
et generis n. spei ante degustat. l. 4 § pen. et ult.o ff. hoc tit. Don. ubi
s. n° 6. aliquas tn exceptiones isti casu patiunt de qq consule
relatos in p.tes s.do n° 22. et cu hic finit textus.

defraudat ratio s.a data nempe damnu deteriorationis in venditionibus condicionalibus pertinere ad emptorem provenientis pendente qui impleat conditio cum postea sit impleta

Si vero res vendat tanqua species periculum emptoris erit nisi supponat degustatio in hoc casu Damni periculu ante degustatione erit venditoris seu v.o emptoris.

TITVLVS

De testamentis ordinandis.

Proemium

Post singulares rerum tam ex gentium quam ex civili iure adquisitiones in praecedentibus duobus lib. titulis explicatas ad universales adquirendi modos hereditatis s. et bonorum possessionis adrogationis, et additionis libertatis conservandarum causa. Iustinianus imperator transitum facit: inter quas de hereditate prius ut de praecipua per universitatem

aquisitionem. et illius adquirendi iuris tam ex testam.to quam ab intestato agere incipit exibit de testamentis. Huius itaq. difficilis et utilissimae materiae in explicatione nobis hoc anno academiae institutum est munire quinq. capitibus comprehensius et inchoamus 1.o de testamento et hereditatibus. 2.o quae ad iura testam.ta fiant 2.o quomodo infirmentur. 3. de testam.to inofficio. 4. adiptione hereditatis 4.o de legatis, et fidei commissis. 5. de codicillis qui vicem testam.ti tenent.

De huius ad superiores tt.os coniunctione, et interpretatione verborum rubricae cap. 1.m

N. 1. Ad 1.m cap. pertinent tt. de testamentis ordinandis tt.us de militari testam.to tt. quibus non est permissum facere testam.m tt.us de exheredat.e liberorum. tt. de heredibus instituendis tt.us de vulgari substitut.e tt.us de pupilari substitutione. ad 2.m titulus quibus iure testam.ta infirmentur tt. de inofficioso testam.to ad 3.m tt. de heredum qualitate et differ. ad 4. tt. de legatis. tt. de ademptione legatorum. tt. de l. falcidia tt. de fidei comisarijs hereditatibus tt. de singulis rebus per fidei commissum relictis ad 5.m tt. de codicillis.

N. 2. Sed ut ea origo testamentorum minime ignoretur advertendum est. quis adquirendi modos quibus homines dum vivunt in alios res suas transferrent. et gentium, et civile ius introduxisset §. singulorum. iust. pro. de rerum divisione l. ex hoc iure. 5. ff. de iustitia et iure l. 5.a ff. de adquirendo rerum

rers dominio Donelus lib. 9. commentariorum cap. 7. Cuiacius ad titulum de usu, et iure dicta leg. ex hoc iure Quisaling ad titulum de adquirendo rerum dominio in dicta l. 1a neutrum in viribus tamen cedi post videbat ut morientibus eamdem potestatem tribuere, et de eo quod quis post mortem suam fieri vellet ad arbitrium praestare valerent cum voluntatis illius dispositio in tempus in habile conferret illo scilicet quo iam mortuus dominium amiserat nihil quod proprium habere qui nullus erat poterat §. deinceps autentico de nuptijs leg. si ego. 9. §. 1. ff. de iure dotium l. 1a. ff. de rerum divisione l. 3. in principio ff. de peculio. l. de nigh. 13. §. quesitum ff quod vi aut clam.

N. 3.

Sed quoniam iniquum erat et naturali rationi humane quasi societati contrarium ut de rebus proprio labore, et sudore adquisitis de quibus viventes poterant, morientes disponere non valerent principio instit. de leg. falcidia canina et cum e contrario postremum illud disponentis ad arbitrium maiori et equitatis et miserationis ratione niti deberet. leg. 1a. C. de sacrosantis eclesijs receptum est ut suprema hec dispositio ceteris omnibus inter vivos admissis, et validior esset et firmior et que exitum habere debebat publicam propter utilitatem l. 1. rogare ff. testamenta que admodum apertiane et apud omnes gentes observatum est ex grecis constat apud isocratem in Aeginetico, et Plutarco in Solone. et ex hebreis apud sacras literas genesis capite 27.

N. 4.

Unde cum ea iuris gentium sint que naturalis ratio apud omnes gentes constituit §. ius autem civile instit. de

iure nāli l. omnes populi. 9 in fine ff. de iust.ᵃ & iure Donelus lib. 5.º commentariorum cap. 6. Alberic gentil lib. 1.º de iure beli cap. 1.º Conang lib. 1.º commẽ tariorum cap. 5 testamentorum qz introductio maxime na turali rōe nitatur et apud plerasqz gentes. recepta sit ea iuris gentium ēē. 5ᵒ Bartholus ibi contrarium in leg. ex hoc iure ff. de iust.ᵃ et iure Paulus castrensem in leg. 3 ff. de testamentis Everardus Bronchols enantiofanon centu ria. 3. aff. 20. Mattheus Stefanus questionum iuris il lustrium centuria 2ª quest.ᵉ 51. Nonnius, et Viglius in §. sed ium paulatin. infra hoc tit.º antonius fabrum in iuris prudencia titulo 2. principio 4. Marione 1.ᵒ et alios ex senta Bartoli et DD.s in lege in modum ff. de condi tione indeuiti eiusdem Bart. in rub. ff. de adquirenda he redit. Baldi in lege 1.ª cod. de sacrosanctis eclesijs 4ª columna. qᵗ. 3. Peralta in rubrica codici de rescin denda venditione. 1.ª parte capite 1.º numero 23. Pe tri Gregorij de republica. libro 1.º capite 1.º numero 23. defendimus licet non inficiet talia testa menta qualia Romani observarunt iuris ciui lis esse: solemnitates. enim et proprias tot peculiares que observationes sui iuri gentium. adentes ius proprium illud idest. ciuile efece runt. argumento legis ius testa digestis de ius titia et iure &c. Benedictus sit dominus deus israel.

Hinc q. est ut ex testam.to paganorum solemni qd. iuri civili tribuimus, deportati, qui incapaces iuris civilis. ss. leg. ss. quidq. ff de penis capere n. possint leg. 1.a cod.e de heredibq instituendis ex militis autem suprema volunt.e que nullis iuris civilis solemnitatibq inmutata sue ex iure gentium serbat originem adquirere valeant, leg. idem est 13. § et deportati ff. de testam.to militis. ut pote iuris gentium participes dicta leg. ss. quidq. ff. de penis leg. 19 ff. de interdictis, et relegatis. N. 5.

Talia autem testam.ta qualia apud Romanos observata legimus iuris civilis ee. ipsa hereditatis introductio que tota civile commentum est comprobat. nam Romanus legislator ne dispositio defuncti intempus in haude collata, ut supra diximus n. valeret arg.to legis qd sponsus cod.e de donationibqs inter vir. simulq. ut actiones, quibus testator erat obstrictus creditoribq n. perirent posseq. defunctum universalem suo loco successorem instituere, qui p. sona eius substinens, et commoda ferret, et incommodis grabaret volunt.q eius ad exitum p.duceret leg. hereditas. eq. ff. de petitione hereditatis. hereditas a iure civili introducta est.: idest universitas bonorum. iuriumq. que veluti p.sona quedq ficta in locum defuncti succedat, et interin dum heres abdit leg. heres qdo q. ff. de adquirenda hereditate leg. 1.a ff. de separationibq (in qua omne ius qd. eius fuit trasfundat leg. legatum § 2. ff. de legatis 2. leg. 1.a § hebbia ff. si is qui testam.to liber ee. iusus est.) domini loco habeat defuncti q. representet leg. n. minq. 32. § 1.o ff. de heredibq instituendis. leg. liber homo 13.a § si serbus hereditarius ff. ad legem Aquiliam leg. si ante aditam 15. ff. de interrogationibq in iure N. 6.

faciendis. leg. legatij 116. §. servo ff. de legatis. 1.o leg. servitus. 34. ff. de adquirendo rerum dominio leg. si is qui pro emptore 15. in fine prij ff. de usucapionibus l. mortuo 22 ff. de fideicommissis leg. novatio 29. in fine ff. de novationibus docent Bartolus Iason et doctores in rubrica ff. de adquirenda hereditate Donellus lib. 6. comment cap. 2. Cuiacius lib. 5. q. Papiniani in leg. servitus 50. ff. de petitione hereditatis antonius faber. in iuris prudencia tit. 2.o prio 5. Mart. 3.a Adolphus fomanus in synopsi iuris iustinianei disp. 12. thesi 1.a eberardus Brocors, enantiofanon centuria 4. ass. 12. ideoque dicitur sine ullo corpore iuris intellectum habere id est iure intelligi leg. hereditas 50. ff. de petitione hereditatis, et definitur successio in universum ius, quod defunctus habuit leg. nihil est aliud 24. ff. de verborum significat. leg. hereditas 62. ff. de regulis iuris non quod actionem aut ius succedendi, aut rem ipsam in qua succeditur verbum successio, significet ut alias verbalia hec in eo solent lex 2.a in prio ff. de excep.tionibus prio instit. de actionibus leg. 9. ff. de statu hominum leg. nunquam 31 §. 1.o §. de adquirenda possessione: sed potius rem quam agit idest quod succedit demonstret, ut docet Bartolus in rubrica ff. de adquirenda hereditate n.o 1. et alijs significationibus improbatis defendit Donellus dicto lib. 6. c. 2.o cuius sententiam post eos et ut plerumque reiectis opinionibus Alciati ad leg. nihil 24. n.o 5. ff. de verborum signif.e Hifanij ad tit. de regulis iuris lib. 1.o cap. 10 fomani dicta disp. 12 thesi. 1.a

N.o 1.o Ex quo prio fit ut cum hereditas iuris civilis fictio sit, et fictiones in his que facti sunt locum non habeant leg. denique

ff. ex quibus causis maiores leg. in bello 12. §. facti ff. de captivis et postliminio reversis servitus quo ad illa in quibus factum operae vel personae desiderat domina seri non possit: veluti quoad adquisitionem possessionis, vsus fructus servitutis l. servitus 61. ff de adquirendo rerum dominio l. vsusfr. 26. ff. de estipulat. serborum l. 5. §. celsus ff. si is qui testam. liber esse iussus est. quin vsucapionem, quae sine possessione non consistit l. 3. l. sine possessione 25. l. iusto 44. §. finali ff. de vsucapionibus possit continuare et implere eius serbus ex ea peculiari et incipere l. nunquam 31 §. vacuum l. ceptam 40. l. iusto 44. §. nihil ff. de vsucapio. sed hoc iure singulari secus namque iure communi l. finali §. finali ff. de vsucap. Donellus lib. 5. comentariorum cap. 20. cuiacius lib. 23. q. papiniani in dicta leg. iusto §. nihil. Antonius faber. in rationali ad pandectas in leg. cum miles 30. ff. ex quibus causis maiores.

Nec obstat lex [illegible] seri 88. ff. de adquirenda heredit. ubi eius possessio qualis qualis fuit in heredit. illa namque verba in proprietatem et in specie loquuntur l. potius nullam possessionem significant cum illis totics consumpti stare quotics rem volunt exprimere, quae cum non sit pene non est ut in leg. 1. §. quis ff. de ventre inspiciendo l. is qui 13. ff. de adquirenda heredit. l. ultima ff. de in officioso l. is qui 11. §. aristo ff. quod vi aut clam. item non adversatur l. cum miles 30. ff. ex quibus causis maiores. ubi possessionem hereditati tribui posse, et in here de continuari legitur, namque ut recte ibi advertit antonius faber. possessio pro longi temporis possessione id est vsucapione accipienda est. hinc, et in l. denique ff. ex quibus causis maiores ut indicant illa verba complet. quae vsucapioni non possessioni conveniunt. ex qua lege originem duxit et in ea plerumque opinio, et lex 45. tauri qua statutum est possessionem

N. 8.

et nalem, et civilem in successore maioratus sive illo cuius facto transire quod hanc lege fieri potuerint disputant relati a Antonio gomercio in dicta leg. 45. tauri n.º 111. ultimo difficili iuris consulti responso in l. ~~primitia~~ cum 16. §. finali ff. quando dies legati cedat ibi usumfructum ad heredem pertinere satisfacies. si ad heredem quod ad heredem acceperis, ut fecit cuiacius lib. 29. observationum cap. 40..

N.º 9. 2.º Ex eodem principio decendit ut cum hereditas introducta sit ut dominium in ea continuet suis heredibus existentibus qui vivente adhuc patre domini existimant ut post non necessaria inducta non sit l. in suis ff. liberis, et posthumis ubi cuiacius ad illum textum Glossa in leg. cum hereditas. escolio penultimo cod. de positi Iason in dicta l. in suis n.º 10. et relatis a Molina lib. 3.º de hispanorum primogenijs cap. 13. n.º 21. Ant.º Gomecio t.º 1.º Variarum cap. 9 n.º 17

N.º 10. 3.º Ex eodem principio decendit ut cum privilegium filijs familias concessum ut de castrensi peculio testari possint tunc locum habeat cum eo quod si testamentum fecerint illud quod aditione confirmatum fuerit l. 2.ª ff. de castrensi peculio l. si servus 18. in principio ff. de estipulatione servorum. dominium quod pater in peculio habebat non aliter ei adimat, et hereditas in duci debeat quam heredibus adeuntibus ita, ut aditione sequuta retro hereditatem fuisse quem dominium a filio in heredem continuet, non sequuta retro peculium in dominio patris fuisse videatur leg. in eo 33. in principio ff. de adquirendo rerum dominio l. si servus communis 18. in principio ff. de estipulatione servorum l. 2.º leg. proponebatur l. filius fam. l. 4. §. 1. l. de heredit. 19 §. pater ff de castrensi peculio unde in hoc casu aditio, que alias extinguere hereditatem solet. l. 1.ª ff. de separationibus cum,

dum

dum vetro fuisse supponit, inducit l. filius fam. 18. ff. ad
leg. falcidiam de qua disputat ... vide doctissimos iuris
viri ... Cuiacium lib. 2 quaestionum papiniani in
dicta leg. si servus 18. Antonium Fabrum in iurisprudentia
tit. 11. principio 6. illat. 14. et illat. 17 disensise in ea consul
tos, existimantes interim dum nos deo dante nova aliqua, et
ni fallor ... in tit. de militari testam. proferimus.

Hereditas universitas rerum iurum quod defuncti, aut ex N. 11.
testam. defert aut ab intestato: ex expressa voluntate testatoris ta
cita et praesumpta defuncti l. conficiuntur 8a ff. de iure codicillorum
l. confirmantur l. 1a ff. ad l. falcidiam l. verbis legis 120 l. lege obve
nire 130 ff. de verborum signif. verbo autem legis non solum leges 12 ta
bularum sed et senatus consulta et constitutiones comprehendimus. l.
3. in fine. ff. de petitione hereditatis l. 2a ff. familiae erciscundae

Nec obstat l. 1. ff. de petitione hereditatis ubi Gaius scribit N. 12.
vetere iure hereditatem ad nos pertinere aut leg. 12 tabularum, aut ex
testam. quod iure factum est: quasi hereditas quae ex testam. per
tinet ex leg. 12 tabularum non proveniat quod disiunctiva illa particula
aut praesupponit. Respondetur n. legitimam hereditatem proprie, et principaliter
leg. 12 tabularum deferri quae, et voluntatem induit, et successionem praestat.
testamentariam autem ex testam. pertinere, et ex ipsa voluntate quam alias
confirmata dicta l. l. obvenire ff. de verborum sig.

De his igitur per universitatem adquirendi iuris testamentaria scilicet N. 13.
licet, et legitima successione tractaturus ... 1. loco de testamen
taria ut quae semper legitimam antecedat l. quamdiu 39 ff. de adquiren
da heredit. l. quamdiu 89 ff. de regulis iuris ... proximum infra de legi
tima agnatorum successione verba facit et l. 12 tab. et edicti
perpetui ordinem sequentes l. 1. ff. unde liberi.

Ad principium tt.i ibi testamentum ex eo appellatur.

N.° 1.° Testamentum si verius verbi etimologiam, et formationem
attendas non duplex verbum est attestatione mentis diribatum sed simplex
possimus ut calceamentum vestimentum et similia cognomine servius
Sulpicius ex quo hoc sumpsit Iustinianus respondit Aulus Gellius
lib. 6.° noctium atticarum c. 12 sed et servius sulpicius et ius
tinianus ebreos sequuti quibus id erat familiare non etimologiam
testamenti sed aliorum nominis ~~tradiunt~~ dederunt per vim verbi sed
non significantes. Ut in alijs plurimis nominum collationibus videre
quarum exempla extant in l. 1.ª ff. de usufructu, de iure l. 1.ª § 1.° ff.
de pactis l. 2. § appellata ff. de rebus creditis l. 1.ª § 1.° ff. de testamento
militis l. 3. ff. de pro[...] l. senatus 35. § 1.° ff. de mortis
causa donationibus l. 1.ª ff. de adquirenda possessione
l. 1.ª ff. de novationibus l. 1.ª ff. de furtibus § 1 in fine
infra de [...] l. qui perpetua 57. ff. de verborum signifi
catione.

N.° 2.° Alij autem allusionem ut iustiniani testamenti definitionem
omnitentes ab obrebtionis calumnia defendant tamen quidam me
liores in quos Vltembrecius in presenti tribuunt ut in ea et verbi
etimologiam et definitionem inesse contineri scribam. Sed hac et alijs mi
nus aptis definitionibus reiectis veriorem et perfectiorem cum Bart.
et communi ineptum scola in leg. 1.ª ff. hoc tt.° cuiacio in presenti
Donelo libro 6. cap. 4.° ortolfo umano in sinopsi iuris
tit. 14 thesi 3.° Broncorst miscellanearum centuria 2.ª ass. 8.

existimamus

Ultimamq difinit. a Modestino apposita in l. 1ª ff. hoc tt.º qui testam. fieri possunt. Volunt. nostre iusta sententia de eo quod quis post mortem suam fieri velit.

Volunt., n. tm iudicij diuet. testator disponere renunciare l. Verbis legis ff. de V. S. N. 3. N. 4.

Nostre, n. enim debet in alienum conferri l. illa institutio ff. de heredibus instituendis. l. siquis sempronium 6. eodem tt.º Donelus lib 6. cap. 19 secus autem est iure canonico et regio vide distinctiones traditas in cap. cum tibi 13 de testamentis. vbi. et bas et Canonistae Bart. in leg. 1ª cod. de sacrosanctis ecclesijs n.º 62. l. 11 tt.º 13 part. 6 vbi gregorius lopez. leg. 32 tauri vbi Antonius Gomez.

Iusta, equa, perfecta solemnitatibus omnibus ad similis quod vox iusta, significat. l. tale. 40 ff. de pactis l. si uxor 13 §. 1. ff. ad l. iuliam de adulterijs §. 1º supra de nuptijs l. cum filio famil. 30. §. finali ff. de legatis 3º. ideoque sicut iniusto l. 1ª ff. de iniusto rupto ita neque imperfectum testam. valet l. si is qui 25. ff. hoc tt.º l. quoties 9 §. tantundem ff. de heredibus instituendis vide antonium fabrum decad. 35 errore 8. et seq. N. 5.

Sententia, scriptum et ex iudicio testam. confici debet ideo quod iuditium appellatur l. 5ª cod. de sacrosanctis ecclesijs l. 4. cod. qui testamenta facere possunt l. negare ff quemadmodum testamenta aperiatur N. 6.

De eo quod quis post mortem suam velit. proprium hoc testamenti est et inquo ab alijs negotijs distinguitur. nec obstat quod stipulatio aliquando in tempus post mortem confertur §. post mortem inst. de inutilibus. l. unica cod. ut actiones ab heredibus, et contra heredes: nam omissa solut. Doneli ad tt. cod. codice de testamentis qui in verbo, quis, nostre definitionis, rationem differentiae constituet respondendum est posse N. 7.

ita concipi et stipulationem sed hoc non est de illius substantia: testamentum autem non aliter fieri posse cum eius natura in eo consistat

§. Sed et nihil.

N. 1°. Testamentum dupliciter considerari potest et tanquam lex sive dispositio legantis idest pro arbitrio et legitimo disponentis dicta l. verbi l. ff. de verborum signif. et tanquam alienatio vel translatio hereditatis: primo respectu presente populo et consentiente sicut lex comitiis calatis sive convocatis fiebat: de comitijs autem et eorum differentia docte scribunt Joannes Rosinus antiquitatum Romanorum lib. 6. noster Antonius Augustinus dignitate quam eruditione clarissimus lib. singulari de leg. cap. 7. et sequenti. Sed quia difficultas huius solemnitatis et totius convocandi populum testamentorum actum coartabat ad alterum illum considerandum ius civile respiciens, et quatenus alienatio nempe hereditatis continet testamentum attendens illud per vulgarem et solitam dominij transferendi modum mancipationem scilicet sive usque ad idem est per aes et libram fieri statuit in quo duae res gerunt familiae mancipatio, et nuncupatio testamenti. Ulpianus in fragmentis titulo 20. §. in testamento de quo mentionem faciunt Suetonius in Nerone, Plutarcus de sera numinis vindicta Clemens Alexandrinus lib. 9°. stromatum Mancipationis solemnitates refert erudite Brissonius de formulis pag. in 572. in fine, et seq., et lib. 1°. selectarum antiquitatum.

N. 2°. Hoc testamentum in pace, et otio Romani utebantur erat autem antiquiori illo tempore aliud genus testamenti quod a militibus in vellus exituris condi solebat procinctum quod vel rectius in procinctu appellabatur ita enim legendum scribunt Cuiacius in notis prioribus et Sifanius in posteriori erat namque mos Romanis plerumque inituris, et scuta sumpturis togam percingere et heredem presentibus commilitonibus nuncupare

ut

Ut refert Plutarcus in coriolano.

Sed militare hoc testamentum et illud quod calatis comitijs duo ante Ciceronem in usu esse desierunt ut ipse testatur lib. 2. de natura Deorum et lib. 1. de oratore Aulus gelius lib. 15. cap. 27. quod vero per aes et libram fiebat tempore consultorum observatum Ulpianus in fragmentis dicto tit. 20. § Constantinum autem saltem eius tempore in desuetudinem abijsse ex l. 1. cod. Teodosiano de testamentis colligit cuiacius — §. sed predicta. N. 3.

§. sed predicta

N. 4.

Sed partim in usu esse desijt non in solidum: nam cum in testamento per aes, et libram et scriptura esset necessaria, ut septem testium presentia ut Ulpianus dicto tit. 20. § in testamento quinque .s. testium libripendis, et familiae emptoris et antestati sunt numerum ius pretorium retinuit et emancipatione explosa per libripende, et antestato duos testes adtribuit, atque ita septem testium numerum, et eorum signa desiderabit; quae a se introducta solemnitas eis posterioribus seculis cum eius alia erat ex iure mixto testandi forma attendens voluntatem defuncti tuetur in qua his alijs omissis haec solemnitas fuerit observata l. postumus 12. in prin. ff. de iniusto rupto. l. 1. § sufficit, ut § exigit cum tabulis 7. l. ut bonorum ff. de bonorum possessione contra tabulas l. 2. cod. eodem tit. Ulpianus tit. 28. §. si septem docet Hispanus in presenti dat quod bonorum possessionem contra tabulas sine re, cum res futurum sit non sit qui ab intestato hereditatem evincere possit Ulpianus dicto tit. 23 §. si septem et tit. 28. §. eis et §. ultimo subtiliter et vere ut docet Antonius faber lib. 9 coniecturarum cap. 14.

§. sed cum paulatim.

N. 1. Actus testandi gravitas, et obvia fraudibus morientis et animo, et corporis infirmitas, lucroque qd. plerumque captantibus mortis occatio efficit ut plures in eo solemnitates ad veritatem comprobandam triplici iure in hunc finem concurrenter. ut imperator Iustinianus dicit desideraverint l. iubemus cod. de testamentis l. finali cod. de fidecommissis. exigit igitur actus testandi 1.o testes, et eorum presentiam uno contextu. ad huius 2.o septem testium numerum, et eorum signacula 3. subscriptiones testatoris, et testium. 1. ex iure civili 2. ex pretorio 3. requisita ex iure posteriori constitutionibus. 1. decendum

ibi uno eodemque tempore.

N. 2. Sive uno actionis contextu nullis extraneis actibus vel interpositis neco ad alia, que necessitas naturalis non habeant testatore vel testibus. diverentibus l. et heredes palam 21 § finali ff. de testamentis l. si unus l. cum antiquitas l. hac consultissima. vehiculo in omnibus cod. eodem titulo l. 3. titulo 1.o part. 6. Bart. et communiter DD. in dicta l. heredes palam § fin. Baldus, et Alexander. in dicta l. cum antiquitas. Antonius Gomes in l. 3. tauri n.o 49. nec obstat lex assignari ff. de assignat. libertorum item nec lex lucius 11 ff. de alimentis, et cibariis. legatis hic namque actus de quibus in dictis legibus non diversi actus erant sed potius ad illius vim pertinebant.

Ibi qd. ius civile quodammodo exigebat septem testibus ad hunc

.

N. 3. obstat qd. numerus testium ex iure pretorio potius requiritur ut dominus imperator in § sed praedicta, et in promulgare § scribi in illis verbis signacula autem, et testium numerus ex edicto pretoris, non ex iure civili. Dixi autem septem testes a iure pretorio introductos sed eos ius civile quodammodo exegisse dixi quinque testes libripendem. et antestatum suae familiae emptorem, atque

ita

ita septem personas desiderabat. ~ ibi septem testibus. ~

ibi septem testibus

ius civile quinque exigebat pro numero classium in quas cives Romani pro quantitate patrimonii distributi erant docent Iacobus Reborrdus lib. 2. Variarum cap. 20 postea autem duobus aliis testibus loco libripendis, et antestati adiectis septem remanserunt et hucusque iure communi & regio exiguntur l. a testamenti l. si unus cod. de testamentis l. 1.a & 2.a tit. 1.o part.a 6. l. 3. tauri l. 1.a & 2. tit.o 4.o lib. 5. novae compilationis. ita ut nec rusticis nec in aliis casibus haec solemnitas remissa sit nisi per nuncupationem testamentum confectum fuerit l. 6. tit.o 1.o part. 6. ubi Gregor. Lopez dic. l. 1.a & 2.a novae compilationis Ant. Gomez in dicta l. 3.a tauri numero 48. atque ita l. finalis cod. de testamentis de testamentis nuncupativo tractasse leges nostrae interpretantur, et denotant illa verba hic tamen: ut et ipsi testes cognoscant defuncti voluntatem &c. Nec obstat cap. cum esses de testamentis cuius decisio tamen habet locum in provinciis ecclesiae Romanae quoad iurisdictionem temporalem subiectis in quibus testamentum solemne erit cum duobus testibus, et parrochiali presbytero ut dolle explicat Covarrubias alios referens tomo 1.o cap. 10. ad dictum caput cum esses numero 26. ~

N.o 4.o

Testes autem rogatos non fortuitos intervenire oportere constat ex autentico rogati C. de testibus tenet Acebedo alios referens in dicta l. 2.a tit.o 4.o lib. 5. compilationis numero 9 & sequentibus quamvis dissentiat Ant. Gomez in dicta l. 3 tauri numero 29. refert Gennus a Didaco spino in speculo testamentorum glossa 32 principali numero 29 & sequentibus. ~

N.o 5.

Ad illa verba & subscripte testium & sequentia huius § et ad duos possunt

N.º 6.

His observationibus subscriptiones testium ex constitutionibus et ex edicto praetoris signacula adiecta sunt. Unde nec subscriptiones sine signis nec signa sine subscriptionibus sufficiunt l. ad testium 22. §. siquis ex test. l. pen. ff de testam. debent autem testes eo tantum anulo signare qui habeat caracterem id est signatorio dicta l. ad testium § signum ff de testam. ut 3a observationum negationem in dicto §. signum adentem. lib. 1º. observationum cap. 20., et Donelli lib 6. commentariorum c. 8. defendunt Cuiacius lib 14. observationum cap. 11. Robertus receptarum lectionum lib 1º. c. 22. et recte ita namque facilius postea signa sua testes recognoscunt quod ad aperturam tabularum requiritur l. 1º. §. ult. l. cum ab initio 4. cum duabus sequent. ff quemadmodum testam. aperiantur. Moris namque erat Romanis annulos suis rei causa gestare, Macrobius lib. 6. saturnalium veteres non ornatus sed signandi causa anullos secum gerebant. cuius etiam mentio fit in l. in fraudem 15. §. 1º. ff de testam. militis in l. cum pater 77. §. pater pluribus ff de legatis 2º. l. arg. 25 §. ornamentum ff. de auro et argento legato l. cornelia 30. ff. ad l. corneliam de falsis. l. signatorius 74. ff de verborum sig.

N.º 7.

Sed sicut pro testatore literas ignorante alium subscribere posse iure communi cautum est. dicta lege. hac consultissima et sic. quod si literas dicta l. cum antiquitas. et §iculo cum autem. cod. de testam. et regum nostrorum constitutionibus non optabunt alium sed unum ex 7. testibus id efficere valere statutum est. testes quoque similiter tenentes pro ignorantibus literas subscribere per ipsum dicta l. 1º. tit. 1º. partita 6. l. 2. tit. 4. lib 5. novae compilationis Antonius Gomes. in dicta l. 3a. tauri n. 31: ita similiter concessum est ut et alieno, et consequenter testatoris anulo signare testes possint dic. l. ad testium 22. §. si alieno ff de testam. l. si

unus

Unus et eodem quod possunt in presenti L. 1.a tt.o 1.o part.a 6. sed

hodie ex leg. 3.a tauri, que est. Lex 2.a tt.o 4.o lib. 5. nove co

pilationis signis sublatis subscriptiones tm. testium requiruntur

Ut tenent Did. Covarr. in dicto c. cum esses de testam.tis n.o

1.o Tello ferdinandez in dicta l. 2. tt.o 4. lib. 5. nove co

pillationis § finali n.o finali, et ibi Acebedo n.o 17. Antonius

Gomez in dicta l. 3. tauri n.o 32. Si id tm. iure regio adijcie

ut et tabellionis presencia, et eius signum requiratur dicta l. 2.a tt.o

4. lib. 5. nove compil. ita ut eo iure ad esse testam.ti tabe

lionem, et consequenter escrituram publicam requiri, nec priba

tam sufficere teneant Ant. Gom. in dicta l. 3. tauri n.o 38. Co

barrub. in dicto cap.o cum esses n.o 1.o Tello fer. in d. l. 2.a § 5.a

n.o 1.o ubi et cepuncus ... matienço ibidem glosa 4.a n.o 3. Acebe

do n.o 4. Burgos de paz in dicta l. 3. tauri ex n.o 1016 usque ad

num. 1028. Mendaca de pusesionem creatione lib. 2. c. 15

n.o 17. et 21. Nisi in casu quo et copia tabellionis minime esset

et in testatoris posset per nuncupationem testari atque ita illam opi

nionem limitando secuti sunt Matienço d. glosa 4 n.o 6. Burgos de

paz in d. l. 3. tauri n.o 1029 cum sequentibus.—

Requiritur ut per manus testatoris et testium non seradis ex

primatur quod in d. L. hac consultissima C. de testam.tis statuitur

et postea per L. iubemus eodem tt.o immutatum tandem iure

noviore firmatum est. autentico et non observato. C. de testam.ti

nutt.a et sponsalitia largitas § q.a v.o ante collatione g.

glosa 4. in dicta L. hac consultissima et communi DD.rum Bal. Bart. de

Uiceny et alij in d. L. iubemus codice de testamentis tenet

Antonius Gomez dicta L. 3. Tauri n.o 39 quam ita

intelligendam existimat.

N.o 8.o

N.° 1.° Ad §. testes cum seq.^tis usque ad § nihil autem interest

Possunt testes tamen: sicut in alijs actibus etc. testes eos qui illi non est prohibitum l. 1.° ff. de testibus prohibetur autem alijs quibus testamentifactio non est Dum eos solos quibus testam. factio est. iur. civile admittit in hoc § testes hi item illi sunt, qui t. testam. facere et ex testamento possunt adquirere l. filius fam. 16. ff de testam.ti l. si a heres 49 § 1.° ff de heredibus instituendis l. fin. ff de herede Ut docent Mising. in presenti Olworg. Romanus in sinopsi iuris disp. 14. teste 8.^a quod disentiat Acursius hec verba de passiva tamen intelligens testam.ti factione cuius sententia exceptionibus huius regule postea a Iustiniano propositis convincitur que quidem ad utramque testam.ti factionem pertinent.

N.° 2.° Non tamen omnes qui testam.ti factionem habent testes esse possunt. prohibentur namque alij nat.^ro alij iure: natura propter defectum corporis vel animi et qui ob defectum animi prohibentur et ideo illis testimonium non concedit quia nihil intelligunt et quia id de quo agitur non percipiunt. Nihilominus intelligit furiosus l. furiosus 41 ff de regulis iuris ubi eruditi Petrus Fab. ideo quod in testam.to testis esse non pot. hoc § nro l. qui testam.ti 20 § nec furiosus ff de testam.tis docent Donelus dicto lib 6. c. 7. Duarenus ad tit. de testam.tis c. de testibus. Hifanius ad tit. de regulis iuris lib. 2.° c. 3 Balduinus Mising. Borcolten, Isidorus Marsilius in presenti, presentia namque testis, et animo et corpore requiritur l. si non speciali 9 l. si unus 12 C. de testam.ti furiosus autem absentis loco est. l. 2.^a in fi. ff soluto matrim.° l. 2. § furiosus ff. de iure codicillorum. l. sed si unus 17. §. filio familias ff. de in iurijs l. cum 209 ff de reg. l. ubi non 12. 124 §. furiosus ff de reg. iuris, et dormientem compa rat dicta l. 2.ª § furiosus ff. de iure codicillorum. dicta l. cum

209

209 l. 1.ª § furiosus ff. de adquirenda possessione, et mortuus ce cedit l. 2. § si pecunia ff. de donationibus. Eadem ergo infantis cã sicut in alijs, ita et in hoc casu e dicta l. 1.ª § furiosus ff. de adquirenda possessione dicta l. cum 209 ff. de verborum sign. cum eius nullum sit iuditium l. quis 32 § infans ff. de adquirenda possessione l. sed et si 9. § et ideo ff. ad l. aquiliam l. 3. § 1. ff. de iniurijs.

Non intelligit id de quo agit impubes l. 1.ª codice de falsa moneta. Unde non mirum si in testamenti atestimonio repellatur l. si filius fam. 18. l. qui testamentum 20. ff. de testamentis l. Hac consultissima C. eodem qui et in alijs causis non admittitur l. 3.ª § l. iulia l. mitti 19 § 1.º ff. de testibus, et nihil posse scire intelligitur l. ult.ª ff. de iuris et facti ignorantia, eadem quia ratione neque is cui bonis interdictum est potest testis in testamento adhiberi l. is cui bonis 18. ff. de testamentis furioso namque et impuberi assimilatur l. 1.ª ff. de curatore furioso etc. N.º 3.

Ob corporis defectum atestimonio arceri debet surdus qui id quod gerit non audit, mutus, qui testimonium ferre non valet voce in presenti lay tin. addit autem Besemb. in presenti, et Donelo dicto lib. 6. comment. c. 7 idem et in ceco dicendum neque cum requiratur ut non ex auditu tantum sed etiam ex visu testimonium ferat dicta l. si in speciali dicta l. Hac consultissima C. de testamentis milito in hauitis propter defectus corporis scribendum. N.º 4.º

Jure prohibentur testes esse quidam in totum, quidam vero in hoc illo testamento ob peculiares tamen causas. In totum prohibendi ratio est vel status vel persona, vel sexus, vel damnatio. Status repellunt a testimonio omnes qui cum cives Romani non sint cum eis non est testamenti factio l. 1.ª C. de heredibus instituendis repellitur autem N.º 5.

et status roe servus l. qui testam.to 20 § servus ff. de test.
tam.tis Quamvis n. ex persona domini passivam testam.ti factio
nem habeat l. non minus 32 ff. de heredibus instituendis l. si mi...
12 § regula ff. de legatis l.o fide tri & dignit. personae quae
ad testimonium in testam.to prebendum requirit a domino accipere
non potest. quoad adquisitiones n. tm receptum est. ut persona a
domino mutuet dicta l. non minus 31 l. si alienum 49 § 1.o ff. de he
redibus instituendis in ceteris nanque et iuris non facti sint pro nul
lo habet nec personam caput ve in civit.te habere intelligit l. 3. in fine ff. de
cap. minutis l. 1.a ff. de iure deliberandi l. illa verba 68 ff. de verb. sig.
l. quod attinet 32 ff. de regulis iuris ideo quod et a testim.o in testam.to
prebendo et a iudicijs et officijs civilibus removet l. qui testam.to 20
§ mulieri ff. de testam.tis l. servus C. de iudicijs presertim cum illa etiam
specialis ro a testim.o servum excludat quod idonei testes esse non videat
quibus imperari pot. ut testes fiant, ut eleganter dicebat Licinius Ru
finus in l. idonei 6. ff. de testibus —

N. 6. Sed si iusto facti errore ad testimonium servus fuerit adhi
bitus cum ab omnibus liber existimaret nec esset aliquis qui ei sta
tus controversiam faceret testam.t valebit ex rescripto Adriani, et
imperatorum Severi, et Antonini § sed cum aliquis hoc tit.o l. 1.a C. de
testam.tis ubi donellus ibid. dicto lib. 6. com. c. 7. Balduinus Misinge.
Borgolt. Cuia. Tobias Nonius Theodorus Marti. Otthom. in presenti Herteri
fus fom. disp.t 14 test 8. ... ex quo colligunt errorem iuris facere non ren
te asserunt Accursius Baldus Bart. Iason Zasius, & albericus in
l. Barbarius Philipus ff. de officio pretoris Conanus l. 1.o comentar.
c. 10 n.o 2. Viglius & alij in presenti nam cum ius ex roe et iustitia
sit l. 1.a ff. de iust.a & iure iustitia quod voluntas sit nihil tam contrarium
est iuri, & iustitiae quam error l. si per errorem 15 ff. de iuris dictione
omnium iudicum — ~~omnium~~ nec obstat

Severus et antoninus vocant. divi fratres.

Nec obstant l. Barbarius Philipus ff. de officio praetoris n. n. ibi er- N° 7.
ror iuris constituit sed publica populi utilitas que subornem l. esse con-
stat item nec lex 3. § ult.° ff. de supellectile legata ubi n. fecit ius
error sed voluntas testatoris collecta ex ipsius loquendi consue-
tudine quamlibet erronea: denique neque in l. 3. ff. ad senatusco-
sultum Macedonianum communis error ius constituit sed bona fides cre-
ditoris in communi omnium opinione fundata: sicut et in nostro tex. fa-
vor testamenti & equitas ~~Edicti~~ benignitas imperatoris id constituentis
confirmata fecit, ut qui servus erat quia liber omnium opinione ha-
bebatur testis adhibitus in ipsum testamentum non vitiat ideoque con-
trarie sententie scilicet communem errorem ius non facere melioris note in-
terpretes defendunt Cuiacius l. 3. sententiarum Iulii Pauli c. 6 Anto. Fa.
in iurisprudentia Papinianea tit.° 1.° prin. 1.° consultat. 1.° Hotoman.
illustrium questionum c. 17 Gobeanus lib. 1.° variorum c. 6. Everardus Bron-
chorst Enantiophanon centuria 1.° assertio 12 ortorsus Forn. in sinopsi iuris
disp. 14. texi 8.°

Sexu prohibentur testes esse femine sive propter infirmitatem sive N° 8.
propter verecundiam sexus ut scribit Duarenus ad tit. de testamentis l. de
testibus. Petrus Fab. in l. 2. ff. de regulis iuris sive quod nec in co-
mitijs nec in mancipationibus interesse mulieres solerent neque in castris
militare vel versari unde non mirum si a testimonio in testamentis repellantur
l. qui testamentum 20 § mulier ff. de testamentis § sed neque hoc tit.° docent
Carondas lib. 2.° verisimilium c. 10 Aulus Gelius lib. 9. noctium at-
ticarum c. 19 Petrus Fab. in dicta l. 2. ff. de regulis iuris esse fere
quis alias testes esse possint dicta l. qui testamentum 20. § mulier
l. ex eo 18. ff. de testibus, Hermaphroditus autem an testis esse possit
qualitas sexus incalescentis ostendit l. repetundarum 15. ff. de
testibus l. queritur 10 ff. de statu hominum l. sed est quesitum

N.° 9.

Cui fine ff. de liberis, et posthumis. —

Iure repelluntur a testam.to oes qui legibus iubentur improbi intesta
biles q esse. l. cum l. 26 ff. de testam.tis velut ii qui ob carmen famosum
damnati l. si quis 18. §. 1. ff. de testam.tis leg. ob carmen
21 ff. de testibus l. lex cornelia §. si quis librum ff. de iniurijs
adulterij crimine condemnati l. scio 14 l. ex eo 18 ff. de testibus
denique omnes qui iure infames constituuntur quibus cum in alijs causis
testimonij perhibitum sit l. 3. in princ.o, et §. l. iulia ibi quidam propter
notam, et infamiam vitae suae admittendi non sunt ad testimonij fidem ff. de
testibus multo magis in testam.tis perhiberi debet in quibus maior
exigitur testimonij grauitas ideoque quicumque iudicio publico damna
ti sunt vel alias iuris infamia notati minime ad testimonium in testam.tis
perhibendum admitti debent cum et postulare pro aduocationibus in ee l.
1.a §. 2.o loco §. remouet ff. de postulando, item et assidere vel assessores officio
fungi l. 2.a ff. de officio assessoris item accusare l. qui accusare ff. de a
ccusationibus honores quoque et dignitates obtinere prohibeantur l. 2.a C. de
dignitatibus lib. 12. l. unica C. de infamibus Petrus Greg. lib. 31
Sintagmatis c. 29. Donel. 18 comm. c. 6 —

N.° 10

Sed obstat quod cum tam in iudicijs quam in testam.tis certe personae
ne ex his quae infamia notantur specialiter a testim.o exclusae sint d.
l. si quis 18. §. 1.o l. cum l. 26 ff. de testam.tis l. scio 14. l. ex eo
18. l. ob carmen 21 ff. de testibus l. lex cornelia §. si quis librum
ff. de iniurijs reliquae omnes admissae videntur arg.to l. 1.a ff. de te
sti. 2. aduersatur lex in l. quaesitum 13 ff. de test. ubi calumniae dam
natus in publico iudicio quia infamis sit l. 1.a ff. de his qui notantur infamia
dubitat tamen Papin. an quo l. prohibet testis esse possit quae dubita
tio minime proderet nec acutissimi Papin. ingenio digna videret
si omnes infames generaliter a testim.o repellerentur. Quibus arg.tis Donellus

libro

lib. 25 comm. c. 1 a communi opinione recessit existimabit q. infamia notatos admittendos ee ad testimonium ita m. ut iudex estimare debeat que fides eorum dictis adhibenda sint l. 3. in princ. ff. de testib. d. l. que nunc 13 ubi verba illa integre frontis plurimam, & in verecunde interpretat.

Sed idem Donell. ad tt. C de testib. in l. testium 18. omnes infames generaliter repellendos ee scribit idque nunc sine controversia est ex nobela de test. c. 1 & nro q. ibi improbos intestabiles q. ex dicta l. 3. g. l. iulia ff. de testib. ibi ppter notam, et infamiam vitio suo & l. praesertim post l. 1. tt.° 1.° p.ta 6. in illis ubi oen otra manera mal infamado ubi disputat Greg. lop. & infamia facti apud bonos notati a testim.° repellendi sint de utraque aut infamia et de illis qui infames sunt q. nri intituti nunc expendere n est di de Bart. & doct.es in d. l. 1.a ff. de iis qui notant infamia Ant. Fabr. in rationali in d. l. et in l. 1.a ff. de postulando Donellum lib. 18. comm.is c. 6. et ibi multa congerentem ut videt osualdum Petri Greg. lib. 32 sintaem. c. 39 N. 11.

Hac aut sententia ut verissima amplexa n obstat qd certe tm personis prohibite sint nostri reliqui omnes infamia iuris inquinati aliis legibus generaliter exclusa. ut in dicta l. 3. g. l. iulia ubi eorum exempla proposuit tam de illis qui ipso iure aut de iis qui per sententiam notantur ut significaret quod. in in versiculo. in versiculo quidam scribit de omnibus qui ignominia aspersi sunt ee intellig. quod et confirmante in d. g. nro & in d. nobela de testib. c. 1.° et in d. l. 1.a tt.° 1.° p.ta 6. N. 12.

Ite n adversat & in dicta l. que situm docet nos qd ibi Papin. calumnie in publico iudicio condemnatum quamvis N. 13.

b

neq; leg. rennia que calumniatoribus penas imposuit, l. 1a. §. 1o. ff. ad senatus consultum Turpilianum neq; l. iulia de vi neq; repetundarum aut peculatus prohibitus sit testis adhiberi tamen ex eo quod infamem eum esse constitutum est. l. 1a d. l. 1a ff. de his qui notantur infamia, & infames omnes repellendos esse. constat dicta l. 3. § leg. iulia ff. de testibus satis cum a testimo exclusum est. et ideo quis l. aliqua specialiter non repelatur religi one tamen iudicis remouendum esse. adque pertineat etiam alicuius boni qui integre frontis sint idest. illese existimationis, et calum. niae non condemnatorum testimonium perpendere d. l. 3. in principio ff. de testibus ideo autem etiam eius qui integre frontis sit testimoni um iudicem estimare deuere scribit Papin. quia calumniator de quo tractabat integram non gerebat frontem cum mos esset an tiquitus, ut calumniatoribus nota fronti inureretur que prima litera nominis proprij delicti erat. scilicet K. L. C. ut constat ex Plinio in panegirico in illis Ubi nunc non est antea exanguem illum, & ferream frontem nec quicquam vulneratum punctibus pervideo et notas suas rideant ut ex Cicerone in orat. pro Sexto Ro cio explicat docte cuiacius lib. 1o. de adulterijs in Papin. in d. l. quesitum. Brison. lib. 3. antiquitatum c. 17.

N. 14. Sed nondum cuncta res est his namque orationibus grauiter obstare videtur quod lex Iulia repetundarum publicorum iudiciorum est. l. 1a. ff. de pu blicis iudicijs quo damnati infames sunt d. l. 1a. ff. de his qui notantur infamia l. infamem 6. ff. de publicis iudicijs ideoque ex ea lege co demnatos testimonium publice perhibere non posse. multo quoque minus ad testamentum adhiberi scribunt consulti in l. 2a. ff. de senatori bus l. repetundarum ff. de testibus l. eadem 6. § 1o. ff. ad l. iuliam repe tundarum. Sed contrarium expressis verbis Vlpianus asserit afirmans

repe

repetundarum damnatus ad testam.tum adhiberi posse. in d. l.
in testam.to § cum qui ff. de testam.tis hic verbis eum qui lege re
petundarum damnatus est. ad testam.tum adhiberi posse existimo
quoniam in iudicio testis esse vetatur. Balduinus Cuiacius Hifanus
Teodor. Marsilius impsenti. Non solum in explicatum sed in tac
tam hac difficultatem relinquunt, puto ut in explicantem tale n.
eam esse vulgari retenta lect. afirmant Cuiacius ad tit. de testam.tis
in d. l. qui testam.to § cum qui. Donellus d. lib. 6 c. 8. Duare.
ad tit. de testam.tis C. de testibus Othom. lib. 1° observationum c.
21 ideoque cum Azone et alijs legendum sentent, non existimo,
ut sic negat. adiecta sequens ratio a consulto proposita quoniam
in iudicio testis esse vetatur decisioni conveniat cum certum sit
eum qui in iudicijs ad testimonium non admittitur multo minus in tes
tam.tis admittendum d. l. qui testam.to § mulier ff. de testam.tis l. ex
eo ff. de testibus —

Sed Osualdus Illigerus in Donelo enucleato d. lib. 6. c. 7. in no N.° 15
tis litt. l. ex Ioan. Suchio(?) in academia Ienensi publico iurisdoctore
refert commode hac difficultas sine violenta mutatione. literam re
medio explicatam recipere nam cum extraordinaria sit delicti illius pena l.
lex Iulia 7. § ult.° ff. ad l. Iuliam repetundarum ideo arbitraria
pro gravit. admissi. l. ordine(?) 13. ff. de penis si exilio rel. Balduinus puni
tus fuerit neque in iudicijs neque in testam.to testis esse poterit quo casu
accipiendum sensit quod traditur in d. l. repetundarum 15. ff. de
testibus. quod si relegat. l. alia mitiori pena fuerit afectus in iudicijs
tantummodo ad testimonium non admittetur quia in iudicia deliquit. l.
Iulia(?) tit. ff. ad legem Iuliam repetundarum in testam.tis autem admittendus
erit quia cum peculiari ratione in iudicio prohibeatur d. l. eadem ff. ad l. Iuliam
repetundarum in ceteris sinentur admitti quia esse sententia d. legis in testam.to.

§. cum qui ff. de testam. tut. existimar—

C N. 16.

idem in l. 3. C. ex quibus causis infamia irrogat. et in l. imperator 8. ff. de postulando

Sed hec Osualdi interpretatio manifestis iuris principijs repugnat, l. namque suo se. Osualdus gladio iugulat, cum ex ipsa l. lex Iulia. 7. §. ult. ff. ad l. Iuliam repetundarum ipsius senten. convincat. scribi non quod si illi consultus extra ordinem ex ea lege condemnationem fieri ita tamen, ut reus exilio puniat, et plerumque durius non exil. relegat. et minus ut ex ea l. deducere volebat Osualdus. Sed, et si hoc quod intendit verum esse concedamus, ut relegat. puniri posse reum fateamur nihil tamen proficiat, nam cum l. Iulia repet. publicum iudicium sit l. 1. ff. de publicis iudicijs, et ex eo condemnatus infamie macula notet. dicta l. infamem ff. de publicis iudicijs quis civitate non amissa relegatus sit licet l. minus condemnatus testis non esse non poterit gravior namque pena ex famoso iudicio irrogata infamiam remittere, ubi et mitior non valet. l. quid ff. 13. § pena gravior ff. de his qui notantur infamia l. in servorum 10. §. finali ff. de penis. l. ordo 15. in principio ff ad municipalem l. ad tempus 5 ff. de decurionibus presertim si eius condemnatio ex causa famosa processerit ut in d. l. in testam. §. cum qui ubi l. Iulia condemnatum reum fuisse scribit consultus, ideo quod quantumvis mitior pena postea imposita efficere non potest ut damnatum infamia non sequat. d. l. ordo ff. ad municipalem. l. non possunt 6. ff. de furtis l. dolus 40. ff. de iniurijs l. 1. §. 1. ff. ad senatusconsul. Turpillianum, tunc. n. mitior ~~pena~~ pena infamiam remitti cum de facto famoso pronuntiatum non est et ipsa pena non esse ex famoso delicto condemnatum arguit l. 3. ff. de decurionibus explicant late DD.es in dictis iuribus, et precipue in d. l. quid ff. §. pena gravior, et in d. l. ordo Donellus lib. 18. commentariorum c. 8. Ant. Fab. rati ad pandectas in d. l. quid ff. §. pena gravior Cuiacius lib. 20 observationum. c. 38. Osuald. in Donelo enucleato dictis

Libro

libro 18 c. 8. in notis literis C.C. et sequentibus. Et ubi hoc itaque illigero condonium et infamem non esse ex mitiori sententia quam praedicta iura concedamus unde tamen constabit in d. l. repetundarum 15. ff. de testibus exilio fuisse reum punitum an in dicto l. qui tt. § eum qui ff. de testibus relegat. multatus cum utroque loco tamen scriptum sit l. iulia condemnatus testis esse non posse. recte itaque afirmantibus lit. in d. § eumqui mendosum fateri, et cum emendatioribus codicibus non existimo legere quae dum nos ingeniosos ostentare volumus in notissima iurisprudentia impingere.

Atque haec itaque per tonam de quibus hic usque tractabimus testes esse in quolibet testamento possibiliter. Sed autem alii qui probatas ob causas. et propter afectionis suspicionem in certis testamentis non admittuntur quarum reijciendarum causae duae sunt. I.o potestas inter testatorem, et testes 2.o negotium testamenti ad testes pertinens. Potestatis vinculo prohibentur filius in testamento patris et Pater in testamento filii ex castrensi peculio testantis adhiberi testes § in testibus hoc tt.o l. inter testamentum in principio ff. de testamentis dubitandi ratio illa erat quod possent plures testes ex una familia testamento l. alio negotio adhiberi § pater hoc tt.o l. ad testium ff. de testamentis l. pater ff. de testibus. Ubi decedendi ratio in eo consistit quod illud in alieno negotio locum habet in proprio non itaque l. num 20. ff. de testibus in quo si filius patri l. pater filio testis esse ipse sibi testimonium perhibere videretur cum afectionis vinculo, et potestatis iure pater et filius una persona habeantur l. fin. C. de impuberum, § ei v. inst.a de inutilibus, et eorundem bonorum domini sunt, et participes l. in suis ff. de liberis et posthumis, unde idoneus sibi testis non ss. l. [illegible] 9. ff. de testibus.

Sed illud quod, et iustinia. in presenti docet, et nos retulimus testis.

N.o 17 N.o 18

Patre filio de castrensi peculio testanti non recte adhiberi testem
posse dificile est. cum ex Marcelo contrarium Ulpianus sententiam
referat in d. l. qui testamento § per contrarium ff de testamentis esse
quod illum probet, dum ex ea infert eum in hoc filij familias tes
tamento fratrem ad testimonium admittendum cum pater admittat, unde
non tenes sive iustinianus in presenti post missionem factum testa
mentum scriptum tale namque testamentum iure communi confici debet §.
sed haec tenus infra de militari testamento. Unde in eo pater tanquam
eadem persona cum filio testis esse non poterit ex ab(ove) tradita. At
si in castris degens iure militari de castrensi peculio testamentum fe
cerit cum nullis stricti iuris regulis hoc titulo subiaceat l. 5. l. in
fraudem et toto titulo ff. de testamento militis, et quoad ius publicum
quale militia est potestatis ius non attendamus l. ille a quo 13 § ultimo
cum l. sequenti ff. ad senatusconsultum Trebel. l. filius fam. 9 ff. de his
qui sunt sui vel alieni iuris 11. cum l. seq. ff. de iudicijs recte pater
in tali testamento testis adhiberi, d. l. qui testamento § in contra
rium ff. de testamentis quam dificultatem ita explicandam sentit Du
arenus ad titulum de testamentis c. de testibus Donel. d. l. 6. c. 8. et in l.
Parentes 6 C de testibus Valdrius, et alij in presenti h. et Romanus
dissentire [illegible] existimet opinionem quod Ulpiani et Marcelli in
d. § contrarium referri.

N.° 19 Sed quod in potestate ex hoc §. Pat. deducunt Patrem et filios
qui in eiusdem sunt potestate testes in alieno testamento esse posse. h.
nostri testium impleant quis communiter receptum sit nec ullus in praesentem
dissenserit nobilissime tamen Benedictus Pinelus lib. 1. variarum
resolutionum c. 3. n. 7. existimat duos tamen testes ex una
familia ad testamentum admittendos tunc quando pro [illegible] falsita
tis tunc propter verba huius §. Pat. nec non is qui in potestate
eius

aug est. itẽ duo fratres in eiusdẽ potest.e patris qui duos testes
temp. coniunguntur ut expresse significent plures ex una familia
inueniri non posse. aliqui namque vrebus, ut recitus dixisset
imperator. Pater nec non filij, qui in eius potest.e sunt. de qua senten. late
videndus supra dictus autor nu. n. eam retulisse obiter sufficiat —

Negotiũ testam.ti principaliter inter heredem, et testatorẽ geri N.o 20.
§. sed neque heres hoc t.o neque testam.tũ percipere in hereditatis transla
tionẽ, quae per institutionẽ in heredem fit, l. cũ heredes ff. de adqui
renda possessione l. I.a § et generaliter ff. si is qui testam.to liber esse iussus est.
mirò dictum est. Unde cũ subsita in heredis institutione solẽ l. I.a
§. qui neque ff. de heredibus instituendis l. I.a in fine ff. de vulgari
l. 3.a ff. de his quae in testam. delentur: ideo quod nec heres nec filius
eius qui cum eo unaque persona sensu d. l. fin. similiter quod nec here
dis pater cui hereditas adquirenda est l. placet ff. de adquirenda
heredit.e l. cũ filio fam. 11. ff. de legatis I.o l. I.a ff. si a parente
quis fuerit manumissus nec fratres qui cum in eiusdẽ patris potestate
sint unaque persona constituunt testes esse possunt hoc § nro
quod nullus in [illegible] idoneus testis est l. nullus ff. de testibus omnes
quod hae personae, quae in potest.e sunt, reijciuntur a testim.o in quibus scilicet
actibus si de adquisitione tractet d. l. qui testam.to § quae autẽ ff. de
testam.tis explicant doctores in d. l. ad testiũ ff. de testam.tis
Donelus, et Duarenus locis supra citatis, Valdiuius et Rom. Hispa
nus et ceteri in praesenti Benedictus Pinelus d. lib. I.o c.e 3. — N.o 21

In § legatarijs docet Iustin. legatarios recte testes in
testam.to esse posse ratio dubitandi illa erat quod eorũ negotiũ geri
videbatur cum illa cuiusque res intelligatur cuius commodum l. in
commodum, ad eum suo nomine pertinet l. I.a § in propria
ff. quando appellandum sit ideo quod testimoniũ ad proprium commodũ

cu ꝯsequentias ꝑhibitum est c. ꝑ nostras de testibus: atqui ꝯvaliditatis et ꝯfirmationis testamenti que ꝑ testes fit l. si quis ita 19 ff. de rebus dubijs commodum et incommodum ad legatarium ꝑtinent nam testamento vires obtinente legatum, et quilibet irrito autem, aut alio modo invalido effecto legatum amittit l. 3. ff. de ijs quae in testamento delentur l. Papin. 8. § ult. ff. de inofficioso testamento l. ex quae c. de fideicommissis ideo ꝗ si scripto heredi legitime, sive verso fecerit legatarij intervenire ꝑssunt est in ꝓpria causa, et absentia appellare l. si suspecta 29 in princ. ff. de inofficioso l. absentia § § 1. l. si ꝑ luxurio 14. ff. de appellationibus igitur cum testimonium in negotio ꝓprio ꝑhibitum sit d. l. nullus ff. de testibus. l. omnibus 10 c. eodem, non minus legatarijs quam heredi in testamento ꝑhibendum est.

N.° 22. Ratio decidendi est coducentur quod principaliter negotium testamenti cum legatario non geritur cum universi non sit successor l. quae de 9. § 1. ff. de edendo l. quoties 9 §. heredes ff. de heredibus instituendis l. si ... re 6. ff. exceptionibus l. 1. § illud ff. quod legatorum ... agitur autem de herede, videlicet successione in universum ius transferenda l. hereditas ... ff. de V. S. ideoque non est in eo precise confirmatio et de institutio testamenti sicut in hered. ex l. si patris 55 § qui fideicom. ff. ad senatus. Trebel. d. l. ex quae cod. de fideicom. verum modum legatarij maxime incertis et dubijs est. neque potest illud post fraudis in legatario suspicio here ꝑsentis cum tibi ke alij testes, et solemnitatibus interveniant. hec est ratio quare in testamentis quibus utroque modo agi videtur legatarij admittantur in alijs itaque negocijs illo quorum commodum aliqua tenue ut tractatio repellendi existunt a testimonio ꝑpter affectionem proprij lucri l. 3 in princ. ff. de testibus cap. 1 versus quest. § et literas. Presumptionibus c. 2. de testibus in 6.

dicit

docet Bart. in l. qui testam. §. quecumque n° 6. ff. de testam. et in l. in omnibus 13. C. de testibus glat. donecque ibidem

Ad §. nihil autem interest.

Nihil in lege qua manu scriptum sit testamentum docet Iustinianus idque tradit consulens in l. 1.ª ff. de bonorum possessione secundum tabulas confirmat l. x. 12 tit. 1° parte 6. ratio autem dubitandi erat quia antiquitus testamenta in tabulis scribi solebant, et ideo plerumque tabulae appellantur tit. de bonorum possessione secundum tabulas l. quod vulgo in eodem tit. tit. de bonorum possessione secundum tabulas l. 1ª eodem tit. si tabulae testamenti nullae extabunt et unde liberi l. ult. ff. de iure codicillorum. N° 1°

Ratio decidendi olim in ea tamen manu scriptum quia aliae in usu non erant unde non remansit postea autem aliis materiis ad scripturam aptioribus introductis nihilque liberi in illis testamentis scribi d. l. 1ª ff. de bonorum possessione secundum tabulas hoc § nostro ubi Balduinus Hispanus, et ceteri N° 2°

Ad §. sed et unum.

desumpta est hec decisio ex l. unum 24 ff. de testamentis confirmat quod in dic. l. 12 tit. 1° parte 6. dubitandi ratio, quia paganus non potest cum duobus testamentis decedere l. querebatur in ff. de testamento militis N° 1°

Decidendi autem ratio ex eo quod in nostro casu unum est testamentum licet plura sint exemplaria securitatis causa descripta l. 1ª §. si quis ff. de bonorum possessione secundum tabulas l. ult. ff. de his que in testamento delentur l. in duobus ff. que admodum testamenta aperiantur que quidem tunc fidem faciunt si solemnia, et autentica sint a tabellione confecta tunc enim censentur originalia alioquin namque exemplum instrumenti fidem non facit l. 2ª ff. de fide instrumentorum N° 2°

l. Pompon. ff. familiæ erciscundæ l. finali ff quæ admodum testamenta a
periantur l. Iuratur C. de edendo c. 1° de fide instrumentorum
Bart. in auth. si quis aliquo n° 8. C. de edendo, et ibi Bald., et
Iason Covarr. in practicis qq. c. 21 Menochius de arbitrarijs.
lib. 2° centuria 2a casu 187 de quo intelligenda est lex ul
tima ff. quæ admodum testamenta aperiantur vide exemplari aiunt ad
qd. ff. tenet d. l. si in duobus ff. quæ admodum testamenta aperiant, et
citata iam text. in l. Semproniis 47 ff. de legatis 2°.

Ad § finale.

N. 1° Hactenus de testamento scripto egit Iustinianus, nunc § ulti. huius
Coronide de nuncupativo breviter tractat quod quidem omnia pene ex
testamento scripto desiderat testes quidem omnia eorumque numerum conditionemque
et unius contextus actionis: illud vero peculiare habet quod testator coram
testibus illis quos ex audientibus omnem suam debet nuncupare voluntatem
l. heredes palam ff. de testamentis l. hac consultissima § per nuncupationem
hoc §. nro. nec scriptura requiritur quia posset intervenire non ad
substantiam sed ad probationem ut docent ubi d. l. hac consult. § per nuncu
pationem secus autem est in testamento. ex scripto in quo utrumque desiderat
et scriptura, et nuncupatio dicta l. hac consult. ubi communiter doc
tores Donellus lib. 6. comentariorum c. 10 Othom. lib. 9 observa
tio. c. 12 Cuiacius ad tit. de testamentis in d. l. heredes palam Bal
duinus, et ceteri in presenti.

N. 2° Sed hodie iure regio in hoc testamento nuncupativo numerus testium
imminutus est, et si fiat sine tabellione quinque testes desiderantur vi
cini illius loci quo testamentum fit, qui si itaque sit desertus, ut nec qui
que testium copia sit tres sufficiunt: at si cum tabellione fiat semper
et indistincte numerus trium testium erit sufficiens, et plenus nisi in testamento

caeci

ceri in quo quinque, et tabelio requirunt l. 1.ª et 2.ª lib. 4. tit.º 9 no
bae compilationis ubi Acebedo n.º 23, et 33. Burgos de paz num.
1304. Ant. Gom.z in l. 3.ª tauri n.º 45, et seq.tis Greg. lopez
in l. 12. tit.º 1. p.ta 6. debie quod testam. nuncupatiuum etiam hodie,
testibus legi et publicari antequam atestatore subscribatur, Ant. Gom.
in d. l. 3. tauri n.º 107 Cifuentes ibidem n.º 1.º Cobarr. in cap.º re
latum 1.º n.º 10 de testam.tis Didacus Perez et Acebedo in l. 1.ª tit.º 4. lib.
5. nobae compilationis qui omnes. cc.ª hac materiam practicabi
lia plurima, et utilia tractant ubi videre et ea in iamque dis
putare n.º viri qui institutiones explicamus est instituti

Ad Titulum de mili tari testam.to

Ad principium tituli.

Frustra leges, frustra magistratus, frustra denique omnis poli N. 1.º
tica gubernatio nisi tuta resp.ª et ab hostium iniurijs, et in
cursionibus secura sit atque defensa: id militaris disciplina id mi
lites prestant unde et Teodoricus eos apud casiodorus lib. 7.º vari
ares. clipeum appellat imperij, et leges ad militarem rem pertinen
tes ad ius publicum referri quae et ad statum salutemque reip.ae per
tinent constat ex l. 2.ª C. de exactoribus tributorum lib. 10. et ex
colat. tit.is de re militari, et de castrensi peculio qui mil. tit.os iuris

publici mq obinentes positi ff. Docet donell. lib. 2. commen. c. 9.
Hinc Rom.a resp.a que cidebat dignit. imperij et incolumit. n.
nisi armis conserbari nec cibes a militia severitas disciplinae
velox pericula, ex peritis labores et incommoda deterreri plu
rima militantibus premia indulsit de quibus aul. Gellius lib. 2.o
noctium atticarum c.e 11. Rosin. lib. 10 antiquit. Rom. c. 26 et
seqq. maxima q. privilegia constituit l. omnes fundi 8. C.
de fundis patrimonialibus lib. 12. l. 1.a C. de iuris et facti ig-
norantia. Petrus greg. lib. 19 sintagmatum cap. 5.
et de rep.a lib. 11. c. 8. inter que et illud est. con.
constitutionibus principum indultum ut nullis adstricti solemnita
tibus testam.ta quomodo velint, quomodo possint conficiant predicto
q. diligenti observatione neglecto et ad exigentiam testam.ti reduc
to l. eod. 13. § et deportati ff. de testam.to militis rata, et firma
quecumq. militie obtineas maneat l. 1.o l. si miles 6. l. qui
iure 7.o cum seqq. l. D. Traianus 24. l. eius milite 34. §.
1.o l. ex infrauda 15. § 1.o l. certare 17. in prin.o ff. de testam.to
militis l. 1.o C. eod. id q. tunc esse pro arma magis quam
leges tractantium simplicitas et iuris imperitia d. l. 1.o ff. de
testam.to militis l. scimus ff. de iure deliberandi l. regula
9.a § 1.o ff. de iuris, et facti ignorantia tunc esse pro periculorum
et laborum pacientia d. l. 1.o ff. de testam.to militis nos
et ideo qui et milites n. sine periculorum tn militantium
participant et privilegij suis sint consortium l. ult.a ff.
de militari testam. et consequenter milites si extra castra
et pericula constituti sint privilegium amittunt. ut iusti
nianus in presenti docet et in l. penult.a C. hoc tit.o Rom.
et Vigilius in presenti Petrus Greg. lib. 42. sintagmatis cap.
6. n.o 20.

5 n.° 20 Donell. lib. 6. comment. cap. fin. Ant. Fab. de erro
rib. pragmaticorum decade 71 errore 6. et seqq. Gaspar esqui
fordigerius disp. forensis ad Ant. Fab. lib. 3. tit. 7. q.
17. et seqq. Struvius Tom. in synopsi iuris disp. 14. thesi 10
Gillermus Onciacus academicarum q. lib. 1.° q. 83. Mathias
Stefanus Pomeranus q. iuris illustrium centuria 2.ª q. 65 —

Ratio dubitandi ex § plane infra hoc tit.° et ex L. di
bus 24. L. Lucius 40 in princ. ff. de testam. militis quibus iuri
bus testes, et eorum convocatio in testam.to militis requiruntur. Ra
tio decidendi illa est quod quaecumque militis voluntas sufficit sed ne
cesse est ut de ea constet, et scriptura aliqua eius in pulvere vel
in vagina literis sanguine rutilantibus L. milites 15 C. hoc tit.°
et si nuncupativam voluntatem suam miles significaverit saltem duo
bus testibus id constare debet non ad solemnitatem sed ad probationem ne
cessarijs L. ubi nus ff. de testibus id quod est quod docent consulti
in d. L. dibus, et in d. L. Lucius, et imperator in § plane. neali
oqui privilegium militibus concessum propter eorum utilitatem in eorum damnum
constitueretur falso quolibet ad eorum hereditatem vocatum etc. dicens
aliquis ex commilitonibus explicavit Donellus lib. 6. com. c. 26. Hispa
nus Bald. Borcol. et caeteri in praesenti Hortorf. Tom. in sinopsi
iuris d. disp. 14. thesi 9 eberardus Bron. micelaneorum centuria
2.ª assert. 22. —

N.° 2.°

D. 3. § testamentum militis iure solemnitatis imperfectum valeat
et quis non iuste rite tum factum videatur L. 1.ª ff. de testam. mi
litis nec obstat qui ratione voluntatis imperfectum est observat L. dibus
Trasanus 34. ff. de testam. militis idoque quod Paulus scribit in L. miles
35. ff. de testam. militis similes testamentum imperfectum relinquat
scripturam quae profert perfecti testam. potestatem obtinere

N.° 3.

de iniust. facto ex defectu solemnit.is accipi debet. At vero a consulto sub

iecta suadet nam militis testam.tum solam fieri sic voluntatem docet Ant.

fab. de erroribus pragmati. decade 35 errore 8. n.o 6.

N.o 4. Sicut et Ulpiani responsum in l. 3. ff. de militari testam.to ad iniustu factu testam.tu ex solemnit.is defectu referri debet. Ut exemplum clausule codicillaris quo consultus Ulp.s comprobat presertim quod is qui eo iure testari voluit non in volunt.e aliquid sed in solemnit.e adijcere prospexit quod si in quo fecerit iniustum factum testam.tum quoad solemnitatem non quo ad voluntatem reliquit ideo quod in milite in quo nudam attendimus voluntatem l. Lucius 40. ff de test.o vires obtinebit unde et illud testam.tum in quo suus heres preteritus est et posthumus omissus animo exheredandi recte valet d. l. qui iure 7. cum seq. ff. de test.o nec obstat lex militis 36 §. miles eod. tit.o ibi namque cum ignoraret pregnantem eam mulierem animum eius exheredandi habuit: similiter quod testam.tum nobis a milite scriptum validum est d. l. Lucius 4. ff. de test. tit.o nec fit testam.tum militis capitis diminutione irritum l. si quis filio exheredato 6. §. irritum ff. de iniusto rupto l. miles filius famil. 22 cum seq. ff. de test tit.o que omnes iuris com.s solemnitatum in testam.tis paganorum requisita quarum defectus testam.tum iniustum factum faciet l. 2.a §1. ff. quemadmodum ad iniustum testam.tum aperiantur l. si duobus §. si pius ff. de bonorum possessione contra tabulas docet Cuiacius lib 19 quest. Papiniani in d. l. miles 35 ff de test.o/ ad versiculum illis autem temporibus principij huius tit.i et §. sed hactenus.

Ad vers. illis autem temporibus principij huius tit.i & §. sed hactenus

N.o 1.o Docet in hoc vers. Iustin. et in §. sed hactenus infra hoc tit.o non aliud testam.tum iure militari valere quam si in militia ante missionem

et in castris

et in castris receil. q^{3} expeditionis confectus sit idq tradit in l. ult.a c. hoc tit.o explicans Donelus lib. 6. comm. c.e fi. Ant. Fab. de erroribus pragmaticorum decade 71 errore 6. et quifordisseus et ceteri sup.a citati —

Sed obstat qd cum hoc privilegium militibus sit concessum l. 1.o L. Divus Traianus ff. hoc tit.o statim atq miles quis est. et in militum conscriptus l. per moratus l. per sacramentum militare ad scitus evidenter l. si certus 17. § ult.o l. Tribunus 20. § 1.o l. Scius 25. ff. hoc tit.o quibus iurisconsultorum responsis tm exigit testamentum in militia confectum ee. at iure observari deceat militari: omnem q. dubitandi causam abscindens Ulpian. scribit ex eo temp.e posse quem iure militari testari ex quo in numeros relatus est l. ex eo temp. 42. ff. hoc tit.o non igitur nec.arius est. ut sit in expedit.e et in castris — N.o 2.o

2.o adversatur qd in testam. qd in iure militari valet l. falcidia cessat l. si certus 17. § fi. ff. hoc tit.o l. si post missionem 17. l. mi- les 92 ff. ad l. falcidiam l. in testam.o 7.o C. eodem l. 1.o § denique l. Mar- cellus 3. § qd autem ff. ad senatus consultum Trebel. : atq ut cesset in testam.o militis exegisse videt Papin. ut post tantum missionis iure com. testatus fuerit l. pac 17 § 1. ff. de castrensi peculio potuit enim miles ante annum missionis et post militum testam.m militari iure conficere — N.o 3.o

Quod, et probat Paulus in l. eius militis 34 § 1. ff. de testam.to militis dum scribit prius testam.m iure militari factum tolli si miles intra annum missionis testam.m facere cepit nec perficere potuit nam si posterius hoc militari iure non valuisset quo quelibet militis voluntas cum testam.m sit prius tollit l. 2 ff. de iniusto rupto d. l. eius militis § ult. per fectum testam.m non firmasset qd non nisi per fecto alio tollit. l. 1. et 2.a ff. N.o 4.

de iniusto rupto l. 3. ff. hoc consulto. § ex imperfecto C.
de testam. § posteriore infra quibus mis testam. infirmant

N.º 5. Nec Iustiniani sententia rationibus hic dubitandi non obs
tantibus vero decidendi ratione ex huius privilegii origine deducta
firmat: quia non omnis miles dicitur qui sacram militari l. alio
modo in numeros ascriptus est d. l. ex eo temp. 42. ff. hoc
tit. tamen qui in expeditionibus non occupat nec labore militari nec
periculorum discrimine nec armorum tractatu impeditur pri
vilegio hoc non debet quod fuit his causis concessum ideo quod illo
per id tantummodo tempus gaudebit quo militine et in expe
ditione moratur, sive in castris, sive in fossato, sive in hiber
nis, sive in praesidiis degat hoc § nro l. penult. C. eodem
nec superioribus iura ambobus adducta huic sint ad versand cum
hoc ius a Constantino fuerit non ex parte constitutum sed tamen insinuatum
l. milites 15 C. hoc tit. et a Iustiniano expresse statutum in d. l. pe
nultima C. hoc tit. et in hoc § nro cum antiquo iure non dum
fuisset ita observatum d. l. si certum 17 § finali d. l. tribunus
20 § 1.º d. l. ex eo temp. 42. ff. hoc tit.º

N.º 6. Unde etiam fit ut tantummodo in militis testam. lex falci
dia cesset in veterani vero ultima volunt. locum habeat l. ad veteram
ni 40. ff. ad l. falcidiam g.ª testam. et codicilli a militibus
intra annum missionis facta iure militare non continent, et in illis cum
ratione circa quartam tam falcidiae quam Trebellianicae detract. observ
batur. d. l. si certum 17 § fi. ff. hoc tit. l. si post missionem 17
l. si miles 92 l. ult. ff. ad l. falcidiam l. in testam. C. eodem
l. fin. C. de inofficioso testam. militia namque dimissis conce
ssum est. ut intra annum post missionem testam. ~~infra~~ in militia fac
tum iure militari valeat: non vero ut eo temp. aliud possint iure

militari

militare efficere l. qd institutus 21 l. testam.to 26. l. qd
dicit 38. ff. de test. mil. id q. non generaliter indultum est, sed cum missio
nis tres sint species honesta, causaria, et ignominiosa l. miles
13 § missionum ff. de re militari ad eos tamen hoc privilegium pertinet
qui causariam vel honestam missionem habuerunt ad ignominiose
dimissos non extenditur d. l. testamentum 26 ff. de test. mil.

Adeo autem verum est intra annum testam.tum a milite factum in N.° 1.
re militari non censeri ut si testam.to in militia facto codici
los postea intra missionis annum confecerit Falcidia que in testam.to
cessat in iis locum habeat d. l. si certarum 17 § fi. ff. de test. mil.
l. si post missionem 17 l. si miles 92 ff. ad l. falcidiam
quia in illis maior dubitandi causa esset cum testam.ti accessio quae
dam sint, et ex ipso pendeant l. 2a § 1o l. 3a § ult. ff. de iure
re codicillorum unde testam.ti in militia facti ius sequi debebant
ne accessorium a suo principali differret

Sed his omnibus et praecipue Macri iuris consulti res N.° 2.
ponso in d. l. si miles 92 ff. ad l. falcidiam asserentis in
fidei commisso certi partis dimidiae hereditatis a milite relicto de
ductionem 4ae que ex senatus consulto Trebelliano fiebat vel ut
rectius dicam Pegasiano cessare si intra annum missionis decessit
testam.to eo tempore facto ipso stare videtur Ulpiani decisio in l. 1a
§ in filii quoque ff. ad senatus consultum Trebellianum ubi scribit contra
hus in filij quoque familias militis iuditio qui de castrensi peculio
vel quasi castrense testari potest senatus consultum locum habere: nam
vel ex iure antiquo loquitur Ulpianus quo senatus consulti Pega
siani nondum auctoritas in Trebellianum translata quae ex Trebelli
ano non deducebatur sed tamen transferebantur actiones § sed quia here
des instituta de fideicommissariis hereditatibus et propterea ubi

&

illa ad recta erunt l. quasi castrensi cum temp. Ulpiani n. dum fuerit quasi castrense peculium receptum sed postea ab impe ratoribus in duabus l. fin. § 1. C. de inofficioso testam. l. Veluti 7. C. de accessoribus l. Unica C. de castrensi omnium palatinorum peculio lib. 12. l. demum nobis verba Ulpiani accipi enda sunt quo ex illo senatus consulto 4.a deducebat, et falso eius decisio erit rei quod iuris, et alios iuris consultores responsum fuisse autem illo quod refert in d. l. similes quae contraria

N. 9. Sed dicendum est Ulpianum in d. l. 1.o § in filij quoque fa milias de Trebelliano senatus consulto tractare ita accepto ut suis temporibus Alexandri scilicet Severij imperio observa batur non dum per Iustinianum senatus consulti Pegasiani auctori tate in illum translatae § sed quia stipulationes, institutum de fideicom. hereditatibus ideo quod non de quarta deductione sed de translatione actionum consultum loquitur ut constat ex § 1.o et seq. d. eiusdem l. Ubi namque senatus consulti propositis sub iungit Ulpianus utilitatem eius, et quibus casibus locum habeat do cet quod etiam ab intestato locum habere in § hoc autem, et ad filij fam. militis testam. pertinere scribit in § in filij quo que id nempe senatus consultum de quo tractabat, et ex quo transferebantur actiones quod d. et sequens § bonorum con vincit. Ubi afferit bonorum quoque possessores et alij suc cessores ex senatus consulto Trebel. restituere potuerunt hereditates quod in § anteri de restitutione hereditatis loquutus fuerat ut probat particula, quoque, non de quarta de ductione de qua, nec tractabat, nec tractare poterat hariolum non fuerit Ulpianum qui tot ante annis de illo senatus consulto Trebel. quod aliud in.

postea

(Postea) Pegasiani autoritate aut est eum loquutum
q. sperum affirmaret.

Habuit itaq. senatus cons. Trebel. locum in mi N. 10.
litis testam.to n. nostri illud a Justiniano postea aut d. §
sed q.a stipulationes sed antiquum temp. Ulpiani cogni
tum quo restitutio hereditatis, et translatio actionis fiebat
q. n. solum ex d. l. 1.a § in filij quoque sed et ex Mar
celli responso. in si amilite 29 in p.cio ff hoc tt.o compro
batur idq. optima r.oe statutum est nam cum hoc senatuscõ
solum testatoris voluntati confirmande causa inductum fu
erit, bene supma iuditia destituerent l. 1.a l. 4.a ff ad
senatuscons. Trebelianum § sed q.a heredes mil.t.a de fideicom. he
reditatibus dam nosum militi esset si in eius testam.to ob se
natus consultum cessaret illud q. destitueret arg.to l. de bis tra
iantur ff. de testam.to militis.

Neq. ad rem facit q. in d. § in filij quoq. quasi cas N. 11
trensis peculij mentio fit nam dicendum, et ob peculium id,
Ulpiani temp.bus receptum fuisse cum eius mentionem faciat. n.
solum in hoc § sed et in l. bona § § dari ff. de bonorum posse
ssionibus et in l. 1.o § neq. castrensi ff. de collat. bonorum et in
l. filius fam. 7 § fi. ff. de institutionibus l. qd verum existi
maverint verba illa quasi castrense a Triboniano ex poste
rioribus imperatorum constitutionibus addita fuisse ut docet Cai
par. ex quisordigeris forensium ad Ant. fab. lib. 3.o tt.a 7. q.6.

Sed nondum salva res et remanet nam obs. adhuc dificile Papini N. 12
ani responsum in d. l. pat. 19 § 1. ff de castrensi peculio ex Sancta
dus ut eis consultus scribam patrem a filio familias l. qui militabat
heredem institutum si omissa causa testam.ti ab intestato possideat hereditatem

nulla q.a retenta ad fine peculij castrensis legata p statum sequio,
in veterani id est qui militabit p[ro]prio milit. quibus n[on] est p[ro]hibitum
facere testam[entu]m. Hoc e[rgo] n[ost]ro testam[en]to falcidiae locum n[on] esse. Om-
nia n[obi]s nobis s[unt] adiuta iura, et p[rae]cipue tex. ~~expressus~~ in d. l. at vete-
rani 40. ff. ad l. falcidiam p[ro]sequi cum Papiniano manifes-
tius id docens subijciat tunc q[uar]tam retinere posse cum testam[en]tum
a filio post annum quo militare desierat iure communi
factum est. igitur si intra annum confectum fuisset iure militare valeret
et lex falcidia n[on] cessare.

N.o 13 Huius tamen difficultas tanta est ut eo inductus Ant. Fab. in iurisprudentia lib. 11. princ. 6 illat. 13 et 23. existimaverit etiam in vete-
rani testam[en]to intra anno facto cessare. falcidia quasi scopulum hu-
ius difficultatis fugiens in alia periculosiora naufragia n[on] incidere
ex d. l. si post missionem est ex d. l. at veterani l. qui sordigerio
qui omnium iuris rationi a magistro dicedit d. lib. 3. tit. 7. § 7.
subsanatus relinquens hanc difficultatem ne satis eius vim extendit
neque aliquid saltem v.o simile respondit Cuiacius lib. 2. de finitio-
nibus Papiniani in d. l. Pat. 19 eam neque explicatum nec saltem tac-
tum praetransit~

N.o 14. Sed responderi poterit q[uo]d cum lex falcidia vix ad castrensis
filij peculium eum cum patre instituto et adeunte hereditatem est. l. 2
ff. de castrensi peculio extensa fuerit l. filius famil. 15 ff.
ad l. fal. multo dificilius regulis iuris refragantibus fabo-
rabilis tamen transmissa cum testam[en]ti causa omissa iure civili
bona retinet pater q[uar]tam. alij qui omissa causa. testam[en]ti ab
intestato possident hereditatem ex illo ipso edicto collegata p[rae]-
stare tenentur et falcidiam habeant ~~fo~~ beneficium l. q.a autem
6. vers. here l. si duo 18. § 1.o ff. si quis omissa causa testam[en]ti

l. vlt.

l. At.° C. eod. l. C°. § ad eos l. Nicenius 22 § sed et si
dominus ff. ad l. falcidiam illud tamen evenit qua ut iam ab in
testato hereditas ut et bona tanquam hereditas aquirunt
in ijsque successionibus inducta est a dicto Pio q. ff. pr. fideicon
missa d. l. filius fami. 18 ff ad l. falcidiam ac in nostro casu
non ab intestato hereditas sed iure peculij bona pater habet quin
alias hereditates constituunt quae si ex testamento filij hereditatibus
scriptis deferant d. l. filius fam. 18 l. proponebat 9 l. fi
lius fami. 14 l. de heredit. 19 § pater ff de castrense pecu
lio nil mirum igitur si quod favore tantum iuris regulis
repugnantibus, vix inductum et cesset ubi duplex favoris
ratio contrarium suadet, et quo testamentum castrensi peculio fac
tum est et quod intra annum missionis quo temp. quodammodo
veteranus adhuc miles esse videtur l. sed milites 8. in principio
ff. de excusationibus tutorum. aliqua autem huius iuris causa desici
unt et quod intra annum hoc ex castrensi peculio ut in l. ad veterani 9 et
in d. l. filius fam. ff. ad l. falc. l. quod. hoc intra annum non tantum ex peculio cas
trensi testamentum confectum sit sed denique quod non ommiserit pater causa testator pri
legium hoc cessabit quae casibus loquuntur in d. l. si certarum § fi. hoc tit.
Cod. l. si post missionem d. l. similes 92 ff. ad l. falcidiam iis autem rationibus con
currentibus ad finem castrensis peculij legata pater praestabit nulla quarta
deducta ut in d. l. pater 19 quam sic explicamus Papinianus docet.

Ex quo [illegible] danda est quae sola iam restat ex l. eius militis 34. N. 15
§ fi. ff. hoc tit. difficultas nam non posterius test. intra annum missionis
factum neque perfectum prius in militia confectum tollit quod hoc imperfectum est cum
[illegible] militari valeat sed quia quodammodo testator intra illud tempus miles
hec d. l. sed et milites 8. in principio ff. de excus. tut. ideoque hoc illi incompatibile
prudentes indultum et ut obstant illi consulti pot dici s. ut perfecto test. illud.

tolleri possit qd genere quodā n̄ v̄le fectum erat ut docet Fr. sq. ford. d.
ttt. 7 q. 6. Ita Don. lib. 6. com. c. 16. scribit qd s. imp̄fectū fuerit
ss. militari valeant, imp̄fectum autē imp̄fectū recte pōt tolli quæ
omnia ex Abb. Bart. in d. l. eiꝰ militis desumpta vident.

Ad. § sed et si quis.

N. 1. Testam.ᵗᵘᵐ ante militiā a pagano factum qd n̄ iure fectum erat
docet imperator valorē ss. militari ex nova militis volunt. accipe
re si aliqd ioꝰ miles ꝯstitutꝰ fecerit ex quo eiꝰ voluntas ttt. illud
valere voluntis appareat qd et Iulianꝰ tradidit in l. Tribunꝰ 20. ff.
et eiꝰ notator Marcellꝰ ꝓbat in l. 24. ff. hoc tt.ᵒ et Paulꝰ in l. ꝯficiunt 8.
§. si miles ff. de iure codic.

N. 2. Sed obstat Vlpiani responsū in l. in fraudē 15. § ttt.
ff. hoc tt.ᵒ ubi n̄ novæ voluntatis ttt. ꝓbationē manifeste aliquē exi
git sed sufficere ltr ꝯtrariā n̄ sequi affirmat ꝯsultꝰ itaut de eo solo
qd ꝯtraria voluntas n̄ fuerit sequuta ꝓbatꝰ ꝯfirmatꝰ q. ttt.
videat, et si nihil miles fecerit qd novā eiꝰ voluntē in ttt. faciēs manifestaverit.

N. 3. Verum respondit Don. lib. 6. comm. c. 28. vba illa Vlpiani
si militis voluntas ꝯtraria n̄ sit n̄ sic accipienda quasi sufficeat
voluntē ꝯtrariā n̄ inveniri toto nullā aliā sequutā ee. sed ut regrat qd
militis voluntas, quæ sequuta esse nario ꝓ iustis ꝯtraria n̄ sit atq ss.
ita, nova semꝑ militis voluntas illa qd. ex aliqq. inditijs mani
festa desiderat. d. l. Tribunꝰ 20. ff. et l. Lutiꝰ 25. ff. hoc tt.ᵒ d. l. ꝯficiunt
8. § si miles ff. de iure cod. sed quæ ꝯtraria n̄ sit d. l. in fraudē 15. § ttt.
ff. hoc tt.ᵒ quæ Donelli interpretatio tradita priꝰ fuit a Viglio h. post duar. ad
hunc tt. c. 3. Pich. h. nᵒ 3. Giller. qd. academicarū lib. 2. q. 6. 3.

Ad. § Denique.

N. 1. Capitis diminut. militis ttt. irritū n̄ fieri docet h. Iustin. docuerūt
ꝯsulti in l. 6. § irritū et § si ff. de iniusto rupto l. miles 22. cū l. seq. ff. hoc tt.ᵒ
l. 1. § sed et si filius ff. de bon. poss. s. m. tabulas.

Ratio dubitandi e qd pagani tt.i capitis diminutione irritu fiat d. l. sigs § irritu l. nec ei § is duntaxat ff. de adopt. l. 2 secund. & ssisis st factu ff de s. cod. § aliud . aut ssg mis tt.a infirmenti. N. 2.

Ratio aut decidendi ex eo pvenit qd pagani tt.i iuris civilis e ideoq civili mo infirmat at militare cum ssld solemn.e omnibus solemnitatibus j.d civilis sublatis sficiat l. 1. l. eg militis 34 § ult.o cum l. seq. ff. de test.o j. e gentis e. l. ide § et deportati ff de test.o unde civili roe id e diminut.e capitis olli n debet 2 8. ff. de cap. minutis . § sed hac inst.a de legit.a agn. tut.a N. 3.

Sed obstare videt tertuliani responsum in l. id et si pat 23. ff de test.o ubi, et minima cap.t diminut.e adrogat.e s. patris fam. militis tt.i irritu n fiat exigui de castrensibus tm bonis tt.i sfectu fuerit n g. sufficit j. militari factu ee N. 4.

Sed responderi pot tt.i patris fam. militis q n de castrensibus rebus sed de aliis mo disposuit irritu fieri n pp. capitis diminut. adrogat. s. sed g.a cum psona sua omnia et bona in patris adrogatoris potest. transtulit l. si adoptauero ff. de p'cario § ult.o s.a de adopt. pr.o infra de ad quisit.e p adrogat. ideoq. cum bona n heat sicut nec ceteri filii famil. neo tt.i facere nec heredit. here pot l. q m potest.e 6 ff de test.i l. lex cornelia 28. ff. de vulgari sed si de castrensi peculio tt.i fecerit hoc irritu p adrogat. n eur cum bona castrensia parentibus n acrescant ut sep.e q diceme. N. 5.

Ad § finalem

In ips.o testari aut principii huius tt. dixerat Imperator pptr militis filii fam. extra castra expedic. testari posse qd in hoc § latius exponens de castrensi peculio illud intelligendum suadet hocq p[...] in lege et ad quasi castrense peculiu qd in togata militia agri l. fi. C de inoff.o tt.o l. unica C. de castrensi omniu palatinor peculio lib. 12 extendit est aut castrense peculiu pusilla pecunia e pusilu patrimonii l. depositi 5. § ult.e l. si ex duobus 3 2. l. peculiu 39 ff de peculio qd ocasione militis filius familias adquirit n alias quasi militasset adquisiturus i. miles qui cum duabus seq. l. si forte uxor. 8. l. castrense 11 ff. de cast. pecul. l. 1. l. cum alegas 4. C. eod. de his igit peculiis testari filius fam. pot. N. 6.

Sed dubitandi rao ex psuit qd filii fam. du potestatis vinculo ligati ss. et in sacris patris constituti omnia patribus suis agrunt l. placet. N. 7.

ff. de adquirenda hered. l. 1. ff. si a parente quis fuerit manumissus §. 1. [illegible] quas personas nec de aliquare hent disponendi facult. tam inter vivos q. in ult. volunt. l. qui in pot. 6. ff. de test. l. lex corn. 28. ff. de vulg. l. tertius § 1. ff. de donat. causa mortis.

N. 3. Ratio decidendi r. ex v. illa j. r. descendit qd cum filius et patris et patriae nascatur l. 2. ff. de civit. et j. l. 1. § et generaliter ff. de ventre in poss. mittendo quoties patris potestas, et patria concurrunt potior causa patriae habetur l. honor 19. ff. de mune. et hon. unde cum militia, et eius favor. ad patriae rei p. statum idest ius publicum pertineat, et qd ad ius publicum attinet filii fam. non sequantur ius potestatis l. ille a quo 13. § ult. cum l. seq. ff. ad senatus consult. Trebel. l. fil. fam. 9. ff. de his q. sui. vel al. iur. l. in privatis 77 ff. de hereditatis in castriensi. non ut filiis sed ut patribus fam. hent nihil quod in eo patri aquirunt et de illo suo arbitrio disponere possunt l. 2. ff. ad senatus consulto Macedo l. cum duobus 52 § Papin. ff. pro socio l. cum filius fam. 26. l. si filius fam. 33 ff. de test. l. si quis filio 6. § ult. ff. de iniusto rup. l. imperator 50 ff. post decretum ff. ad sen.

Tertulianus cons. Trebel. l. 1. l. 2. l. miles § l. nota 10. l. de hered. § 1. ff. de castrensi peculio l. 1. l. 3. et 4. C. eod. l. 6. et 7. tit. 17 p.ta 4. l. 5. tit. 15 p.ta 6. Bart. et DD. in d. l. qui in potest. ff. de test. cum l. 1. § in filiis ff. ad s. cons. Trebel. Donel. lib. 6. comen. c. 5 et lib. 9 c. 2 et 3. Ant. Fab. in s. l. pra. tit. 11. princ. 6. per tot. et pergens illat. 13 et in rationali Duarenus ad tit. de peculio c. 1. Conanus lib. 9. comm. c. 4. Aristol. fumanus in tropsi [illegible] disp. 25. tesi 2. Valdivius, Puteanus. et tit. in §. 1. s. per quas personas hodie autem fregio legitima parentibus in castrensibus et quasi cast. et quae cum quod. filiorum bonis debet ita ut filii de 3. tantum bonorum po. disponere possint l. 6. Tauri et ibi Ant. Gomez

n.o 13. Greg. in d. l. 16 tit. 17

partita 4. gta 6.

Ido d. Antonio Ronquillo

Ad l. 1.^am C. de contrahenda emptione, & venditione.

Valerianus & Gallienus imperatores in hac l. primo venditiones valere rescripserunt, et si in alio loco constitutae sint quam in quo venditio celebratur huius rescripti ratio ex illo principio dimanat, quo docemur emptionem, & venditionem solo consensu contrahi solaque rei, & pretii conventione absque traditione et numeratione desiderare l. 1. § ult. cum l. seq. ff. hoc tit. l. 1. § item emptio ff. de rerum permutat. prior inst. de empt. et vend. & l. tit. 5 p. 5 et ideo si praesens non sit res vendita sed in loco remoto ... et ipso quod de ea tradenda ... venditionem contractum fateri oportet N. 1.

Neque quam ad eum facit emptionis finem ut venditor emptori rem tradat et possessionem vacuam ut si dominus est dominium transferat in emptorem l. traditio 20 ff. de adquirend. rerum dom. si dominus non est emptori debeat praestare rem ... habere licere. l. 1. l. 3 in princ. l. ex empto 11. in princ. ff. de action. empti. ac per inde non ante perfectus creditur contractus quam tradita re vendita, ut post accursium in princ. inst. de empt. et vend. ... contrahitur, et in l. Iulianus ... ff. de action. empti. et alibi observant plures quibus N. 2

addèrent Fabianus de monte in tt.° de empt. & vend. q. 2 q. 9. n.° 6. Marin. in l. 1 § fin. n.° 4. tt.° 11. lib. 5 recop. & Lasarte de decima vend. c. 3 n.° 6 quod n. dicimus emptionem & venditionem sine re & pretio nullam esse n. ita intelligendum est quasi rei traditio, aut pretij numeratio procedere debeat, ut perfecta emptio intelligatur, sed ut id ante statuat, quem de re, et pretio inter contrahentes conveniat, quare solo consensu perficitur emptio, a quo literas significatio d. l. 1 § ult.° hoc tt.° Non re aut verbis perficitur

N.1 id Paulus in l. 2 ff. hoc tt.° eleganter exposuit dum post quam tune pretio venditionem n. valere scripsit nec falso, inde quisquam putaret pretij numerationem ad substantiam emptionis desiderari illico subiungit n. autem pretij numeratio sed conventio perficit sine scriptis habitam emptionem, cuius exemplum subtilis sequitur in pro in tt.° de emp. & vend. ubi exordio emptio & vend.° contrahitur simul atque de pretio convenerit, quamvis n. sit dum numeratum. ubi notandum est tam Paulus quam textum pretij duntaxat n. rei meminisse quia cum pretij fuerit pretium dicat teste Baronio lib. 4 de lingua latina rei quasi rei extimatio qua aperitur extimationi . . . cuius quia rei dignitatem statui solet fieri nequit de pretio conventum quin de re eius conventum sit et ideo fuit satis pretij mentionem facere ut ex . . . relatis idem dare intelligatur

N.2

N.3 Ergo quod Accursius, et plerique relati recedunt traditionem ab solvere, et implere contractum emptionis verissimum est n. in superioribus contrarium, et si n. solo consensu perficiatur emptio, inter minus ex ea obligationes et actiones illi resultent nemini quod ex contrahentibus penitere unquam liceat, et adversus conventionis placitum ire

in l. 1. & 2. q.do licet ab empt.re discedi a contractione C. de pactis n.o tri. impleto nego. ad duarij fine, q.d ante p.tij numeratu, et rei traditu ut resoluunt Scrib. et ipsi us citatores plures istis conventionibus seu pactionibus sibi inites quas et notant Pius in pratio hoc tit. n.o 19 et relatis ab Aldo in notatis ad Donel. lib. 13 c. 4. lit. E.

Ex qua doctrina convincitur sententia Dec. in l. filius § 12 col. de evictione n.o 2. et cons. 421. ey n.o 7. Tiraq. de retr. conventio. § 2 gloss. unica n.o 57. et aliorum quos refert Mola in emp. p. 1. § 4. n.o 9 n.o 31 existimantium post Alciatum in l. Julian. 13. § offerri verbo venire post n.o 1 in l. q. pendet 26 verbo traditum ff. de act. empti nullam venditori actionem competere ad p.tij exigendum antequam ex parte sua impleat contractum rem emptori tradendo, sicut e converso actionem aliquam emptori non concedere, nisi prius quam donec venditori p.tij offerat d. l. ex empto in pratio d. l. Julia. § offerri l. si par. 8 col. de act. empti. ideo utrumque sine act. agentis alterutrius impellere possit videns nulla p. adversarij p.tij non soluti seu rei non tradite opposita exceptio arg. l. si pupilli 6 § videamus cum l. seq. ff. de neg. gestis nam cum verius longe sit solo consensu, et conventione de re, et p.tio p. sui emptionis statuit absque tradit. rei, aut p.tij numerat. utriusque actionem oriri, et cuique adversus alterum competere, nec aliter a iudicio repelli quam si exceptio rei non traditae, aut p.tij non soluti ab adversario opponatur, ut post Bart. in l. si duo patroni § 1. n.o 3 ff. de iurando vend. l. Jul. § offerri n.o 1 et 2. ubi Pauli n.o 6 testat. Alex. n.o 13. et Jas. n.o 1. in d. l. filius Hieron. Tass. in l. Ex genitis

in pr. ff. de pactis, et n. 5 actiony ex n. 124. inst. de act.
quorum opiniones referunt, et sequuntur Molina d. n. 32 Pereg.
d. pro. de emp. et vend. n. 23. Greg. gl. 1. in l. 27 tit. 5 p. 5
pax in praxi 81. c. 6. § 1. n. 13. in eo recte putantes differre
emptionem ab innominatis contractibus quod in illa nullius im
plem. sit opus ad oblig. ortum in istis vero ex altera parte fac
ta traditio, aut implem. sequutum initium oblig. praebeat.
d. l. 1. § itz emptio ff. de rer. perm. l. ex placito C. eod. ex
plicant utiliter et ampliores ibi Cuiac. lib. 3. Pauli ad edic
tum in d. l. 1. lib. 1. q. eisdem in Canaly ff. de praescrip. verbis Duar.
in l. iuris gentium 7. col. et idem ff. de pactis Covarruvias 1. tom.
c. 4. n. 1. Petrus Greg. lib. 2. q. Syntag. c. 19 n. 2. et lib. 28
c. 1. n. 9 et c. 4. Amseg. domel. d. lib. 13 c. 1. et Lang lib 12 c. 1. et
seq. praecip. Wesemb. Fab. lib. 6. iud. c. 9 Mendoza lib. 3 de
pactis c. 2 n. 1147. et alij Anto. Gom. 2. to. Variar. c. 2. n. 1. et 2.

N. 5 Nec dicti oppugnat d. § offerri ibi n. nisi ex
pretio oblato ex empto actionem esse intelligendum est cum effec
tu quia n. cessat actio eo ipso quod dicit et pretio convenit efficax
est ante pretij oblationem propter exceptionem venditori competentem ius retinendi
rem venditam quasi pignus ut docet d. l. venditor
quod in exigendum videtur Iulian. in l. quod pendet 26. ff. de
act. empti ex doctrina docuit traditionem posse emptorem exceptio
nem rei non traditae obijcere venditori pretium petenti atque exceptio
nem dat ante alterius implem. actionem nasci supponit
l. 2. ff. de except. nec nisi tamen reputari debet datione exceptio
nem elidendam actionem non dicimus animo sequi consulto
actiony

actiones n̄ ee n̄ dare aut n̄ ipetere dixer, que p exceptionē excluduntr l. si dari 25 ff. de o. et obl. l. 1 ff ad Macedonianū l. 1 § sublata ff ad Velleianū cum alijs qui id duxit Donel. in lib. om. c. 25 et ideo cum actionē habeat emptor ante ptij solationē recte inuditio ex petit nec alit repelli poterit nisi a uenditore ptij n̄ soluti exceptionē obijciente id postulet arg. l. 4 § hoc aut̄ iudiciū ff. de damno infecto, ut aduertunt Paulus Salicetus et alij in l. si pater § cod. de actionibus empti, quo (ut hoc ubi notatur) videbit p̄ l. petenda fuit ostendā esse a ptro qd q̄ in litis sum. eff. expediri posse. Velentr et plures q̄ accedit Molina d. n. 35 et Pax d. § 1. n. 14 id praxis seruari testatur.

Satius tn̄ nunc de cuius impugnare uidetur Caius in l. q. de rep. 81 § si quis amico ff. hoc tt. ex quo apparet senatus consulto caputum memini licere fugitiuū seruū uendere n̄ tn̄ d. Senatusconsulti fieri q amico petente cum mandet ut fugitiuum seruū querat et si inuenerit uendat q̄ dominus uendit sed amicus q comprehensum et si presentem habeat uendit unde cum ex ea causa uenditio illa ualiat q̄ presens seruus uendit cū uendenda p̄sentia requirit ut p consequens uenditione possessionē in alio constitui, qm inqua uenditio celebrat nulla irritaq faciendā uidetur. N 6

Nam tn̄ difficile diluere facilius erit si aduertimus N 7.
serui fugitiui uendi senatusconsulto prohibitam ee qd uenditio rem presentē exigat stat. n̄ absente seruum uendi.

posse l. 2 ff. ad l. Fabiam de plagiarijs sed speciali ratione ne
spe in vendendi aliquem qui [illegible] absentes [illegible] servi vel
[illegible] simulet facilitates ad fugam [illegible] servi [illegible]
qui dominos defraudent quod cum publice int[erest] sit non stingatur
merito Senatus c[onsul]to fugitivi servi venditionem prohibu-
it et domino ante quam invenisset de presentia servorum
ab ipso domino l. alio nomine domini vendat ut si omnis sui
pretio cessante dominij suppressi esset quae ratione a prior l.
[illegible] Bald. et alij ex antiquis ut ff. servus fugi-
ens liber videtur l. qui fugitivus 17 § aliq. recte ff. de aedilitio
edicto [illegible] et quam attingat [illegible] in § Lugd. amico
servus fugiens sui furtum facit l. 1. cod. de servis fugi-
tivis et tanquam furtum vendi posse l. si in emptione § ex
si et emptor ff. de hoc [illegible] rei non furtiva emi [illegible]
vendi [illegible] acciente permittit d. § [illegible] et emptor, unde cum
venditio servi fugitivi permissa non sit quia fugitivus est non quod ab-
sens quod adeo absentis venditio celebrat in d. l. 2 ff. de
plagiarijs ita et in nostra l. absentis venditio nominata est
N. 8 Aliquando aut recepti [illegible] Acurs. et alij merito ad
donationem trahunt que quia ibi non nisi tradi perficeret l.
in edibus 9 § ult. ff. de donation. l. Senatus 85. § donatio ff.
de donat. causa mortis quousque ultimam ad exemplum ven-
ditionis solo consensu perfici et necessitatem traditionis donationum
poni nobis induxit l. si quis argentum 35 § ult. cod. de do-
nation. § 1. inst. eod. in [illegible] absentis et de rebus alibi constitu-
tis sine fieri potuit l. nec ambigi 6. l. in hac 30 eod. de donat. quae
aditus

additum est, insinuationem donationis cum sit vasia publice et faciendam in ubi peditur et collocatur res donata, seduli res agi et donatis, sicut similiter volantem donationi cum plura cumulant, animaduersione digna. Cuiac. in l. sanci[mus] § 21 eod. de donat. Conan. lib. 5 comm. c. 9 n. 7 et 8. Petrus Greg. lib. 26 sintagm. c. 5 ex n. 3 Ant. Gom. t. 1. Variar. c. 4 n. 6 et sequenti Mencha. de success. creat. lib. 1 § 3 n. 2. latissime criminal. ex n. 398 in § 1. inst. de donat. ubi Pic. Gar. n. 40. Matienço in l. gta 6 [illegible] n. 10 lib. 5 novae compillat. Fag. lib. 3 con. c. 72 et c. 73. Mend. lib. 3. de pactis c. n. 16. et 17.

In stipulat. etiam nostram decisionem sustinere ex Papiniano in l. parvi refert 17 nullis [illegible] nec me movet presens fuerit servus nec ne ff. de cond. ob furtiva in obscure deprehendi ubi in adver sat Marcellus in l. q decem 72 § 1 ibi responsum ff. de solution. dum in d. mora per stipulationem animo novandi interpositam furis mora purgari ait si servus sub erreptus presens sit tempore quo domi nus illum a fure stipulat et sic praesentiam rei in stipulationem deductae ex pocere videtur nam in l. parvi refert loquitur de stipula tione pura per quam statim novatio erungit quo casu nihil refert presens fuerit servus sub reptus nec ne nam cum novatio prior obli gatione ipso iure perimat. l. 1 ff. de novation. § pretera inst. qq mie tollit oblig. necesse perimi etiam moram quae obligationi adhaeret l. novatione 18 ff. de novation. ut ostendunt Madera d. l. parvi refert cum mora quae veniebat ex furto veluti qua dam delegatione finiat. quae post fulgosium ab [illegible] dissen

hente ut expressit Cuiac. lib. 10 q. Papin. ad ea l. Marcellus
aut in d. § idem responsum. de stipulatione condicionali agit
quare perenta ante condicionis euentu effectu fortitan fuit
l. quoties 14 ff. de nov. cum igitur mora novatione non sequuta
purgari non possit purgari potuit si praesens fuerit res tempore in
pr(aesen)tis stipulationis quasi oblat. facta que nulla intelligi(tur)
re absente nemo n. obligari videri potest re quae non adest, et ideo
requirit ibi presentia rei non ad ualorem stipulationis quam de rea ab
sente strahi posse liquet sed ad purgationem more, et ita Mar
celus explicari omnino decet ut advertunt Duar. et Donel
n° 12 in l. cum aut 56 § ult° ff. de verb. oblig. itemque Papini
ano consiliari ut post Bart. Cumanus, et alios in l. si rem 31 ff.
de nova. eundemque cum in d. l. decem § 1 n° 2 et 3. et Fulg. ibi
in d. l. pacti refert n° 1 notarunt ibi Cuiac. Duar. Donel. in
d. § ult° in l. Sciro d(ecem)que 49 § si a fure ff. de verb. oblig.

N 10 Cum igitur rei absentis venditio valeat, videtur inspiciendum in
foro contrahentis solere quo in loco solui debeatur venditionis gabel
la cum res alibi quam ubi sita sit vendita an in loco contractus an
ubi sita est in qua quidem residere debeat pro loco attento tamen
tributum in loco contractus pendendum ut affirmant Baldus in
7 et in l. magis puto 5 § idem quaeri ff. de rebus eorum et plu
res alij quos sequuntur Molina d. tit. 9 n° 54 Lasarte de decima
venditionis c. 4 n° 6 Porlad. lib. 1. rerum cotidian. c. 3 § 8 n° 2
Gutierres de gabellis lib. 7 q. 11 n° 2 quia onus hoc contractus respicit
non rem ut constat ex definit. gabelle quam cum Covar. tra
dit Lasarte d° in pro fact. n° 5. Gutier. q. 1 n° 3 2 in his quae

resp.

respiciunt stractus locus stractus attendi debet l. in fundo 9 ff.
de edilitio edicto vitant Lasarte d. c. 21 nº 9 et Morla d. nº 34 j.
tri regio sequitur vendiderit res immobiles solui debet gabella
ex ibi cite si res l. 9 tit. 17 lib. 9 recop. si mobiles ita demum
in loco stractus soluenda est si [illegible] facta sit traditio proinde
alioquin in loco traditionis solui debet Gabella ut expresse ca
netur in l. 5. eiq. tit. et libri —

Inde fit ut cum annui reditus in immobilia spectent clem N. 11
ex hibi depromdi so s cum q. annui reditus detur accept. der
alienari aut mutandis rebus [illegible] respectu eorum [illegible] collat.
c2. Couar. lib. 3. var. c. 7 nº 3. eos c2 felicianus de censibus lib
1. c. 7 nº 2. Gaspar Rodriguez de annuis reditibus lib. 1 q. 8
nº 18. et q. 1 nº 23 Robertus lib 2. rerum iud. c. 8. [illegible] alte
ra q. Gabella ex eorum venditione omnino soluenda est in lo
co ubi sita sint bona hypothecae subiecta frequens ad hispanis
prohibetur ut constat ex didaco Perez in proemio tit. 2 lib. 5
ordinam pag. 37 col. 1. Lasarte d. c. 21 nº 31 Parladorio
d. c. 3. § 8. nº 10 Gutier. d. q. 110 nº 6. Morla d. tit. 9 nº 56
quorum opinio ut si communis sit usu q. q. forensi, et praxi
recepta in puncto juris verior forsan videri poterit contraria quam
Felicianus adstruit lib. 2. de censibus c. 51. nº 12 nempe ut
in huiusmodi reditibus in [illegible] illesis seruari magis quam est ut ex
eorum vendit. solui debeat Gabella in loco stractus et
sequi videtur Rodriguez d. lib. 2 q. 1. nº 51.

Rursus etiam cum sine iudicis decreto minorum possessio N. 12
nes distrahi prohibeantur l. 1. et per totum ff. de rebus eorum tit. eorum

Leg. ly. 1 minas l. 8 tit. 16 p.ta 6. l. 60 tit. 18. p. 3. Ant. Gom.
et alij quos refert Gutierr. de tutelis 2 p. c. 3. n. 2 quia p.t
cuiq. iudicis decreti sit natura, ut venditio valeat, an eiq. cui
minor subest ro originis, et domicilij, et ubi genus tract.
an eiq. qui iudex sit in loco in quo possessiones sitae sunt p. in
quinq. [illegible] p.a Ulp. r. in l. magis puto § gillud
quaerit ff. de rebus eorum decretum p[illegible] mult enim [illegible]
Ult. possessiones provinciales valere, dum [illegible] Romae tutelam [illegible] in
[illegible] in l. si p.dium 16. cod. de p.dijs minor non [illegible]
de provincia in qua p.dium [illegible]
sed diversa plures tenent quos citat [illegible] de retractu lin.
§ 36 gla. 3 n.o 23 existimantes utriusq. iudicij auctoritate
et [illegible] et [illegible] decretum [illegible] in l.
[illegible] ff. de excusat. tut. l. pupilla 2 ff. de
tutoribus, et curatoribus datis [illegible] possi [illegible]
Ex dictis iudicibus — ab alteruto [illegible] decretum sufficere [illegible]
[illegible] quos [illegible] d. gla. 3 n.o 2 in l. 4 tit.
5 p.ta 5. Gutierrez d. c. 5 n.o 16 Ant. Gom. 2 to. Var. c. 14 n.o 7
Molina lib. 2 de [illegible] c. [illegible] qua [illegible]
ni [illegible] hec facultas videtur in d. § illud quaeri et in d. l. si
p.dium et q.a [illegible] iudex sit [illegible] iudex domicilij [illegible]
dictionis [illegible] hic iudex loci in quo sita res est
[illegible] rei in suo territorio existentis cuius [illegible]
[illegible] l. [illegible] ubi in rem actio [illegible] cons. 83.
[illegible] Duaren. reg.a 21 et reg. 161 limitat. [illegible] 5 § 8 gla.
5 n.o 1 & seq. Ant. Gom. in l. quadragesimaquinta Tauri
num.o

n° 151. Covar. ~~§ 8 gl.a 5. n° 5. et seq.~~ lib. 1. var. c. 18
n° 6. in dubio in plures consulerem recurri ad iudicem domi
cilij ubi tunc relatis utraque ut post Salicetum
in d. l. si prediu(m) et ulti(mo) Ricardus hic in fine
cum iudicialis decreti in possessio vide
solemnibus huius actus quae non extiman
tur ex loco ubi res sita
est sed ubi contractus
celebratur ut est
Bart. et coi
in l. 1.a
C. de summa trinit. res(olvit) Covarr. de sponsa.
2.a p. c. 7 in principio num.° 9
et insinuare videtur d. lex
4. part. et si ut Gregor.
advertit minime ne
get coe(m) senten(tiam)
nempe unum
q(uem) iudicem
compete(n)
tem
esse

Ronquillo. 460

Ad legem 2am C. de rescindenda

emptione & venditione

Triplex in hac l. sententia proponitur. 1a emptionem et venditionem consensum desiderare. 2a Furiosus emptionem contrahere non posse. 3a si intermisso furore, emerit aut vendiderit furiosus emptionem, et venditionem valere et quia ex earum cognitione nobilior huius ttiti pars pendet et difficilium eorum intelligentia patet ad has tres illas distinctas sententias exponere decrevi, ut peculiarem dotem habeat unaquaeque, quod et sic facilior usui esse posset.

Prima cc.o

Emptio, et venditio consensum desiderant

ita ut eo deficiente nulla sit.

Haec ut. de per se vendit. ex tex. 1. princ. ff. de contrahen. empt. et l. 1. ff. locati. l. 1. § initio l. in venditionibus ff. hoc tt.o l. 2. § quaesitum 18. ff. de oblig. et act. l. C. cap. 2. et 21 tt.o 5 fol. 9. cuius ratio inde constat quod cum in omni contractu consensus exigatur l. 1. § 2 ff. de pactis hoc sibi peculiariter arrogat emptio ut solo consensu perficiatur ea de causa ultra alias rationes adducunt Conan. 5 comm. c. 1. n.o 5. & 8. Corrasius l. miscellanearum c. 1. et lib. 3. c. 19 n.o 4. Conan. inc. quis partis N. 1.

c°. § 4. Baconius s. declarationi c. 67 Sesar Costa l. vari. ambiguitatis c. 14. Menoch. l. 3 [illegible] Mulier c. 10. n° 20 Rolandus l. de fundis c. 2 q. [illegible] esset ut si ex quolibet consensu efficax oblig. oriret in numeri lites postularunt [illegible] ora civilis in qua [illegible] contine[illegible] nec quicquam [illegible] teralis cum hac civili pugnans ipsa pertineret ingeniis re pub. temperam. ad brevem numerum [illegible] fuit ut non omnes conventiones ex sola vi consensus efficacem obligationem producerent sed hae tm inqq. per nunctione [illegible] alia qua causa ne esset quae cum nullibi [illegible] quae in emptione in qua per conventione [illegible] ad causam publicae utilitatis quae in eo consistit qd contractus iste ceteris frequentior [illegible] hominis q comertiis magis [illegible] l. 1. in princ. ff. hoc tit. nec publica comercia impediret. Fundatis passim contractib. si post conventione poenitere liceret l. certi condicio 9. § qm ff. si certum pet. [illegible] sola consensus fieri emptione stabilem c. cap. 3. nota. [illegible] contractum hunc agnosci & similia despiciunt consensu emptione contractum non esse late Ant. P. de fideicomissariis q. 8. ex n° 135. Cuiac. lib. 23. observat. c. 19. Sedeus de contract. empt. stipulat. c. 1 ex n° 39.

C. V. 2 Sed non tm [illegible] emptio nulla si [illegible] [illegible] dissentiunt [illegible] in [illegible] emptionis substantia consistit inde q in ipsa empt. [illegible] vendit. [illegible] vendit. l. in vendi tion. ff. hoc tit. initat aut qd si q emptione se contraheret dixerunt in empt. idest in ipso contractu dissentiunt q. [illegible] emptio non valet [illegible] et idem in donationis causa venditionis simulat contractus emptione [illegible] substa. recte docemur in l. 3. infra hoc tit. in l. cum in vend.

in Vendit. 36 l. siquis donationis 38. ff. eodem quia deficit consensus, et deest pretium quia ex ubi emptionis subiecto contrac desficit consensus quia emptio simulata est et cum vera simulationi opponatur vera emptio esse non potest dei eius pretium quia emptio donationis causa contracta est in donatione autem pretium non in mente venit cum donare sit gratis et liberalitatis causa dare l. 1 ff. de don. Venditio sequitur ut ait d. l. 3. et pretium de quo ibi in instrumento comprehensum est. peti non posset cum nulla venditio sit nisi ex venditione peti non possit. lege Iuliano 13. § ex vendito ff. de actionibus empti, et similiter nihil impedimento esse quo minus donatum repetatur si legi contractus parere nollet donatarius l. 2. l. 3. eodem de cond. ob causam dat. l. 9 cod. de don. quod secus requiret, si emptio contracta esset tunc ex eius pretium petere necessario adstringeretur venditor l. si non donationis 8. l. empti fidei quae infra hoc tit.[+] quia in ea non est nuda a re venditionis idest quae nihil veri. et utilis venditionis habet non sensum, et pretium in quibus emptio vera consistit.

[+] et hoc est quod dicitur nuda et imaginaria venditio non facta esse in l. nuda 55 ff hoc tit.

N. 3.

Deinde si dolo quis in hoc circumscriptus sit ut venderet aut emeret emptionem ipso iure non valere constat l. et elegant. 7 in pr. ff. de dolo notant Donel. lib. 1. comm. c. 7 Duar. ad tit. de dolo. c. 2. Cuiac. in d. l. et elegant. et in l. siquis cum alio 36 ff. de V. O. oblig. ubi et Donell. n.° 4. Tiraq. post leges nubial. glo. 8. n.° 92. Sancin. de excep. 3 p. c. 11 n.° 4. Anto. Fab. in ration. ad eandem legem et elegant. et omnium latissime Joannes lib. de contrahen. stipul. c. 3 n.° 113 cum seq. quia decipi non patitur idest non tenetur l. qui cum tutoribus eius

p[er] fallacia ff. de transact. nec de captus erat error aut n[on] habet
dissensum. l. si per errorem 15 ff. de iurisdict. l. 2 ff. de iudiciis et
ideo cum emendi et vendendi dissensus in p[ri]ncipio capite desi
ciat in ipso contractu dissensum inuenire palam est, et p[er] con
sequens emptionem valere n[on] posse.

N 4 Similiter et si vi et metu coactus vendiderit quis aut
emerit emptionem ipso iure valere existimatur quod cum ni
hil tam contrarium sit consensui, quam vis et metus l. nihil con
sensui 116 ff. de reg. iur. ubi eleganter Petrus Fab. in
emptione id est in ipso contractu n[on] adesse consensum video
ut post Ioannem relatum ab Accurs. glo. ult. in fin. l. 3.
C. de his qui vi sententia Bart. in l. metum § volenti ff. quod
metus causa n[umer]o 2 sequitur Fortunius Garcia in l. iuris genti
um 7 § prior n[umer]o 31 ff. de pactis Lucas ind. l. si quis
cum aliter et in l. si mulier 2 l. § sidos ff. quod metus causa
et ipse sui eius nomine mercator lib. 3 notatorum 3 Robertus
cap. 3. Donell. d. lib. 12 c. 7 et in l. 1 C. de rescindenda
vend. ex n[umer]o 6. et relati a Sanches de matrim. lib. 4 dispu
tat. 8 n[umer]o 2 insi.

N 9 Sed semper hanc sententiam difficilem putavi, quoniam cuncti
omnes contractus vi et metu celebrantur mero iure valere,
rescindi tamen postea per actionem et exceptionem quod metus causa
id quod pluribus locis probari l. 1 ff. de in integrum restitu
tione l. 1. l. metum § sed quod prior et § volenti l. simu
lier § si metu 2 ff. quod metus causa id quod pluribus locis com
probari l. si metus causa 84 ff. de adquirenda hered. l. si
Cod.

eod. dehis que in l. 56. ibi deue ser desfecha la compra. tt.° 5. l.ro 5. docuerunt gl.a Abb. ulla in d. l. simulter, et Abb.s n.o Valle. in l. 1. ff. de auctorit. tutor. et Abb. irrita in l. 1. C. de reuocandis donation. et ibi comm. ostat. Inc. unico notabilit. 2. dehis que in lib. 6. ubi commune asserit Joann. Meno. n.° 2. Greg. Lop. Abb. desfecha in d. l. partic. in numeris relatis a Sanchez d. disp.ne 8. n.° 4 et 5 et probabiliorem putat illegensis ad Donel. d. c. 7 lit.a D. nec separationem doli, et metus que in hoc capite admittitur do et Cuiac. probare possunt neque in contractu cui dolus causam dedit deficit consensus, ut s.a dixi cuius defectus contractus flaren patitur at in contractu metu gesto consensus adest. n. n. decipitur contrahens nec errat quin immo videt cernitque periculum imminens, quod ut efugiat contractum celebrare elegit et coactus territus quod vi maioris mali quod uitte timet volluit de plane dr. d. l. si mulier 21 § si metu 2. ff. quod metus causa l. si pat. cogente 22. ff. de ritu nuptiarum d. l. si metus 8 aff. de adqr. hered. et ideo merito ius contrarie volunt.s dr. in l. 1. ff. quod metus causa et volunt.s non aduersa in d. l. simulier § si metu. et l. 2. eodem tt.° due etenim considerant voluntates una prior vi et metu cui vis uis contraria e altera posterior cui vis non e aduersa quin immo eam eficit et producit ut recte inquit Ospaldus ad Donel lib. 15. c. 38 lit.a A.

Et quod metui dolum inesse quod pl.rissimum nititur Donel. ubi s.a et volunt Deceang lib. 1. crim. c. 4. n.° 6 et Ant. Fab. in rationalibus ad l. itaque si cum ex sup.e 14 § cum ff. quod. N. 6

metus cãa ꝓpenso vt ᵹ esse n ultimo aduerto n. dolus malum accipi ꝓ certa animi distinatione sed delinquendi ꝓposito in l. 1. § doli mali ff. vi bonorum raptorum, et in l. cornelia 7. iuncta l. 1. ff. ad l. corneliã de sicariis et ideo doli acceptione l generale ee ꝓ quavis malitia implicitate seu voluntate in unus modo et sic vim dolus esse. et vim facientes dolo facere. d. § doli mali l. specialis ꝓ altero in unus mo quo. ciuiliter et astute ꝓ simulatione fit ad quem solus dolus. l. 1. § dolum ff. de dolo definitus et nullus videns contractum expectat quis dolum nec committet vis nec ei nec metui talis dolus inest qd ꝓbatur 1º lex 3. in fi. ff. nequis eum qui in ius vocatus ē vi eximat. 2º qº fraus impior est. qm vis odio qd digna maiori et a Cicerone lib. 1. officiorum nulla totius in iustitiae detestabilior pestis quam eorum q cum maxime fallunt id agunt ut viri boni ee videantur et si ius contineret, aut semper adiunctus haberet dolum vis esset dolo et id ipsum detestabilior ꝓ petito n. verum meo qd plus ē in esse minus, et cum certus sit dolum esse posse sine vi si ius sine dolo ee nequiret necessario peior esset dolo simplici ꝓpterea qd pl illius aliqd turpe et ab hoīe alieno accideret. 3º in vi, et metu coactioe 11º acceptio et ita fert usus loqi et in latina, et in quacumqe alia lingua, et hec distincta hēat nec ꝓ mij eae usurpent necessario. quicunque dicit se vi, et metu deceptum quem ad mij ne dolo coactum — Tandem enim inuenit quem legi bus coercere sine dolo ee posse, et agnoscit id donel. lib. 15 c. 30.

Cu Fidem tamen Donelo d. lib. 15 c. 40 assentiri co- N. 7
gor putanti dolum cumvi iunctum, aut eum praecedere cum fie-
ret aequ donet omni actu, et captata occasione noctis, loci
aut personarum celus suum tegere conant, et quod primodi-
tati ss. quovis studio nequ fieere impediant occultant
quo cam, et similibus cumque metus mulier de dolo eum tene-
ri certum est. l. iij cum exceptione 12 § cumque ff. quod
metus causa. quam ita accipiendum existimo d. Dual d. d.
lib. 15. c. 40. lit. X id tamen perpetuum non est nec semper
dolus, aut simulatio vim aut metum praecedit eisque ad-
iuncta est quia saepius aperte inferuntur vis, et metus ut et discia-
nus agnoscit d. c. 4 n° 5. et experientia comprobat ut tunc do-
lum a vi, et metu abesse ex dictis negari non pot, et quam-
admodum, et in distincte ratione adducta 5 n° 5. convenit esse semper
exceptionem vi et metu extracta mero iure validum et iure inequa
consensus non est.

Nec sententiam Doneli probat ca[?] adducta l. 1. C. de rescin-
denda venditione. quin potius eam recte pro mea opinione re- N. 8
torqueri posse iudico dum ibi pat primum concto demum vendi-
te inquit, et lex ratum non habebit quod non bona fide gestum est
quod verbum habebit cum sit futuri temporis verbum irritandum
significat non irritum ipso iure l. 1. ff. quod metus causa. Tiraq. in l. si un-
quam verbo reuertatur n° 89 C. de reuocand. don. quod et confirmat sequ-
entia verba illius legis ibi aditus praeses etc. quae venditionem non
tradit ut putabat Donel. non ipso iure invalidum sed validum do-
nec a pretore rescindat ostendum manifeste, ergo quod putat Donel.

irritā eē emptionē significare n̄ valere n̄ admitto cum
potius ab initio valere sed postea infirmari denotent ꝫ alio
in tlª. qq. mis ttª. inf. et eā acceptionē n̄ improbz esse eūdz
Donel. fateat', et ti Vbo. ꝑsentis temporis usus sit. ꝓbz. nec
q̄d ratio illa male fidei emptio irrita ē in divinis emptionē
nē metu factā ab initio n̄ valere qª bone fidei uditum
est. emptio cui mala fides quę in metu adest. contraria est
& eam n̄ sinit ɔsistere ad rem facit cum tam ɔtractus
bonę fidei quā stricti iuris rescissioni indigeant metu celebra
ti ex d. §. fi. 5. Sensus ꝫ illorz verbz. li sic ut emptiones
male fidei dolo malo in genere sumpto seu malitia ali
qua ɔtracte (ut in ꝓtat Brisonius lib. 2 de Vs. Vbo
bone fidei) irritę sint n̄ tn̄ omnes uno, et eodē mō metum.
celebratę in venientę rescissᵉ. et alt. q̄d metus cāa d. l. ff
quod me. cāa, hec autē qq causā dedit dolus ab initio
ut in simili est Donel. in l. si quis cum alio 36. nº ultº. ff
de V. oblig. irritum esse q̄d intra bonę fide factū ē
dissimilis exaudit in contractib; bonę fidei ipso j. n̄
stricti iuris ɔtractib; solum ꝑ exceptionē

N. 9 Expostulat deinde Vlpia. in d. l. in vendit. 9 ff. hoc ttº.
ad emptionis valorē consensum in ꝓtio rei venditę nē cum emp
tio sine ꝓtio esse nequeat l. 2 § 1. ff. hoc ttº. ꝓhi q̄ ɔventio
nē omnino desideret ꝓtio instª. de emp. & vend. ɔveniri
ɔtrahentes dici n̄ possunt si alt. minorē summā offerat
alt. ampliorē accepturum existimet, et tanquā dissentien-
tes in carē inqua ꝓcipue emptio consistit emptionem

nullā

nullã efficiunt et ideo si decem tibi vendam fundum tu
autem existimes te emere quinque emptio non valet l. si de
cem 12 ff. locati quod et responsum sit de locatione et
conduct. idemque in empt. et vendit. intelligi cum eis de
regulis emptio, et venditio itemque locatio, et conductio
contineantur l. 1. et 2 ff. locati.

Sed obstat quod si stipulanti mihi decem tu viginti res N. 20
pondeas stipulationem non inutilem esse sed in decem contractam constat
l. 1. § si stipulanti ff. de verb. obli. ergo similiter in specie non in
validam emptionem sed in quinque saltem valere affirman
dum videtur.

Sed hanc difficultatem componere facile erit con N. 21
stituta differentia inter emptionem, et venditionem et inter stipu
lationem cuius rationem vere assignat Don. hic n° 6. et mid. §
si stipulanti n° ult. dicens in venditione cum decem
vult. non velle quinque. nec sola sufficient. nam cum decem debe
ret venditor cogeret vicissim pro pretio rem venditam habere cogat quod
maiorem summam requirit pro eo onere quod semper idem futurum minorem
non admittit alioquin male sibi consuleret dissentit igitur in toto
venditor decem pro pretio requirens si ei quinque tantum consentiant quo
fit ut venditio, quae consensu perficitur nulla imperfecta contrahatur propter
partium contrariis dissensum, in stipulatione contra obtinet quia stipulator
decem primum velis stipulator et quinque quae decem continent deinde
ex voluntate ea recusare non intelligitur quia decem stipulatur ut
eam summam habeat ex stipulatione gratis et sine onere, credibi
le est autem cum maiorem summam sibi adquirere velit sine onere velle.

Et minorem sine onere adquiri maiorem quoque animo si licuit si minus saltem minorem non repudiare cum utroque modo sibi consulat concurrentibus igitur in eam summam et verbis et consensu stipulatio valuisse quam hanc accipere. ex quibus minime subobscurum

N. 12

Caii locum lib. 2. inst. tit. de oblig. dum neque in minorem quantitatem utilem stipulationem sed in totum inutilem sed ducisse summam in interrogatione et responsione fuerint comprehensae his verbis

fit. Si creditor decem solidos debitorem interroget, et debitor quinque promittat hoc ordine integrum debitum vacillare cognoscit. qui locus gravissime doctissimos viros vexavit inter quos

+ vexavit

Donell. in d. § stipulanti n.º 11 & 12 nihil aliud quod respondere possit habet, quam in thesauro nostras illas non esse Caii inst. concinnatas scripta in libris nostris extant. et cuius instituta meminit in prooemio inst. § penult. et ut sive non tamen illegatum rivum tanti habendus ut propter illum ad iuris disciplina, & ab potentiam a suo testimonio discedere debeamus. ego vero scio hunc Caii inst. quin et ipsum Caium a multis in dubium vocari, et quis fuerit, et quo tempore vixerit inquiri, ut constat ex Stead. a Conano lib. 2. cap. 4. n.º 5. Reb. lib. 3. concentuarum c. pen. Baldino in prooemio pen. n.º 9. Ant. Aug.º lib. 2. emendationum cap. 3. Hotmano. Barone, Cu iacio, et aliis a Dueno ab. Sintel. lib. 4. in notatis litt. B. adhuc tamen ultra omnes novo sensu illius verba ne superiori doctrinae repugnent excusari posse arbitror. si animadvertamus Caium non loqui de stipulatione liberali vel gratuita in qua superior ratio evincat in minorem summam sed hic

Videt

Videt stipulantis sed tractari de stipulat. negotiali ad firmandum aliqd debitum qd ex alia causa praecesserat ut possita x. l. miʃʃgentius ī. § qd fere ff. de pactis et l. 5 § conventionales ff. de verb. oblig. quo in casu mirum n est si oio congruere summas necesse sit et in eadem quantit. verb. ob. et consensu contrahentes convenire debeant alio quin stipulatio n̄ in utilis sed in gravem damnum creditoris redundaret et n tam eius ius fulciret quam minueret, quam ad meus de impr. dicebamus et est cois opinio quam post Bart. ind. § si stipulanti tradunt, consequuntur et eciam et Burigella. et sass. n° 9 quam in spatio verb. debiscat sub tilius ex pensis facile suadet nam cum debitoris, et credi toris appellet eos q ad contrahenda stipulat. acesserunt ante le ipsam commissionem apte indicat aliam oblig. praecessisse de qua firmanda stipulationis tractabant maxime cum statim in vers. seqq. de delegat. debitoris loquatur quam nisi meo qui iam et debitrima locus here n̄ pot. l. delegare ss. cum sequentibus ff. de novac. nec refragant illa verba integrum debitum vacilare cognoscit qd ostendit causa sedebiti ut debitoris, et creditoris nn. ad praesentem oblig. referri res pondere. etenim post verbum illud debitum antiquum debendi causam significare quam vacilare ideo causa testat. q. stipu latio, quam ad eius confirmationem adjici voluit cum proinde nulla fuerit neqq. in totum neq. pro pro. praecedens debitum fulcire potuit aliam n̄ possent ipsam oblig. ex stipulat. descendentem dicuntur vocare cum ipse affirmet n̄ valere neqq.

pr̄

teneri, et debitum id sit quod absque vitio ex torqueri potest l. debitor. 108 ff. de reg. jur.

N. 13. Quod autem supra diximus idque in re vendita obtinet in qua ... dissensum sit emptionem nullam tradit Ulp. in d. l. in vendit. 9 ff. hoc tit. in re autem vendita dissensus vitiat emptionem licet si in rei vendita corp. dissentiat veluti si ego me fundum emere putarem Cornelianum, tu mihi te vendere putasti Sempronianum quia in corp. dissensimus emptio nulla est d. l. in venditione et rat. quia emptio consensum omnino desiderat, et consensus dicatur

N. 13. congruentis voluntatis concursus ut notat Bart. in l. si per errorem n° 3 ff. de iurisdict. et quod nihil tam contrarium sit quam error l. 2 ff. de iudiciis desicere consensum errore interveniente certum est. et itaque desiciente ex qua emptio constat nulla emptionem esse.

N. 14. Nec lex in empt. 34 ff. hoc tit. contrarium probat nam ibi nullus fuit dissensus circa fundum principaliter venditum sed duntaxat circa servum emptioni fundi accidentem quo casu emptio valet ut advertit Accurs. in l. in stip. 51 ff. de verb. obl. cui subscribunt Bart. et alii communiter ut testantur Alex. n° 6. Jass. 5. Alciat. 22. Parisius consil. 126 n° 10 volum. 1. quia semper id attenditur quod principaliter agitur l. siquis nec causam 41 ff. de reb. cred. et absurdum esset principale non sequi accessorium cui adheret l. quod pronunc. 10 ff. de his codic. sed contrarium accessorium non sequi principale c. accessorium de reg. jur. in 6. et l. cum principalis 178 ff. de reg. jur. l. 3.

460

l. 3. § hec verba ff. de negotijs gestis, quem sequitur ex ornat Tiraq. de l. constituti 3 p. limitat. 2. n. 40

N. 15

Similiter etiam si in materia dissensum sit emptionem nullius momenti esse scribit idem Ulpian. ind. l. in venditione, quia querit ubi respondit Marcellus existimantis emptionem consistere etiam si in substantia hoc est in materia erret subiungit tamen vinum esse Marcellus sententia et emptionem valere si id quod fuit non venditum sponte sua acuerit quia naturae vitio in aceta tum degeneravit quia tunc revera vinum est eadem essentia ut in se stat Dudum ibidem at vero si vinum non aquet sed ab initio embabasfuit hoc est aceti factitium ut declarat Cuiac. lib. 15 observat. c. 27 emptio non valebit quia tunc hominis facto ad alios usus quem vini conversum est ut explicat Con. lib. 7 comm. c. 6. n. 5 et Cuiac. lib. 2 obser. c. 4 — { decernit, et vini probi et aceti eadem usia est ut Ulpianus ait idest eadem essentia

N. 16

Sed obstat lex si id quod aurum 22 ff. de verb. oblig. ubi si in materia erret veluti quia quod aes quod aurum putabam stipulatus a te fuero stipulatio consistit cui difficultati occurro differentiam assignans inter stipulationem, et emptionem cuius rationem ex dictis supra n. 11. Et primo in stipulatione non est ea lucrativa in posteriora cum nihil vicessim promissori rependat stipulator inter eius saltem in hunc stipulationem consistere, atque ita cum in corpore consenserint contrahentes eatenus valebit stipulatio sicut valet, ut pignus si aes pro auro pignori dederit l. 1. in fi. ff. de pignoraticia act. in emptione autem cum pretium pro re emptor praestare cogat posthuc eius inter emptionem non valere ne alioquin pretium refundere spectat, atque ita deficiente emptoris consensu.

B

merito emptio, quę utriusq. contrahentis voluntatem desiderat l. 2 ff. de oblig. et act. nullius momenti censeatur ut post Bart. adverturt Castren. et Bud. in d. L. si id quod aurum — Sed

N. 17 ei doctrinę e regione obstare videtur difficilis textus in L. si sterilis 21 § quamvis ff. de action. empti quo loci Paulus de a litera Florentina valere docet emptionem si in qualitate dissensum sit, ubi quantitas idem est quod materia ut ex exemplo ibi adducto constat. et notat Hotom. lib. 28. Epitomarum in pandectas tit. 1. n.o 12. in eo lapsus quod d. L. in venditione sententia prorsus pugnare ex diametro affirmat Ulp. ibi cum Paulo in d. § quis sed eo misero in stanti modo verecto obsecro illius § literam, et affirmativam et negativam circumferre affirmat vim quę hic emptionem esse. Duar. in d. L. si id quod aurum. defendit putans doctrinam Pauli convenire dum actionem ex empto concedit emptori, ut quod sua interesset qualemque negare necesse esset si emptio non valeret arg. L. cum tw 46 ff. de fideiussoribus —

N. 28. Negativam autem lectionem et emptionem non esse, quę in vulgaris codicibus et in norico exemplari reperitur post glossam Castrensem, et alios antiquiores probant Ant. Aug. lib. 4. emendat. c. 17 et Cujacius lib. 3. tit. de contrahenda empt. Cuiac. in d. L. si id quod aurum. et lib. 2. observat. c. 1. Robertus lib. 1. animadvers. c. 4. Conan. lib. 7. comm. c. 6. Morla in premissis ad tit. ff. de contrahenda empt. n.o 20. eamque et veriorem et puriorem ipse iudico cui versiculus in venditor mire quadrat nam cum justi nullum dixisset si in qualitate erret emptionem

emptionem non consistere addit tamen emptori tamen ex empto actionem concedi, ut quod sua interest ne deciperet consequatur quem ad modum in l. quod officii 62 § qui nesciens ff. hoc titulo quae sententia in genere procedere redeunt a primaeva lectione. retenta dicere non Paulus quod Valeat emptio ex empto tamen agi potest quod tamen inepte dixisse accideret quia hoc ratione prodictus sit rationem tamen hic ut consideravit Cuiacius in d. l. si id quod aurum deinde in d. § quis dissensum fuit in qualitate substantiali ut advertit ibi Castrensis, et Leoninarius in manuali ad titulum de act. empti Robertus lib. 2. animadvers. c. 5 et subtilitatem a Iurisconsulto exemplum manifeste demonstrat teste Cuiac. lib. 2. observ. c. 5 proponunt enim Venditam mensam citream, quae magni habebatur a romanis, ut ex Plinio Tertulliano, et aliis notat Gotofredus add. § quis lit. A et cum postea citream non esse apparuisset, contra maior, et substantialis error inde venit quo casu emptionem non valere certissimum est d. l. in vendit. § modo quaerit.

Nec ratio quae movit Duarenum quod quae constat nova extenim non l. neque mirum ut quis emptio non consistat ex empto tamen actio competat d. l. quod officii § 1. non ad rem venditam consequendam sed ad id quod interest emptoris ne deciperet quae actio ex ipso facto, et convento descendit ut advertunt Cuiac. in d. l. si id aurum, et Robertus lib. 2. animadvers. c. 4. in quo cautio adhibenda est. nam si venditor sciens vendidit in id omne quod emptoris interest tenetur l. Labeo 45 ff. hoc titulo si ignoravit duntaxat tenetur emptori praestare quod sua interest rei venditae nomine d. l. Labeo iuncto d. § quis poterit etiam emptoris p[...]

absoluti unq. conditione, & pecunia pretij nõe data repeti L. cum ab eo § 2. § mensam ff. hoc tt.º ubi cum q. n. emptio n. consistit pretium condici pot. L.º hereditatis ff. de heredit. & actione vendita

N. 20 Et q.d ix d. L. cum lex 40 ff. de fideiuss. probari videt. ex venditione nulla actionem n. oriri accipiendi e' de venditione cui lex resistit veluti in spe L. 32. § veneni L. senatus 12 L. q officij 62 ff. hoc tt.º L. 3 ff. ad L. Corneliam de sicarijs. et alijs exemplis congestis a Donel. lib. 12 comm. c. 20 hinc n. cum rei principalis oblig.º n. subsistat neq. accessoria valebit arg.to L. cum principalis 178 ff. de reg. jur. & post ille ex q. intelligi cum Accursio ibi de venditione dolo exacta quam lex irritam esse voluit L. et eleganter 7. ff. de dolo & deniq. q.do emptor prudens. ciens q.d. comparavit tunc n. neq. cum fidei iussore agi pot. n. cum actio in id competat q.d eius interest ne deciperet scienti q. n. fiat dolus. L. 1. § fi ff. de action empti L. 1. § fi in tertio ac ff. de aedilitio edicto nulla actio ei accomodabit quam intelligi probant Bart in d. L. cum lex Cast. in d. § quis & conan. lib. 7 com. c. 6 n.º 15

N. 21. Sed aut q.d de errore in qualitate dixerunt intelligendum est de qualit. substantiali n. accidentali d. L. sabeo 45 ff. hoc tt.º n. si aurum venditum sit q.d postea deterius apparuit emptio valet L. alit. 10 ff. hoc tt.º quemadmodum et si id q.d pro auro venditum sit n. totum aurum sed magna ex parte aurum apparuit emptio consistit L. q.d tria ff. eodem

ff. eode q.a omnino errat in mensa cum res pro aurea vẽ
dita n' tota aurea ẽ sed aliqd auri hẽt

Negs. contrarij pbat Julian. in l. cum ab eo q. ff. N.22.
mens ff. hoc tt.o ubi mensa argento cooperta psolida
Vendita emptione esse nulla scribit, et si n. Budeus in
l. fi. ff. de edilitio edicto sine pace pugnare ea q.a existi
maverit, & Varie explicari conati sint Accursius md. §
mens ... nulla, que pbarunt duarenus ad hunc tt ff. l. 4 et
md. l. si id qd aurum Ricardus in notis ad dictã l. cum ab
eo inst. ... in manu. ad hunc tt. ff. Jaus lib. 1. an
tinomiarum Cursius lib. 12 coniecturarum ad finem c. 31 ali
ter ... lib 8. epitomaton in pandectis tt.o 1.o n.o 11. et alii
Conan. lib 7 comm. c. 6 n.o 6 facile ea iura conciliandã puto
cum Cuiacio lib 2. observat. c. 4 Donel. hic n.o 7 md. l.
si id qd aurum n.o 5 et lib 12 comm. c. 7 ubi ...aldus lit.a
C. Bolcolis de ... oblig. c. 5 n.o 77 Julio pacio legum concili
atarum centur. 5 conciliat. 4 Morla in pmisis ad hunc tt.
ff. n.o 19 Ricbar in prio mt. hoc tt.o n.o 14 si dicamus md. §
mens mensam argenteam venditam fuisse que lignea. l
linea operim.to tm argenteo vendita erat quo casu emptio
n' valet q.a omnino diversum est materia mensa n. ven
dita est. et mensa nihil argenti admixtum habuit et q.o o
perimentum fuerit argenteum n' ẽ operimentum pars mense in
divisa, et que n' recte separari posset quoties oporteat, et
ideo cum mensa vendita sit, & operim.to detracto mensa
nihil omnis sit, et alterius ... qualitatis qm que vendita valere

nequit emptio quae in tersitae immerito reprehendit Nicolas Garcia in conciliat. Legum stravius fol. 169.

N. 23. Denique error in sexu emptionem vitiat vel. ti. l. Vendam tibi puerum, & feminam sit l. aliоquin u. § Alt.º ff. hoc tit.º, in sexu n. dispar admodum discrunt ut notat Gottofredus ibi litera X. & desicit consensus in eis ad emptionem necessarius ut adiuvtet Donelus hic num.º 7.

Finis 1.e conclusionis

Secunda cc.º

Ronquillo. 469

Secunda ac.

Furiosus neq. emere neq. vendere potest. N. 24.

Hec sententia in hac l. non exprimitur sed ex positis in contrario colligitur emptio n. consensum desiderat ut diximus s. furiosus autem consentire nequit cuius nulla voluntas est l. qui servum 47. ff. de adquirenda hered. l. furiosi 40. ff. de reg. iuris nec sensus l. si tibi 8. § unius ff. de obtione legata l. si cum dotem 22 § si maritus ff. solute matrim. notat Sotom. lib 4. observ. c. 6 Petrus Faber in l. in negotijs 5. ff. de reg. iur. est namque furor teste Cicerone lib. 3. Tusculanarum mentis ad omnia cecitas, et ideo emptionem, et venditionem contrahere prohiberi furiosum recte ex hac lege deprehenditur certum quod est quod ad mutuum et ceteras conventiones cum omnes consensum exigant l. 1. § conventiones ff. de pactis etc.

Ex quo fit ut furiosus absentis loco habeatur l. 2 § furiosus ff. de codicillis l. sed et si unius 17 § si filio fam. ff. de iniurijs cum adl. Tiraq. post leges connubiales gl. 8. n° 34. pinelus in l. 1. 3. p. n° finali C. de bonis maternis l. cum furiosus 39. ff. de iudicijs cui et iunge Donelli lib. 1. comm. c. 24. Petrum Greg. lib 47 sintagm. c. 9 n° 14 l. finali § alieni post ff. quis ordo in bonorum poss. servetur. l. coram 209 de verb. sign. l. ubi non voce 167 alias 124 § 1. ff. de reg. iur. cum plus gen.

N. 25

absens reputet ut docet Cuiacius in l. collegas 13 ff. de stat. hom. Fornerius in d. l. coram Iulius Pacius centuria 2a q. 30. q. absens reputat. non ut quemadmodum absens alius contrahere, aut eas conventiones inire possit, quae consensu nuntio vel literis significato celebrantur § unico instit. de oblig. ex consensu uincto. Conanus in li. 7 comm. c. 6 nº 2 sed ut si adsit non iudicet praesens propter voluntatis defectum ac inde ut absentes qui velle possunt, et consentire voluntate quae sua scriptis, aut ubi alicui indicare non computat ut in furioso, qui nec tanquam absens procurator constitui potest quia in eo deest animus. ut ratum habere quiat docuit Paulus in l. 2. § furiosus ff. de procurat. et ad illum textum notarunt post antiquiores ibi, et Accursium in d. l. ubi nouoce § 1º Ant. Fab. in ration. Cuiacius lib. 8. pauli ad edilis idem Cui. lib. 3. q. Papiniani in d. l. cum furiosus Petrus Fab. in l. in negotiis 5. ff. de reg. iuris

N. 26. Haec autem regula, et prohibitio non tantum obtinet in furioso sed etiam in mente capto aut demente ex paritate rationis, quae efficit ut frequenter equiparentur, ut l. loquentia de furioso ad mentecaptum protrahat l. 1. ut ex l. 2. C. de curat. furioso l. si furiosi 25 C. de nuptiis l. humanitatis 9. C. de impuberum § praeterea ... ius furiosi ... quibus non est permissum facere testam. Post Baldum, Iassonem, et alios plures in dictis l. communiter receptum testantur Petrus Gregorius lib. 13 syntagmatis c. 9 a nº 2. Menochius de praesumptionibus lib. 6 praesumptione 45 nº 2 Covarr. de sponsalibus 2a p. c. 2º nº 8.

nº 8. Donelus lib. 12 com. c. 22 Vs.º liberos furiosus. n. & mente captus eo differunt quo species a genere q.ª mentecaptus in genere sumptus comprehendit furiosum frenetecum, & alios homines insanos iuditio, et roe carentes ut ex medicis, et bonis autoribus eruditi observant Petrus Greg. de Monog. Vbi s.º Vs si in spe mente captus sumat, pro eo cui mens, & concilium deficit adest q.d quieta mentis alienatio qua nec se, nec alios offendit, furiosus vº ille vocat, qui furijs, rabie q.e excitus nec sibi nec alijs parcit notant plrmi relati & Petrus Surdus concilio 8, & nº 15 Ant. Gom. lib. 1.º Variar. c.e 6. nº 1.º Hilguenius in l. furiosum g. C. qui testam.ta facere possunt, et cum Nabarro, & alijs Tomas Sanches de matrim.º lib. 1. disp. 8. nº 15. qui, & singulariter notant locum ide n here mco qui non omnino mente caret q obtusior sit ingenio sed o portere, vt oio rois & juditij sit expers quo casu emptione, & ceteras conventiones celebrare prohibet que admodum furiosus.

Sed obstat difficilis tex. in l. sed et si 7. § Marcellus ff. de publiciana in rem actione Vbi Vlpianus Marcellum probat scribentem eum, qui a furioso ignorans eum furere emit posse vsucapere, et publicianam here vnde cum vsucapio verbum tit. de tit. desideret l. nullo C. de rei vendicat. ite & publiciana l. 1.ª ff de publiciana in rem actione fatendum ratio est emptionem valuisse pro emptore. n. possideri n pot nisi q.d vere emptum e. N 27

l. 2 in pri ff. pro emptore que dificult. eo gravior est quod in eadem specie publiciana non competere quia emptio nulla esset respondit Paulus in eadem l. 2. § si a furioso ff. pro emptore

N. 28. Quae pugnantia ut componat Cuiacius in d. § si a furioso mendum ibi inesse putavit, & verba illa nec publiciana competit suppositita esse. donec in pandectis florentinis, & probatis Codicibus ea retineri reperiens lib. 16 observationum c. 29 sententiam suam quasi retractat. Antonius Faber lib. 1° coniect. c. 101 in fine diversos sentire Paulum & Ulpianum ostendit ipsos quasi inter se sine pace pugnare. & pauli opinionem elegantiorem veriorem quasi esse affirmat quod sane destruere est non ponere. Accursii in interpretatione in d. § Marcellus amplexos video fulgosium ibidem cumanum in d. § si a furioso Robertum lib. 2 animadversionum c. 27. Donelum, in § namque. tit. inst. de actionibus n° 6 & Atuaddum in notatis ad eundem lib. 20 comm. c. 8 lit.ª Q. Docentes eum qui a furioso emit adversus extraneum Publicianam habere d. § Marcellus non vero contra ipsum furiosum d. § si a furioso sed eorum solutio ut non probet ultra alias rationes illas solum, compellit ratio quod rationatio qua utitur Paulus in d. § si a furioso ex eo proveniens quod emptio sit nulla eque evincit ne emptor adversus extraneum publicianam habeat ac adversus furiosum, Publiciana enim et tantum modo

imparte

impartiē. qui re justo titulo possidet l. 1. ff. de Publiciano §. namque. si cui in institutionibus de actionibus cum autem, qui a furioso ignorans furere emit nullus titulus here certus est cum emptio sit nulla d. l. 2. in principio ff. de emptore, et agnoscit expresse Paulus in d. §. si a furioso quod fateri nobis convenit emptori tam contra extraneum quam contra furiosum Publicianam competere sed generaliter contra utrumque. de negari ut optime considerant Cuiacius d. lib. 16. observationum c. 29 ad finem et Mercator ad Robertum d. lib. 2. c. 27 Ant. Fab. d. c. 18.

Verum ego concordiam horum iurium eam indico, quam tetigit Fleursius in d. §. Marcelus et exornabit Cuiacius d. c. 29, et ab impugnationibus Roberti vindicabit mercator d. c. 27 sed. illationes Pauli in d. §. si a furioso ff. et ideo summo, et stricto iure veras esse nam cum constet nulla emptione contra here cum qui a furioso ignorans fuerere emerit consequens est ei nec de evictione actionem esse, quod exempto est elle. l. exempto. 11. § idem Neracius ff. de actionibus empti l. venditor 8. ff. de evictionibus nec accessione possessionis dari, quod ex Severi, et Antonini rescripto inter venditorem, et emptorem accedit § inter venditorem in institutionibus de usucapionibus unico Conano lib. 3. comm. c. 14 n.° 9. Donelo lib. 5. c. 20 nec denique publicianam competere, quam iustum titulum desiderat d. l. 1. ff. de publiciana in rem actione, et cum

N. 29

eumde iustus t.s exposcat Usucapio d. l. nullo 24. C. de rei vindicat. l. fin. C. de heredib. quibus iunge Cobanum resp. possessor. 2a p. § 5 ex n. 1. Pirrelum in ... nisitio ... de bonis maternis Corradium in l. servitutes 14. n. 26. ff. de servitutibus Donellum lib. 5. comm. c. 14. & seq. & Osualdum ibi latissime Hilgueum de praescriptionibus 2a p. membro 1. c. 1. similiter & ... denegandam dicendum esset nisi utilitatis causa recepta foret eodem Paulo teste in d. § si a furioso qua utilitate inspecta cetera omnia recipienda sine dubio fatetur ... consultus quidquid renuant Ant. Fab. d. c. 18 & Julius Pacius centuria 7. antinomia 3. ... qd de publiciana statuit Ulpianus in d. § Marcellus 15. n. ... equitatis ratione intuens, que induxit ut qui falsa sanitatis specie deceptus a furioso bona fide emit usucapere possit merito exinde infert emptorem publicianam habiturum cum is qui publicianam experitur eo colore sibi rem restitui postulet quasi ... usucaperit ... ... in ... institutionum de actionibus

N. 30. Sed insurgit Ant. Fab. d. c. 18. ... sane conciliatione non ... arguit ratiocinans nempe usucapionem utilitatis causa, ... singulari receptam fuisse in d. § si a furioso ... autem singulari recepta ad consequentiam nec trahi posse nec in arg. adduci l. quod vero 14. ff. de legibus l. quod contra 141. l. quae propter necessitatem 162. ff. de reg. iuris qua ex causa ad ... in usucapione ad publicianam extendi debere negatum manere quapropter similem ratiocinationem

ratiotinatione Vlpiani in l. singularia 15. ff. de rebus creditis. Videri refellere africanus in l. qui negotia 34. ff. mandati. Deinde quia usucapio utilitatis tantum causa emptori a furioso concedit id est ut ipse faber inspectat favore boni publici quo usucapio introducta fuit l. 1. ff. de usucap. favor autem publicus in publiciana, et similibus actionibus non adest. cum eae omnes probata duntaxat contrahentium utilit. fuerint constitutae l. bene a Zenone 3. vers. Ad. codem quod C. de quadrienni praescriptione.

Sed his obiectis satisfacere non erit difficile constat. n. quod ius singulare quod et strictum recte dicunt DD. quos refert Tiraq. de utroque retractu in praefatione n.° 62 est quod illud, quod contra tenorem rationis propter aliquam utilitatem autorit. constituentium introductum est l. ius singulare 16. ff. de legibus quod duci posse et introduci a prudentibus ubi eadem ratio, et equitas viget l. illud 32 ff. ad l. Aquiliam prudentes. n. ut advertit Cona. lib. 1. comment. c. 15 n.° 9. qui sua autorit. ius singulare excogitarunt, ut quoad fieri posset ius administratio sine illa iniquitate procederet quod respiciens Vlpianus in d. l. singularia benigne receptum ad similem casum reduxit quod Africanus in d. l. qui negotia producere non fuerat ausus, quae ideo Cuiac. tr. 8 ad africanum religiosioris iuris appellat, et Vlpianum audentioris quod exemplum ut sufficere posset, ut ex concedentiis iuxta rede ret. Vlpiani extensio in d. § Marcellus, quam Paulus in d. § si a furioso non exposit. Secunda obiectio fortior

N. 32.

n̄ est. V̄t si n. in universum usucapio bono publico
sit introducta. Verius est huius emptoris privatam Uti-
litatem n̄ publicam respicere usucapiendi facultatem ei
dedisse, ne damno afficiatur qui ad emptionem
falsa sanitatis spe deceptus accesit ut considerat
Cuiacius sub nō mercatoris d. c. 27, quae ratio cum
sit coīs ad ea omnia, quae summo. J.le emptori de-
negant in d. §. si a furioso ad solam usucapionis ca-
usam restringi n̄ debet & ideo ad mitti illam V̄pi-
ani de usucap.e ad Publicianam eadem equitas cogit.

N.32 Ex quo fluit, ut interpretes omnes uno ore fate-
ant valere arg.m affirmative conceptum de usucap.e
ad publicianam ita Vt .. pōt quis usucapere ḡo publi-
cianam hēt. & Gn̄r ita secure putent procedere arg.m negā
tivum nempe n̄ pōt usucapere ḡo publicianam n̄ hēt
affirmantes plures Accursium sequuti in d. § Marce-
lus arg.i huius vim esse nullam quos in num.o 11. Al-
bericus in L. cum sponsus n.o 5. ff. de publiciana.
Baldus in L. 1. n.o 8. ~~Et si~~ plures una sententia
Alex. in L. 1. § hec, quae deservis ad frig. ff. de ad
quirenda possessione Gomecius in d. § namque sicuti n.o
11. Ioannes Anibal. in L. naturaliter n.o 172 ff. de
usucapionibus Baldus de pscriptionibus 2.a p.te 8.e p.is
principalis q.e 12 n.o 9. & 2.a p.te 4.e p.is pncipalis
q.e 1. n.o 5. Verius longe est. ut cumque arguī lice-
bre de usucapione ad Publicianam tam negative
quam affirmative. ut aparet ex pte. ex d. L. si servi
§ ult.o

Baldus

§ Ult.º alias lex traditionem l. sive autem 9 § hec actio
l. cum sponsus ff 12 § si res ff. de Publ. in qua
1.ª Bone sent. recte defendunt Bart. in d. l. cum
sponsus § in vectigalibus Jass. in § sed iste n.º 17 &
alijs instit. de action. Ant. de Vsilis in §º alie
eiusdem § n.º 33. Ioannes Crispus de montibus in tit
cui titulus termini actionum cap. de Publiciana ad fi
nem Forcatulus in neciomantia 1.º dialogo 19 n.º 3.
Ant. Gom. in l. 45 Tauri n.º 26 ad finem &c.

Ideo autem emere, aut vendere prohibetur furiosus N. 33.
ut nec contrahere queat precedente autoritate curatoris, quem
lex l. 12 tab. eidem donec recipiscat dari constat l. 1.
ff. de curatoribus furiosis l. in negotijs 5. ff. de regulis
iuris inquo distat a pupilo infante, qui possidere tutore auto
re potest. l. quamvis 32. § infans ff. de adquirenda
possessione & hereditate gerendo hereditati obligari, l. servo
invito 65. § si pupilo ff. ad Trebelian. & infanti
proximo, qui cum tutore, quecumque gerere potest d. l.
in negotijs l. pupillus si fari 9 ff. de adquirenda heredit.
l. 1.ª § furiosum ff. de oblig. & action. & si in huiusmi
etatis pueri nec scire nec discernere possint magis quam
furiosi utilitatis tamen causa receptum est, favorabiliterque
positum, ut ipsorum iuditium, autoritate tutoris suppleatur d. §.
infans d. l. pupillus si fari cuius rei rationem valde acu
te iudico, qui docent furiosos mentem prorsus deficere
pupilos autem predictos non omnino mente carere sed in
eis nondum tantum vigere indigere esse ut iuditium infan
tis, qui saltim in spe illud habere credit suppleri possit

p tutore cuiq iuditij & animi spes cum nulla sit furio
so nihil est q̃d p. tutorem supleri, & adiuvari possit
qua ex r̃oe melior est in l. spadonis, quq castra
ti conditio cum isti adoptare nequeant illi possit
§ sed & illud institutionis de adoption. ut bene do
cuit Cuiac. in L. 4. §. Pupilus ff. de usucap. Petrus
Fab. in d. L. in negotijs g.a ad finem Gifanig in d. §.
infans n.o 7 & 8. Fara de essa infantis cap. 19
n.o 7.

N.34. Ex quo descendit ratio obquaz furiosus comodum
hereditatis ex testam.to sibi adquirere nequit. L. antis
tius labeo § ult.o alias lex furiosus 63 ff. de adquirenda
heredit. nq cum extranei hereditaj n nisi cretione, aut
p herede gestione adquiri potuerit ut docet Ulpian. in fragm.
tit.o 22 vs. extraneus heres cum seq.d L. siquis 25 § sed
sq. si mandavit. ff. de adquirenda heredit. § ult.o inst. de
heredum qualit. furiosus autq heres institutus nec cernere
neq herede gerere valeat merito ei heredit.s adquisitio ex
testam.o denegat illat autq ad cretioneq verba solemnia
fuisse requisita, que refert Ulpiang. d. tit.o 22. vs.o cernere
explicant q̃ plures quos adducit Pichardus in d. § ult.o n.o 29
Petrg Greg. lib. 46. syntagm. c. 2. n.o 2. Doriel lib. 7 com.
c. 8. Duar. lib. 2 disp. c. 41 Frosteig lib. 2. de succe
sionibz c. 19 furiosum autq voce carere dici L. sancimg
7. C. ad Trebel. que admotis & animi iuditio & scientia
d. L. pup. si tanti quq in cretione necessaria est. ut indi
cant illa verba. cretiones scierit poterisq. similit. itq ad p
herede gestione factis & animo adeunde hereditatis

opus

opus est d. § alt.° L. pro herede 20. cum alijs ff de adquiren
da heredit. tradit Donelo d. c. 8. vs.° his generibus Duareno
ad tit. de adquir. hered. c. 4. Petro Fab. in L. non vult. 6.
ff de reg. iur. And. Gail lib. 2. observ. c. 29 n.° 5 et cum fu
riosus sensu, et animo careat nec pro herede gerendo eo mo
dum hereditatem sibi adquirere valet. Excipit tamen in d.
L. furiosus hereditas quæ a patre ff Domino furioso obvenerit
neque ea dicta aliqua adit. ignorantibus eis queratur L. in suis tit. ff. de liberis et
postb. § sui mis inst.a de heredit. quæ ab intest. def. meritoque furiosis adquiritur.
nam quibus ex causis ignorantibus queritur furiosis et, et
infantibus adquiritur L. si a furioso 12. ff de rebus cre
ditis L. si a furioso 24. ff. de obligationibus, et actionibus
L. 1. § illis adquirimus ff. de adquirenda possessione.

Unde fit, ut cum legatum, et fideicomm. non minus
ipso iure ignorantibus adquiri constet L. si partis 19. § 1.
ff quemadmodum servitutes amittantur L. cum pat. 77. § sur
do ff de legatis 2. L. a Titio 64. ff de furtis sive de perso
nali actione intelligatur cum Cuiacio in L. filius fam.
16. ff de test.is Petro Fabro in L. is qui actionem 15. ff de
regulis iur. et Ispano in d. L. si a furioso de obligatio
nibus, et action. n.° 16. sive de rei legatæ Dominio, cum
Acursio, et Communi, quam refert Morla in emporio
tit. 1.° q. 4.° 8. n.° 13. et contra Cuiacium tenet Ant. Faber
lib. 6. 8. coniect. c. 19. et Hortensius in L. 1. § 1. ff. de
usufruct. accrescendo. nihil nihil mirum si furiosi quemad
modum, et filij fam. et surdi adquirere sibi legatum N. 39.

l. fideicom. possint. ut. d. l. filius fam. 16. ff. de testamentis. quae cum ex notis Marceli ad Pomponium lib. sing. regularum desumpta sit, quae admittit d. l. furiosus 63. de adquir. heredit. eidem iungi debet ratio. et ex utraque resultat ad legatum fideicommissum et hereditatem Patris, vel domini generale principium Iustiniani in §. testam. autem factionem. instit. de heredum qualitat. dum indistincte docet Furiosum, mutum, et infantem testamenti factionem habere, posseque ex testamento vel sibi vel aliis quaerere etc. Sed non tamen intelligendum est quod sine aditione ipso iure quaerunt, ut optime interpretatur ibi Theophilus, quem sequuntur Vigilius, et Schwang.

N. 36. Ex qua doctrina facem profero dispositionibus Marceli verbis in d. l. furiosus ibi per alium autem adquiri ei potest veluti per servum vel eum, quem in potestate habet. Si enim ratione dominicae, et patriae potestatis, quae durat adhuc post furorem l. Patre furioso 8. ff. de his qui sui vel alieni iuris patri vel domino et ignorantibus et iure dispositionis per filium vel servum adquiritur l. placet 79. ff de adquirenda heredit. ergo ex consequenti adquisitio quoque fiat furiosis per ingenium per sonas, ut cum eodem cretulus Pinelus in l. 1. 3. part. n.o 60. C. de bonis maternis. Si in de heredit. quacumque generalitate accipiantur, quae contraria suadent manifeste repugnant. iuris constitutio ab Africano Marciano in l. qui servum 47. et in l. cum heres. § 2 ff. de adquirenda heredit.

ille.

illeriamq. serbum heredem instituti, quę adire iusserat domi
nus, & antequam ille adiret furiosus est factus
recte & aditum negauit. hic v. filij patris furiosi heredem
institutj, ex rescripto Diui Pij tanquam patris fam. adire pos
se respondit, ex quibus euincitur ast. per serbum l. filij he
reditatem furioso adquiri non valere id quod summa cum ratione he
reditas. n. non nisi voluntate patris l. domini, & precedente iu-
ssu l. illius iussu adiri potest, & patri l. domino adquiri. l.
qui in aliena 6. in princ. l. si quis mihi bona 25 § iussum ff de
adquirenda heredit. furiosi autem nulla voluntas est ut in
quit Africanus ind. l. qui serbum, quę ratio & ex alia etiam ratione
dimanat quia cum hereditas commoda contineat et incommoda
quę adquirat, et quibus obliget heres adeundo. l. more
8. ff. de adquirenda heredit. l. non n. 38. ff ad Trebe
lianum absurdum esset et iniquum quod alterius facto obli
gari maxime eius qui non in ipsius potest. d. l. qui in alie
na § quę melior conditio fieri posset non deterior l. melior
133. ff. de regulis iuris l. 5a 26. § ult. ff. de pactis l. penult.
ff. depositi notat Ant. Faber lib. 7. coniect. c. 9. N. 37.

In qua difficult. Bart. Castrensis, & alij in du
bi iuribus lass. in l. qui in aliena § in dum n. 13.
ff de adquirenda heredit. Alexan. Decius, & cois quę re
fert & sequitur Mantic. in l. infantis n. 142. & sequ
enti l. qui admiti Duarenus d. c. 4. Cuius 4. casus est. ita
distinguunt, aut furiosi filius l. serbus suo arbitrio he
reditatem adeunt, aut iussu curatoris furiosi priori casu.

Filius ex rescripto D. Pij recte adit, et sibi hereditatem querit d. l. cum heres servus v.° nihil agit adeundo tametsi dominus nondum furens eum adire iussit neque ut aditio in superveniente facta valeat in eadem voluntate perseverare iubentem oportet d. l. si quis mihi bona § ult.° que voluntas, ut re integra morte spirat l. supra epistolam 50 ff. de adquirenda hereditate l. mihi causas 26 in prin. ff. mandati ita superveniente furore l. si quis alicui 4.° ff. de adquirenda hereditate l. qui servum posteriore autem casu aditio tenet. et tam patri quam domino filius vel servus hereditatem adquirunt. Et sic intelligendam d. legem Furiosus.

N. 38. Sed hanc distinctionem suspectam semper iudicavi quis sciam principijs iuris repugnare iussu curatoris furiosi filium vel servum recte adire cum ad hunc effectum curatoris autoritatem iure civili inutilem esse doceamur ex responso a Modestino in l. cum in una 17 § tutor ff. de appellationibus nec sine ratione cum curator rebus dumtaxat non personae l. in copulandis 8.° C. de nuptijs et si ad furiosi prodigi curam admittatur, ut docent Bart in l. 1.° n.° finali ff. de bonorum poss. furioso tam in d. l. infantis n.° 2.° et alij frequenter teste Masinio ibi n.° 38. v. besembi. in paratitlis de curat. furioso n.° 2.° Doneli lib 3. com. c. 21 adeus recte ex hac doctrina illud intelligi ut nec adhibere eum cuius curam gerit curator possit in his, que magis ad personam quam rei, et spe-

spe.

specialit admittat curatorem furiosi principalit darij

sonem in rebus, ut post Saliceti in d. l. in copulandis de

fendunt Decius n° 12 & Alciatus n° 4. in d. l. in fra

tris eius quod accedere videtur Ant Faber in iurisprud. tit. 23

princ. 1° illat. 59 in l. 1 ff de tutelis l. 1 ff de curat.

furioso adeo negandum est patris et domini furiosi cu

ratorem iubere posse adire filium et servum ex ea n. aditi

one directo fieret heres furiosus l. 2 & 3 ff. de peti

tione hereditatis l. si pat. fam. 40 ff de heredibus

instituendis & factus heres oneribus hereditarijs adstric

tus maneret d. l. mor. quod consensus defectus omnino

ff habet ob quem nec accedente curatoris autorit. obliga

ri posse notavimus s. n° 33 confirmat quod d. l. cum

heres ubi rescripto divi Pij opus fuisse docet ut filius he

redit. sibi delatam adire posset perinde ac si pat. fam.

esset ad ociosum sane & inutile foret, si patris furio

si curatoris iussu adire liceret filio

Quinde iure constituti non est, filium furiosi ex rescrip N. 39

to divi Pij adeuntem heredit. sibi querere acquiri n.

est patri eam adquirere cuius potestatis subiectus est ut post

cumanum, et socinium d. cum defendit Pinelus ubi s. a

n° 62, & Faguineus lib. 6. controvers. c. 38. quibus

non adversant. verba illa d. l. cum heres perinde heres

ac si pat. fam. adiisset ad facultatem non adeundi potius

quam ad hereditatis adquisit. pertinent ut predicti

autores recte notarunt suadent quod manifeste sequentia

Verba [commisit] q[uod] ei servos hereditatis manumittere, cum
ea [permissione] opus n[on] fuisset si filius [per] aditionem d[omini]
hereditatis esset effectus. Nec deinde putet quisquam durum
et iniquum patrem furiosum, et ignorantem oneribus here-
ditarijs implicari adquisita ei hereditate [per] filium ut con-
siderant Castrensis in d. l. cum heres n° 1. et Duaranus
renus in d. [§] 1.° q[uo]d casus si n. q[uan]do filius iussu patris fu-
riosi curatoris hereditatem adit secure admitti c[omun]is patri [per] filium
adquiri nec tune iniquitatem invenire, et si oneribus here-
ditarijs maneat obstrictus furiosus fatendum est, nec
eam inuenire q[uan]do filius sine autoritate curatoris adit. Sed
v[eritate] et facile respondetur Divi Pij venebolentiam iustissima
ratione a regula c[omun]i deviare ne furor patris casu su-
veniens impedim[ent]o filio esset quominus delatam sibi he-
reditatem posset adire commodumque eius patri quereret
cum ob naturalem amorem et pietatem filiorum [erga] parentes
[pre]sumendum sit filium in adeunda hereditate recte patri
consulturum, quae etiam [pre]sumptio impulit eumdem impe-
ratorem ut rescripto caveret filium dum tamen sobrie
vivat curatorem patri dandum potius quam extraneum
-um l. 1. in fine ff. de curatoribus furioso l. si qui 12
§ 1.° ff. de tutoribus et curat. datis ab his Petrus Greg.
lib. 13 sintacmatis c. 9. n° 27 Donellus lib. 3. com.
c 29 Ant. Fab. in iuris prud.a tit.o 12 [principio] 3 illat. 3.

N. 40. q[uo]d destinctione communi eodem modo huic di-
fficult. succurrendum existimo quo inter [prae]to bar dictam

lege

l. furiosus in princ. et d. l. filij fam. 16 ff. de testam. et § testam. autem factionem inst. de heredit. qualit. nam in d. l. furio. 25. ff. aliis generaliter et indefinite de quacumque adquisitione pro ut verba sonant fit sermo ut Accursius ibi verbo ei post visus est sentire quam autem et qualia filij l. servum furiosi adquiri valeant non destinguit marcellus aliis ijs locis id exponendum relinquens quod effectum est in d. l. qui servum. et in d. l. cum heres infra quas verba generaliter data d. l. furiosus in servo non comprehendunt hereditatem extraneam quam non nisi voluntate domini adquirit d. l. qui servo comprehendunt tamen legata et fideicom. similes quoque causas ex quibus ignorantibus queritur d. l. si a furioso ff. de obligat. et action. d. l. filij fam. de testam. in filio vero etiam hereditatem extraneam d. l. cum heres.

Nec existimet quispiam quem ad modum curator nomine furiosi agnoscere potest bonorum possessionem l. 1. ff. de bonorum possessionibus furioso l. licinnius 48 § ult. ff. de legatis 2. l. cum heres 35 ff. ad Trebel. ita et per alios furioso adquiri posse hereditatem nam illa bonorum possessio ita demum filiis tribuitur furioso si resipiscat ratamque habeat alioquin furioso in furore defuncto hereditas ad heredes ipsius non magis transmittitur quam si delata non esset sed ij succedunt qui mortis tempore furiosi propinquiores existunt et ad eius bona vocabuntur si in medio non esset furiosus quibus fructus eius medij temporis quibus locupletior factus fuit furiosus prestandi sunt l. heres furiosi 52 ff. de petitione N. 41.

hereditatis d. l. 1. in fine ff de bonor. posses. furioso l. ult.ª § sin aut. el 3.º C. de curatore furiosi notant DD. in l. sancimus. 7 C. ad Trebel. Marilig in d. l. infantis an.º 39. Donelg in l. si infanti n.º 4. C. de i.e deliberandi

N. 42. Hec tamen omnia Hispano i.e correcta videntr l. 13. tt.º mas si el heredero tt.º 6. p.º 6., que permittere videt dementis curatori, Hereditate eig noe adire. Ut sit Greg. Lop. ibi verbo desmemoriado o loco s.º existimet, in maioratibg aut. plane procedit furiosu. t dementi succedere, qd pt.º dispositio d. l. p.e illa vo sicabet, qd. possesio rer. primogenij tom civilis, que nalis ex l. 45 Tauri, que est hodie lex 8. tt.º 7. lib. 5. recopilationis ipso i.e absq. assensie aliqua mortuo maioratus possesore in sequente transfert, et ideo quamvis succesor absens sit ignorans t intellectu prorsus careat. ut infans et furiosus illico predicta possesio ei adquirit ut late questione hanc disputans, defendit Ant. Gomez in d. l. 45 Tauri n.º 112. Tiraquelg et Greg. quos sequunt Molina lib. 3. de primog. c. 12 n.º 24. et Matienç in d. l. 8 gla 1. n.º 14. et seq.ti

N. 43. Id aut. securè procedit in bonis patrimonialibg anexg vel henetibg iurisdict. seu dignit. in quibus furiosus demens q. omnis specialit. n. exclusus succedere potest, ut vt. resolvunt Joannes de Lucerier de primogenitura lib. 3. q.e 4 n.º 13. Tirag. de i.e primo.

primogeniorum q. 23 n.o 5. Ant. Gom. in l. 40 Tauri n. 69 Greg. in l. 2 tit.o 15 p.ta 2 Ubi siendo omne por acllo ad fine Mol. lib. 1 cap. 13. n.o 23. in primogenio autem cui anexa sit iurisdictio, vel Dignitas negat opinio merito obtinuit furiosum, vel dimentem non succedere ut post Bald. in c. 2. n.o 20. de succes. feudi multi pro barunt quibus asentiunt Zifuentes in d. l. 40 Tauri q. 17. Ant. Gom. d. n.o 69 Mol. d. c. 13 n.o 27 Matienco in l. 1 glosa 1. n.o 14 tit.o 7 lib. 5 recopil. Co Duello ays. ex d. l. 2. tit.o 15 p.ta 2 Ubi siendo omne para ello de regno ad maioratus inferiores quod nisi rationis diversitas aliud suadeat pariter admittunt nostri inscriptores, ut constat ex traditis a Molina lib. 1. c. 2 & 13. Parladorio q. 1.a aditarum ad Sexquicentu reg. n.o 2. Matienco in l. 6. glosa 3. n.o 16. tit.o 7 lib. 5 recopil. Gutier. lib. 2. practicarum q. 8. n.o 2.

Sed tripliciter hanc doctrinam limitari, & declarari video 1.o ut tunc procedat quando primogenitus de cuius successione agitur natus sit, & perpetua dementia laboret secus vero si sanus mente ex accidenti furiosus, vel dimens sit effectus nam ius primogeniture tempore sanitatis in eius persona radicatum illi non deuet tolli superveniente furore, sed ipse de mus admitti ad successionem curatore ei dato qui dignitatem & iurisdictionem administret ut in l. 1. in c. grandi de supplen. da negligentia prelatorum lib. 6. cui consonat lex 3. tit. 15. p.ta 2 e todas estas cosas tit.o 15 p.ta 5. docet Baldus in d. c. 1. de N. 44

ad fin. de success. feudi, & in auth. hoc amplius nº 10. C. de fideicomissis Tiraq. plures referens d. gl. 23. nº 2, & 3 Ant. Gomes d. nº 6. & seq. d. libro siendo ome parcello in pricio. Menc. de successione creat. § 21. nº 14 & Matienço d. glo. 1 nº 14.

N. 45. Sed licet ob autoritatem cois plurimis sit tenenda in praxi superior limitatio quibusdam longe iudico cum Molina d. c. 13. nº 31 & seq. perpetuo furiosum ex accidenti tempore quo primogenij delati hoc morbo laborantem ad eius successionem minime fore admitendum nam abilitas quae ad succedendum est requisit adesse debet necessario tempore quo successio defertur cedit quo dies substitutionis, ut ex L. nº oportet 52 ff. de leg. 2. L. intercenit 29. ff. de leg. Mandosij multis quibus alijs notant utroque DD. quos referunt Tiraq. de retractu Libro gen. § 1. glo. 9 anº 82, & Molina d. c. 13 nº 37 nihil agit liceat quemquam sane mentis natum nec natum furore corripi, si furiosus iam sit delato successionis tempore ac proinde incapax primogenij obtinendi cui iurisdictio est dignitas adheret nec quod communiter recte adducunt d. c. grande de suplenda neglig. praelatorum lib. 6. & d. L. 3 post Gregorium n. & illud loquunt de Rege qui iam in regno successerat cui ipso post superveniente furore auferendum non est sed ei curator dandus est coadiutor, qui regnum administret, ut optime considerat Molina d. nº 32.

N. 46. 2º declarat superior doctrina, ut primogenito

quod pro

ppter furore excluso filiq eius n' demens. secundo Aenico q in successione oferat, ut cum Baldo. Socino, et alijs defendunt Tiraq. d. q. 23 nº 14. Greg. d. L'b. siendo ome pa ello, et Molina s.a ex nº 5. riq quo ad mody filius mortui primogeniti oferet patruo L. 40. Tauri, ita filius primogeniti viventis sed in Tauilis ad successiony + para. n. et in successionis materia, que n' esse in rerum natura s' ee sed a success. excludit, ut exclusi filio locus dat L. 1. § ult. ff. de bonorq posses. 3a tabulas L. si ne cum 4. § si deportatus ff. de bonis libertorq ...

Sed hanc limitac. n' alit quam superiori doctrina admisa obtinere posse iudico nam cum vix contingat nali, et ppetuo furore, aut dimentia laborantq ducere uxorem, sicq filiq legitimq suscipere qualem sine dubio oportet esse, qui primogenitq successionq sit capax ut alios aducens resolvit greg. in d. L. 62 p. L'b. siendo el fijo maior, et ideo quod in ista L. Molina lib. 3 c. 3 nº fin. dificilimq est ac pene impossibile ut filiq primogeniti dementiq ad maioratuq successiong admitat. excluso Patruo nisi fateamur, qd verius omnino esse cum Molina s.a a communq constitui mus q aue arcere furiosum a success. primogeniq uirq dictq et dignitq habentis anexq ob furorq, aut dementiq accidentaleq, et ppetuq, que prius eiq animo insederit, quq fuerit success. delata ac per nalq.

Ultima supradictq regulq limitatio in furioso

+ paria.

N. 17

N. 18.

qui n̄ ꝓ petito sed ꝓ m̄te vala furore corripit̄ neq;
is maioratus success.t n̄ ꝓhibabit, et si ei annexa sit
iurisdictio et dignitas, probat aliosq; autorit. Mol.
d. c. 12. n.o 38. et seq.ti ad qd ego expendo l. cū
furiosus 39 ff. de iuditijs unctis que ad eā obser
vat lib. 3. q.3 Papin.

N 49 Restat nunc ꝓ Coronide eaque solent huic
nr̄e l. 2e obijci diluere, et in primis n̄ obstat lex
2 § ult. ff. soluto matrim.o ubi Ulpian. ex Julia
no apte docet. Patre quin alit, quē ex volunt. filie
petere dotē nep. & nec ꝓ procuratorē potest. eadē l.
2. § qd si in patris, recte posse si furiosa filia sit,
quasi ex volunt. eius experiri, consentire n. creditur
filia, que ꝓ dementia n̄ pōt contradicere neq; reiecta
Accursij solut. verbo credere tradentis ibi consentire
furiosā fingi qd nulla habeat contradicendi causa
quacessante eā si saperet n̄ posset contradicere l. dotem
37. ff. soluto matrim.o quam, et si communit. recep
tam. testent. Ripa, et alij, quos refert Borbosa
ibi n.o 22. merito alij convincunt. tum q.a supo
nit filia sanę mentis n̄. posse absq. iusta causa
contradicere cum contrarium longe verius sit nec
obscure colligat. ex l. si cum dotē 22 § eo autē
temp. ff. soluto matrim.o. l. post nuptias 28.
ff. de iure dotium iunctis Cretio, Suares, Menochio
et alijs quibus subscribit Borb. s n.o 5 et n.o 13.

Tum

C. Tum etiam quia supponit similiter, quod vanum, et absurdum est. nempe fingi in furioso consensum, quo casu compos mentis non posse; et contradicere cum sit impossibile consentire furiosum, qui omnino non sentit L. si tibi 8. § Vniuers. ff de obtione legata nec vid. per furorem induci posse constet ex traditione eiusdem Accursij in L. talis scriptura Bo. ff de legatis I.° et Bart. in L. his qui per emptore n.° 22 ff. de Vsucapion. reiecta quoque alia Accursij in cl. statie in d. L. in negotijs gesta 2. gug et si adeptum receptum ibi falsum ex s.a dictis ostendit Bonb. vbi s.a Morla in emporio tit.° 9. n.° 17. Verius respondet, ut pater filiae nomine actionem de dote instituere possit non desiderari taci tum seu expressum voluntatem filiae sed potius ut non contradicat ex res cripto Antonini imperatoris cum quo furor contradictionem excludat L. si furiosi C. de nuptijs recte pater filiae furiosae nomine actionem de dote exercere valebit non quod ipsa furiosa consentiat sed quia non contradicat cum contradictio per furorem removeat quod ita aperte sentit Bart. in d. §. dt. n.° 4 cui cum Socino ripa et alijs accedit Borb. n.° 23 et Morla vbi s.a n.° 71.

Nec obijciat quis voluntatem et consensum filiae omnino esse ad exercitium huius actionis, ut expressum in ad monet . § quod sit in patris dictis §. eo autem temporis et lex Titia 34 ff soluto matr. frequens quod esse vbi voluntas aut consensus exigit ex proprietate. vbi ex com. usurpatione id ita accipi ut intelligat consentire qui aperte vult

Decio

& consentit auth.a qd locu[m] ubi notant DD. C. decilat 69
nec enim q[ui] contradicit sed eu[m] qui n[on] contradicens silet [illegible]
in dicto potius quo[d] [illegible] consentiente [illegible] L. filius [illegible]
[illegible] ff. de curato[r]. L. in ciuil[e] 3. ff de serbit. urban. nam
quod in caeteris causis obtineat in hac longe alit[er]
to[...] tinere nemo ambigit voluntas. n. & consentire
filiae ita accipit n[on] ut patri agenti consentiat sed ne
contradicat eaq[ue] videat consentire, quae n[on] contradi
xerit, ut ex rescripto Imperat. Anton. in [illegible] id[em]
Ulpianus ubi d. § Alt.o iuncto Borb. ibi n.o 13 Donel.
lib 19 com. c. 6 ut in [illegible] n[on] [illegible] quin imo &
illud specialit[er] [illegible] fabore dotis et conditione [illegible]
receptu[m] est. ut n[on] modo quae sciens n[on] contradixit filia [illegible]
sentiente [illegible] sed [illegible] et mente capta quae
n[on] pot[est] contradicere qd. cum n[on] ita ueniat in absente
qui monita pot[est] [illegible] dicere, & iustas [illegible] dicendi causas aferre mone
ri prius oportet, & ex prectore qd taceat [illegible] respondeat, ut [illegible] consenti
ente [illegible] nec prius admitti ad agendu[m] patri si utilitas dotis petitionis [illegible]
urgeat quod caberit filiae ratu[m] haberi ut ait [illegible] in fin. la
te q[ue] explicat Borbosa ibi n.o 32 et 39 Don. d. c. 6. Ant Fa. ad pand.
in L. n[on] sol[um] 39 § si de dote ff de [illegible]

N. 51 Nec fortius [illegible] stringunt L.a quibus docemur furiosum eficacit[er]
obligari L. 3. § & si furiosi ff. de negotijs gestis L. consilio 7. [illegible]
dementis L. fin. ff. de curat[oribus] furioso L. furiosus 46 ff de
obligationibus & action. L marcel[lu]s 26. ff de fide ius. cu[m] alijs
na[m] id varijs ex causis contingere posse constat veluti cu[m] obligo
ex

ex redescendit t. eis negotij utiliter gestum est ut ex curatoris sui facto, ut docte per antiquiores animad vertunt Cuiac. & Donel. in l. si cui bonis 6. ff de verb. oblig. ibiq Cuiac. in d. l. fur. ubi Hispaniq n° 10 Conang lib. 6. com. c. 6 n° fi. Giller. Trinc. lib. 3. selectarij c. 29 Robert. lib. 2. recepte lectionis c. 37 Eginarius in l. qd dicitum 32. ff. de pactis caldas in l. si curato rem ubo cum n° ab similis n° 32. Molla s n° 21 Ant Fab. lib. 8. conject. c. 6.

N. 92

Sed neg.do in hanc tractationem incidimus in talibus qd quis delinquam illud meminisse iubabit ex delictis que voluntate ac proposito fiunt l. 1. ff. si quadrupes pauperiem fecisse dicat l. vbi 39 l. qui in iniuriam 53 ff. de furtis furiosum temp. furoris delinquentem n° te neri cum in eo animus & voluntas deficiant quo fit, ut damnum ab eo datum perinde habeat ac si casu accidisset l. fin. in fine ff. de administrat. tutoris veluti si quadrupes vecidisset, aut tegula cecidisset l. sed et si 5. § et ideo ff. ad l. Aquiliam ideo q. nulla poena plectit excusat n. fati infelicitas eum, qui satis suo furore punit l. Divus 14 ff. de off. p sidis l. in fans 12 ff. ad l. Cornelij de sicariis l. poena 9 § sane si p furorem ff. ad l. Pomp. de Parric. l. 3 § 1. ff. de iniurijs c. illud 15 q. 1. Cap. dicas 3. q. 9 ... ment. si furiosus de homicidio p que ... eam sen tentiam admittunt sine controversia Cobarr. in d. clem. 35. in initio n° 1. Hodieque in practica criminali

ca 8 nº 6. et seqq. Tiraq. de poenis temperandis causa 2. nº 1. & seqq. Carrerius in pract. tit. 3. de homicidio, & assasinio § 2. excusat nº 1. & seqq. Ant. Gomez lib. 3. Variar. c. 1. nº 70. Plaza de delictis lib. 1. c. 29 nº 1. Iulius Clarus in pract. criminali §. fin. q. 60 vers. item quero Menoch. de recuperanda poss. remedio 9 nº 2. & seqq. Andreas Gail lib. 2 observat. 110 nº 20, & seqq. Farina. [illegible] praxis criminalis de poenis temper. q. 94. nº 1. qui et cum pluribus ab se relatis nº 2 idem admittendum docet in frenetico, insano, demente aut mente capto, quorum dictam ndicant [illegible] in l. furiosus nº 2. [illegible] qui testam. facere possunt Dueñas reg. 259 ampliat. 9 Straca de mercatura 3. p. nº 18. Menoch. de praesumption. lib. 6. praesump. 49 nº 2. & seqq. Fulbius Pacianus de probationibus lib. 1. c. 43 nº 11.

N. 53. Nec tamen id locum obtinet in delicto commisso in furore sed etiam si perpetratum sit sanamente, & postea furor superveniat non punitur furiosus sed differtur executio donec resipiscat, ut post Bald. in l. Surianis nº 46. C. de impuberis docent Tiraq. d. causa 3. nº 7. & seqq. Ant. Gom. d. c. 1 nº 72 et alii relati a Farin. d. q. 94. nº 13. Nec punitur etiam simul la sit spes indicij recipiendi, & etiam si furere incipiat post formatum, & completum processum, & post sententiam idem Farin. cum pluribus nº 15, & 16. Dum tamen ita accipiat, ut poena corporalis furioso imponi nequeat, non poena pecuniaria et etiam anotatione bonorum puniri posse tradit Bald. in Lege

Lege furiosus in fine n° 3. & qui testam. facere possunt.
Duc sequuntur Mainerius in l. furiosi n° 9. ff de regulis
iuris & Tiraq. d. causa 3. n° 1. Catelianus Cota in memo
rab. iur. verbo homicidium col. 3. vers. sed fidelibus Vil
lalobos in erario commun. opin. l. F. n° 182. idque
ita demum. si post completum processum. et multo ma
gis post condemnationem furor. superveniat nam si ante
processus & defensiones delinquens furore corripiatur
nec pecuniaria poena nec ulla alia plectendum veius
est. ut cum Claro ubi s. & Menoq. lib. 2. de arbi
trarijs casu 329. n° 12 recte sentit Farin. n° 22 &
23.

Nec similiter poena ullius erit reus, qui furiosus deliqu N. 54.
it culpa sua talis effectus, ut voluit post plures quos re
fert Menoquius d. casu 329 n° 9 & 10. & si contra
rium voluerint plures etiam, quos adducit Farin. n° 32 &
duobus seq. sed pene impossibile iudico, et experiri cum
credibile non sit tam dementem, aut resipiens quae esse velit
bere velit, aut comedere, quod eum furiosum redditurum
sciat sed si effecerit puniendus sicut ebrij exemplo, quia
sciens se illicitum dilinquere vino captus nec ab immodi
ca potat. abstinens, et sic delinquentes poena ordina
ria plectendus commune est interpretes placitum ex Ange
lo de malefic. verbo sciens et dolose n° 17 col. 3. &
in initio n° 9. Gail d. observ. 110 n° 29 et alijs
quos cumulat Farin. q. 93. n° 20. et ideo eadem poena
puniendus erit furiosus postquam resipiscat, qui sciens

bibentes & edentes, qd ipse bibit & comedit, proculcere
litos esse in tali furore incidere voluit, quo casu n. ob delictum in furore commissum, qd. nec dolum nec culpam habet imponi poena furioso sed ob culpam, de eius quas commisit se corripiens furore ex proprio ad delictum ut de ebrio notarunt plures adducti a Farin. d. q. 93. n. 2. 3, & 27.

N. 55. Tandem furiosum dilucida intervala habentem temp. furoris delinquentem similiter a poena excusari docet cum multis Farin. d. q. 94. n. 7. a quo plena huius tit. resolutio petenda erit, & a Gob. d. 3. § ex n. 1. Ant Gom. d. c. 2. n. 70. Faquineo lib. 9 controv. c. 3. Gilg. in l. furiosum C. qui testam. fac. poss. n. 17.

Tertia conclussio.

Furiossus dilucida intervala habens intermissionis temp. strahere potest.

N. 56. Cuius ratio ex superioribus pendet, & accessante causa probat nam si emendi & vendendi & similiter ceteras quas conventiones celebrandi ex volunt. & consensus defectu dimanat, & voluntas & consensus adest intermissionis temp. quo sensu sanus est furiosus ut inquit d. l. tibus ff de off. presidis emere, & vendere ceteras quas conventiones inire valebit ideo quas

furiosus.

furiosus tiluccida int vala Gens in suis, ni ducijs recte emit vē
dit matrimoniū sponsaliaq; ɔtrahit condit testamī et
alia deniq; omnia gerit, quæ sanæ Dominus desiderant
C. dilectus 24 & ibi gla & DD de sponsalibus
C. quamvis 7. q. 1. D. L. furiosus 9. ubi hæc scribentes
C. qui testamentum facere possunt L. cum alijs 6. C. de cura
tore furiosi d. L. verbis de off.º p̄sidis L. 13 tt.º 2
p.ta 6. docent cum multis Cob. de spons. 2 p. c.
2. nº 9. Mol. lib. 2. de hispan. primog. c. 9 nº
29. Matien. gla 1. vel. nº 67 tt.º 2. lib. Gre
cop. Hlg. in d. L. fur. nº 5 & 6. Molla vbi s.a
nº 70. Mantica de Conject. lib. 2. tt.º 5. nº 7
Tomas Sanc. de matrimº. tomo 1. disp. 18. nº 16
Far. d. q. 99. nº 6.

Sed varij ss. DD. in exquirendo an q̄d p̄sumatur factū temp.e furoris, an intermissionis (verior aut. sententia est actus a furioso in ducias dente gestum tempore furoris factū p̄sumi contrarium q.º asserentē probationis onere adstringi q.n. furor ni p̄sumat.ᵘʳ nisi probet. l. 2. C. qui testamentum facere possunt. Far. ibi plures cumulans nº 4, 8. Si tñ constet aliquo tempore quē furore corripi, & in futurum furere p̄sumitur q̄ furoris morbus sui natura perpetuus insanabilis est ac desperatus; Et ideo perpetuo durare p̄. N. 97

sumię ni valla a huius morbi ut pote accidentalia presumi nequeunt ubi id quod probatione indigent aug.

ff. si Ve. S. § qui pro rei ff. qui satisdare cogant. Ita ista doctores compilat in c. fin. de success. ab int. Ve. in c. indicas ff. ibi 3. q. 9. doctores ostende

ris plures ex antiquis, quibus subscribunt. Ant. Ge. d. 8. 2. n. 71. Mol. d. c. 9. n. 30. Menoch. lib. 2.

de presump. presumpt. 49. n. 63 Ve. seq. Mantica d. lib. 9. n. 6. Masc. de probat. lib. 2. cc. 822 n.

1. Ve. seq. Gama 1. p. decis. 209. Mol. t. 1. de iust. & iure tr. 2. disput. 136. Tomas Sanc. Ses. Ve.

s. n. 17. Surdus cons. 69 n. 29 Far. d. q. 94 n. 52

N. 58. Hanc autem doctores ita demum locum habere ad

verto si ex qualibet actus non dignoscatur gestus tem

pore sanę mentis nam si actus ipse homini sano

conveniat eo tempore celebratus presumet, ut notarent

Cob. et Mantica plures aducentes. s. n. 7. Meno

d. presumpt. 47 n. 66. Mascard. cc. 823 n. 13

Mencius de presump. regula 2. presump. 18 n.

2. Mol. d. n. 70. Bolg. ind. l. furiosum n. 13

Far. d. q. 94. n. 22.

N. 59 Ulterius certum est presumi dementem, quem indemen

tiam semel incidisse constiterit probatum quod fuerit furorem

continuo durasse, furor autem continuus sit ac momen

taneus

taneus ex temp. quo in eo pstiterit furiosus dig
noscet si n. anno l mense duraverit diuturnus est
sin aliquibus diebus et horis, vel aliquibus actibus
tm momentaneus, & tunc actus celebratus psu
met. n a furioso sed homine sanae mentis prout
et alias psumit, quoties n apparet eum de quo agit
furore antea correptum d. l. 62. C. qui testam.
facere possunt l. ne codicilos 9. C. de codicilis ut no
tant plures quos plena manu congerit Farin. d. q.
94. n. 53 ad eo, et ab eo adductis n. 50 & 52. di
genter exponit, quibus signis, aut quibus coniecturis fu
ror probari possit, & quo modo sup eo deponere debe
ant testes ut concludenter probasse credantur —

Tandem 2do n apparet post furorem, quem mentem
recepisse psumit et furiosus temporis actus, sive con
tinuato temp. furorem cessasse constiterit in dicto ult.
statu psumptio erit desumenda, nisi actus quali
tas contrarium suadeat. docent Decius in d. l. furiosum n. 27 Alex ibidem n. 3. ad finem Mascar.
d. ccl. 825. n. 27, & 28 atque hec de in
terpretatione huius l. 2. sive nec urebit nec inutili
liter dicta sufficiant.

N. 60.

Laus Deo, et concepte absq. originali labe.

Ad. L.

485

Ronquillo

Ad Legem in vitis

ll. & Legem dudum decimaquartam

N. 1.

Duplex hinc senta opponit l. neminem emere vel alteram vendere quae competendus n. esse. Quod idem expremitur in l. in vitis 11. C. locati l. neque ab initio 14. C. de nuptiis l. neq. emere 16. C. de i. deliberandi l. si filio 25. § 1. & ff. solutio matrim. l. n. n. 9. ff. de actione rerum amotarum l. ne quae 70. ff. de rei vindicatione l. quamvis 6. in fine princip. ff. de pignorati actione l. 3. tit. 5. p. 5. explicant per ordinarios utrosque & in l. 1. § cura carnis ff. de off. praefecti urbi Tiraq. in praefact. de utroq. retractu n. 25. & de retractu linagier § 3. gl. 3. n. 1. Ant. Gom. lib. 2. Var. c. 2. n. 91. Covar. Rub. lib. 3 Var. c. 14. Molina in empor. iuris tit. 9. 1. n. 3. Surdus cons. 2. n. 20. & cons. 205 n. 9 ... Robertus lib. 2. lect. c. 3. Cuiac. in l. 9. & 9. C. de oblig. & actio. & in d. l. n. n. lib. 37 ad. edictum Paulus Donelus lib. 9. com. c. 9. Cardin. Tusch. in praticis litt. V. c. 59.

N. 2. Utriusq. cc^is. Cl[?]tio inde dimanat q[uo]d. pro req. constituenda est emptione, et venditione, ne dum ex[em]plo ceterarum conventionum consensum desiderare l. 1. § adeo ff. de pactis l. in omnibus §§ ff de oblig. et act. sed ut supra pluries diximus ex solo effectiva consensu, cuius nil tam contrarium est, quam vis et metus l. nihil 2 g. ulti. Peng. Fab. ff. de reg. iuris ob id q. nil iniquius in utraq. parte, quam liberum in genuis dominibus rerum suarum dispositionem n. esse. l. 2. ff. si aperente quis fuerit manumissus § sed et si l. 2 § § consuluit ff. de petitione hereditatis l. in re mandata C. mandati quo fit ut merito imperatores ex affectione ac volunt. cuiusq. emptionem, et venditionem pendere rescripserint, possetq. unumquemq. suo arbitrio querere[?] ... emptorem neq. in vitum rem distrahere ... adstringi.

N. 3. Sed adversus ... dictum cc. et decidendi rationem gravius adversari videtur ... difficilis in l. Iulia 13. § idem Celsus ff. de actionibus empti et venditi ut in eleganti casu ... Celso Ulpianus notat quem rem emere ... posse pone te vendidisse Sempronio fundi partem, quae cum Titio communis habebat, pro indiviso et antequam traderes eam partem emptori provocatum a Titio socio meo iudicium commune dividundo accepisse

et

Ad. l. in vicem .. § 1. l. Dudum 14.

Vi vicem contestari coactum ac demum arbitrio re-
lum cum fundum sibi adiudicasse in [illegible] specie du-
bio procul est. ansi omnino emptori esse ad compellend.
integrum fundum ei prestari sub onere prestandi pe-
cunie pretio in qua ille pretio condemnatus est. aut si
iam pecunie pretio solvisti sub onere restituendi
di eius fundi ac si ipse emptor accepisse iudicium
communi dividundo, ut notat cuiacius in posthumis ad
dictum § celsus col. 13 vers. imo et sibi actione ex ve-
dito esse, ad cogendum emptorem iudicium accipere ur-
bat l. cetis 4. § fin. vers. nam et si partis ff. communi
dividundo ex illis ibi ex empto agi non posse nisi
iste rem recipere paratus fuerit q.a ut ibidem recte
ait ulpianus pars altera beneficio alterius emptori
accepit nam qui semel pro emit velut sua ea
esse voluisse intelligitur que necessario adducunt ut bene
considerat Donel. in [illegible] ~ [illegible] illud
actum int. venditore et emptore, ut quidquid postea
ad venditorem ex venditione pervenisset cogeretur ip-
se emptori prestare atque emptor ex contrario recipere
cuius eadem conditio est, equitate sugerente, que futu-
ra esset si cum ipso, non cum venditore actum esset
communi dividundo uti explicat Paulus in l. [illegible] Cuia
ubi s.a

§. 4. Quare, et si fundus certis regionibus inter socios diuissus esset, pars quae venditori obtingit ex diuisione praestanda est non pars pro indiuisso quae venit d. § idem Celsus in illis verbis sed si certis regionibus fundum inter te et Titium iudex diuisit sine dubio pars quae tibi adiudicata est emptori tradere debes — Neque obstat quod contrarium reperiatur cautum in pignore usufructu legato, et in dote, ut probat lex si quis 6. § si fundus ff. communi diuidundo ibi non et si pars socio tradita fuisset integrum manere ff. communi diuidundo optime Paulus in l. si consentit 7. § ult. ff. quibus modis hypotheca soluitur in illis verbis in utroque eam partem creditori obligatam esse, quae ei obtingit, qui pignori dedit sed utriusque partem pro indiuisso pro parte dimidia manere obligatam l. 3. § fi. ff. qui potiores l. 1. § item ff. si pars hereditatis l. is qui fundum 31. ff de usufr. legato l. cum in fundo 78 § si fundus communis ff. de iure dotium. Verumque vero contrahitur differentiae ratio est, quia creditor usufructuarius et maritus ius in re quaesitum habent illud vero semel adquisitum diuisio inter socios facta immutare aut diluere nequit. d. l. is qui fundum ibi non potuisse arbitrum inter alios iudicando alterius ius immutare

ut ibi.

Et quod ct receptu est ut Emptor ante traditionem rei sibi factam habet ius ad rem non rem emptam sed dominum tamen nempe venditorem obligatum habet l. quoties 15. C. de rei vind. et tradit. Men. Tab. 20. coniecturarum c. 7. ideo divisione facta inter venditorem, et alterum socium in hoc iure actioni personali tenet emptori, ut s. partem pro diviso ei praestet, quam ex divisione tulit non pro indiviso quam vendidit adeo quod si eum non praestet quomodo nisi eam traderet quippe qui pro vocatus fuit ad divisionem, et coactus communi dividundo iudicio ac ita docent communiter resolventes. Bart. Fulgo. Paul. Cast. et reliqui ordinarii interpretes quod ad dictis l. Cum ea. in d. §. idemque Celsus per d. columna.

N. 5

Igitur optime distinguendum erit an venditor officio iudicis ad partis petitionem convocatus fuerit ad iudicium communi divid. an vero ipse sociu pro vocaverit nam priori casu superius d. locum obtinere posteriori autem contradicendum est ea ratione quia cum venditor ad divisionem socium provocavit et non coactus sed sponte venit ad iudicium animum habuisse videtur alienandi ac per plane stetit quo minus praestaret emptori partem quam vendidit pro indiviso unde non liberatur praestando eius partem pro diviso quam tribuit

menty iudicij sine pecunia dando qua socius lifuit co
demnatus quo casu totus fundus adiudicatus est socio
nec rursus pot contra emptorem totum fundum accipe
re qui postq adiudicatus ei fuit sine onere praestandae
pecuniae in qua socio venditor condemnatus remansit
sed distinguendum hoc quoque casu emptor pro parte vindicasse
quam emit, ut colliges aperte arg. a contrario se
sic deducto ex d. § idem alias in illis verbis tamen quam
traditus totus est eoi dividundo iudicium accipere et
ex d. l. commiss. § ult. d. l. cum in fundo § pe
nult. l. et ideo 12 ff de condictione furt.

N. 6.

Sed est animadvertendum quod vera et genuina
intelligentia d. § idem solus emptor qui emit fundi
partem totum fundum non eodem iure auferre sed partem
unam iure venditionis quae sibi facta est alteram
vero partem iure venditionis quae fuit socio vendi
tori socio suo per adiudicatum iudicij. Unde
fuit discrimen harum partium apud Ulpianum ubi ex
ponit nempe ut venditor pro ea parte duntaxat
quam vendidit cautione cavere debeat ob al
teram vero quae per iudicium adiudicata est satis est
si de dolo malo caveat non quominus quoad eam
partem attinet minus consultum sit indignitati emptoris
15 .

qui.

aliquid de venditori socij eius non cautione ten
tenet sicut teneretur venditori socio suo eius coheres
ubi per omnia emptor aliquid sub eisdem legibus quibus
venditor socius tenebatur actione de cautione arg. l.
si filius alias familiae 29. l. de cautionibus l. heredes
14. § in familiae ff. eodem tit. l. si cum venditor 76 §.
ult. ff. de cautionibus Ant. Menesses in l. naturaliter
5. § 1. n. 15 ff. de praescriptis verbis Ant. Gom. l.
1. Var. resolu. c. 2. n. 33 vers. 6. infertur et n. 34
Morquecho de divisione bonorum lib. 1. c. 8. ex n. 3. Duar.
in l. miles 6. § qui iudicati ff. de re iud. Cuiac. lib. 28.
q. 3 Pap. in d. l. si cum venditor §. ult. ff. de caution.
Nec duntaxat in simplum tenetur qui vendidit in
vitijs ut in specie Ermogeniani in l. si plus 74. vers.
sed et si iussu iudicis ff. de caution. sed in id quod interest in
duplum non socius qui venditorem vocavit ad auditionem
aucrionis videtur in vitijs vendidisse, quin imo ven
dendi animum habuisse, et alienandi ut arctorum
autoritate motus advertisse censet Cuiac. in d. § idem
Silvius.

2. Gravem adversarii videtur ex l. in l.
et si quo 69. ff. de leg. in cuius forti specie iussu testa
toris heres ab eo indiceret rem alienam emere compu
... in vitijs, aut reluitans igitur non recte docuerunt imperatores

G. quod n. posse compelli invitum alienam rem emere cui difficultati satisfacies si dixeris heredem non compelli invitum rem emere sed volens, et sponte cum hereditatem adisse, quod n. adit nisi heredes volunt. ex si sit necessarius ex extraneis ibi aad necda (Voluntas suscipiendi hereditatis inst. de heredum qualit. l. 17 hered. c. 20 ff. herede gerit 87 in illis verbis qui animo agnoscit hereditatem ff de adquirenda heredit. illa v. semel adita simul omnia commoda, et incommoda hereditaria in se suscipit ac consequens onus legati prestandi l. cum duabus seq. ff. de bonis poss. l. more nam cuius ff de adquirenda et amittenda heredit. precipue cum illam adeundo quasi ex contractu obligatus censeat §. heres quoque inst. de obligat. que ex quasi contractu. l. 3. § h. cum duabus l. seq. ff. quod ex causis in poss. l. ex maleficiis § 4. alias l. ex heres absens §. heres quoque ff de obligationibus, et actionibus. l. qui cum alio 17 ff. de reg. jur. quod adde Bart. in l. 1. n. 8. ff de conditione indebiti Lasone in § 1. n.º 3 8. inst. de action. Donellus et Theatdum. lib. 17 comm. jur. civil. c. 17 et lib. 8. c. fin. Cuiacius lib. 58. Pauli ad edictum in d. l. a. ff quibus ex causis Petrum Fabrum in d. l. qui cum alio volens v. in spe. d. legis cui ig. heres obligat. invitus de invito aut non, absolutum qm solut. hoc ita enucleatum tradit Donel. inf. n.º 100 3.

23 v.

N. 20

Q. 3 D.° nri ff. pz evertere videnr plura j.^ lesarij tunc J.C. consultorz responsa. in primis ffgm l. 2. ibi anv° ficus cum partis domini esse ubi etenim si a fisco sit facta venditio fides eius in singi minime C. de coi rerz alienat. l. unica C. de vendit. rerz fisc. calix cum pribato lib. 1. o in illis vbis ut universa aprocura toribz meis distrahant quibz conducit Regia lex 13. tit. 5 p.ta 5. naz ex d. juribz manifeste desprendit fiscum posse comunz cum privato eo etz invito, et reluctante aliena re pro suz portionis ii p. soluto. docent spoliuz singu: 441 dueñas reg.a 373 Suares alegat. 11. segura de bo- nis lucratis constante matrim.° n.° 49. cum seq. Casti troversiarz lib. 3. c. 6 an.° 13 lucatis in port. sun. ad tit. C. de com. rerz alienat. 2. colu. vers. nunc ex ujsrien dus est ficus. Greg. lop. gta vbo cosa agena ind. l. 13. refert plures Valenzuela ind. l. unica. n.° 1. ad calce Hec in diffi.al n. debet esse tanti momenti ut nos a s.a tradita senta debeat aliquatenz dimovere, procedi -n. speciali privilegio officij, ut facilis emptorem in venire possit q° quidz privato n. pmittit ut notant supra citati et pbat dicta lex 2. C. de comm. rerum alienatione

N. 9

rationis est

S.a tamen doctrz n. nulli existimant tem perandoz esse 1.° si res cois fisco cum privato sit in

in deciduo aut commode diuidi n. possit int. quos primas tenuit Martinus glosator Antiquus relatus ab Accursio in d. l. unica. Vbo distrahatur Atno. itz 24. martinus deinde si versetur aliqua fisci utilitas in venditione totius rei, quae in tunc p. distracti duntaxat cessare argto. l. 49. in l. Mutius 12 §. fi. uncta glta Vbo. p. ff familiae erciscundae l. Mutius. 66 § in fundo uncta glta Vbo. ad totum pretium. ff. de legatis 62. docet Accursius in d. l. 2. Vbo proprium privilegium. Atno. gl. mutius sequuntur a Saliceto. ibidem nº 2. et inde. l. unica a Bart. et Platiano nº 2. Baldo nº 7. et ceteris communis interpretibus Antonio Peregrino de iure fisci lib. 6. tº 4. nº 23. Atno. itz amplia.

N. 10 Rursus quod in sorte fisci praeq. requisito ad vendit. rei communis procedat. ut si velit quantum alius offerre, audire debeat. ac praeferri in huiusmodi rei fisci cum distracto, argto. l. 49. in l. 11 de minoribus admutione l. 2. ff. de privilegiis. cred. quibus conducit Regia lex 55. in illis Vbis pero si alguno de los que an ~~bien~~ parte en la cossa quisiere dar tanto por ella como el extraño ese la debe auer ante que el extraño d. tt. 5. eadem p.ta cui adde Ant

Fachin

Tab. 25. §. coniecturarum c. 15. Tiraq. in præfatio
ne de utroque retractu. a n.° 41. Parladorius 2. coti
dian. c. fin. Donellus et d. Gualdum. 23. comm.
c. 19. præter ea quæ late tra. uic. retractus ræ commu-
nionis afferunt. Matheus de Afflictis in tt.° de j.
protomiseos § 2. Fabianus a Monte de emptio
ne, et vendit. 3. p. priali an.° 42. Gom.
et reliqui glossograf. in l. 74. et 75. Tauri
Matienço, et Acebedo in l. 13. et 14. tt.° 11. lib.
5. novæ compilat. quibus rationibus moti saltim
de equitate. antequam pro fiscum s. principem res
comm. cum privato in totum distrahat socius ad
monendum esse. Bald. in d. l. 2. n.° 2. Cass.
in l. cum dubitatur. n.° 11. Et v.° facit etiam simi
le l. de j. emphiteutico Hipolitus de singulari
191 n.° 2. Greg. Lopes in d. l. 13. gl. talho
vender ad calcem

N. 11

Tamen quod hec ita se habeant a sententia relata
s.ª n.° 9 et eo. recedendum esse. autumno et existimat
verius esse. inspecto utroque j. coi et regiis præfatis
privilegium fisco s. principi absque ulla distinctione
sine limitatione. competere patet. enim in s.ª dic
tis juribus facultatem, quæ illis conceditur rem

solidam in qua p. sue comunione h[ab]ent privati distrahendi p[re]tio p[ro] sua [parte] ius. p[ro] soluto generaliter, et indistincte tribui argum. t[ex]t. in L. de pretioso ff. de publiciana in rem actione similis gl[os]a v[er]bo in infinitum. in d. §. generaliter p[er] dictam L. prime ff. de leg. p[ri]mo. L. 2. §. convenire in finalibus v[er]bis ff. de iudiciis L. p[rae]ses provinciae in fi. ff. de off[ici]o p[rae]sidis et eorum quae tradunt ubique interp[re]tes. ma[xi]me Bart. n[umer]o 1.o Jasson in L. quamvis ff. de in ius vocando. Quare quamvis res sit dividua commodum q[uod] admittat divisionem n[on] eo minus solida p[ro] fiscum vel principe alienabitur quam sententiam rejecta Martini opinione probavit Accursius in dicta lege unica glosa v[er]bo distrahatur. v[er]o sed certe indistincte illam q[uo]d amplexus fuit due-ñas regula 373 numero 5. quamvis neminem fugiat maiori cum ratione fisco concedendum esse vel dictum privilegium quoties fuerit res individua, aut commode dividi n[on] possit arg[umen]to t[ex]t. in lege si commun[e] 10. ff. quemadmodum servitutes amittantur L. Aristo 3. ff. quae res pign.

et eorum

Ecorg. que notat Accursius gloss. verbo ergo Vs.° ita nota in d. l. 10 § Ugsta verbo potest, ubi plura congerit idem Accursius in d. l. Aristo Cuiacius lib. 3. q. Pauli ibidem iunctis his que tradunt glossa in ora in c. unico § finali de iure patron. lib. 6. Bal.° de praescriptionibus 1. p. 5. 2 p. principis q. 4. Rocus de Curteo in tract. de iure patron. verbo ius n.° 16. pro quibus facit text. in c. 5 suas Vs. quod autem extra de ar bitris. Id quod ius tenendum esse existimo, etiam non maior ex venditione totius rei que non ad sui cum pertinentiis sed ea que utilitas ei resultare. 2.° loco limitationem recipit nostra concl.° ex l. si quis sepulcrum 12 ff. de religiosis et sumptibus funerum quo loci probat Ulpianus, quod posse compelli extra ordinem ibidem obtineri iter vi cino suo ad sepulcrum vendere ubi preses et compellere debet iusto pretio iter ei praestare quod quidem tabo re religionis constitutum esse docuit Accursius in d. l. glossa verbo compellere illum quod amplectuntur ... 3. Varia resolut. cap.° n.° 7. ... Ant. Gom. 2.° t.° var. resolut. c. 2. n.° 52 verbo quo ... facit, et in l. 46 Cauri n.° 9. Vitoria d. q.e 1. n.° 7 Greg. Lop. in l. 3. glossa verbo vender ... ad eius tit.° 5. p.ta 5 Dom. 4. comm. ... ...

N. 12

col. 1. vers. propria ad calcem, & hac l. n.° 8. quum religionis causa ad ius publicum spectet, ut probat lex 1.a § huius studij, ubi Cuiac. & Oroz. ff. de iust. & iur. Alciatus parergon ij lib. 7. c. 30 & 31. & lib. 12 c. 35 Donel. & Oualdus lib. 2. de iure ciuili c. 3. & 6. ipsius quae causa quoties vertitur stricta ratio negligi soleat ut probat text. in l. sunt personae 43. ff. de relig. et sumpt. fun. cum Apuleo Perrot Fab. et alijs. explicat Ribardus 3. var. c. 3. Cuiac. lib. 26. q. Papinia. ad d. l. sunt personae idem Cuiac. lib. 3. observ. c. 22 et lib. 1. c. 11. Rursus haec sententia in lege iur. falcid. l. y. § y. in f. locum. l. 21 ff. de usufr. ex l. 2. § si usumfruct. ff de religiosis § religiosum vero item si alienus usufructus inst. de rerum diuisione quibus locis probant iusti. et Vlpia. fabore religionis sentiente usufructuario proprietarium posse locum religiosum facere

V. 3. 3.° ex cuius nostra conclusio ex textu in l. 1. C de communi servo manumisso. qua cautum est, compendium esse quemlibet socium quia in servo habet vendere id probat Iustin. in § fi. instit. de donat. cui difficultati respondendum erit cedere fabore libertatis propter quem

multa

multa contra juris rigorem constituta esse scribit Ulp. in l. generaliter 2. 4 § siquis servo ff de fideic. libertat. ibi neque enim mirandum est quod multa contra juris rigorem pro libertate possent constitui l. Papin. 8. § si. ex l. si quis ff. de inofficioso testam. ita docent Accursius glosa Ubi accipiente et ibi Ricciard. n. 7 in d. §. fin. Bald. in d. l. 2 n. 1 et 2 cod. de com. servo manum. Anottat. in Papiniana tit. 3. princ. 1 et 2. illat. 2. et P. et tit. 6. princ. 1. illat. 3 § 1. et princ. 7. illat. 3. c. 1. et lib. 20 c. 18 Gomecius Ubi s. Ars. 2. misero Unde Baldus in d. l. 2. cod. de com. servo manum. n. 3. et eccl. in orig. adnotavit quod si testator iusserit heredem ali quod monasterium vel ecclesiam edificare posse otocum ad illius constructionem partem suam vendere compelli quem sequitur Lass. in l. nec emere n. 3. cod. de jure deliberandi Gomecius Ubi proxime

4. Limitatio recipit 2ª pars nostri juris. ex l. si locus 24. § f. ff. quemadmodum servitutes amittantur ex l. 1. § cura carnis ff de off. praefecti urbis ex l. 4. cod. de episcopali audientia ex l. 2 ff. de nundinis ex l. fructus pendentes 3 4. § siquid aquarum ff. de usufruct. N. 19

17. l. fi. ff ad L. Iuliam de Annona ex l. j
locis C de Canonis et tributis lib. 10. quibus
omnibus jus docemur. Exigente publica utilitate quem
viam posse compelli iusto pretio res suas vendere, ut
ut itineribus aditus liber pandatur. Unde publi
cam hoc est servitutem in suo praedio et fundo cons
tituere ea puta ratione quia utilitas publica praeferen
da est privatae l. Unica § fi. in illis verbis quod commu
niter omnibus prodest hoc rei privatae nostrae utilitati praeferen
dum esse censemus C de caducis tollendis l. utilitas pu
blica C de primipilo l. 3 § fi. ff de iniurijs auth. resque
C. com. de legatis ibi eam. quae communiter omnibus
prosunt his quae specialiter quibusdam utilia sunt praepo
nimus cum alijs, quae congessit Bobadilla lib. 2
politicae c. 1. litera B. cum atestante Cicerone lib. 3 de
legib. suprema lex in populi salute consistat ob
quam multa contra strictam disputandi rationem
saepe admissam fuisse. cautum reperitur in
lege ita vulneratus (ut ibi) multa autem ff ad
L. Aquiliam lege ita Mela 11. § sed si plu
res ff eodem l. vulgaris e 21. § si duo ff. de furtis notat Cuiacius lib. 4 obs.
Iuliani in d. l. ita vulneratus docet Gomezius in tit. explicat. ling. in d. L. 1. n. 1. et
2 quem sequitur Pau. Cas. n. 2. et 3 in d. l. 1. C de episc. audi. Cob. d. lib. 3. var. resol.
c. 14. n. 8. Morla, et plures ab eo adducti vol. 5 q. 1. n. 4. 5. 8. et 12 et q. 6. n. 2

Anton

Sin Gomecius ubi s.a vers. quo tamen fallit vers. secundus casus et in l. 46. Tauri n.o 9. vers.o 4. fallit Ant. Fab. in rationalibus ad pandectas 2.o tomo in d. l. ... § 1. ff. qui admy. servitutes amitant, et 1.o t. in d. l. ... § cum carnis ff. de off. praefecti urbi,

9.o limitatur nostra conc.o ex l. 2. ff. de his qui ss. sui vel alieni iuris sunt ibi venire iubet qui in potestate itag.e vers. sed et maior asperitas in illis ubi cogant servos suos bonis conditionibus vendere in tit.o eodem tt.o ex l. 1. in fine C. de fideicom. libertatibus ex l. si lenones i3. C. de episcopali audientia ex l. fin. C. de spectaculis et scenicis lib. 10 ubi in viaj amittat in filium eam qua habuerint potestatem quibus conducit Regia lex 6. in fine tt.o 21. p.ta 4. lex 8. vers.o Como mismo ubi estenudu el señor de benderla maguer no quiera tt.o 9.o p.ta 5 quibus iuribus probatur eum posse quem compelli iusto pretio servos suos vendere tunc ancilasma numittere et filias emancipare cogendum esse. Cui tamen difficultati satisfacies respondendo ... cedere fabore libertatis, et in odium dominorum et patrum, qui servos suos plus quam equum erat intolerabili sevitia afficiebant et dum quam oportebat illos habere solebant et ad impudicitiam turpe

B

a violatione ancillas et filias compellebant quos

ut servi malo mederetur rescripto divi Pij

ad Ælianum Marcianum Consulem utice missio

cautum erat, ut illos vendere compellerentur iusto

pretio eorum servorum p[ro]pter illius p[ro]fluvio bantib[us]

implorato auxilio Ancillas manumittere et filias

emancipare compellerentur maxime cum reipublicæ

intersit nec cives ipsi rebus suis abutantur

ut servatis ipse met imperator in gesto vers. sed et

maior asperitas ibi expedit enim reip. ne suare

quis abutatur imo potius ibi magnopere conducat

cives locupletes esse, ut probat in in autentico ut

iudices sine quo suffragio considerav[er]imus in

illis verbis, et imperium, et fiscus redundabit

utens Iudicibus locupletibus collatorib[us]. Qua

solutione tradidit gl[oss]a verbo iube quam sequitur Bart.

n.° 3. et 4. Horozius ibidem n.° 10. in d. l. ff. de

his qui sui similis gl[oss]a verbo cogatur, et verbo

bonis conditionibus, et gl[oss]a verbo male abutatur in d. §.

sed et maior asperitas, et ibi notant omnes interpretes

in prætes Ant. Gom. d. c. 2. n.° 51. vers.° 3. ca

sus est, mola d. q.[a] 4. n.° fin. Greg. lopes in d. l. 3.

gl[oss]a ult.[a] d. n.° 5. 6.[to] 9. Conan. 2.° comm. c. 7.

n.° 7. et 8. Cornelius muscalea. iuris libro c. 28

Donel. lib. 2. comm. c. 9. 3. col. vers.° sanemaiore

Libi

et ibi Ubaldus ... T. ... Don. in p[rae]senti n.º 5. &
6. Petrus Fab. lib. 2. semestrium c. 6. Ant. Fab.
in Papinianea tit.º 8 princ. q. illatione 1.

Ex quibus in praxi utilit. deduco q[uo]d si domi- N. 16
nus temporalis s[eu] iudex secularis sevierit et cum ni-
mia asperit. subditos suos tractaverit posse illum
eorum iurisdict. n[on] solum privari s[ed] illam omnino com-
pelli vendere et si bona maioratui subiecta f[uerin]t
alienari p[ro]hibita fuerit saltem dum vixerit ab eorum
s[ive] exclud[en]t, & q[uod] illo temp[or]e licet nolit illud ven-
dere cogi[tu]r arg.º t[ex]t[u]s in l. Unica C. si quacumque
p[rae]ditus potestate t[ex]t[u]s in l. Statibus Florus q. 5 §. Cor-
nelio Felici ff de ... t[ex]t[u]s in l. ... 71. § ...
ff. de legatis 2. t[ex]t[u]s in c. literas ... extra
de restitut. expoliator. Quibus ... adivo Parlado
lib. 2. rerum quotid. c. fin. 5. p. § 3. n.º 32. Molin.
lib. 1. de Hispan. primog. c. 10. & lib. 4. c. 11. n.º 12.
& d. lib. 4. c. fin. Ant. Gom. in l. 45 Tauri
n.º 91. Don. lib. 8. comm. iuris civilis c. 282
col. ... ex hac alienatione, & ibi Ubaldus litera
F. ... aut ... creditores heredis Doming. Ioann.
Sumacero selectarum disp. d. 10 & 11.) & ita
secure resolvit Ant. Gom. d. c. 62. n.º 52 ... ex
quo infert.

Sexto locum sibi n[on] vindicat n[ost]ra ... in sp[eci]e N. 17
t[ex]t[u]s in l. Unica C. ut nemini liceat in emptione

speciebus se excusare lib. 10. Ubi glossa probat [illegible] posse fornitis pretiis frumenta, hordea, aliasque leguminum species vendere adeo, ut nec sacratissima principis nec serenissimae eius coniugis domus ab hac comparatione vel venditione frumentorum hordeorum quae valeant aliquam excusationem habere. Cui tamen difficultati respondebis ideo procedere quando cum annonae utilitas publica sit, iniuncti ut ad horrea publica implenda velut necessitati publicae subveniat quoties ea urserit compelli possint provinciales ad venditionem frumenti hordei, et aliarum specierum iusto et moderato pretio a Principe sive a reipublicae administratore aestimatarum, per text. in l. si venditor 13. §. constat ibi nisi pro hoc solitum salarium habet. ff. communia praediorum. l. 2. C. quibus ex causis servi pro praemio libertatem accipiunt, quam solutam per Plateanum et reliquos interpretes ibidem tradunt. Ripa. in tit. de peste c. 5. n. 29 cum sequentibus Covar. 2. variarum c. 3. n. 5. et d. lib. 3. c. 19 n. 3. Barbosa in l. divortio 8. §. si vir n. 23 et 30. ff. soluto matrimonio. Gutierrez lib. 1. quaest. civilium q. 13. Didacus Perez in l. 2. tit. nunc queri oportet tit. 23. lib. 2. ordinam. Cuiac. lib. 2. observ. c. 39. et in paratitla ad d. tit. C. ut nemini liceat lib. 10. — Quare idem
N. 18 Cuiac. ubi s. ad serendum esse — arbitror dicit existimat illius rubricae legendum esse de coemptione

hoc

hoc est de comparat. publicarum specierum uti sumitur in l. 2. C. de frum. urbis constantinop. lib. 11. illa autem comparatio ita intelligenda est ut con compellantur provinciales fisco forensibus pro his speci ei anonarias usui publico, et exercitui necessarias vendere quem sententiam putat veriorem Cuiac. in dic tis locis, et probatur ex l. 2. de publica compa ratione in C. Teodosiano, et ex l. 1. et 3. C. de quibus muneribus lib. 10. et ex Casiodoro lib. 2. epist. c. 20. Tritici inquit species coemptionis nomine nullis temporibus ab his inde decernimus postulari

Qua propter in praxi arg. d. l. unica C. ut nemini liceat lib. 10. animadvertendam esse censeo bona in executione capta ad fiscum expectantia, quemlibet invi tum, et reluctantem dummodo locuplex sit seu pro modo facul tatum suarum emenda cogendum esse. ut probatur ex l. 6. et 20. ibi mandamos que la el venta se haga contra voluntad de los compradores publicamente tt. 7. lib. 9. nostrae compil. quem sententiam communiter receptam firmant Parlador. lib. 2. rerum cotidian. c. fin. 4. p. § 13. n. 21. ad calc. Acev. in d. l. 20. n. 1. cum duobus seq. d. tit. 7. lib. 9 recop. N. 19

Sed ad veritatis doctrinam n. precedenti traditam obs tat textus in l. licitatio 9 § 1. de publicanis, et vecti galibus quo loci tradit Paulus J. C. consultus ad con ducendum vectigal. fiscal. principis neminem invitum compellendum esse. Deinde aequid difficultas N. 20

qa contractus Locationis & Conductionis ijsdem ferme ijs regulis consistit quibus emptio & venditio ut probat tx in l. 1. & 2. ff. locati tx in princ. instit. eod. tit. docent Cuiac. lib. 3 Pauli ad edictum in d. l. 1. ff. locati Donel. lib. 13 comm. c. 6. et ibi Osualdus. lit. A. Ant. Gom. 2° tomo variarum resolutionum c. 3. statim in initio Petrus et Aug. Moria in emptio et vendit. iuris 1a 6. tit. 10. n° 19. in princ. sed igitur necessario ad emendum bona capta in executione ad fiscum pertinenti quis cogi debuit ... sic compellendum esse affirmandum est sic et ad conducendum Principis vectigal cogendum esse probandum est.

N 21. Quare ut has difficultates absolvant interpretes varias adducunt solutiones inter quas verior mihi videtur tradita a Cuiac. in postremis ad tit. ff. de iure fisci in l. 3. § cum quinquennium, & in l. 9 eod. 2. statim in princ. C. locati, et conducti nempe publicanum, qui ad certum tempus vectigalia ad fiscum spectantia conduxit finito lustro seu tempore primae conductionis non debere retineri in eadem conductione, ut probat tx. in l. in vitos 11. in l. fiscum Hermes ... dicto arg. a contrario sensu C. locati in summarum n. esset illos retineri invitos in conductione imo inutile fisco quia non facile invenirentur conductores publicorum vectigalium; si possent retineri inviti, et reluctantes in eadem conductione expleto quinquennio prioris conductionis ut docet Caius iuris consultus in l. 3. d. § cum quinquennium ff. de iure fisci ibi neque et facilius inveni

enim

vel conductores si scirent fore ut peracto lustro discedere voluerint et retineant. Neq. superiori interp.tae obstat tx.us in l. ii. fin. ff de publicanis, et vectig. procedit n. q.a publicanis maximos fructus percepiat ex l.a conduct. et finito illo temp. conductionis tantidem alij locari n. poterant qua in facti spe ratio rationi consonum erat ut compellerent conductores vectigalia conducere arg.to tx.us in l. reg. sm. nis 10. ff. de reg. j.s § cy. aug. inst.a de empt. et vendit. reg.a qui sentit de regulis j.s lib. 6. quas solus ... ita explicatas tradidisse videnr. gl.a verbo invide tineret. in d. l. dicum ermes gl.a verbo compellant in d. l. ii. de publicana § fi. verbo compellant vel. .. hoc specialiter Padellus Castren. in d. l. lucitario § 1. n.o 1 et in d. § fi. n.o 1. et 3. Alex. in l. si merces § vix maior ff. locati, et conducti. cuiacij in loco proxime citato. 22

Rursus n. obstat 2.a dis.as q.a verissimum sit locat. et conductionem emptioni similem esse. id tn. procedit quoad tit. 3, et p. fictione ... ut quia ad mis emptio, et venditio solo consensu peragitur simulatq. esse ... ut p. tio venerint ita similiter locatio, et conductio, ut hbat tx.us in p.cio inst. de empt. tx.us in l. 1. § 1. in l. 2. § 1. l. nec emptio 8. l. in venditionibus 9 ff. eod. tx.us in p.cio inst. de oblig. que ex consensu l. 2. l. in quibus cum seq. 47 ff. eod. l. 2. s.a hoc eod. tt.o l. 6. 8. et 20. cum seq.s tt.o 5. p.ta q. d. l. 1.a et 2 ff. locati tx.us in § nec, et emptio inst.a eod. tt.o quibus consonat de j.e nro regio lex 8. d. tt.o 9 eadem p.ta docent Morla in emporio l.o p. tt.o 9. n.o 13. cum seq.ti in p.missis et tt.o 10. n.o 19 Gregor. d. 2. t.o c. 2 n.o 1. et c. 3 Stat. in p.cio Vbesemb. in paratitla ad tt.s ff. de strahenda empt. lit.a G n.o 5 et ad tt.s ff. locati lit.a B. et lit.a C. n.o 4. Cuiac. in post. ad tt.s ff. de oblig. et act. in d. l. 2. et in d. l. 46. Donelus lib.

13 comm. c. 1. col. 1. Conan. lib. 7. comm. c. 6. nº 3 et 4. et c. 11. nº 2. idq Donel. in d. l. 2 nº 4 sª hoc ttº in aliisq quam plurimis cum conveniunt tunc differentiunt contractus emptionis et locationis de quibus late agunt sª citati et omnes intt. interpretes in locis ante ante laudatis nec recte procedit equi paratio, quas deduximus in 2º argtº qº ad d. l. 18. et 20 procedunt in bonis confiscatis, et fisco adictis at tx in d. l. licitatio § 1. in bonis confiscatis ut recte docent Peregr. in ttº de privil. fisci lib 6 ttº 4 nº 44 Alebed. ubi sª nº 2.

N. 23 Septimo exceptionem patitur nra conclusio ex l. fi. §. fi. de servit. et aque ex l. qui luminibus ff. de servit. urban. ex l. 1. C. de edificiis privatis l. 25 ttº 33. pta 3. qq. s. eq. probat qd h in specto juris nati cuilibet liberum sit edificium suum altius attollere. et ad libitus suis (Volunt. s) usque ad celum deferre. l. cum eo 8. l. imperatores 29. l. cuius edificium 23. quibus iunge. Cuiac. lib. 1. observat. c. 9. ff de servit. urb. l. altius 8. C. de servitutibus et aque l. opus 20. § si iussero et §. in opere novo iuncta gla ibidem ubi tam stc. ff. qd vi aut clam. l. fin. §. fin. ff. eodem l. domus ff. de reg. j. l. fin. ff. de servit. cc. quas plura discurrunt eqpola de servitut. urba. c. 26. et 39 Covarras regula 33. Socinus reg. 71 Conan. lib 4. comm. c. 1. nº 1. et c. 10 nº 10 Corrassius lib 3. Miscelan. c. 29. et in l. 1. nº 44 ff. de servit. Ant. Gom. in l. 46. Tauri nº 6 et ibi eius adictionator eodem nº Suares aleg. 19 nº fi. Greg. Lop. ex tx ibi in l. 29. ttº fi. pta 3. in gla alta Menoq. de arbitrar. centuria 2 casu 156 ~~ttº fi. pta 3 in gla alta~~. Brissonius lib 2. selectarum c. 1. Menetus in d. l. altius nº 1 et 8. C. de servitutibus. Morla in em porio ttº 6 in pmissis nº 102 Donelus in § ceque siquis agat inst.

inst.ª de actionibus et lib. 11. com. c. 5. 3. col. et § 8. extra hanc 1. col. et ibi Otualdus lit.ª L. posse quemque compelli ne alius edes suas eferat ne luminibus idius officiat prospectum ve oferat aut aris ad terendum ventilandum ve frumentum comparate ventum arceat.

Huic tamen observationi respondendum esse existimo illud in variis potestatibus in edificiis propter publicam utilitatem publica temperatum fuisse. non unquam n. lege civitatis certus modus statuitur edificiis ac [illegible] hunc propter publico edificare non [illegible] vicinis in vitiis alioqui intra cumulus semper iuverum ut probat d. lex, qui lumin. ibi secat se formam ac statum edificii servare debere l. 2. § nuntiamus ubi ad modum edificiorum ff. de operis novi nuntiatione d. l. 1.ª in illis verbis nec modum usitatum altitudinis excedas C. de edificiis privatis deinde sancione [illegible] perpetua, et omnium locorum comuni non [illegible] in suo edificare ex adverso aris vicini [illegible] si illa ad terendum ventillandum ve frumentum fuerit comparata, et edificio ventus auferat ad eum purgationis quam in specie prohibere [illegible] md. l. ult.ª § fi. C de servitutibus itaque. et si servitus non arcendi ventum ab area non fuerit constituta ut recte [illegible] tenuit [illegible] D.ª Ioannes elazmon referente Acursio gl.ª verbo speciali md. § fi. docent donell. Otuald. Brison. Morla, et nuper relati in [illegible] verbis s.ª Ant. Gom. d. c. 2. n.º 5. in fine. Otoman. lib. 18. observat. c. 20 ad calcem. [illegible] in porratilla ad [illegible] ff. de servitut. urba. n.º 3 Cucacius in posthumis ad d. [illegible] Codice de edificiis privatis idem in posth. ad [illegible] ff de servitu. urb. in l. 4. 9. et 11. Ant. Fab. lib. 19 [illegible] c. 13. col. 1.

N. 25 Supradicta cum in causis ff. Janis locum
habeant peculiari ratione favore religionis procedent. utquis
aedificias aedificare alteri non afferat ne moniales religiosae
vitae intra claustra agentes conspici queant ut placuit
Salicetto post Petrum Espinosam in d. l. alterius Covar. d. lib. 3 var.
resol. c. 19. vs. alt.o prioris Padilla in d. l. altius n.o 19
C. de servit. Morla d. tit.o 6 n.o 102 vs. quarto limita
Ant. Gom. in l. 46 Tauri n.o 9.

N. 26. Sin autem pat. naturales vel adoptivos filios
emancipare compelli posse. vel filios cogi ut exeant de po
testate patris vel invitos postquam emancipati sunt in illam
redigi contendat l. penult. alias fin. ff. si a parente
quis fuerit. l. non potest 32. ff. de adoption. § fin. inst.
quibus mod. ius patriae l. nec avus 4 C. de emanci
pat. liberorum l. sicui 92 ff. de condit. et demonst.
l. filius fam. 117 § 2 ff. forma ff. de legatis, et
fideicomm. lib. 1. l. fin. ff. de his qui sui l. 17
tit.o 18 p.ta 4. gl. verbo pone et ibi comm. m.e
Ddres inst. in d. § fi. quibus mod. ius patriae gl. verbo a
filio vs. vel dixit testator in l. cogi 16. § si pater et ibi
in Ddres ff. ad senatus cons. Treb. tradunt Bart. Bal
dus, et Oroz n.o 1. in d. l. fi. ff. de iis qui sui. et in d. l.
non potest ff. de adoption. greg. Lopez. in gl.a 1. et 2 in d.
l. 17 C. Pinelo in l. 1. n.o 3. et 7 C. de bonis maternis
Morla in emporio (Utriusque) juris tit.o 2 in praemissis n.o
57 Cuiac. lib. 4 sent. Pauli tit.o 13. scolio 1. et in
recitationibus ad tit. ff. si a parent. quis fuerit in l. 1. § 2
et ad tit. de legatis. et fideic. lib. 1. in d. l. 117 praedicti
§ 2 formis et lib. 11. quaesti. papiniani in d. l. pen.

ff. si

¶ Si aponente quis fuerit Ant. Fab. in papinianea ttᵒ. 8. pᵒ statim in initio circa illat. 1, 2, et 3. et d. ttᵒ. 8 pᵒ 1. illat. 4. et pᵒ 7. illat. penultᵒ. et ttᵒ. 10. pᵒ 1. illat. 26 et ttᵒ. 11. pᵒ fin. illat. ultᵃ. Donel. lib. 2 comm. juris civilis c. 16. 3 col. cum seqᵗⁱ. vsᵒ. stat et vsᵒ incoi autem Osualdus ad eundem Donel. d. lib. 2. c. 26 litᵃ. d. idem Donel. lib. 8. com. de jure civili c. 12. col. 2. Folorcano lib. 2 de crimᵉ. parricidii. c. 8. vsᵒ quo sponte, pag. 139 cum quibus legem finitur

Laus Deo

Soli Deo Honor, & Gloria

Adel D. D. Fer-
nando Ponce de Garcia

EDITIONIS TRACTATIONEM AD titulum C. de edendo ex academia praescripto.

Libens interpretor viris n. imodis inservire cupiens nullibi sic manifestius detegere posse iudico quam videant in ea doctrina & eruditione mire cum utilit. iisque forensibus controversiis obtinent concurrere quare propter cura vra & diligencia more solito fabeari oportet nam ut elegans Propertius.

In steriles campos nollunt iuga ferre iuvenci
Pingues solum laxat sed iuvat ipse labor.

Ad rubricam. ss. qui existiment minus recte Iustinianum tit. de in ius vocando proponere tit. de edendo. nam cum Dn. accursius quam ceteri interpretes probant intendere inst. iuris privati tradere quod in iudiciis litigantibus vedi solent, et sequutus calistrati sententiam in leg. 1. ff. de interrogationibus in iure faciendis preparatoria iudiciorum ad ipsa iudicia proponat oportebat ut prius in ius vocatione dissereret quam editionis tractatum institueret, omnium n. actionum instituendarum principium ab ea sp. edicti perficit qua pretor evicit de in ius vocando §. ultimo instit. de pena temere litigantium quem ordinem Tribonian. probabit in compositione Pandectarum dum ante titulum de edendo proponit eos titulos quibus agit de in ius vocatione. N. I.

de satisdatione quæ reus solet prestare & de ferijs excusat
quæ omnia editionem actionis præcedunt.

N. 2° Quæ difficultas & si perserint Cuiacius in paralit. huius
tt. Anton. faber. ad leg. 1.3 ff. hoc tt. & Reinaldus cortus lib. 1°
indagationum cap. 2. n° 1° minus feliciter superarunt, qt. n. cuiacius ait
editionem actionis in ius vocationi adeo inexam esse. Ut vix cecerni
possit quæ alteram præcedat quantum distet ab eo ex infra dicendis apare
bit, fabri vº responsio et eiusdem cuiacij lib. 10 observationum cap. 10.
quæ docet xº veterum quoque iudiciorum morem non ante vocatum reumqu-
am edita esset actio ex ordine in pandectis servato ipse confundit et ex
leg. non videt 3.3. ff. de iudicijs & Reinaldi senta existimantis in
pandectis proponi tt.3 de in ius vocando quia ex actis observat iudi
ciorum ordo, et principaliter agit de libeli editione in hoc vº titulo
nunquam de libeli editione quæ fit in limine iudicij sed de ratione,
nisi editionibus, quæ post certum iudicium fiunt expresse repugnat legi
editæ 3. hoc tt°. ~

N. 3. Sed quoniam huius difficultatis solutio patebit eum, qui prius
cum iudiciorum ordinem cognoverit, & alias tunc, alias nunc iuditia in
coari non ignoraverit, istius quod olim licebat ei qui aliquid sibi dare
aut fieri oportere l. rem suam ab alio possesam vindicare intendebat
absque Magistratus additione adversarium in ius vocare idest ad pre
torem qui ius dicturus est. D. § fin. inst. de pœna temere litigantium expli
cant Cuiac. D. lib. 20. observationum cap. 10. Gobcanus lib. 1°. va
riorum c. fi. Donelus lib. 23. comentariorum c. 2°. & l. ignigerus in
notatis litera D. huic ad locum inquo ius lex quæ iuris appellatione
consistendi docet lex ius pluribus ff. de iusta, et iure. lex 4. § quod ait.
prætor. ff.

ptor ff. de interrogationibus in iure faci. notavit etiam in leg. 5.a ff. de iust.o et iure Duarenus lib. I.o disputationum cap. I. e girinarius in leg. I.a ff. de in ius vocando. Duenas de iuris dict. et imperio lib. I.o tt.o 4.o n.o 7. et veniant in iudicio sparere contra auctorit. in vicem tradere et obtorto collo in ius rapere adita prius testat.e ut apparet ex verbis legis leg. 12. tabularum quam afert Rosinus lib. 8. antiquitatum Romanarum c. 6. sub ff. fe. leg. duodecim tabularum n.o 26. et eruuntur in pstanti plura eius rei vestigia, que apud bonos auctores extant contra nasque in lite ff. sive iusu ptoris in ius vocari nequeunt compellantes etiam Brissonius Scardus de verbis iuris verbo atestari et verbo vocare in ius Duaren. D. c. 1, et c. 7. Cuiac. d. lib. 7 observat. c. 16 et lib. 10 c. 10. Petrus faber in leg. nemo de domo 103 ff. de reg. iur. Rebuff. ad leg. 12. tabularum. c. 5. et lib. 1.o variorum c. 6. et lib. 2. c. 15 idem pro tribunali c. 3. et 9.o Gobean. d. c. fi. Petrus Gregorius lib. 48. syntagmatum c. 2 n.o 2.o Duenas s.o ex d. n.o 7. Rosinus ubi s.o et lib.o 9. c. 12 Donel. D. c. 2.o et A. in ius notator idemque plures alios referens lit.a O et lit.a X.

Unde constat errasse accursium Bart. et Fulgo. dum iuris antiqui ignorat.e existimarunt edictum neque eum qui in ius vocatus esset vi eximat ad eum pertinere qui in ius vocatum e manibus viatorum seu apparitorum magistratum vi eximeret competit enim adversus eos qui manibus in ius vocatis eriperent quos actione illo suo edicto proposita ptor spicit ut quanti extimaret ea res de qua controversia erat pstarent etiam si calumniator esset qui in ius vocabat adversarium leg. hic alium 5. § I ff. illo tt.o Petr. Greg. D. c. 2. n.o 2.o Duenas D. tt.o 4 n.o 2.28. Cuiac. etiam. Egirar. et donel. in §. poenales instit. de actionibus Anton. libanus ad eundem §. ex n.o 13. p.te I.a lib. 2.o de actionibus Donelli.

N.° 4°

ad tit. C. de in ius vocando n° 18. ~.

N. 5° Vocationem in ius actionis editio sequebatur ut ex bonorum auctorum testimoniis probat Rebordius pro tribunali. c. 2. Rosinus d. c. 12 ad fin. Blasenberg imparati ff. Soc tit.° n° 1°. Erginarius in eiusdem rub. scolis Petri Greg. d. c. 2 n° 3. Duenas. d. tit.° 5. n° 1°. Blanasius de actionibus c. 3. Hilligerus in notatis ad Donelli d. lib. 23. comment. c. 3. lit. A. quod suadet ex ordine in pandectis servato ubi titulus de in ius vocando praecedit tit. de edendo et non obscure id insinuabit iustinianus in § fin. inst. de poena temere litigantium et modestinus in d. l. non videtur 33. ff. de iudic.

N. 6° Ex quo convincitur opinio cuiacii d. lib. 10 observationum c. 10 otom. ad tit. de pactis n° 1°. Antonii fabri ad l. 1. ff. Soc. tit.° qui post Ioannem relatum a Blanasco d. c. 3. actionis editionem olim praecessisse falso putarunt quorum fundamentum levia sunt. iura n. quibus cabet factum aliquando interpellationem l. denunciationem extra iudicialem debitori a creditore ante litis initium de urbanitate intelliguntur ut si quae esset controversia amicorum interventu finem acciperet ut in leg. transactionem 35. C. de transactionibus l. debitores. 10. C. eod. allegatione C. de pignoribus lib. 3. in princ. ff. de usuris l. quidem tenetur. 12. lib. 2. disput. d. c. 28. cuiac. lib. 9. observ. c. 31 sarmiento lib. 1°. selectarum c. 2. n° 9 ad editionem autem actionis nunquam ante cogebatur actor quam in iudicium venit ut explicat Rebord. d. c. 4.

N. 7° Quomodo autem actionis editio fieret docet ulpia. in leg. 1° § edere ff. Soc tit.° dum ait edere eum qui describendi copiam facit vel in libello actionem complectitur et dat vel dictat et de eo labeo ait qui ~~producat~~ adversarium suum ad album et demonstret quod dictaturus est. l. id dicendo quo uti velit ubi al... vum intelligo non tabulas rationum ad memoriae subsidium confectas.

confectas ut falso putabit alciatus lib. 8. Parerg. c. 7 sed pariete albo aut dealbato ut Rebuffus in tribunali c. 4. 1. tabula alba seu albis literis notata in qua actionum formulae publice erant descriptae ut cum Theophilo notarunt Roman. et Brisonius verbo albus Obsenbechius in paratl. ad tit. de albo inscribendo. Cuiacius lib. 21. observat. c. 29. atque ita intelligunt. de l. § edere. Duarenus lib. 1.° disput. c. 13. Cuiacius lib. 8. observat. c. 15. Rebuf. d. c. 4. Donelus in l. edita n.° 4. in hoc tit.° Anton. Faber. ad dict. § edere Parsladorius lib. 2.° rerum quotidianarum c. fi. 5.ª p. § 1. n.° 8. & 9. quae quidem actiones a praetore dabantur certis, et solemnibus formulis. leg. 2. § deinde ex his ff. de origine iuris ubi Cugatius et Corasius alexander ab Alexandro lib. 2. dierum genialium cap. 8. Dionisius Alicarnaseus lib. 2.° antiquitatum Romanarum. Plutarcus in Numa et Livius decade 1.ª lib. 1.° adeoque formulae verbis inserendae fuit ut qui caderet qui silaba caderet teste quintiliano cicerone pro cecina, et pro Rosio, et docet Iason n.° ~~4~~ 7 Gomesius 26. Vinstonius 6. in prio ~~de~~ institutionum de actionibus. Alciatus in leg. pecuniae verbis § actionis n.° 7. & 8. de verborum significat.

Sed cum pars tutus aut humanus videret vim tantum privati libidini permitti equius quod esset magistratus auctoritas adhiberi prohibitus in ius vocandi mos exolevit hic nec alias reos in iudicium tradi permitti coepit quam praecedente iussu iudicis qui de causa debuit cognoscere. leg. ultima c. de exhibendis reis. l. cum clericis 25. c. de episcopis, et clericis. l. cum proponas. c. de bonis auctoritate iudicis possidendis cap. ex parte 2.° de rescriptis cap. penultimo de foro competenti cap. 2.° de dilationibus cum aliis l. r. tit.° ~~3~~ part. 3 N.° 8.

l. 1a. tit. 2. lib. 3 ordinamenti l. 3. tit. 3. lib. 4. recopilationis notant Bart. in extravag. et reprimendo n. 6. Dueñas regula 96. et seqq. Rebuffus de citationibus in praefatione n. 10. et n. 99. Mendoza lib. 2. controversiarum usu frequentium cap. 24. Asinius in praxi § 8. cap. 2. Gail lib. 1. observationum c. 48. n. 12 Vancius de nullitate ex defectu citationis n. 35 et sequentibus Stilguerius in leg. 1. n. 3. c. de in ius vocando Donellus dicto cap. 2. et ibi notator illigerus plures alios referens lit. P. et ex nostratibus Greg. Lopez. verbo. oportet omnes in dicta leg. part. Pax in praxi 1. tomo p. 1a. 3. temp. ex n. 4. Didacus Perez, et Acebedo in dictis leg. de ordinam. et recopilationis.

N. 9. Quapropter audiendus non est Donellus dicto lib. 23. cap. 2. putans ritum illum vocationis in ius iam Pauli, et Ulpiani temporibus in desuetudinem abiisse. et solum per apparitores autoritate magistratus vocationem fieri nam et si olim qui acturus erat, ut rixam et tumultum occasionem effugeret per eorum adire [illegible] solebat ut per apparitores, et viatores vocaretur reus illud tamen ut non negandum ita nec tunc necessarium fuisse probandum rarius non viatoris munus usurpatum fuisse docet Ioanes Rob. lib. 3. sententiarum. cap. 1. et Oulteius relatus ab illigero dicto cap. 2. in notatis lit. C.

N. 10. Nec contrarium probant iura quae ipse adducit Donellus scilicet lex si quis ex aliena 5. ff. de iudiciis l. 2. ff. si quis in ius vocatus non ierit ex quibus dum docent vocatum in ius, et non comparentem iudicis autoritatem contemnere, et ideo poenam pati deducit vocationem fieri iudicis mandato. alioquin non contemneret eius autoritas nam vero dicta iura intelligi posse de vocato in ius, ex iudicis officio non ad instantiam partis l. si dicamus loqui in vocato

ab actore adhuc recte diceret non venientem magistratus autoritatem contemnere quia actoris non autoritate propria sed magistratus vocat in ius l. id [illegible] permitente, et ideo reus non comparens tanquam adversus legem, et magistratum contemnens punitur. nec fortius perstringit tempore iuris consultorum cognitos. prius aparitores qui in ius vocarent l. 2. ff. de servis fugitivis l. finali §. finali ff. quod metus causa nam ex predictis legibus non constat aparitores in ius vocare sed exequi sententias, et alia magistratus precepta aparitores non dicuntur quia aparent coram magistratu, ut eius mandata exequantur. quo nomine continentur lictores scribe viatores, et precones, et alij id genus, ut notarunt Ptom. et Briso. de verbis iuris verbo apparitores.

Sed et actionis editionem frequentius fieri solitam per libellum qui gentis intentionem includeret ostendit lex edita 3. Cod. titulo et ex ipsa autentica offerat codice de litis contestatione, que constat offerendum prius iudici capitulo l. de libeli oblatione deinde parti cum Glosa Bart. Alberico et alijs testante Hilguerius in dicta lege autentica offerat numero 2. Blavascus de actionibus capitulo 3. illigerus in notatis ad Donelum dicto lib. 23 capitulo 3. litera A quod in causa fuit. ut loco huius tituli de edendo insereretur in decretalibus titulus de libeli oblatione. ut notat Donelus in dicta lege edita numero 4. cui respondet lex 15. cum sequentibus titulo 2. partita 3. et integer titulus 2 lib. 4. recopilationis. N. 11.

Ex quibus igitur reluceat solucio superius propositae difficultatis et ultra Donelum dicto lib. 23. capitulo 3. et in rubrica. cod. de in ius vocando numero 6. et ibi Gilguerius numero 3. ratio quod cunctis temporibus iuris consultores qui ad edictum scripserunt et quorum in N. 12.

d

pandectis extant responsa in ius vocatio editionem praecederet cum
veniens fuit eum ordinem sequi, et prius de in ius vocat. agere
quam de editione. sed cum iam receptum esset seculo, et etate Ius
tiniani prius libellum iudici offerri, et actionem edi quam citaret
reus antiquo in ius vocandi more penitus sublato ordinem ver
tit Tribonianus in partitione rubricarum C. et recte praemisit tit.
de edendo

N°. 13. Sed superest adhuc inquirere qua ex causa in hoc tit.o et ff. eodem
de aliarum rerum quam actionis editione agatur nam cum ex iurisconsulti
sententia in dicta leg. 1a. § edere ff. hoc tit. edere sit describendi co
piam facere, et de praeparatorijs iudiciorum disseratur in hoc tit. Licet
actionem editioni convenire videbatur editio n. instrumentorum, et
rationum magis ad probationem pertinet l. fin. infra hoc tit.o l. 1a. ff
de fide instrum. eo quod et sequitur fere litem contestatam l. prosequi
§ si dies ff. ut legatorum nomine. Sed o verbo edere non licet
significare copiam describendi facere sed latiore significatione tamen
hoc vocabulum idem esse quod exhibere l. in publicum producere. quo sen
su dicitur edere munus in leg. Publius 36. ff. de condicionibus et
demonstrationibus, et edere nummos l. patrimonium in leg. 1a. ff de
officio consulis in leg. 1a. § Solent ff. de officio praefecti urbi, et
edere partum in leg. imperator 26. ff. de statu hominum, et
alia id genus quae adducunt Calvin. et Brisson. de verbis iuris.
Verbo edere, et ideo cum instrumenta rationes, et acta publica in lucem
prodant, et exibeantur nil mirum si ea omnia editionis verbo com
prehendantur, et quia de primordijs iudiciorum ex ea vetus ordo narratio
praemittendum sit ex leg. 2a. ff. de origine iuris atque prorsus, et spe
cialiter actionum editio pertinet quae ante litem contestatam, et iudicium
a parte fit ideo minus de reliquis editionum generibus in

situ

tiori debuit sermo tum ex eo quod docet Iason id. n.° 3. nempe omnem editionem praeparatoriam esse posse quando aliquando rees, et instrumenta ante litem contestatam edi iubentur si illi in libelo exprimentio fiat d.° ea que refert cuiacius lib. 10 observationum cap. 14 et Iasonem adeius impugnationibus defendunt rip.a n.° 9. et Alciatus n.° 12. tum ex quo cum ea que iuncta sunt separari non debeant leg. 2.ª ff. de estatu dominum l. cumqui edes 23. ff. de usucapionibus et in edicto praetoris coniunctis agat de omnibus editionibus in 1.° ff. de edictione actionis in 2.° de editione instrumentorum et rerum conveniens visum fuit iustiniano de editionibus agenti de omnibus promiscue in deserere, et post actionum editionem de alijs editionibus tractationem instituere. de quibus et nostri sermo fiet dum huius tituli leges interpretatione d.° donimus ad leg. 5. § 6. et ultimam

Ad l. 13. § 3. 6. 3. de ultimam

N. 1.°

Et si harum legum diversa sit contextura diversarum tamen omnium interpretatio ab eadem pendet doctrina de ano bis sub eisdem nostis fiet expositio imperator igitur Antoninus in hac leg. 5.ª admonet actorem depositum petentem et aliunde quam rationibus

adversarij depositi, qui ... querat exhiberi .n. rões, et eisdem intentio fundet ex causa solet ad iudicis officium pertinere quia fide esse constat, sicut ne alienorum instrumentorum inspiciendorum potestas fieri debet, et idem met Antoninus rescripsit in leg. 9. acumine C. Doct.to Sed in leg. n. est nobis, 5. et in leg. iubem 6. imperator alexander dicit ubi fuisse rescriptum et iuri convenire. Habentes apud se libros rõs edere compelli quia rescripta cum discrepantia viderent consulto Alexander respondet in leg. ult.a Doctt.o iudicio sequi debere rescriptum Antonini in dicta l. 9.a quo cauetur reum actori instrumenta sua edere n. compelli ... et ad rões pertinet in hac leg. 5.a neque aliud iuberi rescriptum suis in leg. 9. et 6. actorem n. rões suas respetenti edere iubent ~~~.

N.o 2.o

Ex harum leg. contextura eam depromo certe reus acto... rões exhibere n. cogit actor uero reo eas edere compellit huius ... rões differentie quod inter actorem et reum duplicem constituo 1.a ducta a fine personarum actoris, et rei. reus .n. coactus petere sibi edi n. ad ledendum sed ad se tuendum, et muniendum, ex quo illud natum fabbrabiliores esse reos, quam actores l. fabbrabiliores 125 ff. de regulis iuris. geliniores quam nos esse debere ad obligandum liberandum quam ad obligandum l. Arrianus 47 ff de obligationibus et actionibus, nalis e n. pro laborantibus fabor. ut notat Quintilianus lib. 9. cap. 2. actor uero editionem postulans id agit ad fundandam originem petitionis pro inde nec coactus, et simul id. inpetendum. opugnandumque reum. l. qui in alterius 42. in fine ff. de regulis iuris. 2.a uero ratio precipua est, et qua in nihil dicta lex ultima infra Doctt.o docet actorem nisi rões suas edat reo ulli exceptione summoveri posse. sed dicet aliquis in dolo actorem n. esse dum rões suas retinet cum n. earum dominus sit potest de eis disponere

probt

ut velit l. retinendo l. exhibendo l. in remandata 21 cod. mandati sed et hoc maxime cuiqz propriu est ne cogat se ledere qui alteru ledere [illegible] l. iustitia ff. de [illegible] et iure dolo [illegible] facere. dici n. pot qui iure suo utit l. nullo §§. ff. de regulis iuris. sed dolus actoris arguit ex eo qd [illegible] id qd agendo recipit facit, et qd n. pstat reo qd ab eo exigit actor. n. actione instituendo affirmat [illegible] ee qd intendit, et simul suscipit eius pbatione l. actor 23 cod. de pbationibus et ideo nullam rem qua de re controversa constare possit reiicit ne alias sue intentioni, et concilio adversari videat eiusmi autem rem reiicit qui rões ad eam pbatione edere recusat dolosque facit adversus officium a se susceptum faciens deinde actor decem petens et reus exceptione aliqua utens n. audiens hoc ab eo petere intelligit ut in exceptione [illegible] veru, et bona fide agnoscat sed veritate defensionis a reo exigens prius hoc ipse in intentione pstare debet ut nihil recuset ex quo de verit. constare possit qd quidem illi suspectum n. sit rões autem pprie ut sit suspecte ee n. pot et qui eas exhibere recusat aperte dolo facit, facit n. [illegible] equissima iuris nalis re quia sanctum edicto illo qd quisque iuris adversus quamque facere constat consequetur adversus eum doli exceptione l. 2 ff. de doli mali exceptione. Nec [illegible] actore edere nolente rões quas ab eo reus exigit id eum suo iure facere nullo etenim iure id facit quem [illegible] iuris et equitatis rões in eo facere ostendimus nec in consideratione debet domini ee. de rebus suis ut velit statuere, ita et illius negationes adversus se subministrare [illegible] adversario id n. [illegible] est, nisi quis facto suo ea amiserit et eodem facto rei sue eorundem necessitatem sibi imponat ut accidit in rationibus actoris ut sa dominus, diversum e in reo qui [illegible] significat. utit, et in ea rões suas edere recusat actori in quo nihil facit reus

cui ig illud sunt q̃d dominorum proprium est. in rebus retinendis et adversus se n̄ exhibendis dimittere debeat. neq negando n̄ tales probandi necessitas n̄ inse n̄ suscipit, id eq hoc ipso facto a se remobeo eq probandi onus actoris sit n̄ rei negantis dicta l. actor. l. 2. ff de probat. deinde eq sola infitiatione conventus nihil exigat ab adversario nihil eq est q̃d actori prius praestare debeat ut nisi id faciat dolo facere videat explicat elegant Donelus in dicta l. ulta n.º 4.º

N.º 3. Sed cum duabus p.s constet superior cc.º singulas divisi exponere convenit 1.º igit que docet reum edere n̄ compeli rões fulcit ex leg. minus gravi. 6. cod de testibus l. de minore 10. § tormenta ff. de questionibus cap.º 1.º extra de probationibus cap. si testes § qui incendit 4. q. 3. cap. finali 6. q.e 3. l. 5.º tt.º 16 part.º 3. et in argum l. in speciali 73 ff. de rei vindicat. lex cogi. 11. cod de petitione hereditatis, et post inpres dbig constituunt socin in regula 112. Dueñas reg. 230 Menoquius de arvitrarijs lib. 2.º casu 499. pruebas vel relaci a cenedo in colectanea 167 ad decretales n.º 6. Alguenig in iuribus ubi Donelus et lib. 23 comentariorum cap.º 7. ubi illigerus in notis lit.ª R. Albarus Balascus de iure enfiteutico 1.ª p. q.e 8 n.º 1.º Ioannes Garcia de novilit. glosa 2.ª § 1.º n.º 20. Rodriguez de annuis reditibus lib 2. q.e 16 n.º 10.

N.º 4. Nec obstat equitatis ro que ex adverso moberi videt scilicet n̄ deuere viam probationibus p̄cludi facultatem q̄serendi coangustari l. quoniam 21. in fine in fine codi de hereticis l. nequid 7. § de his ff de incendio, ruina, et naufragio editis q̃s rei rationibus l. instrumentis veri fidem melius

constare

constare posse ut habet in nro le: 9. Non est nobum
Quoniam optimus iudex omnibus mis inquirere debet veritatem cap.
in iudicantes 80 q. 5. l. illicitas §. veritas ff. de officio praesidis iun
his traditis a cobarr. lib 1. variar. cap. 1 pinelo in leg. 2
8a p. cap. 3. n. 33 cod. de rescindenda venditione Me
nochio de arbitrarijs lib. 1. q. 12. lites quantum fieri
possit minuere l. iudices 9. Code de iudicijs. l. quidam 21
in fine ff. si certum petat hoc non fieri tunc debet quoties
cumque neque iuris nec equitatis ratio resistat quod in nro casu
pretendimus, et notat purpuratus in hac l. 1. n. 20 Do
nellus dicto lib. 23 iuris civilis cap. 7.

Sed nro iam fortis opugnat clementina sepe de verbis significat. qua cautum extat reum compelli positionibus actoris respondere ad eruendam veritatem, et relevandum actorem ab onere probandi quod idem tradit l. 1. 2. et 3. ff. de interrogationibus in iure faciendis cap. 2. de confessis lib. 6. l. 1. tit. 10. part. 3. l. 1. et 2. tit. 7. lib. 4. nove compilationis, sic quod ea quae in mente habet non exprimere compellitur rationes, et instrumentum contra edere cogendus erit. N.° 5.

Atqui huic difficult. com. respondere solet discrimine ad hibito inter instrumenta rei, et confessionem rei quae per interrogationes, et positiones ab eo extorquet. nam in prioribus contentas aliunde quaerere, et probare actor potest qui si non fecerit sibi imputet, at vero quae ex confessione rei pendent probationem aliam non admittunt quae in potestate actoris sit unde cum aliunde haberi non possit quam ex rei ore nil mirum si actori non imputet. cuius positionibus merito hac de causa reus compellitur respondere ita Ioannes Andreas et Dominicus n. 6 in cap. 2 N.° 6.

de confess. in 6. Antonius 10 abbas 16. Felinus 9. Berous 63. et comm. doctores ..... num. 49 in dicto cap. 1. de probationibus Caenolum n. 25. Riminaldus 362 in nro

N. 7. Vis hec comunis ratio & discrimen ex sequentibus facile co... primo quia non semper positiones reo oblatae nario ex eius confessione pendent quin imo frequentius fiunt, et admittuntur ad faciliorem clarioremque probationem dicta clement. sepe ... positiones, et actor eas se probaturum profitetur, et nihilominus semper reus cogitur his positionibus respondere rursus e contrario plerumque contingit plura estare in privatis huius ... rationibus l. instrumentis, que aliunde probari non possunt quo casu nil reperit quod actori imputari valeat et in non odeo magis ... exiberi instrumenta debent quibus actori ... Deus, et ... notis ubi s.

N. 8. Hac igitur & alijs in probationibus omissis quas pstant Berrouis, Ferrett. ubi s. Reinaldus Corsus indagationum iuris lib. 1. ... & alia tradita ab Alciato ... n. 7. Hilquinio 21. ... exacta huius rei cognitione aliqui casus distinguendi ... quibus compellitur reus interrogationibus, et positionibus actoris responde re quia diversa equitatis ratio dependit, et primo istat quod ad interrogationes attinet duplici ex causa interrogari olim re... ... ad lites preparandas & iudicium ... fundandam actionem et intentionem actoris ad lites preparandas veluti an esset heres l. bonorum possessor, et tota ex ... l. 1. 2. et 9. de interrogatoriis actionibus l. fiendum possideret, ... qua ... l. ... aliena ... eodem ... an sua esset quadrupes que pauperiem fecit l. servus qui damnum dedit. l. 7 et 8. eodem tit. alia quod id genus quam frequens.

frequens fuit temp. iurisconsultorum usus et nil obstat cur non
odie in usu ee possint, quippe. que tantummodo diriguntur ad preparandum certum videndum iudicium ut qd. actor plus petitionis periculum vitet ut inquit dicta lex I.a Rebardus lib. 3. variarum cap. 14. Petrus Faber in l. qui in alterius 42. ad finem ff. de regulis iuris nec pro ulterius reo adferat. & equissime qd prodest actori et reo non nocet l. 2.a § item barg ff. de aqua publica adcenda. Rursus ad fundandum actoris intentionem interrogationes quando fiebant quibus reus de iure suo aliquid respondere compellebatur sed quia hoc iniquum usus fuit nec minus iuris, et equitatis rationi contrarium qua regula quam defendimus inniti supra probavimus etate iurisconsultorum frequentari minus ceperunt et actiones interrogatorie autem in desuetudinem abierunt ut ait calistratus in dicta leg. I.a et observat obesenbequius in paratitla illius tit. n.o 2.o Tomas freigius ibidem Duarenus disputa. iuris lib. I. cap. 43. Cuiacius in l. 3. et in l. 12. de interrogatoriis actionibus lib. 17. ad edictum Pauli Robertus lib. 4. sentent. cap. 18. Rebardus pro tribunali cap. 5. Brissonius 4 selectarum. cap. 10. Menoquius de arbitrariis lib. 2. cap. 91.

Deinde constitutio merito compelli reum in litis exordio, et post contestationem de calumnia iurare quo iuramento obtinet putare se bona instantia uti, & iuris sui fiducia litem suscipere, et actoris intentionem negare qd in vicem actor prestat iurans litem non calumniandi animo aut gratia rei vexandi di movere sed bona fide, & quis minime fuerit veteribus iurisconsultis incognitum ut aparet ex l. de pupillo § qui opus ff. de operis novi nunciatione l. qui bona 13. § qui damni ff. de damni infecto. l. ius iurandum 34. § qui ius iurandum ff de iure iurando l. in eo heredes 44.

N.o 9.o

3

§ qui famil. ff. famil. erciscundę, a iustiniano q idq constitutum est, & in meliorę formā redactum l. 1.ª et 2.ª cod. de iureiurando propter calumniam. autent. de iis qui ingrediunt ad appellat. § fi nali collat. 5. autentico Vt litigantes iurent collat. 9 quibus concinit in decretalibus, et in 6.º tt. de iuram. calumnię, et iure regio l. 23, & 29. tt.º 11 part.ª 3. l. 5.ª tt.º 6. l. 2 & 3. tt.º 7. lib. 4. recopilationis late explicant, et prosequunt Cuiacius in nobella 49. articulo 3. cap. 8.º in nobela 124. Anastasius Germonius in paratitla de iuram.to calumnię Hilguerius ad tt. cod. de iure iurando n.º 2. Petrus Greg. lib. 45. sinctamatus cap. 7 a n.º 8. Brisonius l. 5. de formulis pag. in parbis 462. Donelus lib. 24. comentariorum iuris ciuilis. cap. 3. et de iure iurando cap. 2. Menocius de arbitrariis lib. 2. q. 20. Maranta in speculo p. 6. cap. de iuram. n.º 10. Abendaño de exequendis mandatis 2.ª p. cap. 27. n.º 16 articulo 3.º Matienço in dialogo relatoris 3.ª p. cap. 44. n.º 8. Paz in praxi tomo 1.º p. 1.ª temp. 4. a n.º 49. qui omnes ore vno probant iuram.ti huius exactione summa equitatis niti, et publicę vtilitati continere. Vt proinde quis reus rationes suas l. instrum.ta edere non teneatur iurare tn. de calumnia o ipse deueat actor Vt contenat hoc iuram.tum pro confesso adiat, et versa vice actor causa amitat autentica principalis in fine. l. 2. § qd. si actor. cod. de iureiurando propter calumniam tradit Vltenbecius in paratitla huius tt. n.º 11. Abendaño in dicto articulo 3.º Acebedo in dicta l. 2. recopilacionis.

N.º 10. Praeterea non minus equum videtur agnoscere oportere reum iuris iurandum delatum ab actore. qd. litis decisorium appellat. l. id. actori referre si noluit ipse sua confesione litem decidere iuxta ea que probat textus in l. manifeste. 35. de iure iurando l.

delata

Relata q. cod. de reb. creditis. obseruant Torcatus in necromancia iuris. dialog. 54. Riminaldus in q. 1. n° 109 institutionum quibus alienare §. l. n° Menochia controversiarum illustrium cap. 32. Faquineus controversiarum iuris lib. 2. cap. 19, et sequentibus nam reo nulla hoc casu fit iniuria, qui iudex et testis in sua causa constituitur eiusque religio, et fides eligitur nullis tex. nullis q. alijs adventitijs probationibus requisitis l. finali cod. de fidei commissis maxime cum referre possit actori iuramentum ut raciocinatur Ugriang in l. ius iurandum 34 ff. de iureiurando ibi ne de iniuria queri adversarius possit cum possit ius iurandum referre. —

Tandem et ultimo interrogari solet reus super positionibus, ab actore factis ut testium eius examini deserviant et tribus probationibus propriis et in hoc articulo maxime DD laborant quare qui non exibet contra seipsum instrumentum confiteri palam, et istis positionibus actoris respondere compellatur sed potes considerare non malum differentiam rationum cogitur reus positionibus respondere quia posquam cognita actor contendere maluit quam cedere l. 1. ff. de ... et credens ... causam fovere litem suscipere iurabit contrarium sibi fore futurum non praesumitur neque ita responsurum ut de priori ... adversari, et nocere sibi ipsi videatur contra vero edere instrumentum non cogitur quia sepe contingeret in eis contineri quod fundet actoris intentionem adversus reum. qui vero nihil debeat et mirum sit condemnari quod si animo calumniandi se defendat dolore eum longe equius est cogi respondere positionibus, et sua confessione controversiam dirimere. nam bono reipublice quod consistit in litibus finiendis pleniorem fides satis in hac specie argumento l. unica cod. de confessis quam instrumentum ... rationes exibere quibus varia adhuc exceptionem rei possunt opponi nec tantum ad litem decidendam quam ad fundandam actoris intentionem pertinent. adeo quod reus merito urgeri non debet, ex ... dicis —.

N. 11°.

* intra

N.12.

Sed hec nra regula ut et quelibet alia iuris n nullas exceptio
nes patit quibq ex causa, et equitate sugerente ut in l. 1a
Antoning tradit receptq est. rationes et ministerium rey actori ede
re causq v. triplicem consilio aut n. considerari potest. ex psona
na ipsig rei aut ex psona actoris, aut ex qualit. ministerii. ex pso
na rei fit editio ratione officij, et publici muneris ut ab argentarijs
teste Ulpiano in l. pretor ait q. caio in l. argentarig 10 ff eodem quorq
principalis fuit opera in repub. Rom. pecunias fenori accipere depositas
tas re, et pecunijs pmutare, et actus sui roes diligenter conficere ij
qz diuersis nominibq nuncupabant iq argenti distractores, numu
larij, mensularij, iq cansores, trapezite, et collibiste unigiuiq qz. qz
condit., et ministerium explicant otom. Bris. Scardus, et Calbing et
verbis iuris, verbo argentarij in Menog. de arbitrarijs lib. 2. capu
95 Cobas rubias et veterq numismatq colat. c. 7 n. 4. Petrus
Greg. lib. 22 sintamatq c. 9 n. 11. Alciatus lib. 4. dispunctionq
c. 22. Cuiacius in l. si ung 27. de pactis, et lib. 10 obseruatio
nq c. 14. Ant. Fab. in rationalibq ad pandectas in l. quidam q.
q. numularig ff eodem Conang lib. 4 iuris ciuilis c. 15 n. 5. Fer
dinandus Menchaca controversiarq usu frequentq lib. 3. c. 60 ex
n. 7. — Merito igit argentariorq officium publicq dicit hereca
sq dicta l. argentarig, ut et publicam fidem in l. si ventri 8. q.
in bonis ff. de privilegijs creditorq. idqz n tan ex eo qd publice
eligerent, ut diuinat Acursig verbo recurrit in dicta l. argen
tarig ubi Bart. et antiquiores, Alciatq dicto c. 22. Ma
tienço in l. 1a tt. 18. lib. 5 recopilationis in glosa 7. quibq
apud nos regie constitutiones ad nq fabent, que tantummodo
ijs cantorq, et argentariorq munq exercere publice pmitunt
qui a rege in curia, et in alijs ciuitatibq a decurionq collegio
electi sint l. 1a tt. 8. lib. 5 ordinam. l. 2. tt. 18 lib. 5. recol

pilationq

pilationis Covarru: dicto cap. 7. nº 4. sed qua publice, et freque[n]ter adeo iret, ut ait Panciroltus dicto c. 31. mensas quoque publicas et officinas Romae in foro Seruent prope Castoris aedem a Lucio Tarquinio Prisco Romanorum rege constructas ut testatur Scardus cuiacius Covasruvi. et Petrus Greg. ubi s[upr]a extant quoque vestigia apud iuriscosultos in dicta l. 4. de edendo et in dicto §. in bonis legis si venerit 8º et passim in iure igitur cum ij argentarij rationes singulorum conficerent equum fuit ut et singulis his ra[t]ionibus uterentur tanquam propriis, et sic edi ab argentario deberent, ut tradit in dicto l. 4ª et hec est r[ati]o huius exceptionis et iuris ro[mani], ut considerat Donellus in nostra l. 1ª nº 5. quod plura antiquiores de mandato cominiscantur arg[umento] l. siquis ex argentarijs 6. §. ex hoc edicto ff. hoc tit.

N. 13.

Ceterum que fuerit causa cur in nostra l. 1ª cum femina remota sit ab officio argentarij l. femine ff. de regulis iuris potuerit ex causa propter mel dig[nitatem] iudicis pro longe compelli edere rationes suas quapropter cum id interpretes non apprehendant varias fingunt Aurispius ibi uno ex causa existimat mulierem eo quod ad se res fuerit argentario potuisse hac de causa compelli rationes edere dicta l. siquis ex argentarijs 6. §. 1º l. quedam 9. § ni hil §. hoc tit. Bait nº 4. et in dicta l. 1ª intelligit Antoninus loqui de usuraria cuius odij exibitionem sane extorquere potest. clementina unica §. ceterum de usurijs Jason nº 6. dicit mulierem exercuisse officium argentarie mediante persona servi et ideo teneri edere rationes l. licet 4. §. sed si servus ff. hoc tit. quod potuit mulier facere quia in ijs que consistunt in facto atendimus personam servi non dominij. sed cum factum inter de eligi latur servorum l. qui servi 44 ff. de conditionibus, et demostrationibus.

sed quantum hij diuinent non satuit Cacnolo n.° 49. et Gilg.
2.° in psenti neq3 audiendi. et qui d.° Obi Vbi, et eoq significaty roes
apud Anton. in trutm in preciane ne side roibq que ppie ita appel
lant in psona mulieris ex ca edendis responty accipiamq falsi ali
quid et a psonis mulieri aliene dical, quos merito reprehendit Don.
n.° 7. neq3 q mulier n posse ee argentaria pst tn heres ee argentarij
quo casu n minq ex edicto edere compelit roes dictal. quodq q nihil
Unde Ubi rationes n debet interpretari et id importet ad instrumta
cu in sua V acceptione comodq posse recipere interpretationq que
V.° receptior est. et tenenda declaratio ad dictq. l. et q quq amplecti
tur Ripa ibi n.° 4.° Gilque. 3.° ca l Ut dicta l. accipiat de pribatis ro
tionibq n de publicis quas pribatas roes mulier n compellit exhibe
re ad fundandq actoris intentionq nisi ex causis quo fit Ut apte se
quiant, et Antonino refragent qui afirmant mulierem ibi ex ca
compulsam depositi roes edere. unde laborant in inquirendo cau
sq que nulla fuit sed multiplex potuisset reperiri veluti si actor fuisset
ficus n pribatus Ut hic si fuiset procuratrix tutrix socia si res ali
enas administrasset Ut ad vertit Donelq in fine huiq l. et ex di
cendis facilq percipiet:

N.° 14. Sed Utrq in mercatoribq nri temp.is idq dicendq sit qd in
argentarijs Valde controvertit, et Bart. in l. quodq q in prio n.°
2.° et in l. 4.° huiq tt.i n.° 3 tenet idq obtinere. quq sequunt Al
bericus n.° 3 Ang. 2.° Saliceq et Alex. 4. in dicta l. 1.a et
plures quos refert Paciang de probationibq lib. 1.° c. 63. n.° 9. Ben
benutus de mercatura 2.° p.° n.° 6q hilg. hic n.° 3 qui mobent se
quentibq fundamtis 1.° qd mercatores similes sint argentarijs.
et eorq speciem referat q roes edere compelunt arg. tx in dicta
l. argentarij 10. ibi neq3 alios Ullos absimiles eis. 2.° 3. quia
mercatores

mercatores ex consuetud. eis conficiunt eorum instrumenta quibus mercatores & eis contrahunt quorum mandato scripta rationes praesumuntur arg.to l. universorum in tuo § fi. l. procedenti ff. de pignoratitia actione l. fi. ff. qd. cum eo l. semper C. de regulis iuris c. cum M. ferrariensis de constitutionibus, igitur non minus exhiberi rationes debent

N. 15.

Contraria tamen opinio longe verior est et sequentibus probatur 1.o quia cum a regula sit constituta mercatores nullibi excipiantur sub ea comprehendi debent, et ad suarum rationum editionem minime compellit arg.to legis in fraudem 16 § ult. ibi quae generali et ultra determinatione ff. de militari testam.to 2.o facit & sumptus arg.to ab speciali in clement. unica § ceterum de usuris ubi frustra sunt usurarios statueret, ut propter eorum odium compelleret exhibere rationes si et id generaliter in omnibus negotiatoribus esset cautum imo illa exceptio firmat regulam in contrarium l. nam quod liquide § si quis ult. ff. de penu legato, deinde ult. ait haec opinio quae per hoc edicto solos argentariae mensae exercitores ad editionem cogit dicta l. praetor ait quae dicta l. argentarij 10. & tamen nemo dixerit de suis Romae mercatores eo tempore qui erant argentarij: Tandem ult.o non quae ratio in argentarijs militat, et in nummularijs locum habet quos similiter ad editionem cogendos esse scripsit ponponius in l. quaedam § nummularios ff. edendo, hec cessat in mercatoribus quorum officium publicum non est. neque fides publica eis adhibetur imo eorum scripta frequenter privata quae publica iudicantur non mirum quod si fides eis non adhibeatur l. instrumenta § cum duobus sequentibus C. de probationibus iunctis menoquio de arbitrarijs lib. 2. capu. 91. Mascardo de probationibus ce 976 decissio Gienensis 2 quibus & alijs cc. hac

merito probarunt Baldus n° 9 Paulus, et Fulg. 5. Iason 15 Decius 18. Alciatus 12 et 15. Bolognetus 63. Donelus 4 in nova l. 1a. Et cum Ancarano et Immola idem decius ex n° 128. in c. 1°. de probationibus ubi Aretinus n° 4. Mantica 20. Ant.° Faber in rationalibus ad pandectas ad dictam l. argentarius 10.

N.° 16.° Neque admissa hac opinione obstabunt argumenta prioris n° 13. ex dicta l. argentarius 10 in illis verbis, neque illos alios absimiles eis, quia posteriora verba absimiles eis non hai existimat Ant. Fab. ibi sed alicuius interpretis sed quamvis ea verba iurisconsulti sint nihil obstant nam ex illis deducitur argumentum a contrario probant nempe similes argentarijs cogi edere rationes et instrumenta at nemo dixerit similes mercatores esse. cum negociationem privatam non publicam ut argentarij exerceant. Unde merito argumentum retorquetur nam dissimiles non compelluntur edere rationes mercatores sunt dissimiles. ergo non tenentur edere rationes. Non etiam obstat 2um argumentum nam res tunc obtinere cum probarent mercatores ex officio rationes singulorum diligenter conficere et teneri at qui quod eas causa artis soleant conficere inconsideratum non venit cum id in sui gratiam et utilitatem faciant non stralentium quare propter mandati praesumptio, quae ex iuribus in fundamentis adductis descendit minime locum habet.

N.° 17.° Itemque invenire possit casus in quo Bart. et qui eum sequuntur opinio servari debeat in praxi nempe ubi consuetudine receptum reperiatur et statuto cautum. mercatorum libris fidem adhibendam in illis verbis qui ad causam negociationis pertineant. et ab integre opinione is viris confecti sint. et ea quae observat Ferretus in dicto c. primo de probationibus n° 49 et plures adducens Fulguenius in hac l. 1a. n° 6. Menochius dicto casu 91. n° 16 mascardus dicta concl. 976. et n° 16, his igitur casibus ut, et argentarij compelluntur mercatores. edere

edere rationes similit. si confectę sint mandato eius, qui petit exhiberi L. si quis ex argentarijs § ex hoc edicto ff. hoc tt.º quis tanto qd experiencia, et presencia plerumq. colligit L. qui patit 18. ff mandati idq. quo obtinet in cansoribus quos cambios dicimus cum apud nos in locum argentariorum successerint, et eadem ro in eis militet ac in argentarijs maxime si n. alię exercerent officiumque de signati adcurionum collegio ut in legibus regijs supra adductis percipitur dequarum practica in hac pr. dubitat Matienco in L. 1.ª tt.º 16. lib. 5. recopilationis in glo. ad finem.

lodem ez nº ss. tabeliones regij et notarij, qui publicis instrumentis conficiendis operam dare solent constat. n. ad eorum editionem teneri omnibus quorum interest ait tx in dicta L. argentarius 10. L. 2 C. hoc tt.º c. quoniam de falsis in decimo de probationibus L. 114 tt.º 18 part. 3. docet Bart. in dicta L. argentarius nº 2. et relati a Paciano dicto lib. 1. de probationibus c. 64. nec n. tabelionum heredes ait tx in di. L. si quis ex argentarijs 6 L. quedam § nihil ff. hoc tt.º aut successores in officio ad quos predicta instrum.ta tabelionum qui ez diem suum obierunt pertinent et quibus hodie protocola eorum viris honestis consignata a iudice traduntur recepto iuramento qd caute integre hac bona fide quisque suo officio utetur in traducendis publicis instrum.tis ab eisdem protocolis et a pro. ex pre tradita in L. 55. tt.º 18. p.ta 3. et in L. 24 tt.º 25 lib. 4. recopilat.s et ea que ibi observat Gregorius et Acebedo, Horosc. in di. L. si quis ex argentarijs 6. § 1.º Cobarr. practicarum q.3 lib. 1.º c. 21. nº 3.

N.º 18.º

Tutores preterea, et curatores, et omnes alij qui negocia aliena administrant rat.s suas edere tenentur quia eis redendi administrationis sui rationes persepe onus incumbit L. 1.ª § officio de tutelis, et rationibus distrahendis L. tutor de administrat.e tutoris L. qui proprio 46. ff

N.º 19.

B

§ p curator ff. de procuratoribus l. 2. de negotijs gestis Menochius pluris adducens lib. 2° de arbitrarijs casu 209 Baeça de decima tutori prestanda c. 2 ex n° 182. Ioan. Garcia c. 2 n° 22 Mol. de primogenijs c. 28 n° 7. Ioan. Gutierrez de iuram. confirmatorio 1. p. c. 45 n° 18. eos de tutelis 3ª p. c. 2 ex n° 54 et Cobar. de ratiotinijs c. 3. nec mirum quod si et rones spectant exhibere dicta l. quedam quoniam neque non rones redi possunt nisi prius exhibeant l. cum seruus 78. vers. si ff. de conditionibus, et demonstrationibus l. si statuliberi 6 § ult° ff. de statuliberis, et cum alijs eos probat Menochius d. casu 209 n° 14 & 19 Gutierrez d. n° 54. nec immerito predicti rationes edere compelunt cum eorum quodammodo res sint quarum gratia officium d. l. pretor ait in principio ubi quis proprie in factum act. edere argentarij et pretorem cogant diuersos in tutore, curatore procuratore negotiorum gestore socio, et similibus obseruat neque quisque sua act. edere compelit dicta l. quedam in principio, et explicat cuiacius lib. 1° obseruationum c. 14 ad finem.

N.° 20. Sed ut predictis personis non spectant rationes edere facit non iure exigi hanc editionem que actori nihil mecum, et tamen vexandi rei gratia induit d. l. si quis ex argent. 6 § ex igitur quod in rationibus cernitur quas nihil scribentes probare innuit tx nuda ratio 26 ff. de donationibus tx non solum 49 § ult° ff. de pecunio, et confirmat ex iurisdictione que scit confessionem extraiudicialem neque obligationem inducere nec probationem l. Publia 26. § ult° ff. depositi, l. qui testamentum 27 ff. de probationibus, et precipue, que absente parte facta sit arg. tx in l. certum 6. § si quis absente ff. de ferijs l. finali ff de interrogatorijs actionibus docet Bart. in l. admonendi n° 32 ff. de iure iurando Decius in c. at si clerici a n° 121 de iudicijs Masc. de probat. concl. 347 n° 1° Dueñas reg. 120 Pauinus de probat. dicto Lib. 1° c. 9 n° 27 Cobarr. lib. 1° variorum cap. 7.

cap. 7. nº 9º. Ant. Gom. in l. 52 Tauri nº 52 Tomas sanchez de matrimº lib. 6. disp. 9 et Gutierres de iuramᵗᵒ confirmatorio 1ª p. c. 54 nº 1º & 13. —

Pro cuius dif.is resolutᵒ examinare convenit q.do libris rationum si des adhibenda sit qua in re separandi ss. negotiatores publici ab ho minibus privatis, qui ex ea administrationis conventus efficiunt et libros rationum, et casus quibus pᵃ scribentem ab eis quibus scribentem fides rationum in discrimen vertitur & sane in publicis negociatoribus qui instar veterum argentariorum habent extra controversiam libris eorum fidem adhibendam sed ita demum ss si se in iuditium deducant in vᵒ meorum commodum nisi rationes conexae adeo sint ut pars earum aceptari et repudiari pars non possit, ita docet Bart. in d. l. quidam §. numularios nº 2º. exemplo notariorum duorum quorum instrumentis publica, et integra fides praestatur, et tamen ipse falso necessitabant nec valent l. de eo 10. l. di bus is. ff. ad l. corneliam de falsis toto tᵗ.º C. de ijs qui sibi adscribunt ita etiam Alexander in nrā l. 1ª. nº 20. et plures refert Craveta de antiquit. temp.is 1ª p. particula 7. nº 66. — N.º 21.

Alij tamen verius arbitrantur indistincte fidem adhibendam horum libris huiusmodi contra propriam sive pᵃ confectis opponantur sive etiam in favorem extra nei cum quo sit controversia quorum nº. ss. Acursius in dicto §. numula rios decurrit, et plures quos sequitur ss. menoquius d lib. 2º. casu 91. nº 11, et 12 Cobarr. in practicis c. 22 nº 8. Mascardus ccᵉ 976. nº 36. Escobar de ratiotinijs c. 11 nº 13 quibus aperte sufragatur iurisconsultus in d. §. numularios ibi quarum probatio scriptura codicibus eorum maxime continetur, et frequentissime ad fidem eorum recurritur, et in d. l. argentarius 10 ibi nec mercatoris cum ipso argentario controversia sit an cum alio — N.º 22.

Nec obest quod quoniam notariorum exemplum non ut prefati animad- N.º 23.

verunt longa d[icti]s [illegible] tabelliones, et argentarios illorumque ministerium, et officium in conficiendis aliorum instrumentis maxime versatur, atque in ijs tam fides eorum publice probata quare merito ipse factis instrum[en]tis non creditur, at vero argentariorum munus in eo principaliter consistit ut actus sui rationes diligenter conficiat d[ict]a l. argentarius in quibus accepti pariter, et debiti continet d. l. si quis ex argentarijs §. ratio l. emptor 45. §. ult[im]o ff. de pactis l. apparitores §. C. de exactoribus tributorum lib. 10. iuncto Menoquio 5.a casu 209. Escobar. s[upr]a cap. 10. Matienco in l. 10.a tit[ul]o 18. lib. 5.o novae compilationis Gutierrez de iuram[en]to confirmatorio 1.a p[art]e c. 9. n.o 1. et de tutelis 2.a p[art]e c. 1.o et 3.a p[art]e c. 1. n.o 62 quapropter in omnibus generaliter fides eis adhibetur sive sui commodum sive aliorum respiciant idque in mercatorum libris observatur quibus ex consuetudine l. statuto credi plene plene solet et aliaque s[upr]a diximus idque quod in [illegible] ionis publice electis ad colligenda regalia tributa obtinet quorum meminit et in l. 2. C. de discussoribus lib. 10 auth. de mandatis principum §. coges collat. 3. Bart. in d. §. numularios n.o 3. et Iason et Crabeta s[upr]a n.o 68. Mascardo cc. 976 n.o 39 Matienço in l. 1.a glo. 1. n.o 1.o tit. 18. lib. 5 recopilationis quod sit ut quae in horum libris continentur a ministerio munere que suo aliena, et extra negociationis causam minime illis credatur ut declarat Iason in d. l. admonendi n.o 123. ubi ripa. 127. Escobar. d. c. 11 n.o 26 et s[upr]a relati—

N.o 24. Quod vero ad lib. privati cuiusque attinet constat eos scribentem plene probare ex hac l. 1.a l. rationem nobum §. ibi ut fides veri constare possit C. hoc tit[ul]o l. finali C. arbitrium tutelae l. 4.a C. de fide instrumentorum. l. generaliter 13. C. de non numerata pecunia.

pecunia l. n. putabit 8a. vlt. si quis sua manu ff. de bonor. possessione 2a tabulas nec fides cuiusque confitenti 1a se Sabeum l. de etate 12 § 1 ff. de interrogatorijs actionibus et generaliter colligitur ex fine edicti quod ad instruendum rei l. iudicis sit l. 1o ff. Socct. quam sane sententiam tenent Bart. in d. § inimul. n. 2 et in d. l. diomonedi n. 26. et in l. nuda rat. n. 7 et reliqui interpretes coit quibus accedunt Masc. concl. 977. n. 1. Menc. casu 93. Scob. c. 13 n. 2 et 3. Don. s. n. 6 et in d. l. n. novum n. 1.

Nec inuenit contrarium text in d. l. nuda ratione in cuius specie vlt. Acursius scolio 1o recte sentit quod nudo ratione vocat quam nulla rem vendi cum fecerit quod sic explicat Papin. in d. l. n. solum § vlt. ff. de peculio l. si peculium 6 § penult. ff. de peculio legato vnde verus sensus est nudam rationem, que causam debendi aliquam extrinsecam non hét vt contractum l. quasi contractum dotem l. donat. nemini neque debitorem facere sed nec probare, sed nec probare nec vt 2a scribentes probare necesse est. causam debendi aliquam precedere ita do nelg vti prime Brie de v. s. vbi nuda ratione mascardus dicto concl. 977. n. 16. quibus, et illud quoque faber. quod de confes. extra iudiciali sequentem admittit nempe factum sine causa voce et scriptura nec obligationem nec probationem posse ferre quis si expressa causa facta fuerit plenè probet, l. confitentem nisi contrarium probationibus alijs euidenter ostenderit l. cum de indebito 25. § vlt. ff. de probationibus d. l. generaliter l. de n. numerata pecunia et si cautio 14. extra de fide instrumentorum et vtrobique doct.s et in d. l. nuda ratione Greg. lop. l. fi. tit. 13. p. 3 et Dueñas reg. 118. Masc. plures referens concl. 345. n. 1. et 6 A Gutier. dicto c. 94. n. 8. Mendoça lib. 1. de pactis c. 4. q. 1. a numero 45.

N. 25.

N° 26 Praeterea recte Cons. addit in d. l. nuda ratio nullam donat. intelligi si id quod donare volumus referamus in voces vel nras deberemus nam consensus tam donantis quam donatarij concurrere oportet ut efficiat donatio, quae stipulat. vel tradit. sequuta firmari ex noua Iustiniani decisione. in l. si quis argentum §. fi. C de donat. nudo pacto certum est non nudis cuiusque verbis ut bene explicat Cumanus in d. l. nuda ro n° 2°.

N° 27 Non etiam obstat quominus rationes cuiusque sue noceant, exple nae probent ut diximus quae scribentes Scebola responsum in d. l. qui tttm 27. ff. de probat. nam filius ibi summas ex non post quas testator ei ex diuersis causis confessus est debere. et confessio illa in tt° facta nullum quae scribentes probationum inducit ea rone quia mihi venit mihi donationes prohibitas et emissa fuit in fabore eius qui ex l. iulia et Pap. solidum ex tt° capere non poterat. quae propter predicta confessio simulata presumi tur et in fraudem legis facta. unde non aliter filius obtinere pote rit summas ibi relatas. quam si probet aliunde omnia ad testato rem peruenisse. vel quod debita sibi esse non scriptura tt°. ut quo ibi ut recte inquit Scebola in l. cum qui decedens 3-7 §. filia ff. de legatis 3°. quam sic explicant et ad questiones altissimas ex pendunt post Bart. et antiquiores Cuiacius in d. l. qui testa mentum. Faquin. lib. 8. controuersiarum iuris c. 60 Couarr. va riarum resolut. lib. 1°. c. 7. n° 9. Crabeta de antiquit. temp. 1a p. c. 3. n° 64. Rodericus Suares. in l. 1a tt° de las ganancias a n° 25. lib. 3. fori, et. Jacobus de Valdes in suis aditionibus ad Gomezium in l. 9 Tauri n° 35. Pinelus in l. 1a p. 3. n° 23 C de bonis maternis Barbosa in l. 1a p. 6. n° 31 ff. soluto ma. trim. Matienço in l. 15. glossa 12. a n° 6. tt° 10 lib. 5 recopilat. Gutierres de iuramento confirmatorio 1a p. c. 3 n° 9, & 10. et c. 5. n° 21.

Plinius

Minus obstat tx in d. l. Publia 26. § ult.o ff. depositi N. 28.
vel con. Titius epist.a missa ad Sempronios cavisset se habere se ab eis
auri libras plus minus 10 discos duos et saccum obsignatum, et
ad iussi ex ipsis pecuniis sive rebus depositi Sempronios debere
sibi decem, quae apud alium Titium deposuerunt et quos trecentissima
ti decem item ex ratione patris cui heredes extiterunt alia decem, et
quod excurreret quaesitum est an ex ea epist.a obligatio aliqua ut
nata esset et. satis rerum depositarum probatio impleri posse, et an eum quo
quasi qui deberi sibi eadem epist.a cavit probare oporteat quod scripsit.
quibus ordine respondit Paulus 1.o ex epist.a de qua quaeritur nullam
obligationem natam videri 2.o recte valere ad probationem rerum deposita
rum. 3.o estimaturum iudicem et eius arbitrio relinquendum esse an Titius
probare possit quod deberi sibi ex contrario scripsit, Et quod cumque
propriis rationibus, quoad 1.m quia cum depositum non scriptura sed re
contrahatur l. 1. § is quoque ff. de actionibus, et obligationibus § pr.
tea multis quibus modis re contrahitur obligatio non ideo quod Titius per episto
lam cavisset res quasdam et pecunias depositas penes se esse statio
quin vero depositum contractum non fuisset nasci potuit depositi obliga
tio l. fi. in princ. de actionibus et obligationibus melior tx.
in l. quidam 26 de constituta pecunia. Ad 2.m ea in re mirum
rationem probatio depositarum rerum per epistolam impleri potuit quod.
continet confessionem per epistolam factam posquam ad manus ad
versarii pervenit probari plene dicentes scribentes, ut et quae fit
praesenti, et acceptanti argumento tx in l. in epist.a in declaras ibi scri
pturis loquuntur C. de summa trinitate docent pluribus citatis
Mascardus conclusione 347. n.o 102. Gutierres de iuram.to con
firmatorio dicta 1.a parte c.e 54. n.o 9. quare potius tx. ille nobis
suffragatur — Ad 3.m et ult.m quia quis epist.e scripturae

pribate l. libri vero fidem regulariter non faciant pro scribente Ut ex l. instrumenta 9. cum duabus sequentibus. C. de probationibus l. finali C. de conveniendis fisci debitoribus lib. 10. notant, et explicant Bart. et Com. DD. in d. § nummularios, et in d. l. nuda ratio, et in d. l. admonendi. Mascardus concl. 926. ex n. 1. Cobarr. in practicis c. 22 n. 8. Donelus in d. l. non e nobis 9. n. 2. Scotti.

Tamen cum constet plures esse casus in quibus plena aut semiplena probatio concurrentibus aliis adminiculis, vel saltim praesumptio quaedam tam ex epist.a privata scriptura, quam ex lib. rationum inscribentis quoque faborem resultent quorum regula certa definiri vix est possibile, recte Paulus in d. § ult. boni, et prudentis iudicis arbitrio committit quanta sit fides his instrumentis adhibenda, et crebro receptum est si credimus proxime citatis, et Donello in d. l. instrumenta 9. n. 19. C. de probationibus sed ne vos lateat quod apud Paulum ibi Propsymati, et quod excurrit significet adendi erunt Budeus in annotationibus ad pandectas Ant. August. lib. 4. emendat. c. 26. Alciatus lib. 1. dispunctionum c. 18. Caiacius observat. lib. 5. c. fin. et ad eumdem tit. lib. 4. responsorum Pauli, Callius damnatus de verbis iuris verbo Propsymata.

N.° 29 Advertendum tamen est, quoad depositi probationem Iustinianum scriptum reliquisse in authent. si quis vult. C. qui potiores in pignore habeant in eo textu ex quo desumpta est in authent. de instrum. cautela, et fide § si quis igitur collat. 6. privatae scripturae depositi fidem non esse adhibendam nisi testes eis adfuerint, idonei, et fide digni non pauciores tribus quod servari in nario serbandum est videlicet sane quod tradit Paulus in d. § ult. l. publia, similiter, et quod tradit Antonina

N. 30.

Antonius in n̄ra l. 1a. ut ex ca ea apud quam res deposita erat debeat instrumento exhibere ut depositum probet factum esse.

Probae tn̄ difficult. sponenda ut utriusq correctione invicem omissis disputationibus quas antiquiores comminiscuntur distinctio adhibenda est int. scripturam privatam quae ab eo qui eam scripsit cognoscit et negat nam prior, et si nec testibus nec alijs adminiculis adiuvetur scribentem plene probat ut apparet in d. l. Publia d. l. cum decem debito l. scripturas et. C qui potiores in pignore habeant l. 119 tt. 18 p. 3a et apud nos paratam executionem hec ad instar publici instrumenti ex d. l. p. et ex l. 5a tt. 21 lib. 4. recopilationis. Covarr. rub. 2o. variarum cap. n. 4o. Acebedo in d. l. 5a. n. 3. et in hoc se nihil de novo induxit imperator Iustinianus atqui si ille qui a se confectam scripturam, et mandato suo scriptam negat n̄ aliud fidem contra eum facit quam si creditor probet ab eo scripturam confectam esse qd cum eque olim fieret per testes, et comparationem literarum et hoc genus probationis posterius suspectum videretur multis qs fraudibus, et falsitatibus obnoxium l. comparationes 19. C de fide instrumentorum imperatori Iustiniano illud in dicto §. si quis igitur, et in dicto auth. si quis vult adiendum apparuit. ut scriptura privata cui tres idonei et fide digni testes n̄ subscripsissent, ne utiquam per comparationem literarum probaretur sed trium aliorum vel duorum testium ideo ut de confectione scripturae deponentes necessario tres esse debeant, duo vero suff. contrarium sufficiant dicto auth. (de instrumentorum cautela, et fide §. si tn̄ quisquam ibi aut praesentia testium coram quibus contractus factus est iuncta l. ubi nus 12 ff. de testibus Donelus in d. auth. si quis vult Cuiacius in novella 49 Menochius de arbitrarijs lib. 2o. casu 114 Masc. de probat. concl. 330. Greg. lopez in l. 114 tto. sue fecha cum sequent. tt. 18 p. 3a. Covarruv. in practicis

N.31

c. 22 ~~ex~~ n.o 2.o ~

Ex q[ui]b[us] sna eq actoris n[on] Vazquez fitio ~~...~~ Vt picta q[uo]d de
lacer sit qui aliq[uid] fisco nunciat ex causis comp[re]hensis in l. 5.a ff. de
iure fisci cui privilegio speciali fisci n[on] iubet reus rationes su-
as et instrum[en]ta ad causaz fisci p[er]tinentia l. senatus 3. ff. de
tt.o l. 2.a §. divus Adrianus et §. itz divi ff. de iure fisci ita Jason
n.o 7.o Ripa n. 10. Alciato 22 Hilquenio 8.o Donelo 3. in n[ost]ra
lect.e idz Alciatz in l. iustum supra n.o 2.o Decius in l. 1.a n.o 40. de
Sacinis in c. 1.o de p[ro]bationibz n.o 52. Peregrinus de iure fisci lib. 1.o
tt.o 3.o n.o 11. Gailius lib. 1.o practicarz observat. 106. n.o 11 Iu-
lius clarus lib. 5. sententiarz §. fin. q.e 27. n.o 1.o Ju.o Garcia de
nobilit. § 1.o gl.a 2.a n.o 25 Cuiacius in d. §. divus Adrianus, et in
d. §. itz divi, Donel. lib. 23 comentariorz c. 7. ubi illigens fil.o
et Ant.o Fab. in rationalibz ad pandectas in d. l. senatus. sed
hoc accipiendum est, si fisci intentio aliunde fundari neque-
at; nq si p[otes]t eo q[uo]d diximus n. debit. locz ex d. §. divus Adrian.
ita declarant p[ro]xime relati Cuiacius in d. §. divus Peregrinus ubi
s.a n.o 25, et si de reb. causa pecuniaria fisci nomine agat n[on]
itz de causa capitali, Vt ex d. §. itz divi, idz in p[ro]p[osi]tes specialiter no
tamen q[uo]d nulla idonea ro est, que reum capitis postulatz compellere
possit ad instrum[en]ta que sit exhibenda quibz convinci possit.
Porro capitale causaz p[ro]prie eq esse frequenter definitz est ex qua
mors n[atur]alis l. servitus stringit l. amittit civitas l. 2.a l. capitalius
28 ff. de penis l. 5 capitalis 103 de verborz significat. docet
gl.a verbo capitalis in l. transigere 19. ubi Menesius n.o 31 C.
de transactionibz nost. Cobasrub. in 4.o de esponsalibz c. 7.
§. 7.o n.o 16. Farinacius de delictis q.e 19 in p[rinci]pio. Petrus Fab.
2.o semestrium c. 12.

Verz

N.° 32.

Verum quod sit in causis criminalibus statuendum difficile reputatur nam ex diametro contrariae in partes opiniones ... Ripa in nostra l. 1.a n.° 11. Alciatus 23. Iason. 8.° Decius in d. l. 2.a n.° 40. et seq. et in c. 1.° de probationibus n.° 59. Peregrinus 1.a n.° 23. Iulius clarus d. q. 27. n.° 2.° Ant. Fab. in d. l. Senatus quod certo putant non magis fisco in iis quae in capitalibus edendum. Unde inferunt quod neque in causis ex quibus pena pecuniaria fisco aplicanda est editio locum habeat nam constat pro criminalibus haberi ex glossa doctrina communiter recepta Cibo centum aureorum l. prior ait §. ff de sepulcro violato. Alii vero ut Iason Decius, et Peregrinus in locis supra allegatis contra existimant duc. ... argumento textus in d. §. item dibi ubi cum capitales causae duritatem exigerent reliquae non capitales et si maxime criminales sint eodem ordine privilegio gaudere argumento l. cum prior 12 ff de iudiciis

N.° 33.

Ut autem haec controversia componi possit distinctio haec ad liberi valet nec omnino inhibeatur editio nec in totum admittatur in causis criminalibus. itaque aut intentatur criminalis actio ad penam pecuniariam fisco aplicandam vel ad corporalem reo infligendam, et primo casu affirmari convenit fisci delatori edi oportere ut Iasoni Decio, et Peregrino magis placuit, pro quibus recte expendit Calistratus in d. §. item dibi ubi cum generaliter habeat ex rescripto diborum fratrum edenda esse fisco instrumenta quoties de re numaria queratur non est cur ad causas pecuniarias civiles magis quam ad criminales restringatur argumento l. de precio ff de publiciana. quin imo aperte hoc idem in ... fati rescripti continentur quibus expresse, et specialiter indulgetur editio quoties de iure capiendi fisci nomine agitur, et in ... causas

spendas ex quibus nunciatio ad fiscum fieri solet et capiendi
sui ei competere quasq. idq consultus ex primis in d. l. 1. ff. de iure
fisci sine dubio colliges plures ee in quibus de re numaria hoc crimen
procedens questio in personal. At 2° casu germanis dici pot qd Ripa
Alciatus Clarus, et magis communiter interpretes probarunt neq et capitales
causas excipere voluerunt nominatim dicti fratres, et 3° simile est idq
sentisse de criminalibus ex quibus pene alie corporales quam mortis habitu
tis et deportationis imponi soleant, et capitales late pro quibuscumque corpora
libus sentisse neq pter quam qd n. solum apud latine loquentes capitalis
nomine causa omnis existimationis intelligat d. l. 2 capitalis sed et
alias q. do qs. apud iurisconsultos, ut tradunt textus in l. sed et si quis 4°
ff. si quis cautionibus l. hos accusare 12 § omnibus ff. de accusationibus
defendunt q relati a Cobarruvias ubi s. Conan lib. 2° comm. c. 3. Al
ciatus, et Meneses in d. l. transigere Petrus Faber. 2° semestrium c.
12 ex pag. 207 [illegible] sed quoniam illud etiam in d. § item dicti comi
ing de causa capitali proprie, et stricte sumpta agat facit qd pecu
niarie personal neq alioquin mutila remaneret causarum divisio
omissa specie criminalium, que nec pecuniarie sunt nec capitales proprie
dicuntur sed corporales n. capitales 2a penarum divisione a Iulio Claro
constituta d. lib. 5° sententiarum § finale q. 67 Farinacio d. q. 19.

N° 34. Quod si cui minus placeat hec interpretatio, que probabilis est
ad d. § item dicti saltem fateri debet casu causarum criminalium omissis
ab imperatoribus ac proinde disposit. iuris cois relictum atque ex in l. com
modissime 10 de liberis, et posthumis qua inspecta constat agenti
fisco instrumentum rei n. edendum esse in causis in quibus n. apparet speciale
privilegium habere pari iure, ut privatus sentiat l. qd placuit § 1 ff. de
iure fisci l. vacca C. de conductoribus, et procuratoribus praediorum fisci
l. 11. Accursius ubi in publica in l. item veniunt 22. § ait senatus.

depetitione hereditatis adeo ut quoties dubitat habeat nec ne in aliqua controversia privilegium ex sententia Modestini minime delinquat qui contra fiscum facile responderit in l. non puto 10 ff. de iure fisci, cui adendi ss. Fang de pignoribus 2a parte principali 9o membro an. 108. et 117 Cobarrub. lib. 1o Variarum c. 16. Velinca sius in prio institutionum de actionibus an. 132 Rodericus Zuares in prohemio legum fori no 28 Peregrinus de iure fisci lib. 6. tit. 6 no 23, et lib. 1. tit. 3o no 43. Menoch. de presumpt. lib. 2o presumpt. 72a Jug. Garcia de nobilit. glo. 25 no 9 N. 35.

Nec omnino alijs in casibus fisco editio fiat obstantibus seu partibus legimus in l. extat aliud eit decretum 25 ff. de iure fisci nempe possessorem qui delatus sit in fiscum quasi possidentem bona ad fiscum pertinentia non compelli edere titulum sue possessionis sed delatorem probare debere quod intendit quod sane cum inter pribatos eque in licet l. cogi 11. C. de petitione hereditatis in iure videlicet fiscum hac iure pribato, et com. iure uti contra traditos nostros plurimum interest inter ea que ad fundandam intentionem actoris, que quod ad stabiliendam possessionem rei, editio fit frustra quod una et altera confirmat edic namque res fisci delatori instrumenta ut intentionem suam probet si usque alias non inveniat at nihil omnino titulum possessionis sue non ostendit quia iuris presumptio, que regulariter possidenti fabet contra fiscum est principis locum hec, ut sentit Matheus de aflictis in cap. imperialem § illud no 30 et sequenti. de prohibita feudi alienat. Peregrinus d. tit. 3o no 14. et contrarium probandi onus in adversarium transfert, facit quod ut est si eius non sit posse sio dicto in loco remaneat, et possessor absolvi debeat actorem delatore quod intentio non probante § retinente instit. de interdictis. tradit ripa in cap. sepe no 2o de restit. spoliatorum Corranus

in L. naturaliter § nihil commune n° 16 de adquirenda possessione Pinel. in L. 2a. 3a p. C. fin. n° 27 C. de rescindenda vendit. quod docere intendit consultus in d. L. ex Latin. bene ibi advertit Cuiac. et Peregri d. tit° 3 n° 19 ad fine.

N° 36. Sed an fisci privilegium quo reus ad instrumentorum editionem adstringit competat illis qui in locum eius successerunt ut sunt emptores seu conductores gabellarum dispositio sane est. in qua q. Ripa in Gac. l. n° 12 post Iass. Alex. et decius negantes idem uti coniectore sibi bene amplectitur et quem multi eum sequentes probarunt, ut refert Peregrinus dicto titulo 3 numero 33. Gutierrez de gabellis q. 126 num° 18 et sequent. Tiraq. de renatu linagier primo § glo. 13. n° 12. Patrinus de probationibus d. c. 63. n° 94 quibus suffragatur vulgaris regula iuris qua traditur quod privilegium personale personam non egreditur unde neque ad heredem transmittitur L. 3. ff. de censibus L. privilegia 197. ff. de regulis iuris C. privilegio eod. tit. in 6. cum aliis late congestis a Barbosa L. quando talis sq. § tunc ibi ff. soluto matrimonio. deinde. ex elegans in L. locatio alias licitatio § ult. ff. de publicanis et vectigalibus quod expressum est immunitatem, quam fisco vectigalis publici non solvendi usurpare sibi non posse mercatores, fundores fiscalium quare plerique putarunt privilegium quod suum est fisco capiendi detinendique in vinculis debitores gabellarum donec ei plene satisfaciant quin fideiussores operam idoneos quos vulgo dicimus de saneamiento, L. 19. tit° 7 L. 10 tit° 16 lib. 9 recopilationis, et ultro tiquis Acebedo Lasarte et alii citati a Gutierrez de gabelis lib. 7. q. 166. per totum, ut et generale est in quocumque fisci debitore L. sacrilegi § cum eo alias. ex eo. 10 ibi corpus retinendo ff. ad L. iuliam peculatus L. nemo carcerem uncta glosa

N.° 37

gl.a verbo custodia C. de ex actoribus tributorum lib. 10. Peregrinus de iure fisci lib. 6. tit.° 7. n.° 5. et 7.° Rebuffus Ergido Paya relati Agutieri d. q.e 166. n.° 4. nil mirum q.° si ad funda[m]entum conductores mencionem debitores gabelarum mistrum[?] venditionum et quecumque alia exhibere compellant id quod aperte etiam apud nos probat l. 23. cum sequentibus tit.° 19 lib. 9 nobis compilationis similiter dicemus quod privilegium de quo s.a quod fisco competit, ut debitores gabellarum carceri mancipent dum diferunt solut. nec fideiusores admittant de quo flores de Mena l. 2 variarum q.e 21. n.° 194 etiam tribuat conductoribus his gabellarum similibus quia causam a fisco habentibus tunc q.a ut supra diximus omnia fisci privilegia quoad gabelarum et tributorum exact. in eos transferant tunc etiam quod fisco interest eis communicare predicta privilegia ut aliciant ad contrahendum cum eo, et ita post Bart. in l. in provinciali 3.a § si quis n.° 4. ff. de nobis operis nunciatione et Hironda ubi s. defendit Gutier. d. q.e 166. n.° 5. et 6.

Nec hac opinione recenta adversant, que pro contraria adduci solent n.° primum nam et si iuris regula sit privilegium personae concessum per cesionem in alium transferri n.° posse ut ex iuribus aductis patet et co[mmun]it[er] probant Tiraq. de retractu linagier § 26 gl.a 1. n.° 56, et seqq. Barboza. in d. l. q.a tale n.° 20 ad finem Matienco in l. 7.a gl.a 7. n.° 25 tit.° 11. lib. 5. nobis compil. idque in privilegio prelationis mulieri pro dote concesso eque etiam procedit ut ex l. unica C. de privile. dotis § fuerat antea ad finem ibi cuius religiosa providentia hoc induximus institutionum de actionibus aut.° ut ex act.e mibante dotis in princ. ibi n. n. alijs collat. 7. notat Bald. n.° 5. Saliceto 3.° in d. l. unica Iason, et alij quibus subscribit Olibanus de actionibus in d. § quedam n.° 21.

His tamen obstantibus fundamentis ist[ius] contrarie opinionis quam praxis exornat[?] auctoritate Bal. in l. 11. editiones n.° 19 ff. hoc tit.° et veriorem opinat. Lasarte de decima venditionis c.e 18. n.° 13. Acevedo in l. 10. n.° 2 et 3 tit.° 17 lib. 9 recopilat.a Gut. d. lib. q.e 126 n.° 17. et seqq. et q. 113 n.° 15 ubi quod fiscus possit per cesionem iura sua, et privilegia in alium transferre l. 3 et fi. C. de privil. fisci ut cum Bart. ibi Peregri. probat d. n.° 34. Tiraq. de retract.u linagier § 26. gl.a 3. n.° 28. Gironda de gabel. in 4.a p. in princ. ex n.° 17. et de stilo co[mmun]i transferri et tunc in conductores gabellarum et aliorum reditium regalium ut exeodem Giron. et Rebuffo testas. Gutier. d. q.e 166. n.° 6.

N.° 38.

et 26. Nobelq de dote p. 12 n° 15 Costanq Rogeriq in eodem tit. c. 9 an° 16. Ant. Gom. in L. 50 Tauri n° 49. Menesiq in auth. res quae n° 117 C. comunia de legatis in fisco auq, et hoc specialiter admittitur ut proprium privilegium per cessionem in aliud transferat quo facilius alij debita fisci exsolvant non ignari proprium privilegium fisci, in per cessionem competiturum ut plures referens id deducit Barbosa ex d. l. fin. C. de privil. fisci in L. post dotem 43. n° 62 ff. soluto matrim. si ff. hac de causa fiscus propria privilegia cedere valet ea causa poterunt conductores gabellarum et tributorum similesque exigere ut rei debitores quam mitum. extriceant ut et in fabore fisci compellerentur ea exhibere —

N.° 39 Non ita contra ex d. l. locatio, alias licitatio § ultimo ff. de publicanis, et vectigalibus cum ius sane diversum adeo, et se parata ratio est ut per eam ad decisionem propositae quaestionis a nostris adducatur non ut in emptores seu debitores fiscalium immunitas publici vectigalis solvendi non transferatur, quae fisco, et rebus fiscalibus competat plura faciunt sed illud maxime quod cum immunitas hec contra ipsummet fiscum tendat, et publicam utilitatem ut ex L. vacuatis 19 C. de decurionibus lib. 10. ut cum Accursio, et Immola notat Barbosa in L. 1.a p. 7.a n° 57 ff. soluto matrim. credi non debet per fiscum in emptore translata arg.to doctrinae quae verbo actiones in L. emptor 9. C. de servit. et alt. vendita quam doctores communiter laudant, et in proposito Peregrinus de iure fisci lib. 6 tit.° 5. n° 24. —

N.° 40. + plures Sunt praeterea qui extiment privilegium fisci, edendorum instrumentorum ecclesiae etiam tribuendum matrim. dotis, libertati, alimentis, scolaribus, et alijs denique pijs causis, ac personis miserabilibus quasi cuna omnium conditio, et fabor sic extat in L. finali C. de sacrosanctis ecclesijs L. 2.a C. de privilegio fisci L. mur datur 26 c. de libe

C. de liberali causa auth.ca Sancita C. ne filius pro patre c. finali de re iudicata, et hoc ipsa equitas postulet, arg.o tx in L. ubicumque ff. de interrogatoriis actionibus ita Panormitanus n.o 19 Genius 10 Decius 67 in c. 1.o de probationibus Iason n.o 7. Alciatus 23 Bol quem. 8. in hac L. 1.o plures quoque alii quibus subscribit Tiraq. de privilegiis pie causae privilegio 155. Rebuffus de privil. scolarium privil. 116 Pacianus de probationibus c. 63. ex n.o 49 Balascus de iure emphyteotico q. 8. n.o 7. Iul. Garcia de nobilit. glo. 2.a § 1 n.o 27 Eberardo in loco a fisco ad ecclesiam n.o 8.o Illigerus ad Donelli Lib. 23. iuris civilis c. 7.o lit. b. ad fin. —

Sed haec opinio probari non debet tum quia fisci privilegium exorbitans sit, et ideo regulam non sequi in eadem aliis personis vel causas extendi non oportet L. 1.o ff. de constitutionibus principum L. quod vero 13 ff. de legibus c. sane de privilegiis reg. quae a iure 28 de re gulis iuris in 6. tum etiam quod equiparatio fisci ecclesiae dotis, et reli quarum causarum favorabilium in casibus tantum expressis a iure locum obtinet ut suadent tradita a Barbosa d. 1.a p. L. 1.a n.o 16 et seq. Hilig. in auth. quas actiones c. 14. n.o 25 C. de sacro sanctis ecclesiis merito quod ad edictum instrumentorum attinet fiscus cui quidem soli privilegium 1.o dictum tributum est speciali diversoque ab aliis iure gaudet ut docet cons. defensor Reipub. n.o 13 Bolocne 29 in hac nostra L. 1.a idem n.o 44. in L. fin. [illegible] tt. C

Nec contrarium in causa libertatis evincit tx in d. L. sicut da tum C. de liber. causa quod Alciatus Berous, et alii dicunt putent nam quod ibi traditur cogi patronum libertati instrumentum ma numissionis edere tunc accipiendum est cum et fateatur Patronus sibi tum libertum et libertus desideret instrumentum quo magis in tuto sit libertas faciliusque asserere et probare eam ubique possit

manumissionisq. instrum.ti pene se ee ut v. cu Alurcio ibi explicant Saliceto, et Baldo Menesio in L. instrumenta nº 3. C. de fidei commissis. Barbosa in L. 2ª in princ. 2ª p. nº 20. ff. Soluto matrim.º, at si idem ad libertatem proclamet velit q. ad fundandam suam intentionem instrum.ti a domino exhiberi qui eum d.m servum ee ostendat minime erit audiendus ex reg.a superius ostituta cui nihil libertatis favore derogatum expresse est, nec rursus speciale est in libert.e causa patronum strum.ti eius facere, et ostare manumissionem generale in quocumque debitore a quo in vero celebrati contractus debiti q. instrum.ti implorato iudicis officio p creditore extorqueri potest ad expeditiorem probationem ex d. L.e sicut data. L. sicut excipi.t 14. § sed et si quis in fine ff. qd metus causa L. 2ª C. de discussoribus lib. 10. tradit gla verbo suspectis in L. 2ª ff. Soluto matrim.º ubi com. Doctores gla verbo ad probationem in L. quirografis § 8. ff. de administratione tutorum, et plures citati a Tirag. de retractu lineagii ex § 29 gla 9ª nº 1º Ant. Gomez in L. 45 Tauri nº 57 Rodericus Suarez alleg.ne 4 nº 2º Joanes Gutierrez lib. 3.º practicarum q. q.e 94. nº 4. Barb. in d. L. 2ª nº 20. —

Nº 43. Denique instrum. qualitas in ca. est. ut actori rei compelat edere, ut puta si cum Reo com. actori sit petat q. sibi a socio exhiberi constat. n. instrum.ti huiusmodi edi oportere L. 4. ff. de ed. tit.º L. si quis 5. ff. familiae erciscundae ex q. fis co si forte apud eum sit L. procurator 7.º infra de ed. tit.º tamquam apud digniorem L. fin. ff. de fide instrum.tis L. cum pat. 77 § pat. pluribus ff. de legatis 2.º iuncto Tirag. de nobilit. c.º 20 nº 174. Cuique qd nequeat apud singulos dominos in solidum

esse

esse l. si ut certo § si duobus vehiculum ff. comodati, et ex
plicat donelus in d. l. procurator nº 3º C. de edendo. Porro coe ins
trum.tum tunc fit cum res a duobus in coe emit, et instrum.tum emptionis
in coe cum conficit l. 2ª ff. com. dividundo, l. mortuo instrum.to do
mino pluribus relictis heredibus d. l. si que ff. familie erciscunde
qui in dominium et ius defuncti pro hereditarijs portionibus succe
dant l. heres in omne 37 ff. de adquirenda heredit. l. he
redes 26 § an ea stipulatio ff. familie erciscunde l. 2ª C. de
hereditarijs actionibus siue legatarijs quibus idem instrum.tum relic
tum sit d. l. 2ª nec ratio in obscuro est quin imo facilis et
obvia nam eadem equitas, que vetat fieri potestatem actori alieno
rum instrumentorum inspiciendorum d. l. qui accusare C. de edendo sug
rit ut mea eidem existimant ut plures referens nota Patiang de
probationibus disputationibus c. 63. nº 142. communia autem que
ad suum cuique. sine non ambigitur l. Pupillus 239 § ult. de verb. sig.

Sed tamen in instrum.tis que cum v. [...] proprie rei sine com
munia cum actore sensean utilitatis rone duntaxat ut [...] & con
tractus super quo confecta aparet difficilius est ut actori sint ede
da, & opinione afirmatibus cum Angelo Inocencio, et alijs sequid
Albarus Valascus de iure emphyteutico q. 8ª nº 5º Garcia
de nobilit. glo. 2ª § 1º nº 14. & seq. Rodrigues de instru
menti sensualis inspectione agens ad detinendum iure utriusque
lib 1º de annuis reditibus q. 16, 17, et 19. qui existimant
instrum.tum super contractu ultro citroque obligatorio factum et alias
ad utilitatem alterius pertinens suum quoque videri arg.to tx in l. pro
cur 4ª in prio ff. de edendo in eo intelligi cum oportere iura que de
instrum.tis communibus edendis tractant ut tx in d. l. si que
9ª familie erciscunde c. G. Perpetuus 12 de fide instrumentorum N.44.

quibus adi potest cuenire ex pe Ut agenti legatario testatoris instrum.ta heres reg edat Ut responsum est in hoc legato quanta pecunia ex hereditate Titij ad me pervenerit tantum pecuniæ heres meus dato l. qui concubinam 29. § cum ita et sequ. de legatis 3.o Et in illo Titio Seiana predia rustica comparata sunt do lego l. predijs 91 § Titio ff. illo tit.o et tamen constat tabulas et instrumenta de quibus utro usque agitur non nisi ratione utilit. ad legatarium pertinere —

Sed ut contrariam sententiam veriorem arbitremur plura faciunt 1.o testimonium Pontificis in c. 1.o de probationibus ubi instrumenta quæ petebat actor sibi edi utilitatis ratione communia erant ut ibi dicant verba illa, quæ dudum inter Iustinianum Principem et predecessores suos fuerunt emissa et tamen secure ait Pontif. imperatorem non esse compellendum ea edere 2.o hoc idem satis aperte ostendit ex ratione huius reg.læ quæ nuper exposita fuit, et colligitur ex d. c. 1. d. l. qui accusare l. minime grave C. de test.bus cum non neque iuris neque equitatis ratio permittat cogi reum per proprium instrum.to id est se ipsum edere, et propriis armis perire consequens est neque ad eorum exhibitionem adstringi posse quæ utilitatis, et negotij ratione tamen communia videantur cum actore ut quæ in rei dominio sint, et actori aliena; 3. et ultimo quia sequeretur alias oppositum nostris iuribus, et doceri nos oporteret contrarium eius quod in persona rei supra regula statutum est quia cum vix, ac nec vix quidem instrum.ta edi petantur quæ utilitatem actoris non respiciant quæ quoque negotij respectu communia cum eo esse non credantur ut apparet in emptionibus, locationibus permutationibus censibus, similibus quoque contractibus, et mutui conventionibus in quibus frequenter dominium comercium, et usum permiscuus stabit, raro autem, aut numquam stringeret supter

fugere

fugere rey posse editione Sane satisq esset regulam
constitui in eo contrarioq arg. l. nā ad ea ff. de legib.
gd quq absurdū sit nemo n. senciet quasipe in ins
trumentis exemplarib. ppria rei pecunia a notario redē
tis, que penes originalia coit manere Valent. hic, et veriq
statuunt speculator, Butriq Bald. et alij quib. ad Secus
Pacian. d. lib. 5° c. 64. n° 94 Gailiq lib. 1° obserba
tiony obserbat. 106 n° 1. —

Neq. adre ptinet Vlpianq qui p alia scrita expin
ditur in l. prior ait nā loquit. de rationib. ab argentario
confectis ex principali eius opera l. argentarij. 10. ff. Socij.
nec tn̄ pbat coes esse. Sed ppias argentarij §. licere ins
titutiony de rery diuisione, et si qd ammo Vtilit. et negotij
ratione suq Videant, et illiq eiusq causa confecte, ff. ad
eq pti ptinere id qd sensit Accursiq in eade l. prior aio Vbo
meq in causa eius esset. Et actori edrend. nisi ab argen
tario simili q publica psona fierent quo fit Vt Suicquemo
de rationes n. tā ex earq qualit. quā ex psona rei Socie.
argentarij de qua exceptione satis s. egimq exiberi iubent
rursq n. obstat qd scriptq est in d. §. eq ita lex 62°, et in
d. §. Titio nā instrum. quq in Sei iurib. edunt Volentate tes
tatoris falta ff. ad eq rem. eq legatarijs communia saltē
quoad eorq Vsum idq. iure legati eq. n. qd legatq est
eq illa concessa intelliguntur sine quib. ad legatq peveni
ri n. psl. l. 1ª. §. 1°. ff. si Vsusfructq petatur, Vt omito pa
ciano d. c. 64. n° 96. et Fulgue. in Sac l. 1ª. n°. 15
considerat Donelq in d. l. qui accusare n° 2°.

Ab Sac tn̄ Doltrina toties recedi solet quoties originale

instrumentum, sive protocolum (scilicet rei, et actoris continens, apud notarium non inveniatur aquo. Ut ex dictis supra constat editio rei te postulet sed penes reum ipsum scilicet amisso originali aliud exemplar autenticum sit nam his casibus aequum visum est, reum actori editurum instrumentum. Ut probarunt speculator, de instrumentorum editione § Videndum sub n° 17 plures quos refert, et sequitur Parisius d. lib. 1° c. 65. n° 107, et ita oportet intelligi communem praxim rotae Romanae quam laudat Paulus emilius decisione 29. § 1° Cancelariae quoque Vallisoletanae, et aliorum supremorum Hispaniae tribunalium de quo Ioanes Garcia d. § 1. n° 30. Burgos de Paz quaestio civilis 5ª n° 9. Acebedo in l. 3ª n° 10. tit. 9° lib. 4 recopilationis Gutierres de gabelis lib. 7. q. 126. n° 20.

N 48. Pretera ex qualitate instrumenti editionis cum reus subijt quoties actor illud sibi edi postulet quo reus ipse in iuditio usus sit et. Iurum se declaraverit docet Alpianus in l. 1ª § edendo. ubi glosa, et doctores ff. hoc tit. c. contingit 9. in ultima glosa 1ª ad finem de fide instrumentorum. § licet tomo 7° vers. nos volentes de privilegijs in 6. l. 112 tit. 18. p. 3. d. l. 3. recopilationis. Felinus n° 9 vers. fallit 1. Decius n° 155 et alij communiter in c. 1. de probationibus Alciatus n° 29. Hilg. 20, et reliqui in arr[illegible] feri in [illegible] l. 1ª. Parisius d. lib. 1° c. 63 n° 130. Cobarr. in practicis c. 20 n° 1. Greg. lop. in d. l. 112 p. 3 Acebedo [illegible] d. l. 3. recopilationis. Ant. fab. ad pandectas in d. § edenda. Donelus lib. 23. iuris civilis c. 6. et in l. non est novum C. hoc tit. et ratio est, quia instrumentum quod antea proprium erat producentis posquam semel editum, et productum in iuditio est in ac[illegible] quasi redactum publicum esse incipit, et commune [illegible] [illegible] ac proinde

eius exhibitio quod dum quod petenti ad adversario denega
ri non potest l. 2a infra hoc tit.o et si reus postea producti
onis penituerit petierit quod instrumentum tolli ex actis iuditialibus
sibi quod restitui, et tradi asseverans nolle se eo uti, nam
hoc in alterius praeiuditium nullius erit momenti cui nihilominus
licebit petere sibi eius exemplum exhiberi, ut d.o Aczone
relatus ad Acurcio verbo, quis utrumque in d. §. quod nota reitera
bat cum alijs, et tanquam praxi utile observat cobarruvias
d. n.o 7. vers.o 2.o

N.° 49. Nec dubium ulli est acta omnia iuditialia, quae et publi
ca appellantur l. cum ostendimus 4. §. ult.o de fidei iusso
ribus tutorum l. defensores 7.o cod. de defensoribus civitatum d.
l. 2.a infra hoc tit.o quae sic explicat Acurcius verbo acta
publica Paulus n.o 3. Alexan. 23. Curcius 2.o d. 19. Par
puratus n.o 6. Iason 4 Decius, et Cagnolus 9 Donelus, et Hil
liger 2.o Duenas in reg. 4. Paciang d. lib. 1.o c.o 65 n.o 1.o
quod fiant interveniente iudicis autoritate l. fin. C de ma
gistratibus municipalibus l. acta 49. iuncta glosa de re iudi
cata, quae per sonam publicam est. l. n est singuli 136. ff. de
regulis iuris docet Acurcius verbo in publico l. 2.o ff.
ad exhibendum, et coram tabellione, cuius persona publi
ca est et gesta publica et constat cap. quoniam 3.o de proba
tionibus c. illud de praesumptionibus l. comparationes C. de fide
instrumentorum l. instrumentum duobus argumento a contrario C de
probationibus, quae omnibus quorum interest generaliter
edenda sunt ad investigandam veritatis fidem, ut ex d. l. 2
cum varie ei lecturae constitui, et interpretationes reddi soleant
communiter deducit Decius n.o 38. Cagnolus 35. Alciatus 5. Donelus

69

N.º 50. 4º Dueñas s.ª & Paciang vbi s.º eq nº 86, et seq.

Deniq. vbi equitas postulet, editio sec faciendae est l. vbi cumq. 21 de interrogatorijs actionibg. Veluti si vos semel edito casu maiore amisse et bene l. si qs ex argentariis 6. § ult. eq l. seq. ff. hoc tt.º de cuius probatione ultra ordinarios ibi n. male agunt Aldo Papa q. 249, et Mascardq cc. 910, aut si instrumenta de quibg edendis agit ad eq fundatq actoris intentione quo adiuvandq l. declarandq pertineant n. ad fundandq de novo requisito ut in l. si donatione 36 § esponsus de donationibg in l. 1.ª § si qui edificiq ex novi operis nunciat. iuncta glosa l. hoc tt.º tradit cois quq resoluit Decig in d. c. 1º nº 150 Hilq. in hac l. p. nº 15, et plures relati a Paciano d. c. 63. nº 99. Balascq d. q. 8. nº 2, et Garcia d. § 1º nº 21. Ant. Fabro in suo Cod. ad hunc tt. diffinitione 1ª.

N.º 51. Vel si actor veniq editionq sibi afferat ad replicationeq muniendq, ex cõi sententia quq post glq vbi, eq qq à dibo, et vbo qd multq Bart. et antiquiores fere omnes in hac l. si probarunt Alciatq nº 13 Hilq. 12 Decig in d. c. 1º nº 180 plures qs referens Paciang. d. c. 63 nº 150. Balascq d. q. 8. nº 6. Acebedq in d. l. 3.ª recopilationis nº 9 cui sequentia adstipulari videnc 1º q. replicationes nihil aliud st. quq exceptiones ex p. actoris venientes l. 2 ff. de exceptionibg pr. io institutionez de replicationibg sed ad exceptioneq fundandq compellit actor reo edere d. l. fin. q. et reg. actori ad replicationem 2º q. paris est qd actori imputet qui instructus n. venient in

replicatio

replicationibus ad elidendas exceptiones presertim que ex facto alieno nascuntur quarum probabilis ignorantia est L. si. ff. [illegible] L. qui in alterius 42 ff. de reg. iuris 3. quia solum vetat equitas originem petitionis ex instrumentis eius qui convenitur fundari d. L. fili in fine quod ex L. penult. et ult. ff. ad L. falcidiam quasi constituerit ibi Scebola replicantibus legatarijs contra herede objicientem falcidiam edenda esse ora defuncti instrumenta

N. 92

Sed quis hec opinio omnes in iudicando et consulendo sit tenenda contraria, que docet idem iuris obtinere in replicationibus quod in actione que quod post Saliceti nº 9, et Fulgos. 3. defendit late Donelus nº 9 in d. L. fili, et iuri magis consona est. quod nemo ignoret actorem in replicatione vere actorem esse et proinde iure actoris in ea eum uti debere cui ex generali regula ius [illegible] edendum non est ut probet intentionem suam ex rei instrumentis qui et si nihil ipse probet obtinere debeat actore non probante reus, et si nihil probaverit absolui accedit replicationem eo tendere ut exceptione remota fundet stabiliat et constituat origo petitionis, que alioquin peritura erat d. L. 2 de pr. instit. de replicationibus ut eadem equitas que vetat originem petitionis actoris ex instrumentis rei fundari eque vetare intelligitur editionem ad replicationem muniendam. Nec obstat replicationem exceptionem esse d. L. 2ª non ita exceptio est ut veniat ab actore ex petentibus ad reum impugnandum atque obligandum nihil mirum si longe dissimilis ab exceptione sit que reo competit que ad eum defendendum et liberandum pertinet argumento L. Arrianus de actionibus et obligationibus. Nec denique movere debet quod scriptum est in d. § ult. non ut Don. S. recte animadvertit obstat non cogi reum [illegible] ex hereditate legatarijs agentibus rationes et instrumenta

C

defuncti voce sua ad fundandum replicationem eorum, qui nulla replicatione utebantur, sed ad expediendum fidem exceptionis quam ab eodem herede obiiciebat, quod quidem alias huic argumento recte cum aliis solis facere concl. Decius d. c. t. n. 181 et Hieg. d. l. fi. n. 13

N. 53. Superest tamen ut de actore loquamur in quo contraria regula constituta est ut rationes suas reo edere compellatur ut fides veri constare possit d. l. non est nobis d. l. fin. C. de edendo nam cum reus ad iuditium invitus trahatur l. inter stipulantes § 1. de verborum oblig. nec satis instructus de suis defensionibus quippe qui intra certum tempus respondere cogitur et suis exceptionibus fidem imponere auth. iubemus C. de iuditiis l. 1. C. de dilationibus editionem quam non ad oppugnandum actorem sed ad se tuendum desideraret hec ita suadente facilem debuit esse et favorabiliores reos, quam actores censeri accedit etiam hinc fieri ne plus debito actor petat, ut advertit Cuiacius lib. 10 observationum c. 14. et ne submoveri doli exceptione a sua petitione possit ut innuit Alex. in hac l. fin. et ea [illegible] Pon. s. n. 2. satis declaratum fuit

N. 54. Unde fluit idem iuris esse in instrumentis que non minus edenda sunt reo ex consideratione proxime assignata ad suam exceptionem fundandam quod ex hac l. fi. elicere etiam videtur ubi Alex. propria reiecta, et Antonini in d. l. 1. d. l. qui accusare d. l. non est nobis specie tamen inter se pugnantia ad fori consultationem opponens, et explicans discrimen inter actorem, et reum constituit, et quia in principio de rationibus tamen loquatur in fine tamen expresse agit de instrumentis quoque appellatione constat etiam rationes contineri que iudicem instruunt l. 1. de fide instrumentorum l. notione 99 § instrumentorum de verborum significatione.

Rursus

pro hac p. facit tx in l. fin. C. ad exhibendum l. de solutione C. de conditione ex l. l. qui tabulas 27 ff. de furtis, quibus iuribus docemur debitorem obligationis nexu solutum recte posse debitore accreditore debiti instrumentum erat, ut inutile iam extincta obligatione. ergo multo magis licebit ei agere, ut exhibeat in iudicio quo possit constare creditori satisfactum quibus argumentis in hanc partem sententiam inclinarunt Accursius scolio 1º in 1ª explicatione quam sequuti sunt Bar. nº 1º Bald. 9 Paulus 5. Alex. et Iasonis 3. Romanus 4. Alciatus 6. Bolognetus 28 Felinus 9 et 26. ad finem in d. l. fi. gl. verbo nulli in d. c. 1º ubi Ab. 6 nº 14. imola 7. Aretinus 46 Felinus 29 decio 166 Berroius 57. plures quos quibus accedit Pa uanus d. c. 63. nº 117 Gra. d. § 1. nº 22 Menochius lib. 2 de presumptionibus presumpt. 90 nº 22.

Nec defuere plures qui contrarie opinioni se subscripserunt ut salicetus nº 1 et 6. Aret. 1. socinus 19 Purpuratus et Curtius iunior. 10 Donellus 6. et alij relati a Felino in d. l. fi. nº 4 quos secutus est gla. in c. q. perpetuus de fide instrum. ducuntur autem l. ex textu in c. l. de probationibus quia nulli dicendum est iuncto textu in d. l. qui accusare § ut aliorum instrument. et in d. l. primis grabe ibi: urgeri partem adversam, et ibi ab adversarijs c. de testibus quod probare contendunt neminem tam actorem quam reum compellendum instrumenta sua adversario edere sed facilis solutio est. si constituamus rem in d. iuribus dubiectam quod propterea adaptari quam quidem de reo fuit aquo editio postulabatur in controversia predicta specialiter intelligenda recte advertit gla communiter recepta in verbo nulli in d. c. l. — 2º mouent eo quod reus in exceptionibus actor est. l. 1ª ff de exceptionibus

at reus in exceptionibus actoris partibus fungi intelligitur ad effectum ut sicut actor intentionem suam debet probare. ita et reus exceptionem implere debeat l. in exceptionibus ff. de probationibus l. 1.o C. eodem 3. ex l. 1.a § edenda ff. de edendo ubi Ulpianus ait generaliter ait edenda esse omnia instrumenta quibus is apud iudicem usurus est nec compelli ea edere qui non sit usurus quoniam actor ad fundandam exceptionem rei non debet compelli edere instrumenta quibus uti noluit sed cum Alciato in hac l. fin. n.o 6. Cuiac. d. lib. 10 observat. c. 29 post prior. et Ant.o Fab. in d. § edenda. reo ex illis intelligendum ex. de editione quae ante litem contestatam fiebat ut certior redderetur reus cedere ne an contendere mallet non de ea quae probationis causa postulat

4.o Ult. quia in iudicijs non est habenda acceptio personarum in iudicijs de reg. iuris in 6. quin imo stat in probationi bus alijs quibus actibus iudicialibus, quae habendum actori quam reo l. petendum 6. C. de temp. in integrum restitutiones l. fi. C. de fructibus et litium expensis sed haec iura locum non obtinent quo ties nominatim aliud in reo quam in actore constitutum sit, vel quoties, aequitas suadet illi potius quam huic succurrendum ut in hac spe contingere notat Jas. in d. l. non est nobis n.o 1.o ubi de rei causa faboravilior habeo ut et in alijs Alciatus de p sumptionibus reg. 3.a p.sumpt.e 47. Menoch. d. lib. 2 p.sumpt.e 96

N.o 56. Sunt et plures reg.e huius exceptionis, ut in compensat. vel actori obiectio ad cuius probat. actorem non cogendum instru menta sua reo edere securi putant Bald. n.o 10. Salicetus 6 Alex. 9. Jas. 2.o Holg. 10, et alij frequenter in hac l. fin. Decius dicens coem indi... c. 1.o n.o 168. Parisius d. c. 63

d. c. 63. nº 124. Perug. d. tit. 3º nº 27. qui movens quod per itum eorund. quod exceptio compensationis defensionem meram non contineat imo potius oppugnationem quandam, et compensatio obijciens simpliciter se non defendat quin imo agere videatur l. amplius non petitur §. ff. rem ratam haberi.

N. 47.

Sed quamvis recedendum non sit in iudicando, et consulendo ab hac communi sententia ob auctoritatem eorum qui eam amplexi fuere melioribus tamen fundamentis contrariam consistere quam defendit Alciatus in d. l. num. et nobis ann. 13. quod aperte refragatur Ubi d. l. siquidem in rationibus eorum quae nominibus quae reo generaliter ab actore edi iubentur, et compensationes plerumque [...] cum ab altera parte data, ab altera accepta scribi soleant Quod si is cui sola exceptio competit actorem ad editionem hanc adstringit multo fortius qui exceptionem efficacem adeo habet, ut eam petitioni si velit sufficiat d. l. amplius non petitur §. de nique quia non minus compensatio opponitur ei qui summoveri exceptione doli possit ut qui petat quod statim restituturus est l. dolo 8. ff. de doli except. quod rationi animadvertit ab Alexandro in hac lege fin. § quum convenit Verius quod est cumque qui compensat simpliciter se defendere eo quod magis respicere compensationem ut tollat directum l. ipso iure vel ob exceptionem ut ad interpretationem textus in l. 4. et fin. C. de compensat. et in § in bonae fidei militum de actionibus ultra ordinarios utroque vigesimo pulcre, et erudite explicat Cuiacius lib. 8. observationum c. 16. ubi semper in paratitla de compen. nº 8. Donellus in d. l. 4 a nº 6. Olibanus in d. § in bonae fidei an. 4. quare incedimus

qd compensatio obiecta petitionis summã excipi[...]
accipi poterit Q.z Alciatus Baldi & sequaciũ opi[...]
vt in reconventione de qua ꝯdes interptes exp̃se agunt que
mutua petitio est c. 1.° de mutuis petitionibꝫ idẽ qđ erit
in except.e que petitionis equitatẽ n̄ excludit vt ex comu-
nicationis similibꝫ qđ dilatorijs quorũ ꝓbatio ex actorij
initium.tis minime petenda vt cum cõi resoluit Pacianus
obi. 5.° n.° 121 qđ qđ Alciatus in d. l. n̄ est nobum. n.° 18.
et Hilig. in d. l. fin. n.° 8. ꝯputent. Denicq. in qua
cumq. exceptione criminosa quã reus actori obijciat arg.to
tx9 in l. 2. § itẽ diui ff. de iure fisci reũ n̄ debet ad
lecus suũ detegendum cogi l. 18. ff. de iure iurando. de
cio in d. c. 1.° de pbat.õ n.° 184. & seq.d Hilig. 5 n.° 9
Paciano 122 quibꝫ claudit exacta horũ iuriũ
interp̃tatio

5